

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNO ODVJETNIŠTVO REPUBLIKE HRVATSKE**

IZVJEŠĆE

**GLAVNOG DRŽAVNOG ODVJETNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
O RADU DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA**

u 2024. godini

Zagreb, travanj 2025.

SADRŽAJ

UVODNE NAPOMENE.....	1
I. PRIKAZ USTROJSTVA I RADA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA ZA 2024. GODINU	2
1. Opći podatci o ustrojstvu državnoga odvjetništva i ljudskim potencijalima	2
1.1. Broj državnih odvjetništava na dan 31. prosinca 2024.	2
1.2. Brojno stanje kadrova u državnim odvjetništvima na dan 31. prosinca 2024.	3
1.3. Obrazovanje i stručno usavršavanje	7
2. Zbirni podatci o kretanju predmeta u državnim odvjetništvima i pokazatelji uspješnosti rada na predmetima	9
3. Pregled kretanja predmeta i indikatora uspješnosti po razinama državnih odvjetništava i vrsti predmeta	12
3.1. Opći pregled kretanja predmeta po razinama državnih odvjetništava	12
3.2. Pregled kretanja predmeta po godinama i po vrsti predmeta u državnom odvjetništvu	14
3.3. Pregled kretanja riješenih i neriješenih predmeta po godinama	17
4. Podatci o kretanju predmeta općinskih državnih odvjetništava	17
4.1. Opći pregled kretanja predmeta	17
4.2. Pregled kretanja predmeta za 2024. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta	20
4.3. Pregled kretanja predmeta na općinskim državnim odvjetništvima u 2024. godini – pojedinačno	21
5. Podatci o kretanju predmeta na županijskim državnim odvjetništvima	24
5.1. Opći pregled kretanja predmeta	24
5.2. Pregled kretanja predmeta za 2024. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta	26
5.3. Pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava u 2024. godini – pojedinačno	27
6. Podatci o kretanju predmeta u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranoga kriminaliteta (USKOK)	29
6.1. Opći pregled kretanja predmeta	29
6.2. Pregled kretanja predmeta za 2024. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta	30
7. Podatci o kretanju predmeta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske	30
7.1. Opći pregled kretanja predmeta	31
7.2. Pregled kretanja predmeta za 2024. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta	33
II. REZULTATI RADA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA ZA 2024. GODINU	34

8. Zbirni prikaz načina rješavanja kaznenih, građanskih i upravnih predmeta u 2024. godini za razdoblje od 2020. do 2024. godine	34
8.1. Zbirni prikaz rada i odluka u kaznenim i prekršajnim predmetima	34
8.1.1. Odluke o kaznenim prijavama	36
8.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici	37
8.1.1.2. Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja.....	38
8.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi.....	39
8.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici.....	40
8.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja	41
8.1.4. Kaznene sankcije.....	44
8.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici	46
8.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja	47
8.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima	52
8.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi (bez maloljetnika).....	53
8.2. Zbirni pregled odluka u građanskim i upravnim predmetima	54
8.2.1. Predmeti izvansudskog rješavanja sporova.....	56
8.2.1.1. Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku).....	56
8.2.2. Odluke državnog odvjetništava u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima	64
8.2.3. Odluke sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo	68
8.2.4. Odluke u upravnim predmetima.....	70
8.2.5. Odluke u ostalim predmetima	70
9. Prikaz rada i odluka općinskih državnih odvjetništava	73
9.1. Prikaz rada i odluka u kaznenim i prekršajnim predmetima	73
9.1.1. Odluke o kaznenim prijavama	75
9.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici	76
9.1.1.2. Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja.....	77
9.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi.....	78
9.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici.....	79
9.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja	79
9.1.4. Kaznene sankcije.....	82
9.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici	84
9.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja	84
9.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima	86
9.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi.....	86
9.1.7. Rad i odluke u prekršajnim predmetima	87
9.2. Prikaz rada i odluka u građanskim i upravnim predmetima	90

9.2.1.	Predmeti izvansudskog rješavanja sporova.....	93
9.2.1.1.	Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku).....	93
9.2.2.	Odluke državnog odvjetništva u parnicama pred općinskim sudovima.	101
9.2.3.	Odluke općinskih sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo.....	106
9.2.4.	Stečaj potrošača.....	108
9.2.5.	Odluke u izvanparničnim i zemljišnoknjižnim predmetima	109
9.2.6.	Odluke u ovršnim predmetima	111
9.2.7.	Odluke u upravnim predmetima.....	114
9.2.8.	Odluke u ostalim predmetima (adhezijski predmeti i pravna mišljenja).	116
10.	Prikaz rada i odluka županijskih državnih odvjetništava	117
10.1.	Prikaz rada i odluka u kaznenim predmetima	117
10.1.1.	Odluke o kaznenim prijavama	119
10.1.1.1.	Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici	120
10.1.2.	Istrage i odluke po dovršenoj istrazi	120
10.1.2.1.	Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici.....	121
10.1.3.	Optuženja i odluke sudova povodom optuženja	122
10.1.4.	Kaznene sankcije	124
10.1.4.1.	Kaznene sankcije – maloljetnici	125
10.1.4.2.	Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja	126
10.1.5.	Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima	127
10.1.6.	Žalbe i odluke sudova povodom žalbi	128
10.2.	Prikaz rada i odluka u građanskim i upravnim predmetima.....	129
10.2.1.	Predmeti izvansudskog rješavanja sporova	136
10.2.1.1.	Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)	136
10.2.1.2.	Izdavanje tabularne isprave (članak 57. stavak 3. Zakona o zemljišnim knjigama)	148
10.2.2.	Odluke državnog odvjetništva u parnicama pred trgovačkim sudovima	149
10.2.3.	Odluke trgovačkih sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo.....	156
10.2.4.	Odluke u stečajnim i predstečajnim predmetima	159
10.2.4.1.	Predstečajni predmeti	163
10.2.5.	Odluke u upravnim sporovima.....	165

10.2.6. Odluke u ostalim predmetima (adhezijski predmeti, izvanparnični predmeti, pravna mišljenja i ostali predmeti).....	168
11. Prikaz rada i odluka Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK)	172
11.1. Odluke o kaznenim prijavama.....	172
11.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi.....	174
11.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja.....	175
11.4. Kaznene sankcije.....	179
11.4.1. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja.....	181
11.4.2. Pregled radnji i ročišta	185
11.5. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi	186
11.6. Poduzimanje posebnih dokaznih radnji.....	187
III. IZVJEŠĆE O RADU NA POJEDINIM VRSTAMA PREDMETA I AKTUALNOJ PROBLEMATICI U 2024.	190
12. Prikaz rada na pojedinim vrstama kaznenih predmeta iz nadležnosti kaznenih odjela i USKOK-a.....	190
12.1. Kaznena djela ratnog zločina.....	190
12.2. Kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje	192
12.3. Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma	195
12.4. Kaznena djela vezana za zlouporabu droga	202
12.5. Kazneno djelo nasilja u obitelji	206
12.6. Kaznena djela protiv gospodarstva	208
12.7. Kaznena djela organiziranog kriminaliteta	217
12.7.1. Struktura kaznenih djela organiziranog kriminaliteta	220
12.7.2. Struktura zločinačkih udruženja.....	220
12.8. Koruptivna kaznena djela.....	224
12.8.1. Kretanje i struktura kriminaliteta	224
12.8.2. Struktura koruptivnih kaznenih djela.....	225
12.8.3. Kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti.....	227
12.9. Kaznena djela pranja novca i financiranja terorizma	228
12.9.1. Kazneno djelo pranja novca	228
12.9.1.1. Predikatna kaznena djela.....	231
12.9.2. Kazneno djelo financiranja terorizma	248
12.10. Kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka.....	250
12.11. Kaznena djela protiv okoliša – kazneni i građanskopravni aspekt ...	254
13. Prikaz rada na pojedinim vrstama predmeta iz nadležnosti građansko-upravnih odjela.....	259

13.1.	Zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima pred inozemnim sudovima i tijelima.....	259
13.1.1.	Međunarodne arbitraže radi zaštite stranih ulaganja	260
13.1.1.1.	Prijateljsko rješavanje spora prije pokretanja arbitraže radi zaštite stranih ulaganja.....	260
13.1.1.2.	Zastupanje u arbitražnom postupku – uloga i postupanje DORH-a	261
13.1.1.3.	Troškovi arbitraža i sudskih postupaka pred stranim sudovima i tijelima	264
13.1.2.	Zastupanje pred stranim sudovima i tijelima.....	264
13.1.3.	Naplata novčanih tražbina Republike Hrvatske temeljem pravomoćnih i ovršnih sudskih odluka u građanskim i kaznenim stvarima s međunarodnim elementom	265
13.1.3.1.	Naplata tražbina u građanskim stvarima	265
13.1.3.2.	Naplata tražbina u kaznenim stvarima	266
13.2.	Rad na predmetima davanja pravnih mišljenja	267
13.2.1.	Pravna mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu.....	269
13.2.2.	Pravna mišljenja po posebnim zakonima	270
14.	Rad na predmetima zaštite zakonitosti	272
14.1.	Zaštita zakonitosti u kaznenim predmetima	272
14.2.	Zaštita zakonitosti u prekršajnim predmetima	272
14.3.	Izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.....	273
14.4.	Izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne odluke u upravnom sporu	274
14.4.1.	Kretanje predmeta izvanrednog preispitivanja zakonitosti pravomoćnih odluka u upravnom sporu.....	276
15.	Međunarodna pravna pomoć i pravosudna suradnja u kaznenim predmetima..	276
15.1.	Međunarodna pravna pomoć	278
15.2.	Pravosudna suradnja	281
15.3.	Suradnja putem EUROJUST-a i Europske pravosudne mreže (EJN). 286	
15.3.1.	Međunarodna suradnja.....	291
15.3.2.	Suradnja s Uredom zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava	292
15.4.	Suradnja na temelju Protokola/Memoranduma.....	295
15.5.	Primjeri dobrih praksi	297
15.6.	Suradnja s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO)	299
16.	Nadzor nad radom i postupanjem nižih državnih odvjetništava	302
16.1.	Vrste nadzora.....	302
16.1.1.	Predmeti povodom pravnih lijekova.....	304

16.1.2.	Pregledi rada nižih državnih odvjetništava	304
16.1.3.	Predstavke i pritužbe	305
IV.	IZVJEŠĆE O MATERIJALNIM I FINANCIJSKIM UVJETIMA ZA RAD DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA TE STANJU I OPTEREĆENOSTI LJUDSKIH POTENCIJALA DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA.....	308
17.	Materijalni i financijski uvjeti za rad državnog odvjetništva	308
17.1.	Smještaj i opremljenost prostora / procjena utjecaja nedostatka opreme i poslovnog prostora na učinkovit rad u 2024. godini	309
17.1.1.	Smještajni kapaciteti.....	309
17.1.2.	Službena vozila	310
17.1.3.	Oprema	310
17.2.	Odobrena financijska sredstva za rad državnih odvjetništava.....	311
V.	ZAKLJUČNO	313

DODATAK: Izvješće o radu Državnoodvjetničkog vijeća u 2024. godini

UVODNE NAPOMENE

Člankom 121.a Ustava Republike Hrvatske državno je odvjetništvo definirano kao samostalno i neovisno pravosudno tijelo koje je ovlašteno i dužno progoniti počinitelje kaznenih i drugih kažnjivih djela, poduzimati pravne radnje radi zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske i podnositi pravna sredstva za zaštitu Ustava i prava. Ustanovljavanje, ustrojstvo, djelokrug i nadležnost državnog odvjetništva uređuju se zakonom.

Članak 72. Zakona o državnom odvjetništvu (Narodne novine broj 67/2018, 21/22 – u daljnjem tekstu ZDO) propisuje da Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske podnosi Hrvatskomu saboru izvješće o radu na kaznenim i prekršajnim predmetima, o predmetima u vezi sa zaštitom imovinskih interesa Republike Hrvatske, o predmetima u vezi sa zaštitom Ustava Republike Hrvatske i zakona, o organizaciji, materijalnim i financijskim uvjetima za rad državnoga odvjetništva te stanju i opterećenosti ljudskih potencijala državnoga odvjetništva. U godišnjem izvješću navode se pokazatelji učinkovitosti i kvalitete rada državnoga odvjetništva za kazneni odjel i građansko-upravni odjel na razini cijeloga sustava te posebno na razini Državnoga odvjetništva Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: DORH), županijskih državnih odvjetništava, općinskih državnih odvjetništava i posebnih državnih odvjetništava, kao i pokazatelji rada za svako pojedino državno odvjetništvo.

Izvješće objedinjuje statističke podatke i omogućuje svim zainteresiranim uvid u rad državnih odvjetništava u Republici Hrvatskoj, u ukupan obim rada po vrstama predmeta, na svim razinama – općinskoj, županijskoj, državnoj te u posebnom državnom odvjetništvu, Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, dalje u tekstu: USKOK. Statistički pregled sadrži opće podatke o državnim odvjetništvima, brojno stanje zaposlenih dužnosnika, službenika i namještenika te podatke o kretanju broja zaprimljenih i riješenih predmeta.

U izvješću se prikazuje rad i kvaliteta rada državnih odvjetništava kroz kretanje indikatora učinkovitosti i kvalitete koje primjenjuje Komisija za učinkovitost pravosuđa Vijeća Europe, a na temelju kojih se indikatora prati rad i učinkovitost sudova.

Prikaz rada na predmetima i pokazatelji učinkovitosti i kvalitete rada koji su prikazani u ovome izvješću temelje se na podacima informacijskog sustava državnog odvjetništva Case Tracking System (CTS).

Osim navedenih podataka o kretanju broja predmeta, ovo izvješće prikazuje i rezultate rada državnoga odvjetništva kroz prikaz donesenih odluka u odnosu na prijavljene osobe ili tužbene zahtjeve, ali i odluke sudova u predmetima u kojima postupa, odnosno zastupa državno odvjetništvo te izvješće o radu po posebnim tematskim područjima i aktualnoj problematici (kaznena djela ratnoga zločina, kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje, kaznena djela organiziranoga kriminaliteta i korupcije, međunarodne arbitraže, pravna mišljenja i dr.), za koje je ocijenjeno da su od osobitoga značenja za Republiku Hrvatsku.

I. PRIKAZ USTROJSTVA I RADA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA ZA 2024. GODINU

1. Opći podatci o ustrojstvu državnoga odvjetništva i ljudskim potencijalima

1.1. Broj državnih odvjetništava na dan 31. prosinca 2024.

Broj državnih odvjetništava

Državno odvjetništvo	Broj
Općinska državna odvjetništva (ODO)	26
Županijska državna odvjetništva (ŽDO)	15
USKOK	1
DORH	1
UKUPNO	43

Tijekom izvještajnog razdoblja u Republici Hrvatskoj nije bilo promjena u broju državnih odvjetništava u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje te su na dan 31. prosinca 2024. bila ustanovljena 43 državna odvjetništva, i to 26 općinskih državnih odvjetništava, 15 županijskih državnih odvjetništava, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske.

Nadležnost državnih odvjetništava propisana je odredbama Zakona o državnom odvjetništvu (Narodne novine broj 67/2018, 21/2022), Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava (Narodne novine broj 67/2018, 21/2022), Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Narodne novine broj 76/2009, 116/2010, 145/2010, 57/2011, 136/2012, 148/2013, 70/2017), Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine broj 152/2008, 76/2009, 80/2011, 121/2011, 91/2012, 143/2012, 56/2013, 145/2013, 152/2014, 70/2017, 126/2019, 80/2022).

Sva općinska državna odvjetništva izuzev Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu (koje je nadležno za postupanje u kaznenim predmetima) i Općinskog građanskog državnog odvjetništva u Zagrebu (koje je nadležno za postupanje u građanskim i upravnim predmetima), kao i sva županijska državna odvjetništva te Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nadležna su za postupanje u kaznenim i građanskim te upravnim predmetima.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta ustanovljen je kao posebno državno odvjetništvo specijalizirano za rad na određenoj vrsti kaznenih djela i nadležan je za područje cijele Republike Hrvatske.

1.2. Brojno stanje kadrova u državnim odvjetništvima na dan 31. prosinca 2024.

Broj i spolna struktura dužnosnika i zaposlenika

Državno odvjetništvo	Pravosudni dužnosnici		Savjetnici i stručni suradnici		Vježbenici		Službenici		Namještenici		Sveukupno	
	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno	Žena	Ukupno
ODO	301	421	135	172	25	30	579	619	49	77	1.089	1.319
ŽDO	113	177	26	34	6	7	216	240	23	45	384	503
USKOK	20	28	13	17	0	0	33	35	7	11	73	91
DORH	21	29	6	7	0	0	27	28	10	14	64	78
Ukupno	455	655	180	230	31	37	855	922	89	147	1.610	1.991

U svim državnim odvjetništvima na kraju 2024. bila je zaposlena ukupno 1.991 osoba, što je 89 zaposlenika više nego u 2023. godini. Ako uzmemo u obzir da je ovo druga godina u kojoj se povećava broj zaposlenih, možemo govoriti o pozitivnom trendu i prestanku povećanog odljeva kadrova iz državnog odvjetništva.

Državnoodvjetničku dužnost u svim državnim odvjetništvima 31. prosinca 2024. obnašalo je 655 (2023. – 650) državnih odvjetnika i njihovih zamjenika.

Važno je istaknuti kako je važećom sistematizacijom predviđeno da državnoodvjetničku dužnost na svim razinama obnašaju 43 državna odvjetnika, koja su radna mjesta bila popunjena.

Od ukupnog, sistematizacijom predviđenog broja 885 zamjenika državnih odvjetnika, u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, županijskim i općinskim državnim odvjetništvima, u 2024. godini bilo je popunjeno 612 mjesta zamjenika državnih odvjetnika (69 %), dok je stvarni broj zamjenika prisutnih na radu manji zbog upućivanja zamjenika na rad u druga tijela izvan državnog odvjetništva, mirovanja dužnosti, dugotrajnih bolovanja te korištenja prava iz Zakona o roditeljskim potporama.

U Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske u 2024. dva zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske razriješena su dužnosti zbog odlaska u mirovinu te su s radom započela dva nova zamjenika, jedan u Kaznenom odjelu, a jedan u Građansko-upravnom odjelu, čime još uvijek nisu popunjena sva sistematizirana radna mjesta.

U 2024. godini, na osnovi Okvirnih mjerila za rad zamjenika državnih odvjetnika, utvrđena je potreba povećanja broja zamjenika županijskih i općinskih državnih odvjetnika u kaznenim, ali i u građansko-upravnim odjelima. Stoga je

Odlukom Ministra pravosuđa, uprave i digitalne transformacije o izmjeni Odluke o određivanju broja zamjenika državnih odvjetnika u općinskim državnim odvjetništvima od 27. kolovoza 2024. te naknadno Odlukama o određivanju broja zamjenika državnih odvjetnika u županijskim i općinskim državnim odvjetništvima od 2. listopada 2024. povećan broj zamjenika državnih odvjetnika, a novom sistematizacijom predviđeno je ukupno 227 zamjenika županijskih državnih odvjetnika, odnosno 31 zamjenik više u odnosu na raniju sistematizaciju, te 592 zamjenika općinskih državnih odvjetnika, odnosno 72 zamjenika više u odnosu na ranije odobreni broj.

Nakon donošenja izmjena Plana popunjavanja slobodnih mjesta zamjenika državnih odvjetnika u 2024. godini u Narodnim novinama broj 116/2024 od 9. listopada 2024. i broj 129/2024 od 8. studenoga 2024. objavljeni su oglasi Državnoodvjetničkog vijeća za 4 slobodna mjesta zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, za 12 mjesta zamjenika županijskih državnih odvjetnika te 88 zamjenika općinskih državnih odvjetnika, a koje popunjavanje je još uvijek u tijeku. Radi se većinom o popunjavanju mjesta koja su ostala slobodna zbog razrješenja po sili zakona, zbog odlaska u mirovinu ili na druge dužnosti. Popunjavanje većeg broja zamjenika općinskih državnih odvjetnika, i to 19 zamjenika, predviđeno je u Općinskom kaznenom državnom odvjetništvu u Zagrebu koje već duži niz godina ima evidentno premali broj rješavatelja, a koji uz nadprosječno ostvarenje okvirnih mjerila ne mogu riješiti godišnji priljev predmeta. U 2024. godini u Općinskom kaznenom državnom odvjetništvu u Zagrebu od sistematizirana 82 zamjenika i popunjena 54 mjesta zamjenika, stvarno su na radu bila 42 zamjenika.

Znatan problem u radu predstavlja odljev kadrova koji je nedostatno praćen popunjavanjem kadrovima s potrebnim iskustvom, zbog čega dolazi do diskontinuiteta u radu.

Razlozi nepopunjavanja leže ponajprije u činjenici da se zapošljava premali broj državnoodvjetničkih vježbenika te je u 2024. godini zaposleno samo 19 državnoodvjetničkih vježbenika, a zajedno s 18 državnoodvjetničkih vježbenika zaposlenih u 2023. godini, u svim državnim odvjetništvima radi ukupno 37 državnoodvjetničkih vježbenika.

Povećanjem broja državnoodvjetničkih vježbenika u državnim odvjetništvima osigurali bi se potrebni kadrovski potencijali, koji stjecanjem potrebnih vještina i specifičnim stručnim osposobljavanjem predstavljaju budući državnoodvjetnički kadar, pogotovo za popunjavanje savjetničkih mjesta, a potom i mjesta dužnosnika.

Naime, trenutno jedan od većih problema u popunjavanju mjesta u državnom odvjetništvu predstavlja popunjavanje mjesta savjetnika. Na objavljene natječaje često se ne javi potreban broj kandidata ili se ne javi nitko, pa smo u situaciji da se objavljeni natječaji obustavljaju i ponavljaju.

Razloge tome vidimo u općoj negativnoj percepciji javnosti o radu pravosuđa, uvjetima rada, duljini postupka provođenja natječaja (npr. sigurnosne provjere za sve službenike u državnom odvjetništvu, dok to na sudu nije tako).

Nadalje, završetak Državne škole za pravosudne dužnosnike kao uvjet za zamjeničko mjesto pridonio je tome da se sve kasnije stječu uvjeti za imenovanje zamjenika općinskog državnog odvjetnika. Po nekoj našoj projekciji u idealnim uvjetima kandidat može biti imenovan zamjenikom općinskog državnog odvjetnika oko 35. godine, a onda prve uvjete za napredovanje ima u 45. godini.

U izvještajnom razdoblju zajedno s Ministarstvom pravosuđa, uprave i digitalne transformacije kontinuirano se poduzimaju mjere kako bi se ovaj problem riješio, međutim, svjesni smo da će to biti dugotrajan proces jer je dug put od vježbenika do zamjenika državnog odvjetnika.

Prema spolnoj strukturi državnoodvjetničkih dužnosnika 69 % čine žene. Žene čine 81 % svih zaposlenih osoba u državnim odvjetništvima.

Struktura zaposlenih službenika i namještenika

Državno odvjetništvo	Ukupno	Savjetnici i stručni suradnici		Vježbenici		Službenici		Namještenici	
		Broj zaposlenih	Udio (%)	Broj zaposlenih	Udio (%)	Broj zaposlenih	Udio (%)	Broj zaposlenih	Udio (%)
ODO	898	172	13 %	30	2 %	619	46 %	77	6 %
ŽDO	326	34	3 %	7	1 %	240	18 %	45	3 %
USKOK	63	17	1 %	0	0 %	35	3 %	11	1 %
DORH	49	7	1 %	0	0 %	28	2 %	14	1 %
Ukupno	1336	230	17 %	37	3 %	922	69 %	147	11 %

U državnim odvjetništvima bilo je zaposleno 1.336 službenika i namještenika, dakle 7 % više u odnosu na 2023. kada su na tim poslovima radile 1.252 osobe.

Na administrativnim, materijalno-financijskim i stručnim poslovima bila su zaposlena ukupno 922 službenika, od kojih je najveći broj u općinskim državnim odvjetništvima.

Od ukupnog broja od 1.336 zaposlenih službenika i namještenika u državnim odvjetništvima 230 zaposlenih su državnoodvjetnički savjetnici i stručni suradnici.

Posebno valja istaknuti da je u odnosu na prethodnu godinu povećan broj zaposlenih državnoodvjetničkih savjetnika i stručnih suradnika, za 19 osoba, kao i broj vježbenika kojih je u 2024. zaposleno 37, što predstavlja pozitivan pomak u odnosu na prethodnu godinu kad je zaposleno 19 vježbenika.

Iako su vidljivi pomaci u zapošljavanju državnoodvjetničkih savjetnika i vježbenika, to još uvijek nije ni približno zadovoljavajuće, osobito uzme li se u obzir dobna struktura zaposlenih dužnosnika u državnim odvjetništvima na svim razinama.

Dobna struktura dužnosnika

Državno odvjetništvo	Ukupno	Dobna skupina								
		<30	30<35	35<40	40<45	45<50	50<55	55<60	60<65	65<70
ODO	421	0	15	49	119	91	46	52	38	11
ŽDO	177	0	0	0	6	19	48	43	37	24
USKOK	28	0	1	0	10	9	2	4	2	0
DORH	29	0	0	0	0	0	4	10	5	10
Ukupno	655	0	16	49	135	119	100	109	82	45

Kao i prošle godine, najveći broj dužnosnika u općinskim državnim odvjetništvima u starosnoj je skupini između 40 i 45 godina (119), a u ukupnom broju dužnosnika na općinskoj razini stariji od 40 godina sudjeluju s 85 %.

S druge strane, podatak da je dužnosnika na općinskim državnim odvjetništvima svega 4 % mlađe od 35 godina ukazuje na ozbiljnost problema, odnosno govori o sve kasnijem stjecanju uvjeta za imenovanje zamjenikom općinskog državnog odvjetnika. Ovaj problem prelama se i na popunjavanje dužnosničkih mjesta na županijskim državnim odvjetništvima i Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske gdje je iz trenutačne dobne strukture vidljivo da je na županijskim državnim odvjetništvima 60 % dužnosnika starije od 55 godina, dok na Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske taj postotak iznosi gotovo 90 %.

Prilikom zapošljavanja vodi se računa o kandidatima koji se pozivaju na pravo prednosti kod prijema u državnu službu prema posebnim zakonima.

Na kraju izvještajnog razdoblja u državnim odvjetništvima zaposlene su ukupno 42 osobe s utvrđenim invaliditetom ili tjelesnim oštećenjem.

Nacionalna struktura dužnosnika

Državno odvjetništvo	Broj dužnosnika	Hrvati	Srbi	Crnogorci	Bošnjaci	Talijani	Makedonci	Mađari	Ukrajinci	Česi
ODO	421	411	7	1	0	0	1	0	0	1
ŽDO	177	170	4	0	0	1	0	1	0	1
USKOK	28	28	0	0	0	0	0	0	0	0
DORH	29	28	0	0	1	0	0	0	0	0
Ukupno	655	637	11	1	1	1	1	1	0	2
%udjel	100 %	97,25	1,68	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15	0,00	0,31

1.3. Obrazovanje i stručno usavršavanje

Svjesni da se permanentnim stručnim usavršavanjem dužnosnika unaprjeđuje profesionalna kompetentnost i stručnost usmjerena ka ujednačenoj i učinkovitoj praksi, u državnoodvjetničkoj se organizaciji i tijekom izvještajnog razdoblja kao i ranijih godina posebna pozornost posvećivala stručnom usavršavanju državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika, ali i drugih zaposlenika, među kojima posebice državnoodvjetničkih savjetnika.

Stoga su državni odvjetnici i zamjenici državnog odvjetnika, državnoodvjetnički savjetnici i drugi službenici na razini cijele državnoodvjetničke organizacije tijekom 2024. godine sudjelovali u brojnim programima obrazovanja i usavršavanja u zemlji i inozemstvu, u organizaciji Pravosudne akademije, Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Europske mreže centara za stručno usavršavanje pravosudnih dužnosnika i drugih.

Državni odvjetnici, zamjenici državnih odvjetnika i državnoodvjetnički savjetnici sudjelovali su i na raznim međunarodnim konferencijama te kao voditelji ili polaznici na radionicama iz kaznenog, građanskog, prekršajnog, upravnog, radnog, stečajnog, ovršnog, europskog i međunarodnog prava te prava intelektualnog vlasništva.

Povećana je pozornost kroz 2024. godinu bila usmjerena i na edukaciju o kibernetičkom kriminalu i kriptovalutama, kao novom i sve učestalijem obliku kriminala, te o pranju novca, financiranju terorizma, oduzimanju imovinske koristi te privremenim mjerama osiguranja imovinskopravnog zahtjeva.

Tako su tijekom 2024. godine državnoodvjetnički dužnosnici, državnoodvjetnički savjetnici i drugi službenici sudjelovali na 152 radionice, seminara i konferencije.

Za državno odvjetništvo od iznimne važnosti bile su radionice na temu: „Zločin iz mržnje i govor mržnje“, „Primjena antidiskriminacijskog zakonodavstva EU-a“, „Suzbijanje trgovanja ljudima“, „Primjena etičkog kodeksa“, „Nasilje u obitelji“, „EU platni nalog i EU ovrha“, „Imovinskopravni zahtjev i odluka o imovinskopravnom zahtjevu, oduzimanje imovinske koristi te privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva“, „Međunarodna pravna pomoć i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima, europski istražni nalog u praksi i europski uhidbeni nalog“, „Odmjeravanje kazne i izricanje sigurnosne mjere u postupcima obiteljskog nasilja“, „Zaštita djece žrtava seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja“, „Predstečajni postupak“, „Suzbijanje pranja novca i financiranja terorizma“, „Kibernetički kriminalitet“, „Kaznenopravna zaštita od spolnog uznemiravanja.“

Važnim držimo i sudjelovanje državnoodvjetničkih dužnosnika na međunarodnim radionicama, seminarima i konferencijama kao što su „Prekogrančno radno pravo“ – Solun, „Istrage i progon u predmetima trgovanja ljudima u Europskoj uniji“ – Bruxelles, „Europski uhidbeni nalog u praksi – osnovna razina“ – Solun, „Seminar o zločinima protiv čovječnosti i ratnim zločinima“ – Nürnberg, „Ured europskog javnog tužitelja: istrage i progon u cilju borbe protiv kaznenih djela protiv financijskih interesa EU-a“ – Trier, „Prijavitelji nepravilnosti“ – Bonn, „Pravno-jezični

seminar o pravosudnoj suradnji u građanskim stvarima“ – Lublin, „Kibernetički kriminal i elektronički dokazi“ – Barcelona, „Temeljna prava maloljetnika u kazneno-pravnom sustavu“ – Sofija, „Pravno-jezični seminar o pravosudnoj suradnji u području suzbijanja organiziranog kriminala“ – Ljubljana, u organizaciji Pravosudne akademije, Europske mreže centara za stručno usavršavanje pravosudnih dužnosnika, stranih tužiteljstva i drugih organizatora.

Osim što su bili polaznici radionica, savjetovanja i konferencija, državnoodvjetnički dužnosnici na njima su sudjelovali i kao predavači.

Državni odvjetnici i zamjenici državnog odvjetnika sudjelovali su i u studijskim posjetima institucijama Europske unije, Europskom sudu, Europskom sudu za ljudska prava i EUROJUST-u te su bili sudionici međunarodnih plenarnih sastanaka i okruglih stolova.

Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske sudjelovao je na Regionalnoj tužiteljskoj konferenciji o suradnji u procesuiranju ratnih zločina, 16. – 18. rujna 2024., Podgorica, Crna Gora, te na 29. godišnjoj konferenciji i općem sastanku IAP-a (Međunarodno udruženje tužitelja), 29. rujna – 2. listopada 2024., Baku, Azerbajdžan.

Kao i ranijih godina, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske već je tradicionalno organiziralo dva stručna skupa: Stručni skup kaznenih odjela i Stručni skup građansko-upravnih odjela, na kojima su sudjelovali državni odvjetnici i zamjenici iz svih državnih odvjetništava radi educiranja i međusobne razmjene iskustava u primjeni pojedinih instituta s područja kaznenoga, odnosno građanskoga ili upravnoga prava s ciljem ujednačavanja državnoodvjetničkog postupanja.

U svibnju je održan godišnji sastanak Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske sa županijskim i općinskim državnim odvjetnicima i ravnateljem USKOK-a. Na sastanku je obilježen Dan državnog odvjetništva te su razmatrani poslovi državnoodvjetničke uprave u kontekstu Zakona o državnom odvjetništvu, Poslovnika državnog odvjetništva, Okvirnih mjerila za rad državnih odvjetnika te pitanja bitna za rad i organizaciju rada u državnom odvjetništvu.

2. Zbirni podatci o kretanju predmeta u državnim odvjetništvima i pokazatelji uspješnosti rada na predmetima

U ovome dijelu izvješća prikazani su zbirni podatci o kretanju svih kaznenih, građanskih i upravnih predmeta u državnim odvjetništvima. Predmeti državnoodvjetničke uprave nisu predmet prikazivanja.

Podatci o radu državnih odvjetništava	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Primljeno	213.252	227.008	211.161	221.170	235.785
Ukupno u radu u DO-u	254.785	268.012	251.392	265.842	289.854
Riješeno u DO-u	213.719	227.750	206.661	211.741	232.093
Neriješeno na kraju godine	41.065	41.004	44.693	54.083	57.738
Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi ili u postupku sudjeluje državno odvjetništvo*	471.468	457.615	395.205	400.192	428.987
Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT	284.480	254.419	240.816	231.024	245.754

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

Podatci u gornjoj tablici pokazuju da su državna odvjetništva u 2024. godini primila 235.785 novih predmeta, što je 14.615 predmeta ili 6,6 % više u odnosu na 2023. godinu. Radi se o kontinuiranom porastu novoprimljenih predmeta kroz petogodišnje razdoblje, i u tom vremenskom razdoblju radi se o porastu od 10,6 %.

U izvještajnom je razdoblju povećan i broj riješenih predmeta, jer je u 2023. godini riješen 211.741 predmet, dok su u 2024. riješena 232.093 predmeta, odnosno 20.352 predmeta ili gotovo 10 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Iz podataka u prethodnoj tablici vidljivo je da je broj neriješenih predmeta na kraju godine u apsolutnim brojkama veći u odnosu na kraj 2023. godine (57.738 – 54.083), međutim kad broj neriješenih predmeta stavimo u omjer s brojem predmeta koje su ukupno u radu u državnom odvjetništvu imala državna odvjetništva, onda vidimo da je i 2023. i 2024. godine na kraju godine neriješeno 20 % od ukupnog broja predmeta u radu u državnim odvjetništvima. Ovaj podatak iznimno je važan jer pokazuje da smo, unatoč svim problemima s kojima se susrećemo u radu, uspjeli zaustaviti trend porasta neriješenih predmeta u državnom odvjetništvu.

Prikazani podatci odnose se samo na državnoodvjetničke predmete, dakle predmete koji se nalaze u radu pred državnim odvjetništvom, jer se indikatori uspješnosti mogu primijeniti samo na tu vrstu predmeta i odluke koje donosi državno odvjetništvo (odluka po kaznenoj prijavi, optužnica, tužba, pravno mišljenje i dr.).

Predmeti u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima i javnopravnim tijelima prikazani su u drugom, donjem dijelu tablice, jer upravljanje ovim postupcima i njihovo trajanje ne ovisi o državnom odvjetništvu.

Međutim, ovi predmeti zahtijevaju velik angažman državnih odvjetnika koji poduzimaju potrebne državnoodvjetničke radnje pred sudovima (zastupanje na raspravama i ročištima, pisanje podnesaka, pravnih lijekova i dr.) i javnopravnim tijelima.

Predmeti državnoodvjetničke uprave nisu obuhvaćeni izvješćem, iako i ovi predmeti zahtijevaju značajan angažman i vrijeme, i to ponajprije državnih odvjetnika.

Broj zamjenika i savjetnika – popunjena radna mjesta i stvarna prisutnost

Državno odvjetništvo	2020.			2021.			2022.			2023.			2024.		
	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno	Popunjeno radnih mjesta	Stvarna prisutnost	% stvarno prisutno
ODO	535	415,7	77,7 %	579	467,2	81 %	576	467,2	81 %	581	444,5	77 %	597	473,1	79 %
ŽDO	201	159,1	79,2 %	218	164,7	76 %	220	173,8	79 %	203	169,2	83 %	218	173,4	80 %
USKOK	42	32,3	76,8 %	47	36,5	78 %	42	35,25	84 %	44	37	84 %	45	33	73 %
DORH	43	33,5	77,9 %	32	29,7	93 %	34	27,5	81 %	41	32,4	79 %	41	31,3	76 %
Ukupno	821	640,6	78,0 %	876	698,1	80 %	872	703,8	81 %	869	683,1	79 %	901	710,8	79 %

U gornjoj tablici prikazan je broj radnih mjesta koja su bila popunjena i broj državnoodvjetničkih dužnosnika i savjetnika kao rješavatelja na kaznenim i građansko-upravnim predmetima, a koji su stvarno radili i stvarno bili prisutni na radu u 2024. godini.

Od 901 popunjenog radnog mjesta državnoodvjetničkih dužnosnika i savjetnika stvarno je na radu bilo prisutno 711 rješavatelja ili prosječno 79 % ukupno zaposlenih rješavatelja.

Podatci iz tablice u nastavku o indikatorima uspješnosti rada državnih odvjetništava pokazuju da su unatoč činjenici što trećina ukupno zaposlenih nije bila prisutna na radu tijekom izvještajnog razdoblja državna odvjetništva zadržala ranije postignutu ažurnost, odnosno pozitivne indikatore uspješnosti rada, pokazatelje stope rješavanja i vremena rješavanja predmeta.

Naime, Clearance rate (CR) – stopa rješavanja, pokazuje omjer riješenih i zaprimljenih predmeta u promatranom razdoblju u odnosu na broj stvarno prisutnih rješavatelja na radu.

Disposition time (DT), pokazatelj vremena rješavanja, kao vrijednost koja je izražena u danima pokazuje koliko dana traje rješavanje određene vrste predmeta (procijenjena duljina postupka), zapravo ovaj nam podatak pokazuje koliko nam je

vremena potrebno da bismo riješili neriješene predmete (zaostatke), pod uvjetom da nemamo priljev novih predmeta, pritom uzimajući u obzir broj rješavatelja prisutnih na radu.

Indikatori uspješnosti rada državnih odvjetništava

Indikatori uspješnosti	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Stopa ažurnosti (Clearance rate)	100 %	100 %	98 %	96 %	98 %
Vrijeme rješavanja (Disposition time)	70	65	79	93	91
Broj zamjenika/savjetnika*	641	698	704	683	711
Primljeno po zamjeniku/savjetniku	333	325	300	324	332
Riješeno po zamjeniku/savjetniku	333	326	294	310	327
Neriješeno po zamjeniku/savjetniku	64	58	64	79	81

Podatci pokazuju da je stopa ažurnosti u odnosu na 2023. godinu povećana, da je povećan broj predmeta riješen po rješavatelju, a gledano u postotku neriješeno po rješavatelju je 24 % od zaprimljenih predmeta, što je isti udio neriješenih predmeta kao i prošle godine. Zadržano je i vrijeme rješavanja.

Svi ovi pokazatelji ukazuju na činjenicu da su zaustavljeni negativni trendovi i da u budućim izvještajnim razdobljima kroz ekipiranje državnih odvjetništava i poboljšanje materijalnih uvjeta rada možemo očekivati još bolje radne rezultate.

3. Pregled kretanja predmeta i indikatora uspješnosti po razinama državnih odvjetništava i vrsti predmeta

3.1. Opći pregled kretanja predmeta po razinama državnih odvjetništava

Državna odvjetništva	Godina	Kretanje predmeta				Broj predmeta u postupku pred sudom ili upravnim tijelima*	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi ili u postupku sudjeluje državno odvjetništvo*
		Na početku	Primijeno	Riješeno	Neriješeno		
ODO	2020.	35.768	172.348	172.904	35.211	261.122	404.008
	2021.	35.330	182.350	182.943	34.737	231.084	388.483
	2022.	34.734	167.600	163.193	39.106	231.886	340.710
	2023.	39.070	178.510	169.108	48.455	221.112	347.398
	2024.	48.505	191.421	187.270	52.634	234.786	374.071
ŽDO	2020.	3.717	31.995	31.758	3.954	18.778	54.191
	2021.	3.888	34.806	34.925	3.769	21.648	54.083
	2022.	3.857	34.220	34.457	3.617	8.136	43.009
	2023.	3.620	33.720	33.467	3.872	8.858	41.410
	2024.	3.805	35.394	35.612	3.586	9.659	43.626
USKOK	2020.	197	3.335	3.025	507	649	3.695
	2021.	549	3.454	3.308	695	527	4.611
	2022.	685	3.493	3.306	872	349	4.408
	2023.	887	3.329	3.466	750	710	4.495
	2024.	749	2.621	2.747	623	785	3.682
DORH	2020.	1.306	5.571	5.584	1.293	52	9.642
	2021.	1.237	6.398	6.574	1.061	1.177	10.455
	2022.	955	5.848	5.705	1.098	445	7.078
	2023.	1.095	5.611	5.700	1.006	344	6.889
	2024.	1.010	6.349	6.464	895	524	7.608

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

U gornjoj tablici dan je petogodišnji prikaz podataka o broju zaprimljenih, riješenih i neriješenih predmeta po razinama državnih odvjetništava.

Općinska državna odvjetništva u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje primila su 7,2 % više predmeta, donijela su i više odluka, međutim kad gledamo apsolutne brojke vidimo da imaju porast neriješenih predmeta. Međutim, kad stavimo u omjer broj neriješenih predmeta s ukupnim brojem predmeta u radu, tada vidimo da se radi o 22 % neriješenih predmeta i krajem 2023. i 2024. godine.

Kako su ostala državna odvjetništva riješila više predmeta od godišnjeg priljeva, njihova ažurnost nije upitna, što je sve vidljivo i kroz prikaz pokazatelja uspješnosti.

Pregled pokazatelja uspješnosti rada po razinama državnih odvjetništava

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
ODO	2020.	100 %	74,3	415,7	414,6	415,9	84,7
	2021.	100 %	69,3	467,18	390,3	391,6	74,4
	2022.	97 %	87,5	467,23	358,7	349,3	83,7
	2023.	95 %	104,6	444,48	401,6	380,5	109,0
	2024.	98 %	102,9	473,14	404,6	395,8	111,2
ŽDO	2020.	99 %	45,4	159,11	201,1	199,6	24,8
	2021.	100 %	39,4	164,72	211,3	212,0	22,9
	2022.	101 %	38,3	173,8	196,9	198,3	20,8
	2023.	99 %	42,2	169,2	199,3	197,8	22,9
	2024.	101 %	36,9	173,4	204,1	205,4	20,7
USKOK	2020.	104 %	63,8	32,26	103,5	107,7	15,7
	2021.	96 %	76,7	36,5	94,6	90,6	19,0
	2022.	95 %	96,3	35,3	99,1	93,8	24,7
	2023.	104 %	79,0	37,0	90,0	93,7	20,3
	2024.	105 %	83,0	33	79,4	83,2	18,9
DORH	2020.	100 %	84,5	33,5	166,3	166,7	38,6
	2021.	103 %	58,9	29,7	215,4	221,3	35,7
	2022.	98 %	70,2	27,5	212,7	207,5	39,9
	2023.	102 %	64,4	32,4	173,2	175,9	31,0
	2024.	102 %	50,7	31,3	202,8	206,5	28,6

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

3.2. Pregled kretanja predmeta po godinama i po vrsti predmeta u državnom odvjetništvu

Prikazom rada kaznenog odjela obuhvaćeni su predmeti kaznenih prijava, predmeti istraga, istraživanja, optuženja, predmeti drugostupanjskog postupka, kao i predmeti zahtjeva za zaštitu zakonitosti u kaznenim postupcima, predmeti zahtjeva za zaštitu zakonitosti u prekršajnim postupcima te razni kazneni predmeti.

U prikaz rada građansko-upravnih odjela uključeni su predmeti mirnog rješavanja spora, parnični, ovršni predmeti, stečaj, stečaj potrošača, izvanparnični predmeti, upravni predmeti, upravni sporovi, zahtjevi za preispitivanje pravomoćne presude i predmeti iz upisnika raznih predmeta.

Pregled kretanja predmeta po vrsti s indikatorima

Vrsta predmeta	Godina	Kretanje predmeta				CR	DT
		Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni	2020.	34.482	137.268	136.291	35.458	99 %	95
	2021.	35.602	135.389	135.059	35.932	100 %	97,1
	2022.	36.226	136.084	131.053	41.251	96 %	114,9
	2023.	41.296	141.369	132.626	50.039	94 %	137,7
	2024.	50.081	147.137	143.528	53.687	98 %	136,9
Građansko-upravni	2020.	6.506	75.981	76.980	5.507	101 %	26,1
	2021.	5.402	91.619	92.691	4.330	101 %	17,1
	2022.	4.005	75.077	75.608	3.442	101 %	16,6
	2023.	3.376	79.801	79.115	4.044	99 %	18,7
	2024.	3.988	88.648	88.565	4.051	100 %	16,7

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

Iz pregleda kretanja predmeta po vrsti proizlazi da se 68 % od ukupnog boja predmeta u radu odnosi na kaznene predmete.

Ta činjenica, kao i činjenica da je rješavanje građansko-upravnih predmeta u pravilu vezano zakonskim rokovima utječe na okolnost da je većina neriješenih predmeta iz stvarne nadležnosti kaznenog odjela s čime je onda povezan i parametar vremena potrebnog za rješavanje neriješenih predmeta koji je osam puta veći za kaznene predmete.

U odnosu na kretanje navedenih pokazatelja nema promjena u praćenju kroz petogodišnje razdoblje.

Sve navedeno odnosi se i na kretanje predmeta po vrstama predmeta iz stvarne nadležnosti općinskih i županijskih državnih odvjetništava, a prikaz je dan u tablicama u nastavku.

Kretanje predmeta u općinskim državnim odvjetništvima po vrsti predmeta s indikatorima

Godina	ODO	Primljeno	Riješeno	Neriješeno	CR	DT
2020.	KO	137.268	136.291	35.458	99 %	95,0
	GUO	75.981	76.980	5.507	101 %	26,1
2021.	KO	104.660	104.244	31.188	100 %	109,2
	GUO	77.690	78.699	3.549	101 %	16,5
2022.	KO	105.526	100.633	36.418	95 %	132,1
	GUO	62.074	62.560	2.688	101 %	15,7
2023.	KO	111.037	102.109	45.375	92 %	162,2
	GUO	67.473	66.999	3.080	99 %	16,8
2024.	KO	116.161	112.417	49.152	97 %	160,0
	GUO	75.260	74.853	3.482	99 %	17,0

Kretanje predmeta u županijskim državnim odvjetništvima po vrsti predmeta s indikatorima

Godina	ŽDO	Primljeno	Riješeno	Neriješeno	CR	DT
2020.	KO	22.855	22.577	3.408	99 %	55,1
	GUO	9.140	9.181	546	100 %	21,7
2021.	KO	22.496	22.649	3.209	101 %	51,7
	GUO	12.310	12.276	560	100 %	16,7
2022.	KO	22.509	22.651	3.133	101 %	50,5
	GUO	11.711	11.806	484	101 %	15,0
2023.	KO	22.543	22.626	3.055	100 %	49,3
	GUO	11.177	10.841	817	97 %	27,5
2024.	KO	23.701	23.610	3.161	100 %	49,0
	GUO	11.693	12.002	425	103 %	13,0

Podatci o kretanju predmeta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta pokazuju da u odnosu na kretanje navedenih pokazatelja nema promjena u praćenju kroz petogodišnje razdoblje.

Zadržana je visoka stopa ažurnosti, koja je u izvještajnom razdoblju čak i povećana, a vrijeme rješavanja predmeta u granicama je prethodnih izvještajnih razdoblja.

Prikaz indikatora dan je u tablicama u nastavku.

Kretanje predmeta USKOK-a s indikatorima

Godina	Primljeno	Riješeno	Neriješeno	CR	DT
2020.	3.338	3.473	607	104 %	63,8
2021.	3.454	3.308	695	96 %	76,7
2022.	3.493	3.306	872	95 %	96,3
2023.	3.329	3.466	750	104 %	79,0
2024.	2.621	2.747	623	105 %	82,8

Kretanje predmeta u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske po vrsti predmeta s indikatorima

Godina	DORH	Primljeno	Riješeno	Neriješeno	CR	DT
2020.	KO	4.141	4.226	975	102 %	84,2
	GUO	1.387	1.351	282	97 %	76,2
2021.	KO	4.779	4.858	840	102 %	63,1
	GUO	1.551	1.673	160	108 %	34,9
2022.	KO	4.556	4.463	828	98 %	67,7
	GUO	1.202	1.186	175	99 %	53,9
2023.	KO	4.460	4.425	859	99 %	70,9
	GUO	1.151	1.275	147	111 %	42,1
2024.	KO	4.654	4.754	751	102 %	57,8
	GUO	1.695	1.710	144	101 %	30,8

Iz danog prikaza vidljivo je da se najveći broj novozaprimljenih predmeta odnosi na predmete iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava, 81 % (191.421 od 235.785). Sukladno tome i najveći je broj neriješenih predmeta iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava. Iako u apsolutnim brojkama proizlazi da je u 2024. povećan broj neriješenih predmeta u općinskim državnim odvjetništvima, kad se stavi u omjer ukupan broj predmeta u radu s brojem riješenih i neriješenih predmeta, razvidno je da je zadržana ažurnost iz 2023. godine, kada su općinska državna odvjetništva riješila 78 % predmeta u radu.

3.3. Pregled kretanja riješenih i neriješenih predmeta po godinama

Podatci o radu državnih odvjetništava	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Primljeno	213.252	227.008	211.161	221.170	235.785
Ukupno u radu u DO-u	254.785	268.012	251.392	265.842	289.854
Riješeno u DO-u	213.719	227.750	206.661	211.741	232.093
Neriješeno na kraju godine	41.065	41.004	44.693	54.083	57.738

Podatci u gornjoj tablici pokazuju da su državna odvjetništva u 2024. godini primila 235.785 novih predmeta, što je 7 % više u odnosu na 2023. godinu. Radi se o kontinuiranom porastu novoprimljenih predmeta kroz petogodišnje razdoblje, i u tom vremenskom razdoblju radi se o porastu od 10,6 %.

U izvještajnom je razdoblju povećan i broj riješenih predmeta, jer je u 2023. godini riješen 211.741 predmet, dok su u 2024. riješena 232.093 predmeta, odnosno 20.352 predmeta ili gotovo 10 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Iz podataka u prethodnoj tablici vidljivo je da je broj neriješenih predmeta na kraju godine u apsolutnim brojkama veći u odnosu na kraj 2023. godine (57.738 – 54.083), međutim kad broj neriješenih predmeta stavimo u omjer s brojem predmeta koje su ukupno u radu u državnom odvjetništvu imala državna odvjetništva, onda vidimo da je i 2023. i 2024. godine na kraju godine neriješeno 20 % od ukupnog broja predmeta u radu u državnim odvjetništvima. Ovaj podatak osobito je važan jer pokazuje da smo, unatoč svim problemima s kojima se susrećemo u radu, uspjeli zaustaviti trend porasta neriješenih predmeta u državnom odvjetništvu.

4. Podatci o kretanju predmeta općinskih državnih odvjetništava

4.1. Opći pregled kretanja predmeta

Opći pregled kretanja predmeta općinskih državnih odvjetništava

Vrsta državnog odvjetništva	Godina	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Kretanje predmeta			
			Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno
ODO	2020.	415,7	35.768	172.348	172.904	35.211
	2021.	467,18	35.330	182.350	182.943	34.737
	2022.	467,2	34.734	167.600	163.193	39.106
	2023.	444,5	39.070	178.510	169.108	48.455
	2024.	473,1	48.505	191.421	187.270	52.634

Podatci u gornjoj tablici pokazuju da su općinska državna odvjetništva u 2024. godini primila u rad 191.421 novi predmet, što iznosi 81 % od ukupno zaprimljenih novih predmeta u svim državnim odvjetništvima koja su ukupno zaprimila 235.785 novih predmeta.

Ovaj podatak pokazuje i da je povećan broj novozaprimljenih predmeta u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, i to za 7,2 %.

Radi se o kontinuiranom porastu novoprimljenih predmeta tijekom petogodišnjeg razdoblja.

U izvještajnom je razdoblju povećan i broj riješenih predmeta, jer je u 2023. godini riješeno 169.108 predmeta, dok je u 2024. riješeno 187.270 predmeta, odnosno 18.162 predmeta ili gotovo 11 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Iz podataka u prethodnoj tablici vidljivo je da je broj neriješenih predmeta na kraju godine u apsolutnim brojkama veći u odnosu na kraj 2023. godine (52.634 – 48.455), međutim kad broj neriješenih predmeta stavimo u omjer s brojem predmeta koje su ukupno u radu imala općinska državna odvjetništva, onda vidimo da je i 2023. i 2024. godine na kraju godine neriješeno 22 % od ukupnog broja predmeta u radu u općinskim državnim odvjetništvima. Ovaj podatak osobito je važan jer pokazuje da smo, unatoč svim problemima s kojima se susrećemo u radu, uspjeli zaustaviti trend porasta neriješenih predmeta u općinskim državnim odvjetništvima.

Godina	Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo
2020.	261.122	404.008
2021.	231.084	388.483
2022.	231.886	340.710
2023.	221.112	347.398
2024.	234.786	374.071

Osim državnoodvjetničkih predmeta, o kretanju kojih smo govorili prethodno, općinska državna odvjetništva imaju u radu i predmete u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima i javnopravnim tijelima, a broj navedenih predmeta tijekom petogodišnjeg razdoblja prikazan je u prethodnoj tablici pod „Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT.“

Iako upravljanje ovim postupcima i njihovo trajanje ne ovisi o državnom odvjetništvu, već o postupanju suda ili tijela pred kojim se postupak vodi, ovi predmeti zahtijevaju velik angažman državnih odvjetnika koji poduzimaju potrebne državnoodvjetničke radnje pred sudovima (zastupanje na raspravama i ročištima, pisanje podnesaka, pravnih lijekova i dr.) i javnopravnim tijelima.

U prethodnoj tablici pod „Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo“ prikazuje se ukupan broj predmeta u radu, dakle državnoodvjetničkih predmeta i predmeta u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima i javnopravnim tijelima.

Ovi podatci pokazuju sveukupan opseg rada i opterećenja općinskih državnih odvjetništava.

Opći pregled pokazatelja uspješnosti rada općinskih državnih odvjetništava

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika /savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
ODO	2020.	100 %	74,3	415,7	414,6	415,9	84,7
	2021.	100 %	69,3	467,2	390,3	391,6	74,4
	2022.	97 %	87,5	467,2	358,7	349,3	83,7
	2023.	95 %	104,6	444,48	401,6	380,5	109,0
	2024.	98 %	102,9	473,14	404,6	395,8	111,2

Podatci pokazuju da je stopa ažurnosti (CR) u općinskim državnim odvjetništvima u odnosu na 2023. godinu povećana, da je povećan broj predmeta riješen po rješavatelju, iako je neznatno smanjeno i vrijeme rješavanja (DT). Unatoč svim pozitivnim pokazateljima nešto je povećan broj neriješenih predmeta po rješavatelju, što je odraz povećanja broja predmeta u radu, odnosno novozaprimljenih predmeta. Gledano u postotku neriješeno po rješavatelju je 27 % od zaprimljenih predmeta, što je isti udio neriješenih predmeta kao i prošle godine.

Svi ovi pokazatelji ukazuju na činjenicu da iako je broj stvarno prisutnih rješavatelja u općinskim državnim odvjetništvima tijekom 2024. godine iznosio 79 %, da su zaustavljeni negativni trendovi i da u budućim izvještajnim razdobljima kroz ekipiranje državnih odvjetništava i poboljšanje materijalnih uvjeta rada možemo očekivati još bolje radne rezultate.

4.2. Pregled kretanja predmeta za 2024. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta

Pregled kretanja predmeta općinskih državnih odvjetništava po vrstama predmeta s indikatorima

Vrsta predmeta	Kretanje predmeta u 2024. godini			CR	DT
	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni predmeti					
Upisnici kaznenih prijava (KP-DO, KPmp-DO, KPm-DO, KPz-DO, KPn-DO, PP-DO)	59.434	57.196	29.288	96 %	187,4
Upisnici istraga, pripremnih postupaka i istraživanja (Kis-DO, Kpp-DO, Kir-DO, Kdr-DO)	18.350	17.973	5.529	98 %	112,6
Drugi kazneni upisnici (Kid-DO, Kmp-DO, Kuo-DO, KR-DO)	20.885	19.756	14.335	95 %	265,6
Upisnici predmeta pred sudom (KO-DO, Komp-DO, Kom-DO, KOz-DO)	17.492	17.492	0	100 %	0
Ukupno kazneni	116.161	112.417	49.152	97 %	160,0
Građansko-upravni predmeti					
Parnični predmeti (P-DO)	4.317	4.335	66	100 %	5,6
Predmeti prevencije (N-DO)	5.883	5.936	1.081	101 %	66,7
Ovršni predmeti (O-DO)	23.889	23.913	632	100 %	9,7
Izvanparnični predmeti (Ip-DO)	27.509	27.139	1.084	99 %	14,6
Stečaj potrošača (Sp-DO)	2.456	2.463	19	100 %	2,8
Pravna mišljenja (M-DO)	1.545	1.511	102	98 %	24,7
Upravni predmeti (U-DO)	4.090	4.062	123	99 %	11,1
Ostali predmeti	5.571	5.494	375	99 %	25,0
Ukupno građansko-upravni	75.260	74.853	3.482	99 %	17,0

Iz pregleda kretanja predmeta po vrsti proizlazi da se 61 % od ukupnog boja zaprimljenih predmeta odnosi na kaznene predmete.

Ta činjenica, kao i činjenica da je rješavanje građansko-upravnih predmeta u pravilu vezano zakonskim rokovima utječe na okolnost da je većina neriješenih predmeta iz stvarne nadležnosti kaznenog odjela, s čime je onda povezan i parametar vremena potrebnog za rješavanje neriješenih predmeta koji je devet puta veći za kaznene predmete.

U odnosu na kretanje navedenih pokazatelja nema promjena u praćenju tijekom petogodišnjeg razdoblja, kao ni u strukturi po vrstama predmeta, pa su kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju od kaznenih predmeta najzastupljeniji predmeti kaznenih prijava protiv poznatih punoljetnih počinitelja kaznenih djela, a u građanskim i upravnim predmetima najveći je broj izvanparničnih i ovršnih predmeta.

4.3. Pregled kretanja predmeta na općinskim državnim odvjetništvima u 2024. godini – pojedinačno

Pregled kretanja predmeta na općinskim državnim odvjetništvima pojedinačno po državnim odvjetništvima

Državno odvjetništvo	Ukupno neriješeno na 31.12. 2023.	Ukupno primljeno	Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno na 31. 12. 2024.
ODO u Bjelovaru	861	7244	7228	877
ODO u Čakovcu	609	4805	4760	653
ODO u Dubrovniku	882	4084	3931	1034
ODO u Gospiću	633	3976	3964	645
ODO u Karlovcu	1047	6861	6878	1030
ODO u Koprivnici	700	3331	3336	695
ODO u Metkoviću	305	2178	2279	204
ODO u Novom Zagrebu	3580	7289	6883	3986
ODO u Osijeku	2284	11.530	11.596	2218
ODO u Pazinu	1282	5520	5729	1073
ODO u Požegi	456	2306	2299	463
ODO u Puli-Pola	1903	7535	7160	2278
ODO u Rijeci	3033	12.980	12.771	3242
ODO u Slavonskom Brodu	768	5907	5677	998
ODO u Sisku	2649	9992	9793	2848
ODO u Splitu	6546	21.159	19.002	8699
ODO u Šibeniku	1165	6658	6570	1242
ODO u Varaždinu	1173	6370	6306	1237
ODO u Velikoj Gorici	1527	4591	4105	2013
ODO u Vinkovcima	731	4018	4113	636
ODO u Virovitici	321	4376	4352	345
ODO u Vukovaru	625	4330	4401	554
ODO u Zadru	2818	10.690	10.477	3031
ODO u Zlataru	931	3596	3551	976
OGDO u Zagrebu	254	9740	9853	136
OKDO u Zagrebu	11.416	20.351	20.252	11.515
Ukupno općinska državna odvjetništva	48.499	191.417	187.266	52.628
Prosjek	1865,3	7362,2	7202,5	2024,2

U gornjoj je tablici prikazano kretanje predmeta u 2024. godini za svako općinsko državno odvjetništvo.

Iz podataka u tablici razvidno je da je prosjek neriješenih predmeta u odnosu na ukupan broj predmeta u radu 22 % te da pojedina državna odvjetništva odstupaju od navedenog prosjeka naviše, i to Općinsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici 32,9 %, Općinsko državno odvjetništvo u Novom Zagrebu 36,7 %, Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu 36,3 % i Općinsko državno odvjetništvo u Splitu

31,4 %. Provest će se dodatne analize kako bi se utvrdili uzroci ovih rezultata i poduzeti mjere za njihovo rješavanje, a sve u cilju smanjenja broja neriješenih predmeta.

Nastavno na navedene rezultate analiza uspješnosti rada općinskih državnih odvjetništava koja je dana u tablici u nastavku pokazuje da navedeno Općinsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici, Općinsko državno odvjetništvo u Novom Zagrebu i Općinsko državno odvjetništvo u Splitu imaju stopu ažurnosti ispod prosjeka ažurnosti općinskih državnih odvjetništava koja iznosi visokih 98 %, dok je Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu unatoč visokoj stopi neriješenih predmeta po ažurnosti iznad prosjeka i njegova ažurnost iznosi 100 %. Ovaj podatak posebno treba cijeliti ako znamo da su u 2024. godini u Općinskom kaznenom državnom odvjetništvu u Zagrebu od sistematizirana 82 zamjenika i popunjena 54 mjesta zamjenika stvarno na radu bila prisutna 42 zamjenika.

Pregled pokazatelja uspješnosti rada općinskih državnih odvjetništava pojedinačno po državnim odvjetništvima

Državno odvjetništvo	Broj zamjenika i savjetnika u DO	Stvarna prisutnost rješavatelja	Riješeno po zamjeniku/savjetniku	Neriješeno po zamjeniku/savjetniku	CR	DT
ODO u Bjelovaru	21	18,65	387,6	47,0	100 %	44,4
ODO u Čakovcu	11	9,05	526,0	72,2	99 %	50,2
ODO u Dubrovniku	11	10	393,1	103,4	96 %	96,3
ODO u Gospiću	8	6,82	581,2	94,6	100 %	59,6
ODO u Karlovcu	23	19,09	360,3	54,0	100 %	54,8
ODO u Koprivnici	11	8,5	392,5	81,8	100 %	76,3
ODO u Metkoviću	6	5,4	422,0	37,8	105 %	32,8
ODO u Novom Zagrebu	23	18,3	376,1	217,8	94 %	212,0
ODO u Osijeku	42	33,42	347,0	66,4	101 %	70,0
ODO u Pazinu	13	11,51	497,7	93,2	104 %	68,5
ODO u Požegi	7	5,86	392,3	79,0	100 %	73,7
ODO u Puli-Pola	20	17	421,2	134,0	95 %	116,4
ODO u Rijeci	49	37,08	344,4	87,4	98 %	92,9
ODO u Slavonskom Brodu	20	17,44	325,5	57,2	96 %	64,3
ODO u Sisku	29	19,17	510,9	148,6	98 %	106,4
ODO u Splitu	62	48,33	393,2	180,0	90 %	167,6
ODO u Šibeniku	17	17	386,5	73,1	99 %	69,2
ODO u Varaždinu	19	14,38	438,5	86,0	99 %	71,8
ODO u Velikoj Gorici	16	12,09	339,5	166,5	89 %	179,5
ODO u Vinkovcima	12	11	373,9	57,8	102 %	56,6
ODO u Virovitici	10	10	435,2	34,5	99 %	29,0
ODO u Vukovaru	12	11,66	377,4	47,5	102 %	46,1
ODO u Zadru	21	14,75	710,3	205,5	98 %	105,9
ODO u Zlataru	12	10	355,1	97,6	99 %	100,6
OGDO u Zagrebu	44	26,32	374,4	5,2	101 %	5,1
OKDO u Zagrebu	78	60,32	335,7	190,9	100 %	208,1
Ukupno općinska državna odvjetništva	597	473,1	395,8	111,2	98 %	102,9

5. Podatci o kretanju predmeta na županijskim državnim odvjetništvima

5.1. Opći pregled kretanja predmeta

Opći pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava

Vrsta državnog odvjetništva	Godina	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Kretanje predmeta			
			Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno
Županijska državna odvjetništva	2020.	159	3.717	31.995	31.758	3.954
	2021.	164,72	3.888	34.806	34.925	3.769
	2022.	174	3.857	34.220	34.457	3.617
	2023.	169	3.620	33.720	33.467	3.872
	2024.	173	3.805	35.394	35.612	3.586

Podatci u gornjoj tablici prikazuju broj zaprimljenih, riješenih i neriješenih predmeta u županijskim državnim odvjetništvima u proteklih pet godina.

Uspoređujući podatke o radu u 2024. u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, zaključuje se da su županijska državna odvjetništva u 2024. zaprimila i riješila veći broj predmeta nego tijekom 2023., što je rezultiralo smanjenjem broja neriješenih predmeta te je krajem 2024. godine u županijskim državnim odvjetništvima bilo svega 9 % neriješenih predmeta od ukupnog broja predmeta u radu.

Godina	Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo
2020.	21.951	54.191
2021.	21.648	54.083
2022.	8.136	43.009
2023.	8.858	41.410
2024.	9.659	43.626

Osim državnoodvjetničkih predmeta, o kretanju kojih smo govorili prethodno, županijska državna odvjetništva imaju u radu i predmete u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima i javnopravnim tijelima, a broj navedenih predmeta tijekom petogodišnjeg razdoblja prikazan je u prethodnoj tablici pod „Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT.“

Iako upravljanje ovim postupcima i njihovo trajanje ne ovisi o državnom odvjetništvu, već o postupanju suda ili tijela pred kojim se postupak vodi, ovi predmeti

zahtijevaju velik angažman državnih odvjetnika koji poduzimaju potrebne državnoodvjetničke radnje pred sudovima (zastupanje na raspravama i ročištima, pisanje podnesaka, pravnih lijekova i dr.) i javnopravnim tijelima.

U prethodnoj tablici pod „Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo“ prikazuje se ukupan broj predmeta u radu, dakle državnoodvjetničkih predmeta i predmeta u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima i javnopravnim tijelima.

Ovi podatci pokazuju sveukupan opseg rada i opterećenja županijskih državnih odvjetništava.

Opći pregled pokazatelja uspješnosti rada županijskih državnih odvjetništava

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
ŽDO	2020.	99 %	45,4	159,0	201,1	199,6	24,8
	2021.	100,3 %	39,4	164,7	211,3	212,0	22,9
	2022.	101 %	38,3	173,8	196,9	198,3	20,8
	2023.	99 %	42,2	169,2	199,3	197,8	22,9
	2024.	101 %	36,9	173,4	204,1	205,4	20,7

Podatci pokazuju da je stopa ažurnosti (CR) u županijskim državnim odvjetništvima u odnosu na 2023. godinu povećana, da je povećan broj predmeta riješen po rješavatelju te da je smanjeno i vrijeme rješavanja (DT), dakle unatoč povećanju broja novozaprimljenih predmeta od 5 % i nedostatku kadra, smanjen je broj neriješenih predmeta u odnosu na prošlu godinu.

Svi ovi pokazatelji ukazuju na činjenicu da su, iako je broj stvarno prisutnih rješavatelja u županijskim državnim odvjetništvima tijekom 2024. godine iznosio 80 %, zaustavljeni negativni trendovi i da u budućim izvještajnim razdobljima kroz ekipiranje državnih odvjetništava i poboljšanje materijalnih uvjeta rada možemo očekivati još bolje radne rezultate.

5.2. Pregled kretanja predmeta za 2024. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta

Pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava po vrstama predmeta s indikatorima

Vrsta predmeta	Kretanje predmeta u 2024. godini			CR	DT
	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni predmeti					
Upisnici kaznenih prijava (KP-DO, KPmp-DO, KPM-DO, KPz-DO, KPn-DO)	1.332	1.366	995	103 %	266,6
Upisnici istraga, pripremnih postupaka i istraživanja (Kis-DO, Kpp-DO, Kdr-DO)	2.653	2.639	423	99 %	58,7
Upisnik pravnih lijekova (KŽ-DO)	8.489	8.472	34	100 %	1,5
Drugi kazneni upisnici (Kid-DO, Kmp-DO, Kuo-DO, Ksm-DO, KR-DO)	10.667	10.573	1.709	99 %	59,2
Upisnici predmeta pred sudom (KO-DO, Komp-DO, Kom-DO, KOz-DO)	560	560	0	100 %	0
Ukupno kazneni	23.701	23.610	3.161	100 %	49,0
Građansko-upravni predmeti					
Parnični predmeti (P-DO)	463	502	6	108 %	4,4
Predmeti prevencije (N-DO)	852	866	81	102 %	34,2
Ovršni predmeti (O-DO)	95	121	7	127 %	21,2
Stečajni predmeti (S-DO)	5.022	5.054	109	101 %	7,9
Izvanparnični predmeti (Ip-DO)	1.119	1.099	39	98 %	13,0
Pravna mišljenja (M-DO)	1.903	1.936	108	102 %	20,4
Upravni sporovi (Us-DO)	421	506	8	120 %	5,8
Ostali predmeti	1.818	1.918	67	106 %	12,8
Ukupno građansko-upravni	11.693	12.002	425	103 %	13,0

Iz pregleda kretanja predmeta po vrsti proizlazi da se 67 % od ukupnog boja zaprimljenih predmeta odnosi na kaznene predmete.

Ta činjenica, kao i činjenica da je rješavanje građansko-upravnih predmeta u pravilu vezano zakonskim rokovima utječe na okolnost da je većina neriješenih predmeta iz stvarne nadležnosti kaznenog odjela, s čime je onda povezan i parametar vremena potrebnog za rješavanje neriješenih predmeta koji je četiri puta veći za kaznene predmete.

U odnosu na kretanje navedenih pokazatelja nema promjena u praćenju tijekom petogodišnjeg razdoblja, kao ni u strukturi po vrstama predmeta, pa su kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju od kaznenih predmeta najzastupljeniji drugi kazneni predmeti i predmeti pravnih lijekova, a u građanskim i upravnim predmetima najveći je broj stečajnih predmeta, predmeta pravnih mišljenja.

5.3. Pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava u 2024. godini – pojedinačno

Pregled kretanja predmeta na županijskim državnim odvjetništvima pojedinačno po državnim odvjetništvima

Državno odvjetništvo	Ukupno neriješeno na 31. 12. 2023.	Ukupno primljeno	Ukupno riješeno	Ukupno neriješeno na 31. 12. 2024.
ŽDO u Bjelovaru	114	2.115	2.112	117
ŽDO u Dubrovniku	118	1.431	1.390	159
ŽDO u Karlovcu	115	1.492	1.501	106
ŽDO u Osijeku	415	2.270	2.273	412
ŽDO u Puli-Pola	160	2.947	2.981	126
ŽDO u Rijeci	161	2.566	2.560	167
ŽDO u Sisku	72	1.638	1.614	95
ŽDO u Slavonskom Brodu	142	1.630	1.667	105
ŽDO u Splitu	418	2.982	2.988	412
ŽDO u Šibeniku	274	1.527	1.707	94
ŽDO u Varaždinu	128	2.789	2.785	132
ŽDO u Velikoj Gorici	282	2.348	2.328	302
ŽDO u Vukovaru	148	1.493	1.528	113
ŽDO u Zadru	92	1.460	1.439	113
ŽDO u Zagrebu	1.166	6.706	6.739	1.133
Ukupno županijska državna odvjetništva	3.805	35.394	35.612	3.586
Prosjek	253,67	2.359,60	2.374,13	239,07

U gornjoj tablici dan je pojedinačni pregled kretanja predmeta županijskih državnih odvjetništava.

Iz podataka u tablici vidljivo je da je prosjek neriješenih predmeta u odnosu na ukupan broj predmeta u radu 9,2 % te da pojedina državna odvjetništva odstupaju od navedenog prosjeka naviše, i to Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku 15,34 %, Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu 14,4 %, Županijsko državno odvjetništvo u Splitu 12,1 % i Županijsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici 11,5 %. Provest će se dodatne analize kako bi se utvrdili uzroci ovih rezultata i poduzeti mjere za njihovo rješavanje, a sve u cilju smanjenja broja neriješenih predmeta.

Pregled pokazatelja uspješnosti rada županijskih državnih odvjetništava pojedinačno po državnim odvjetništvima

Državno odvjetništvo	Broj zamjenika i savjetnika u DO	Stvarna prisutnost rješavatelja	Riješeno po zamjeniku/ savjetniku	Neriješeno po zamjeniku/ savjetniku	CR	DT
ŽDO u Bjelovaru	11	7,9	267,3	14,8	100 %	20,3
ŽDO u Dubrovniku	5	4,7	295,7	33,8	97 %	41,9
ŽDO u Karlovcu	9	8,5	176,6	12,5	101 %	25,8
ŽDO u Osijeku	22	19,8	114,8	20,8	100 %	66,3
ŽDO u Puli-Pola	12	9,2	325,1	13,7	101 %	15,5
ŽDO u Rijeci	20	12,91	198,3	12,9	100 %	23,9
ŽDO u Sisku	10	6,11	264,2	15,5	99 %	21,5
ŽDO u Slavonskom Brodu	7	6,6	251,8	15,9	102 %	23,1
ŽDO u Splitu	23	16,2	184,0	25,4	100 %	50,5
ŽDO u Šibeniku	7	7,0	243,9	13,4	112 %	20,2
ŽDO u Varaždinu	15	12,84	216,9	10,3	100 %	17,3
ŽDO u Velikoj Gorici	12	9,2	252,2	32,7	99 %	47,5
ŽDO u Vukovaru	8	8,0	191,0	14,1	102 %	27,1
ŽDO u Zadru	7	5,37	268,0	21,0	99 %	28,7
ŽDO u Zagrebu	50	39,0	172,8	29,1	100 %	61,5
Ukupno županijska državna odvjetništva	218	173,4	205,4	20,7	101 %	36,9
Prosjek	14,5	11,6				

U ovoj tablici prikazani su indikatori uspješnosti (CR i DT) u radu pojedinih županijskih državnih odvjetništava za 2024. godinu. Prosječna stopa ažurnosti i dalje je na visokoj razini i iznosi 100 %.

6. Podatci o kretanju predmeta u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranoga kriminaliteta (USKOK)

6.1. Opći pregled kretanja predmeta

Opći pregled kretanja predmeta USKOK-a

Vrsta državnog odvjetništva	Godina	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Kretanje predmeta				Broj predmeta u postupku pred sudom ili upravnim tijelima	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi ili u postupku sudjeluje državno odvjetništvo
			Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
USKOK	2020.	32,26	727	3.338	3.473	607	649	3.695
	2021.	36,5	549	3.454	3.308	695	527	4.611
	2022.	35,25	685	3.493	3.306	872	349	4.408
	2023.	37	887	3.329	3.466	750	710	4.495
	2024.	33	749	2.621	2.747	623	785	3.682

Podatci u gornjoj tablici prikazuju broj zaprimljenih, riješenih i neriješenih predmeta u Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u proteklih pet godina.

Uspoređujući podatke o radu u 2024. godini u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje zaključuje se da je USKOK u 2024. zaprimio 20,7 % manje predmeta u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, pa iako je riješio manji broj predmeta nego tijekom 2023., ima evidentiran manji broj neriješenih predmeta te je krajem 2024. godine u USKOK-u bilo 18,5 % neriješenih predmeta od ukupnog broja predmeta u radu, dok je krajem prošlog izvještajnog razdoblja taj udio iznosio 17,8 %.

Opći pregled pokazatelja uspješnosti rada USKOK-a

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
USKOK	2020.	104 %	63,8	32,3	103,5	107,7	18,8
	2021.	96 %	76,7	36,5	94,6	90,6	19,0
	2022.	95 %	96,3	35,25	99,1	93,8	24,7
	2023.	104 %	79,0	37	90,0	93,7	20,3
	2024.	105 %	83,0	33	79,4	83,2	18,9

Podatci pokazuju da je u 2024. godini u USKOK-u zadržana visoka stopa ažurnosti (CR) koja iznosi 105 %, da je povećan broj predmeta riješen po rješavatelju te da je zadržano i optimalno vrijeme rješavanja (DT).

Svi ovi pokazatelji ukazuju na činjenicu da je, iako je broj stvarno prisutnih rješavatelja u USKOK-u tijekom 2024. godine iznosio 73 %, zadržana ranije postignuta stopa ažurnosti uz daljnje smanjenje neriješenih predmeta u radu.

6.2. Pregled kretanja predmeta za 2024. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta

Pregled kretanja uskočkih predmeta po vrstama predmeta s indikatorima

Vrsta predmeta	Kretanje predmeta u 2024. godini			CR	DT
	Primljeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni predmeti					
Upisnici kaznenih prijava (KP-US, KPn-US)	538	543	1	101 %	0,7
Upisnici istraga (Kis-US, Kdr-US)	470	469	42	100 %	32,7
Drugi kazneni upisnici (KMp-US, KR-US)	1.539	1.661	580	108 %	127,5
Upisnici predmeta pred sudom (KO-US)	74	74	0		
UKUPNO	2.621	2.747	623	105 %	82,8

U radu Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta najveći je broj raznih kaznenih predmeta i predmeta kaznenih prijava protiv poznatih punoljetnih počinitelja kaznenih djela i pravnih osoba. Podatci u tablici pokazuju da je stopa ažurnosti u svim vrstama predmeta visoka i prosječno iznosi 105 %.

7. Podatci o kretanju predmeta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske na temelju članka 29. stavaka 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske i članka 29. Zakona o državnom odvjetništvu poduzima pravne radnje radi zaštite Ustava Republike Hrvatske i zakonitosti pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske, Vrhovnim sudom Republike Hrvatske, Visokim kaznenim sudom Republike Hrvatske, Visokim trgovačkim sudom Republike Hrvatske, Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske, Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske te stranim sudovima i drugim tijelima, osim kad je posebnim zakonom drukčije određeno.

Pored toga, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske daje mišljenja o nacrtima prijedloga zakona i drugih propisa važnih za ustrojstvo i rad državnog odvjetništva i obnašanje državnoodvjetničke dužnosti.

U Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske ustrojena su dva odjela: Kazneni odjel i Građansko-upravni odjel te Ured Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske kao posebna ustrojstvena jedinica.

Kazneni odjel nadležan je za postupanje u predmetima izvanrednog preispitivanja pravomoćne presude, preispitivanja sudskih odluka i sukoba nadležnosti, predmetima u drugostupanjskom postupku pred Visokim kaznenim

sudom Republike Hrvatske i predmetima podizanja zahtjeva za zaštitu zakonitosti u kaznenim i u prekršajnim postupcima pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske.

Građansko-upravni odjel nadležan je za zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima i drugim postupcima koji se vode pred stranim sudovima, međunarodnim i drugim tijelima kao što su međunarodne investicijske arbitraže, likvidacije stranih banaka i dr. te predmetima davanja pravnih mišljenja o pitanjima koja se odnose na imovinskopravne poslove, zaštitu imovine, prirodnih bogatstava, dijelova prirode, nekretnina, stvari i prava od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku, daje mišljenja o pravnoj valjanosti određenih pravnih poslova na temelju posebnih propisa, daje mišljenja kojima izražava pravne stavove o primjeni pojedinih propisa kako bi se osigurala jedinstvena primjena zakona na cijelom teritoriju Republike Hrvatske te je nadležan za postupanje u predmetima podizanja prijedloga za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske te predmetima prevencije i izvansudskog rješavanja sporova.

U Uredu Glavnog državnog odvjetnika osim poslova državnoodvjetničke uprave obavljaju se i poslovi međunarodne pravne pomoći i suradnje, zamolnica, pritužbi na rad te se prate europski propisi, prati se i analizira praksa Europskog suda za ljudska prava i sudova Europske unije.

Iako predmeti državnoodvjetničke uprave nisu obuhvaćeni ovim izvješćem, valja istaknuti da je državno odvjetništvo hijerarhijski ustrojeno, zbog čega je vrlo velik broj ovih predmeta u radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, što zahtijeva značajan angažman i vrijeme.

7.1. Opći pregled kretanja predmeta

Opći pregled kretanja predmeta Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

Vrsta državnog odvjetništva	Godina	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Kretanje predmeta			
			Na početku	Primljeno	Riješeno	Neriješeno
DORH	2020.	33,5	1.306	5.571	5.584	1.293
	2021.	29,7	1.237	6.398	6.574	1.061
	2022.	27,5	955	5.848	5.705	1.098
	2023.	32,4	1.095	5.611	5.700	1.006
	2024.	31,3	1.010	6.349	6.464	895

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

U gornjoj tablici dan je prikaz broja predmeta u radu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske od 2020. do 2024. godine.

U izvještajnom razdoblju Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprimilo je 13,2 % predmeta više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje te je riješilo 6.464 predmeta, što je 13,5 % više nego 2023. godine. Smanjen je i broj neriješenih predmeta za 11 %, što govori u prilog ažurnom postupanju u DORH-u.

Godina	Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT	Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo
2020.	52	9.642
2021.	1.177	10.455
2022.	445	7.078
2023.	344	6.889
2024.	524	7608

*procjena temeljem dostupnih podataka u informacijskom sustavu državnog odvjetništva

Osim državnoodvjetničkih predmeta, o kretanju kojih smo govorili prethodno, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ima u radu i predmete u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima, a broj navedenih predmeta kroz petogodišnje razdoblje prikazan je u prethodnoj tablici pod „Broj predmeta u postupku pred sudom i JPT.“

Iako upravljanje ovim postupcima i njihovo trajanje ne ovisi o državnom odvjetništvu, već o postupanju suda pred kojim se postupak vodi, ovi predmeti zahtijevaju velik angažman državnih odvjetnika koji pred sudovima poduzimaju potrebne državnoodvjetničke radnje.

U prethodnoj tablici pod „Ukupan broj predmeta u kojima postupak vodi i u postupku sudjeluje državno odvjetništvo“ prikazuje se ukupan broj predmeta u radu, dakle državnoodvjetničkih predmeta i predmeta u kojima se postupak nakon donošenja državnoodvjetničke odluke pokreće i vodi pred sudovima.

Opći pregled pokazatelja uspješnosti rada Državnog odvjetništva Republike Hrvatske

Državna odvjetništva	Godina	CR	DT	Broj zamjenika/savjetnika – stvarna prisutnost	Primljeno po zamjeniku/savjetniku	Broj riješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku	Broj neriješenih predmeta po zamjeniku/savjetniku
DORH	2020.	100 %	84,5	33,5	166,3	166,7	38,6
	2021.	103 %	58,9	29,7	215,4	221,3	35,7
	2022.	98 %	70,2	27,5	212,7	207,5	39,9
	2023.	102 %	64,4	32,4	173,2	175,9	31,0
	2024.	102 %	50,7	31,3	202,8	206,5	28,6

Iz podataka navedenih u tablici razvidno je da je u DORH-u usprkos manjem broju rješavatelja zadržana ranije postignuta ažurnost od 102 %, a vrijeme rješavanja i dalje se smanjuje, što sve predstavlja pozitivan trend.

Ovdje valja napomenuti da se obavljanje dužnosti zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske ne može pratiti samo kroz prikaz predmeta u radu jer zamjenici imaju angažman i u brojnim radnim skupinama za izradu nacrt

prijedloga zakona, na edukacijama organiziranim od strane Pravosudne akademije, međunarodnim skupovima i svakodnevnom nadzoru rada nižih državnih odvjetništava.

7.2. Pregled kretanja predmeta za 2024. godinu s pokazateljima po vrstama predmeta

Pregled kretanja predmeta po vrstama predmeta s indikatorima

Vrsta predmeta	Kretanje predmeta u 2024. godini			CR	DT
	Primijeno	Riješeno	Neriješeno		
Kazneni predmeti					
Upisnik kaznenih predmeta u drugostupanjskom postupku (KŽ-DO)	1.681	1.689	0	100 %	0,0
Upisnici zahtjeva za zaštitu zakonitosti (KZZ-DO, ZPP-DO)	262	245	179	94 %	267,4
Drugi kazneni upisnici (Kmp-DO, Kuo-DO, Ksm-DO, KR-DO)	2.711	2.820	572	104 %	74,2
Ukupno kazneni	4.654	4.754	751	102 %	57,8
Građansko-upravni predmeti					
Parnični predmeti/arbitraže (P-DO)	1	0	2	0 %	0,0
Pravna mišljenja (M-DO)	191	164	41	86 %	91,5
Postupci pred VSRH, VUS, VKS i VTS (GZ-DO)	495	484	50	98 %	37,8
Ostali predmeti	1.008	1.062	51	105 %	17,6
Ukupno građansko-upravni	1.695	1.710	144	101 %	30,8

Iz pregleda kretanja predmeta po vrsti proizlazi da se 73 % od ukupnog broja zaprimljenih predmeta odnosi na kaznene predmete.

Ta činjenica, kao i činjenica da je rješavanje građansko-upravnih predmeta u pravilu vezano zakonskim rokovima utječe na okolnost da je većina neriješenih predmeta iz stvarne nadležnosti kaznenog odjela, s čime je onda povezan i parametar vremena potrebnog za rješavanje neriješenih predmeta koji je veći za kaznene predmete.

U odnosu na kretanje navedenih pokazatelja nema promjena u praćenju tijekom petogodišnjeg razdoblja, kao ni u strukturi po vrstama predmeta, pa su kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju od kaznenih predmeta najzastupljeniji drugi kazneni predmeti i predmeti pravnih lijekova, a u građanskim i upravnim predmetima najveći je broj ostalih predmeta i zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.

II. REZULTATI RADA DRŽAVNIH ODVJETNIŠTAVA ZA 2024. GODINU

8. Zbirni prikaz načina rješavanja kaznenih, građanskih i upravnih predmeta u 2024. godini za razdoblje od 2020. do 2024. godine

8.1. Zbirni prikaz rada i odluka u kaznenim i prekršajnim predmetima

Struktura prijavljenih poznatih osoba – sve osobe

Prijavljene osobe	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu
Odrasle osobe	34.213	43.903	35.666	45.605	36.053	47.188	35.561	48.711	36.172	53.231
Mlađi punoljetnici	2.529	3.543	2.294	2.899	2.157	2.701	2.027	2.519	2.077	2.751
Pravne osobe	1.345	2.358	1.283	2.271	1.438	2.559	1.259	2.573	1.350	2.883
Maloljetne osobe	1.839	2.397	1.857	2.234	1.965	2.352	2.293	2.747	2.588	3.104
UKUPNO	39.926	52.201	41.100	53.009	41.613	54.800	41.140	56.550	42.187	61.969

Državna su odvjetništva tijekom 2024. godine zaprimila 1.047 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe) više nego 2023. godine, što predstavlja porast od 2,5 %. Naime, tijekom 2023. godine zaprimljeno je 41.140 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja, dok je u 2024. godini prijavljeno 42.187 osoba.

Pritom se 40.837 kaznenih prijava odnosi na poznate fizičke osobe koje bilježe porast od 2,4 % u odnosu na prethodnu godinu (2023. – 39.881 prijavljena fizička osoba). Kaznene prijave protiv poznatih fizičkih osoba uključuju kaznene prijave protiv odraslih osoba (od navršene 21. godine života), mlađe punoljetne osobe (od 18. do 21. godine života) i maloljetnike (od 14. do 18. godine života).

U izvještajnom je razdoblju prijavljeno 1.350 pravnih osoba, što je 91 prijavljena pravna osoba više nego prethodne godine (2023. – 1.259 prijavljenih pravnih osoba) i predstavlja porast od 7,2 %.

Iz brojčanih podataka prikazanih u tablici razvidno je da su, što se strukture prijavljenih poznatih osoba tiče, i u 2024. najzastupljenije kaznene prijave podnesene protiv odraslih osoba s 36.172 prijave (85,8 %). Slijede maloljetne osobe s 2.588 prijava (6,1 %) pa mlađe punoljetne osobe s 2.077 prijava (4,9 %) te pravne osobe s 1.350 prijava (3,2 %).

Struktura prijava protiv poznatih počinitelja ne pokazuje znatnija odstupanja u odnosu na prethodnu 2023. godinu, kada su kaznene prijave u odnosu na odrasle osobe participirale s 89,1 %, maloljetne osobe s 5,8 %, mlađe punoljetne osobe s 5,1 % i pravne osobe s 3,2 %.

Struktura kriminaliteta

Kazneno djelo	Broj prijavljenih u 2023.	Broj prijavljenih u 2024.	Porast – pad
Članak 139. KZ/11	6.106	5.976	>2,2 %
Članak 177. KZ/11	1.704	1.688	>1 %
Članak 179.a KZ/11	1.321	1.628	<23 %
Članak 227. KZ/11	1.512	1.558	<3 %
Članak 228. KZ/11	3.328	3.423	<2,8 %
Članak 229. KZ/11	1.673	1.649	>1,4 %
Članak 235. KZ/11	1.442	1.493	<3,5 %
Članak 236. KZ/11	3.105	3.206	<3,25 %
Članak 247. KZ/11	1.057	1.164	<10,1 %
Članak 291. KZ/11	1.718	1.584	>7,8 %
Članak 326. KZ/11	1.709	1.845	<8 %
Ostalo	16.465	16.973	
Ukupno	41.140	42.187	

U ovoj izvještajnoj godini, kad se razmatra struktura kriminaliteta, nema značajnijih odstupanja u odnosu na strukturu kriminaliteta u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje osim što je znatno porastao broj prijavljenih za kazneno djelo nasilja u obitelji iz članka 179a Kaznenog zakona/11, i to za 23 %, pa je ovo djelo zastupljenije i u ukupnoj strukturi kriminaliteta.

U ovom izvještajnom razdoblju najzastupljenije je kazneno djelo protiv osobne slobode – prijetnja iz članka 139. Kaznenog zakona/11, na koje otpada 14,2 % ukupnog broja kaznenih prijava zaprimljenih tijekom 2024. godine. Brojčano je zastupljeno i kazneno djelo povrede djetetovih prava iz članka 177. Kaznenog zakona/11 te kazneno djelo izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz članka 227. Kaznenog zakona/11.

Brojčano se također ističu kaznena djela protiv imovine, i to kazneno djelo krađe iz članka 228. Kaznenog zakona, kazneno djelo teške krađe iz članka 229. Kaznenog zakona/11, kazneno djelo oštećenja tuđe stvari iz članka 235. Kaznenog zakona/11 te kazneno djelo prijevare iz članka 236. Kaznenog zakona. Sva navedena kaznena djela su kaznena djela iz općinske nadležnosti.

U posebnim je poglavljima dana analiza porasta, odnosno pada zastupljenosti pojedinih kaznenih djela u odnosu na 2024. godinu, i to, u odnosu na kaznena djela iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava u poglavlju 9.1., u odnosu na kaznena djela iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava u poglavlju 10.1., a u odnosu na kaznena djela iz nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u poglavlju 11.1.

8.1.1. Odluke o kaznenim prijavama

Odluke o kaznenim prijavama (bez maloljetnih osoba)

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Otvorena istraživanja	Odbačaj	Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Rješenje o provođenju istrage	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
2020.	38.087	49.804	11.633	8.310	12.871	5.530	2.171	4.189	1.907	3.193	38.171
2021.	39.243	50.775	12.803	8.768	13.391	4.773	3.789	4.101	1.725	1.425	37.972
2022.	39.648	52.448	14.954	9.549	11.818	3.816	3.597	4.139	3.410	1.166	37.494
2023.	38.847	53.803	19.274	9.897	11.079	3.831	3.072	3.960	1.471	1.215	34.525
2024.	39.599	58.865	22.061	10.591	11.747	4.059	3.193	4.300	1.699	1.214	36.803

U 2024. godini općinska državna odvjetništva, županijska državna odvjetništva i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) zaprimili su ukupno 39.599 kaznenih prijava. Kada se broju zaprimljenih prijava dodaju prijave ostale u radu iz 2023. godine, u radu su imala ukupno 58.865 prijava. Od ukupnog broja kaznenih prijava u radu riješene su 36.803 prijave (62,5 %), a iz čega proizlazi da je i tijekom ovog izvještajnog razdoblja zadržana visoka razina ažurnosti u radu državnih odvjetništava.

Na kraju izvještajnog razdoblja ostala je neriješena 22.061 prijava (37,5 %), što predstavlja blagi porast broja neriješenih prijava u odnosu na 2023. godinu kada su ostale neriješene 19.274 prijave (35,8 %). Razlog porasta broja neriješenih prijava jesu, između ostalog, nepopunjena mjesta zamjenika i savjetnika, što rezultira iznadprosječnom opterećenošću prisutnih rješavatelja i povećan broj rasprava i ročišta.

Kada se ukupan broj donesenih odluka – 36.803 analizira prema vrsti donesene odluke, proizlazi da na rješenja o odbačaju kaznene prijave otpada 31,9 % (11.747) te se uočava da je broj rješenja o odbačaju kaznene prijave na razini u odnosu na ranija izvještajna razdoblja (2023. – 32,1 %, 2022. – 31,5 %). Zatim slijede istraživanja kojih je otvoreno 10.591 (28,8 %) pa optužnice – neposredne optužnice i optužnice s kaznenim nalogom (7.252, odnosno 19,7 %), s time da su državna odvjetništva, od sveukupnog broja podignutih optužnica, tijekom 2024. godine u odnosu na 3.193 osobe (44 %) zatražila od sudova izdavanje kaznenog naloga.

Nadalje, od ukupno donesenih odluka na rješenja o provođenju istrage otpada 11,7 % (4.300), dok je 4,6 % prijava (1.699) riješeno ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu, a 3,3 % prijava (1.214) riješeno je na drugi način (spajanjem predmeta i sl.).

8.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje državna su odvjetništva u izvještajnom razdoblju zaprimila 12,9 % više kaznenih prijava prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela, koji u ukupnom broju poznatih prijavljenih fizičkih osoba (40.837) participiraju sa 6,3 %, neznatno nešto više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Porast broja zaprimljenih kaznenih prijava, kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju posljedica je porasta zaprimljenih kaznenih prijava na općinskoj nadležnosti za 14 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Znatn porast broja zaprimljenih kaznenih prijava prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela tako bilježimo na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, Zadru, Varaždinu, Splitu, Rijeci, Osijeku i Karlovcu.

Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Ukupno odbačaja	Od toga oportunitet iz čl. 71., 72. i 73. ZSM	Otvoreno istraživanje	Neposredni prijedlog za mlt. sankciju čl. 82. ZSM	Rješenje o provođenju pripremnog postupka	Ustup	Riješeno na drugi način	Prijave u radu izvan DO
2020.	1.839	2.397	386	1.100	379	122	214	133	163	142	86
2021.	1.857	2.234	389	1.055	523	119	229	118	173	152	129
2022.	1.965	2.352	455	1.060	537	124	255	154	158	146	136
2023.	2.293	2.747	517	1.273	577	235	225	202	165	130	166
2024.	2.588	3.104	617	1.436	693	220	255	237	184	155	165

Porast broja zaprimljenih kaznenih prijava odrazio se i na broj donesenih odluka, rješenja o odbačaju kaznenih prijava i rješenja o provođenju pripremnog postupka. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje državna su odvjetništva donijela 12,8 % više rješenja o odbačaju kaznene prijave, od kojeg se broja 48,2 % odnosi na primjenu oportuniteta. Broj donesenih rješenja o provođenju pripremnog postupka u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje veći je za 17,3 %.

8.1.1.2. Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja

Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja

Godina	U radu			Odluke DO						Ostalo u radu
	Ostalo u radu	Pokrenuto u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Rješenje o odbačaju	Službena bilješka o podizanju optužnice	Službena bilješka o podnošenju prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2024.	4.750	10.969	15.719	2673	7243	154	66	353	10.489	5.230

Tijekom 2024. godine u radu je bilo ukupno 15.719 istraživanja, od čega je u 2024. godini otvoreno 10.969 istraživanja, dok je iz prethodnih razdoblja ostalo u radu 4.750 istraživanja. Pritom je tijekom 2024. godine dovršeno 10.489 istraživanja, odnosno 66,7 %.

Nakon dovršenog istraživanja, prema strukturi odluka, u 69 % predmeta podignuta je optužnica, a kaznena je prijava odbačena u 25,5 % predmeta. Na drugi način riješeno je 3,4 % prijava, prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije podnesen je u odnosu na 1,5 % prijava, dok je ustupljeno 0,6 % prijava.

Da bismo dobili ukupan broj rješenja o odbačaju kaznenih prijava donesenih tijekom 2024. godine, rješenjima o odbačaju kaznene prijave donesenim povodom kaznene prijave (11.747 – iz tablice 8.1.1.) potrebno je pribrojiti rješenja o odbačaju kaznene prijave donesena nakon dovršenog istraživanja (2.673), a iz čega je razvidno da je tijekom 2024. godine doneseno sveukupno 14.420 rješenja o odbačaju, što predstavlja blagi porast u odnosu na broj odbačaja donesenih tijekom prethodne dvije godine (2023. – 13.311, 2022. – 13.862). Nadalje, u odnosu na optužnice proizlazi da je tijekom 2024. godine podignuto ukupno 14.495 optužnica, s obzirom na to da su povodom kaznene prijave (dakle, bez provođenja istraživanja) podignute 7.252 optužnice, a nakon dovršenog istraživanja podignute su 7.243 optužnice, što predstavlja porast od 6,3 % u odnosu na broj optužnica podignutih tijekom 2023. godine (13.639).

Ako ukupan broj odluka donesenih povodom kaznene prijave u 2024. godini (36.803 odluke) umanjimo za broj otvorenih istraživanja (10.591) te dodamo broj odluka nakon dovršenog istraživanja (10.489 odluka), proizlazi da je u 2024. godini riješena 36.701 prijava.

8.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi

Odluke po dovršenoj istrazi

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE					Ostalo u radu
		Obustava	Optužnica	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2020.	6.457	435	3.346	63	261	4.105	2.352
2021.	6.826	554	3.744	62	86	4.446	2.380
2022.	6.873	475	3.788	62	55	4.380	2.493
2023.	6.761	439	3.828	63	51	4.381	2.380
2024.	7.090	493	4.103	84	52	4.732	2.358

U 2024. godini doneseno je rješenje o provođenju istrage za 4.300 osoba (bez maloljetnih osoba), što je 340 istraga više u odnosu na prethodnu godinu kada ih je bilo 3.960 (tablica 8.1.1.) i predstavlja porast od 8,6 %.

Od ukupnog broja istraga u radu (7.090), tijekom 2024. godine dovršene su 4.732 istrage (66,7 %), dok je u radu ostalo 2.358 istraga (33,3 %), a razlozi nerješavanja su objektivni – istrage otvorene krajem godine, tj. u zadnjem tromjesečju izvještajnog razdoblja, prikupljanje dokaza putem međunarodne pravne pomoći, nedostupnost okrivljenika, velik broj svjedoka koje je potrebno ispitati, nužnost provođenja dugotrajnih ili složenih vještačenja i slično.

U ovom izvještajnom razdoblju u broju dovršenih istraga (4.732) broj podignutih optužnica (4.103) participira s 86,7 %, a kada se broj optužnica podignutih po dovršenoj istrazi u ovom izvještajnom razdoblju usporedi s prošlogodišnjim izvještajnim razdobljem, vidljivo je da je tijekom 2024. podignuto 275 optužnica više nego prethodne godine, što predstavlja porast od 7,2 %. Iz visokog postotka podignutih optužnica nakon dovršene istrage proizlazi zaključak o osnovanosti odluke državnog odvjetnika o provođenju istrage, s obzirom na to da je u više od 86 % slučajeva potvrđena osnovana sumnja da je okrivljenik počinio kazneno djelo, i to rezultatima dokaznih radnji koje su provedene tijekom istrage.

Po zastupljenosti u odlukama po dovršenoj istrazi, nakon optužnica, slijede obustave istrage kojih je bilo 493 (10,4 %), ustupom su riješene 84 istrage (1,8 %), dok su na drugi način (spajanje postupaka i slično) riješene 52 istrage (1,1 %).

Trajanje istrage / pripremnog postupka za maloljetnike

Godina	Do 1 mjeseca	Do 3 mjeseca	Do 6 mjeseci	Do 12 mjeseci	Do 18 mjeseci	Više od 18 mjeseci
2020.	723	1.126	1.102	564	171	172
2021.	666	1.105	1.125	504	213	182
2022.	698	1.150	1.093	533	188	212
2023.	756	1.034	1.093	751	198	153
2024.	888	1.141	1.303	511	148	122

Iz tabličnoga prikaza razvidno je da su tijekom 2024. godine u roku od 6 mjeseci dovršene 3.332 istrage (81 %), do 12 mjeseci 511 istraga (12,4 %), 148 istraga do 18 mjeseci (3,6 %) te 122 istrage u trajanju duljem od 18 mjeseci (3 %), što ukazuje na ažurno postupanje državnih odvjetništava.

Iz tabličnog prikaza također proizlazi da je u odnosu na ranija izvještajna razdoblja smanjen broj predmeta u kojima istraga traje do 18 mjeseci, odnosno dulje od 18 mjeseci što predstavlja pozitivan trend.

Do produljenja roka za dovršetak istrage dolazi u složenim predmetima u kojima su razlozi produljenja objektivno opravdani te specifični za svaki konkretan predmet – nedostupnost okrivljenika ili svjedoka, nužnost provođenja složenih vještačenja, prikupljanje dokaza putem međunarodne pravne pomoći itd.

8.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici

Odluke po dovršenom pripremnom postupku

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE						Ostalo u radu
		Obustava	Od toga obustava po oportunitetu	Prijedlog za izricanje mlt. sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2020.	214	14	2	133	0	16	163	51
2021.	167	21	0	102	4	4	135	32
2022.	186	17	3	105	0	10	132	54
2023.	268	27	7	141	6	7	181	87
2024.	333	32	4	191	9	17	249	84

U izvještajnom razdoblju državna su odvjetništva imala ukupno u radu 333 premeta u kojima su trebala donijeti odluku po dovršenom pripremnom postupku neovisno o tome u kojem su izvještajnom razdoblju donijela rješenje o provođenju pripremnog postupka, što u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje predstavlja porast za 24,2 %. Za 35,4 % porastao je i broj podnesenih prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije. Za 37,5 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje porastao je i broj ukupno donesenih odluka.

8.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

Optužnice u radu u državnom odvjetništvu (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ostalo u radu pred sudom	Od toga pred optužnim vijećem	Ustup optužnice bez odluke optužnog vijeća	Ostalo (ukidna, obnova, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice)	Odluke DO – optužnice				Ukupno optužnica u radu
					Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Optužnica nakon istrage	Ukupno optužnica	
2020.	30.002	4.924	0	0	7.184	6.784	4.196	18.164	48.166
2021.	36.329	8.375	0	10.157	7.876	7.053	3.762	18.691	65.177
2022.	44.124	5.843	0	1.793	7.541	6.474	3.747	17.762	63.679
2023.	43.280	5.658	115	1.644	7.719	5.967	3.804	17.490	62.529
2024.	44.226	6.352	128	1.781	8.055	6.480	4.066	18.601	64.736

U izvještajnom razdoblju državna odvjetništva podigla su ukupno 18.164 optužnice, odnosno 6,35 % više nego u prošloj godini. U navedenom broju najviše je neposrednih optužnica (43,3 %) i optužnica s kaznenim nalogom (34,83 %). Udio optužnica podignutih nakon istrage (21,85 %) isti je kao prošle godine. Omjer udjela neposrednih optužnica i optužnica nakon istrage tijekom pet godina je ujednačen.

Neposredno optuživanje, uključujući optužnice s kaznenim nalogom, sukladno je zakonodavnoj intenciji da se trajanje kaznenog postupka skрати, a dokazni postupak koncentrira u stadij rasprave pred sudom. Provođenje istrage obvezno je samo za najteža kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora teža od petnaest godina ili kazna dugotrajnog zatvora, odnosno prema neubrojivim počiniteljima, što je manji udio u ukupnom kriminalitetu.

Tijekom izvještajnog razdoblja u radu pred sudom iz ranijeg perioda ostalo je ukupno 44.266 optužnica, pa kad se ovom broju doda broj novopodignutih optužnica, dolazimo do broja od 64.736 optužnica koje su bile u radu pred sudom u izvještajnom razdoblju, dakle radi se o porastu od 3,53 %, koje optužnice državni odvjetnici zastupaju pred sudom i u kojim predmetima poduzimaju radnje.

Od ukupnog broja optužnica pred sudom manji je dio (14,36 %) neriješen pred optužnim vijećem, ali i tu vidimo porast u odnosu na prošlu godinu. Državno odvjetništvo te optužnice zastupa pred optužnim vijećem te poduzima druge radnje u tim predmetima, što opterećuje rad državnih odvjetnika.

Dakle, broj optužnica koje su na početku 2024. godine ostale pred sudom iz ranijih razdoblja gotovo je 2,5 puta veći od prosječnog broja podignutih optužnica godišnje u razdoblju od pet godina (18.142 optužnice godišnje) i opterećuje učinkovitost rada državnog odvjetništva u novim predmetima. Za ostvarenje zakonodavne intencije brzog i učinkovitog kaznenog postupka potrebna su unaprjeđenja u stadiju optužnog vijeća i rasprave pred sudom.

Optuženja i odluke sudova povodom optuženja (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno optužnica pred optužnim vijećem	Ustup	Povučena optužnica	Riješeno na drugi način	Odluke optužnog vijeća				
					Optužnica potvrđena	Optužnica vraćena	Obustava po optužnom vijeću	Ukupno odluka optužnog vijeća	Ostalo u radu pred optužnim vijećem
2020.	23.088	196	0	3.031	14.383	314	57	14.754	6.983
2021.	20.013	270	29	4.064	12.066	268	48	12.382	8.918
2022.	18.947	86	21	4.314	12.566	287	95	12.948	5.909
2023.	18.641	140	12	14	11.915	227	72	12.214	6.342
2024.	20.191	122	37	48	13.183	273	65	13.521	6.576

U 2024. godini u radu pred optužnim vijećem ukupno se nalazila 20.191 optužnica, dakle ukupan broj optužnica u radu pred optužnim vijećima nadležnih sudova veći je za 8,3 % (1.550 optužnica više) od prošle godine.

Iako je ukupan broj odluka optužnog vijeća 10,7 % veći (1.307 odluka više), na kraju 2024. godine je u radu pred optužnim vijećima ostalo 6.576 optužnica u kojima nije donesena odluka o osnovanosti podignute optužnice, odnosno 3,68 % više optužnica (234 optužnice više) nego na kraju 2023. godine.

Potvrđeno je 97,5 % optužnica, od ukupnog broja odluka optužnog vijeća tijekom 2024. godine. Tijekom pet godina udio više od 97 % potvrđenih optužnica u odlukama optužnog vijeća pokazatelj je ujednačene visoke kvalitete podignutih optužnica.

Unatoč okolnosti što na odluku optužnog vijeća o vraćanju optužnice državno odvjetništvo nema pravo žalbe i dužno je postupiti po odluci suda za dopunu dokaznog postupka ili ispravak optužnice, samo je 2,01 % vraćenih optužnica u ukupnom broju odluka optužnog vijeća. Isti su podatci iz ranijih godina (oko 2 % vraćenih optužnica).

Još je niži udio (0,48 %) obustava postupka u odlukama optužnog vijeća, većinom zbog razloga koji nastupe nakon podizanja optužnice, izvan utjecaja državnog odvjetništva (primjerice: smrt, trajna raspravna nesposobnost optuženika, prestanak postojanja pravne osobe). Tijekom pet godina udio obustava konstantno je nizak (iznosi od 0,38 % do 0,73 %).

Neznatni dio (0,18 %) od ukupnog broja optužnica u radu pred optužnim vijećem tijekom 2024. godine (20.191 optužnica) povučene su optužnice (ukupno 37 optužnica) od strane državnog odvjetništva. Isti su podatci iz ranijih godina (iznose od 0,6 % do 0,14 %).

Navedeni podatci potvrđuju uspješan rad državnog odvjetništva u podizanju optužnica.

Broj i vrste presuda (bez maloljetnih osoba)

Godina	Presuda s kaznenim nalogom	Optužnica potvrđena	Ukupno	Odluke suda									
				Obustava nakon potvrđivanja optužnice	Osuđujuća	Od toga po sporazumu	Presuda – neubrojivi	Oslobađajuća	Odbijajuća	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka suda	Riješeno pred sudom – ostalo	Ukupno bez odluka suda
2020.	3.031	14.383	17.414	282	15.306	494	150	1.098	399	0	17.235	0	25.257
2021.	4.064	12.066	16.130	561	16.236	521	203	1.386	538	0	18.924	0	31.253
2022.	4.314	12.566	16.880	1046	15.522	612	206	1.325	581	681	19.361	1.234	38.196
2023.	3.971	11.915	15.886	859	14.254	607	222	1.192	511	578	17.616	742	38.263
2024.	4.080	13.183	17.263	953	15.381	1077	274	1.062	517	461	18.648	1.167	38.583

U 2024. godini na temelju optužnica državnih odvjetništava doneseno je 4.080 presuda s kaznenim nalogom, 2,74 % više nego prošle godine. U odnosu na 18.648 osoba donesena je odluka suda nakon provedenog postupka, što je 5,85 % više od prošle godine. Od ukupno odluka suda 22 % otpada na pravomoćne presude s kaznenim nalogom, što znači da u navedenom postotku državno odvjetništvo participira u formiranju kaznene politike.

Od ukupnog broja donesenih presuda osuđujućih je 82,48 %. Od toga je udio presuda na temelju sporazuma 7 %. Presude prema neubrojivim počiniteljima daljnjih su 1,47 % od ukupnog broja sudskih odluka donesenih nakon provedenog postupka.

Ukupno 8,46 % su oslobađajuće (5,69 %) i odbijajuće presude (2,77 %). Slični su podatci iz ranijih godina (od 2020. do 2023. godine njihov se udio kreće od 8,68 % do 10,16 %). Odluke o obustavi nakon potvrđivanja optužnice (5,11 %) većinom su donesene zbog okolnosti koje nastupe naknadno (smrt ili nastupanje trajne raspravne nesposobnosti okrivljenika, prestanak postojanja pravne osobe). Njihov broj ujednačen je u rasponu od 1,63 % do najviše 5,4 % tijekom pet godina.

Stalno visok udio od 80,17 % do 88,8 % donesenih osuđujućih presuda po podnesenim optužnicama u razdoblju od 2020. do 2024. godine potvrđuje da državno odvjetništvo donosi pravilne odluke o podizanju optužnice i uspješno zastupa podnesene optužnice u postupku pred sudom.

Udio presuda na temelju sporazuma u ukupnom broju osuđujućih presuda u porastu je (udio od 7 % 2024. godine u odnosu na udio 4,26 % 2023. godine, 3,94 % 2022. godine, 3,2 % 2021. i 2020. godine). Složeni su razlozi što ukupan udio presuda po sporazumu nije viši.

Iako institut sporazumijevanja doprinosi skraćanju kaznenog postupka, često se ne primjenjuje kod najtežih kaznenih djela, kod kojih je, zbog očekivane visoke kazne zatvora, interes obrane za sporazum najveći. Državno je odvjetništvo načelno restriktivnog pristupa u sporazumijevanju za najteža kaznena djela protiv života i tijela, protiv spolnih sloboda kao i kod drugih kaznenih djela s teškim posljedicama za žrtve. Postoje i određena zakonska ograničenja, kao što je primjerice potrebna

suglasnost žrtve za sporazumijevanje kod određenih kaznenih djela. Državno odvjetništvo kod sporazumijevanja ustrajava na standardima visine kazne, naknade štete, ispunjenja imovinskopravnog zahtjeva, vraćanja pribavljene imovinske koristi.

Uvjeti državnog odvjetništva za sporazumijevanje često nisu prihvatljivi obrani. Dijelom je to zbog očekivanja blaže kaznene politike pred sudom, odnosno zbog iskustva da dugotrajni sudski postupak utječe negativno po državno odvjetništvo na ishod kaznenog postupka zbog slabljenja personalnih i gubitka materijalnih dokaza.

Veći trošak sudskog postupka od strane obrane ne percipira se značajnim, jer se dugotrajno angažiranje resursa državnog odvjetništva i suda u ukupnim troškovima kaznenog postupka ne prikazuje u realnom iznosu kao trošak obrane po odvjetničkoj tarifi, već u znatno nižem iznosu takozvanog paušalnog troška odmjerenog po procjeni suda.

8.1.4. Kaznene sankcije

Tijekom izvještajne 2024. sudovi su izrekli sankcije prema 15.381 osobi, što je 7,3 % više izrečenih sankcija u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, međutim, a kako je to iz donje tablice vidljivo, na razini je višegodišnjeg prosjeka.

Broj i vrsta izrečenih kazni (bez maloljetnih osoba)

Godina	Osuđujuća presuda	Zatvor	Od toga dugotrajni zatvor	Od toga rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Prestanak pravne osobe	Maloljetničke sankcije	Oslobođeno od kazne	Ostalo	Ukupno sankcija
2020.	15.306	4.125	5	681	373	10.802	0	0	0	6	0	15.307
2021.	16.236	4.154	13	785	399	11.631	0	0	44	8	0	16.236
2022.	15.522	4.034	9	813	225	11.195	0	0	59	9	0	15.522
2023.	14.254	3.345	8	715	221	10.585	0	0	92	11	0	14.254
2024.	15.381	3.727	4	660	191	11.348	0	1	110	4	0	15.381

U ukupnom broju izrečenih sankcija kazna zatvora zastupljena je s 24,23 %, što je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja. Izrečene kazne zatvora zamijenjene su radom za opće dobro u 17,70 % slučajeva, što prema prethodnoj godini čini smanjenje od 2,86 %. te je, izuzev porasta ovog broja u 2023., na razini višegodišnjeg prosjeka.

Dugotrajne kazne zatvora koje se izriču za najteža kaznena djela u ukupnom broju izrečenih zatvorskih kazni participiraju s 0,10 %.

Novčana kazna kao glavna kazna izrečena je u odnosu na 1,24 % osuđujućih presuda te je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja.

U strukturi osuđujućih presuda najzastupljenija je uvjetna osuda s udjelom od 73,77 %, što je na razini ranijih izvještajnih razdoblja.

Tijekom 2024. u skladu s člankom 107. Zakona o sudovima za mladež, prema 110 mlađih punoljetnih osoba ili 0,75 % svih osuđujućih presuda primijenjene su maloljetničke sankcije.

Temeljem odredbe članka 50. Kaznenog zakona sudovi su oslobodili od kazne 4 osobe ili 0,02 %.

Broj izrečenih sigurnosnih mjera

Godina	Obvezno liječenje od ovisnosti	Obvezno psihijatrijsko liječenje	Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	Zabrana upravljanja motornim vozilom	Druge sigurnosne mjere	Ukupno
2020.	321	220	7	71	267	886
2021.	427	295	15	128	309	1.174
2022.	495	393	28	107	407	1.430
2023.	532	425	14	82	459	1.512
2024.	577	430	26	83	303	1.419

Sigurnosne mjere izriču se uz kaznene sankcije sa svrhom otklanjanja okolnosti koje omogućuju počinjenje kaznenog djela ili poticajno djeluju na počinitelja da poćini novo kazneno djelo.

Uz kaznene sankcije, sigurnosne mjere izrećene su prema 1.419 počinitelja, odnosno uz 9,22 % izrećenih sankcija. Iz gornje tablice razvidno je kako je broj izrećenih sigurnosnih mjera na razini četverogodišnjeg prosjeka.

Kao i u ranijim razdobljima, najćešće su izricane sigurnosne mjere mjera obveznog lijećenja od ovisnosti koja se izriće počiniteljima koji kaznena djela poćine pod odlučujućim utjecajem alkohola ili droga, s udjelom od 40,66 % u ukupnom broju izrećenih sigurnosnih mjera te sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog lijećenja s udjelom od 30,30 % u ukupnom broju izrećenih sigurnosnih mjera. Ove dvije sigurnosne mjere participiraju sa 70,99 % u ukupnom broju izrećenih sigurnosnih mjera.

Ove dvije najzastupljenije sigurnosne mjere najćešće se izriću počiniteljima kaznenih djela prijetnji iz ćl. 139. Kaznenog zakona, nasilja u obitelji iz ćl. 179.a. Kaznenog zakona, povrede djetetovih prava iz ćlanka 177. Kaznenog zakona, neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz ćl. 190. Kaznenog zakona, kraće iz ćl. 228. Kaznenog zakona, teške kraće iz ćlanka 229. Kaznenog zakona, tjelesne ozljede ćl. 117. Kaznenog zakona, teške tjelesne ozljede iz ćl. 118. Kaznenog zakona i ubojstva iz ćl. 110. Kaznenog zakona.

Sigurnosna mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti izriće se počiniteljima kaznenih djela iz područja gospodarskog kriminaliteta, najćešće kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti iz ćl. 291. Kaznenog zakona, primanja

mita iz čl. 293. Kaznenog zakona, zloporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona te je u tijekom 2024. ova mjera izrečena prema 26 osoba, čime u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera sudjeluje s 1,83 %.

Sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom izrečena je prema 83 osobe te participira u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera s 5,84 %. Ove sigurnosne mjere izrečene su počiniteljima kaznenih djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz čl. 227. Kaznenog zakona ili obijesne vožnje u cestovnom prometu iz čl. 226. Kaznenog zakona.

Ostale sigurnosne mjere vezane su uz zaštitu žrtava kaznenih djela i u takve se mjere ubrajaju zabrana približavanja, uznemiravanja ili uhođenja iz čl. 73. Kaznenog zakona, sigurnosna mjera psihosocijalnog tretmana iz čl. 70. Kaznenog zakona, sigurnosna mjera udaljenja iz zajedničkog kućanstva iz čl. 74. Kaznenog zakona te one u ukupnom broju izrečenih sigurnosnih participiraju s udjelom od 21,34 %. Ove sigurnosne mjere najčešće se predlažu i izriču prema počiniteljima kaznenih djela prijetnji iz čl. 139. Kaznenog zakona, nasilja u obitelji iz čl. 179.a Kaznenog zakona, povrede djetetovih prava iz čl. 177. Kaznenog zakona, tjelesne ozljede čl. 117. Kaznenog zakona, teške tjelesne ozljede iz čl. 118. Kaznenog zakona i nametljivog ponašanja iz čl. 140. Kaznenog zakona.

8.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici

Kaznene sankcije

Godina	Ukupan broj prijedloga za mlt. sankciju	Ukupan broj izrečenih mlt. sankcija	Od toga kazna mlt. zatvora	Od toga pridržaj izricanja mlt. zatvora	Od toga odgojne mjere	Obustava postupka	Od toga oportunitet
2020.	335	409	9	48	352	52	0
2021.	412	443	9	42	334	56	0
2022.	454	499	11	55	367	65	0
2023.	508	612	12	67	469	64	0
2024.	611	607	11	58	472	63	0

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, u ovom bilježimo porast ukupnog broja podnesenih prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije za 20,3 %. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje broj ukupno izrečenih maloljetničkih sankcija ostao je na razini prethodnog izvještajnog razdoblja.

Kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima sudovi su maloljetnim počiniteljima kaznenih djela u pravilu izricali neku od odgojnih mjera, odnosno pod uvjetom da se radi o starijim maloljetnicima (maloljetnik koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela navršio 16, a nije navršio 18 godina života) i počinio je kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora od tri godine ili teža kazna i pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora.

U ukupnom broju izrečenih maloljetničkih sankcija odgojne mjere participiraju u izvještajnom razdoblju sa 77,7 %, a pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora s 10 %.

8.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja

Broj izrečenih mjera osiguranja i broj oduzimanja imovinske koristi te vrijednost osigurane imovinske koristi, odnosno oduzete imovinske koristi

Godina	Broj mjera osiguranja	Vrijednost u EUR	Broj oduzimanja	Vrijednost u EUR
2020.	63	8.028.407,06	641	26.119.831,95
2021.	51	9.419.487,48	866	16.436.934,42
2022.	31	116.234.984,01	915	28.944.463,82
2023.	53	20.085.355,07	742	23.385.473,97
2024.	97	30.605.656,03	847	29.456.904,36

Tijekom 2024. godine ukupno je sudskim presudama donesenim u kaznenim postupcima u kojima su postupala sva državna odvjetništva i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta oduzeto 29.456.904,36 EUR s osnove imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom. U ukupnosti je presudama oduzeto najviše imovinske koristi u promatranom četverogodišnjem razdoblju, uz povećanje broja osoba od kojih je imovinska korist oduzeta u odnosu na 2023. godinu za 14,15 %.

Pojedinačno, najviše oduzimanja imovinske koristi zabilježeno je postupanjima općinskih državnih odvjetništava 591, potom postupanjem Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta 182, te 74 oduzimanja postupanjem županijskih državnih odvjetništava. Nasuprot tome, najveći iznos imovinske koristi oduzet je postupanjem Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, i to 18.086.066,00 EUR, te potom postupanjem županijskih državnih odvjetništava u iznosu od 9.298.765,82 EUR, a najmanje postupanjem općinskih državnih odvjetništava u iznosu od 2.072.072,54 EUR.

Takvi podatci posljedica su vrste kaznenih djela čijim je počinjenjem pribavljena imovinska korist. Naime, u ukupnom broju oduzimanja imovinske koristi u predmetima općinskih državnih odvjetništava prevladavaju kaznena djela iz Glave XXIII. protiv imovine (29,7 % svih oduzimanja odnose se na kaznena djela protiv imovine). Posebnost je presuda za ta kaznena djela da se radi o predmetima u kojima je od većeg broja počinitelja oduzeta imovinska korist koja je niža u odnosu na imovinsku korist oduzetu u složenim predmetima gospodarskog ili organiziranog kriminaliteta, a oštećenici nisu postavljali imovinskopravni zahtjev.

Struktura kriminaliteta za koja je oduzeta imovinska korist pokazuje osim naprijed navedenog i da veći broj pojedinačnih oduzimanja za kaznena djela iz određene Glave Kaznenog zakona ne znači i jednak udio iste Glave Kaznenog zakona u vrijednosti oduzete imovinske koristi.

Prema broju pojedinačnih oduzimanja imovinske koristi ukupno, najveći udio zauzimaju navedena kaznena djela protiv imovine iz Glave XXIII. (252 oduzimanja) 29,7 %, potom kaznena djela protiv zdravlja ljudi iz Glave XIX. (191; u koje je uključeno kazneno djelo iz članka 190. Kaznenog zakona, neovlaštene proizvodnje i prometa drogama) s udjelom od 22,5 %, kaznena djela protiv javnog reda iz Glave XXX. Kaznenog zakona (166 oduzimanja) s udjelom od 19,5 % (u koju je uključeno

kazneno djelo iz članka 326. Kaznenog zakona, koje je povezano s nezakonitim ulaskom migranata u Republiku Hrvatsku), kaznena djela protiv gospodarstva iz Glave XXIV. (125 oduzimanja) s udjelom od 14,75 %, kaznena djela protiv službene dužnosti iz Glave XXVIII. (51 oduzimanje) s udjelom od 6,02 %. Kaznena djela iz ostalih glava Kaznenog zakona prema broju pojedinačnih oduzimanja zauzimaju udio od 0,11 % do 1,77 % u ukupnom broju oduzimanja imovinske koristi.

Struktura pojedinih glava Kaznenog zakona pokazuje drugačiju raspodjelu kada se analizira njihov udio u ukupnoj vrijednosti oduzete imovinske koristi. Tako slijedi da je najviše imovinske koristi oduzeto za kaznena djela iz Glave XXIV. Kaznenog zakona protiv gospodarstva, i to u iznosu od 11.413.715,91 EUR pa ta kaznena djela čine 38,74 % iznosa ukupno oduzete imovinske koristi. Slijede kaznena djela iz Glave XXX. protiv javnog reda za koja je oduzeto imovinske koristi u iznosu od 8.685.886,60 EUR, koja vrijednost čini 29,48 % ukupno oduzete imovinske koristi. Treća po visini udjela u vrijednosti oduzete imovinske koristi predstavljaju kaznena djela iz Glave XXVIII. protiv službene dužnosti za koja je oduzeto 6.736.005,73 EUR, što predstavlja 22,86 % vrijednosti ukupno oduzete imovinske koristi. Potom slijede kaznena djela iz Glave XIX. protiv zdravlja ljudi, za koja je oduzeta imovinska korist u iznosu od 725.100,21 EUR te čine udio od 2,46 %.

Daljnja analiza pokazuje da su unutar naznačenih glava Kaznenog zakona, najzastupljenija po vrijednosti oduzete imovinske koristi kaznena djela: zlorporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona (9.059.024,91 EUR), zločinačko udruženje iz članka 326 stavka 1. i 2. Kaznenog zakona (8.513.817,17 EUR), zlorporaba položaja i ovlasti iz članka 291. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona (6.176.406,12 EUR), pranje novca (1.265.489,89 EUR) kao samostalno kazneno djelo.

U odnosu na prošireno oduzimanje imovinske koristi iz članka 78. stavak 2. Kaznenog zakona u jednom predmetu Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta nepravomoćnom presudom oduzet je iznos od 1.049.227,37 EUR u vidu nekretnina i pokretnina koje čine imovinu u koju je pretvorena neposredna imovinska korist, i to izravno od počinitelja kaznenog djela.

U kaznenim postupcima, sukladno članku 77. Kaznenog zakona, imovinskopravni zahtjev koji je oštećenik postavio ima prednost u namirenju u odnosu na prijedlog državnog odvjetnika za oduzimanje imovinske koristi. Dakle, u slučajevima u kojima je sud usvojio imovinskopravni zahtjev oštećenika i naložio okrivljeniku ispunjenje određene činidbe, u pravilu naknade štete, ne primjenjuje se institut oduzimanja imovinske koristi te sud odbija prijedlog državnog odvjetnika za oduzimanjem imovinske koristi.

Prema statističkim izvješćima državnog odvjetništva, slijedi da su sudovi tijekom 2024. usvojili 3.030 postavljenih imovinskopravnih zahtjeva kojima je oštećenikima dosuđen ukupan iznos od 42.428.069,31 EUR.

Na postupanja općinskih državnih odvjetništava odnosi se 2.855 dosuđenih imovinskopravnih zahtjeva kojima je dosuđen iznos od 15.424.291,79 EUR, potom na postupanje županijskih državnih odvjetništava u čijim su predmetima sudovi dosudili 103 imovinskopravna zahtjeva u iznosu od 15.966.388,64 EUR te na

postupanje Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u čijim su predmetima sudovi dosudili 72 imovinskopravna zahtjeva u visini od 11.037.388,70 EUR.

Stoga u uspjeh državnog odvjetništva valja pribrojiti i ove rezultate jer su sve odluke suda o usvajanju imovinskopravnog zahtjeva rezultat uspješnog rada državnog odvjetnika koji je zastupao optužbu. U naznačenom broju i iznosu dosuđenih imovinskopravnih zahtjeva uključena je i Republika Hrvatska kao oštećena, u pravilu počinjenjem kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, kojim je prikraćen Državni proračun s osnove poreznih ili carinskih davanja. U tim predmetima u pravilu nadležni državni odvjetnik (Građansko-upravni odjel) postavlja imovinskopravni zahtjev, čime se objašnjava okolnost da je za to kazneno djelo oduzeto imovinske koristi od 17 osoba u iznosu od 376.561,21 EUR.

Tijekom ovog izvještajnog razdoblja gotovo je dvostruko (za 45,36 %) povećan broj privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi u odnosu na prošlogodišnje razdoblje. Iznos vrijednosti osigurane imovinske koristi veći je za 34,37 % u odnosu na prošlogodišnje razdoblje. Takav rezultat posljedica je intenzivnog rada u predmetima za kaznena djela kojima je pribavljena znatna imovinska korist.

Tijekom ovog i ranijih izvještajnih razdoblja kao poteškoća u primjeni instituta oduzimanja imovinske koristi navodila se naplata oduzete imovinske koristi. Naime, nakon pravomoćnosti presude kojom je oduzeta imovinska korist sud poziva okrivljenika da dobrovoljno u određenom roku (tzv. paricijski rok) uplati naloženi iznos u državni proračun. Ako to okrivljenik ne učini u određenom roku, Građansko-upravni odjel nadležnog državnog odvjetništva poduzima radnje radi naplate tog iznosa prisilnim putem. Vrlo se često tijekom ovršnog postupka tražbina države s ove osnove ne može namiriti jer ovršenik nema novca na računu ili se tražbina s osnove oduzimanja imovinske koristi nalazi u redoslijedu plaćanja s obzirom na ranije osnove za plaćanje koje imaju prednost u namirenju.

Stoga je od iznimne važnosti pravodobno primijeniti privremene mjere osiguranja na imovini okrivljenika, odnosno osobe na koju je imovinska korist prenesena, odnosno od osobe kod koje se nalazi imovinska korist.

Od primijenjenih privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi, 43 su donesene u predmetima općinskih državnih odvjetništava s ukupnom vrijednosti osigurane imovinske koristi 13.334.142,31 EUR, 29 se odnosi na predmete iz nadležnosti USKOK-a kojima je imovinska korist osigurana u iznosu od 6.238.139,72 EUR, a 25 na predmete iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava kojima je osigurana imovinska korist u iznosu od 11.033.374,27 EUR.

Svrha kaznenopravnog postupanja, odnosno pravedno kažnjavanje počinitelja kaznenog djela, nije moguća bez ostvarenja jednog od osnovnih načela hrvatskog kaznenog zakonodavstva, izraženog u članku 5. Kaznenog zakona. To načelo zahtijeva da nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom. Taj cilj može biti ostvaren samo ako je korist koja je oduzeta presudom, stvarno i oduzeta od počinitelja i vraćena žrtvi, odnosno uplaćena u Državni proračun. Jedan od najvažnijih preduvjeta za ostvarenje tog cilja pravodobna je

primjena privremenih mjera osiguranja, kojom će se osigurati tražbina Republike Hrvatske s osnove imovinske koristi koju treba oduzeti od onoga tko ju je pribavio, odnosno od onoga kod koga se nalazi, a kojima je svrha da se u slučaju izostanka dobrovoljnog plaćanja može poduzeti učinkovita naplata imovinske koristi iz vrijednosti osigurane imovine.

Naprijed naznačeni statistički podatci ukazuju na to da je prvi put u višegodišnjem razdoblju iznos osigurane imovinske koristi premašio iznos imovinske koristi izuzete presudom (uz iznimku 2022. godine, koja nije relevantna za usporedbu jer je na vrijednost osigurane imovinske koristi u toj godini utjecao jedan kazneni predmet USKOK-a u kojem je osigurana imovinska korist u iznosu od tadašnjih 826.170.621,50 kuna, odnosno protuvrijednosti oko 110 milijuna EUR).

Navedeno se dovodi u izravnu vezu s pojačanim naporima cjelokupnog državnoodvjetničkog sustava da poboljša sustav oduzimanja imovinske koristi (*asset recovery system*), i to ne samo zbog toga što se Republika Hrvatska nalazi u procesu pojačane suradnje s FATF-om¹, već zbog toga što je cilj postupanja poboljšati dugoročno ovaj sustav. Stoga je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske kao i u prošlom razdoblju nastavilo intenzivno pratiti rad svih državnih odvjetništava u primjeni privremenih mjera osiguranja u konkretnim, pojedinačnim predmetima i davati smjernice i upute za postupanje.

Praćenje rada posebno je naglašeno budući da se Republika Hrvatska nalazi u postupku pojačane suradnje s FATF-om (Financial Action Task Force), u okviru kojeg je potrebno ostvariti značajan napredak u ispunjenju neposrednog cilja 8 FATF-ovih preporuka, povećanjem učinkovitosti sustava oduzimanja imovinske koristi. U ostvarenju navedenog cilja, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nadzire primjenjuje li se i u kojoj mjeri Opća uputa O-3/2023 od 11. siječnja 2023. o provođenju imovinskih izvida te privremenom i trajnom oduzimanju imovinske koristi.

Da bi se mogle primijeniti privremene mjere osiguranja, potrebno je pravodobno provesti imovinske izvide, odnosno financijsku istragu tijekom koje će se utvrditi gdje se nalazi imovinska korist, odnosno novčana protuvrijednost ostvarene imovinske koristi pribavljene protupravnom radnjom, kod koga se nalazi i koliko ona iznosi. U tu svrhu prati se rad i postupanja svih državnih odvjetništava u poduzimanju ovih izvida/istraga, odnosno usporedni imovinski izvidi i financijska istraga oblikovani su, neizostavni dio državnoodvjetničkog postupanja. U tu svrhu osnovani su Odjeli za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom u USKOK-u te Županijskim državnim odvjetništvima u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku u koje su raspoređeni financijski istražitelji.

Postupanje koje dovodi do primjene privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi je žurno, a istodobno treba voditi računa o poštivanju načela razmjernosti prilikom predlaganja privremenih mjera, što znači da državni odvjetnik

¹ FATF (Financial Action Task Force, Skupina za financijsko djelovanje, čija je zadaća praćenje provođenja mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma prema uspostavljenim standardima (40 preporuka FATF-a)

mora predložiti privremenu mjeru na imovini čija je vrijednost razmjerna visini ostvarene imovinske koristi. Korištenje nerazmjernih sredstava osiguranja dovodi do povrede prava na neometano uživanje vlasništva iz I. Dodatnog Protokola uz Konvenciju o ljudskim pravima i slobodama. Slijedom toga potrebno je poduzimati prethodne procjene vrijednosti imovine koja je predmet privremenih mjera osiguranja. Stoga je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske uspostavilo suradnju s Ministarstvom prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine koje u Republici Hrvatskoj obavlja funkciju ureda za upravljanje privremeno i trajno oduzetom imovinom u kaznenom postupku (tzv. *asset management office*). Tijekom 2024. naznačeno Ministarstvo razvilo je aplikaciju koja omogućuje preliminarnu procjenu vrijednosti nekretnina, a pristup je omogućen svih državnim odvjetnicima te usto ima i mogućnost pribave podataka o procjeni vrijednosti vozila.

Imovina koja je predmet privremenih mjera osiguranja najčešće su: novac na računima, štednja, nekretnine (kuće, stanovi, zemljišta), pokretnine (osobna vozila), vrijednosni papiri, a u posljednje vrijeme i kriptoimovina (različite kriptovalute).

Prilikom poduzimanja ovih provjera državno odvjetništvo suočeno je s mnogim izazovima, posebno u složenim predmetima gospodarskog kriminaliteta, organiziranog kriminaliteta, koruptivnim kaznenim djelima i kaznenim djelima povezanim sa zlouporabom opojnih droga, u kojima se često pojavljuje i potreba prikupljanja podataka o imovini i novčanim tijekovima u inozemstvu. Poseban izazov je otkrivanje i istraživanje kriptoimovine, u koju je svrhu tijekom ovog razdoblja nastavljeno s dodatnim edukacijama državnih odvjetnika i financijskih istražitelja u ovom području.

Privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi najviše su primijenjene u odnosu na kazneno djelo pranja novca (28 mjera), zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju (10 mjera), prijevare (9 mjera), povreda autorskog prava počinjeno u okviru zločinačkog udruženja (8 mjera), zlouporabe položaja i ovlasti (5 mjera), neovlaštene proizvodnje i prometa opojnim drogama (4 mjere). Također, u ovom izvještajnom razdoblju zabilježene su privremene mjere osiguranja primijenjene za kaznena djela počinjena u okviru organiziranog kriminaliteta (krađa, utaja poreza ili carine, zlouporaba položaja i ovlasti u stjecaju s utajom poreza ili carine, krijumčarenje migranata, trgovanje utjecajem i zlouporaba položaja i ovlasti u stjecaju), a zabilježene su primjene ovih mjera kod dva kaznena djela teškog ubojstva počinjenih iz koristoljublja, lihvarskog ugovora te trgovanja ljudima.

U idućem razdoblju posebna pozornost posvetit će se prikupljanju podataka o imovini koja se nalazi u inozemstvu, radi primjene privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi i u odnosu na tu imovinu. Potrebne edukacije državnih odvjetnika provode se u okviru Pravosudne akademije, ali se koriste i mogućnosti edukacija koje pruža EJTN (European Judicial Training Network), FATF i drugi organizatori. Posebno je važno povezati edukacije iz područja međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje te koristiti sve moguće načine pomoći i suradnje (formalne i neformalne) radi učinkovite pribave podataka o imovini koja se nalazi u inozemstvu.

Od iznimne je važnosti ovdje navesti da je FATF tijekom 2023. ažurirao Preporuku broj 4. koja se odnosi na oduzimanje imovinske koristi, a najvažnija promjena očituje se u tome što će se prilikom evaluacije koliko je država učinkovita u oduzimanju imovinske koristi ocjena donositi prema statističkim podacima o iznosu stvarno oduzete imovinske koristi od protupravne radnje, odnosno njene novčane protuvrijednosti, a ne kao u dosadašnjim evaluacijama prema iznosima imovinske koristi oduzete sudskim odlukama. Moneyval je već započeo sa VI. evaluacijskim krugom u kojem se primjenjuje ažurirana 4. Preporuka FATF-a, što Republiku Hrvatsku očekuje 2029., s time da će se u toj evaluaciji uzimati u obzir podatci i iz ovog izvještajnog razdoblja.

Napredak koji su državna odvjetništva ostvarila tijekom 2024. u primjeni privremenih mjera osiguranja svakako doprinosi tom cilju te će se u sljedećim izvještajnim razdobljima nastaviti pojačan rad u provođenju imovinskih izvida/financijskih istraga radi primjene privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi u odnosu na imovinu u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, što u konačnici doprinosi krajnjem cilju, a to je uskratiti počinitelju kaznenih djela, odnosno osobama koje su se kaznenim djelom okoristile da raspolažu imovinskom koristi koja potječe od nezakonitih radnji. Također, potrebno je dodatno kadrovski osnažiti odjele za istraživanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom te zapošljavanjem dodatnog broja financijskih istražitelja. Financijski istražitelji pomažu državnim odvjetnicima u provođenju financijskih istrage te obavljaju složene poslove s ciljem otkrivanja podrijetla imovine i visine nezakonito stečene imovinske koristi, uključujući analizu podataka pribavljenih od drugih tijela (Porezne uprave, Ureda za sprječavanje pranja novca i drugih tijela), kao i analizu tijeka novca i dr. Jačanje postojećih Odjela za istraživanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom nimalo ne umanjuje ulogu i važnost ostalih tijela u sustavu, posebno svih sastavnica Ministarstva financija za postupanje državnog odvjetnika.

Smatramo potrebnim inicirati izmjene odredbe članka 266. Zakona o kaznenom postupku u pogledu roka trajanja privremene obustave izvršenja financijske transakcije, odnosno uskladiti rok trajanja obustave s rokom trajanja privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi, kako je propisano člankom 557.e Zakona o kaznenom postupku. Naime, postupanje državnog odvjetnika bilo bi olakšano ako trajanje privremene obustave ne bi bilo ograničeno fiksno određenim rokom od dvije godine, s mogućnošću produljenja na još dvije godine od potvrđivanja optužnice.

8.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima

Radnje i ročišta u kaznenim predmetima

Dokazne radnje i zastupanje	Dokazne radnje		Zastupanje	
	Nalog drugom tijelu	Provedeno po DO	Ročišta	Rasprave
1	2	3	4	5
2024.	31.884	24.399	24.448	50.668

Tijekom 2024. godine ukupno je, od strane općinskih državnih odvjetništava, županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog

kriminaliteta, bilo naloženo ili neposredno provedeno 56.283 dokaznih radnji, što je 5,21 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju. Od ukupnog broja dokaznih radnji nalog drugom tijelu, u pravilu policiji, uslijedio je u odnosu na 31.884 dokazne radnje (56,65 %), dok su državna odvjetništva neposredno provela 24.399 dokaznih radnji (43,35 %). Državna odvjetništva ukupno su obavila 75.116 državnoodvjetničkih zastupanja, što je 8,60 % zastupanja više nego u prethodnom izvršenom razdoblju, od čega se 24.448 zastupanja odnosi na ročišta i predstavlja porast od 17,42 % u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje, uz obavljenih 50.688 zastupanja na raspravama, što predstavlja porast od 4,35 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Dakle, u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje razvidan je porast ukupnog broja dokaznih radnji i obavljenih zastupanja na ročištima i raspravama, što je zahtijevalo povećan intenzitet rada kako bi se postupalo ažurno i u zakonom propisanim rokovima.

8.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi (bez maloljetnika)

Tijekom 2024. državna su odvjetništva podnijela 2.573 žalbe u odnosu na donesene 17.234 presude (bez presuda s kaznenim nalogom). Žalbe su podnesene dakle protiv 14,92 % presuda ili protiv prosječno svake šeste presude.

U izvještajnom razdoblju zabilježeno je blago smanjenje žalbene aktivnosti iako je doneseno više presuda u odnosu na prethodnu godinu, međutim to treba povezati s povoljnijom strukturom donesenih presuda u izvještajnom razdoblju, odnosno blažim smanjenjem udjela oslobađajućih presuda, a povećanjem udjela osuđujućih presuda te blažim povećanjem udjela kazne zatvora, a smanjenjem udjela izrečenih uvjetnih osuda.

Tablica koja slijedi sadržava prikaz ukupnog broja podnesenih i usvojenih žalbi te broja podnesenih i usvojenih žalbi zbog odluke o kazni za razdoblje 2020. – 2024.

Broj podnesenih i usvojenih žalbi

Godina	Žalbe				
	Podneseno	Od toga zbog kazne	Usvojeno	Od toga zbog kazne	Bespredmetna žalba
2020.	2.474	1.418	773	269	0
2021.	2.989	1.218	980	325	0
2022.	3.282	1.803	1.072	425	0
2023.	2.789	1.519	837	337	0
2024.	2.573	1.440	753	309	119

Analizirajući žalbene razloge, proizlazi da je od ukupnog broja žalbi 1440 žalbi ili 55,96 % svih žalbi podneseno zbog odluke o kazni, dok su 1.133 ili 44,04 % žalbi podnesene zbog ostalih razloga. Udio podnesenih žalbi zbog odluke o kazni na razini je prethodnih razdoblja s iznimkom 2021. godine kada je bilo podneseno više žalbi zbog drugih razloga, a zbog odluke o kazni 40,74 % svih podnesenih žalbi.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju usvojili ukupno 753 žalbe ili 29,26 % žalbi, od čega je zbog odluke o kazni usvojeno 309 žalbi ili 41,03 % svih usvojenih žalbi. Kada se ovi podatci usporede s podacima iz ranijih razdoblja, proizlazi da nema bitnijih odstupanja, odnosno da je udio svih usvojenih žalbi neznatno manje, a neznatno veći udio usvojenih žalbi zbog odluke o kazni.

Napominje se kao i ranijih godina kako se uspješnost državnog odvjetništva u žalbenom postupku može odrediti samo u okvirnom postotku. Ovo ne samo zbog činjenice što sudovi o većini žalbi podnesenih u izvještajnom razdoblju nisu još odlučili tijekom izvještajnog razdoblja, već i zbog činjenice da drugostupanjski sudovi odlučujući o žalbama državnih odvjetništava ujedno odlučuju i o žalbama obrane ako su podnesene, što je u pravilu slučaj, kao i da odluke drugostupanjskih sudova često idu i izvan žalbenih prijedloga državnog odvjetništva, a često dolazi i do ukidanja presuda iz drugih razloga od onih zbog kojih su žalbe podnesene, što žalbu u tom slučaju čini bespredmetnom te o njoj sud ni ne odlučuje.

Cijeneći navedene podatke te prethodno prikazanu strukturu izrečenih kazni, potrebno je i nadalje nastojati utjecati na pooštavanje kaznene politike sudova s pojačanom žalbenom aktivnošću, usmjerenom na povećanje udjela kazni zatvora, a smanjenje uvjetnih osuda te češćeg izricanja novčanih kazni koje treba predlagati i kao sporedne kazne kod kaznenih djela počinjenih iz koristoljublja kad su ostvareni uvjeti za to. To podrazumijeva veću kritičnost pri podnošenju žalbi i veću kvalitetu njihova sadržaja, naravno vodeći pri tome računa u svakom konkretnom predmetu o vrsti i težini kaznenog djela i svim drugim mjerodavnim okolnostima propisanim zakonom.

8.2. Zbirni pregled odluka u građanskim i upravnim predmetima

a) Kretanje i struktura zahtjeva u novim građanskim i upravnim predmetima 2020. – 2024.

Godina	Sudski predmeti	Upravni predmeti	Državnoodvjetnički predmeti	Ukupno
2020.	54.338	3.516	18.755	76.609
2021.	61.610	3.808	26.811	92.229
2022.	55.296	3.273	17.035	75.604
2023.	59.508	3.242	18.234	80.984
2024.	66.467	4.304	18.040	88.811

Tijekom 2024. godine županijska i općinska državna odvjetništva primila su ukupno 88.811 novih zahtjeva pa u odnosu na prethodnu godinu imamo povećanje zahtjeva od 7.827 (9,7 %). Od ukupnog broja zahtjeva 74,8 % ih se odnosi na sudske, 4,9 % na upravne, a 20,3 % na državnoodvjetničke.

Povećanje broja sudskih predmeta rezultat je priljeva velikog broja ovršnih, stečajnih i zemljišnoknjižnih predmeta.

b) Kretanje i struktura zahtjeva u novim predmetima u odnosu na vrstu zastupanja 2020. – 2024.

Vrste predmeta	Sudski predmeti		Upravni predmeti		Državnoodvjetnički predmeti		Ukupno zastupanje po		
	Zastupanje po		Zastupanje po		Zastupanje po				
Godina	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	sveukupno
2020.	54.129	209	3.516		18.755		76.400	209	76.609
2021.	60.410	1.200	3.807	1	26.811		91.028	1.201	92.229
2022.	55.001	295	3.273		17.035		75.309	295	75.604
2023.	59.008	500	3.241	1	18.234		80.483	501	80.984
2024.	66.189	278	4.303	1	18.040		88.532	279	88.811

Iz prikazanih podataka o strukturi i kretanju zahtjeva u odnosu na vrstu zastupanja proizlazi da se u 99,7 % sudskih i upravnih predmeta obavlja zastupanje na temelju zakona, dok se zastupanje po punomoći odnosi samo na 0,3 % predmeta.

Najveći broj zastupanja na temelju punomoći odnosio se na upravne sporove u kojima su tuženici ministarstva i druga javnopravna tijela. Zahtjevi javnopravnih tijela da ih se zastupa po punomoći u parničnim predmetima i upravnim sporovima i dalje znatno premašuju kadrovske mogućnosti županijskih državnih odvjetništva.

c) Kretanje i struktura zahtjeva u novim sudskim predmetima 2020. – 2024.

Sudski predmeti	Parnice	Ovrhe	Stečaj i predstečaj	Stečaj potrošača	Upravni sporovi	Ostalo*	Ukupno:
2020.	8.287	18.166	3.703	3.106	384	20.692	54.338
2021.	8.115	21.361	5.384	1.749	1.491	23.510	61.610
2022.	5.186	20.668	5.984	1.938	549	20.971	55.296
2023.	5.754	21.110	4.885	2.684	650	24.425	59.508
2024.	5.480	24.061	5.182	2.570	425	28.749	66.467

U izvještajnoj godini u strukturi sudskih predmeta najzastupljeniji su ostali sudski predmeti (izvanparnični, zemljišnoknjižni, adhezijski, parnični postupak pred drugostupanjskim sudom) (43,3 %), ovrhe (36,2 %), a manjim dijelom parnice (8,3 %), stečaj i predstečaj te stečaj potrošača (11,6 %).

Iz tablice je razvidno da je u izvještajnoj godini ukupan broj zahtjeva u sudskim predmetima veći za 6.959 u odnosu na prethodnu godinu zbog prevelikog priljeva ovršnih, stečajnih i zemljišnoknjižnih predmeta.

Ostali sudski predmeti koji su najbrojniji i bilježe rast od 17,8 % (izvanparnični, zemljišnoknjižni te adhezijski predmeti i parnični postupak pred drugostupanjskim sudom) ostali su na razini statistika iz ranijih godina.

Broj ovršnih predmeta povećan je za 14 %, dok stečajni predmeti imaju neznatno povećanje.

Upravnih sporova je 34 % manje u odnosu na prethodnu godinu.

d) Prikaz poduzetih radnji u sudskim i upravnim predmetima u 2024.

Zbirno državno odvjetništvo 2024.		Zbirno državno odvjetništvo 2024.		
		Broj	Ukupno	Prosječno po prisutnim rješavateljima
Rasprave	U sjedištu	13.325	23.826	129
	Izvan sjedišta	10.501		
Uloženi pravni lijekovi	Redovni	2.579	3.024	16
	Izvanredni	445		

Tijekom izvještajnog razdoblja općinska i županijska državna odvjetništva zastupala su Republiku Hrvatsku na 23.826 rasprava pred općinskim, trgovačkim i upravnim sudovima te javnopravnim tijelima. Izvan sjedišta državnog odvjetništva održana je 10.501 rasprava, tj. 44 %, što predstavlja poseban problem zbog nedostatka službenih vozila, troškova putovanja i dužih izbivanja izvan sjedišta. Svaki je rješavatelj u 2024. godini zastupao prosječno na 129 rasprava.

U izvještajnoj godini uloženo je 2.579 redovitih te 445 izvanrednih pravnih lijekova.

8.2.1. Predmeti izvansudskog rješavanja sporova

Državna odvjetništva dužna su u građanskim i upravnim predmetima, kad god je to moguće, štiteći imovinske interese Republike Hrvatske sklapati nagodbe i poduzeti sve pravne radnje u okviru svojih zakonskih ovlasti da se sporovi rješavaju mirnim putem i izvan sudskih postupaka. Način izvansudskog rješavanja sporova jest i izdavanje tabularne isprave radi upisa prava vlasništva sukladno članku 57. stavku 3. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine broj 63/19 i 128/22 i 155/23) koji propisuje da će se smatrati kako je potpis osobe koja je kao tijelo pravne osobe raspolagala nekretninom na ispravi propisno ovjeren i kad ispravu supotpíše nadležno županijsko državno odvjetništvo kad pravna osoba koja je raspolagala nekretninom nema pravnoga sljednika.

8.2.1.1. Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)

Člankom 186.a Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisana je obveza svih osoba koje namjeravaju tužiti Republiku Hrvatsku da prije podnošenja tužbe sudu podnesu zahtjev za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu. Istu obvezu ima i Republika Hrvatska kada namjerava tužiti neku osobu.

Sklapanjem izvansudskih nagodbi smanjuju se troškovi, i to direktni (kamate, troškovi odvjetnika i dr.), ali i indirektni (rad sudova pa i samog državnog odvjetništva). Iskustvo državnog odvjetništva potvrđuju i prikazani podatci – da je ovaj način izvansudskog rješavanja sporova u kojima je stranka Republika Hrvatska dao najbolje rezultate. Stoga i nadalje treba stvarati pretpostavke za sklapanje još većeg broja nagodbi, jačajući stručne i kadrovske kapacitete u državnom odvjetništvu te u drugim državnim tijelima, posebno onima koji generiraju najveći broj sporova.

a) Zahtjev za mirno rješenje spora (186.a ZPP-a) 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Vrijednost svih novih zahtjeva (u tisućama EUR)	Broj sklopljenih nagodbi	Vrijednost svih sklopljenih nagodbi (u tisućama EUR)
2020.	1.190	8.638	9.828	8.359	1.282.736	1.546	13.899
2021.	1.316	16.400	17.716	14.328	2.369.218	1.322	6.983
2022.	1.252	7.564	8.816	7.168	296.965	1.941	11.262
2023.	1.295	8.419	9.714	8.221	361.733	2.052	14.437
2024.	1.390	7.452	8.842	7.418	1.103.526	2.450	10.108

Od 2020. do 2024. godine primljena su ukupno 48.473 zahtjeva za mirno rješenje spora u vrijednosti od 5.414.178.000,00 EUR. Sklopljeno je 9.311 nagodbi ukupne vrijednosti od 56.689.000,00 EUR. Za navedeni broj sklopljenih nagodbi smanjen je broj parničnih postupaka pred redovitim i specijaliziranim sudovima.

U izvještajnom razdoblju zaprimljena su 7.452 nova zahtjeva za mirno rješenje spora, što u odnosu na 2023. godinu predstavlja smanjenje od 11,4 %.

Od 7.418 donesenih odluka 32,87 % ih se odnosi na sklopljene izvansudske nagodbe. Vrijednost sklopljenih nagodbi iznosi 10.108 EUR.

Sklapanjem 2.450 nagodbi u postupku mirnog rješavanja spora primjenom odredbe članka 186.a Zakona o parničnom postupku općinska i županijska državna odvjetništva za taj su broj smanjila opterećenje sudova ovim predmetima.

b) Zahtjev za mirno rješenje spora – podneseni zahtjevi prema vrsti i tijelima u 2024.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknada štete		Radni sporovi		Ostali parnični sporovi		Ukupno		Ukupno zahtjev RH i zahtjev ostali	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva
	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali			
Republika Hrvatska	8	31	23	30		27		2	1	8	32	98	130	27	21
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije		8	18	75	9	221		116	2	8	29	428	457	28	6
Ministarstvo zdravstva						3		1		2		6	6		
Ministarstvo hrvatskih branitelja			37	24	33	4					70	28	98	19	19
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				1		1					2	2	2		
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	71	1.725	547	589	13	193		1	8	8	639	2.516	3.155	980	31
Ministarstvo unutarnjih poslova	8	10	119	21	22	62	9	129	2	3	160	225	385	118	31
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike		4	15	8	49	17				3	64	32	96	13	14
Ministarstvo financija	3	19	7	25	114	17	1	1	5	20	130	82	212	122	58
Ministarstvo gospodarstva		6	9	1	2	9				2	11	18	29	7	24
Ministarstvo obrane	13	6	35	30	28	45	2	271	1	1	79	353	432	52	12
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova															
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	17	3	1	7		5		15	8	2	26	32	58	11	19
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	392	1.243	256	20	5	13				6	653	1.282	1.935	989	51
Ministarstvo turizma i sporta			3			1					3	1	4		
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih				1		1						2	2		
Ministarstvo kulture i medija			2			1		11			2	12	14		
Ministarstvo demografije i useljništva															
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije	1					3					1	3	4	1	25
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje		1	1	1		1			1		2	3	5	4	80
Državne nekretnine d.o.o.	48	4	194	13	2	1				1	244	19	263	60	23
Ostali	6	2	14	10	10	17		6		4	30	39	69	19	28
UKUPNO	567	3.062	1.281	856	287	642	12	553	28	68	2.175	5.181	7.356	2.450	33

Od ukupnog broja zahtjeva 30 % ih je podneseno u ime Hrvatske, dok ih se 70 % odnosi na zahtjeve drugih osoba.

Od ukupnog broja zahtjeva za mirno rješenje spora 3.629 zahtjeva (49 %) odnosi se na stvarnopravne zahtjeve, od čega 1.796 zahtjeva čine zahtjevi iz djelokruga rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Na Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva odnosi se 1.636 zahtjeva.

Od 2.137 obveznopravnih zahtjeva 1.136 ih se odnosi na djelokrug rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Od ukupnog broja zaprimljenih zahtjeva za mirno rješenje spora 569 ili 8 % odnosi se na zahtjeve proizišle iz navodne povrede prava iz radnog odnosa. Na Ministarstvo unutarnjih poslova odnose se 138 zahtjeva te na Ministarstvo obrane 273 zahtjeva.

Nadalje, od zahtjeva za naknadu štete (ukupno 929 ili 13 %) na Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije odnosi se 230 zahtjeva, dok se na Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine odnosi 206 zahtjeva.

c) Podnositelj zahtjeva Republika Hrvatska 2020. – 2024.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2020.	1.995	572	29 %	8.556
2021.	1.627	554	34 %	3.032
2022.	2.260	742	33 %	6.382
2023.	2.048	911	44 %	7.137
2024	2.175	855	39 %	4.421

U 2024. godini od 2.175 zahtjeva Republike Hrvatske sklapanjem nagodbi riješeno ih je 855, odnosno 39 %, što u danim okolnostima smatramo dobrim državnoodvjetničkim odlukama.

d) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2024. – podnositelj zahtjeva RH

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno podnositelj zahtjeva RH			
	Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. eura)
Republika Hrvatska	8	4		40	23	8		101									1				32	12		141
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije					18	6		11	9								2	1		38	29	7		49
Ministarstvo zdravstva																								
Ministarstvo hrvatskih branitelja					37	8		13	33	9		3									70	17		16
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																								
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	71	11		46	547	48		1.573	13	8		149					8	2		1	639	69		1.770
Ministarstvo unutarnjih poslova	8				119	15		75	22	9		33	9				2	1		8	160	25		116
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike					15	4		22	49	1		1									64	5		24
Ministarstvo financija	3				7	4		3	114	111		139	1				5	2		8	130	117		150
Ministarstvo gospodarstva					9	3		86	2	1		5									11	4		91
Ministarstvo obrane	13	1		7	35	7		56	28	10		20	2	3		25	1				79	21		107
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																								
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	17	8		35	1	1		16									8				26	9		50
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	392	315		642	256	175		688	5	1		6									653	491		1.337
Ministarstvo turizma i sporta					3																3			
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih																								
Ministarstvo kulture i medija					2																2			
Ministarstvo demografije i useljeništva																								
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije	1	1		1																	1	1		1
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje					1	3		2									1				2	3		2
Državne nekretnine d.o.o.	48	6		11	194	50		378	2	1		0									244	57		389
Ostali	6	1		10	14	4		39	10	12		129									30	17		178
UKUPNO	567	347	61	792	1.281	336	26	3.062	287	163	57	486	12	3	25	25	28	6	21	55	2.175	855	39	4.421

Iz djelokruga rada Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva proizlazi najveći broj sklopljenih nagodbi (57 %), i to s osnove obveznopravnih i stvarnopravnih zahtjeva, slijedi Ministarstvo financija, čiji je udio u sklopljenim nagodbama 14 % s naslova obveznopravnih zahtjeva, a udio Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine iznosi 8 %.

e) Podnositelj zahtjeva – druge osobe 2020. – 2024.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	Postotak sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2020.	6.496	974	15 %	5.355
2021.	14.437	768	5 %	3.953
2022.	5.011	1.056	21 %	4.563
2023.	6.085	1.141	19 %	7.300
2024.	5.181	1.595	31 %	5.687

Broj zahtjeva koje podnose fizičke i pravne osobe protiv Republike Hrvatske u 2024. godini smanjen je za 15 % u odnosu na 2023. godinu, ali je na razini podataka iz 2022. godine. U izvještajnoj godini 1.595 zahtjeva riješeno je sklapanjem nagodbe (31 %).

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje došlo je do povećanja broja sklopljenih nagodbi za 12 %. Ovo povećanje broja sklopljenih nagodbi rezultat je stalnog stručnog usavršavanja zamjenika koji rješavaju te predmete.

f) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2024. – podnositelj zahtjeva druge osobe

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno podnositelj zahtjeva druge osobe			
	Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. EUR)
Republika Hrvatska	31	11		63	30	3		199	27				2				8	1			98	15		262
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije	8				75	14		26	221	3		8	116	2		11	8	2		3	428	21		48
Ministarstvo zdravstva									3				1				2				6			
Ministarstvo hrvatskih branitelja					24	2		1	4												28	2		1
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU					1				1												2			
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	1.725	448		1.841	589	460		152	193	3		20	1				8				2.516	911		2.013
Ministarstvo unutarnjih poslova	10	1		7	21	5		20	62	22		92	129	65		120	3				225	93		238
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	4	1		1	8	1		1	17	5		129					3	1		7	32	8		138
Ministarstvo financija	19	1		1	25	2		102	17	1		3	1				20	1		10	82	5		116
Ministarstvo gospodarstva	6	1		7	1	1		2	9								2	1		22	18	3		31
Ministarstvo obrane	6	2		3	30	4		279	45	9		207	271	16		35	1				353	31		524
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																								
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	3	2		11	7				5				15				2				32	2		11
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	1.243	496		2.126	20	1		13	13	1		0					6				1.282	498		2.140
Ministarstvo turizma i sporta									1												1			
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih					1				1												2			
Ministarstvo kulture i medija									1				11								12			
Ministarstvo demografije i useljeničtva																								
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije									3												3			
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	1				1	1		0	1												3	1		0
Državne nekretnine d.o.o.	4				13	3		31	1								1				19	3		31
Ostali	2				10	2		135	17				6				4				39	2		135
UKUPNO	3.062	963	31	4.060	856	499	58	961	642	44	7	459	553	83	15	166	68	6	9	42	5.181	1.595	31	5.687

Iz prethodne je tablice razvidno da je 59 % stvarnopravnih zahtjeva riješeno nagodbom, obveznopravnih 18 %, zahtjeva za naknadu štete 12 %, dok je 11 % radnopravnih zahtjeva riješeno nagodbom.

Udio sklopljenih nagodbi koji se odnosi na zahtjeve za mirno rješenje spora iz djelokruga rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (57 %) te Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (31 %) može se smatrati iznadprosječnim rezultatom.

Kada se gore navedeni podatci stave u korelaciju s podacima o broju novih parnica i uspjehu u postupku, može se zaključiti da su odluke državnih odvjetništava o podnesenim zahtjevima bile u velikom broju utemeljene.

Svi naprijed navedeni podatci potvrđuju važnost pravnog instituta izvansudskog rješavanja sporova, kvalitetu rada, kao i stručnost zamjenika koji rade na ovim predmetima.

Potrebno je istaknuti da je u predmetima radi naknade štete s visoko postavljenim zahtjevima zbog navodno nepravilnog i nezakonitog rada tijela državne uprave ili suda nužno provesti jedno ili više vještačenja, pa zakonski rok od 3 mjeseca nije dovoljan za uspješno rješavanje takvih predmeta. Uza sve to treba istaknuti da pojedina ministarstva ne dostavljaju pravodobno relevantne podatke i dokumentaciju potrebnu za zaključenje nagodbe niti se na kvalitetan način očituju o činjeničnom supstratu.

Broj sklopljenih nagodbi mogao bi biti i veći kada bi se osigurala dodatna sredstva za provođenje vještačenja radi utvrđivanja visine obveze, kao i kada bi nadležna tijela pravodobno i u potpunosti izvještavala državno odvjetništvo o svim bitnim činjenicama o kojima ovisi odluka o osnovanosti zahtjeva te dostavila dokaze i osiguravala financijska sredstva. Na broj sklopljenih nagodbi utječe i neujednačena sudska praksa.

Također, kada se 9.311 sklopljenih nagodbi u prethodnih pet godina stavi u korelaciju s ranije važećim okvirnim mjerilima za rad sudaca (150 odluka po jednoj godini), proizlazi da je to godišnja norma za rad 62 suca.

Kada se 2.450 sklopljenih nagodbi u 2024. godini stavi u korelaciju sa sada važećim okvirnim mjerilima za rad sudaca (130 nagodbi po jednoj godini), proizlazi da je to godišnja norma za rad 19 sudaca. Ako tome pribrojimo i 149 pozitivno riješenih zahtjeva za izdavanje tabularne isprave temeljem čl. 57., st. 3. Zakona o zemljišnim knjigama, državna su odvjetništva kroz institut izvansudskog rješavanja sporova u 2024. godini ispunila normu za rad 20 sudaca.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske nastavit će pratiti rad na ovim predmetima i obavještavati ministarstva u svim slučajevima kada je evidentno da vođenje parnica s jedne strane opterećuje sustav državnog odvjetništva i sudova, a s druge strane povećava troškove postupka.

Cilj je kroz izvansudske nagodbe smanjiti troškove Republike Hrvatske, odnosno broj postupaka u kojima je država tuženica te istodobno omogućiti građanima i pravnim osobama da brže i s minimalnim troškovima ostvare svoja prava i u što kraćem roku riješe imovinskopravne odnose.

8.2.2. Odluke državnog odvjetništava u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima

a) Odluke i postupanje državnih odvjetništava u parnicama 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Odluke DO				Rasprave	Postupci pred sudom u kojima nije donijeta I-stup. Odluka	Žalbe DO	Izvanredni pravni lijekovi
			Odbijanje inicijative	Tužba	Odgovor na tužbu	Ostale odluke				
2020.	352	8.287	60	1.407	4.171	2.588	9.451	4.175	2.750	456
2021.	313	8.115	687	1.130	3.553	3.078	11.349	11.880	2.028	565
2022.	164	5.186	509	1.408	2.255	1.164	9.472	10.147	2.189	753
2023.	93	5.754	138	1.332	2.253	2.716	8.007	10.060	1.404	589
2024.	152	5.480	28	1.219	3.265	1.073	8.469	10.483	1.351	407

U 2024. godini primljeno je 4,76 % manje novih predmeta u odnosu na prethodnu godinu, doneseno je ukupno 5.585 državnoodvjetničkih odluka, zastupano je na 8.469 rasprava, izjavljena je 1.351 žalba na odluke prvostupanijskih sudova, a podneseno je 407 prijedloga za dopuštenje revizije, odnosno revizije po dopuštenju protiv pravomoćnih odluka. Pred prvostupanijskim sudovima odluka suda nije donesena u 10.483 parnična predmeta. Tom broju treba pribrojiti 5.480 novih predmeta kako bi se dobila slika stvarnog opterećenja općinskih i županijskih državnih odvjetništava u radu pred prvostupanijskim sudovima. Ukupno je u radu pred prvostupanijskim sudovima bilo 15.963 predmeta.

Ostale odluke odnosile su se na sporove gdje su općinska državna odvjetništva zastupala Republiku Hrvatsku kao umješaka u radnim sporovima koji su vođeni po tužbama zaposlenika javnih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska.

Do smanjenog broja izjavljenih izvanrednih pravnih lijekova došlo je zbog manjeg broja radnih sporova.

b) Broj tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po procesnom položaju i vrijednosti 2020. – 2024.

Zastupanje RH		Tužitelj	Tuženik	Umješlač	Ukupno
2020.	Broj zahtjeva	1.643	4.360	2.284	8.287
	Postotak	20 %	53 %	27 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	47.844	1.464.770	-	1.512.613
2021.	Broj zahtjeva	1.285	4.889	1.941	8.115
	Postotak	16 %	60 %	24 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	31.773	1.786.292	-	1.818.065
2022.	Broj zahtjeva	1.612	2.942	632	5.186
	Postotak	31 %	57 %	12 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	55.796	615.799	-	671.595
2023.	Broj zahtjeva	1.577	3.967	210	5.754
	Postotak	27 %	69 %	4 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	31.409	176.347	-	207.755
2024.	Broj zahtjeva	1.476	3.932	72	5.480
	Postotak	27 %	72 %	1 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	36.450	1.791.675	-	1.828.124

U 2024. godini Republika Hrvatska je tužitelj u 27 % od ukupnog broja novih predmeta, a tužena je u 69 % predmeta.

Republika Hrvatska sudjelovala je kao umješlač u 1 % predmeta, najčešće na strani tuženika. Većina ovih predmeta odnosi se na radne sporove koji su vođeni po tužbama zaposlenika javnih ustanova čiji je Republika Hrvatska osnivač. Republika Hrvatska miješala se u parnice na strani tuženih zdravstvenih, obrazovnih i znanstvenih ustanova, koje su pokrenuli zaposlenici tih ustanova.

Vrijednost tužbenih zahtjeva nešto je viša od 1.828 milijuna eura. Naime, tijekom izvještajne godine zaprimljeno je nekoliko predmeta sa zahtjevima većim od 10 milijuna eura.

Vrijednost predmeta spora gdje je Republika Hrvatska tužena višestruko je veća nego vrijednost predmeta spora u predmetima u kojima je Republika Hrvatska tužitelj. Razlog tome je, kako je već ranije navedeno, velika vrijednost predmeta spora u parnicama za naknadu štete u kojima se od Republike Hrvatske potražuju iznosi u milijunima eura. Tužitelji svoj zahtjev temelje na navodno počinjenoj povredi prava EU-a donošenjem određenih propisa, odnosno u primjeni tih propisa od strane domaćih sudova. Radi se o posebno činjenično i pravno složenim predmetima koji su opsežnog činjeničnog supstrata i iziskuju posvećenost radu na proučavanju

dokumentacije, pribavi očitovanja i podataka od raznih državnih tijela i institucija, a zahtijevaju i kontinuirano praćenje prakse Suda EU-a radi primjene te prakse u ovim sudskim postupcima. Analizirajući ove vrijednosti s vrijednostima iz ranijeg razdoblja, ipak je razvidno da su vrijednosti zahtjeva koje treće osobe ostvaruju protiv države u parnicama pred trgovačkim sudovima manje.

c) Kretanje tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po vrsti spora 2020. – 2024.

Godina	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Stvarnopravni	1.467	1.372	1.636	1.668	1.939
Obveznopravni	1.347	1.209	1.352	1.216	1.184
Naknada štete	1.533	1.428	730	1.583	1.406
Radni sporovi	3.764	3.928	1.270	1.017	742
Arbitražni postupci	1	3	1	3	-
Sporovi vezani uz stečaj	33	17	23	8	20
Zabrana nezakonitog štrajka	1	-	-	1	1
Zaštita intelektualnog vlasništva	1	-	1	1	1
Ostali parnični sporovi	140	158	173	257	187

U odnosu na izvještajno razdoblje treba istaknuti da se u strukturi parničnih predmeta na stvarnopravne sporove odnosi 30 %, na predmete radi naknade štete 22 %, na obveznopravne predmete 18 %, na radne sporove 12 %, te na ostale sporove 3 %.

d) Novi tužbeni zahtjevi – prema vrsti spora, zastupanom tijelu i procesnom položaju u 2024.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknade štete		Radni sporovi		Arbitražni sporovi		Sporovi vezani uz stečaj		Zabrana nezakonitog štrajka		Ostali parnični sporovi		Ukupno	
	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik
Republika Hrvatska	20	27	17	23	1	18							1		2	11	41	79
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije		7	15	26		930	2	134								14	17	1111
Ministarstvo zdravstva								2										2
Ministarstvo hrvatskih branitelja			34	24	31											1	65	25
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				3		1												4
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	105	766	338	115	7	192	1	1							5	17	456	1091
Ministarstvo unutarnjih poslova	4	5	42	14	17	37	5	162							3	2	71	220
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike			8	2	45	9		2								1	53	14
Ministarstvo financija	2	12	42	24	4	13		15			3	16			18	65	69	145
Ministarstvo gospodarstva		3	3	3	2	3		1									5	10
Ministarstvo obrane	4	43	98	49	19	24	57	307							2	2	180	425
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova								1										1
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	15	8		6		9		10								1	15	34
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	205	643	69	9	4	3		2			1				1	4	280	661
Ministarstvo turizma i sporta					1	3											1	3
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih				2		2												4
Ministarstvo kulture i medija			2	3		1		9									2	13
Ministarstvo demografije i useljništva																		
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije		1																1
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje				11														11
Državne nekretnine d.o.o.	40	1	157	11	2										6	10	205	22
Ostali	1	5	13	9	1	18		4								16	15	52
Državno odvjetništvo – zaštita javnog interesa		2		1				1							1		1	4
Ukupno	396	1.523	838	335	134	1.263	65	651			4	16	1		38	144	1.476	3.932

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine najzastupljenije je u parničnim predmetima vezanim uz stvarnopravne sporove s 871 predmetom ili 45 %, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva zastupljeno je s 848 predmeta po istoj pravnoj osnovi ili 44 %.

Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo obrane najzastupljeniji su u radnim sporovima i na njih se odnosi 680 predmeta (74 %).

Od ukupnog broja sporova 39 % ih je iz djelokruga Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.

8.2.3. Odluke sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo

a) *Uspjeh u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima 2020. – 2024.*
(prema broju zahtjeva)

Godina	Sudske odluke			Uspjeh u parnicama- presude/rješenja					
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupno sudskih odluka	Dobiven u cijelosti (broj)	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti (broj)	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen (broj)	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih
2020.	3.350	211	3.561	1.447	43 %	1.528	46 %	375	11 %
2021.	4.173	379	4.552	1.858	45 %	1.837	44 %	478	11 %
2022.	5.553	240	5.793	2.809	51 %	2.228	40 %	516	9 %
2023.	3.859	214	4.073	1.989	52 %	1.492	39 %	378	10 %
2024.	4.060	232	4.292	2.031	50 %	1.612	40 %	417	10 %

U 2024. godini sudovi su donijeli ukupno 4.292 prvostupanjske odluke, a sklopljene su 232 sudske nagodbe.

U izvještajnoj godini zadržan je postotak dobivenih parnica na razini od 50 %.

*b) Uspjeh u parnicama pred općinskim i trgovačkim sudovima 2020. – 2024.
(prema vrijednosti spora)*

Godina	Sudske odluke		Uspjeh prema vrijednosti spora- presude/rješenja/ sudske nagodbe			
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama EUR)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama EUR)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost
2020.	3.350	211	400.937	85 %	70.523	15 %
2021.	4.173	379	556.000	89 %	67.751	11 %
2022.	5.553	240	939.498	94 %	61.666	6 %
2023.	3.859	214	780.152	96 %	35.303	4 %
2024.	4.060	232	496.186	93 %	36.755	7 %

Prikaz sudskih odluka u parnicama prema vrijednosti predmeta spora daje realniji prikaz uspješnosti u ovim predmetima.

Analiza podataka o dobivenim, odnosno izgubljenim parnicama prema vrijednosti predmeta spora pokazuje da je Republika Hrvatska uspjela u 93 % zahtjeva, odnosno u parnicama sa zahtjevima u vrijednosti od 496.186.000,00 EUR, dok nije uspjela u svega 7 % zahtjeva. Najveći dio dobivenih parnica odnosi se na sporove radi naknade štete.

8.2.4. Odluke u upravnim predmetima

Državna odvjetništva zastupaju Republiku Hrvatsku u postupcima pred javnopravnim tijelima u predmetima radi povrata imovine, izvlaštenja, utvrđivanja građevinskih čestica, promjene podataka u katastarskom operatu i provedbe geodetskih elaborata, stečaja potrošača pred Financijskom agencijom, utvrđivanja granica pomorskog dobra, otpisa duga i dr.

Upravni predmeti (U-DO upisnik) 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno		Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Odluke JPT-a po prijedlogu DO			Predmeti u kojima JPT nije donio I-stup. Odluku	Inicijativa za pokretanje upravnog spora
		Predlagatelj	Protustranka				Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Ostale odluke		
2020.	354	1.399	1.992	3.745	3.613	628	1.055	28	143	1.434	3
2021.	205	1.325	1.948	3.478	3.390	616	951	37	161	2.899	2
2022.	128	1.172	1.818	3.118	3.045	570	940	13	92	3.485	10
2023.	93	1.153	1.825	3.071	2.971	681	906	28	162	3.508	12
2024.	119	1.505	2.430	4.054	3.959	529	926	37	160	3.883	4

Iz odluka javnopravnih tijela proizlazi da je prihvaćeno 82 % prijedloga podnositelja zahtjeva, odbijeno je 3 % prijedloga, a u 14 % slučajeva riječ je o ostalim odlukama.

U izvještajnom razdoblju državno je odvjetništvo zastupalo na 599 rasprava. Velik problem za organizaciju rada predstavljaju rasprave izvan sjedišta i izbivanja iz ureda, jer se zbog nedostatka službenih vozila mora koristiti javni prijevoz.

8.2.5. Odluke u ostalim predmetima

U ovom dijelu izvješća prikazuju se rad i odluke državnog odvjetništva u adhezijskim postupcima, izvanparničnim i zemljišnoknjižnim predmetima te predmetima davanja pravnih mišljenja (ostali predmeti).

a) Adhezijski postupci

Imovinskopravni zahtjev omogućuje oštećeniku da svoju građanskopravnu tražbinu, koja se temelji na činjenici da je na njegovu štetu počinjeno kazneno djelo, ostvari u okviru kaznenog postupka protiv okrivljenika.

Kad je počinjenjem kaznenog djela oštećena Republika Hrvatska, državno odvjetništvo kao njezin zastupnik po zakonu postavlja u kaznenom postupku imovinskopravni zahtjev koji se odnosi na naknadu štete, povrat stvari i/ili poništaj

pravnog posla. O imovinskopравnom zahtjevu odlučuje kazneni sud koji odlučuje i o kaznenoj odgovornosti okrivljenika.

Kod ovih predmeta valja istaknuti da se zahtjevi koje državni odvjetnici postavljaju u zastupanju Republike Hrvatske kao oštećenika u kaznenim postupcima temelje na utvrđenjima državnog odvjetnika u radu na kaznenom predmetu. Brojnost ovih predmeta i podnesenih zahtjeva ovisi i o dinamici rada i zaprimanju obavijesti iz kaznenog predmeta u kojem je u pravilu provedeno vještačenje iz kojeg proizlazi visina štete koja je počinjena državnom proračunu radnjama fizičkih i pravnih osoba, optuženika u kaznenom postupku. U pravilu se radi o složenim predmetima u kojima sudjeluje više osoba protiv kojih se vodi kazneni postupak, a imovinskopравni zahtjevi postavljeni su u odnosu na pojedine okrivljenike. U pravilu se, u slučajevima sporazumijevanja optuženika s ovlaštenim tužiteljem i donošenja kaznene osuđujuće presude na temelju sporazuma, okrivljenici očituju potvrdno o postavljenom imovinskopравnom zahtjevu te su voljni sporazumno podmiriti i nastalu štetu.

Najveći problem u ovim predmetima predstavlja nemogućnost naplate dosuđenih imovinskopравnih zahtjeva zbog loših imovinskih prilika osuđenika koji u pravilu nemaju nikakve imovine.

Ističemo da je tijekom izvještajnog razdoblja podneseno više prijedloga radi osiguranja imovinskopравnog zahtjeva (u pravilu predmeti iz nadležnosti USKOK-a) određivanjem privremenih mjera zabrane raspolaganja određenom imovinom optuženika i povezanih osoba. U ovim predmetima Republika Hrvatska kao predlagatelj dužna je dokazati da će bez određivanja predložene mjere osiguranja za Republiku Hrvatsku nastupiti nenadoknativa šteta u naplati postavljenog imovinskopравnog zahtjeva koja bi zbog raspolaganja imovinom od strane okrivljenika i povezanih osoba mogla nastupiti. Kod predlaganja mjera osiguranja potrebni podatci za opravdanje razloga za određivanje mjere pribavljaju se od porezne uprave i dijelom su dostupni iz činjenica i dokaza prikupljenih u kaznenom predmetu.

a) Adhezijski predmeti 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih predmeta	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	vrijednost postavljenih imovinskopравnih zahtjeva (u tisućama eura)	Sudske odluke				
						Zahtjev dosuđen	Visina (u tisućama EUR)	Upućeno u parnicu	Prijedlog za izdavanje privremene mjere usvojen	Prijedlog za izdavanje privremene mjere odbijen
2020.	8	59	67	62	19.299	36	1.345	10	0	0
2021.	9	95	104	99	28.717	35	3.234	26	0	0
2022.	6	81	87	88	24.919	57	2.852	16	0	0
2023.	3	61	64	60	19.151	36	7.405	37	7	0
2024.	4	87	91	97	19.442	12	854	2	23	1

Sudovi su u 2024. godini dosudili Republici Hrvatskoj 12 imovinskopравnih zahtjeva u ukupnoj vrijednosti od 854.000,00 EUR, dok su 2 zahtjeva upućena u parnicu. Pozitivan pokazatelj je veći broj usvojenih prijedloga za izdavanje

privremenih mjera osiguranja naplate postavljenih imovinskopravnih zahtjeva Republike Hrvatske kao oštećenika.

b) Zbirna tablica – ostali predmeti 2020. – 2024.

Vrsta predmeta	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Primljeno	Primljeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Izvanparnični predmeti	1.563	1.647	1.430	1.541	1.237	1.299	1.297	1.322	2.485	2.466
Zemljišnoknjižni predmeti	19.046	19.516	21.777	22.137	19.617	19.850	23.066	23.094	26.174	25.984
Pravna mišljenja	3.635	3.697	3.609	3.643	3.680	3.650	3.241	3.190	3.492	3.507
Razno	6.482	6.562	6.802	7.068	5.757	5.845	6.574	6.565	7.094	7.159

Gornja zbirna tablica prikazuje kretanje izvanparničnih i zemljišnoknjižnih predmeta kao i predmeta davanja pravnih mišljenja koja državno odvjetništvo daje po općim i posebnim propisima, o čemu će biti više riječi u dijelu izvještaja pod točkom 13.2.

U izvještajnoj godini primljeno je 2.485 izvanparničnih predmeta i 26.174 zemljišnoknjižna predmeta koji se u ovom izvještajnom razdoblju iskazuju kao zasebna kategorija predmeta te se radi o povećanju od 14 % u odnosu na raniju godinu. U 2024. godini primljeno je ukupno 39.245 predmeta, a riješeno je ukupno 39.116 predmeta, iz čega je razvidno da je ažurnost državnih odvjetništava na visokih 99,6 %, što pokazuje da nemaju zaostataka u radu.

U izvještajnoj godini riješena su 25.984 zemljišnoknjižna predmeta, što čini ažurnost preko 99,2 %, a ti se postupci odnose na postupke povezivanja zemljišnih knjiga i knjiga položenih ugovora, obnove zemljišnoknjižnih uložaka, pojedinačne ispravne postupke, upise i brisanje založnog prava, uknjižbu javnih dobara, upise pomorskog dobra i uknjižbe nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske.

Također, u 2024. godini dano je 3.507 pravnih mišljenja (što čini ažurnost od preko 100 %), 2.485 izvanparničnih predmeta (što čini ažurnost od 99,2 %) te 7.094 predmeta u kategoriji razno (što čini ažurnost od preko 100 %).

9. Prikaz rada i odluka općinskih državnih odvjetništava

9.1. Prikaz rada i odluka u kaznenim i prekršajnim predmetima

Struktura prijavljenih poznatih osoba

Prijavljene osobe	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu
Odrasle osobe	31.101	40.063	32.428	41.638	32.966	43.335	32.563	44.992	32.947	49.330
Mlađi punoljetnici	2.463	3.442	2.217	2.805	2.110	2.650	1.949	2.436	2.019	2.685
Pravne osobe	1.119	2.047	1.136	2.009	1.308	2.305	1.112	2.296	1.196	2.592
Maloljetne osobe	1.778	2.322	1.802	2.162	1.906	2.280	2.194	2.640	2.502	3.012
UKUPNO	36.461	47.874	37.583	48.614	38.290	50.570	37.818	52.364	38.664	57.619

Općinska državna odvjetništva tijekom 2024. godine zaprimilo je 846 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe) više nego 2023. godine, što predstavlja porast od 2,2 %. Naime, tijekom 2024. godine zaprimljene su 38.664 kaznene prijave protiv poznatih počinitelja, dok je u 2023. godini bilo prijavljeno 37.818 osoba.

Kaznena djela iz stvarne nadležnosti općinskih državnih odvjetništava participiraju u ukupnom radu svih redovnih državnih odvjetništava (općinska i županijska), zajedno sa specijaliziranim državnim odvjetništvom (Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta) s 91,6 % te stoga rad općinskih državnih odvjetništava u bitnome određuje statističke podatke koji su važni za ocjenu strukture i kretanja kriminaliteta. Naime, općinska državna odvjetništva u 2024. godini imaju ukupno prijavljene 38.664 osobe, a ukupan broj prijavljenih osoba za sva državna odvjetništva u 2024. godini iznosi 42.187.

Pritom se 37.468 kaznenih prijava odnosi na poznate fizičke osobe koje bilježe porast od 2,1 % u odnosu na prethodnu godinu (2023. – 36.706 prijavljenih fizičkih osoba). Kaznene prijave protiv poznatih fizičkih osoba uključuju kaznene prijave protiv odraslih osoba (od navršene 21. godine života), mlađe punoljetne osobe (od 18. do 21. godine života) i maloljetnike (od 14. do 18. godine života).

U izvještajnom je razdoblju prijavljeno 1.196 pravnih osoba, što su 84 prijavljene pravne osobe više nego prethodne godine (2023. – 1.112 prijavljenih pravnih osoba) i predstavlja porast od 7,5 %.

Što se tiče dobnih skupina prijavljenih fizičkih osoba, razvidno je da su i u 2024. godini najzastupljenije kaznene prijave podnesene protiv odraslih osoba s 32.947 prijava (85,2 %), iza kojih slijede maloljetne osobe s 2.502 prijave (6,5 %) te mlađe punoljetne osobe s 2.019 prijava (5,2 %). Najmanji udio, odnosno 3,1 % prijava, odnosi se na pravne osobe (1.196 prijava). Struktura prijava protiv poznatih počinitelja ne pokazuje znatnija odstupanja u odnosu na prethodnu 2023. godinu kada su kaznene prijave u odnosu na odrasle osobe participirale s 86,1 %, maloljetne osobe s 5,8 %, mlađe punoljetne osobe s 5,2 % i pravne osobe s 2,9 %.

Struktura kriminaliteta

Kaznena djela	Broj prijavljenih u 2022.	Broj prijavljenih u 2023.	Porast – pad
Članak 139. KZ/11	6.106	5.972	>2,20 %
Članak 179.a KZ/11	1.321	1.628	<23,24 %
Članak 177. KZ/11	1.704	1.680	>1,4 %
Članak 190. KZ/11	1.046	944	>9,75 %
Članak 227. KZ/11	1.460	1.503	<2,95 %
Članak 247. KZ/11	1.460	1.128	>22,7 %
Članak 228. KZ/11	3.328	3.423	<2,85 %
Članak 229. KZ/11	1.673	1.648	>1,49 %
Članak 235. KZ/11	1.442	1.493	<3,54 %
Članak 236. KZ/11	3.105	3.171	<2,1 %
Članak 326. KZ/11	1.709	1.818	<6,4 %
Ostalo	13.691	14.256	
Ukupno	37.818	38.664	

Tijekom ovog izvještajnog razdoblja najzastupljenije kazneno djelo u strukturi kriminaliteta kaznenih djela iz općinske nadležnosti i nadalje je kazneno djelo prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona za koje su zaprimljene sveukupno 5.972 kaznene prijave, što predstavlja 15,4 % od ukupnog broja zaprimljenih prijava u 2024. godini. Brojčano su zastupljena i kaznena djela protiv imovine – kazneno djelo krađe iz članka 228. Kaznenog zakona, kazneno djelo prijevare iz članka 236. Kaznenog zakona/11, kazneno djelo teške krađe iz članka 229. Kaznenog zakona/11 te kazneno djelo oštećenja tuđe stvari iz članka 235. Kaznenog zakona/11, koja četiri kaznena djela (s ukupno 9.735 prijava) u ukupnoj strukturi kriminaliteta čine 25,2 %, s time da se kod kaznenog djela prijevare, kaznenog djela krađe i kaznenog djela oštećenja tuđe stvari bilježi blagi porast broja prijavljenih u odnosu na 2023. godinu, dok se kod kaznenog djela teške krađe uočava blagi pad od 1,49 %.

Kod kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona/11 uočava se porast broja prijavljenih od 23,24 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, a analiza navedenog porasta dana je u poglavlju 12.5 u sklopu izvješća o radu na pojedinim vrstama predmeta i aktualnoj problematici u 2024. godini.

9.1.1. Odluke o kaznenim prijavama

Odluke o kaznenim prijavama (bez maloljetnih osoba)

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Otvorena istraživanja	Odbačaj	Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Rješenje o provođenju istrage	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
2020.	34.683	45.552	10.782	8.296	11.113	5.538	2.162	3.166	1.650	2.845	34.770
2021.	35.781	46.452	11.921	8.760	11.482	4.769	3.789	3.004	1.414	1.313	34.531
2022.	36.384	48.290	14.103	9.546	10.135	3.813	3.597	2.797	3.192	1.108	34.187
2023.	35.624	49.724	18.464	9.896	9.083	3.818	3.072	3.010	1.262	1.115	31.256
2024.	36.162	54.607	21.222	10.590	9.664	4.048	3.193	3.227	1.482	1.180	33.384

Tijekom 2024. godine općinska državna odvjetništva (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) zaprimila su ukupno 36.162 kaznene prijave, a kada se navedenom broju pribroje neriješene prijave iz 2023. godine, to su u radu imala ukupno 54.607 prijava.

Od ukupnog broja kaznenih prijava u radu riješene su 33.384 prijave (61 %), iz čega proizlazi da je i tijekom ovog izvještajnog razdoblja zadržana visoka razina ažurnosti u radu državnih odvjetništava.

Na kraju izvještajnog razdoblja ostale su neriješene 21.222 prijave (38,9 % od ukupnog broja prijava u radu), što predstavlja blagi porast broja neriješenih prijava u odnosu na 2023. godinu, kada su ostale neriješene 18.464 prijave (37 %). Razlog porasta broja neriješenih prijava jest, između ostalog, u nepopunjenim mjestima zamjenika i savjetnika, što rezultira iznadprosječnom opterećenošću prisutnih rješavatelja, povećanim brojem rasprava i ročišta, ali i u radu policije i drugih državnih tijela koja provode izvide ili dokazne radnje.

Kada se ukupan broj donesenih odluka – 33.384 analizira prema vrsti donesene odluke, proizlazi da na rješenja o odbačaju kaznene prijave otpada 29 % (9.664) te se uočava da je broj rješenja o odbačaju kaznene prijave na razini ranijih izvještajnih razdoblja (2023. – 29 %, 2022. – 29,6 %). Otvoreno je 10.590 istraživanja (31,7 %), dok je podignuta 7.241 optužnica – neposredna optužnice i optužnica s kaznenim nalogom (21,7 %). S time da su općinska državna odvjetništva, od sveukupnog broja podignutih optužnica, tijekom 2024. godine u odnosu na 3.193 osobe (44 %) zatražila izdavanje kaznenog naloga od sudova.

Nadalje, od ukupno donesenih odluka na rješenja o provođenju istrage otpada 9,7 % (3.227), dok je 4,4 % prijava (1.482) riješeno ustupom predmeta drugom državnom odvjetništvu, a 3,5 % prijava (1.180) riješeno je na drugi način (spajanjem predmeta i sl.).

9.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici

U ukupnom broju poznatih prijavljenih fizičkih osoba u nadležnosti svih općinskih državnih odvjetništava (37.468) maloljetni počinitelji kaznenih djela participiraju sa 6,7 %. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje bilježimo porast broja prijavljenih maloljetnika za 14 %. Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju porast broja prijavljenih maloljetnika bilježimo na području nadležnosti Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu (13 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje) i Općinskog državnog odvjetništva u Varaždinu (86 %), a porast broja prijavljenih maloljetnika u ovom izvještajnom razdoblju i na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Zadru (31 %), Splitu (52 %), Rijeci (42 %) te neznatno na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Osijeku i Karlovcu.

Značajan porast broja prijava u odnosu na prethodne izvještajne godine na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Varaždinu rezultat je većeg broja prijava podnesenih od Hrvatskog zavoda za socijalni rad i odgojno-obrazovnih ustanova (škola), a posebice prijava policije, i to zbog intenzivirane otkrivačke politike policije u odnosu na kaznena djela iz domene imovinskih delikata u kojima su počinitelji maloljetnici. Ujedno, u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu došlo je do povećanja broja prijava za kaznena djela protiv osobne slobode (prijetnje), gdje se većinom radilo o prijavama policije, koji su predmeti pokrenuti prijavama oštećenika. Također, u ovoj izvještajnoj godini primijećen je značajan porast prijava u kojem su počinitelji djeca (do 14 godina). I na području nadležnosti Općinskog državnog odvjetništva u Splitu u strukturi maloljetničkog kriminaliteta dominiraju imovinski delikti i protiv osobne slobode (prijetnje).

U izvještajnom razdoblju ukupan broj odbačaja kaznenih prijava porastao je za 14 %. Od ukupnog broja odbačaja 49 % ili gotovo polovina odluka (rješenja) odnosi se na primjenu oportuniteta. Za 25,3 % porastao je u izvještajnom razdoblju i broj donesenih rješenja o provođenju pripremnog postupka.

Odluke povodom kaznene prijave – maloljetnici

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Ukupno odbačaja	Od toga oportunitet čl. 71., 72. i 73. ZSM	Otvoreno istraživanja	Neposredni prijedlog za mlt. sankciju čl. 82. ZSM	Rješenje o provođenju pripremnog postupka	Ustup	Riješeno na drugi način	Prijave u radu izvan DO
2020.	1.778	2.322	369	1.086	376	121	211	99	160	142	84
2021.	1.802	2.162	376	1.039	523	119	229	85	167	147	126
2022.	1.906	2.280	447	1.044	537	124	255	115	155	140	134
2023.	2.194	2.640	511	1.247	576	235	225	142	154	126	166
2024.	2.502	3.012	613	1.416	693	220	255	178	180	150	162

9.1.1.2. Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja

Odluke o kaznenim prijavama nakon dovršenog istraživanja

Godina	U radu			Odluke DO						Ostalo u radu
	Ostalo u radu	Pokrenuto u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Rješenje o odbačaju	Službena bilješka o podizanju optužnice	Službena bilješka o podnošenju prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2024.	4.750	10.969	15.719	2.673	7.243	154	66	353	10.489	5.230

Tijekom 2024. godine u radu je bilo ukupno 15.719 istraživanja, od čega je u 2024. godini otvoreno 10.969 istraživanja, dok je iz prethodnih razdoblja ostalo u radu 4.750 istraživanja. Pritom je tijekom 2024. godine dovršeno 10.489 istraživanja, odnosno 66,7 %.

Nakon dovršenog istraživanja, prema strukturi odluka, u 69 % predmeta podignuta je optužnica, a kaznena je prijava odbačena u 25,5 % predmeta. Na drugi je način riješeno 3,4 % prijava, prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije podnesen je u odnosu na 1,5 % prijava, dok je ustupljeno 0,6 % prijava.

Da bismo dobili ukupan broj meritornih odluka donesenih tijekom 2024. godine, odlukama povodom kaznene prijave (11.747 – iz tablice 8.1.1.) pribrojili smo odluke nakon završenog istraživanja, iz čega je razvidno da je tijekom 2024. godine doneseno sveukupno 14.420 rješenja o odbačaju, što predstavlja blagi porast u odnosu na broj odbačaja donesenih tijekom prethodne dvije godine (2023. – 13.311, 2022. – 13.862). Nadalje, u odnosu na optužnice proizlazi da je tijekom 2024. godine podignuto ukupno 14.495 optužnica, s obzirom na to da su povodom kaznene prijave (dakle, bez provođenja istraživanja) podignute 7.252 optužnice, a nakon dovršenog istraživanja podignute su 7.243 optužnice, a što predstavlja porast od 6,3 % u odnosu na broj optužnica podignutih tijekom 2023. godine (13.639).

9.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi

Odluke po dovršenoj istrazi (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE					Ostalo u radu
		Obustava	Optužnica	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2020.	4.377	322	2.498	22	192	3.034	1.343
2021.	4.627	376	2.830	33	57	3.296	1.331
2022.	4.361	311	2.699	18	41	3.069	1.292
2023.	4.564	306	2.710	24	43	3.083	1.481
2024.	5.012	358	3.158	48	36	3.600	1.412

U 2024. godini općinska državna odvjetništva su, po dovršenoj istrazi, optužila 3.158 osoba, što je za 448 osoba više nego prethodne godine i predstavlja porast od 16,5 %. Broj podignutih optužnica participira u svim odlukama po dovršenoj istrazi s 87,7 %. Po zastupljenosti slijede rješenja o obustavi istrage (9,9 %), ustupom je riješeno 48 istraga (1,3 %), dok je na drugi način (spajanje postupaka i slično) riješeno 36 istraga (1 %).

U radu je, od ukupnog broja istraga, ostalo 1.412 istraga (28,2 %), a razlog nerješavanja je u tome da navedene istrage objektivno nije bilo moguće dovršiti u izvještajnom razdoblju jer se radi o složenim istragama u kojima je nužno provesti brojne dokazne radnje, dok je dio istraga pokrenut krajem izvještajnog razdoblja.

Trajanje istrage / pripremnog postupka za maloljetnike

Godina	Do 1 mjeseca	Do 3 mjeseca	Do 6 mjeseci	Do 12 mjeseci	Do 18 mjeseci	Više od 18 mjeseci
2020.	693	932	785	322	82	31
2021.	603	892	804	279	72	35
2022.	622	908	736	277	70	8
2023.	702	821	814	248	74	25
2024.	819	947	883	276	56	12

Iz tabličnog prikaza razvidno je da je tijekom 2024. godine u roku od 6 mjeseci dovršeno 2.649 istraga (88,5 %), u roku od 12 mjeseci 276 istraga (9,2 %), u roku od 18 mjeseci 56 istraga (1,9 %), a 12 istraga u roku duljem od 18 mjeseci (0,4 %), što ukazuje na ažurno postupanje općinskih državnih odvjetništava, s obzirom na to da je 88,5 % istraga dovršeno u zakonskom roku od 6 mjeseci.

Najčešći razlozi za produljenje roka za završetak istrage objektivne su okolnosti vezane za svaki konkretan predmet, a najčešće se radi o provođenju složenih vještačenja, potrebi provođenja brojnih dokaznih radnji, nedostupnosti okrivljenika i/ili svjedoka, pribavljanju dokaza putem međunarodne pravne pomoći i slično.

9.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici

U izvještajnom razdoblju državni odvjetnici imali su ukupno u radu 249 predmeta u kojima su odlučili po dovršenom pripremnom postupku. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje donijeli su 53 ili 41,4 % više odluka.

Od ukupnog broja odluka (181) 80,7 % odnosi se na podneseni prijedlog za izricanje maloljetničke sankcije, dok se 13,3 % odnosi na rješenja o obustavi pripremnog postupka.

Odluke po dovršenom pripremnom postupku

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE						Ostalo u radu
		Obustava	Od toga obustava po oportunitetu	Prijedlog za izricanje mlt. sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2020.	160	8	2	100	0	12	120	40
2021.	122	16	0	78	2	2	99	23
2022.	137	12	3	80	0	5	97	40
2023.	191	17	6	104	2	5	128	63
2024.	249	24	4	146	1	10	181	68

9.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

Optužnice u radu u državnom odvjetništvu (bez maloljetnika)

Godina	Ostalo u radu pred sudom	Od toga pred optužnim vijećem	Ustup optužnice bez odluke optužnog vijeća	Ostalo (ukidna, obnova, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice)	Odluke DO – optužnice				Ukupno optužnica u radu
					Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Optužnica nakon istrage	Ukupno optužnica	
2020.	28.011	4.542	0	0	7.178	6.784	3.270	17.232	45.243
2021.	33.127	7.519	0	9.873	7.844	7.053	2.852	17.749	60.749
2022.	39.974	5.128	0	1.525	7.507	6.474	2.674	16.655	58.154
2023.	39.818	4.879	114	1.479	7.703	5.967	2.685	16.355	57.766
2024.	40.583	5.222	120	1.714	8.040	6.480	3.127	17.647	60.064

Općinska državna odvjetništva tijekom 2024. godine podigla su 7,89 % više optužnica od prošle godine (1.292 optužnice više). Najviše je neposrednih optužnica (45,56 %) i optužnica s prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga (36,72 %).

Manji udio optužnica nakon istrage (17,71 %) odgovara činjenici što u nadležnosti općinskih državnih odvjetništava prevladavaju kaznena djela za koja se po zakonu ne provodi istraga (s propisanom kaznom zatvora da pet godina). U općinskoj nadležnosti je istraga obavezna samo iznimno, prema nebrojivim počiniteljima, a ne zbog visine propisane kazne.

Tijekom razdoblja od pet godina ujednačen je broj podignutih optužnica godišnje, kao i omjer između neposrednih optužnica i optužnica nakon istrage.

Tijekom 2024. godine ukupno je u radu općinskih državnih odvjetništava bilo 4,13 % optužnica više od prošle godine (2.298 optužnica više). Udio od 29,38 % su optužnice podignute tijekom 2024. godine. Udio od 67,56 % ukupnog broja optužnica u radu općinskih državnih odvjetništava optužnice su koje su na početku godine ostale u radu pred sudom iz ranijih razdoblja, pa su zbog toga te optužnice ostale i u radu državnog odvjetništva. Od toga su optužnice koje su u ostale u radu pred optužnim vijećem 8,96 % od ukupnog broja optužnica u radu općinskih državnih odvjetništava. Slični su podatci u razdoblju od pet godina.

Od 2020. godine stalno raste broj optužnica koje su na početku godine ostale u radu pred sudom iz ranijih razdoblja. Rad državnog odvjetništva po optužnicama koje su pred sudom iz ranijih razdoblja odvija se na teret učinkovitosti postupanja u novim predmetima. Broj optužnica koji su na početku 2024. godine ostale u radu pred sudom iz ranijih razdoblja je oko 2,4 puta veći od prosječnog godišnjeg priljeva optužnica u razdoblju od pet godina. To pokazuje da dugotrajnost postupka pred sudom opterećuje rad općinskih državnih odvjetništava.

Optuženja i odluke sudova povodom optuženja (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno optužnica pred optužnim vijećem	Ustup	Povučena optužnica	Riješeno na drugi način	Odluke optužnog vijeća				
					Optužnica potvrđena	Optužnica vraćena	Obustava po optužnom vijeću	Ukupno odluka optužnog vijeća	Ostalo u radu pred optužnim vijećem
2020.	21.774	176	0	3.031	13.764	284	27	14.075	5.809
2021.	18.215	227	14	4.064	11.164	211	36	11.411	8.118
2022.	17.118	68	18	4.314	11.645	226	75	11.946	5.097
2023.	16.727	115	10	13	11.170	205	67	11.442	5.224
2024.	18.101	95	14	17	12.119	215	58	12.392	5.701

Na temelju podignutih optužnica iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava optužna su vijeća tijekom 2024. godine donijela ukupno 12.392 odluke. Iako je broj odluka optužnog vijeća veći od prošle godine za 8,3 % (950 odluka više), optužna vijeća još uvijek ne uspijevaju riješiti godišnji priljev optužnica. Tijekom 2024. godine je 29,77 % više podnesenih optužnica od broja donesenih odluka optužnog vijeća po podnesenim optužnicama, što je slično kao i ranijih godina.

Potvrđeno je 97,79 % optužnica od ukupnog broja odluka optužnog vijeća. Isti su podatci tijekom razdoblja od pet godina (od 2020. godine stalno je više od 97 % potvrđenih optužnica). Optužna su vijeća vratila 1,72 % optužnica radi ispravka ili boljeg razjašnjenja, a obustavila postupak u odnosu na 0,46 % optužnica. Nema odstupanja od podataka ranijih godina. Broj povučenih optužnica od strane državnog odvjetništva odgovara podacima ranijih godina. Tijekom 2024. godine od strane državnog odvjetništva bilo je 14 povučenih optužnica, odnosno 0,07 % od ukupnog broja optužnica u radu pred optužnim vijećima.

Navedeni podatci potvrđuju ujednačenu i visoku kvalitetu rada općinskih državnih odvjetništava u optuživanju, osobito s obzirom na okolnost da nema žalbe na odluku optužnog vijeća o vraćanju optužnice.

Broj i vrste presude (bez maloljetnih osoba)

Godina	Presuda s kaznenim nalogom-pravomoćna	Optužnica potvrđena	Ukupno	Odluke suda									
				Obustava nakon potvrđivanja optužnice	Osuđujuća	Od toga po sporazumu	Presuda – neubrojivi	Oslobađajuća	Odbijajuća	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka suda	Riješeno pred sudom-ostalo	Ukupno bez odluke suda
2020.	3.031	13.764	16.795	281	14.596	266	141	1.015	374	0	16.407	0	23.857
2021.	4.064	11.164	15.228	505	15.401	242	188	1.291	508	0	17.893	0	28.752
2022.	4.314	11.645	15.959	956	14.538	318	191	1.240	552	552	18.029	1.097	34.921
2023.	3.971	11.170	15.141	807	13.480	377	201	1.070	491	525	16.574	698	35.732
2024.	4.080	12.119	16.199	905	14.321	578	256	978	492	394	17.346	1.124	36.161

Tijekom 2024. godine na temelju optužnica općinskih državnih odvjetništava s prijedlogom za izricanje kaznenog naloga doneseno je 4.080 presuda. To je ukupan broj donesenih presuda s kaznenim nalogom (2,74 % više od prošle godine) koje se mogu izreći samo u općinskoj nadležnosti. Na temelju podnesenih optužnica općinskih državnih odvjetništava tijekom 2024. godine donesene su sudske odluke nakon provedenog postupka u odnosu na 17.346 osoba (4,65 % više od prošle godine). Po podnesenim optužnicama općinskih državnih odvjetništava udio je 82,56 % osuđujućih presuda u ukupnom broju sudskih odluka.

Udio presuda po sporazumu u osuđujućim presudama je 4,03 %, nešto veći od ranijih godina (udio od 1,57 % do 2,79 % od 2020. do 2023. godine). Uz razloge koji su navedeni u dijelu 8.1.3., dodatni su razlozi za niži udio sporazuma okolnosti što u općinskoj nadležnosti postoje zakonske alternative postupku sporazumijevanja. Prijedlog državnog odvjetništva za izricanje presude s kaznenim nalogom bez provođenja sudskog postupka takav je alternativni sporazumni oblik dovršetka kaznenog postupka. Za kaznena djela s propisanom kaznom zatvora do pet godina alternativu sporazumijevanju za skraćivanje kaznenog postupka predstavlja zakonom propisan obavezan prijedlog sankcije od strane državnog odvjetništva u optužnici, koji okrivljenik može prihvatiti uz priznanje krivnje.

Stoga je primjenu sporazuma osnovano očekivati samo kod težih kaznenih djela iz općinske nadležnosti, kojih je manje. Kod najtežih kaznenih djela iz općinske nadležnosti često postoje razlozi zbog kojih državno odvjetništvo ne primjenjuje sporazumijevanje, u skladu s razlozima koji su navedeni u dijelu 8.1.3. u vezi s težinom posljedica kaznenog djela za žrtve.

U ukupnom broju sudskih odluka nakon provedenog postupka daljnjih 1,47 % presude su prema neubrojivim počiniteljima. U 5,18 % predmeta postupak je obustavljen nakon potvrđivanja optužnice iz drugih razloga (kao što su smrt, trajna raspravna nesposobnost optuženika, prestanak postojanja pravne osobe). Oslobađajućih je 5,63 %, a odbijajućih 2,83 % presuda. Navedeni podatci uz udio od 82,56 % osuđujućih presuda nakon provedenog postupka pred sudom odgovaraju

podacima ranijih godina i potvrđuju trajno visoku uspješnost općinskih državnih odvjetništava u optuživanju.

9.1.4. Kaznene sankcije

Tijekom 2024. općinska državna odvjetništva zaprimila su ukupno osuđujućih presuda u odnosu na 14.321 osobu, odnosno 5,88 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Broj osuđujućih presuda kao i vrste izrečenih kaznenih sankcija razvidan je iz sljedeće tablice:

Broj i vrsta izrečenih kazni (bez maloljetnih osoba)

Godina	Osuđujuća presuda	Zatvor	Od toga dugotrajni zatvor	Od toga rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Prestanak pravne osobe	Maloljetničke sankcije	Oslobođeno od kazne	Ostalo	Ukupno sankcija
2020.	14.597	3.607	-	639	352	10.632	-	-	-	6	23	14.597
2021.	15.401	3.504	-	718	382	11.474	-	-	36	5	-	15.401
2022.	14.538	3.356	-	746	215	10.913	-	-	46	8	-	14.538
2023.	13.480	2.850	-	651	213	10.330	-	-	76	11	-	13.480
2024.	14.321	3.129	0	555	182	10.917	0	1	88	4	0	14.321

Iz strukture izrečenih kaznenih sankcija razvidno je da je na kaznu zatvora presuđeno 3.129 osoba ili 21,84 %. Od toga radom za opće dobro zamijenjeno je 555 izrečenih kazni zatvora ili 17,73 %.

Izrečene su 182 novčane kazne, što čini 1,27 % od ukupnog broja osuđujućih presuda. Promatrajući petogodišnje razdoblje uočava se konstantno smanjenje broja izrečenih novčanih kazni. S obzirom na broj kaznenih djela kod kojih dolazi u obzir primjena novčane kazne kao glavne kazne, može se zaključiti kako se ova kaznena sankcija nedovoljno primjenjuje, što nastojimo promijeniti podnošenjem žalbi protiv presuda.

Među osuđujućim presudama najzastupljenija je sankcija uvjetna osuda koja je izrečena prema 10.917 osoba ili 76,23 %. Visok udio presuda s primijenjenom uvjetnom osudom uobičajen je kod kaznenih djela iz nadležnosti općinskih sudova te je na razini višegodišnjeg prosjeka.

Tijekom 2024., sukladno članku 107. Zakona o sudovima za mladež, prema 88 mlađih punoljetnih osoba ili 0,61 % primijenjene su maloljetničke sankcije.

Od kazne su oslobođena 4 počinitelja kaznenih djela ili 0,02 %.

Zaključno valja istaknuti kako struktura izrečenih sankcija ne pokazuje značajnija odstupanja u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja te stoga i dalje valja ustrajati na podnošenju žalbi s ciljem pooštavanja kaznene politike i kako bi

kaznene sankcije u cijelosti ostvarile zakonom propisanu svrhu specijalne i generalne prevencije.

Broj izrečenih sigurnosnih mjera

Godina	Obvezno liječenje od ovisnosti	Obvezno psihijatrijsko liječenje	Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	Zabrana upravljanja motornim vozilom	Druge sigurnosne mjere	Ukupno
2020.	293	201	4	58	249	805
2021.	378	280	7	94	284	1.044
2022.	448	348	13	75	375	1.261
2023.	495	395	4	62	430	1.386
2024.	525	391	4	61	294	1.275

Tijekom 2024. sigurnosne mjere izrečene su prema ukupno 1.275 osoba, što u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, kada je izrečeno ukupno 1.386 sigurnosnih mjera, predstavlja smanjenje od 111 mjera ili 8,01 %.

Iako je u 2024. došlo do neznatnog smanjenja broja izrečenih sigurnosnih mjera u odnosu na ranije izvještajno razdoblje, gornji tablični prikaz pokazuje kako se ovaj broj kreće na razini trogodišnjeg razdoblja.

Najčešće izricana sigurnosna mjera jest mjera obveznog liječenja od ovisnosti s udjelom od 41,17 %, nakon čega slijedi sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja s udjelom od 30,66 % te sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom s udjelom od 4,78 %.

Druge sigurnosne mjere izrečene su prema 294 osobe ili 23,05 %, a odnose se na sigurnosnu mjeru zabrane približavanja, uznemiravanja ili uhođenja iz članka 73. Kaznenog zakona, sigurnosnu mjeru obveznog psihosocijalnog tretmana iz članka 70. Kaznenog zakona, sigurnosnu mjeru obveznog udaljenja iz zajedničkog kućanstva iz članka 74. Kaznenog zakona. Primjena navedenih mjera najčešće sijedi prema počiniteljima kaznenih djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona, nametljivoga ponašanja iz članka 140. Kaznenog zakona, kaznenoga djela prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona.

Jednako kao i ranijih godina, sigurnosna mjera obveznoga liječenja od ovisnosti najčešće je izricana počiniteljima kaznenih djela vezanih uz obiteljsko nasilje te kaznenih djela počinjenih na štetu bliskih osoba (kazneno djelo prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona, kazneno djelo nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona, kazneno djelo povrede djetetovih prava iz čl. 177. Kaznenog zakona) te prema počiniteljima kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz čl. 190. Kaznenog zakona.

Sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izricana je počiniteljima kaznenog djela prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona, kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona i kaznenog djela povrede djetetovih prava iz čl. 177. Kaznenog zakona.

Sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom izricana je počiniteljima kaznenih djela protiv sigurnosti prometa, i to kaznenog djela obijesne vožnje u cestovnom prometu iz članka 226. Kaznenog zakona i kaznenog djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu iz članka 227. Kaznenog zakona.

Općinska državna odvjetništva dosljedno predlažu izricanje sigurnosnih mjera u svim situacijama u kojima je to nužno zbog otklanjanja okolnosti koje poticajno mogu utjecati na buduće činjenje kaznenih djela.

9.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici

Kaznene sankcije

Godina	Ukupan broj prijedloga za mlt. sankciju	Ukupan broj izrečenih mlt. sankcija	Od toga kazna mlt. zatvora	Od toga pridržaj izricanja mlt. zatvora	Od toga odgojne mjere	Obustava postupka	Od toga oportunitet
2020.	321	380	5	42	333	51	
2021.	388	410	7	36	314	52	
2022.	428	464	6	49	345	63	
2023.	473	558	10	57	427	64	
2024.	566	560	11	48	438	63	

U izvještajnom razdoblju nastavljen je kontinuitet povećanja ukupnog broja prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje državna su odvjetništva podnijela ukupno 19,7 % više prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije nego u prethodnom razdoblju.

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje neznatno je porastao ukupan broj izrečenih maloljetničkih sankcija. S obzirom na vrstu maloljetničke sankcije ne bilježe se značajnija odstupanja u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, dok je broj obustavljenih postupaka po vijeću za mladež na razini je prethodnog izvještajnog razdoblja.

9.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja

Broj izrečenih mjera osiguranja i broj oduzimanja imovinske koristi te vrijednost osigurane imovinske koristi, odnosno oduzete imovinske koristi

Godina	Broj mjera osiguranja	Vrijednost u EUR	Broj oduzimanja	Vrijednost u EUR
2020.	22	1.183.894,75	483	3.292.304,11
2021.	10	772.924,55	627	2.393.135,95
2022.	10	1.060.948,85	680	8.167.388,60
2023.	41	8.874.145,32	543	6.087.398,84
2024.	43	13.334.142,31	591	2.072.072,54

U 2024. godini u svim općinskim državnim odvjetništvima oduzeto je 2.082.072,54 EUR imovinske koristi, što predstavlja 7,03 % oduzete imovinske koristi. Oduzeta imovinska korist manja je u odnosu na sve godine u

četverogodišnjem razdoblju, iako je neznatno povećan broj oduzimanja imovinske koristi.

Imovinska korist oduzeta je od 591 osoba, što predstavlja 70,48 % svih osoba od kojih je tijekom 2024. oduzeta imovinska korist u Republici Hrvatskoj. Taj je udio nešto manji od prošlogodišnjeg udjela (73,2 %) pa je udio u okviru prosjeka.

Objašnjenje: s jedne strane brojčano velik broj osoba od kojih je naloženo oduzimanje imovinske koristi te s druge strane mali udio oduzete imovinske koristi u ukupno oduzetoj imovinskoj koristi nalazi se u okolnosti što se radi o predmetima u kojima su ostvareni manji iznosi imovinske koristi.

Radi se o kaznenim djelima neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona za koje od 156 osoba oduzeto 256.952,73 EUR, protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, za koje je od 118 osoba oduzeto 111.630,73 EUR, teške krađe iz članka 229. Kaznenog zakona, za koje od 80 osoba oduzeto 156.849,74 EUR, krađe iz članka 228. Kaznenog zakona, za koje je od 64 osobe oduzeto 22.542,11 EUR, prijevare iz članka 236. Kaznenog zakona, za koje je od 33 osobe oduzeto 244.736,21 EUR, nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona, za koje je od 16 osoba oduzeto 14.551,38 EUR, računalne prijevare iz članka 271. Kaznenog zakona, za koje je od 13 osoba oduzeto 134.505,82 EUR, zlouporabe osobne isprave iz članka 280. Kaznenog zakona, za koje je od 2 osobe oduzeto 220.533,53 EUR.

Naznačena kaznena djela kaznena su djela koja se učestalo u svim prethodnim izvještajnim razdobljima pojavljuju kao najzastupljenija kaznena djela, pri čemu treba ukazati na izraziti porast oduzimanja imovinske koristi za kaznena djela iz članka 190. Kaznenog zakona (koji se na općinskoj razini postupanja povezuje s tzv. uličnom prodajom droge, a za koju je u 2023. oduzeto imovinske koristi od 53 osobe u iznosu 124.422,98 EUR te za kazneno djelo iz članka 326. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona koje se veže uz omogućivanje ilegalnog ulaska i prolaska kroz teritorij Republike Hrvatske osoba stranog državljanstva, za koje je u toj godini od 35 osoba oduzeto 38.959,49 EUR imovinske koristi.

U predmetima općinskih državnih odvjetništava oštećenici često podnose imovinskopravne zahtjeve kojima traže od okrivljenika da im nadoknadi štetu koju mu je prouzrokovao kaznenim djelom, a koja se često podudara s imovinskom koristi koju je okrivljenik ostvario kaznenim djelom. Stoga, kada sud usvoji takav imovinskopravni zahtjev, odbija prijedlog državnog odvjetnika za oduzimanje imovinske koristi, budući da sukladno članku 77. stavku 2. Kaznenog zakona imovinskopravni zahtjev ima prednost u namirenju u odnosu na prijedlog za oduzimanje imovinske koristi.

Tako su tijekom 2024. sudovi u presudama donesenim u predmetima iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava dosudili ukupno 2.855 imovinskopravnih zahtjeva oštećenika, u kojima je okrivljenicima naloženo da oštećenim osobama isplate ukupan iznos od 15.424.291,79 EUR.

Donesene osuđujuće presude kojima je sud dosudio imovinskopravne zahtjeve oštećenika posljedica su postupanja državnog odvjetnika koji po službenoj dužnosti poduzima progon kaznenih djela te se cjelokupan uspjeh rada valja procjenjivati uzimajući u obzir i ove podatke.

U predmetima iz nadležnosti općinskih državnih odvjetništava tijekom 2024. primijenjene su 43 privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi kojom je osigurano oduzimanje imovinske koristi u iznosu od 13.334.142,31 EUR. Kaznena djela na koje se odnose privremene mjere osiguranja su: pranje novca 21, utaje poreza 4, prijevare 8, računalna prijevare 3, trgovanje ljudima 1, zlouporaba povjerenja 2, neovlaštena proizvodnja i promet drogama 1, lihvarski ugovor 1, prijevare u gospodarskom poslovanju 1, te 1 za kazneno djelo povrede tuđih prava.

9.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima

Dokazne radnje i zastupanje pred sudom u kaznenim predmetima

Dokazne radnje i zastupanje	Dokazne radnje		Zastupanje	
	Nalog drugom tijelu	Provedeno po DO	Ročišta	Rasprave
1	2	3	4	5
2024.	28.134	19.666	18.990	46.376

Općinska su državna odvjetništva tijekom izvještajnog razdoblja naložila ili sama provela ukupno 47.800 dokaznih radnji, što je 5,38 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, a od ukupnog broja dokaznih radnji 58,86 % naloženo je drugom tijelu, u pravilu policiji, dok su 41,14 % dokaznih radnji neposredno provela općinska državna odvjetništva. Uz navedeno obavljeno je ukupno 65.366 zastupanja, što je 8,79 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, od čega 18.990 zastupanja na ročištima, što je znatan porast zastupanja na ročištima od 20,86 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, te je obavljeno 46.376 raspravnih zastupanja pred sudovima, što je porast od 4,51 %.

Dakle, ukupan broj dokaznih radnji i zastupanja obavljenih u izvještajnom razdoblju je 113.166, što je za 7.848 aktivnosti više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada ih je bilo ukupno 105.318.

Ukupan državnoodvjetnički angažman na ovim radnjama u izvještajnom razdoblju bilježi porast od 7,45 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje unatoč znatnoj kadrovskoj nepopunjenosti općinskih državnih odvjetništava, koje okolnosti su prebrođene odgovornim i pojačanim radom državnoodvjetničkih dužnosnika, službenika i namještenika.

9.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi

Općinska državna odvjetništva tijekom 2024. podnijela su 2.257 žalbi u odnosu na 16.047 donesenih presuda (bez presuda s kaznenim nalogom) pa proizlazi da su žalbe podnesene protiv 14,06 % presuda ili protiv prosječno svake 7,1-e presude.

Podneseno je 187 žalbi ili 7,65 % žalbi manje u odnosu na 2023. kada su žalbe bile podnesene protiv 16,03 % presuda ili protiv prosječno svake 6,2-e presude, što ne predstavlja značajno odstupanje, kao ni u odnosu na preostalo promatrano razdoblje, s iznimkom 2022. godine kada je žalba bila podnesena protiv prosječno svake 5,8-e presude.

Žalbe i odluke sudova povodom žalbi

Godina	Žalbe				
	Podneseno	Od toga zbog kazne	Usvojeno	Od toga zbog kazne	Bespredmetna žalba
2020.	2.196	1.195	700	242	0
2021.	2.626	1.022	869	278	0
2022.	2.840	1.457	881	326	0
2023.	2.444	1.284	730	283	0
2024.	2.257	1.216	687	271	106

Zbog odluke o kazni podneseno je 1.216 žalbi ili 53,80 % svih podnesenih žalbi te je udio žalbi podnesenih iz tog razloga na razini iz prethodnih godina, osim u 2021. kada se na žalbe zbog odluke o kazni odnosilo 38,91 % svih podnesenih žalbi.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju usvojili ukupno 687 žalbi ili 30,43 % žalbi, što je na razini prethodnih razdoblja. Zbog odluke o kazni usvojena je 271 žalba ili 39,44 % svih usvojenih žalbi. Kada se ovaj podatak uspoređi s podacima iz ranijih godina promatranog razdoblja, uočava se kako se nastavlja povećanje, iako blago, udjela usvojenih žalbi zbog odluke o kazni, koje je u izvještajnoj godini najveće (2023 – 38,76 %, 2022 – 37 %, 2021. – 31,99 % i 2020. – 34,57 %).

Državna odvjetništva trebaju nastaviti s podnošenjem žalbi uvijek kada za to postoje utemeljeni razlozi, s ciljem da svi počinitelji kaznenih djela budu primjereno kažnjeni, sagledavajući pri tome svestrano i kritički sve mjerodavne okolnosti svakog konkretnog kaznenog djela i njegova počinitelja te zakonom određenu svrhu kažnjavanja.

9.1.7. Rad i odluke u prekršajnim predmetima

Tijekom 2024. godine općinska državna odvjetništva, kao stvarno nadležna za prekršajne postupke, zaprimila su ukupno 521 novi prekršajni predmet te su, zajedno s predmetima koji su ostali iz ranijih razdoblja pred državnim odvjetništvom i pred sudovima ili javnopravnim tijelima, u radu imala ukupno 1.613 prekršajnih predmeta. Ovaj broj od 521 novih predmeta predstavlja značajan pad u odnosu na prethodnu godinu kada je bilo zaprimljeno ukupno 1.006 novih predmeta. To je posljedica smanjenja priljeva novih predmeta koji se odnose na prekršaje iz Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma, budući da je u 2024. godini zaprimljeno 309 u odnosu na 765 predmeta u prethodnoj 2023. godini, čime se taj broj novozaprimljenih predmeta vratio na trend iz 2022. godine kada je bilo zaprimljeno 313 takvih predmeta. Riječ je o predmetima formiranim povodom obavijesti Državnog izbornog povjerenstva koje nadzire pravodobnu i cjelovitu dostavu godišnjih financijskih izvješća i drugih izvješća (polugodišnjih izvješća o

donacijama) te nadzire zakonitost financiranja političkih stranaka, nezavisnih zastupnika i nezavisnih vijećnika. Međutim, ovi su prekršaji kao i ranijih godina i dalje najbrojniji u strukturi prekršajnih predmeta te u ovom izvještajnom razdoblju čine gotovo 60 % od ukupnog broja novih predmeta.

Ovo izvještajno razdoblje karakterizira povećanje broja novih predmeta zbog prekršaja iz Zakona o ravnopravnosti spolova, njih 20 u odnosu na 12 u prethodnoj godini, od čega se gotovo svi (njih 18) odnose na kršenje članka 35. Zakona o ravnopravnosti spolova u izbornom procesu, a vezano za izbore koji su održani tijekom 2024. godine (parlamentarni, europski).

U ovoj godini prekršaji iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji čine 8,64 %, za razliku od prošle kada su činili 4,27 % od ukupnog broja novih predmeta te se nastavlja trend povećanja broja ovih prekršajnih predmeta u odnosu na ranija razdoblja, budući da je u 2024. godini zaprimljeno 45 novih predmeta u odnosu na 43 predmeta u prethodnoj godini te njih 35 u 2022. godini. Predmeti zbog prekršaja iz Zakona o suzbijanju zlorporabe droga kreću se na razini prethodnih dviju godina (ove godine primljeno je 29 novih predmeta, jednako kao i 2023., odnosno 30 predmeta u 2022. godini), a bilježi se pad broja novih predmeta zbog prekršaja iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama, njih 19 u odnosu na 30 predmeta u prošloj godini, što predstavlja povratak trendu iz 2022. godine kada je također bilo 19 predmeta. Evidentiran je pad broja novih predmeta zbog prekršaja iz Zakona o suzbijanju diskriminacije (2 u odnosu na 6 u 2023., te 9 u 2022. godini), kao i manji broj predmeta zbog prekršaja iz ostalih zakona (97 predmeta u odnosu na 121 predmet u prethodnoj godini).

Smanjenje broja novozaprimljenih predmeta reflektirao se na broj odluka državnog odvjetništva u prekršajnim predmetima. Tako su u 2024. godini donesene ukupno 693 odluke u odnosu na 881 odluku u prošloj godini, od čega 477 optužnih prijedloga (u odnosu na 637 optužnih prijedloga podnesenih prethodne godine). Međutim, udio optužnih prijedloga iznosi gotovo 70 % u odnosu na ukupan broj odluka, što odgovara udjelu u prošlogodišnjem razdoblju. Najviše optužnih prijedloga, njih 301, podneseno je u predmetima zbog prekršaja iz Zakona o financiranju političkih aktivnosti, izborne promidžbe i referenduma koji su u strukturi prekršajnih predmeta i najzastupljeniji.

Sudovi i javnopravna tijela donijela su 613 odluka, od kojih su 529 ili 86,30 % osuđujuće, što ukazuje na visok stupanj uspješnosti u procesuiranju prekršaja od strane državnog odvjetništva.

Prilikom donošenja osuđujućih odluka sudovi i javnopravna tijela najvećim su dijelom izricali novčane kazne tako da je od ukupno 529 osuđujućih odluka novčana kazna izrečena u 488 predmeta.

Protiv odluka sudova ili javnopravnih tijela općinska su državna odvjetništva podnijela 47 žalbi, a u ovom izvještajnom razdoblju 33 žalbe su usvojene, a 9 odbijeno.

Zakon	Prijave u radu					Odluke DO				Ostalo u radu u DO	Odluke suda ili javnopravnog tijela (JPT)					Sankcije				Žalbe DO		
	Ostalo u radu		Primljeno novih prijava	Primljeno nakon ukidne odluke	Ukupno u radu	Optužni prijedlog	Izdan prekršajni nalog	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka		Presuda/rješenje			Ukupno odluka suda ili JPT	Ostalo u radu pred sudom ili JPT	Zatvor	Novčana kazna	Druga sankcija	Ukupno	Podnesena žalba DO	Odluke povodom žalbe	
	Pred DO	Pred sudom ili JPT									Osuđujuća	Odbijajuća	Oslobađajuća								Uvažena	Odbijena
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Zakon o ravnopravnosti spolova	10	89	20	1	120	15	0	4	19	12	28	1	16	45	59	0	28	0	28	9	8	4
Zakon o suzbijanju diskriminacije	6	2	2	1	11	4	1	1	6	2	4	1	0	5	2	0	4	0	4	1	2	0
Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji	14	45	45	5	109	39	3	3	45	16	32	7	6	45	41	0	21	11	32	6	7	0
Zakon o suzbijanju zlouporabe droga	18	31	29	1	79	24	3	0	27	24	29	0	1	30	23	0	28	1	29	1	1	0
Zakon o financiranju političkih aktivnosti...	309	311	309	2	931	301	52	124	477	149	336	7	19	362	246	0	320	16	336	10	6	3
Zakon o sigurnosti prometa na cestama	14	9	19	0	42	9	7	2	18	17	9	0	2	11	9	0	8	1	9	4	1	0
Ostali zakoni	84	132	97	8	321	85	1	15	101	92	91	7	17	115	106	0	79	12	91	16	8	2
UKUPNO	455	619	521	18	1.613	477	67	149	693	312	529	23	61	613	486	0	488	41	529	47	33	9

9.2. Prikaz rada i odluka u građanskim i upravnim predmetima

Općinska državna odvjetništva po zakonu zastupaju Republiku Hrvatsku pred općinskim sudovima i javnopravnim tijelima, a iznimno, temeljem posebne punomoći, mogu zastupati pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske i ustanove čiji je ona osnivač ili suosnivač.

a) Kretanje i struktura zahtjeva u novim građanskim i upravnim predmetima 2020. – 2024.

Godina	Sudski predmeti	Upravni predmeti	Državnoodvjetnički predmeti	Ukupno
2020.	49.318	3.304	14.671	67.293
2021.	53.649	3.625	22.392	79.666
2022.	47.715	3.109	12.726	63.550
2023.	52.623	2.953	14.023	69.599
2024.	59.106	4.098	13.633	76.837

Općinska su državna odvjetništva u 2024. godini zaprimila 10,4 % više predmeta nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Analizirajući strukturu novozaprimljenih predmeta primjećuje se da su sudski predmeti i nadalje najzastupljeniji sa 76 %, dok državnoodvjetnički predmeti participiraju u ukupnom broju predmeta sa 17,7 %, a samo 5,3 % odnosi se na upravne predmete.

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje razvidno je da se za 12,3 % povećao broj sudskih, za 38,8 % upravnih predmeta, a broj državnoodvjetničkih predmeta smanjio se za 2,8 %.

Do povećanja broja sudskih predmeta došlo je i nadalje zbog priljeva zemljišnoknjižnih predmeta koji se odnose na postupke osnivanja, preoblikovanja i obnove zemljišnih knjiga.

Do znatnog povećanja broja upravnih predmeta došlo je zbog povećanja upisa promjene u katastarskom operatu u kojima je Republika Hrvatska predlagatelj, zatim zbog povećanja broja predmeta koji se odnose na utvrđivanje prava na stambeno zbrinjavanje te na postupke otpisa duga i obročnu otplatu duga temeljem Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine broj 52/13, 94/14 i 144/21), utvrđivanje granice pomorskog dobra, podnošenje prijedloga po članku 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (Narodne novine broj 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 34/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02 i 98/19), kao i zbog podnesenih zahtjeva za povrat tražbina dosuđenih Republici Hrvatskoj u određenim postupcima sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske o otpisu tražbina troškova parničnog postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj, tražbina s naslova naknade štete i drugih tražbina dosuđenih Republici Hrvatskoj u određenim postupcima od 8. prosinca 2023. godine. Povećanje

broja ovih predmeta posljedica je i stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima (Narodne novine broj 106/18, 98/19 i 82/23) koji je propisao da nadležno državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka u upravnim postupcima utvrđivanja prava na stambeno zbrinjavanje.

b) Kretanje i struktura zahtjeva u novim predmetima u odnosu na vrstu zastupanja 2020. – 2024.

Vrste predmeta	Sudski predmeti		Upravni predmeti		Državnoodvjetnički predmeti		Ukupno zastupanje po		
	Zastupanje po		Zastupanje po		Zastupanje po				
Godina	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	sveukupno
2020.	49.307	11	3.304	0	14.671	0	67.282	11	67.293
2021.	53.630	19	3.624	1	22.392	0	79.646	20	79.666
2022.	47.674	41	3.109	0	12.726	0	63.509	41	63.550
2023.	52.528	95	2.952	1	14.023	0	69.503	96	69.599
2024.	59.079	27	4.097	1	13.633	0	76.809	28	76.837

Prema podacima o kretanju i strukturi novih predmeta u odnosu na vrstu zastupanja razvidno je da su općinska državna odvjetništva u gotovo svim predmetima zastupala po zakonu, a samo u 28 predmeta temeljem punomoći te se može primijetiti smanjenje broja zastupanja po punomoći u 2024. godini, i to za 29 %.

Sva zastupanja temeljem punomoći odnosila su se na sudske predmete, i to najvećim dijelom na postupke radi naplate najamnine i regresnu isplatu režijskih troškova, a sve vezano za stanove u vlasništvu države koji su povjereni na upravljanje Državnim nekretninama d.o.o., trgovačkom društvu čiji je osnivač Republika Hrvatska, kada su režijski troškovi naplaćeni od vlasnika umjesto od stvarnih korisnika nekretnina.

c) Kretanje i struktura zahtjeva u novim sudskim predmetima 2020. – 2024.

Godina	Sudski predmeti				
	Parnice	Ovrhe	Stečaj potrošača	Ostalo	Ukupno:
2020.	7.688	18.078	3.106	20.446	49.318
2021.	7.613	21.258	1.749	23.029	53.649
2022.	4.627	20.579	1.938	20.571	47.715
2023.	5.030	20.839	2.684	24.070	52.623
2024.	4.977	23.965	2.570	27.594	59.106

Sudski se predmeti odnose na postupke koji se vode pred sudovima, a dijele se na parnice, ovrhe, stečaj potrošača i ostalo. Ostali se predmeti odnose na izvanparnične, zemljišnoknjižne i adhezijski postupke.

U odnosu na broj zaprimljenih sudskih predmeta u izvještajnom razdoblju došlo je do ukupnog povećanja za 12,3 %. U ovršnim i ostalim predmetima u izvještajnom je razdoblju došlo do povećanja za 15 %, dok je priljev predmeta koji se odnose na parnice i stečaj potrošača neznatno smanjen. Radi se ponajprije o zemljišnoknjižnim predmetima čije je povećanje posljedica provođenja katastarskih izmjera u svrhu izrade katastra nekretnina i obnove zemljišnih knjiga za brojne katastarske općine na području Republike Hrvatske.

Struktura novih sudskih predmeta nije se bitno mijenjala tijekom promatranog petogodišnjeg razdoblja. I u izvještajnoj godini najveći broj sudskih predmeta odnosio se na ostale postupke (46,7 %) i ovrhe (40,5 %), a manjim dijelom na parnične (8,4 %) i postupke stečaja potrošača (4,4 %).

d) Prikaz poduzetih radnji u sudskim i upravnim predmetima u 2024.

Općinsko državno odvjetništvo 2024.		Općinsko državno odvjetništvo 2024.		
		Broj	Ukupno	Prosječno po prisutnim rješavateljima
Rasprave	U sjedištu	10.209	19.712	142
	Izvan sjedišta	9.503		
Uloženi pravni lijekovi	Redovni	2.079	2.461	18
	Izvanredni	382		

Iz tabličnog prikaza poduzetih radnji u sudskim i upravnim predmetima razvidan je pad broja rasprava na kojima su općinska državna odvjetništva zastupala, i to za 35 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Razlog tolikog povećanja broja rasprava jest ažurniji rad sudova nakon imenovanja velikog broja sudaca i nakon okončanja mjera upozorenja pravosudnih dužnosnika i službenika tijekom 2023. godine. Od ukupnog broja rasprava 52 % ih je održano u sjedištu, a 48 % izvan sjedišta državnog odvjetništva. Prisustvovanje raspravama izvan sjedišta državnih odvjetništava dodatno opterećuje rad rješavatelja zbog značajnog vremena provedenog izvan ureda kao i zbog potrebe organiziranja prijevoza jer su udaljenosti između sjedišta državnog odvjetništva i mjesta održavanja rasprave katkad veće i od 100 km. Svaki je rješavatelj u 2024. godini zastupao prosječno na 142 rasprave, što je u odnosu na 2023. godinu povećanje od 32 %.

Općinska državna odvjetništva u 2024. godini uložila su 2.461 pravni lijek, od čega 2.079 redovitih i 382 izvanredna pravna lijeka, a koji obuhvaćaju i prijedloge za dopuštenje revizije i revizije po dopuštenju.

9.2.1. Predmeti izvansudskog rješavanja sporova

9.2.1.1. Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)

a) Zahtjev za mirno rješenje spora (186.a ZPP-a) 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Riješeno	Vrijednost svih novih zahtjeva (u tisućama eura)	Broj sklopljenih nagodbi	Vrijednost svih sklopljenih nagodbi (u tisućama eura)
2020.	1.016	7.577	8.593	7.194	133.161	1.209	3.231
2021.	1.186	15.548	16.734	13.557	1.220.170	981	3.374
2022.	1.097	6.593	7.690	6.163	147.868	1.563	5.173
2023.	1.161	7.427	8.588	7.219	136.924	1.601	5.862
2024.	1.291	6.539	7.830	6.499	855.825	1.999	5.703

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 6.539 novih zahtjeva za mirno rješenje spora, što u odnosu na 2023. godinu predstavlja smanjenje od 12 %.

Iako je broj podnesenih zahtjeva manji, njihova je vrijednost znatno veća od one iz prethodnog izvještajnog razdoblja. Razlog velikog povećanja vrijednosti novih zahtjeva za mirno rješenje spora jesu zahtjevi nekolicine pojedinaca od kojih je svaki podnio nekoliko zahtjeva radi naknade štete protiv Republike Hrvatske u višemilijunskim iznosima.

Iz prethodnog izvještajnog razdoblja u radu je ostao 1.291 zahtjev, što znači da su općinska državna odvjetništva u izvještajnom razdoblju imala u radu ukupno 7.830 zahtjeva.

Riješeno je 6.499 zahtjeva, od čega se 31 % odnosi na sklopljene izvansudske nagodbe čija vrijednost iznosi 5.703.000,00 EUR, što je najveći broj sklopljenih nagodbi u cijelom promatranom razdoblju.

Sklapanjem 1.999 nagodbi u postupku mirnog rješenja spora, primjenom odredbe članka 186.a Zakona o parničnom postupku, općinska državna odvjetništva upravo su za taj broj smanjila broj parničnih predmeta na općinskim sudovima.

Ističemo da je samo 2.712 zahtjeva iz N-DO upisnika (41 %) preneseno u P-DO upisnik, što znači da su zahtjevi za mirno rješenje spora opravdano odbijeni te da su rješavatelji valjano obrazložili razloge odbijanja i podnositelji zahtjeva nisu pokrenuli parnične postupke pred općinskim sudovima za 1.788 odbijenih zahtjeva (27 %).

Promatrajući petogodišnje razdoblje primjećuje se da je najveći broj zahtjeva zabilježen 2021., i to kao rezultat podnošenja istovrsnih zahtjeva državnih službenika kojima su potraživali isplatu naknade na ime razlike plaće za 2016. godinu, a koji su

zahtjevi u kasnijim godinama izostali nakon što je Vrhovni sud Republike Hrvatske u oglednom postupku donio odluku da su njihovi zahtjevi neosnovani.

b) Zahtjev za mirno rješenje spora – prema vrsti i tijelima u 2024.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknada štete		Radni sporovi		Ostali parnični sporovi		Ukupno		Ukupno zahtjev RH i zahtjev ostali	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva
	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali			
Republika Hrvatska	2	7	5	20		13		2	1	1	8	43	51	7	14
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije		8	18	68	9	213		116	1	7	28	412	440	23	5
Ministarstvo zdravstva						3		1		2		6	6		
Ministarstvo hrvatskih branitelja			37	23	33	4					70	27	97	19	20
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU															
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	51	1.607	505	574	7	190		1	8	6	571	2.378	2.949	897	30
Ministarstvo unutarnjih poslova	8	9	118	19	16	60	9	126	2	3	153	217	370	105	28
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike		4	15	6	49	17				3	64	30	94	13	14
Ministarstvo financija		18	3	19	1	14		1	4	19	8	71	79	5	6
Ministarstvo gospodarstva		5	6	1		6				1	6	13	19	2	11
Ministarstvo obrane	13	6	34	25	27	45	2	271	1		77	347	424	48	11
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova															
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	8	2		1		3		15	8		16	21	37	5	14
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	345	1.202	72	11	4	10				5	421	1.228	1.649	822	50
Ministarstvo turizma i sporta						1						1	1		
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih						1						1	1		
Ministarstvo kulture i medija						1		11				12	12		
Ministarstvo demografije i useljeništva															
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije	1					3					1	3	4	1	25
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje		1	1	1		1			1		2	3	5	4	80
Državne nekretnine d.o.o.	34	3	142	12	2	1				1	178	17	195	41	21
Ostali	1	2	12	9	2	17		6		4	15	38	53	7	13
UKUPNO	463	2.874	968	789	150	603	11	550	26	52	1.618	4.868	6.486	1.999	31

Tijekom izvještajnog razdoblja podneseno je 6.486 zahtjeva za mirno rješenje spora, od čega se 25 % odnosi na zahtjeve Republike Hrvatske, što je veći postotak u odnosu na 2023. godinu kada je iznosio 20,8 %.

Promatrajući zahtjeve za mirno rješenje spora prema njihovoj vrsti, razvidno je da se 51 % zahtjeva odnosilo na stvarnopravne sporove, 27 % na obveznopravne sporove, 11,6 % na sporove radi naknade štete, 8,6 % na radne sporove, a samo 1,8 % na ostale parnične sporove.

U postupcima mirnog rješenja spora najzastupljenije tijelo bilo je Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine s 45,5 % zahtjeva, slijedi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva s 25,4 %, Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije sa 6,8 %, Ministarstvo obrane sa 6,5 %, te Ministarstvo unutarnjih poslova s 5,7 % zahtjeva, dok su ostala tijela zastupljena u manjem postotku.

U odnosu na stvarnopravne sporove najveći broj zahtjeva, i to 25,5 %, odnosio se na djelokrug rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, a 23,8 % na djelokrug rada Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

Od ukupnog broja obveznopravnih zahtjeva 16,6 % odnosilo se na djelokrug rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, mora, prometa i infrastrukture, dok su ostala ministarstva i tijela sudjelovala s manjim udjelom u ovoj vrsti zahtjeva.

Zahtjevi za naknadu štete najvećim dijelom proizlazili su iz djelokruga rada Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije (3,4 %) te Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (3 %).

c) Podnositelj zahtjeva Republika Hrvatska 2020. – 2024.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	Postotak sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama eura)
2020.	1.344	326	24 %	788
2021.	1.222	297	24 %	655
2022.	1.707	476	28 %	1.466
2023.	1.507	558	37 %	1.606
2024.	1.618	504	31 %	1.315

U izvještajnom razdoblju Republika Hrvatska podnijela je 1.618 zahtjeva, što je za 7,3 % više nego u odnosu na 2023. godinu.

U odnosu na broj podnesenih zahtjeva sklopljene su 504 nagodbe, što iznosi 31 %. Vrijednost sklopljenih nagodbi iznosi 1.315.000,00 EUR.

d) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2024. – podnositelj RH

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno Podnositelj zahtjeva RH			
	Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis.EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva %	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva %	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. EUR)
Republika Hrvatska	2	1			5	1		20									1				8	2		20
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije					18	6		11	9								1				28	6		11
Ministarstvo zdravstva																								
Ministarstvo hrvatskih branitelja					37	8		13	33	9		3									70	17		16
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																								
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	51	6		7	505	30		14	7	3		26					8	2		1	571	41		49
Ministarstvo unutarnjih poslova	8				118	12		50	16	4		10	9				2	1		8	153	17		68
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike					15	4		22	49	1		1									64	5		24
Ministarstvo financija					3	1		1	1								4	2		8	8	3		9
Ministarstvo gospodarstva					6																6			
Ministarstvo obrane	13	1		7	34	7		56	27	9		14	2	3		25	1				77	20		101
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																								
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	8	4		15													8				16	4		15
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	345	297		543	72	43		245	4	1		6									421	341		794
Ministarstvo turizma i sporta																								
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih																								
Ministarstvo kulture i medija																								
Ministarstvo demografije i useljeništva																								
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije	1	1		1																	1	1		1
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje					1	3		2									1				2	3		2
Državne nekretnine d.o.o.	34	6		11	142	31		161	2	1		0									178	38		173
Ostali	1				12	3		30	2	3		1									15	6		31
UKUPNO	463	316	68	583	968	149	15	626	150	31	21	63	11	3	27	25	26	5	19	17	1.618	504	31	1.315

Iz prethodne tablice proizlazi da općinska državna odvjetništva sustavno rade na rješavanju sporova mirnim putem i zaključuju izvansudske nagodbe nakon pravilno utvrđenog činjeničnog stanja te u skladu sa zakonskim odredbama i u cilju zaštite imovinskih prava i interesa Republike Hrvatske.

U predmetima mirnog rješenja spora po zahtjevima Republike Hrvatske najveći broj nagodbi sklopljenih tijekom 2024. godine odnosio se na Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, i to čak 68 %. Riječ je o nagodbama koje su se velikim dijelom odnosile na stvarnopravne (utvrđenje prava vlasništva poljoprivrednog zemljišta i sl.) i obveznopravne sporove (potraživanja s osnove neplaćene zakupnine poljoprivrednog zemljišta i sl.).

U zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine sklopljeno je 8 % nagodbi, dok je u zastupanju Državnih nekretnina d.o.o. sklopljeno 7 % nagodbi i one se najvećim dijelom odnose na obveznopravne sporove.

U ukupnom broju sklopljenih nagodbi 17 % ih se odnosi na druga tijela.

U odnosu na vrstu sporova okončanih sklapanjem izvansudske nagodbe razvidno je da se i u ovom izvještajnom razdoblju najvećim dijelom radilo o stvarnopravnim (63 %) i obveznopravnim sporovima (30 %), dok se na sporove naknade štete odnosilo samo 6 % sklopljenih nagodbi te 1 % na radne i ostale sporove.

Nagodbe sklopljene u zastupanju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva činile su 60 %, u zastupanju Državnih nekretnina d.o.o. 13 % te u zastupanju Ministarstva obrane 8 % ukupne vrijednosti sklopljenih nagodbi.

e) Podnositelj zahtjeva – druge osobe 2020. – 2024.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	Postotak sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama EUR)
2020.	6.141	885	14 %	2.454
2021.	14.066	684	5 %	2.721
2022.	4.636	979	21 %	3.512
2023.	5.725	1.043	18 %	4.256
2024.	4.868	1.495	31 %	4.388

Analizirajući broj zaprimljenih predmeta izvansudskog rješavanja sporova u kojima su podnositelji zahtjeva druge fizičke osobe, razvidno je smanjenje od 15 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Promatrajući petogodišnje razdoblje razvidno je da se najveći broj podnesenih zahtjeva drugih osoba bilježi 2021. godine kada su državni službenici potraživali isplatu naknade na ime razlike plaće, za koje je zahtjeve Vrhovni sud Republike Hrvatske u oglednom postupku donio odluku da su neosnovani.

Iako je u izvještajnom razdoblju primljeno manje zahtjeva za mirno rješenje spora u odnosu na 2023. godinu, zaključeno je više nagodbi. Postotak sklopljenih nagodbi u odnosu na broj zahtjeva iznosi 31 %, ukupne vrijednosti 4.388.00,00 EUR i upravo se ovdje vidi velik angažman rješavatelja u radu na ovim predmetima kao i dobra koordinacija s tijelima koja zastupamo po zakonu.

Općenito se može reći da se nagodbom nisu riješili zahtjevi u kojima se radi o spornim potraživanjima prema državi, a predlagatelj mirnog rješenja spora uz prijedlog nije dostavio potrebnu dokumentaciju i dokaze pa odluku u konačnici donose sudovi. Takvi su prijedlozi uglavnom formalno postavljeni samo u cilju ispunjenja procesne pretpostavke za podnošenje tužbe sudu.

Može se primijetiti i da pojedini punomoćnici stranaka koji postavljaju stvarnopravni zahtjev za mirno rješenje spora radi priznavanja prava vlasništva, iako pozvani da podnesu prijedlog za osiguranje dokaza (saslušanje stranaka, očevid, provođenje vještačenja) ne žele podnijeti takav prijedlog već po proteku roka od tri mjeseca predviđenog člankom 186.a Zakona o parničnom postupku podnose tužbe pred općinskim sudovima.

f) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2024. – podnositelj zahtjeva druge osobe

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno			
	Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe			
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	Postotak sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	Postotak sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	Postotak sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. EUR)
Republika Hrvatska	7	5		23	20				13				2				1				43	5		23
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije	8				68	11		23	213	3		8	116	2		11	7	1		1	412	17		44
Ministarstvo zdravstva									3				1				2				6			
Ministarstvo hrvatskih branitelja					23	2		1	4												27	2		1
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																								
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	1.607	397		1.403	574	456		150	190	3		20	1				6				2.378	856		1.573
Ministarstvo unutarnjih poslova	9	1		7	19	4		19	60	22		92	126	61		119	3				217	88		236
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike	4	1		1	6	1		1	17	5		129					3	1		7	30	8		138
Ministarstvo financija	18	1		1	19	1		6	14				1				19				71	2		7
Ministarstvo gospodarstva	5	1		7	1	1		2	6								1				13	2		9
Ministarstvo obrane	6	2		3	25	1		50	45	9		207	271	16		35					347	28		294
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																								
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	2	1		1	1				3				15								21	1		1
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	1.202	480		2.029	11				10	1		0					5				1.228	481		2.029
Ministarstvo turizma i sporta									1												1			
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih									1												1			
Ministarstvo kulture i medija									1				11								12			
Ministarstvo demografije i useljenišтва																								
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije									3												3			
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje	1				1	1		0	1												3	1		0
Državne nekretnine d.o.o.	3				12	3		31	1								1				17	3		31
Ostali	2				9	1		2	17				6				4				38	1		2
UKUPNO	2.874	889	31	3.475	789	482	61	285	603	43	7	456	550	79	14	165	52	2	4	8	4.868	1.495	31	4.388

Najveći broj nagodbi po zahtjevima drugih osoba sklopljen je u zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (57 %), a pretežno se radi o obveznopravnim i stvarnopravnim sporovima, zbog čega je i vrijednost ovih nagodbi velika.

Nagodbe sklopljene u zastupanju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva čine 32 % ukupno sklopljenih nagodbi i odnose se na stvarnopravne sporove, odnosno zahtjeve za utvrđenje prava vlasništva na poljoprivrednom zemljištu te je i vrijednost ovih nagodbi velika.

Ministarstvo unutarnjih poslova participiralo je u ukupnom broju ovih nagodbi sa 6 %, a najvećim dijelom odnosile su se na radne sporove.

Druga zastupana tijela sudjelovala su s ukupno 15 % sklopljenih nagodbi.

U strukturi sklopljenih nagodbi po zahtjevima drugih osoba najzastupljeniji su bili stvarnopravni zahtjevi (59 %) koji su se uglavnom odnosili na zahtjeve za priznanje prava vlasništva. Zatim slijede obveznopravni zahtjevi s 32 %, zahtjevi koji se odnose na radne sporove s 5 % te zahtjevi koji se odnose na naknadu štete i ostale vrste postupaka s neznatnim udjelom.

9.2.2. Odluke državnog odvjetništva u parnicama pred općinskim sudovima

a) Odluke i postupanje državnih odvjetništava u parnicama 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Odluke DO				Rasprave	Postupci pred sudom u kojima nije donijeta I-stup. odluka	Žalbe DO	Izvanredni pravni lijekovi
			Odbijanje inicijative	Tužba	Odgovor na tužbu	Druge odluke				
2020.	280	7.688	54	1.146	3.964	2.419	8.470	3.502	2.473	398
2021.	293	7.613	681	949	3.385	2.941	10.194	10.955	1.844	531
2022.	141	4.627	506	1.184	2.100	969	8.505	9.289	2.030	652
2023.	76	5.030	130	1.074	2.121	2.482	7.220	9.135	1.290	547
2024.	102	4.977	24	1.010	3.134	866	7.656	9.652	1.238	348

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljeno je 4.977 novih zahtjeva u parničnim postupcima, što je neznatno smanjenje u odnosu na 2023. godinu.

Općinska su državna odvjetništva u izvještajnom razdoblju bila ažurna u donošenju državnoodvjetničkih odluka budući da su svi predmeti u radu i riješeni tijekom izvještajnog razdoblja.

Od ukupno zaprimljenih 4.977 zahtjeva odbijena je inicijativa nadležnih tijela za postupanje u samo 24 zahtjeva jer je ocijenjena kao pravno neutemeljena.

Podnesene su tužbe nadležnim sudovima za 1.010 zahtjeva, dok je za 3.134 zahtjeva u zakonskom roku dan odgovor na tužbu.

Druge odluke kojih je u izvještajnoj godini bilo 866, odnose se na izjave o miješanju u parnicu na strani tužitelja ili tuženoga, službene bilješke kojima se okončava rad na predmetu ili se radi o zahtjevima koji su meritorno riješeni u drugom državnom odvjetništvu.

Pred prvostupanjskim sudovima u tijeku su 9.652 postupka u kojima sud nije donio odluku, što je za 6 % manje nego u 2023. godini.

Općinska su državna odvjetništva u parničnim postupcima pred prvostupanjskim sudovima tijekom 2024. godine uložila 1.558 pravnih lijekova, od toga 1.238 odnosi se na redovite pravne lijekove i 348 na izvanredne pravne lijekove, u koje ubrajamo i prijedloge za dopuštenje revizije i revizije po dopuštenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

b) Broj tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po procesnom položaju tužitelj/tuženik/umješak i vrijednosti 2020. – 2024.

Zastupanje RH		Tužitelj	Tuženik	Umješak	Ukupno
2020.	Broj zahtjeva	1.328	4.087	2.273	7.688
	Postotak	17 %	53	30 %	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	19.137	1.068.009	-	1.087.146
2021.	Broj zahtjeva	1.042	4.638	1.933	7.613
	Postotak	14 %	61	25 %	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	10.357	1.003.658	-	1.014.015
2022.	Broj zahtjeva	1.322	2.680	625	4.627
	Postotak	29 %	58	13 %	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	17.021	450.009	-	467.030
2023.	Broj zahtjeva	1.224	3606	200	5.030
	Postotak	24 %	72	4 %	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	13.954	111.975	-	125.928
2024.	Broj zahtjeva	1.213	3.698	66	4.977
	Postotak	25 %	74	1	100
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	9.510	1.370.656	-	1.380.166

U postupcima pred prvostupanjskim sudovima Republika je Hrvatska bila tužitelj u 24 %, a tužena u 74 % parnica, dok je u 1 % parnica sudjelovala u postupku kao umješać na strani tužitelja/tuženika.

I u ovom izvještajnom razdoblju vidljiv je trend smanjenja broja zahtjeva u kojima se Republika Hrvatska pojavljuje kao umješać u parničnim postupcima koji se vode među drugim osobama, i to na svega 1 %, za razliku od 2023. godine kada je postotak bio nešto veći (4 %). U pravilu se radi o miješanju u radne sporove gdje zaposlenici potražuju isplatu razlike plaće od ustanove kao poslodavca, čiji je osnivač Republika Hrvatska, a koji su postupci u neprestanom padu (za razliku od 2020. kada je taj postotak bio 30 %).

U izvještajnoj godini Republika Hrvatska kao tužitelj u 1.213 parnica potražuje iznos od 9.510.000,00 EUR, dok je protiv Republike Hrvatske podneseno 3.698 zahtjeva ukupne vrijednosti predmeta spora 1.370.656.000,00 EUR. Razlog tome su tužbe za naknadu štete koju su podnijeli pojedinci nakon odbijenog zahtjeva za mirno rješenje spora u višemilijunskim iznosima.

c) Kretanje tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po vrsti spora 2020. – 2024.

Godina	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Stvarnopravni	1.291	1.220	1.455	1.387	1.759
Obveznopravni	1.081	986	1.102	1.008	971
Naknada štete	1.429	1.348	660	1.496	1.352
Radni sporovi	3.764	3.928	1.269	975	741
Ostali parnični sporovi	123	131	141	164	154

Analizirajući vrste tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima dolazi se do podatka da se 35 % zahtjeva odnosilo na stvarnopravne sporove, 27 % na sporove radi naknade štete, 20 % na obveznopravne, 15 % na radne sporove te svega 3 % na ostale parnične sporove.

Struktura zahtjeva parničnih predmeta u odnosu na prethodnu godinu izmijenjena je na način da je u izvještajnoj godini došlo do povećanja broja stvarnopravnih tužbenih zahtjeva za 27 %, dok je za 24 % smanjen broj radnih sporova. Obveznopravni predmeti, predmeti naknade štete i ostali predmeti su otprilike na istoj razini.

Razlog povećanja broja stvarnopravnih zahtjeva leži u činjenici sređivanja zemljišnoknjižnog stanja sa stvarnim stanjem u katastru te povećanoj aktivnosti svih državnih tijela na uknjižbi nekretnina kojima raspolažu, a radi evidencije tih nekretnina u registar.

d) Novi tužbeni zahtjevi – prema vrsti spora, zastupanom tijelu i procesnom položaju u 2024.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknade štete		Radni sporovi		Ostali parnični sporovi		Ukupno	
	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik
Republika Hrvatska	9	5	6	11	1	9				6	16	31
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije		7	14	21		923	2	134		14	16	1099
Ministarstvo zdravstva								2				2
Ministarstvo hrvatskih branitelja			34	21	31						65	21
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				2								2
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	65	724	284	86	3	191	1	1	4	13	357	1015
Ministarstvo unutarnjih poslova	4	5	39	9	14	36	5	161	3	2	65	213
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike			7	1	45	6		2		1	52	10
Ministarstvo financija		9	37	20	2	8		15	7	63	46	115
Ministarstvo gospodarstva		3	3	1	1	3		1			4	8
Ministarstvo obrane	4	43	96	44	19	22	57	307	2	1	178	417
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova								1				1
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	6	4		4		1		10		1	6	20
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	175	636	42	7	3	2		2	1	4	221	651
Ministarstvo turizma i sporta					1	3					1	3
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih						1						1
Ministarstvo kulture i medija				2				9				11
Ministarstvo demografije i useljeništva												
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije		1										1
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje				10								10
Državne nekretnine d.o.o.	35	1	134	9	2				4	10	175	20
Ostali		3	11	6		17		4		15	11	45
Državno odvjetništvo – zaštita javnog interesa		1						1				2
UKUPNO:	298	1.442	707	254	122	1.222	65	650	21	130	1.213	3.698

U izvještajnoj godini najveći broj sporova proizišao je iz djelokruga rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (28 %), a pretežitim dijelom radilo se o stvarnopravnim postupcima u kojima se Ministarstvo nalazilo na tuženoj strani. U obveznopravnim sporovima Ministarstvo je u većem dijelu bilo na strani tužitelja, dok je u sporovima radi naknade štete pretežito bilo na strani tuženika.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije sudjelovalo je u 22 % predmeta, a pretežnim se dijelom radilo o sporovima radi naknade štete u kojima se Ministarstvo nalazilo na tuženoj strani.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva sudjelovalo je u ukupnom broju parničnih sporova s 18 %, i to pretežno na tuženoj strani, a uglavnom se radilo o stvarnopravnim zahtjevima.

Ministarstvo obrane u ukupnom je broju parničnih sporova sudjelovalo u 12 % predmeta, i to pretežno na tuženoj strani u radnim sporovima.

Ostala državna tijela sudjelovala su u ukupnom broju sporova s 20 % predmeta.

Iz podataka u gornjoj tablici proizlazi da je Republika Hrvatska prema procesnom položaju bila tuženik u najvećem broju stvarnopravnih i radnih sporova, dok je u obveznopravnim sporovima uglavnom bila tužitelj. Ovdje se može istaknuti dobra koordinacija općinskih državnih odvjetništava s tijelima državne uprave i dostava svih relevantnih podataka i dokumentacije koja je potrebna za podnošenje tužbe.

9.2.3. Odluke općinskih sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo

a) *Uspjeh u parnicama pred općinskim sudovima 2020. – 2024.*
(prema broju zahtjeva)

Godina	Sudske odluke			Uspjeh u parnicama – presude/rješenja					
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupno sudskih odluka	Dobiven u cijelosti (broj)	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti (broj)	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen (broj)	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih
2020.	2.932	171	3.103	1.191	41 %	1.399	48 %	342	11 %
2021.	3.637	348	3.985	1.524	42 %	1.668	46 %	445	12 %
2022.	5.086	219	5.305	2.491	49 %	2.119	42 %	476	9 %
2023.	3.443	169	3.612	1.706	50 %	1.397	40 %	340	10 %
2024.	3.644	208	3.852	1.734	48 %	1.519	42 %	391	11 %

Općinska državna odvjetništva u izvještajnoj godini primila su 3.644 presude/rješenja, a u 208 predmeta zaključena je sudska nagodba, što znači da je općinsko državno odvjetništvo u izvještajnoj godini zaprimilo 3.852 odluke. U odnosu na 2023. godinu vidljivo je povećanje od 7 % zaprimljenih sudskih odluka, dok je broj sudskih nagodbi veći za 23 %.

Republika Hrvatska je u 48 % parnica spor dobila u cijelosti, u 42 % je spor izgubila, dok je u 11 % predmeta uspjeh bio djelomično dobiven/izgubljen. Ističe se da se ovdje ne ubrajaju predmeti u kojima je Republika Hrvatska sudjelovala kao umještač jer se ne prati uspjeh u tim predmetima.

*b) Uspjeh u parnicama pred općinskim sudovima 2020. – 2024.
(prema vrijednosti spora)*

Godina	Sudske odluke		Uspjeh prema vrijednosti spora- presude/rješenja/sudske nagodbe			
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama eura)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama eura)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost
2020.	2.932	171	21.553	60 %	14.413	40 %
2021.	3.637	348	105.093	85 %	18.455	15 %
2022.	5.086	219	767.268	96 %	32.388	4 %
2023.	3.443	169	58.782	73 %	22.014	27 %
2024.	3.644	208	421.294	94 %	27.381	6 %

Analiza sudskih odluka donesenih u parnicama prema vrijednosti predmeta spora pokazuje da postotak dobivenog iznosi 94 %, a izgubljenog 6 %.

9.2.4. Stečaj potrošača

Stečaj potrošača 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno		Ukupno primljeno	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Odluke suda			
		Stečaj potrošača	Jednostavni stečaj potrošača					Oslobođenje dužnika od tražbine RH (broj odluka)	Iznos oslobođenja od tražbine RH (u tisućama eura)	Ostale odluke	Ukupno odluka suda
2020.	61	97	3.009	3.106	3.167	3.049	23	2.153	1.523	412	2.565
2021.	44	44	1.705	1749	1.793	1.643	18	862	541	351	1.213
2022.	31	61	1.877	1938	1.969	1.925	17	869	453	456	1.325
2023.	29	40	2.644	2.684	2.713	2.690	44	983	451	847	1.830
2024.	31	41	2.529	2.570	2.601	2.588	37	966	651	1.091	2.057

Općinska državna odvjetništva primila su tijekom izvještajne godine 2.570 zahtjeva stečaja potrošača, što je manje za 4,2 % u odnosu na prethodnu godinu. Od tog broja samo se 41 predmet odnosi na redoviti postupak stečaja potrošača, a 2.529 na jednostavni stečaj potrošača.

I u ovom izvještajnom razdoblju inicijativa za postupanje dolazi od Ministarstva financija – Porezne uprave u odnosu na tražbine s osnove različitih poreznih dugovanja. Suradnja je s Ministarstvom financija dobra i redovito se očituje o prihvaćanju ili odbijanju plana ispunjenja obveza.

U ovim je postupcima jednostavnog stečaja potrošača komunikacija i s ostalim zastupanim tijelima u odnosu na rokove za postupanje i dostavu dokumentacije bila dobra.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju potrošača (Narodne novine broj 36/22), koji je stupio na snagu 31. ožujka 2022., skraćen je rok u kojem se potrošač može ponovno osloboditi obveza s 10 na 6 godina u redovitom i s 5 na 3 godine u jednostavnom postupku stečaja potrošača, zbog čega je bio očekivan veći priljev predmeta jednostavnog stečaja potrošača u 2023. godini, imajući u vidu da su prvi postupci stečaja potrošača provedeni u 2019., a najveći broj ih je zaključen u

2020. godini. U izvještajnom razdoblju priljev predmeta jednostavnog stečaja potrošača neznatno je smanjen.

Godina 2020. i dalje je rekordna godina po broju zaprimljenih zahtjeva ove vrste te je bitna i za ovu izvještajnu godinu, i to zbog proteka zakonskog roka od 3 godine nakon kojeg je moguće otvaranje novog jednostavnog postupka stečaja potrošača u odnosu na iste potrošače. U izvještajnom razdoblju unatoč znatnom povećanju novih zaprimljenih zahtjeva i dalje nije dosegnut broj zaprimljenih predmeta iz 2020. u kojoj ih je bilo 3.106. Taj je podatak bitan jer ukazuje na to da su prethodno provedeni postupci stečaja potrošača ipak stvarno doveli do deblokade dijela potrošača i omogućivanja njihove solventnosti i povratka na tržište.

Od 2.057 odluka suda zaprimljenih u izvještajnoj godini 47 % ih se odnosilo na odluke kojima je potrošač oslobođen od preostalih obveza, što po vrijednosti zahtjeva vjerovnika Republike Hrvatske iznosi oslobođenje od ukupno 651.000,00 EUR.

Ostale odluke sadržajno predstavljaju odluke u kojima se uskraćivalo oslobođenje od preostalih obveza ili se njima odbacivao ili odbijao podneseni prijedlog za provedbu postupka jednostavnog stečaja potrošača.

9.2.5. Odluke u izvanparničnim i zemljišnoknjižnim predmetima

a) Zbirna tablica – izvanparnični i zemljišnoknjižni predmeti 2020. – 2024.

Vrsta predmeta	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Izvanparnični predmeti	1.370	1.451	997	1.070	878	914	1.083	1.105	1.391	1.394
Zemljišnoknjižni predmeti	19.012	19.484	21.755	22.114	19.596	19.828	22.942	22.983	26.147	25.944
Ukupno:	20.382	20.935	22.752	23.184	20.474	20.742	24.025	24.088	27.538	27.338

U odnosu na prethodnu godinu u izvještajnoj je godini primljeno 28 % više izvanparničnih predmeta i 14 % više zemljišnoknjižnih predmeta.

Izvanparnični predmeti najvećim su se dijelom odnosili na postupke osiguranja dokaza, proglašenja nestalih osoba umrlim, razvrgnuća suvlasničke zajednice i ostale postupke.

Zemljišnoknjižni predmeti najvećim su se dijelom odnosili na postupke obnove i osnivanja zemljišne knjige, upisa ili brisanja raznih zabilježbi, zemljišnoknjižne ispravne postupke, uknjižbu pomorskog dobra, uknjižbu javnog dobra – vlasništvo Republike Hrvatske, te uknjižbu vlasništva Republike Hrvatske na ostalim nekretninama koje do sada još nisu upisane kao vlasništvo Republike Hrvatske.

Postupci osnivanja i obnove zemljišnih knjiga sve više opterećuju rad građansko-upravnog odjela te je zbog broja predmeta i nesređenog zemljišnoknjižnog stanja sve teže održavati ažurnost i provesti sve izvide koji su potrebni radi donošenja meritorne odluke u navedenim predmetima.

Radi se o postupcima u kojima je provedena nova katastarska izmjera, a u kojoj često ne sudjeluju nadležna ministarstva i ostala tijela koja upravljaju nekretninama. Zainteresirane osobe obilježavaju čestice za koje smatraju da su njihovo vlasništvo iako ne raspolažu ispravama ili drugim dokazima iz kojih bi proizlazila osnovanost upisa. Na taj način obilježavaju i dio čestica koje su vlasništvo Republike Hrvatske iako za upis u svoju korist ne raspolažu valjanom dokumentacijom. Također se događa da fizičke osobe proširuju svoje čestice uz obrazloženje da se radi o usklađenju stvarnog stanja, a Republika Hrvatska bude upisana na preostalom dijelu koji je najčešće smanjen i površinom ne odgovara podacima prije izmjere.

Odvjetništvu ostaje mogućnost izjavljivanja prigovora u postupku izlaganja pred katastarskim dijelom povjerenstva ili predlaganje upisa suvlasništva. Odvjetništvo nema saznanja o položaju čestica niti ih može identificirati, a što se traži od vlasnika čestice. Najveći problem čine čestice velike površine u kojima je Republika Hrvatska upisana kao posjednik u dijelu čestice, a drugi zanemarivi dio posjeduju fizičke osobe koje se upisuju kao suvlasnici na cijeloj čestici, čime je onemogućeno samostalno raspolaganje. Unatoč izvršenoj novoj izmjeri u takvim postupcima ne biva utvrđeno stvarno stanje te je upitno ispunjenje cilja nove izmjere.

Ističe se nužnost sudjelovanja upravitelja nekretnina u postupcima izmjere prilikom obilježavanja čestica, što se posebno odnosi na one katastarske općine u kojima se nekretnine, osim što imaju veliku tržišnu vrijednost, nalaze unutar zaštićenih područja ili unutar nacionalnih parkova.

U ovim predmetima primjenjuje se novi način predočavanja i izlaganja novoformiranih nekretnina u postupku nove izmjere za obnovu zk podataka te je riječ o izlaganju svake pojedinačne novoformirane nekretnine u posebno aktiviranoj aplikaciji tzv. modulu u koju pristup i uvid ima isključivo izvođač te je za svaku nekretninu nužno da rješavatelj prije pristupa na predočavanje utvrdi stanje podataka ranijih zemljišnoknjižnih i posjedovnih upisa, da pribavi ili napravi uvid u osnove stjecanja, provjeri oblik i površinu ranijih nekretnina s novoformiranom nekretninom te da, po potrebi, stupi u kontakt s upraviteljima, ovlaštenim tijelima Republike Hrvatske, da bi se na predočavanju mogla dati ocjena ima li uvjeta za stavljanje prigovora ili ne na oblik, površinu te predložen upis vlasnika novoformirane nekretnine.

Navedeno je nužno da bi se u nastavku postupka moglo pratiti novoformirane nekretnine u daljnjem postupanju zemljišnoknjižnog suda koji će izrađivati nacrt zk uložka jer će, u većini situacija, do formiranja podataka A, B i C lista zk uložka doći u situacijama gdje nije bilo prigovora kod predočavanja bez održavanja rasprava.

Sama struktura rada unutar elektroničkog sustava koji je formiran za predočavanje na web sučelju, a u koji uvid ima samo izvoditelj, ne dopušta da u istom danu na izlaganju bude prisutno više rješavatelja u zastupanju Republike Hrvatske. To sve dovodi do toga da se radi o iznimno velikom angažmanu

rješavatelja jer na takvim predočavanjima treba aktivno i fokusirano sudjelovati i nakon predočavanja, izravno kroz izjavu dati ocjenu vezano na predloženi oblik, površinu i predložen upis vlasništva svake novoformirane nekretnine.

Radi se o novom načinu rada u ovoj vrsti predmeta koji od rješavatelja u općinskim državnim odvjetništvima zahtijeva iznimnu prilagodljivost, stručnost i sposobnost brzog donošenja odluka na takvim izlaganjima.

9.2.6. Odluke u ovršnim predmetima

a) Ovršni predmeti 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO-u	Primljeno novih predmeta							Ukupno u radu	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Pravni lijekovi DO
		Zahjev za izravnu naplatu	Ovrha novčane tražbine	Ovrha nenovčane tražbine	Osiguranje tražbine	Europski ovršni nalog	Ostalo	Ukupno primljeno				
2020.	927	13.359	2.814	64	1.147	0	694	18.078	19.005	18.245	359	213
2021.	849	14.600	2.990	95	2.389	0	1.184	21.258	22.107	24.114	692	400
2022.	810	13.812	2.704	92	3.230	0	739	20.579	21.389	22.137	699	369
2023.	517	13.647	2.149	56	4.265	2	720	20.839	21.356	21.882	478	331
2024.	670	16.798	2.059	118	4.421	0	570	23.966	24.636	25.098	397	243

U izvještajnoj godini primljeno je ukupno 23.966 predmeta, što je povećanje za 15 % u odnosu na prethodnu godinu. Od tog broja 70 % se odnosilo na zahtjeve za izravnu naplatu, 18 % na osiguranje tražbine, 9 % na ovrhe novčanih tražbina, dok se u preostalom dijelu radilo o ovrhama nenovčanih tražbina i ostalim predmetima.

U predmetima osiguranja tražbine Republika Hrvatska također je gotovo uvijek bila predlagatelj osiguranja, a najčešće se radilo o tražbinama Ministarstva financija s osnove poreza, doprinosa i drugih javnih davanja (u slučaju kad obveznik ne podmiri svoju obvezu). Tada se provodi postupak osiguranja radi eventualne naplate dugovanja iz vrijednosti nekretnine dužnika.

U ovršnim predmetima općinska državna odvjetništva zastupala su na 397 rasprava i izjavila su 241 pravni lijek.

b) Broj predmeta i vrijednost zahtjeva po procesnom položaju u ovršnim predmetima radi naplate novčane tražbine u 2024.

			Broj predmeta	Vrijednost (u eurima)	Naplaćeno (u eurima)
RH ovrhovoditelj	Izravna naplata	potraživanje iz parničnog/upravnog postupka	2.829	36.879.149,85	3.318.450,70
		oduzeta imovinska korist	1.394	32.310.735,41	607.586,82
		imovinskopravni zahtjev	105	3.777.856,24	93.602,97
		trošak kaznenog postupka	10.802	5.773.183,40	1.110.831,56
		trošak parničnog/ovršnog postupka	1461	4.321.246,53	1.167.054,64
	Ovrha novčane tražbine	vjerodostojna isprava	563	3.756.879,96	502.153,78
		potraživanje iz parničnog/upravnog postupka	342	28.570.347,24	2.259.916,75
		oduzeta imovinska korist	185	8.415.129,73	143.013,52
		imovinskopravni zahtjev	17	1.140.025,44	22.332,31
		trošak kaznenog postupka	168	101.141,96	67.061,41
		trošak parničnog/ovršnog postupka	122	507.944,57	178.082,02
		ostale ovršne isprave	234	187.911.750,83	520.843,85
	RH OVRHOVODITELJ UKUPNO:		18.222	313.465.391,17	9.990.930,33
RH ovršenik	Izravna naplata	potraživanje iz parničnog/upravnog postupka	126	1.581.699,25	1.672.656,67
		trošak kaznenog postupka	5	2.673,65	
		trošak parničnog/ovršnog postupka	131	109.803,82	106.497,06
	Ovrha novčane tražbine	vjerodostojna isprava	161	1.799.993,35	6.187,82
		potraživanje iz parničnog/upravnog postupka	27	169.566,62	184.553,22
		trošak kaznenog postupka			1.473,22
		trošak parničnog/ovršnog postupka	111	44.286,16	89.316,36
		ostale ovršne isprave	6	31.576,64	
	RH OVRŠENIK UKUPNO:		567	3.739.599,49	2.060.684,35

Od ukupno 16.853 predmeta koji se odnose na izravnu naplatu Republika Hrvatska bila je ovrhovoditelj u 98 % predmeta, dok je u predmetima ovrhe novčane tražbine Republika Hrvatska bila ovrhovoditelj u 82 % predmeta, a zahtjevi su se najčešće podnosili radi namirenja tražbina Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije s osnove naplate troškova kaznenog postupka, potraživanja iz parničnog/upravnog postupka, troška parničnog/ovršnog postupka te oduzete imovinske koristi.

U odnosu na postupke u kojima je Republika Hrvatska bila ovrhovoditelj, najzastupljeniji su postupci naplate troškova kaznenog postupka (65 %). Slijede potraživanja iz parničnog/upravnog postupka (17 %), zatim postupci koji se odnose na naplatu troškova parničnog/ovršnog postupka (9 %) te postupci koji se odnose na oduzimanje imovinske koristi (8 %), dok su novčana potraživanja s ostalih osnova sudjelovala u neznatnom postotku.

U ovršnim postupcima Republika Hrvatska je kao ovršenik sudjelovala u ukupno 567 postupaka, što iznosi samo 3 % ovih postupaka. Ovakvo smanjenje broja postupaka u kojima je Republika Hrvatska na pasivnoj strani znači da tijela koja općinsko državno odvjetništvo zastupa po zakonu u sudskim postupcima redovito izvršavaju svoje obveze po pravomoćnim i ovršnim sudskim odlukama u kojima je naloženo plaćanje Republici Hrvatskoj.

Republika Hrvatska kao ovrhovoditelj u ovršnim je postupcima potraživala 313.465.391,17 EUR, a kao ovršenik bila je u obvezi platiti 3.739.599,49 EUR.

Postupci u kojima je Republika Hrvatska bila ovršenik odnosili su se najvećim dijelom na naplatu troškova parničnog/ovršnog postupka (42 %) i potraživanja iz parničnog/upravnog postupka (27 %). Na naplatu tražbina koje se temelje na vjerodostojnoj ispravi (račun) odnosi se 28 % ovih postupaka.

Kod naplate troškova kaznenog postupka i nadalje su prisutni problemi vezani uz nemogućnost naplate jer su ovršenici osobe bez primanja, nisu u radnom odnosu, nisu korisnici mirovine te općenito nemaju imovinu na kojoj bi se mogla provesti ovrha, što pridonosi dugotrajnosti ovih postupaka. Rješavatelji u općinskim državnim odvjetništvima redovito provode izvide je li u međuvremenu ovršenik stekao kakvu imovinu na kojoj bi se mogla provesti ovrha, međutim financijski učinci u tim su predmetima skromni.

9.2.7. Odluke u upravnim predmetima

a) Upravni predmeti (U-DO upisnik) 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno		Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Odluke JPT-a po prijedlogu DO			Predmeti u kojima JPT nije donio I-stup. odluku	Inicijativa za pokretanje upravnog spora
		Predlagatelj	Protustranka				Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Ostale odluke		
2020.	323	1.352	1.827	3.502	3.389	607	1.044	28	141	1.257	3
2021.	183	1.280	1.810	3.273	3.197	601	939	37	157	2.665	2
2022.	116	1.139	1.687	2.942	2.880	540	936	13	81	3.254	10
2023.	81	1.087	1.602	2.770	2.700	664	896	27	144	3.211	12
2024.	88	1.472	2.257	3.817	3.724	514	922	37	151	3.533	4

Tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljeno je ukupno 3.729 novih upravnih predmeta.

Kao i u prethodnim godinama Republika Hrvatska u upravnim predmetima sudjeluje uglavnom kao protustranka, pa se tako i u izvještajnoj godini kao predlagatelj nalazi u 39 %, a kao protustranka u 61 % ovih predmeta.

Upravni predmeti u kojima državno odvjetništvo zastupa Republiku Hrvatsku dijelom se odnose na promjene u katastarskom operatu u kojima je Republika Hrvatska predlagatelj, na postupke radi otpisa i obročne otplate duga temeljem Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja, podnesene zahtjeve za povrat tražbina dosuđenih Republici Hrvatskoj u određenim postupcima sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske o otpisu tražbina troškova parničnog postupka dosuđenih Republici Hrvatskoj, tražbina s naslova naknade štete i drugih tražbina dosuđenih Republici Hrvatskoj u određenim postupcima od 8. prosinca 2023., zatim na postupke utvrđenja vlasništva Republike Hrvatske temeljem odredbe članka 77. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, na postupke u kojima državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka u upravnim postupcima utvrđivanja prava na stambeno zbrinjavanje te na ostale upravne postupke.

Tijekom izvještajnog razdoblja u upravnim predmetima donesene su ukupno 3.724 meritorne državnoodvjetničke odluke, dok su javnopravna tijela donijela ukupno 1.110 odluka, od čega su u 922 predmeta prijedlozi usvojeni, u 37 je prijedlog odbijen, dok je 151 predmet okončan donošenjem ostalih odluka. Javnopravna tijela u 3.533 predmeta nisu donijela prvostupanjske odluke.

Tijekom izvještajne godine u upravnim predmetima održano je 514 rasprava.

b) Upravni predmeti naknade za oduzetu imovinu 2020. – 2024. (Un-DO upisnik)

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Rasprave	Odluke JPT o zahtjevu predlagatelja			Predmeti u kojima JPT nije donio I-stup. odluku	Pravni lijek DO	Inicijativa za pokretanje upravnog spora
		Naknada za oduzetu imovinu				Prijedlog usvojen	Prijedlog odbijen	Ostale odluke			
2020.	421	125	546	521	596	334	82	128	1.474	63	2
2021.	73	535	608	617	682	198	52	60	1.324	72	24
2022.	25	282	307	308	599	217	35	47	2.940	65	11
2023.	10	264	274	295	595	145	47	74	2.734	8	10
2024.	13	368	381	384	546	137	80	91	2.607	49	6

Tijekom izvještajne godine općinska državna odvjetništva imala su u radu 381 predmet naknade za oduzetu imovinu, što je u odnosu na prethodnu godinu povećanje od 39 %.

Radi se o predmetima koji se vode od 1997. godine kada je stupio na snagu Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine i koji postupci nisu okončani do današnjeg dana, što je u znatnoj mjeri rezultat neažurnosti prvostupanjskih i drugostupanjskih tijela, ali i neaktivnosti samih podnositelja prijedloga. Naime, prijašnji vlasnici uz svoje prijedloge za povrat nisu priložili potpunu dokumentaciju, što je uglavnom posljedica nedostatka isprava temeljem kojih je prijašnjim vlasnicima oduzeta imovina kao i problema vezanih za identifikaciju nekretnina koje su oduzete. Nadalje, u velikom broju predmeta vođeni su upravni sporovi te su odlukama Visokog upravnog suda Republike Hrvatske predmeti vraćeni na ponovni postupak. Osim toga, u velikom broju ovih postupaka donose se djelomična rješenja kada pojedini zahtjevi za naknadu budu raspravljani u dovoljnoj mjeri da se može donijeti odluka o osnovanosti zahtjeva.

Dugotrajnost ovih upravnih postupaka često ima za posljedicu prekide postupaka zbog smrti podnositelja zahtjeva te je potrebno provesti istraživanje radi utvrđivanja postoje li nasljednici koji mogu preuzeti postupak, što je osobito složeno kada je riječ o stranim državljanima ili osobama koje su živjele u inozemstvu.

Zastupano je na 546 upravnih ročišta te je izjavljeno 49 pravnih lijekova.

9.2.8. Odluke u ostalim predmetima (adhezijski predmeti i pravna mišljenja)

a) Adhezijski predmeti 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primijeno novih predmeta	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Vrijednost postavljenih imovinskopravnih zahtjeva (u tisućama EUR)	Sudske odluke				
						Zahtjev dosuđen	Visina (u tisućama EUR)	Upućeno u parnicu	Prijedlog za izdavanje privremene mjere usvojen	Prijedlog za izdavanje privremene mjere odbijen
2020.	5	44	49	46	3.031	21	653	4	0	0
2021.	7	70	77	84	3.723	16	629	4	0	0
2022.	3	65	68	69	10.329	21	352	3	0	0
2023.	1	45	46	45	5.640	14	217	0	2	0
2024.	1	56	57	61	7.344	6	17	0	17	1

U izvještajnoj godini zaprimljeno je 56 adhezijskih predmeta (postavljanje imovinskopravnog zahtjeva Republike Hrvatske kao oštećenika u kaznenom postupku).

Ukupna vrijednost postavljenih imovinskopravnih zahtjeva iznosi 7.344.000,00 EUR.

Doneseno je 6 sudskih odluka kojima je prihvaćen postavljeni imovinskopravni zahtjev u visini od 17.000,00 EUR. U 17 predmeta usvojen je prijedlog Republike Hrvatske za izdavanje privremene mjere.

b) Zbirna tablica – pravna mišljenja i razno 2020. – 2024.

Vrsta predmeta	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Primijeno	Riješeno	Primijeno	Riješeno	Primijeno	Riješeno	Primijeno	Riješeno	Primijeno	Riješeno
Pravna mišljenja	2.153	2.197	2.098	2.116	1.980	1.967	1.700	1.726	1.575	1.549
Razno	4.941	5.029	4.746	4.983	4.119	4.159	4.896	4.904	5.515	5.479

Promatrajući petogodišnje razdoblje uočava se konstantan pad broja predmeta pravnih mišljenja. U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 1.575 predmeta, od kojih se 83 % odnosilo na mišljenja koja općinska državna odvjetništva daju temeljem Zakona o državnom odvjetništvu, 9 % na mišljenja po posebnim propisima te svega 8 % na druga mišljenja.

Najveći dio mišljenja koja se daju temeljem Zakona o državnom odvjetništvu odnosilo se na ugovore o prodaji i ugovore o darovanju koje sklapa Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Mišljenja po posebnim propisima najvećim su se dijelom temeljila na Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, a uglavnom se radilo o aneksima ranije sklopljenih ugovora radi jednokratne otplate cijene stana.

10. Prikaz rada i odluka županijskih državnih odvjetništava

10.1. Prikaz rada i odluka u kaznenim predmetima

Struktura prijavljenih poznatih osoba

Prijavljene osobe	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu	Prijavljeno u izvještajnom razdoblju	Ukupno u radu
Odrasle osobe	1.469	2.197	1.355	2.083	1.183	1.949	1.226	1.947	1.365	2.041
Mlađi punoljetnici	66	101	77	94	47	51	78	83	58	66
Pravne osobe	146	231	118	233	109	233	116	246	108	245
Maloljetne osobe	61	75	55	72	59	72	99	107	86	92
UKUPNO	1.742	2.604	1.605	2.482	1.398	2.305	1.519	2.383	1.617	2.444

Županijska državna odvjetništva tijekom 2024. godine zaprimila su 98 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja (sve fizičke i pravne osobe) više nego 2023. godine, što predstavlja porast od 6,5 %. Naime, tijekom 2024. godine zaprimljeno je 1.617 kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja, dok je u 2023. godini bilo prijavljeno 1.519 osoba.

Pritom se 1.509 kaznenih prijava odnosi na poznate fizičke osobe koje bilježe porast od 7,6 % u odnosu na prethodnu godinu (2023. – 1.403 prijavljene fizičke osobe). Kaznene prijave protiv poznatih fizičkih osoba uključuju kaznene prijave protiv odraslih osoba (od navršene 21. godine života), mlađe punoljetne osobe (od 18. do 21. godine života) i maloljetnike (od 14. do 18. godine života).

U izvještajnom razdoblju prijavljeno je 108 pravnih osoba, što je 8 prijavljenih pravnih osoba manje nego prethodne godine (2023. – 116 prijavljenih pravnih osoba) i predstavlja pad od 6,9 %.

Kada se broj prijavljenih pravnih osoba u 2024. usporedi s ranijim izvještajnim razdobljima (2021. – 118, 2022. – 109, 2023. – 116 prijavljenih pravnih osoba), razvidno je da se prijavljeni broj pravnih osoba kreće u rasponu uobičajenih oscilacija.

Što se tiče dobnih skupina prijavljenih fizičkih osoba, razvidno je da su i u 2024. godini najzastupljenije kaznene prijave podnesene protiv odraslih osoba s 1.365 prijava (84,4 %) iza kojih slijede maloljetne osobe s 86 prijava (5,3 %) te mlađe

punoljetne osobe s 58 prijava (3,6 %). U strukturi prijavljenih osoba na pravne osobe, sa 108 prijava, otpada udio od 6,7 %.

Struktura kriminaliteta

Kazneno djelo	Broj prijavljenih u 2023.	Broj prijavljenih u 2024.	Porast – pad
Članak 246. KZ/11	393	513	<30,5 %
Članak 291. KZ/11	161	134	>16,8 %
Članak 230. KZ/11	97	116	<19,6 %
Članak 110. KZ/11	103	92	>10,7 %
Članak 153. KZ/11	136	119	>12,5 %
Članak 154. KZ/11	108	144	<33,3 %
Članak 166. KZ/11	60	54	>10 %
Članak 227. st.4 KZ/11	39	29	>25,6 %
Članak 190. st.3 KZ/11	63	33	>47,6 %
Ostalo	337	383	
Ukupno	1.519	1.617	

Najzastupljenije kazneno djelo u strukturi kriminaliteta kaznenih djela iz županijske nadležnosti jest kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona/11, za koje je evidentirano ukupno 513 kaznenih prijava ili 31,7 % od ukupnog broja zaprimljenih prijava u 2024. godini. Kod predmetnog kaznenog djela se, u odnosu na 2023. godinu, bilježi porast broja prijava od 30,5 %. Nadalje se u strukturi kriminaliteta brojem ističe kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona/11, kod kojeg se uočava pad broja prijava od 16,8 % u odnosu na 2023. godinu.

Iako se kod kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. stavka 3. Kaznenog zakona/11 uočava pad od gotovo 50 %, a kod kaznenog djela teških kaznenih djela protiv spolne slobode iz članka 154. Kaznenog zakona/11 porast od 33,3 %, potrebno je istaknuti da je riječ o brojčano manje zastupljenim kaznenim djelima pa navedeno odstupanje u odnosu na 2023. godinu faktično predstavlja 30 prijavljenih osoba manje za kazneno djelo iz članka 190. stavka 3. Kaznenog zakona/11 te 36 prijavljenih osoba više za kazneno djelo iz članka 154. Kaznenog zakona/11.

10.1.1. Odluke o kaznenim prijavama

Odluke o kaznenim prijavama (bez maloljetnih osoba)

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Otvorena istraživanja	Odbačaj	Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Rješenje o provođenju istrage	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
2020.	1.681	2.529	853	8	384	3		690	254	337	1.676
2021.	1.550	2.410	882	8	436	3		693	311	78	1.529
2022.	1.339	2.233	850	3	397	0		721	218	44	1.383
2023.	1.420	2.276	810	1	463	4		708	209	81	1.466
2024.	1.531	2.352	839	1	517	5		740	217	33	1.513

Tijekom 2024. godine županijska državna odvjetništva (bez kaznenih prijava protiv maloljetnih osoba) zaprimila su ukupno 1.531 kaznenu prijavu, a kada se navedenom dodaju neriješene prijave iz 2023. godine, u radu su imala ukupno 2.352 prijave.

U ovom izvještajnom razdoblju županijska državna odvjetništva su zaprimila 111 kaznenih prijava više nego 2023. godine.

Iz podataka u tablici također je razvidno da su županijska državna odvjetništva tijekom 2024. godine riješila 1.513 kaznenih prijava od ukupnog broja kaznenih prijava u radu, što predstavlja 64,3 %. Kada se navedeni postotak usporedi s postotkom kaznenih prijava riješenih tijekom 2023. godine (64,4 %), razvidno je da je broj riješenih prijava na razini prošlogodišnjeg izvještajnog razdoblja.

Na kraju izvještajnog razdoblja, od ukupnog broja prijava u radu, ostalo je neriješeno 839 prijava (35,7 %). Usporedbom broja neriješenih prijava iz 2024. godine i broja neriješenih prijava u 2023. godini u odnosu na ukupan broj prijava u radu (810 prijave), uočava se da je postotak neriješenih prijava isti te iznosi 35,6 % neriješenih prijava od ukupnog broja prijava u radu.

Od ukupnog broja riješenih prijava najzastupljenija su rješenja o provođenju istrage kojih je doneseno 740 (48,9 %). Zatim slijede rješenja o odbačaju kaznene prijave kojih je doneseno 517 (34,2 %) pa ustupi predmeta drugom državnom odvjetništvu kojima je riješeno 217 predmeta (14,3 %), a 33 prijave (2,2 %) riješene su na drugi način (spajanjem predmeta i sl.). Županijska državna odvjetništva u ovom su izvještajnom razdoblju podigla 5 neposrednih optužnica (0,33 %).

U odnosu na broj odbačaja kaznenih prijava (34,2 %) uočava se blagi porast u odnosu na ranija izvještajna razdoblja (2023. – 31,6 %, 2022. – 28,7 %, 2021. – 28,5 %).

10.1.1.1. Odluke o kaznenim prijavama – maloljetnici

Odluke povodom kaznene prijave

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Ukupno odbačaja	Od toga oportunitet čl. 71., 72. i 73. ZSM	Otvoreno istraživanje	Neposredni prijedlog za mlt. sankciju čl. 82. ZSM	Rješenje o provođenju pripremnog postupka	Ustup	Riješeno na drugi način	Prijave u radu izvan DO
2020.	61	75	17	14	3	1	3	34	3	0	2
2021.	55	72	13	16	0	0	0	33	6	4	3
2022.	59	72	8	16	0	0	0	39	3	6	2
2023.	99	107	6	26	1	0	0	60	11	4	0
2024.	86	92	4	20	0	0	0	59	4	5	3

U ukupnom broju poznatih prijavljenih fizičkih osoba u radu svih županijskih državnih odvjetništava u izvještajnom razdoblju (1.509) maloljetnici participiraju sa 6 %. U izvještajnom razdoblju županijska su državna odvjetništva zaprimila 13 % manje prijava prema maloljetnim počiniteljima kaznenih djela nego u prethodnom razdoblju.

10.1.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi

Odluke po dovršenoj istrazi (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE					Ostalo u radu
		Obustava	Optužnica	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2020.	1.358	94	524	41	68	727	631
2021.	1.386	168	603	22	18	811	575
2022.	1.394	135	629	42	8	814	580
2023.	1.315	106	513	39	8	666	649
2024.	1.481	132	589	29	16	766	715

U 2024. godini županijska državna odvjetništva su, po dovršenoj istrazi, optužila 766 osoba, što je za 100 osoba više nego prethodne godine i predstavlja porast od 15 %. Broj podignutih optužnica participira u svim odlukama po dovršenoj istrazi sa 76,9 %. Po zastupljenosti slijede rješenja o obustavi istrage (17,2 %). Ustupom je riješeno 29 istraga (3,8 %), dok je na drugi način (spajanje postupaka i slično) riješeno 16 istraga (2,1 %).

U radu je, od ukupnog broja otvorenih istraga, ostalo 715 istraga (48,3 %), a razlozi nerješavanja objektivne su okolnosti zbog kojih istrage nisu mogle biti završene u izvještajnom razdoblju (provođenje složenih vještačenja, nedostupnost

okrivljenika, ispitivanje velikog broja svjedoka, korištenje međunarodne pravne pomoći).

Trajanje istrage / pripremnog postupka za maloljetnike

Godina	Do 1 mjeseca	Do 3 mjeseca	Do 6 mjeseci	Do 12 mjeseci	Do 18 mjeseci	Više od 18 mjeseci
2020.	27	181	243	129	49	67
2021.	53	170	240	114	58	72
2022.	65	201	292	119	56	39
2023.	46	170	227	134	49	30
2024.	52	177	305	141	58	35

Tijekom 2024. godine u roku od 6 mjeseci dovršene su 534 istrage (69,5 %), do 12 mjeseci 141 istraga (18,4 %), do 18 mjeseci 58 istraga (7,6 %), a više od 18 mjeseci 35 istraga (4,5 %). Imajući u vidu složenost predmeta u kojima je vođena istraga, županijska državna odvjetništva zadržala su ažurnost u postupanju s obzirom na to da je gotovo 70 % istraga riješeno u zakonskom roku od 6 mjeseci.

Produljeno trajanje istrage najčešće se odnosi na složenije predmete gospodarskog kriminaliteta u kojima je potrebno analizirati obimnu knjigovodstveno-financijsku dokumentaciju te provesti vještačenja i brojne dokazne radnje, kao i na predmete ratnih zločina.

10.1.2.1. Odluke po dovršenom pripremnom postupku – maloljetnici

U izvještajnom razdoblju županijska su državna odvjetništva imala ukupno u radu 9,1 % više predmeta u kojima su trebali donijeti odluku po dovršenom pripremnom postupku nego u prethodnom razdoblju. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje donijeli su ukupno 28,3 % više odluka, od kojih se 66,1 % odnosi na podnesene prijedloge za izricanje maloljetničke sankcije.

Odluke po dovršenom pripremnom postupku

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE						
		Obustava	Od toga obustava po oportunitetu	Prijedlog za izricanje mlt. sankcije	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	Ostalo u radu
2020.	54	6	0	33	0	4	43	11
2021.	45	5	0	24	2	2	36	9
2022.	49	5	0	25	0	5	35	14
2023.	77	10	1	37	4	2	53	24
2024.	84	8	0	45	8	7	68	16

10.1.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

Optužnice u radu u državnom odvjetništvu (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ostalo u radu pred sudom	Od toga pred optužnim vijećem	Ustup optužnice bez odluke optužnog vijeća	Ostalo (ukidna, obnova, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice)	Odluke DO – optužnice				Ukupno optužnica u radu
					Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Optužnica nakon istrage	Ukupno optužnica	
2020.	1.282	217	0	0	4	0	602	606	1.888
2021.	1.969	462	0	300	31	0	599	630	2.899
2022.	2.949	402	0	203	31	0	609	640	3.792
2023.	2.194	335	1	131	7	0	514	521	2.847
2024.	2.102	357	8	62	9	0	584	593	2.765

Županijska državna odvjetništva tijekom 2024. godine podigla su 13,81 % optužnica više nego prošle godine. Zaustavljen je pad broja podnesenih optužnica iskazan prošle godine (2023. godine broj optužnica je bio u padu za 18,59 %). Prevladavaju optužnice nakon istrage (98,48 %). Razlozi su što županijska državna odvjetništva u pravilu podižu optužnice za kaznena djela veće težine i složenosti te je provođenje istrage potrebno za uspješno dokazivanje pred sudom i što je istraga obvezna za značajan dio kaznenih djela iz županijske nadležnosti.

Ukupan broj optužnica u radu županijskih državnih odvjetništava tijekom 2024. godine bio je nešto niži od 2023. godine (pad za 2,88 %). To je posljedica manjeg broja optužnica koje su ostale u radu pred sudom iz ranijih razdoblja na početku godine (pad za 4,19 %). Nastavlja se trend pada broja zaostalih optužnica iz ranijih razdoblja pred sudom na početku godine (2023. godine pad za 25,60 %). Još uvijek je broj optužnica pred sudom iz ranijih razdoblja 3,5 puta veći od prosjeka broja podnesenih optužnica godišnje za razdoblje od pet godina (598). U promatranom razdoblju od pet godina najveći je broj zaostalih optužnica pred sudom iz ranijih razdoblja bio na početku 2022. godine (71,13 % više od 2020. godine). Radi se o posljedici otežanog održavanja rasprava zbog epidemije bolesti COVID-19 koja još uvijek nije sanirana i opterećuje rad državnih odvjetništava i na županijskoj razini.

Odluke pred optužnim vijećem (bez maloljetnih osoba)

Godina	Ukupno optužnica pred optužnim vijećem	Ustup	Povučena optužnica	Riješeno na drugi način	Odluke optužnog vijeća				
					Optužnica potvrđena	Optužnica vraćena	Obustava po optužnom vijeću	Ukupno odluka optužnog vijeća	Ostalo u radu pred optužnim vijećem
2020.	823	20	0	0	486	23	30	539	807
2021.	1.092	43	15	0	538	34	9	581	484
2022.	1.051	18	2	0	606	54	7	667	368
2023.	856	25	2	0	470	11	3	484	347
2024.	956	27	23	2	522	52	3	577	322

Tijekom 2024. godine optužna vijeća nadležnih županijskih sudova donijela su odluke u odnosu na 577 osoba. To je 19,21 % više od 2023. godine kada su optužna vijeća odlučila u odnosu na 484 osobe. U ukupnom broju odluka optužnih vijeća 90,46 % su odluke o potvrđivanju optužnice. Visok udio potvrđenih optužnica odgovara podacima iz ranijih razdoblja (od 2020. do 2024. godine kreće se od 90,16 % do 97,11 %). Optužna su vijeća radi ispravka ili boljeg pojašnjenja vratila 9 % optužnica. Iako nema prava žalbe na odluku optužnog vijeća o vraćanju optužnice, nizak je udio vraćenih optužnica u razdoblju od pet godina (od 2,27 % do 9 %). Optužna su vijeća obustavila postupak po podnesenoj optužnici protiv 3 osobe, odnosno 0,51 % od svih odluka optužnog vijeća, što odgovara podacima ranijih razdoblja (prošle godine 0,62 %, 3 osobe).

Podatci o visokom udjelu potvrđenih optužnica (više od 90 %), niskom udjelu vraćenih optužnica te udjelu obustava postupka odlukom optužnog vijeća ispod 1 % tijekom pet godina, potvrđuju standardno visoku razinu kvalitete podnesenih optužnica od strane nadležnih županijskih državnih odvjetništava.

Broj i vrste presuda (bez maloljetnih osoba)

Godina	Presuda s kaznenim nalogom	Optužnica potvrđena	Ukupno	Odluke suda									
				Obustava nakon potvrđivanja optužnice	Osuđujuća	Od toga po sporazumu	Presuda – neubrojivi	Oslobađajuća	Odbijajuća	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka suda	Riješeno pred sudom - ostalo	Ukupno bez odluke suda
2020.		486	486	0	484	80	9	67	24	0	584	0	967
2021.		538	538	9	547	58	15	84	24	0	679	0	1.666
2022.		606	606	54	577	55	15	69	25	123	863	0	2.456
2023.		470	470	34	494	40	21	68	20	48	685	39	1.760
2024.		522	522	32	505	72	18	65	24	56	700	13	1.697

U povodu podignutih optužnica županijskih državnih odvjetništava sudovi su tijekom 2024. godine nakon provedenog postupka donijeli ukupno 700 odluka (2,18 % više od prošle godine). Udio osuđujućih presuda je 72,14 %. Daljnjih 2,17 % su presude prema neubrojivim počiniteljima. Oslobađajućih presuda je 9,28 %, odbijajućih 3,42 %. Podatci odgovaraju prošlogodišnjim (9,95 % oslobađajućih i 2,92 % odbijajućih presuda 2023. godine) kao i podacima ranijih razdoblja.

U ukupnom broju osuđujućih presuda udio presuda po sporazumu je 14,25 % (72 osobe). Radi se o povećanju u odnosu na prošlu godinu (40 osoba, udio od 8,10 %). Udio presuda po sporazumu se od 2020. godine kreće od 8,10 % do 16,52 %. Viši udio presuda po sporazumu u odnosu na općinsku nadležnost odgovara činjenici što u županijskoj nadležnosti nisu zakonom predviđeni alternativni oblici konsenzualnog postupanja. Udio presuda po sporazumu unatoč tome je relativno nizak. Uz općenite razloge navedene u dijelu 8.1.3., u županijskoj su nadležnosti najteža kaznena djela protiv života i tijela te protiv spolne slobode, za koja zakon traži pristanak žrtve na sporazumijevanje, a zbog težine i okolnosti tih kaznenih djela često je i stav državnog odvjetništva da se ne pristupa sporazumijevanju.

10.1.4. Kaznene sankcije

Broj i vrsta izrečenih kazni (bez maloljetnih osoba)

Godina	Osuđujuća presuda	Zatvor	Od toga dugotrajni zatvor	Od toga rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Prestanak pravne osobe	Maloljetničke sankcije	Oslobođeno od kazne	Ostalo	Ukupno sankcija
2020.	484	395	5	14	11	78	0	0	0	0	0	484
2021.	547	447	13	9	6	86	0	0	8	0	0	547
2022.	577	467	9	10	2	94	0	0	13	1	0	577
2023.	494	345	8	12	7	126	0	0	16	0	0	494
2024.	505	354	4	7	5	124	0	0	22	0	0	505

U 2024. županijski su sudovi po optužnicama županijskih državnih odvjetništava donijeli 505 osuđujućih presuda, što je neznatno više u donosu na broj osuđujućih presuda u 2023. te je na razini broja osuđujućih presuda u promatranom petogodišnjem razdoblju.

U strukturi izrečenih sankcija prevladavaju kazne zatvora kojih je izrečeno 354 ili 70,09 %. Od toga broja 4 okrivljenika ili 1,12 % osuđeno je na kaznu dugotrajnog zatvora.

Kazna zatvora zamijenjena je radom za opće dobro prema 7 osoba ili 1,97 %, što je na tragu nastavka trenda smanjenja broja zamjena zatvorskih kazni radom za opće dobro.

Tijekom 2024., sukladno članku 107. Zakona o sudovima za mladež, prema 22 mlađe punoljetne osoba ili 4,35 % primijenjene su maloljetničke sankcije.

U ovom izvještajnom razdoblju izrečene su 124 uvjetne osude ili 24,55 % svih osuđujućih presuda, što je na razini prethodne izvještajne godine.

Broj izrečenih sigurnosnih mjera prikazan je u nastavku:

Godina	Obvezno liječenje od ovisnosti	Obvezno psihijatrijsko liječenje	Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	Zabrana upravljanja motornim vozilom	Druge sigurnosne mjere	Ukupno
2020.	28	19	1	13	18	79
2021.	49	15	4	4	24	126
2022.	44	45	3	32	30	154
2023.	36	29	0	20	29	114
2024.	52	38	4	22	9	125

Sigurnosne se mjere izriču počiniteljima kaznenih djela uz sankciju radi otklanjanja okolnosti koje omogućuju ili poticajno djeluju na počinjenje novih kaznenih djela.

Tijekom 2024. za kaznena djela iz nadležnosti županijskih sudova izrečene su sigurnosne mjere prema 125 okrivljenika, što predstavlja neznatno povećanje od 8,80 % u odnosu na 2023.

Najčešće izricane sigurnosne mjere jesu sigurnosne mjere obveznog psihijatrijskog liječenja i obveznog liječenja od ovisnosti, a koje u strukturi izrečenih sigurnosnih mjera sudjeluju s ukupno 72 %. Ove sigurnosne mjere najčešće su izricane prema počiniteljima kaznenih djela ubojstava iz članka 110. Kaznenog zakona, teškog ubojstva iz članka 111. Kaznenog zakona i razbojništva iz čl. 230. stavak 2. Kaznenog zakona.

Prema zastupljenosti dalje slijedi sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom s udjelom u strukturi izrečenih sigurnosnih mjera sa 17,60 %. Ova mjera izrečena je počiniteljima kaznenih djela izazivanja prometne nesreće u cestovnom prometu s prouzročenom smrtnom posljedicom.

U ukupnom broju izrečenih sigurnosnih mjera ostale sigurnosne mjere zajedno participiraju s 10,40 %

10.1.4.1. Kaznene sankcije – maloljetnici

Ukupan broj prijedloga za izricanje maloljetničke sankcije u izvještajnom je razdoblju bez većeg odstupanja u odnosu na prethodno.

Ukupan broj prijedloga za izricanje maloljetničkih sankcija veći je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje za 28,6 %. U ukupnom broju izrečenih maloljetničkih sankcija kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju dominiraju odgojne mjere čiji je broj na razini prošlogodišnjeg izvješća.

Kaznene sankcije

Godina	Ukupan broj prijedloga za mlt. sankciju	Ukupan broj izrečenih mlt. sankcija	Od toga kazna mlt. zatvora	Od toga pridržaj izricanja mlt. zatvora	Od toga odgojne mjere	Obustava postupka	Od toga oportunitet
2020.	14	29	4	6	19	1	0
2021.	24	31	2	6	3	4	0
2022.	26	35	5	6	22	2	0
2023.	35	54	2	10	42	0	0
2024.	45	50	0	10	39	0	0

10.1.4.2. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja

Broj izrečenih mjera osiguranja i broj oduzimanja imovinske koristi te vrijednost osigurane imovinske koristi, odnosno oduzete imovinske koristi

Godina	Broj mjera osiguranja	Vrijednost u EUR	Broj oduzimanja	Vrijednost u EUR
2020.	0	0	77	12.614.303,35
2021.	13	2.479.849,81	99	6.723.328,84
2022.	1	74.324,77	80	12.307.720,99
2023.	7	9.667.623,52	82	11.136.322,39
2024.	25	11.033.374,27	74	9.298.765,82

U 2024. godini u svim županijskim je državnim odvjetništvima oduzeto 9.298.765,82 EUR imovinske koristi, što predstavlja 31,56 % vrijednosti ukupno oduzete imovinske koristi u Republici Hrvatskoj. Oduzeta imovinska korist u ovom razdoblju manja je u odnosu na 2023. i 2022. i 2020. godinu, nastavljajući trend smanjenja ukupnog iznosa oduzete imovinske koristi u promatranom razdoblju s iznimkom 2021. u kojoj je zabilježena najmanja vrijednost oduzete imovinske koristi.

Imovinska korist oduzeta je od 74 osobe, što predstavlja 8,73 % svih osoba od kojih je u 2024. oduzeta imovinska korist, što je opet smanjenje udjela u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je taj udio iznosio 11,05 %.

Za razliku od podataka koji se odnose na općinska državna odvjetništva, u predmetima županijskih državnih odvjetništava u manjem je broju predmeta, odnosno od manjeg broja osoba oduzeto više imovinske koristi, što je posljedica okolnosti što se kaznenim djelima iz nadležnosti županijskog državnog odvjetništva ostvaruje pojedinačno veća protupravna imovinska korist.

U tom smislu, od ukupno oduzete imovinske koristi za kaznena djela iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava, 96,6 % odnosi se na kazneno djelo zloporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona. Za to kazneno djelo je, naime, od 35 osoba oduzeto 8.969.896,51 EUR imovinske koristi.

U predmetima iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava sudovi su tijekom 2024. dosudili 103 imovinskopravna zahtjeva oštećenika u iznosu od 15.966.388,64 EUR. U tim podacima nalaze se i imovinskopravni zahtjevi Republike Hrvatske kao oštećenika kaznenim djelom u pravilu utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, koje se u predmetima iz nadležnosti ovih državnih odvjetništava kazneno progoni u stjecaju s drugim kaznenim djelima, primarno kaznenim djelom iz članka 246. stavka 2. Kaznenog zakona.

Stoga se ukupni rezultati rada županijskih državnih odvjetništava trebaju sagledavati i uzimajući u obzir ove podatke, jer su rezultat rada i postupanja tijekom dokaznog postupka pred sudom u kojem državni odvjetnik postupi po službenoj dužnosti. U predmetima u kojima je sud usvojio imovinskopravni zahtjev oštećenika, s obzirom na prednost koju taj zahtjev ima u odnosu s prijedlogom državnog

odvjetnika za oduzimanje imovinske koristi, sud u presudi donosi odluku kojom odbija prijedlog državnog odvjetnika za oduzimanje imovinske koristi.

U predmetima iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava tijekom 2023. primijenjeno je 25 privremenih mjera osiguranja kojima je osigurano oduzimanje imovinske koristi u vrijednosti od 11.033.374,27 EUR. Kaznena djela za koja su mjere primijenjene su: u odnosu na 5 kaznenih djela pranja novca, 9 kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju, 1 kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju u stjecaju s kaznenim djelima utaje poreza ili carine, neisplate plaće i krivotvorenja služene ili poslovne isprave, 2 kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju u stjecaju s kaznenim djelima prouzročenja stečaja i pogodovanja vjerovnika, 2 kaznena djela teškog ubojstva (počinjena iz koristoljublja), 5 kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti te jedno kazneno djelo prijevare.

10.1.5. Pregled radnji i ročišta u kaznenim predmetima

Dokazne radnje i zastupanje pred sudom

Dokazne radnje i zastupanje	Dokazne radnje		Zastupanje	
	Nalog drugom tijelu	Provedeno po DO	Ročišta	Rasprave
1	2	3	4	5
2024.	3.139	3.415	4.200	3.243

Županijska su državna odvjetništva u izvještajnom razdoblju naložila ili neposredno provela ukupno 6.554 dokaznu radnju, što je porast od 6,55 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Od ukupnog broja dokaznih radnji nalog drugom tijelu, u pravilu policiji, dan je u odnosu na 3.139 radnji (47,89 %), dok su županijska državna odvjetništva samostalno provela 3.415 dokaznih radnji (52,11 %), pri čemu je broj dokaznih radnji proveden po državnom odvjetništvu za 5,63 % veći u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

U isto vrijeme županijska državna odvjetništva obavila su ukupno 7.443 zastupanja, što je 8,71 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, od čega 4.200 zastupanja na ročištima, što je porast od 13,48 % kada je zastupanja na ročištima bilo 3.701, te obavila i 3.243 raspravna zastupanja, što je 4,82 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Zaključno, ukupan angažman županijskih državnih odvjetništava u izvještajnom razdoblju bilježi porast budući da je zabilježeno ukupno 13.997 aktivnosti, dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju ovih aktivnosti bilo ukupno 12.946.

Navedeni pokazatelji potvrda su pojačanog i odgovornog rada županijskih državnih odvjetništava.

10.1.6. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi

Županijska državna odvjetništva u izvještajnom su razdoblju podnijela 233 žalbe u odnosu na ukupno 612 donesenih presuda. Žalbe su podnesene protiv 38,07 % svih presuda ili protiv prosječno svake prosječno 2,6-e presude te je učestalost podnošenja žalbe na razini prethodnih godina promatranog razdoblja, uz neznatna odstupanja (2023. – protiv svake 2,5-e presude, 2022. – svake 2,1-e presude, 2021. – svake 2,1-e i 2020. – svake 2,7-e presude).

Broj podnesenih i usvojenih žalbi

Godina	Žalbe				
	Podneseno	Od toga zbog kazne	Usvojeno	Od toga zbog kazne	Bespredmetna žalba
2020.	215	168	57	19	0
2021.	313	167	87	41	0
2022.	322	247	135	62	0
2023.	245	178	91	45	0
2024.	233	164	61	35	10

Analizom podataka iz gornje tablice koja sadrži prikaz podnesenih i usvojenih žalbi za promatrano razdoblje 2020. – 2024. proizlazi da se i u izvještajnom razdoblju većina žalbi, 164 žalbe ili 70,38 % svih podnesenih žalbi, odnosi na žalbe podnesene zbog odluke o kazni.

Sudovi su usvojili 61 žalbu ili 26,18 % ukupno podnesenih žalbi, što je manje u odnosu na prethodne godine promatranog razdoblja. Od ukupno usvojenih žalbi, na žalbe zbog odluke o kazni odnosi se 57,37 % svih usvojenih žalbi, što predstavlja najveći udio usvojenih žalbi zbog navedene zakonske osnove u promatranom razdoblju.

Međutim, kako je već istaknuto, uspjeh u žalbenom postupku ne može se cijeliti samo na temelju podataka o broju usvojenih žalbi, budući da drugostupanjski sudovi odlučujući o žalbama državnog odvjetništva ujedno odlučuju i o žalbama obrane koje su pravilu podnesene te odluke drugostupanjskih sudova često idu i izvan žalbenih prijedloga državnog odvjetništva, a često dolazi i do ukidanja presude iz drugih razloga, a ne onih zbog kojih su žalbe podnesene, u kojem su slučaju žalbe bespredmetne i sudovi o njima ne odlučuju. Naposljetku, o većini podnesenih žalbi sudovi nisu tijekom izvještajnog razdoblja još odlučili.

Županijska državna odvjetništva u svakom slučaju trebaju ustrajati na podnošenju žalbi u svakom predmetu u kojem se to s obzirom na vrstu i težinu te sve mjerodavne okolnosti konkretnog kaznenog djela i počinitelja, kao i zakonom propisanu svrhu kažnjavanja, ukazuje osnovanim i opravdanim.

10.2. Prikaz rada i odluka u građanskim i upravnim predmetima

Zakonom o državnom odvjetništvu propisana je nadležnost županijskih državnih odvjetništava koja Republiku Hrvatsku zastupaju u postupcima pred trgovačkim, upravnim i županijskim sudovima te u arbitražnim postupcima i postupcima mirenja pred nadležnim sudovima.

Županijska državna odvjetništva temeljem zakona zastupaju i Vladu Republike Hrvatske kada se Vlada Republike Hrvatske kao javnopravno tijelo pojavljuje kao stranka u upravnim sporovima pred nadležnim upravnim sudovima.

Zastupanje Republike Hrvatske pred trgovačkim sudovima odnosi se na parnične postupke, sporove između Republike Hrvatske i pravnih osoba (trgovačka društva, jedinice lokalne i regionalne samouprave, udruge, ustanove, zadruge i dr.), ovršne postupke za koje su nadležni trgovački sudovi, stečajne i predstečajne postupke kao i postupke likvidacije u kojima Republika Hrvatska sudjeluje kao vjerovnik. Županijska državna odvjetništva zastupaju i u registarskim predmetima prilikom postupanja trgovačkih sudova po Zakonu o sudskom registru (Narodne novine broj 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14, 110/15, 40/19, 34/22, 123/23 dalje u tekstu ZSR) i Zakonu o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 11/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23, 130/23, 136/24 – dalje u tekstu: ZTD) u postupcima u kojima sudovi provode statusne promjene društava po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka.

Županijska državna odvjetništva zastupaju i u upravnim postupcima utvrđivanja granica pomorskog dobra. Zbog stupanja na snagu novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, broj 83/23) i najavljene veće aktivnosti nadležnih upravnih tijela na ovim poslovima može se očekivati povećanje broja ovih upravnih predmeta na županijskoj razini. Županijska državna odvjetništva zastupaju i u upravnim predmetima koji se vode radi utvrđivanja neprocijenjenog zemljišta u postupku pretvorbe, posebice turističkog zemljišta na nekretninama u obuhvatu hotelskih kompleksa i kampova u kojima državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka *sui generis*. U ovim upravnim postupcima kao prvostupanjsko tijelo postupa nadležno Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, a državno odvjetništvo kao stranku zastupaju mjesno nadležna županijska državna odvjetništva temeljem Odluke Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske broj A-515/2022 od 5. prosinca 2022. godine. Ovi predmeti posljedično će dovesti do cjelovitog razrješavanja imovinsko-pravnih odnosa na tim nekretninama.

a) *Kretanje i struktura zahtjeva u novim građanskim i upravnim predmetima 2020. – 2024.*

Godina	Sudski predmeti	Upravni predmeti	Državnoodvjetnički predmeti	Ukupno
2020.	5.020	212	4.084	9.316
2021.	7.961	183	4.419	12.563
2022.	7.581	164	4.309	12.054
2023.	6.885	289	4.211	11.385
2024.	7.361	206	4.407	11.974

Iz ukupnih zbirnih podataka svih županijskih državnih odvjetništava razvidno je da je u izvještajnom razdoblju došlo do povećanja broja zaprimljenih predmeta u odnosu na prošlogodišnje razdoblje za 5,1 %. Promatrajući kretanje broja zaprimljenih predmeta u petogodišnjem razdoblju može se zaključiti da nakon razdoblja manjeg broja zaprimljenih predmeta u vrijeme posebnih okolnosti uzrokovanih pandemijom, a čemu je pridonijela i zakonska regulativa koja je odgodila mogućnost pokretanja ovršnih i stečajnih predmeta u razdoblju 2020. godine, broj predmeta u 2024. godini prati trend vrlo visokog broja zaprimljenih predmeta županijske nadležnosti.

Analizirajući strukturu novozaprimljenih predmeta treba istaknuti da su sudski predmeti činili 61 % od ukupnog broja zaprimljenih predmeta te je u ovom izvještajnom razdoblju broj zaprimljenih sudskih predmeta povećan u odnosu na prethodno razdoblje za čak 7 %.

Državnoodvjetnički predmeti činili su 37 % od ukupnog broja zaprimljenih predmeta. Broj ovih predmeta povećan je u odnosu na prethodno razdoblje za 4,65 %. Radi se o predmetima davanja pravnih mišljenja na ugovore o raspolaganju nekretninama po posebnim propisima i drugih mišljenja u skladu sa Zakonom o državnom odvjetništvu te predmeta mirnog rješavanja sporova koji prethode eventualnom pokretanju sudskih parničnih postupaka.

U 2024. godini došlo je do značajnog smanjenja broja novih upravnih predmeta u kojima zastupaju županijska državna odvjetništva. Broj ovih predmeta smanjen je za 28,71 % u odnosu na 2023. godinu. Smanjenje broja novozaprimljenih upravnih predmeta jest činjenica da je u prethodnom izvještajnom razdoblju, odnosno tijekom 2023. godine, zbog zakonskih izmjena bio zaprimljen veći broj predmeta u kojima državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka *sui generis* po Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (Narodne novine, broj 50/20), u kojima su zastupanje preuzela mjesno nadležna županijska državna odvjetništva, dok u ovom razdoblju nije bilo zaprimljenih predmeta iz navedene osnove. Upravni predmeti činili su tek 1,72 % od ukupnog broja zaprimljenih predmeta.

Iz navedenih podataka proizlazi da struktura zaprimljenih predmeta, uz manja odstupanja, prati trendove ranijih razdoblja.

Potrebno je istaknuti da je u pojedinim državnim odvjetništvima županijske razine došlo do osjetnog povećanja pojedine vrste zaprimljenih predmeta koja odstupaju od zbirnog prosjeka i pokazatelja, a što je posljedica posebnosti postupanja nadležnih tijela ili sudova na području nadležnosti određenog državnog odvjetništva.

b) Kretanje i struktura zahtjeva u novim predmetima u odnosu na vrstu zastupanja 2020. – 2024.

Vrste predmeta	Sudski predmeti		Upravni predmeti		Državnoodvjetnički predmeti		Ukupno zastupanje po		
	Zastupanje po		Zastupanje po		Zastupanje po				
Godina	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	zakonu	punomoći	sveukupno
2020.	4.822	198	212		4.084		9.118	198	9.316
2021.	6.780	1.181	183		4.419		11.382	1.181	12.563
2022.	7.327	254	164		4.309		11.800	254	12.054
2023.	6.480	405	289		4.211		10.980	405	11.385
2024.	7.110	251	206		4.407		11.723	251	11.974

Iz gornje tablice razvidno je da se zastupanje u novim sudskim predmetima obavlja uglavnom temeljem zakona, i to u 93,90 % predmeta, dok se zastupanje temeljem punomoći obavlja u samo 6,10 % predmeta. Ipak valja spomenuti da je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje smanjen broj sudskih predmeta u kojima županijska državna odvjetništva zastupaju na temelju izdane punomoći. Uglavnom se radi o predmetima upravnih sporova u kojima čelnici javnopravnih tijela koja su stranke u sporu izdaju posebne ili generalne punomoći radi zastupanja pred Upravnim sudom u Zagrebu, Upravnim sudom u Splitu, Upravnim sudom u Osijeku i Upravnim sudom u Rijeci.

Radi se uglavnom o predmetima zastupanja Ministarstva hrvatskih branitelja, kao tuženoga tijela u tim sporovima. Manji dio zastupanja temeljem izdane punomoći odnosi se na zastupanje trgovačkog društva Državne nekretnine d.o.o. u parničnim postupcima koji se vode radi isplate ili po zahtjevima za sklapanje ugovora o raspolaganju poslovnim prostorima u vlasništvu države zbog spornog statusa korisnika tih nekretnina i u parničnim predmetima u kojima se kao stranke na istoj strani pojavljuju i Republika Hrvatska i navedena pravna osoba kojoj je Republika Hrvatska osnivač. Druga državna tijela (CERP, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo obrane) državno odvjetništvo zastupa po punomoći u parnicama, stečajnim postupcima ili upravnim sporovima u manjem broju predmeta.

c) Kretanje i struktura zahtjeva u novim sudskim predmetima 2020. – 2024.

Sudski predmeti	Parnice	Ovrhe	Stečaj i predstečaj	Upravni sporovi	Ostalo*	Ukupno:
2020.	599	88	3.703	384	246	5.020
2021.	502	103	5.384	1.491	481	7.961
2022.	559	89	5.984	549	400	7.581
2023.	724	271	4.885	650	355	6.885
2024.	503	96	5.182	425	1.155	7.361

Gornji tabelarni podatci pokazuju da je u izvještajnom razdoblju došlo do povećanja ukupnog broja sudskih predmeta (7 %).

Razlog povećanja broja novozaprimljenih sudskih predmeta jest značajno povećanje broja novozaprimljenih izvanparničnih predmeta čiji je broj povećan za 225 % u odnosu na prethodnu 2023. godinu. Povećanje broja izvanparničnih predmeta najvećim se dijelom odnosi na postupke povodom zaštite prava na suđenje u razumnom roku, što je rezultat izmjene Zakona o sudovima (Narodne novine broj 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22, 16/23, 155/23, 36/24).

Broj stečajnih i predstečajnih predmeta povećan je za 6 % u odnosu na prethodno razdoblje.

U izvještajnom razdoblju došlo je do značajnijeg smanjenja broja novih parničnih predmeta od 30,52 %. Smanjenje broja zaprimljenih parničnih predmeta ponajprije je posljedica je smanjenog broja novih stvarnopravnih sporova, parnica u kojima su predmet spora stvarnopravni zahtjevi Republike Hrvatske i pravnih osoba u odnosu na broj tih predmeta iz 2023. godine. Riječ je o parnicama koje proizlaze iz prethodno vođenih zemljišnoknjižnih postupaka koji se odnose na povezivanje zemljišne knjige i knjige položenih ugovora, postupaka obnove zemljišne knjige ili pojedinačnih ispravnih postupaka. Naime, radi se o zemljišnoknjižnim postupcima koji se okončavaju sudskom odlukom protiv koje nije dopušten pravni lijek, već je radi ispravka upisa nezadovoljnoj stranci u cilju dokazivanja da sud u izvanparničnom postupku u kojem je odredio određeni upis nije pravilno utvrdio činjenice ili primijenio materijalni propis kao pravno sredstvo moguće jedino pokretanje parnice pred nadležnim sudom. Specifičnost je ovih predmeta, parnica radi ispravka upisa, činjenica da njima ne prethode inače obvezni Zakonom o parničnom postupku (Narodne novine broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22, 114/22, 155/23, dalje u tekstu: ZPP) propisani postupci mirenja u kojima bi se eventualno sklopile izvansudske nagodbe i izbjegao još jedan sudski postupak. To iz razloga što je posebnim propisom, Zakonom o zemljišnim knjigama (Narodne novine 63/19, 128/22, 155/23, 127/24, dalje u tekstu: ZZK), određen prekluzivni rok za podnošenje tužbe za ispravak pa stoga ne postoji obveza podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora. Istaknuti sporovi najčešće su sporovi između Republike Hrvatske i jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi), za rješavanje kojih bi bilo važno da se prije podnošenja tužbe provodi postupak mirnog rješavanja spora kako bi se izbjegao

sudski parnični postupak. Broj stvarnopravnih parničnih predmeta smanjen je za 36,17 % u odnosu na prethodnu 2023. godinu. U izvještajnom razdoblju smanjen je i broj parnica radi naknade štete od 37,93 % u odnosu na prethodno razdoblje te je smanjen i broj predmeta ostalih parničnih zahtjeva za 64,51 %, dok je povećan broj parnica vezanih uz stečaj koje bilježe povećanje od 150 % u odnosu na prethodno razdoblje.

Kod analize razloga smanjenja broja parničnih predmeta svakako treba istaknuti činjenicu da županijska državna odvjetništva već godinama kontinuirano bilježe visok postotak i velik broj predmeta u kojima se u postupku mirnog rješenja spora koji prethodi parničnom postupku zahtjevi riješe sklapanjem nagodbi, odnosno ne pokreću se sudski postupci. Smatramo da je činjenica da se tijekom 2023. godine ukupno 53,63 % te tijekom 2024. godine ukupno 57,54 % zahtjeva riješilo izvansudskom nagodbom svakako utjecala na manji broj zaprimljenih parničnih predmeta i zahtjeva.

Gornji podatci pokazuju da je u izvještajnom razdoblju došlo do smanjenja broja zaprimljenih ovršnih predmeta iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava od 64,58 % u odnosu na 2023. godinu. Razlog tome je činjenica da je zbog zakonske izmjene Stečajnog zakona iz 2022. godine i atrakcije nadležnosti trgovačkih sudova za provođenje ovršnih postupaka koji se vode protiv pravnih osoba nad kojima je u tijeku stečajni postupak, a koja izmjena je stupila na snagu 2022. godine, najveći broj ovršnih predmeta koji su već bili započeti s općinskih sudova ustupljen na trgovačke sudove tijekom 2023. godine.

Županijska državna odvjetništva zastupaju u najsloženijim parničnim postupcima u kojima se država pojavljuje kao stranka. Ovo s obzirom na visinu zahtjeva i kompleksnost materije, ali i s obzirom na zahtjevnost dokaznog postupka. Izmjene Zakona o parničnom postupku iz 2022. godine dodatno čine složenim zastupanje u parnicama, jer propisuju strožu procesnu disciplinu za stranke i njihove zastupnike, što utječe na vrijeme potrebno za pripremu zastupanja u svakom pojedinom parničnom predmetu. Ovdje treba istaknuti da u zastupanju Republike Hrvatske državna odvjetništva ovise o dokumentaciji i činjenicama kojima raspolažu nadležna ministarstva i druga tijela te je osobito bitno da suradnja između tih tijela i državnog odvjetništva bude kvalitetna u cilju uspješnosti u sudskom postupku.

Broj predmeta upravnih sporova smanjen je u odnosu na prethodnu 2023. godinu za 34,61 %. Razlog smanjenja broja zaprimljenih predmeta upravnih sporova leži u činjenici manje zaprimljenih predmeta u kojima nadležna županijska državna odvjetništva zastupaju Ministarstvo hrvatskih branitelja, kao tuženika u upravnom sporu na temelju izdane punomoći za zastupanje čelnika tijela. Može se načelno istaknuti da javnopravna tijela koja su tuženici u upravnim sporovima, potaknuti razlozima potrebne kvalitete zastupanja i ekonomičnosti, koriste mogućnost davanja specijalne ili generalne punomoći državnom odvjetništvu za zastupanje u sporovima koji se vode kod upravnih sudova u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci.

Analizirajući kretanje broja zaprimljenih sudskih predmeta u petogodišnjem razdoblju, može se zaključiti da broj predmeta u izvještajnom razdoblju prati trendove broja zaprimljenih sudskih predmeta iz ranijih razdoblja.

d) Prikaz poduzetih radnji u sudskim i upravnim predmetima u 2024.

Županijsko državno odvjetništvo 2024.		Županijsko državno odvjetništvo 2024.		
		Broj	Ukupno	Prosječno po prisutnim rješavateljima
Rasprave	U sjedištu	3.116	4.114	91
	Izvan sjedišta	998		
Uloženi pravni lijekovi	Redovni	500	563	12
	Izvanredni	63		

Zamjenici, viši državnoodvjetnički savjetnici i savjetnici u županijskim državnim odvjetništvima u zastupanju Republike Hrvatske obavljaju zastupanja na sudskim ročištima, raspravama i očevidima, koja se održavaju u sjedištu i izvan sjedišta državnih odvjetništava.

U odnosu na proteklu godinu evidentiran je veći broj rasprava, i to za 12,89 %, te ih je ukupno obavljeno 4.114, od čega 998 ili 24,25 % izvan sjedišta državnih odvjetništava.

Veći broj poduzetih radnji zastupanja u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu svakako je jednim dijelom rezultat mjera upozorenja pravosudnih dužnosnika (sudaca i državnih odvjetnika) koje su bile na snazi i štrajkom službenika zaposlenih u pravosudnim tijelima tijekom 2023. godine.

Županijska državna odvjetništva u Puli, Sisku, Velikoj Gorici i Vukovaru isključivo zastupaju na sudovima izvan svog sjedišta na trgovačkim sudovima u Pazinu, Zagrebu, Karlovcu i Osijeku, ali i na upravnim sudovima izvan sjedišta, dok županijska državna odvjetništva u Bjelovaru, Dubrovniku, Karlovcu, Slavonskom Brodu, Šibeniku i Varaždinu zastupaju na sudovima u svome sjedištu i izvan njega.

Zastupanje izvan sjedišta predstavlja veliko opterećenje u radu državnog odvjetništva s obzirom na udaljenosti između sjedišta državnih odvjetništava i trgovačkih, odnosno upravnih sudova, što oduzima velik dio radnog vremena. Potrebno je napomenuti da na te rasprave zamjenici često putuju javnim prijevozom.

Tijekom izvještajnog razdoblja učestalo je bilo zastupanje u sudskim postupcima na ročištima koja se održavaju na daljinu uz korištenje odgovarajućih audiovizualnih uređaja, a koje sudovi određuju u smislu izmijenjene odredbe članka 115. Zakona o parničnom postupku. Potkraj 2022. godine ministar nadležan za poslove pravosuđa donio je Pravilnik o održavanju ročišta na daljinu (NN 154/2022) kojim je propisan način održavanja ročišta na daljinu i izvođenja pojedinih dokaza uz korištenje odgovarajućih audiovizualnih uređaja i tehnoloških platformi. Ovo je posebno važno jer je ovim podzakonskim aktom sada propisano postupanje suda i stranaka u situacijama koje su ranije zbog podnormiranosti bile dvojbene (npr.

utvrđivanje identiteta stranaka i drugih sudionika postupka). U parničnim postupcima sudovi određuju i saslušanje svjedoka koje se obavlja na daljinu putem poveznice.

Praksa postupanja suda određivanjem rasprave na daljinu bila je prisutna i u stečajnim postupcima u slučajevima kada se radi o stečaju u kojem ne sudjeluje velik broj vjerovnika.

Ovdje je potrebno naglasiti da za ovakav način rada županijska državna odvjetništva moraju biti potpuno tehnički opremljena te da ne bi smjelo dolaziti do tehničkih smetnji u vezama koje su katkad uzrokovane kvalitetom tehničke opreme drugih stranaka koje su sudjelovale na tim ročištima.

S obzirom na zakonom propisanu obvezu o elektroničkoj komunikaciji, državno odvjetništvo sve podneske u sudskim predmetima pred trgovačkim sudovima dostavlja elektroničkim servisom i ta je komunikacija kvalitetna i dobra. Problem i dalje predstavlja primitak i otprema velikih dokumenata (podnesaka i priloga). No, s obzirom na dobru komunikaciju između državnog odvjetništva i tehničkih službi sudova koja je zadužena za e-komunikaciju, svi problemi u dostavi velikih, opsežnih podnesaka i dokumentacije otklanjaju se upravo iz razloga dobre i kvalitetne suradnje između pravosudnih tijela, odnosno pojedinaca, službenika koji rade na toj vrsti poslova.

U izvještajnom razdoblju izjavljena su ukupno 563 pravna lijeka, od čega 500 redovitih i 63 izvanredna pravna lijeka.

Broj redovitih pravnih lijekova značajno je povećan u odnosu na prethodno razdoblje, i to za 174,72 %, dok je broj izvanrednih pravnih lijekova, u koje ubrajamo i prijedloge za dopuštenje revizije i revizije po dopuštenju, u odnosu na 2023. godinu smanjen za 39,42 %.

Razlog značajno većeg broja izjavljenih redovitih pravnih lijekova rezultat je velikog broja donesenih i zaprimljenih nepovoljnih sudskih odluka upravnih sudova u upravnim sporovima u zastupanju Ministarstva hrvatskih branitelja u kojima državno odvjetništvo zastupa ovo javnopravno tijelo kao tuženika temeljem punomoći.

Razlog manjeg broja izvanrednih pravnih lijekova jest činjenica da se nakon zauzetih pravnih shvaćanja najvišeg suda ujednačila sudska praksa trgovačkih sudova, zbog čega nije bilo razloga za izjavljivanjem izvanrednih pravnih lijekova za određena sporna pitanja u istovrsnim sporovima. Činjenica jest i da se u vlasničkim sporovima, sporovima koji se odnose na korištenje nekretnina općih dobara te sporovima radi isplata naknada za korištenje nekretnina u vlasništvu države, kao i sporovima radi naknade štete te stečajnim i predstečajnim postupcima sudska praksa ustalila i potvrdila pravna shvaćanja državnog odvjetništva koja su se isticala tijekom postupaka.

U 2024. godini u županijskim državnim odvjetništvima sve navedene radnje zastupanja u sudskim postupcima obavljalo je 45 rješavatelja (zamjenici, viši državnoodvjetnički savjetnici i savjetnici).

10.2.1. Predmeti izvensudskog rješavanja sporova

U građanskim i upravnim predmetima državna odvjetništva dužna su, kad god je to moguće, sklapati nagodbe i poduzeti sve u okviru svojih zakonskih ovlasti da se sporovi rješavaju mirnim putem izvan sudskih postupaka, štiteći pri tome interese Republike Hrvatske.

Predmeti izvensudskog rješavanja sporova odnose se na obvezu propisanu člankom 186.a ZPP-a da se osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske prije podnošenja tužbe obrati sa zahtjevom za mirno rješenje spora državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje pred sudom kojem namjerava podnijeti tužbu. Ista obveza postoji i za Republiku Hrvatsku. Postupanje u ovoj vrsti predmeta iznimno je važno jer su nagodbe sklopljene temeljem odredbe članka 186.a ZPP-a ovršne isprave, po svojoj pravnoj snazi izjednačene s pravomoćnom sudskom odlukom. Ujedno, važno je i iz razloga što u slučaju izostanka sklapanja nagodbe omogućuju kvalitetniju pripremu za parnice koje uslijede nakon neuspješnog postupka mirenja. To je posebno važno imajući u vidu izmjene propisa kojima je uređen parnični postupak, a kojima se uvodi sve stroža procesna disciplina za sud i stranke u postupku. Također, dobro obrazloženo i na zakonu i sudskoj praksi argumentirano otklanjanje zahtjeva za sklapanje nagodbe odvraća stranke od pokretanja sudskog postupka koji bi za njih rezultirao nepovoljnom sudskom odlukom uz obvezu plaćanja troškova izgubljenog sudskog postupka. Stavovi i obrazloženja državnog odvjetništva upravo su bili razlog zbog kojeg su stranke u konačnici odustale od pokretanja sudskog postupka.

Nakon postupka u kojem je izostalo sklapanje nagodbe u evidenciju parničnih postupaka prenesena su samo 234 zahtjeva. Ovaj podatak valja sagledavati stavljajući ga u odnos s brojem zaprimljenih zahtjeva, pa se stoga može zaključiti da se samo jedna četvrtina zahtjeva (25,6 %) nakon postupka mirnog rješenja spora ostvaruje u sudskim, parničnim postupcima.

10.2.1.1. Mirno rješavanje sporova (članak 186.a Zakona o parničnom postupku)

a) Zahtjev za mirno rješenje spora (186.a ZPP-a) 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Riješeno	Vrijednost svih novih zahtjeva (u tisućama eura)	Broj sklopljenih nagodbi	Vrijednost svih sklopljenih nagodbi (u tisućama eura)
2020.	174	1.061	1.235	1.165	1.149.575	337	10.668
2021.	130	852	982	771	1.149.048	341	3.609
2022.	155	971	1.126	1.005	149.098	378	6.089
2023.	134	992	1.126	1.002	224.808	451	8.575
2024.	99	911	1.010	919	247.671	451	4.405

Iz gornjih tabličnih podataka razvidno je da je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje došlo do značajnijeg smanjenja broja predmeta koji su kao

neriješeni iz prethodnog razdoblja preneseni u 2024. godinu. Broj neriješenih predmeta koji su iz 2023. godine preneseni u 2024. godinu smanjen je za 26 %.

Broj zaprimljenih zahtjeva za mirno rješenje spora u 2024. godini smanjen je u odnosu na prethodno razdoblje za 8 %. U usporedbi s prethodnim izvještajnim razdobljem broj riješenih predmeta smanjen je, ali to smanjenje (8 %) upravo prati smanjenje broja zaprimljenih predmeta. Dakle, ažurnost u rješavanju predmeta mirnog rješenja spora ostala je na istoj razini.

Broj sklopljenih nagodbi na razini je ranijeg izvještajnog razdoblja, pa se dodatno može zaključiti da je broj zahtjeva riješen nagodbom u razdoblju 2024. povećan u odnosu prema broju zaprimljenih zahtjeva.

U izvještajnoj godini bilo je sklopljena 451 izvansudska nagodba, odnosno čak 49,5 % zaprimljenih predmeta bilo je riješeno u mirnom postupku sklapanjem nagodbe. Smatramo da se radi o iznimno dobrim rezultatima i pokazateljima, posebice imajući u vidu da pojedina županijska državna odvjetništva i više od 50 % zaprimljenih zahtjeva riješe sklapanjem izvansudske nagodbe. To je posebno važno jer sporni odnosi riješeni u ovim postupcima ne opterećuju sudove i ne stvaraju za stranke dodatne troškove.

Analizirajući vrijednosti podnesenih zahtjeva, razvidno je da se radilo o većim vrijednostima nego 2023. godine, no ističe se da su u prethodnim razdobljima (2020. i 2021. godine) zaprimljeni pojedini zahtjevi zbog navodne povrede prava EU-a počinjene od strane države, nepravilnog i nezakonitog rada sudova i državnih tijela, koji su bili postavljeni u izrazito visokim iznosima.

Vrijednost sklopljenih nagodbi u 2024. godini iznosi 4.405.000 EUR.

b) Zahtjev za mirno rješenje spora – podneseni zahtjevi prema vrsti i tijelima u 2024.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknada štete		Radni sporovi		Ostali parnični sporovi		Ukupno		Ukupno zahtjev RH i zahtjev ostali	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva
	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali	Zahtjev RH	Zahtjev ostali			
Republika Hrvatska	6	24	18	10		14				7	24	55	79	20	25
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije				7		8			1	1	1	16	17	5	29
Ministarstvo zdravstva															
Ministarstvo hrvatskih branitelja				1								1	1		
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				1		1						2	2		
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	20	116	42	15	6	3				2	68	136	204	83	41
Ministarstvo unutarnjih poslova		1	1	2	6	2		3			7	8	15	13	87
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike				2								2	2		
Ministarstvo financija	3	1	4	6	113	3	1		1	1	122	11	133	117	88
Ministarstvo gospodarstva		1	3		2	3				1	5	5	10	5	50
Ministarstvo obrane			1	5	1					1	2	6	8	4	50
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova															
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	9	1	1	6		2				2	10	11	21	6	29
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	47	41	184	9	1	3				1	232	54	286	167	58
Ministarstvo turizma i sporta			3								3		3		
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih				1								1	1		
Ministarstvo kulture i medija			2								2		2		
Ministarstvo demografije i useljništva															
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije															
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje															
Državne nekretnine d.o.o.	14	1	52	1							66	2	68	19	28
Ostali	5		2	1	8						15	1	16	12	75
UKUPNO	104	186	313	67	137	39	1	3	2	16	557	311	868	451	52

Tijekom izvještajnog razdoblja, u usporedbi s 2023. godinom, broj zaprimljenih i podnesenih zahtjeva za mirno rješenje spora smanjen je za 8 %.

Analizirajući gornju tablicu, proizlazi da su se podneseni zahtjevi za mirno rješenje spora u najvećem broju slučajeva odnosili na obveznopravne zahtjeve koji su bili najbrojniji (380), odnosno činili su 43,77 % predmeta. Po brojnosti slijede stvarnopravni zahtjevi kojih je bilo 290, odnosno 33,41 % te potom zahtjevi za naknadu štete kojih je bilo 176, odnosno 20,27 %.

Također, kada se analiziraju podatci o ovoj vrsti predmeta, može se istaknuti da je u 2024. godini bio veći broj zahtjeva u kojima je Republika Hrvatska na aktivnoj strani kao podnositelj zahtjeva. Tijekom 2024. godine Republika Hrvatska podnijela je 557 zahtjeva, a od strane ostalih osoba zaprimljeno je 311 zahtjeva.

Iz navedenoga proizlazi da je u 64 % predmeta Republika Hrvatska na aktivnoj strani. Najviše zahtjeva bilo je podneseno u zastupanju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (232), zatim Ministarstva financija (122), Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (68), na inicijativu društva Državne nekretnine d.o.o. (66), za Republiku Hrvatsku bez naznake tijela (24) te za Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture (10).

Najveći broj zahtjeva za mirno rješenje spora, gledajući ukupan broj zahtjeva, odnosio se na zastupanje Ministarstva poljoprivrede (286). Iz strukture predmeta proizlazi da se većim dijelom radilo o zahtjevima kojima se postupa protiv korisnika državnog poljoprivrednog zemljišta koji to zemljište koriste bez pravne osnove, radi isplata naknada za korištenje zemljišta ili radi predaje zemljišta u posjed, ali i zahtjevima kojima se od pogrešno upisanih vlasnika (najčešće jedinica lokalne samouprave) zahtijeva priznanje prava vlasništva i izdavanje tabularnih isprava radi upisa prava vlasništva države na poljoprivrednom i šumskom zemljištu. U ovim je predmetima sklopljen značajan broj nagodbi (167), odnosno čak 58,39 % predmeta riješeno je u mirnom postupku.

Zatim po brojnosti slijede predmeti u zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (204). Radi se mahom o stvarnopravnim predmetima, i to po zahtjevima državnog odvjetništva za priznanjem prava vlasništva ili iseljenjem iz nekretnina u vlasništvo države i po zahtjevima trećih osoba radi priznanja prava vlasništva i isplata iz raznih odnosa. Zaključuje se da ovo tijelo generira značajan broj sporova, i to onih koji se uglavnom odnose na rješavanje imovinskopravnih odnosa na nekretninama kojima to tijelo upravlja (građevinska zemljišta, stanovi i poslovni prostori). U zastupanju ovog tijela tijekom 2023. godine sklopljene su 83 izvansudske nagodbe, odnosno 41 % predmeta okončano je u mirnom postupku.

Po brojnosti slijede predmeti u zastupanju Ministarstva financija (133). Radilo se o zahtjevima u kojima je Republika Hrvatska u zastupanju toga tijela ujedno i podnositelj zahtjeva, a riječ je uglavnom o zahtjevima za naknadom štete te je u tim predmetima i najveći broj sklopljenih izvansudskih nagodbi u smislu članka 186.a ZPP-a (117). Možemo konstatirati da se 88 % ovih zahtjeva realizira u mirnom

postupku. Riječ je o zahtjevima protiv osiguravajućih društava za štete nastale na graničnim prijelazima.

Nadalje, slijede predmeti koji se odnose na zastupanje Republike Hrvatske u kojima nije naznačeno pojedinačno državno tijelo (79), koji proizlaze iz postupanja samog državnog odvjetništva u drugim vrstama predmeta u kojima se utvrde činjenice koje dokazuju da je država, po nekoj od zakonom propisanih osnova, stekla vlasništvo pojedinih nekretnina. Stoga državno odvjetništvo u zastupanju Republike Hrvatske u tim predmetima postavlja stvarnopravne zahtjeve radi priznanja vlasništva na nekretninama koje su izvanknjižno vlasništvo države, a u zemljišnim knjigama pogrešno su upisane kao vlasništvo drugih osoba. Radi se i o predmetima u kojima pravne osobe postavljaju zahtjeve prema državi tvrdeći da su nekretnine stekle u vlasništvo pretvorbom društvenog kapitala ili potražuju naknadu štete po raznim osnovama. 25 % ovih predmeta okonča se sklapanjem izvansudskih nagodbi.

Slijede zahtjevi na inicijativu društva Državne nekretnine d.o.o. (68), a radilo se mahom o zahtjevima za isplatom naknade za korištenje nekretnina u vlasništvu države, uglavnom poslovnih prostora te je u tim predmetima i značajan broj sklopljenih izvansudskih nagodbi.

Na zastupanje Ministarstva mora, prometa i infrastrukture tijekom 2024. godine odnosio se 21 zahtjev, od čega se veći dio zahtjeva odnosio na nekretnine koje predstavljaju pomorsko dobro i njegova upisa u zemljišne knjige. Tijekom izvještajnog razdoblja sklopljeno je 6 nagodbi, što se dakle odnosi na 29 % zahtjeva u zastupanju ovog tijela. Nova zakonska regulativa usmjerena boljoj stvarnoj zaštiti, učinkovitijem inspekcijskom nadzoru i boljem upravljanju nekretninama pomorskoga dobra morala bi u idućim godinama dovesti i do većeg broja predmeta u zaštiti i očuvanju ovog vrijednog nacionalnog resursa.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije slijedi kao zastupano tijelo u predmetima mirnog rješavanja sporova sa 17 zahtjeva, a Ministarstvo unutarnjih poslova s 15 zahtjeva.

c) Podnositelj zahtjeva Republika Hrvatska 2020. – 2024.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	Postotak sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama EUR)
2020.	651	248	38 %	7.768
2021.	405	257	63 %	2.377
2022.	553	266	48 %	4.916
2023.	541	353	65 %	5.531
2024.	557	351	63 %	3.106

U 2024. godini došlo je do neznatnog povećanja broja podnesenih zahtjeva (3 %) te je zadržan visok broj predmeta koji su riješeni nagodbom.

U 2024. godini od 557 podnesenih zahtjeva od strane Republike Hrvatske sklopljena je 351 nagodba ukupne vrijednosti 3.106.000,00 EUR. Iz navedenog slijedi da je čak 63 % zahtjeva Republike Hrvatske bilo riješeno u mirnom postupku sklapanjem nagodbe.

d) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2024. – podnositelj zahtjeva Republika Hrvatska

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Ostali parnični sporovi				Ukupno podnositelj zahtjeva RH			
	Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH				Podnositelj zahtjeva RH							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost sklopljenih nagodbi(u tis. EUR)
Republika Hrvatska	6	3		40	18	7		81									24	10		120
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije													1	1		38	1	1		38
Ministarstvo zdravstva																				
Ministarstvo hrvatskih branitelja																				
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU																				
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	20	5		40	42	18		1.558	6	5		123					68	28		1.721
Ministarstvo unutarnjih poslova					1	3		25	6	5		23					7	8		48
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike																				
Ministarstvo financija	3				4	3		2	113	111		139	2				122	114		141
Ministarstvo gospodarstva					3	3		86	2	1		5					5	4		91
Ministarstvo obrane					1				1	1		6					2	1		6
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																				
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	9	4		20	1	1		16									10	5		36
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	47	18		99	184	132		443	1								232	150		542
Ministarstvo turizma i sporta					3												3			
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih																				
Ministarstvo kulture i medija					2												2			
Ministarstvo demografije i useljeništva																				
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije																				
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje																				
Državne nekretnine d.o.o.	14				52	19		217									66	19		217
Ostali	5	1		10	2	1		9	8	9		128					15	11		147
UKUPNO	104	31	30	209	313	187	60	2.436	137	132	96	424	3	1	33	38	557	351	63	3.106

Iz gornjih tabelarnih podataka proizlazi da se najveći broj predmeta u kojima država podnosi zahtjeve za mirno rješenje spora odnosi na obveznopravne zahtjeve (313). Riječ je o zahtjevima za isplata koja proizlaze iz raznih osnova, a najvećim se dijelom radi o potraživanjima s osnova korištenja nekretnina u državnom vlasništvu. Značajno je da se čak 60 % predmeta u kojima se državno odvjetništvo obraća sa zahtjevom za mirno rješenje spora ujedno i okonča sklapanjem nagodbe (187). Tijekom 2024. godine po zahtjevima državnog odvjetništva sklopljene su nagodbe u vrijednosti od 2.436.000,00 EUR.

Iz gornje tablice razvidno je da su u sporovima radi naknade štete od 137 podnesenih zahtjeva sklopljene 132 nagodbe, što čini 96 % predmeta iz ove osnove. Vrijednost sklopljenih nagodbi iznosi 424.000,00 EUR.

Od 104 podnesena stvarnopravna zahtjeva sklopljeno je 30 nagodbi, što čini 30 % riješenih zahtjeva u vrijednosti 209.000,00 EUR. Napominjemo da se kod stvarnopravnih zahtjeva vrijednost predmeta ne određuje po stvarnoj tržišnoj vrijednosti nekretnina koje su predmet postupka, već prema pravilima o određivanju vrijednosti spora sukladno odredbama ZPP-a. To znači da vrijednosti nekretnina u odnosu na koje su sklopljene nagodbe višestruko premašuju iznose naznačene kao vrijednost predmeta spora.

U ovom izvještajnom razdoblju zadržan je trend visokog ukupnog broja kao i postotka sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva u usporedbi s pokazateljima iz prethodnog razdoblja. U 2022. godini sklopljeno je 266 izvansudskih nagodbi, što je predstavljalo 48 % od podnesenih zahtjeva, u 2023. godini taj je broj povećan te su sklopljene 353 nagodbe, što je predstavljalo 65 % u odnosu na broj podnesenih zahtjeva, a u 2024. godini sklopljena je 351 nagodba, što znači da se 63 % predmeta okonča u fazi prije pokretanja sudskog postupka. To je važno naglasiti jer se zbog sklapanja nagodbe i mirnog rješenja spornih odnosa ne opterećuju sudovi i ne stvaraju se daljnji troškovi za stranke. Razlog značajnom postotku sklopljenih nagodbi (63 %) po zahtjevu Republike Hrvatske jest ponajprije kvaliteta zastupanja, specijalizacija i pripremljenost državnoodvjetničkih kadrova kao i dobra koordinacija s tijelima državne uprave, ali svakako i ustaljena sudska praksa u određenim vrstama predmeta.

Najveći je broj sklopljenih nagodbi iz zastupanja Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (150). Broj nagodbi u zastupanju ovog tijela kontinuirano raste te je u odnosu na prethodno razdoblje zabilježen porast broja sklopljenih nagodbi od čak 80 %. Kod zastupanja ovog tijela treba naglasiti da je upravo aktivnim pristupom i postupanjem državnog odvjetništva tijekom 2024. nastavljeno s dobrom praksom nadzora nad izvršavanjem obveza po zaključenim ugovorima o raspolaganju i korištenju poljoprivrednog zemljišta i zahtjeva koji se odnose na izvršavanje ugovornih obveza dužnika.

Po broju sklopljenih nagodbi slijede predmeti iz zastupanja Ministarstva financija (114), Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (28), predmeti pokrenuti na inicijativu društva Državne nekretnine d.o.o. (19), Republike Hrvatske bez naznake zastupanog tijela (10), te ostalih tijela (11) i Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (5), a radi se mahom o zahtjevima države za priznanje prava vlasništva na nekretninama ili evidentiranja pomorskoga dobra.

Zaključno se može istaknuti da se 63 % zahtjeva podnesenih od strane države trećim osobama riješi u fazi mirnog rješenja spora, bez vođenja sudskih postupaka.

e) Podnositelj zahtjeva – druge osobe 2020. – 2024.

Godina	Broj podnesenih zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost nagodbe (u tisućama EUR)
2020.	355	89	25 %	2.901
2021.	371	84	23 %	1.232
2022.	375	77	21 %	1.051
2023.	360	98	27 %	3.044
2024.	313	100	32 %	1.299

Tijekom izvještajnog razdoblja došlo je do smanjenja broja predmeta preventivne djelatnosti u kojima se druge osobe obraćaju nadležnom državnom odvjetništvu sa zahtjevom za mirno rješenje spora u odnosu na prethodnu 2023. godinu za 13 %, no istodobno je povećan broj sklopljenih nagodbi za 2 %.

U 2024. godini podneseno je 313 zahtjeva, sklopljeno je 100 nagodbi, što čini 32 % predmeta ukupne vrijednosti 1.299.000,00 EUR. Može se istaknuti da je u 2024. godini došlo do povećanja broja sklopljenih nagodbi, ali i do smanjenja vrijednosti sklopljenih nagodbi.

Sklopljene nagodbe najvećim su se dijelom odnosile na predmete u kojima se zahtjevima tražilo priznanje prava vlasništva. Najčešće se ovdje radi o zahtjevima jedinica lokalne samouprave, ali i drugih pravnih osoba. Riječ je o nekretninama na kojima je u zemljišnoknjižnim postupcima prethodno proveden upis prava vlasništva za korist Republike Hrvatske, i to najčešće temeljem zakonske predmnjeve, iako se ne radi o nekretninama koje su stvarno vlasništvo države. U ovim postupcima pred državnim odvjetništvom podnositelji zahtjeva doprinose isprave kojima dokazuju osnovu stjecanja vlasništva, a koje isprave u konačnici omogućuju priznanje prava vlasništva u mirnom postupku. Smatramo da su ovi predmeti iznimno značajni i važni zbog konačnog rješavanja imovinskopравnih odnosa na nekretninama. Posebno je značajno što se time u kratkom vremenu omogućuje daljnje ulaganje u nekretnine, često i iz razloga obnove ili pak realiziranja sredstava raznih fondova, odnosno to je vrlo važno za opći gospodarski razvoj.

Kada se govori o manjem broju sklopljenih nagodbi po zahtjevima drugih osoba u odnosu na broj nagodbi koje se sklope po zahtjevima države, može se općenito reći da se uglavnom radi o zaista spornim potraživanjima prema državi te u konačnici ove sporne odnose rješavaju sudovi. Ponajprije se radi o spornim potraživanjima i zahtjevima radi naknade štete zbog navodnog nepravilnog i nezakonitog rada tijela državne uprave, sudova i drugih osoba koje postupaju s prenesenim javnim ovlastima za koje bi država mogla odgovarati za štetu. Kod ovih

zahtjeva u pravilu je sporna i odgovornost i visina postavljenih zahtjeva, pa nije niti moguće sporni odnos riješiti bez provođenja sudskog postupka.

I tijekom 2024. godine, kao i prethodnih godina, zaprimljeno je više zahtjeva za mirno rješenje spora u kojima pravne osobe zahtijevaju od države naknadu štete zbog navodne povrede prava EU-a, navodno počinjene povrede slobode poduzetništva i tržišne slobode, legitimnih očekivanja i prava na mirno uživanje vlasništva. Riječ je o iznimno složenim predmetima koji iziskuju detaljnu analizu činjenica, ali i analizu europskih propisa i prakse suda EU-a kako bi se mogla donijeti kvalitetna i na zakonu osnovana odluka o podnesenim zahtjevima. U pravilu se radilo o zahtjevima koji su postavljeni u vrlo visokim iznosima, a osim visine zahtjeva sporna je i sama osnovanost zahtjeva zbog čega nije došlo do sklapanja nagodbi.

f) Sklopljene nagodbe prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednosti spora u 2024. – podnositelj zahtjeva druge osobe

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi				Obveznopravni sporovi				Naknada štete				Radni sporovi				Ostali parnični sporovi				Ukupno podnositelj zahtjeva druge osobe			
	Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe				Podnositelj zahtjeva druge osobe							
	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. eura)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost (u tis. EUR)	Broj zahtjeva	Broj sklopljenih nagodbi	% sklopljenih nagodbi u odnosu na broj podnesenih zahtjeva	Vrijednost sklopljenih nagodbi (u tis. EUR)
Republika Hrvatska	24	6		40	10	3		199	14								7	1			55	10		239
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije					7	3		3	8								1	1		2	16	4		4
Ministarstvo zdravstva																								
Ministarstvo hrvatskih branitelja					1																1			
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU					1				1												2			
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	118	51		438	15	4		2	3								2				138	55		440
Ministarstvo unutarnjih poslova	1				2	1		1	2				3	4		1					8	5		2
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike					2																2			
Ministarstvo financija	1				6	1		96	3	1		3					1	1		10	11	3		109
Ministarstvo gospodarstva	1								3								1	1		22	5	1		22
Ministarstvo obrane					5	3		229									1				6	3		229
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																								
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	1	1		10	6				2								2				11	1		10
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	41	16		97	9	1		13	3								1				54	17		110
Ministarstvo turizma i sporta																								
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih					1																1			
Ministarstvo kulture i medija																								
Ministarstvo demografije i useljeništva																								
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije																								
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje																								
Državne nekretnine d.o.o.	1				1																2			
Ostali					1	1	10	133													1	1		133
UKUPNO	188	74	39	585	67	17	25	676	39	1	3	3	3	4	133	1	16	4	25	34	313	100	32	1.299

Analizirajući predmete preventivne djelatnosti koji su bili inicirani podnošenjem zahtjeva za mirno rješenje spora od strane drugih osoba, prema zastupanom tijelu, vrsti i vrijednostima zahtjeva, razvidno je da se najveći broj predmeta općenito odnosio na stvarnopravne zahtjeve (60 %), a zatim po brojnosti slijede obveznopravni zahtjevi (21,4 %) te zahtjevi za naknadom štete (12,5 %).

Po broju zaprimljenih zahtjeva, ali i po broju sklopljenih nagodbi najveći broj predmeta odnosio se na Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. U zastupanju iz djelokruga ovog tijela tijekom 2024. godine zaprimljeno je 138 zahtjeva te je sklopljeno 55 izvansudskih nagodbi. U zastupanju ovog tijela u 2024. bilježimo i povećanje broja zaprimljenih zahtjeva, ali i veći broj sklopljenih nagodbi. Sklopljene nagodbe odnose se mahom na zahtjeve za priznanje prava vlasništva nekretnina. Kod ovih predmeta, osim činjenice da su u značajnom broju predmeta sklopljene nagodbe kada su zahtjevi osnovani, treba istaknuti da na pojedinim područjima, pravne osobe i jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine), usprkos razlozima iz odluke državnog odvjetništva o neosnovanosti podnesenih zahtjeva za priznanjem vlasništva, pri čemu se podnositeljima ukazuje na ustaljenu praksu najvišeg suda u Republici Hrvatskoj, podnositelji ne odvrćaju od pokretanja parnice pred sudom.

Po brojnosti zaprimljenih zahtjeva (55) slijedilo je zastupanje Republike Hrvatske bez naznake zastupanog tijela te se također u najvećem broju radilo o predmetima stvarnopravnih zahtjeva. Nagodbe su sklopljene u 18,2 % predmeta (10).

Slijede zahtjevi u zastupanju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (54) te je u zastupanju navedenog tijela sklopljeno 17 izvansudskih nagodbi, odnosno 31,5 % zahtjeva riješeno je u mirnom postupku. Radi se o predmetima priznanja prava vlasništva na nekretninama poljoprivrednog zemljišta koje nisu stvarno vlasništvo države, već podnositelji zahtjeva ispravama dokazuju svoje izvanaknjižno vlasništvo tih nekretnina. Najčešće je upis prava vlasništva države prethodno bio proveden na temelju zakonske predmnjeve iz članka 362. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

S manjim brojem predmeta slijedi Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije (16) gdje su se zahtjevi odnosili na zahtjeve za naknadu štete zbog navodnog nepravilnog i nezakonitog rada sudova i državnih tijela te obveznopravne zahtjeve. S obzirom na strukturu zahtjeva, u zastupanju ovog tijela sklopljen je neznatan broj izvansudskih nagodbi (4).

Kod zahtjeva u zastupanju Ministarstva financija, a primljeno je 11 zahtjeva, radilo se često o spornim potraživanjima koja proizlaze iz primjene poreznih i carinskih propisa ili se radi o zahtjevima za naknadom štete za koju podnositelji tvrde da im je nastala zbog navodnog nepravilnog i nezakonitog rada poreznih i carinskih tijela.

Po brojnosti se još mogu istaknuti predmeti u zastupanju Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (11), Ministarstva unutarnjih poslova (8) i Ministarstva obrane (6). Riječ je uglavnom o obveznopravnim zahtjevima koji najčešće proizlaze iz

ugovornih obveza koje se zasnivaju na prethodno sklopljenim ugovorima o izvođenju građevinskih ili drugih radova.

10.2.1.2. Izdavanje tabularne isprave (članak 57. stavak 3. Zakona o zemljišnim knjigama)

Odredbom članka 57. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine broj 63/19, 128/22, 155/23, 127/24, dalje u tekstu ZZK) propisano je da će se smatrati kako je potpis osobe koja je kao tijelo pravne osobe raspolagala nekretninom na ispravi propisno ovjeren i kad ispravu supotpíše nadležno županijsko državno odvjetništvo u slučajevima kada je pravna osoba koja je raspolagala nekretninom prestala postojati, brisana je iz sudskog registra i nema pravnoga sljednika.

U ovim se predmetima radi o izdavanju tabularnih isprava i supotpisu ugovora o prodaji stanova, poslovnih prostora i garaža bivših stambenih zadruga i građevinskih poduzeća koja su brisana iz sudskog registra i nemaju pravnoga sljednika.

Zahtjev za izdavanje tabularne isprave 2020. – 2024.

Godina	Broj zahtjeva u radu	Riješeno pozitivno	Zahtjev odbijen	Ukupno riješeno
2020.	292	192	88	280
2021.	355	233	102	335
2022.	282	212	62	274
2023.	227	168	48	216
2024.	204	149	52	201

Kod postupanja u ovoj vrsti državnoodvjetničkih predmeta treba istaknuti da se radi o predmetima koji su značajni iz razloga što se temeljem tabularne izjave nadležnog državnog odvjetništva na nekretninama koje su bile predmet raspolaganja u razdoblju društvenog vlasništva, a i nakon toga vremena, omogućuje provedba upisa prava vlasništva u zemljišnoj knjizi. To je nerijetko preduvjet za daljnje raspolaganje nekretninama, ali i općenito za uređenje imovinskopravnih odnosa među suvlasnicima kada se radi o nekretninama u višestambenim objektima. U ovim se predmetima u cilju donošenja odluke o osnovanosti podnesenog zahtjeva stranaka u pravilu radi o potrebi ocjene valjanosti brojnih isprava koje svojim nastankom datiraju još iz razdoblja druge polovine prošlog stoljeća.

U 2024. nadležna županijska državna odvjetništva imala su u radu 204 predmeta u postupanju po odredbi članka 57. ZZK te je tijekom razdoblja riješen 201 predmet iz ove osnove, odnosno riješeno je 99 % predmeta. Pozitivno je riješeno 74 % predmeta, dok je zahtjev odbijen u 26 % predmeta. Predmeti u kojima je izostalo izdavanje tabularne isprave odnose se na zahtjeve u kojima je priložena dokumentacija i dostavljene isprave bila manjkava ili nisu ispunjeni uvjeti za postupanje u smislu odredbe članka 57. ZZK.

Analizirajući podatke iz gore prikazanog petogodišnjeg razdoblja, treba istaknuti da je temeljem navedene zakonske odredbe državno odvjetništvo primilo 1.360 predmeta, od kojih je u 824 predmeta, odnosno u čak 61 % predmeta iz ove osnove, izdalo tabularnu ispravu kojom je omogućen upis u zemljišne knjige. Rješavanje ovih predmeta značajno je jer bi bez postupanja državnog odvjetništva na temelju ove zakonske ovlasti sve stranke bile primorane pokrenuti dugotrajne zemljišnoknjižne ili parnične postupke radi ostvarenja upisa u zemljišnu knjigu.

Broj zaprimljenih predmeta manji je u odnosu na prethodnu 2023. godinu za 10 % te se može očekivati daljnje postupno smanjenje priljeva ovih predmeta, što je rezultat činjenice da zemljišnoknjižni sudovi provode postupke upisa višestambenih zgrada u zemljišnu knjigu te postupke povezivanja zemljišne knjige i knjige položenih ugovora.

10.2.2. Odluke državnog odvjetništva u parnicama pred trgovačkim sudovima

a) Odluke i postupanje državnih odvjetništava u parnicama 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Odluke DO				Rasprave	Postupci pred sudom u kojima nije donijeta I-stup. Odluka	Žalbe DO	Izvanredni pravni lijekovi
			Odbijanje inicijative	Tužba	Odgovor na tužbu	Ostale odluke				
2020.	72	599	6	261	207	169	981	673	277	58
2021.	20	502	6	181	168	137	1.152	922	184	34
2022.	23	559	3	224	155	195	967	858	159	101
2023.	17	724	8	258	132	234	787	925	114	42
2024.	50	503	4	209	131	207	813	831	113	59

U 2024. godini primljena su 503 nova zahtjeva u parničnim postupcima pred trgovačkim sudovima. U odnosu na prethodno razdoblje smanjen je broj zaprimljenih parničnih zahtjeva za 27,76 %. Analizirajući podatke o broju zaprimljenih zahtjeva u petogodišnjem razdoblju, može se zaključiti da je broj zaprimljenih zahtjeva u 2024. godini nešto niži od prosjeka broja zaprimljenih zahtjeva za petogodišnje razdoblje. Manji broj parničnih predmeta svakako je i rezultat značajnog broja predmeta koji se riješe nagodbom u mirnom postupku koji je prethodio sudskom.

U parničnim je predmetima iz prethodnog razdoblja u 2023. godinu prenesen nešto veći broj neriješenih predmeta, što je uzrokovano brojem predmeta koji su zaprimljeni potkraj prethodne 2023., no ukupan broj riješenih predmeta u 2024. godini i nadalje potvrđuje maksimalnu ažurnost u radu na ovoj vrsti predmeta.

U parničnim predmetima tijekom razdoblja donesena je 551 meritorna državnoodvjetnička odluka, od čega je podneseno 209 tužbi, u 131 predmetu sudovima su podneseni odgovori na tužbu, a u 207 predmeta donesene su odluke o stupanju Republike Hrvatske u parnice u ulozi umješaka, odluke u ponovnim sudskim postupcima nakon ukidne odluke višeg suda ili u predmetima koji su zaprimljeni nakon odluke suda o promjeni sudske, a time i državnoodvjetničke nadležnosti.

Županijska su državna odvjetništva tijekom 2024. godine zastupala na 813 rasprava u parničnim predmetima pred trgovačkim sudovima. Broj zastupanja na sudskim raspravama povećan je u odnosu na prethodnu 2023. godinu, a razlog tome je što je u 2023. bio proveden štrajk službenika u pravosudnim tijelima i mjere upozorenja pravosudnih dužnosnika. U odnosu na 2023. smanjen je broj postupaka u kojima nisu donesene sudske odluke u parnicama pred trgovačkim sudovima u kojima je stranka Republika Hrvatska (831), što je zasigurno i posljedica zakonskih uređenja koja imaju za cilj ubrzati sudske postupke.

Izjavljeno je 113 redovitih i 59 izvanrednih pravnih lijekova. Broj izjavljenih redovitih pravnih lijekova gotovo je jednak broju koji je evidentiran u prethodnom izvještajnom razdoblju. Broj izvanrednih pravnih lijekova u odnosu na prethodno razdoblje povećan je, i to za 40,47 %. Razlog tome je nužnost postupanja državnog odvjetništva u zastupanju u parnicama radi ujednačavanja sudske prakse pred najvišim sudom, odnosno radi jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili zauzimanja pravnog shvaćanja najvišeg suda o pojedinom važnom pitanju u primjeni prava.

Smanjenje broja zaprimljenih zahtjeva ogleda se u činjenici smanjenja broja stvarnopravnih zahtjeva. Broj stvarnopravnih zahtjeva i sporova u kojima zastupaju županijska državna odvjetništva, iako i dalje vrlo visok, smanjen je u odnosu na prethodnu 2023. godinu za 36,17 % te je sada ponovo na razini ranijih razdoblja. Rezultat je to većeg broja stvarnopravnih zahtjeva koji se riješe nagodbom u prethodnom postupku mirenja. Broj stvarnopravnih zahtjeva u većoj mjeri ovisi i o dinamici postupanja zemljišnoknjižnih sudova jer nove parnice većinom i proizlaze iz prethodno vođenih zemljišnoknjižnih postupaka u kojima protiv odluke suda nije dopušten pravni lijek, već je radi ispravka upisa moguće jedino pokretanje parničnog postupka pred redovitim sudom (pojedinačni ispravni postupci, postupci obnove zemljišne knjige i postupci povezivanja zemljišne knjige i knjige položenih ugovora). Radi se o parnicama u kojima su stranke pravne osobe i u većoj mjeri o parnicama između države i jedinica lokalne samouprave (općine i gradovi). U tim je sporovima prepoznata potreba da se postupci, kad god je to moguće, rješavaju u postupku mirenja pred nadležnim sudom, a u cilju izbjegavanja dugotrajnosti postupaka i smanjenja troškova postupaka.

U 2024. godini u parničnim predmetima došlo je i do smanjenja broja zaprimljenih zahtjeva za naknadom štete za 38 % kao broja ostalih parničnih zahtjeva za 64 % u odnosu na prethodno razdoblje. Razlog tome je manji broj parnica pokrenutih radi utvrđenja ništetnih odluka o upisu u sudski registar novih društava na temelju izjave osnivača da ni on ni povezane osobe nemaju dugovanja s osnova poreza i javnih davanja koja izjava je neistinita, a slijedom izmjena Zakon o sudskom registru iz 2023. koje su onemogućile osnivanje i upis novih društava u takvim situacijama. Zakonskom izmjenom sada je propisano da registarski sud od

Porezne uprave elektroničkim putem pribavlja potvrdu o osobama koje imaju nepodmirenih dugovanja na osnovi javnih davanja u smislu općeg poreznog propisa.

U izvještajnom razdoblju povećan je broj sporova vezanih uz stečaj.

Kada se analiziraju podatci prema stranačkoj ulozi u postupku, može se istaknuti da je u parnicama pred trgovačkim sudovima veći broj onih predmeta u kojima država ostvaruje ove zahtjeve kao aktivna strana, tužitelj u sudskom postupku, od onih u kojima zastupa tuženika.

b) Broj tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po procesnom položaju 2020. – 2024.

Zastupanje RH		Tužitelj	Tuženik	Umješac	Ukupno
2020.	Broj zahtjeva	315	273	11	599
	Postotak	53 %	45 %	2 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	28.707	396.760	-	425.467
2021.	Broj zahtjeva	243	251	8	502
	Postotak	48 %	50 %	2 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	21.416	782.634	-	804.050
2022.	Broj zahtjeva	290	262	7	559
	Postotak	52 %	47 %	1 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	38.775	165.790	-	204.565
2023.	Broj zahtjeva	353	361	10	724
	Postotak	49 %	50 %	1 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	17.455	64.372	-	81.827
2024.	Broj zahtjeva	263	234	6	503
	Postotak	52 %	47 %	1 %	100 %
	Vrijednost zahtjeva (u tisućama EUR)	26.940	421.019	-	447.958

U izvještajnoj godini Republika Hrvatska bila je tužitelj u 52 % parničnih predmeta, tuženik u 47 %. Uspoređujući podatke s ranijim razdobljima, zaključuje se da se država u 2024. godini pojavljivala kao tužitelj, aktivna strana u parničnim postupcima, u većem broju predmeta, odnosno u manjem broju parnica u ulozi tužene strane.

Vrijednost predmeta spora gdje je Republika Hrvatska tužena višestruko je veća nego vrijednost predmeta spora u predmetima u kojima je Republika Hrvatska tužitelj. Razlog tome je, kako je već ranije navedeno, velika vrijednost predmeta spora u parnicama radi naknade štete u kojima se od Republike Hrvatske potražuju iznosi u milijunima eura. Tužitelji svoje zahtjeve temelje na raznim osnovama, a često i na navodno počinjenoj povredi prava EU-a donošenjem određenih propisa, odnosno u primjeni tih propisa od strane domaćih sudova. Riječ je o posebno činjenično i pravno složenim predmetima koji su opsežnog činjeničnog supstrata i

iziskuju posvećenost radu na prouci dokumentacije, pribavi očitovanja i podataka od raznih državnih tijela i institucija, a zahtijevaju i kontinuirano praćenje prakse Suda EU-a radi primjene te prakse u ovim sudskim postupcima. Treba istaknuti da se ovi posebno složeni predmeti sve češće odnose na resor energetike.

Analizirajući vrijednosti zahtjeva koji se ostvaruju u parničnim postupcima s vrijednostima iz ranijeg razdoblja, razvidno je da su vrijednosti zahtjeva koje treće osobe ostvaruju protiv države u parnicama pred trgovačkim sudovima daleko više.

*c) Kretanje tužbenih zahtjeva u parničnim predmetima po vrsti spora
2020. – 2024.*

Godina	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Stvarnopravni	176	152	181	282	180
Obveznopravni	266	223	250	209	213
Naknada štete	104	80	70	87	54
Radni sporovi				42	1
Arbitražni postupci	1	3	1	1	
Sporovi vezani uz stečaj	33	17	23	8	20
Zabrana nezakonitog štrajka	1			1	1
Zaštita intelektualnog vlasništva	1		1	1	1
Ostali parnični sporovi	17	27	33	93	33

Analizirajući gornje podatke o vrstama predmeta, primjećujemo da se najveći broj predmeta odnosio na obveznopravne sporove 42,34 %, zatim stvarnopravne sporove 35,78 %, sporove radi naknade štete 10,73 %, ostale parnične sporove 6,6 % te sporove vezane uz stečaj 3,97 %, dok su ostali sporovi zastupljeni u neznatnom broju.

Uspoređujući ove podatke s podacima iz prethodnog razdoblja, razvidno je da je tijekom 2024. godine neznatno povećan broj parničnih predmeta u kojima se ostvaruju obveznopravni zahtjevi (1 %), dok je broj parničnih predmeta u kojima se ostvaruju stvarnopravni zahtjevi smanjen za 36,17 %.

Sporovi vezani uz stečaj u 2024. godini bilježe povećanje. Radi se u pravilu o dokazivanju osnovanosti ili osporavanja spornih tražbina koje su prijavljene u stečajnim ili predstečajnim postupcima.

d) Novi tužbeni zahtjevi – prema vrsti spora, zastupanom tijelu i procesnom položaju u 2024.

Naziv ministarstva ili drugog tijela	Stvarnopravni sporovi		Obveznopravni sporovi		Naknade štete		Radni sporovi		Arbitražni postupci		Sporovi vezani uz stečaj		Zabrana nezakonitog štrajka		Ostali parnični sporovi		Ukupno	
	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik	Tužitelj	Tuženik
Republika Hrvatska	11	22	11	12		9							1		2	5	25	48
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije			1	5		7											1	12
Ministarstvo zdravstva																		
Ministarstvo hrvatskih branitelja				3												1		4
Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU				1		1												2
Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	40	42	54	29	4	1									1	4	99	76
Ministarstvo unutarnjih poslova			3	5	3	1		1									6	7
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike			1	1		3											1	4
Ministarstvo financija	2	3	5	4	2	5					3	16			11	2	23	30
Ministarstvo gospodarstva				2	1												1	2
Ministarstvo obrane			2	5		2										1	2	8
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova																		
Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	9	4		2		8											9	14
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva	30	7	27	2	1	1					1						59	10
Ministarstvo turizma i sporta																		
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih				2		1												3
Ministarstvo kulture i medija			2	1		1											2	2
Ministarstvo demografije i useljništva																		
Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije																		
Središnji državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje				1														1
Državne nekretnine d.o.o.	5		23	2											2		30	2
Ostali	1	2	2	3	1	1										1	4	7
Državno odvjetništvo – zaštita javnog interesa		1		1											1		1	2
UKUPNO:	98	81	131	81	12	41		1			4	16	1		17	14	263	234

U gornjem tabelarnom prikazu nisu obuhvaćeni predmeti u kojima je u parnicama pred trgovačkim sudovima Republika Hrvatska sudjelovala u postupku kao umješač, već samo kao jedna od parničnih stranaka, tužitelj ili tuženik. No obuhvaćen je broj predmeta pred općinskim sudovima u kojima su županijska državna odvjetništva zbog kadrovskih nedostataka preuzela zastupanje od stvarno nadležnih općinskih državnih odvjetništava.

Analizirajući podatke, razvidno je da je u izvještajnom razdoblju Republika Hrvatska u većem broju parnica nego što je to bilo ranije bila zastupana na aktivnoj strani, kao tužitelj. Tijekom 2023. godine došlo je gotovo do izjednačenja broja zahtjeva koje država ostvaruje kao tužitelj s brojem zahtjeva u odnosu na koje u parnicama sudjeluje kao tuženik.

Država je kao stranka najviše sudjelovala u obveznopравnim i stvarnopравnim sporovima. U obveznopравnim sporovima tužitelj je bila u 61,79 %, a tuženik u 38,20 % predmeta, dok je u stvarnopравnim sporovima Republika Hrvatska bila tužitelj u 54,74 %, a tuženik u 45,25 % predmeta. U sporovima radi naknade štete Republika Hrvatska bila je tužitelj u 22,64 %, a tuženik u 77,35 % predmeta. U sporovima vezanima uz stečaj Republika Hrvatska bila je u većoj mjeri tuženik (80 %). Broj ovih predmeta je povećan u odnosu na prethodno razdoblje, no radi se o relativno malom broju predmeta.

Najbrojniji su sporovi u zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine (175). Riječ je o većem broju predmeta obveznopравnih zahtjeva u kojima je država većim dijelom na aktivnoj strani kao tužitelj kojima se potražuju isplate iz raznih osnova, najčešće s osnova korištenja nekretnina u državnom vlasništvu od strane bespravnih korisnika, ali i s osnova nelegalne eksploatacije mineralne sirovine. Ovo tijelo zastupa se i u najvećem broju stvarnopравnih sporova gdje se radi o parnicama radi priznanja prava vlasništva ili ispravka upisa u zemljišnoj knjizi. U stvarnopравnim sporovima gotovo je podjednak broj onih u kojima je država tužitelj i tuženik.

Po broju parnica slijedi Republika Hrvatska bez naznake zastupanog tijela (73). Vidljivo je da se veći broj ovih predmeta odnosilo na stvarnopравne sporove u kojima je država tuženik (sporovi radi ostvarenja upisa u zemljišne knjige), ali i obveznopравne sporove sa zahtjevima za isplatu, odnosno sporove radi naknade štete iz raznih osnova.

Zatim po brojnosti slijede parnični predmeti u zastupanju Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva (69). U zastupanju ovog tijela država je u 85,8 % predmeta na aktivnoj strani, tužitelj, te se radi o stvarnopравnim zahtjevima kojima država nastoji ostvariti upis prava vlasništva na poljoprivrednom ili šumskom zemljištu, ali i naplatiti tražbine s osnova raspolaganja ili korištenja državnog poljoprivrednog zemljišta.

Slijede predmeti u zastupanju Ministarstva financija (53), koje generira obveznopравne sporove i sporove vezane uz stečaj.

U zastupanju Republike Hrvatske kao stranke u parnicama pred trgovačkim sudovima značajan je i broj predmeta pokrenutih na inicijativu društva Državne

nekretnine d.o.o. (32). Riječ je o postupcima u kojima se najvećim dijelom zahtjeva isplata naknade za korištenje državnih nekretnina od bespravnih korisnika poslovnih prostora kojima upravlja društvo ili iseljenje i predaja u posjed Republici Hrvatskoj ove imovine.

Značajan je i broj parničnih predmeta u zastupanju Ministarstva mora, prometa i infrastrukture (23). Iz gornjih podataka vidljivo je da se uglavnom radi o stvarnopravnim zahtjevima u kojima se ostvaruju zahtjevi za upisom pomorskog dobra kada je država tužitelj, te manji dio predmeta u kojima se od države traži isplata naknade štete za ulaganja u pomorsko dobro. Navedeni predmeti koji se odnose na zaštitu pomorskog dobra imaju poseban značaj jer cijenimo da ova imovina kao jedan od naših najznačajnijih i najvrednijih resursa nije u dovoljnoj mjeri sustavno zaštićena kroz nadzor inspekcijskih službi.

Slijede s podjednakim brojem (13) predmeti u zastupanju Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, uglavnom u parnicama radi naknade štete u kojima je država tužena, te Ministarstva unutarnjih poslova u parnicama radi isplate i naknade štete.

U sporovima za naknadu štete Republika Hrvatska je u većem broju predmeta na pasivnoj strani. Uglavnom se radi o tužbama zbog navodnog nepravilnog i nezakonitog rada državnih tijela i sudova za čiji rad odgovara Republika Hrvatska te predmetima u kojima se upire na odgovornost Republike Hrvatske zbog navodno počinjene povrede prava Europske unije. U navedenim predmetima u kojima se potražuju iznimno visoki iznosi naknade štete tužitelji predlažu i postavljanje prethodnih pitanja Sudu Europske unije.

Ostala tijela slijede u zastupanju s manjim brojem predmeta.

10.2.3. Odluke trgovačkih sudova u parnicama u kojima zastupa državno odvjetništvo

a) *Uspjeh u parnicama pred trgovačkim sudovima 2020. – 2024.
(prema broju zahtjeva)*

Godina	Sudske odluke			Uspjeh u parnicama- presude/rješenja					
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupno sudskih odluka	Dobiven u cijelosti (broj)	Postotak dobivenih	Izgubljen u cijelosti (broj)	Postotak izgubljenih	Djelomično dobiven/izgubljen (broj)	Postotak djelomično dobivenih/izgubljenih
2020.	418	40	458	256	61 %	129	31 %	33	8 %
2021.	536	31	567	334	62 %	169	32 %	33	6 %
2022.	467	21	488	318	68 %	109	23 %	40	9 %
2023.	416	45	461	283	68 %	95	23 %	38	9 %
2024.	416	24	440	297	71 %	93	22 %	26	6 %

Trgovački su sudovi u 2024. godini u parnicama u kojima je zastupalo državno odvjetništvo donijeli ukupno 440 odluka, što je u odnosu na 2023. godinu daljnje smanjenje za 4,55 %. Ako se promatra kretanje donesenih sudskih odluka u petogodišnjem razdoblju vidljivo je smanjenje broja donesenih sudskih odluka u predmetima u kojima država sudjeluje ako stranka, no smanjenje broj zaprimljenih odluka svakako je i posljedica manjeg priliva novih parničnih predmeta u kojima sudjeluje državno odvjetništvo. Od ukupnog broja sudskih odluka donesenih tijekom 2024. godine u predmetima u kojima sudjeluje Republika Hrvatska 94,54 % odnosi se na presude/rješenja, a 5,45 % na sudske nagodbe. U usporedbi s prethodnom 2023. godinom smanjen je broj parnica koje su okončane sudskom nagodbom, no u prethodnom je razdoblju broj parnica okončanih nagodbom bio izuzetno povećan jer se radilo o parnicama s činjenično i pravno istovrsnim zahtjevima u sporovima s jedinicama lokalne samouprave. Tijekom razdoblja sklopljene su nagodbe nakon što se najviši sud odredio o pojedinim spornim pitanjima primjene prava, te u parnicama koje se pokreću nakon dovršenih zemljišnoknjižnih postupaka u prekluzivnom roku iz ZZK, bez provođenja postupka mirenja, pa se tijekom parnice rasprave sporna pitanja i utvrde činjenice koje nesporno daju osnov za okončanje spora nagodbom.

Od ukupno 440 sudskih odluka 71 % doneseno je u korist Republike Hrvatske zastupane po državnom odvjetništvu, a 22 % sporova izgubljeno je u cijelosti. Državno odvjetništvo djelomično je uspjelo u zastupanju u 6 % predmeta. Ovdje se istaknuće da je postotak "dobiven u cijelosti", "izgubljen u cijelosti" i "djelomično dobiven/izgubljen" izračunat u odnosu na broj donesenih presuda/rješenja, što znači da nisu uračunate nagodbe. Također, vezano za uspješnost u zastupanju treba istaknuti da se u uspješnost ne broje predmeti u kojima državno odvjetništvo zastupa Republiku Hrvatsku kao umješaa u parnicama pred sudovima.

Promatrajući petogodišnje razdoblje, može se primijetiti da je u izvještajnom razdoblju 2024. godine zadržan trend uspješnosti te da je u odnosu na prethodna razdoblja došlo do povećanja postotka dobivenih parnica u korist Republike Hrvatske, odnosno smanjenja broja izgubljenih sporova, što je rezultat kvalitetnog i uspješnog zastupanja Republike Hrvatske od strane državnog odvjetništva.

*b) Uspjeh u parnicama pred trgovačkim sudovima 2020. – 2024.
(prema vrijednosti spora)*

Godina	Sudske odluke		Uspjeh prema vrijednosti spora- presude/rješenja/sudske nagodbe			
	Presude/ rješenja (broj)	Sudska nagodba (broj)	Ukupna vrijednost dobivenog (u tisućama eura)	Postotak dobivenog u odnosu na vrijednost	Ukupna vrijednost izgubljenog (u tisućama eura)	Postotak izgubljenog u odnosu na vrijednost
2020.	418	40	379.384	87 %	56.109	13 %
2021.	536	31	450.907	90 %	49.297	10 %
2022.	467	21	172.230	85 %	29.278	15 %
2023.	416	45	721.370	98 %	13.289	2 %
2024.	416	24	74.891	89 %	9.374	11 %

Gornji tabelarni podatci pokazuju da je i nadalje zadržan trend visoke uspješnosti u zastupanju Republike Hrvatske kada se ona promatra prema vrijednosti spora. U 2024. godini dobiveno je sporova u vrijednosti 74.891.000,00 EUR, odnosno 89 %. Napominjemo da je u ovom iznosu dobivenih sporova uračunata i vrijednost sklopljenih sudskih nagodbi, a predmeti u kojima državno odvjetništvo zastupa kao umješač nisu iskazani kroz ove podatke.

Razlog manje novčane vrijednosti dobivenih, odnosno izgubljenih sporova u odnosu na prethodnu 2023. godinu proizlazi iz činjenice da su u prethodnom razdoblju okončani sporovi u kojima su vrijednosti predmeta bile izrazito visoke. I u ovom izvještajnom razdoblju uspješnost prema vrijednosti zahtjeva najviša je upravo u parnicama radi naknade štete u kojima su zahtjevi postavljeni u vrlo visokim iznosima. Državno odvjetništvo uspješno osporava takve tužbene zahtjeve i sudovi prihvaćaju pravna shvaćanja iz odgovora na tužbu, podnesaka i dokaza koje tijekom postupka sudu prezentira državno odvjetništvo. U toj vrsti predmeta radi se o zahtjevima pravnih osoba, koje svoje zahtjeve temelje na navodnom nepravilnom i nezakonitom radu tijela državne uprave za koje odgovara država, kao i nepravilnom i nezakonitom radu sudova i tijela s javnim ovlastima. Radi se o parnicama koje su nerijetko proizišle iz određenih prethodno vođenih postupaka u kojima je javnopravno tijelo kao stranka sudjelovalo u upravnim sporovima, odnosno odluke tih tijela upravni su sudovi ocijenili nezakonitima te su odluke poništene. Često upravo iz tih razloga tužitelji u parnicama drže da im nezakonitost utvrđena u okviru upravnosudskog

postupka daje osnovu za potraživanja prema državi s osnove naknade štete. Radi se o sve složenijim predmetima koji se tiču postupanja ne samo državnih tijela već i državnih agencija (FINA, HANFA, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju itd.) koje postupaju u prenesenim im javnim ovlastima i u širem smislu predstavljaju postupanje države. Treba naglasiti da je veći broj predmeta radi naknade štete koji se odnose na resor energetike koji su posebno činjenično i pravno složeni.

Također, treba naglasiti i istaknuti uspješnost državnog odvjetništva u zastupanju u predmetima radi naknade štete zbog ulaganja u pomorsko dobro u odnosu na zahtjeve koji se temelje na navodnim procjenama nekretnina pomorskoga dobra u postupcima pretvorbe društvenih poduzeća, kao i zahtjevima prema nepoštenim posjednicima državnih nekretnina koji su godinama ubirali koristi od te imovine na način da su neovlašteno omogućivali da tu imovinu koriste treći, uz plaćanje izdašnih iznosa naknade nevlasnicima. Ovdje je nužno istaknuti da su takve situacije mnogobrojne, a uz to i da su kao takve trajale dugi niz godina, što je nužno dovelo do iznimno složenih odnosa među strankama, koji dodatno kompliciraju sudske postupke i utječu na njihovu složenost i duljinu trajanja. To se u konačnici odražava i na stanje i zapuštenost brojnih nekretnina u državnom vlasništvu kojima je upravo zbog te činjenice svako daljnje raspolaganje otežano. Nužno je stoga da upravitelji nekretnina u državnom vlasništvu putem svojih službi kontinuirano provjeravaju način korištenja nekretnina i stanje nekretnina, jer zanemarivanje obavljanja ovih poslova osim neučinkovitog upravljanja dovodi i do dugotrajnih i skupih sudskih postupaka neizvjesnog ishoda.

Svakako treba istaknuti da uspješnost proizlazi i iz uspješnog zastupanja u parnicama u kojima se ostvaruju stvarnopravni zahtjevi u kojima vrijednost spora predstavljaju tržišne vrijednosti nekretnina koje su predmet sudskog postupka. Državno odvjetništvo uspješno je zastupalo u predmetima u kojima je osporilo takve, neosnovano postavljene zahtjeve koji se odnose na nekretnine vrijednog građevinskog zemljišta, stanova i poslovnih prostora, poslovnih objekata te kada se u sporu zahtijevalo utvrđenje prava vlasništva države na vrlo vrijednim nekretninama u pretvorbi neprocijenjenog građevinskog zemljišta, stanova i poslovnih prostora, šuma i šumskog zemljišta, poljoprivrednog zemljišta i drugim nekretninama na kojima je država vlasništvo stekla *ex lege* ili se pak zahtijeva utvrđenje da određene nekretnine predstavljaju opće dobro (pomorsko dobro).

Također valja istaknuti da je tijekom izvještajnog razdoblja zaprimljen i veći broj predmeta u kojima su donesene za državu povoljne sudske odluke u parnicama u kojima je državno odvjetništvo u zastupanju Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i na temelju inicijative društva Državne nekretnine d.o.o. potraživalo isplate s osnova naknade za bespravno korištenje poslovnih prostora u vlasništvu države. Međutim, u ovim predmetima najčešće se sudski postupak dodatno komplicira činjenicom da korisnici poslovnih prostora nerijetko protutužbenim zahtjevima zahtijevaju i isplatu sredstava s osnova izvršenih ulaganja u poslovne prostore pa se parnični postupci vode u dužem razdoblju, a nakon čega se nerijetko događa da dužnici, pravne osobe, završe u stečajnom postupku te država nikada ne uspijeva naplatiti svoja potraživanja. Dakle, bilo bi opravdano sklapanje ugovora s korisnicima prostora, jer dugotrajne parnice, iako poluču pozitivnu sudsku odluku, na kraju rezultiraju nemogućnošću namirenja potraživanja

države i stoga nisu rješenje problema neuređenosti osnova korištenja poslovnih prostora.

U 2024. godini ukupna vrijednost izgubljenoga iznosila je 9.374.000,00 EUR, što u postotku čini 11 % ukupne vrijednosti spora.

10.2.4. Odluke u stečajnim i predstečajnim predmetima

Stečajni postupak provodi se radi skupnog namirenja vjerovnika stečajnog dužnika unovčenjem njegove imovine i raspodjelom prikupljenih sredstava vjerovnicima i u tom postupku sudjeluje državno odvjetništvo kao zastupnik po zakonu Republike Hrvatske. Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ovlašten je podnijeti vjerovnik ili dužnik, dok je Financijska agencija dužna podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako pravna osoba u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje ima evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u neprekinutom razdoblju od 120 dana. Stečajni se postupak može otvoriti ako sud za dužnika utvrdi njegovu nesposobnost za plaćanje (postojanje evidentiranih neizvršenih osnova za plaćanje u očevidniku u neprekinutom razdoblju od 60 dana) i njegovu prezaduženost (ako je imovina dužnika pravne osobe manja od postojećih obveza).

Predstečajni postupak provodi se radi uređivanja pravnog položaja dužnika i njegova odnosa prema vjerovnicima, sprječavanja nesposobnosti plaćanja i održavanja njegove djelatnosti. Prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka ovlašten je podnijeti isključivo sam dužnik. Zakonom je propisano da se predstečajni postupak nad dužnikom može otvoriti u slučaju kada sud utvrdi postojanje prijetće nesposobnosti za plaćanje na strani dužnika (da svoje postojeće obveze neće moći ispuniti po dospelju).

Riječ je o hitnim postupcima koji se pokreću na prijedlog ovlaštene osobe. Zakonom je propisan rok u kojem se predstečajni postupak nad dužnikom mora dovršiti (120 dana do maksimalno 180 dana od otvaranja predstečajnog postupka).

Zakonski je rok za prijavu tražbine u stečajnom postupku 60 dana od otvaranja stečajnog postupka, a rok za prijavu tražbine u predstečajnom postupku je 21 dan od otvaranja tog postupka. Propuštanje roka za prijavu tražbina u stečajnom ili predstečajnom postupku ima za posljedicu gubitak prava na prijavu tražbine i nemogućnost namirenja. Zbog toga je za ostvarivanje tražbina države kao vjerovnika u ovim postupcima nužno postupanje državnog odvjetništva u propisanim, kratkim rokovima. To postupanje ovisi o ažurnosti drugih državnih tijela koja podatke o svojim tražbinama trebaju pravodobno dostaviti nadležnom državnom odvjetništvu.

U stečajnim i predstečajnim postupcima sudska pismena dostavljaju se sudionicima postupka objavom pismena na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova. Podnesci se podnose na propisanim obrascima. U ovim postupcima svaki vjerovnik snosi svoje troškove postupka.

Državno odvjetništvo na prijedlog državnih tijela, najčešće Ministarstva financija, Porezne uprave, podnosi nadležnom trgovačkom sudu prijedloge za otvaranje stečajnog postupka i/ili prijavljuje tražbine državnih tijela u stečajnim i predstečajnim postupcima pokrenutima po prijedlogu drugih vjerovnika ili samog dužnika.

Državno odvjetništvo u tim postupcima podnosi i obavijesti o postojanju razlučnih i izlučnih prava na nekretninama stečajnog dužnika koja postoje u korist države. Za ostvarivanje boljeg statusa u cilju namirenja tražbina države koje se ostvaruju u stečajnim postupcima važno je istaknuti da općinska državna odvjetništva na prijedlog Ministarstva financija, Porezne uprave, podnosi prijedloge za osiguranje novčanih tražbina s osnove poreznog duga i drugih javnih davanja zasnivanjem založnog prava na nekretninama. Na ovaj način Republika Hrvatska u stečajnom postupku ima položaj razlučnog vjerovnika i daleko bolju mogućnost namirenja svoje tražbine kod unovčenja takvih nekretnina u stečaju. Međutim, založno pravo kao sredstvo osiguranja naplate tražbina s osnova poreznog duga često je upisano nakon već ranije upisanog osiguranja založnim pravom u korist banaka i drugih financijskih institucija. U tom slučaju ti vjerovnici imaju prvenstveno pravo na namirenje iz vrijednosti založene nekretnine/pokretnine.

U stečajnim i predstečajnim postupcima državno odvjetništvo aktivno sudjeluje na skupštinama vjerovnika zastupajući interese države kao jednog od vjerovnika. Na skupštinama vjerovnika odlučuje se o svim važnim pitanjima koja se odnose ponajprije na unovčenje imovine, ali i o pitanjima koja se odnose na pokretanje ili nastavak već započetih postupaka čiji ishodi mogu dovesti do povećanja imovine i vrijednosti stečajne mase iz koje se namiruju vjerovnici.

a) Stečajni predmeti – odluke državnog odvjetništva 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)										Ukupno MDO	Ostale odluke	Ukupno donesenih odluka
				Odbijanje inicijative	Prijedlog za otvaranje stečaja	Prijedlog za nastavak postupka-naknadna dioba	Prijava novčane tražbine u stečaju/likvidaciji	Iznos novčane tražbine (u tisućama EUR)	Prijava novčane tražbine u stečaju/likvidaciji i obavijest o razlučnom/izlučnom pravu	Iznos novčane tražbine (u tisućama EUR)	Obavijest o razlučnom/izlučnom pravu	Prijedlog za imenovanje likvidatora nad imovinom brisanog društva	Službena bilješka kojom se okončava rad			
2020.	160	3.557	3.717	9	357	39	688	58.826	132	36.041			1.921	3.146	540	3.686
2021.	161	5.231	5.392	25	658	36	638	79.357	102	15.477			2.970	4.429	801	5.230
2022.	235	5.810	6.045	13	464	29	617	89.599	115	35.090	2		3.810	5.050	953	6.003
2023.	147	4.744	4.891	12	439	26	491	100.175	123	28.410	2		2.986	4.079	781	4.860
2024.	144	5.024	5.168	7	422	20	643	52.296	115	49.654	1		3.158	4.366	772	5.138

U izvještajnoj godini zaprimljena su ukupno 5.024 zahtjeva, što u odnosu na 2023. godinu predstavlja povećanje broja stečajnih predmeta od 6 %.

Kada se novozaprimljenim zahtjevima pribroje oni koji su ostali u radu iz 2023. godine, u 2024. godini ukupno je radu bilo 5.168 zahtjeva. Tijekom razdoblja riješeno je 99,41 % zahtjeva.

Od riješenih predmeta u njih 7 odbijena je inicijativa za postupanje, sudovima su podnesena 422 prijedloga za otvaranje stečaja, 20 prijedloga za nastavak postupka / naknadnu diobu, 643 prijave novčanih tražbine u stečaju/likvidaciji u vrijednosti od 52.296.000,00 EUR, 115 prijave novčanih tražbina i obavijesti o razlučnom pravu ukupne vrijednosti 49.654.000,00 EUR.

Analizirajući podatke, može se zaključiti da je broj stečajnih predmeta povećan kako je uvodno istaknuto te da je istodobno značajno povećan broj podnesenih prijave tražbina u stečajnim postupcima za 23,63 % u odnosu na prethodnu 2023. godinu. Razlog tome je činjenica da je u 2024. godini zaprimljen veći broj stečajnih predmeta u kojima je stečaj otvoren nad pravnim osobama koje imaju imovine i nad kojima se provodi redoviti stečajni postupak u cilju unovčenja imovine i namirenja vjerovnika. Pri tome je još uvijek izrazito velik broj zaprimljenih predmeta skraćenih stečajnih postupaka (3.155 predmeta) koji se sukladno Stečajnom zakonu pokreću na zahtjev regulatornog tijela, FINA-e, u situaciji blokade računa tih subjekata kroz zakonom propisano razdoblje, a radi se o subjektima koji nemaju ni imovine ni zaposlenih.

I u ovom izvještajnom razdoblju najveći se broj prijavljenih tražbina u ovim postupcima odnosio na tražbine Ministarstva financija, Porezne uprave, ili Carinske uprave s osnova poreznog ili carinskog duga.

Potrebno je istaknuti da se u 18 % predmeta u kojima država tražbine ostvaruje u stečajnim postupcima radi o osiguranim tražbinama koje država ostvaruje kao razlučni vjerovnik. To znači da se radi o tražbinama koje su prethodno osigurane prisilno ili dobrovoljno zasnovanim založnim pravima na imovini dužnika. Iznos osiguranih tražbina koje su prijavljene u stečajnim postupcima povećan je u odnosu na ranije razdoblje, a radi se o iznosu od 49.654.000,00 EUR.

b) Stečajni predmeti – odluke suda 2020. – 2024.

Godina	Rasprave	Odluke suda o tražbini RH					Postupci u kojima sud nije donio odluku o obustavi/ zaključenju stečaja	Pravni lijek DO	Revizija	Tužba DO radi utvrđenja / osporavanja tražbine
		Utvrđena	Iznos utvrđene tražbine (u tisućama eura)	Osporena	Iznos osporene tražbine (u tisućama eura)	Ukupno odluka suda o tražbini RH				
2020.	3.299	638	108.920	46	23.199	684	2.372	78	6	26
2021.	3.585	553	59.228	19	9.025	572	2.076	25		7
2022.	3.054	577	84.293	22	4.886	599	1.897	26	1	17
2023.	2.486	528	109.506	14	82	542	1.852	28		4
2024.	2.850	667	79.669	19	79.917	686	1.941	30		9

U izvještajnoj godini u stečajnim predmetima državno je odvjetništvo zastupalo na 2.850 ročišta kod trgovačkih sudova. Broj ročišta povećan je u odnosu na 2023. godinu.

Radilo se o ispitnim i izvještajnim ročištima i skupštinama vjerovnika u stečajevima u kojima država ostvaruje svoje prijavljene tražbine. Ročišta radi ispitivanja tražbina značajna su, a priprema za zastupanje na tim ročištima važna je jer na njima vjerovnici imaju priliku eventualno osporiti tražbine drugih vjerovnika i u slučaju kada te tražbine nije osporio stečajni upravitelj. Kako bi se kritički razmotrila prethodno dostavljena očitovanja stečajnog upravitelja o prijavljenim tražbinama, kao i prijedlozi odluka stečajnog upravitelja u cilju unovčenja imovine dužnika, nerijetko je radi zastupanja na ispitnim i izvještajnim ročištima potrebno detaljno analizirati isprave na kojima se temelje prijavljene tražbine drugih vjerovnika u stečaju, ali i podatke o imovini dužnika, analizirati eventualne postupke u kojima dužnik već sudjeluje ili se vode u odnosu na imovinu koja predstavlja stečajnu masu. U ovoj analizi državno odvjetništvo koristi postojeću, a nužnu iznimno kvalitetnu suradnju s poreznim tijelima.

Od ukupno prijavljenih tražbina države i njenih tijela u stečajnom postupku za 667 tražbina trgovački su sudovi donijeli rješenja kojima se te tražbine utvrđuju, i to u iznosu od 79.669.000,00 EUR, a za 19 tražbina donijeli su rješenja kojima se utvrđuje da su te tražbine osporene, i to u iznosu od 79.917.000,00 EUR. Sporne tražbine nerijetko su predmetom upravnih sporova koji se vode radi poništenja rješenja poreznog ili carinskog tijela. U odnosu na prethodno razdoblje bilježi se povećanje broja utvrđenih tražbina od 26 %. Razlog tome je činjenica sada ustaljene prakse sudova u pogledu tražbina koje država ostvaruje kao vjerovnik I. višeg isplatnog reda (tražbine s osnove doprinosa iz plaće i na plaću, porezi i doprinosi na dohodak i doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje).

Državno je odvjetništvo na rješenja trgovačkih sudova o utvrđenim, odnosno osporenim tražbinama izjavilo 30 redovitih pravnih lijekova. Tijekom 2023. u stečajnim predmetima nije izjavljen niti jedan izvanredni pravni lijek.

U 9 predmeta državna su odvjetništva podnijela tužbe radi utvrđenja osnovanom osporene tražbine.

U pogledu naplate i namirenja u stečajnim postupcima može se zaključiti da do namirenja dolazi uglavnom u postupcima gdje su tražbine države osigurane razlučnim pravima na imovini dužnika nad kojim je otvoren stečajni postupak. Dakle, nužno je, ako postoje dospjele, a nepodmirene tražbine, da se radi osiguranja njihove naplate odmah zasnije založno pravo.

Kada se pak radi o zasnovanim razlučnim pravima na vozilima, strojevima i drugim pokretninama, može se reći da se u pravilu radi o imovini koja ili nije dostupna ili nije u posjedu stečajnog upravitelja ili je riječ o neupotrebljivoj i bezvrijednoj imovini. Razlog tome je što je od trenutka stvarnog poslovanja dužnika do otvaranja stečajnog postupka proteklo dulje vremensko razdoblje. Dakle, ako se promatra interes vjerovnika, tada bi stečajne postupke trebalo otvarati u što kraćem razdoblju od stvarnog prestanka poslovanja pojedinog subjekta.

10.2.4.1. Predstečajni predmeti

a) Predstečajni predmeti – odluke državnog odvjetništva 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih zahtjeva	Ukupno u radu u DO	Meritorne državnoodvjetničke odluke (MDO)							Ostale odluke	Ukupno donesenih odluka
				Odbijanje inicijative	Prijedlog za otvaranje predstečajnog postupka	Prijava novčane tražbine u predstečaju	Iznos novčane tražbine (u tisućama EUR)	Obavijest o razlučnom/izlučnom pravu	Službena bilješka kojom se okončava rad	Ukupno MDO		
2020.	12	146	158			58	77.360	2	15	75	53	128
2021.	17	153	170		1	58	13.008		17	76	50	126
2022.	2	174	176			76	42.847		15	91	37	128
2023.	12	141	153			54	40.162		16	70	74	144
2024.	6	158	164			88	10.996		13	101	61	162

Iz gornjih podataka o predstečajnim predmetima i donesenim odlukama državnog odvjetništva u 2024. godini može se zamijetiti da je došlo do povećanja broja zaprimljenih zahtjeva (158). Povećanje iznosi 12 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Ukupan broj predmeta u radu također bilježi povećanje za 7 %. Tijekom 2023. godine državno odvjetništvo imalo je u radu 164 predstečajna predmeta.

U predstečajnim postupcima tijekom 2024. godine podneseno je 88 prijava novčanih tražbina u iznosu od 10.996.000,00 EUR. U odnosu na ranije izvještajno razdoblje broj prijava povećan je za 63 %, a iznos prijavljenih tražbina smanjen je za 72 %. Najvećim se dijelom prijave tražbina odnose na zastupanje Ministarstva financija, Porezne uprave.

Ukupno su tijekom 2024. godine donesene 162 odluke, što je 12,5 % veći broj odluka državnog odvjetništva nego u prethodnom razdoblju, od čega 101 meritorna državnoodvjetnička odluka.

b) Predstečajni predmeti – odluke suda 2020. – 2024.

Godina	Rasprave	Odluke suda o tražbini RH					Predstečajni sporazum		Pravni lijek DO	Revizija	Tužba DO radi utvrđenja / osporavanja tražbine
		Utvrđena	Iznos novčane tražbine (u tisućama EUR)	Osporena	Iznos novčane tražbine (u tisućama EUR)	Ukupno odluka suda	Glasanje o planu restrukturiranja (broj)	Novčana tražbina RH po potvrđenom sporazumu (u tisućama EUR)			
2020.	178	75	43.707	4	187	79	47	76.978	16		6
2021.	167	103	14.890	12	1.891	115	41	8.704	5		1
2022.	199	90	7.919	9	1.543	99	32	3.316	2		4
2023.	178	84	8.471	4	51	88	35	8.103	3		2
2024.	233	103	27.916	10	451	113	61	24.707	1		1

U izvještajnom razdoblju u predstečajnim predmetima državna su odvjetništva sudjelovala na 233 ročišta i skupština vjerovnika, što je u odnosu na 2023. godinu više za 31 %.

Trgovački su sudovi za 103 tražbine države kao vjerovnika donijeli rješenja kojima se te tražbine utvrđuju, i to u iznosu od 27.916.000,00 EUR, a za 10 tražbina donijeli su rješenja kojima se tražbine smatraju osporenima, u iznosu od samo 451.000,00 EUR. U 61 predmetu državno je odvjetništvo u zastupanju države kao vjerovnika glasalo o prijedlogu Plana restrukturiranja dužnika, odnosno o predloženom predstečajnom sporazumu, što je značajno više (74,3 %) nego u prethodnoj 2023. godini. Ukupno je tijekom razdoblja primljeno 113 sudskih odluka, a u predmetima u kojima su potvrđeni predstečajni sporazumi novčane tražbine Republike Hrvatske po sporazumu iznose 24.707.000,00 EUR.

Tijekom razdoblja podnesena je samo 1 tužba radi utvrđivanja osnovanom u postupku osporena tražbina države kao vjerovnika, odnosno osporavanja tražbine drugih vjerovnika.

U radu na predstečajnim predmetima može se primijetiti načelno da dužnici vrlo često predstečajni postupak koriste kako bi izbjegli otvaranje stečaja nad društvom. Naime, dužnici, koji iako kumuliraju odavno dospjela dugovanja prema

trećim osobama, u pravilu niti ne obavljaju poslovanje, koriste provođenje statusnih promjena za društva predviđene Zakonom o trgovačkim društvima i Zakonom o sudskom registru (provode se osnivanja novih društava te pripajanja društava dužnika novoosnovanim društvima), a nakon toga predlažu otvaranje predstečajnog postupka prije nego što su nastupili stečajni razlozi. Iako regulatorno tijelo, Financijska agencija, podnosi prijedloge za otvaranje stečajnog postupka jer postoje stečajni razlozi, sudovi u takvim situacijama, kada je ranije primljen prijedlog dužnika za otvaranje predstečajnog postupka, donose rješenja o otvaranju predstečajnih postupaka na temelju činjenica koje su postojale u trenutku podnošenja tog prijedloga, iako su u trenutku donošenja rješenja već nastupili stečajni razlozi. Može se zaključiti da ovdje izostaje kritička analiza stvarnog stanja dužnika od strane sudova, a u postupanju dužnika očita je zlouporaba prava. Međutim, žalbu protiv rješenja o otvaranju predstečajnog postupka ima pravo podnijeti samo dužnik, ali ne i vjerovnici. Također, mora se istaknuti i činjenica da se vrlo često nameće zaključak kako dužnici prijavljivanjem vrlo visokih tražbina povezanih osoba *de facto* upravljaju cijelim predstečajnim postupkom te upitnim ostvarivanjem potrebnih većina realiziraju predstečajni sporazum i umanjuju tražbine vjerovnika koji godinama čekaju namirenje vlastitih potraživanja. Često se stoga nameće zaključak da se radi o postupku koji je nerijetko usmjeren na ostvarivanje drugih interesa dužnika, a ne na nastavak poslovanja i reguliranja svojih obveza prema vlastitim vjerovnicima.

10.2.5. Odluke u upravnim sporovima

a) Upravni sporovi 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih predmeta									Ukupno u radu pred DO	Rasprave	Žalbe DO	inicijativa za podnošenje ZZIPP
		Zastupanje po zakonu				Zastupanje po punomoći				Ukupno primljeno				
		Tužitelj	Tuženi	Zainteresirana osoba	Ukupno	Tužitelj	Tuženi	Zainteresirana osoba	Ukupno					
2020.	24	21	7	163	191	11	180	2	193	384	408	246	29	0
2021.	20	41	6	267	314	2	1.175	0	1.177	1.491	1.511	179	21	5
2022.	29	47	15	239	301	0	241	7	248	549	578	198	49	2
2023.	23	34	4	222	260	5	382	2	389	649	672	145	29	1
2024.	94	31	6	160	197	3	219	5	227	424	518	175	315	0

U izvještajnoj godini bila su zaprimljena ukupno 424 predmeta upravnih sporova.

Smanjenje broja ove vrste predmeta rezultat je činjenice da su županijska državna odvjetništva u prethodnom razdoblju, 2023. godine, primila nešto veći broj predmeta upravnih sporova u zastupanju najvećim dijelom Ministarstva hrvatskih branitelja kao tuženog tijela na temelju izdane punomoći Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu, Rijeci i Osijeku za zastupanje tog tijela pred Upravnim sudom u Splitu, Upravnim sudom u Rijeci i Upravnim sudom u Osijeku. Radi se sporovima po

tužbama pripadnika HVO-a radi oglašavanja ništavim rješenja o stjecanju statusa ratnog vojnog invalida iz Domovinskog rata.

Od ukupnog broja ovih predmeta (424) državno odvjetništvo zastupalo je po zakonu u 197 predmeta (46,46 %), a po punomoći zastupalo je u 227 predmeta (53,54 %).

U upravnim sporovima državno odvjetništvo po zakonu zastupa Vladu Republike Hrvatske kao javnopravno tijelo, stranku u sporu. Tijekom 2024. godine zaprimljena su samo 3 predmeta u kojima je tuženik u upravnom sporu Vlada Republike Hrvatske.

U upravnim sporovima državno odvjetništvo na temelju punomoći zastupa tužena javnopravna tijela, i to osim Ministarstva hrvatskih branitelja, još i Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo financija, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Ministarstvo obrane i Ministarstvo gospodarstva.

Državno je odvjetništvo u predmetima upravnih sporova u 197 predmeta zastupalo po zakonu, od kojih je u 16 % predmeta na strani tužitelja, u 3 % predmeta na strani tuženika i u 81 % predmeta kao zainteresirana osoba radi zaštite javnog interesa. U zaštiti javnog interesa ili kao stranka *sui generis* državno je odvjetništvo u izvještajnom razdoblju pokrenulo 18 upravnih sporova. Kad je riječ o predmetima u kojima državno odvjetništvo sudjeluje kao stranka *sui generis* u zaštiti javnog interesa, to su upravni sporovi koji se odnose na postupke denacionalizacije, neprocijenjene imovine ili statusa općih dobara.

Iako sukladno odredbi čl. 36. Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine, broj 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17 i 110/21) sud može presudom riješiti spor bez rasprave u zakonom propisanim slučajevima, državno je odvjetništvo tijekom izvještajnog razdoblja zastupalo na ukupno 175 rasprava, što je u odnosu na 2023. godinu povećanje od 20,68 %.

Tijekom 2024. godine izjavljeno je 315 pravnih lijekova na odluke sudova donesene u upravnim sporovima. Radi se o značajnom povećanju broja izjavljenih pravnih lijekova u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, a razlog tome su nepovoljne odluke upravnih sudova posebice u predmetima koje se odnose na zastupanje Ministarstva hrvatskih branitelja i problematiku prava pripadnika HVO-a. Važno je spomenuti da je tijekom 2024. godine povodom izjavljenih žalbi državnog odvjetništva Visoki upravni sud Republike Hrvatske zauzeo stav koji potvrđuje navode državnog odvjetništva u zastupanju tuženog tijela te su stoga poništene prvostupanjske odluke i u konačnici odbijeni tužbeni zahtjevi.

b) Upravni sporovi – odluke DO i sudova 2020. – 2024.

Godina	Odluke DO						Ukupno donesenih odluka	Odluke suda za stranku koju zastupa DO (RH/DO tužitelj/tuženik)				Postupci u kojima nije donijeta I-stup.presuda
	Meritorne odluke (MDO)					Ostale odluke		Spor dobiven	Spor izgubljen	Ostale odluke suda	Ukupno odluka suda	
	Tužba	Odbijanje inicijative	Odgovor na tužbu	Sl. bilješka kojom se okončava rad	Ukupno MDO							
2020.	21	0	289	34	344	59	403	278	51	9	338	130
2021.	37	0	736	643	1.416	67	1.483	776	86	22	884	209
2022.	42	0	442	18	502	59	561	162	111	20	293	369
2023.	32	0	483	22	537	53	590	123	65	22	210	526
2024.	24	0	382	41	447	79	526	68	319	20	407	389

U izvještajnoj godini može se primijetiti ažurnost postupanja u ovoj vrsti predmeta. Podnesene su 24 tužbe, podnesena su 382 odgovora na tužbu, a u 41 predmetu rad je okončan službenom bilješkom nakon što je u zastupanju stranke *sui generis* ocijenjeno da je rješenje javnopravnog tijela, čije se poništenje tužbom traži, zakonito.

U ovoj vrsti predmeta teško je govoriti o uspjehu u postupku s obzirom na pravnu prirodu ovog postupka u kojem se provodi kontrola zakonitosti upravnih akata i postupanja javnopravnih tijela. Naime, državno odvjetništvo u predmetima upravnih sporova sudjeluje i u zaštiti javnog interesa kao stranka *sui generis*. Radi se o upravnim sporovima koji se odnose na postupke denacionalizacije, postupke utvrđivanja neprocijenjene imovine iz pretvorbe društvenih poduzeća ili pak postupaka koji se odnose na status općih dobara. Kroz odluke suda moguće je iskazati samo one predmete u kojima je Republika Hrvatska ili državno odvjetništvo stranka u sporu, tužitelj ili tuženik, ali ne i kada državno odvjetništvo u upravnom sporu zastupa zainteresiranu osobu.

Kada analiziramo odluke sudova koje su primljene u ovom izvještajnom razdoblju, u 16,70 % predmeta spor je dobiven kada ga promatramo u odnosu na stranku koju zastupa državno odvjetništvo, a izgubljen u 78,37 % predmeta, dok se na ostale odluke suda odnosi 4,91 %. Posljedica je to brojnosti istovrsnih predmeta koji se odnose na status pripadnika HVO-a, odnosno koji se odnose na primjenu Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te zahtjeve za poništenje rješenja koje je u primjeni tog propisa donijelo Ministarstvo hrvatskih branitelja u kojima su tijekom razdoblja zaprimljene nepovoljne sudske odluke za navedeno tijelo koje državno odvjetništvo zastupa po punomoći. U tim je predmetima u tijeku žalbeni postupak.

10.2.6. Odluke u ostalim predmetima (adhezijski predmeti, izvanparnični predmeti, pravna mišljenja i ostali predmeti)

a) Adhezijski predmeti 2020. – 2024.

Godina	Ostalo u radu u DO	Primljeno novih predmeta	Ukupno u radu u DO	Ukupno donesenih odluka	Vrijednost postavljenih imovinskopravnih zahtjeva (u tisućama eura)	Sudske odluke				
						Zahtjev dosuđen	Visina (u tisućama eura)	Upućeno u parnicu	Prijedlog za izdavanje privremene mjere usvojen	Prijedlog za izdavanje privremene mjere odbijen
2020.	3	15	18	18	16.268	15	692	6	0	0
2021.	2	25	27	24	24.994	19	2.605	22	0	0
2022.	3	16	19	19	14.590	36	2.501	13	0	0
2023.	3	16	19	16	13.511	22	7.188	37	5	0
2024.	3	31	34	36	12.098	6	838	2	6	0

Na razini zastupanja županijskih državnih odvjetništava ovi se predmeti odnose na imovinskopravne zahtjeve Republike Hrvatske kao oštećenika koji se postavljaju u kaznenim predmetima iz nadležnosti USKOK-a i županijskih državnih odvjetništava u kaznenim postupcima pred županijskim sudovima.

U izvještajnom razdoblju zaprimljen je 31 novi predmet. Za Republiku Hrvatsku kao oštećenika podnesena su 23 imovinskopravna zahtjeva ukupne vrijednosti 12.098.000,00 EUR.

Analizirajući ove predmete s obzirom na donesene odluke suda o podnesenim zahtjevima, može se zaključiti da je u 75 % zaprimljenih odluka usvojen postavljeni imovinskopravni zahtjev države kao oštećenika. Sudovi su državu kao oštećenika uputili na to da svoj zahtjev ostvaruje u parničnom postupku u 25 % predmeta u kojima su tijekom 2024. godine primljene sudske odluke.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju donijeli 6 odluka kojima je dosuđen iznos od 838.000,00 EUR na ime imovinskopravnog zahtjeva. U 2 predmeta Republika Hrvatska upućena je u parnicu radi ostvarivanja svog imovinskopravnog zahtjeva.

Vezano za ostvarivanje zahtjeva u parnici potrebno je istaknuti da se kod pokretanja parničnih postupaka radi naknade štete koja je nastala protupravnim postupanjem osoba koje ima i obilježja kaznenog djela, mora voditi računa o mogućem nastupanju zastare za podnošenje takvih tužbi kada nije donesena osuđujuća kaznena presuda, odnosno i u slučaju kada je takva presuda donesena o trenutku kada je u kaznenom postupku podnesen imovinskopravni zahtjev.

Također, potrebno je istaknuti da su u više predmeta tijekom izvještajnog razdoblja podneseni prijedlozi radi osiguranja imovinskopravnog zahtjeva određivanjem privremenih mjera zabrane raspolaganja određenom imovinom optuženika i povezanih osoba. Kod odluka sudova o predloženim mjerama svakako treba istaknuti da je u tom prijedlogu oštećenik dužan dokazati da će bez određivanja

predložene mjere osiguranja za njega nastupiti nenadoknativa šteta u naplati postavljenog imovinskopravnog zahtjeva koju bi zbog raspolaganja imovinom od strane okrivljenika i povezanih osoba mogao pretrpjeti. Kod predlaganja mjera osiguranja potrebni podatci za opravdanje razloga za određivanje mjere pribavljaju se od porezne uprave i u pravilu su također dijelom dostupni iz postupanja u kaznenom predmetu.

Tijekom 2024. godine sudovi su u kaznenim predmetima po zahtjevu Republike Hrvatske kao oštećenika prihvatili 6 predloženih mjera osiguranja naplate imovinskopravnih zahtjeva.

U praksi najveći problem predstavlja stvarna nemogućnost naplate dosuđenih imovinskopravnih zahtjeva zbog imovinskog stanja osuđenika koji u pravilu nemaju nikakve imovine. Naplata je izvjesna jedino u slučaju kad su zahtjevi tijekom postupka osigurani zakonom predviđenim mjerama osiguranja ili mjerama osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom.

b) Zbirna tablica – izvanparnični predmeti i pravna mišljenja 2020. – 2024.

Vrsta predmeta	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Izvanparnični predmeti	227	228	455	494	380	407	338	328	1.121	1.112
Pravna mišljenja	1.482	1.500	1.511	1.527	1.700	1.683	1.541	1.464	1.917	1.958

Izvanparnični predmeti na županijskoj razini odnose se na postupke na temelju Zakona o sudskom registru, postupke osiguranja dokaza za koje su nadležni trgovački sudovi i postupke suđenja u razumnom roku.

U 2024. godini zaprimljen je 1.121 izvanparnični predmet, što predstavlja iznimno povećanje broja zaprimljenih predmeta ove vrste u odnosu na prethodnu 2023. godinu za čak 231,65 %.

Razlog ovog povećanja i brojnosti ovih predmeta koji se najvećim dijelom odnosi na postupke radi isplate naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku posljedica je izmjene Zakona o sudovima (Narodne novine broj 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22, 16/23, 155/23, 36/24) koja je stupila na snagu 2024. i kojom u slučaju povrede prava zbog dugotrajnosti sudskog postupka stranka ima pravo na novčanu naknadu zbog utvrđene povrede. Ova je zakonska izmjena dovela do iznimne brojnosti izvanparničnih postupaka ove vrste u kojima nadležna državna odvjetništva zastupaju Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije kao stranku tog postupka.

Nadležnost županijskih državnih odvjetništava za davanje mišljenja o pravnoj valjanosti pravnih poslova raspolaganja propisana je Zakonom o državnom

odvjetništvu i nizom posebnih zakona kao što su Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine broj 20/18, 115/18, 98/19, 57/22), Zakon o šumama (Narodne novine broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20, 101/23, 36/24), Zakon o lovstvu (Narodne novine broj 99/18, 32/19 i 32/20), Zakon o koncesijama (Narodne novine 69/17 i 107/20) i Zakon o zemljišnim knjigama.

U izvještajnoj godini bilo je zaprimljeno 1.917 predmeta pravnih mišljenja, što predstavlja povećanje broja predmeta ove vrste u odnosu na 2023. godinu za 24,39 %.

Tijekom 2024. godine riješeno je 1.958 predmeta pravnih mišljenja.

Tijekom izvještajnog razdoblja županijska državna odvjetništva zaprimila su 19 predmeta radi davanja mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu te 1.869 predmeta radi davanja mišljenja po posebnim propisima, od čega 1.569 predmeta davanja mišljenja koja se odnose na raspolaganje poljoprivrednim zemljištem, 15 predmeta radi davanja mišljenja temeljem Zakona o lovstvu, 204 predmeta radi davanja mišljenja po članku 57. Zakona o zemljišnim knjigama, 81 predmet davanja mišljenja temeljem Zakona o koncesijama te 27 predmeta drugih pravnih mišljenja.

Iz ukupnog broja zaprimljenih predmeta ove vrste, kao i iz njihove strukture jasno je da je velik broj zaprimljenih predmeta rezultat činjenice da su u 2024. godini jedinice lokalne samouprave sukladno svojoj zakonskoj obvezi nastavile s raspolaganjem nekretninama poljoprivrednog zemljišta.

Radi se o iznimno složenim predmetima u kojima je radi donošenja odluke potrebno sagledati cjelokupnu dokumentaciju koja je prethodila donošenju odluka nadležnih tijela o raspolaganju nekretninama ili dodjeli koncesije. Također treba istaknuti da je postupanje državnog odvjetništva u ovim predmetima ograničeno rokom. Često je kod tih predmeta nužno tražiti dodatnu dokumentaciju od one koja je dostavljena uz traženja nadležnih tijela.

Ažurnost državnog odvjetništva u ovim predmetima iznimno je dobra. Tijekom izvještajnog razdoblja riješeno je više predmeta od broja zaprimljenih predmeta.

c) Zbirna tablica – upravni i ostali predmeti 2020. – 2024.

Vrsta predmeta	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno	Primljeno	Riješeno
Upravni predmeti	212	224	183	193	164	165	289	271	206	235
Razno	1.541	1.533	2.056	2.085	1.638	1.686	1.678	1.661	1.579	1.680

Upravni predmeti na županijskoj razini odnose se na predmete utvrđivanja granice pomorskog dobra, predmete izdvajanja nekretnina iz šumskogospodarske osnove, odnosno postupak utvrđenja smatra li se pojedina nekretnina šumom ili

šumskim zemljištem, predmete u kojima se sudjeluje u postupcima nadzora nad obavljanjem koncesijskih djelatnosti i davanja koncesije te na upravne predmete koji se vode pred nadležnim Ministarstvom prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine po Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (Narodne novine broj 50/20). Radi se o predmetima koji su temeljem Odluke Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske broj A-515/2022. od 5. prosinca 2022. povjereni na postupanje županijskim državnim odvjetništvima prema nadležnosti nekretnine koja je predmet upravnog postupka, a sve kako bi se osigurala učinkovita zaštita imovinskih interesa Republike Hrvatske i osiguralo što ravnomjernije opterećenje državnih odvjetništava.

U 2024. godini zaprimljeno je 206 upravnih predmeta. Ukupno je riješeno 235 predmeta te je ažurnost u postupanju na ovim predmetima vrlo visoka.

U upravnim postupcima koji se vode po Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (Narodne novine broj 50/20) državno odvjetništvo sudjeluje kao stanka *sui generis*. Načelno se može istaknuti da su upravni postupci započeti po navedenom propisu, a koji se odnose na turističko zemljište, većim dijelom prekinuti do određivanja granice pomorskoga dobra, kao činjenice koja prethodi i uvjetuje nastavak tih postupaka. Tijekom 2024. državno odvjetništvo zaprimilo je 39 novih predmeta radi utvrđivanja neprocijenjenog zemljišta, i to većinom u odnosu na nekretnine na području Istre, Kvarnera i Dubrovačkog primorja. U predmetima koji se odnose na neprocijenjeno građevinsko zemljište gdje su postupci u tijeku državno odvjetništvo u tim postupcima aktivno sudjeluje.

Tijekom 2024. županijska državna odvjetništva zaprimila su 86 upravnih predmeta radi sudjelovanja u postupcima određivanja granice pomorskog dobra te 85 predmeta vezanih uz koncesijske djelatnosti.

S obzirom na novu regulativu iz Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama iz 2023. godine, smatramo nužnim da nadležna tijela intenziviraju svoje postupanje i započnu postupke određivanja granice pomorskog dobra uz sudjelovanje državnog odvjetništva u tim postupcima, kako je to i propisano Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama.

U izvještajnom razdoblju zaprimljeno je 1.579 raznih drugih predmeta iz upisnika R-DO (razno). Radi se o neznatno manjem broju zaprimljenih predmeta u odnosu na ranije razdoblje. Predmeti ove oznake predmeti su raznih izvješća, nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava i instruktivne djelatnosti, predmeti u kojima se odgovara na upite raznih tijela, zapisnici sa sjednica odjela, predmeti praćenja sudske prakse koja je značajna za postupanje državnog odvjetništva u primjeni pojedinih procesnih i materijalnopравnih propisa, ali i predmeti u kojima državno odvjetništvo prikuplja isprave i dokaze kako bi utvrdilo pravno odlučne činjenice za pokretanje drugih postupaka u kojima će na temelju tih utvrđenja država ostvarivati ili štititi svoja imovinska prava i interese.

11. Prikaz rada i odluka Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK)

11.1. Odluke o kaznenim prijavama

Odluke o kaznenim prijavama

Godina	Zaprimljeno kaznenih prijava	Ukupno u radu	Neriješeno	Odbačaj	Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Rješenje o provođenju istrage	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka
2020.	1.719	1.719	1	1.380	2	0	334	2	0	1.718
2021.	1.912	1.913	0	1.473	1	0	404	0	35	1.913
2022.	1.924	1.924	0	1.286	3	0	621	0	14	1.924
2023.	1.803	1.803	0	1.533	9	0	242	0	19	1.803
2024.	1.906	1.906	0	1.566	6	0	333	0	1	1.906

U ovom izvještajnom razdoblju zaprimljeno je kaznenih prijava protiv 1.906 osoba, od čega 1.860 prijava protiv fizičkih osoba, te 46 prijava protiv pravnih osoba.

Na kraju izvještajnog razdoblja nije ostala u radu niti jedna prijava.

Struktura kriminaliteta

Kazneno djelo	Broj prijavljenih u 2023.	Broj prijavljenih u 2024.	Porast - pad
čl. 291/1	777	818	<5,3
čl. 291/2	562	404	>28,1
čl. 293/1	30	33	<10
čl. 293/2	3	8	<166,6
čl. 294/1	40	99	<147,5
čl. 294/2	3	11	<266
čl. 295/1	21	29	<38,1
čl. 326.	27	27	0
čl. 328/1	62	191	<208
čl. 328/2	111	10	>90,9
Ostalo	167	276	
UKUPNO	1.803	1.906	

Iz analize strukture podnesenih kaznenih prijava proizlazi da je najveći broj kaznenih prijava, njih 1.222, podneseno zbog kaznenog djela zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona, što čini 64,12 % ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava. U pretežitom dijelu radi se o kaznenim prijavama podnesenima od strane građana koji nezadovoljni radom pojedinih službenih osoba njihov rad ocjenjuju nezakonitim, a što ima učinak na strukturu donesenih odluka u povodu kaznenih prijava i udjela kojim u ukupnom broju odluka participira rješenje o odbačaju kaznene prijave.

Od ostalih kaznenih djela u ukupnom broju zaprimljenih kaznenih prijava kazneno djelo zločinačko udruženje iz članka 328. stavka 1. Kaznenog zakona participira s 10,02 % (prijava protiv 191 osobe), kazneno djelo davanje mita iz članka 294. stavka 1. Kaznenog zakona s 5,19 %, (prijava protiv 99 osoba), kazneno djelo neovlaštena proizvodnja i promet drogama iz članka 190. Kaznenog zakona s 3,25 % (prijava protiv 62 osobe), kazneno djelo primanje mita iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona s 1,73 %, (prijava protiv 33 osobe), kazneno djelo protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona s 1,42 % (prijava protiv 27 osoba), a kaznena djela nedozvoljena trgovina iz članka 264. Kaznenog zakona s 1,36 %. (prijava protiv 26 osoba). Ostala kaznena djela sudjeluju s udjelom manjim od 1,00 %

Od ukupno 1.906 odluka donesenih tijekom izvještajnog razdoblja rješenje o odbačaju kaznene prijave doneseno je u odnosu na 1566 osoba, što je 82,16 % ukupnog broja donesenih odluka.

Rješenje o odbačaju kaznene prijave nije doneseno u odnosu niti na jednu kaznenu prijavu podnesenu od strane policije.

Tijekom izvještajnog razdoblja protiv 6 osoba podignuta je neposredna optužnica, što ne odstupa značajnije od ranijih izvještajnih razdoblja, a u skladu je s prirodom i strukturom kaznenih djela koja su u nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te pozitivnopravnim postupovnim uređenjem njihova progona.

U izvještajnom razdoblju protiv 333 osobe doneseno je rješenje o provođenju istrage, što čini 17,47 % ukupno donesenih odluka. S obzirom na to da je u prethodnom izvještajnom razdoblju rješenje o provođenju istrage bilo doneseno protiv 242 osobe, u izvještajnom razdoblju ostvaren je porast od 37,60 %, što je u korelaciji s povećanjem broja zaprimljenih kaznenih prijava. Iskazano povećanje u suštini predstavlja trend prosječnog kretanja udjela rješenja o provođenju istrage u ukupnom broju odluka donesenih u povodu kaznene prijave (odstupanje bilježeno 2022. godine rezultat je okolnosti da je u jednom kaznenom predmetu podnesena kaznena prijava protiv 243 osobe zbog kaznenog djela primanje mita iz članka 293. Kaznenog zakona i kaznenog djela davanje mita iz članka 294. Kaznenog zakona) koji trend valja cijeliti u kontekstu strukture zaprimljenih kaznenih prijava, i to strukture kaznenih djela zbog kojih su kaznene prijave podnesene, ali i strukture podnositelja kaznenih prijava.

11.2. Istrage i odluke po dovršenoj istrazi

Odluke po dovršenoj istrazi

Godina	Ukupno u radu	ODLUKE					Ostalo u radu
		Obustava	Optužnica	Ustup	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka	
2020.	0	19	324	0	0	343	0
2021.	808	10	311	7	11	339	469
2022.	1.118	29	460	2	6	497	621
2023.	882	27	605	0	0	632	250
2024.	597	3	356	7	0	366	231

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta tijekom izvještajnog je razdoblja po završenoj istrazi donio odluka u odnosu na 366 osoba, od čega je protiv 356 osoba podignuta optužnica (97,27 % ukupno donesenih odluka), dok je u odnosu na 3 osobe doneseno rješenje o obustavi istrage (0,82 % ukupno donesenih odluka).

Od ukupnog broja istraga u radu u izvještajnom razdoblju na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je u radu istraga protiv 231 osobe, čime je nastavljen trend pada broja neriješenih istraga iz prethodnog izvještajnog razdoblja.

Od ukupnog broja istraga koje su ostale u radu na kraju izvještajnog razdoblja 64,07 % (148 osoba) istrage su koje traju do 6 mjeseci, dok se u odnosu na preostale 83 osobe protiv kojih istraga traje više od 6 mjeseci radi o 10 kaznenih predmeta, od čega je u jednom doneseno rješenje o prekidu istrage.

Trajanje istrage

Godina	Do 1 mjeseca	Do 3 mjeseca	Do 6 mjeseci	Do 12 mjeseci	Do 18 mjeseci	Više od 18 mjeseci
2020.	3	13	74	116	40	74
2021.	13	29	77	135	65	20
2022.	11	41	70	140	62	165
2023.	8	43	52	369	75	98
2024.	17	17	115	94	34	75

U izvještajnom razdoblju nastavljen je trend smanjenja trajanja istraga iz prethodnog izvještajnog razdoblja pa je tako od ukupnog broja završenih istraga u izvještajnom razdoblju njih 42,33 % (352 istrage) trajalo do 6 mjeseci (u prethodnom izvještajnom razdoblju njih 15,93 %).

Broj istraga koje traju više od 18 mjeseci smanjio se za 30,66 %, a radi se o 6 kaznenih predmeta u kojima je vrijeme trajanja istrage uzrokovano opsegom i složenosti predmeta te potrebom provođenja kombiniranih financijsko-knjigovodstvenih, građevinskih i informatičko-telekomunikacijskih vještačenja.

Trajanje istraga u predmetima iz stvarne nadležnosti Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta uzrokovano je složenošću predmeta s obzirom na strukturu i prirodu kriminaliteta te okolnošću provođenja složenih financijskih istraga, s učinkom na mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi i vrijednost oduzete imovine u kaznenom postupku.

11.3. Optuženja i odluke sudova povodom optuženja

Godina	Ostalo u radu pred sudom	Od toga pred optužnim vijećem	Ustup optužnice bez odluke optužnog vijeća	Ostalo (ukidna, obnova, preuzimanje progona, ustup potvrđene optužnice)	Odluke DO – optužnice				Ukupno optužnica u radu
					Neposredna optužnica	Optužnica s kaznenim nalogom	Optužnica nakon istrage	Ukupno optužnica	
2020.	1.035	367	0	0	2	0	324	326	1.396
2021.	1.233	394	0	0	1	0	311	312	1.545
2022.	1.201	313	0	65	3	0	464	467	1.733
2023.	1.268	444	0	34	9	0	605	614	1.916
2024.	1.541	773	0	5	6	0	355	361	1.907

Broj podignutih optužnica tijekom 2024. godine (361 optužena osoba) relativno je ujednačen s podacima u promatranom razdoblju od pet godina. Prošle je godine bila dovršena jedna velika istraga Ureda i optuženo ukupno 240 osoba. To je dovelo do porasta broja optužnica 2023. godine od 31,47 % u odnosu na 2022. godinu. Stoga je broj optužnica podignutih ove godine, iako je prikazan pad za 42 % (253 optužene osobe manje u odnosu na 2023. godinu), u skladu s kontinuiranim rezultatima rada Ureda tijekom pet godina.

U ukupnom broju podnesenih optužnica visok udio optužnica nakon provedene istrage (98,33 %) odgovara činjenici što Ured postupa u predmetima koruptivnih i kaznenih djela organiziranog kriminala velike složenosti u kojima je dokazivanje otežano, a istraga je potrebna za prikupljanje dokaza ili je obvezna po zakonu.

Ukupan broj optužnica koje su tijekom 2024. godine bile u radu Ureda na razini je prošle godine (kada je zabilježeno povećanje od 10,56 % u odnosu na 2022. godinu). Broj optužnica koje su ostale u radu pred sudom na početku 2024. godine bio je veći za 21,52 % (273 osobe više) od 2023. godine. U tom je broju povećan i broj optužnica koje su ostale u radu pred optužnim vijećem (329 osoba više, odnosno porast za 74 %). Dijelom se radi o učinku spomenutog predmeta s 240 optuženih osoba tijekom 2023. godine.

Od 2020. godine broj neriješenih optužnica pred sudom iz ranijih razdoblja stalno raste. Broj optužnica koje su na početku 2024. godine ostale pred sudom iz ranijih je razdoblja 3,7 puta veći od prosjeka broja podignutih optužnica Ureda u pet godina (416 optužnica godišnje). Veći broj optužnica u radu pred sudovima opterećuje rad Ureda zbog povećanog angažiranja kapaciteta u sudskim postupcima.

Godina	Ukupno nepotvrđenih optužnica	Ustup	Povučena optužnica	Riješeno na drugi način	Odluke optužnog vijeća				
					Optužnica potvrđena	Optužnica vraćena	Obustava po optužnom vijeću	Ukupno odluka optužnog vijeća	Ostalo u radu pred optužnim vijećem
2020.	0	0	0	0	133	7	0	140	367
2021.	394	0	0	0	364	23	3	390	316
2022.	778	0	1	0	315	7	13	335	444
2023.	1.058	0	0	1	275	11	2	288	771
2024.	1.134	0	0	29	542	6	4	552	553

U 2024. godini nastavljeno je povećanje ukupnog broja optužnica u radu pred optužnim vijećima za 7,18 % (76 osoba više). Optužno je vijeće tijekom 2024. godine odlučilo o podignutim optužnicama protiv 552 osobe. Iskazano je povećanje broja odluka optužnog vijeća za 91,66 % (264 osobe više) pozitivan trend. Pri tome se većinom radi o jednom predmetu (tzv. izdavanje lažnih "covid" potvrda) u kojem je nakon podignute optužnice Ured sa 183 osobe sklopio sporazume o priznanju krivnje i sud je potvrdio optužnice te su donesene presude na temelju sporazuma.

U ukupnom broju odluka optužnog vijeća po podnesenim optužnicama Ureda 98,18 % optužnica je potvrđeno (542 osobe). Povećanje ukupnog broja odluka optužnog vijeća po optužnicama Ureda u cijelosti se sastoji u potvrđenim optužnicama. Visok udio potvrđenih optužnica nastavlja se iz ranijeg razdoblja (od 93,33 % do 95,49 % od 2020. do 2023. godine). Optužno je vijeće vratilo 1,08 % optužnica (6) radi boljeg razjašnjenja stvari u ukupno dva predmeta Ureda. Obustavljen je postupak po 4 podignute optužnice (0,72 % odluka optužnog vijeća) zbog naknadnog nastupa okolnosti koje isključuju kazneni progon. Visok udio potvrđenih optužnica pokazatelj je pravilnih odluka o pokretanju istrage i kvalitete rada Ureda u provođenju istraga.

Na kraju godine pred optužnim je vijećem ostalo 28,27 % manje optužnica od prošle godine (218 optužnica manje). Trend pada broja optužnica koje su na kraju godine ostale u radu pred optužnim vijećem je pozitivan. Još uvijek je broj zaostalih optužnica pred sudom veći 24,54 % (109 optužnica više) od 2022. godine, odnosno veći 75 % (237 optužnica više) od 2021. godine. Na povećanje broja odluka optužnog vijeća tijekom 2024. godine odlučujuće je utjecao prethodno spomenuti angažman Ureda na sporazumijevanju.

Za veću učinkovitost rada Ureda potrebno je jačanje kapaciteta suda, odnosno optužnih vijeća. Visok broj neriješenih optužnica pred optužnim vijećem pokazatelj je usporavanja sudskog postupka te negativno utječe na kvalitetu dokaznog postupka pred sudom i uspješnost Ureda u postupku.

Godina	Presuda s kaznenim nalogom	Optužnica potvrđena	Ukupno	Odluke suda									
				Obustava nakon potvrđivanja optužnice	Osuđujuća	Od toga po sporazumu	Presuda – neubrojivi	Oslobađajuća	Odbijajuća	Riješeno na drugi način	Ukupno odluka suda	Riješeno pred sudom – ostalo	Ukupno bez odluke suda
2020.		133	133	1	226	158	0	16	1	0	244	0	1.396
2021.		364	364	47	288	221	0	11	6	0	352	0	1.233
2022.		315	315	36	407	239	0	16	4	6	469	0	819
2023.		275	275	18	280	190	0	54	0	5	357	5	771
2024.		542	542	16	555	427	0	19	1	11	602	30	725

Broj donesenih odluka suda tijekom 2024. godine po potvrđenim optužnicama Ureda veći je za 68,63 % od prošle godine. Dio povećanja od 47,61 % odnosi se na 170 presuda koje su na temelju sporazuma između Ureda i okrivljenika u jednom predmetu donesene od strane optužnog vijeća nakon potvrđivanja optužnice. Realno je veći broj sudskih odluka za 21 % u odnosu na prošlu godinu, što je također pozitivan trend.

U ukupnom broju sudskih odluka nakon potvrđivanja optužnice udio osuđujućih presuda je 92,19 %. Udio osuđujućih presuda tijekom pet godina kreće se od 78 % do 92 % bez bitnih odstupanja (78,43 % 2023. godine, 86,78 % 2022. godine, 81,81 % 2021. godine, 92 % 2020. godine).

Odluke o obustavi kaznenog postupka nakon podizanja optužnice donesene su u odnosu na 16 osoba (2,66 % sudskih odluka), većinom zbog objektivnih razloga koji su nastupili nakon podizanja optužnice. Umrle su 4 osobe, a za 12 osoba nastupila je zastara kaznenog postupka. Za 1 osobu Ured je odustao od kaznenog progona.

Donesena je jedna odbijajuća (0,16 %) i 19 oslobađajućih presuda (3,15 %) u ukupnom broju sudskih odluka nakon potvrđivanja optužnice. Unatoč niskom udjelu, na oslobađajuće presude Ured je uložio argumentirane žalbe. Tijekom pet godina ukupan udio oslobađajućih i odbijajućih presuda nije premašio 7 %. Iznimka su 54 oslobađajuće presude (15,13 %) prošle godine, zbog završetka nekoliko kaznenih postupaka s više okrivljenika i poteškoća očuvanja dokazne građe zbog dugotrajnog postupka pred sudom (2022. godine oslobađajuće 3,41 %, odbijajuće 0,85 %, 2021. godine oslobađajuće 3,12 %, odbijajuće 1,7 %, 2020. godine oslobađajuće 6,55 %, odbijajuće 0,40 %).

Presude na temelju sporazuma tijekom 2024. godine činile su udio od 76,93 % osuđujućih presuda i udio od 70 % ukupnog broja sudskih odluka nakon potvrđivanja optužnica.

Kao i ranijih godina, inicijative za sporazumijevanje dolaze pretežno od obrane, s motivacijom utjecaja priznanja krivnje na sniženje kazne i izlazak iz istražnog zatvora. Razlog Ureda za sporazumijevanje brže je i učinkovitije okončanje postupka i značajno manji troškovi za proračunska sredstva. Ured ustrajava na primjeni sporedne novčane kazne koja je tijekom 2024. godine izrečena u odnosu na 141 osobu u ukupnoj visini 2.554.820,57 EUR. To je oko 1,5 milijuna eura više od prošle godine, kada je u odnosu na 83 okrivljenika bilo izrečeno sporednih novčanih kazni u visini oko 1,06 milijuna EUR na temelju sporazuma.

Presude na temelju sporazuma u radu Ureda tijekom pet godina čine udio od 58,72 % do 76,93 % osuđujućih presuda i udio od 50,95 % do 70 % svih donesenih sudskih odluka. Sklapanjem sporazuma Ured bitno doprinosi skraćivanju sudskih postupaka i manjem broju predmeta koji ostaju u radu pred sudovima na kraju godine.

Broj osoba u odnosu na koje nije donesena presuda na kraju godine (725) nešto je manji od prošle godine (5,96 % manji). Nastavlja se pozitivan trend smanjenja broja predmeta bez odluke suda nakon potvrđivanja optužnice koji traje od 2020. godine. Tijekom 2024. godine doneseno je najviše sudskih odluka u promatranom razdoblju od pet godina. Većim se dijelom radi o povećanju broja presuda na temelju sporazuma i utjecaju spomenutog predmeta s velikim brojem okrivljenika.

Promatrajući kretanje ukupnog broja sudskih odluka koje su nakon potvrđivanja optužnice donesene bez sporazuma tijekom pet godina (2020. godine 86, 2021. godine 131, 2022. godine 230, 2023. godine 167, 2024. godine 175), broj donesenih sudskih odluka veći je u zadnje tri godine.

Na kraju 2024. godine broj predmeta (osoba) koji su ostali bez sudske odluke (725) bio je 20,43 % veći od ukupnog broj donesenih sudskih odluka. Prethodne dvije godine broj predmeta bez odluke suda bio je gotovo 2 puta veći od broja donesenih sudskih odluka. Taj je broj bio 2021. godine 3,5 puta veći, a 2020. godine 5,72 puta veći. Navedeno potvrđuje zaključke o usporenom saniranju posljedica negativnog utjecaja epidemije COVID-19 na rad suda tijekom 2020. i 2021. godine.

Razmatranjem odnosa između prosječnog broja potvrđenih optužnica godišnje (322 optužnice) od strane optužnog vijeća tijekom pet godina (od 2020. do 2024. godine) i broja osoba koje su na kraju 2024. godine ostale bez presude (725), još uvijek se radi o 2,25 puta većem broju (prošle je godine bio 2,5 puta veći).

Pozitivan trend smanjenja razlike između priljeva novih optužnica i neriješenih optužnica pred sudom potvrđuje zaključak da pravilna primjena sporazumijevanja bitno doprinosi većoj učinkovitosti kaznenog postupka te smanjenjem ukupnog opterećenja omogućuje da sud provede rasprave u predmetima u kojima je to potrebno.

Kao što je istaknuto i prošle godine, spor sudski postupak negativno utječe na rad i rezultate Ureda. Angažiranje kapaciteta u dugotrajnim raspravama otežava rad Ureda u novim istragama. Gubitak dokazne građe (osobito personalnih dokaza) zbog

proteka vremena od optuženja do provođenja, odnosno do kraja rasprave smanjuje uspjeh Ureda u postupku pred sudom.

11.4. Kaznene sankcije

Broj i vrsta izrečenih kazni USKOK

Godina	Osuđujuća presuda	Zatvor	Dugotrajni zatvor	Od toga rad za opće dobro	Novčana kazna	Uvjetna osuda	Sudska opomena	Prestanak pravne osobe	Maloljetničke sankcije	Oslobođeno od kazne	Ostalo	Ukupno sankcija
2020.	226	123	0	28	11	92	0	0	0	0	0	226
2021.	288	203	0	58	11	71	0	0	0	3	0	288
2022.	407	211	0	57	8	182	0	0	0	0	0	407
2023.	280	150	0	52	1	129	0	0	0	0	0	280
2024.	555	244	0	98	4	307	0	0	0	0	0	555

Tijekom 2024. četiri županijska suda nadležna za postupanje u predmetima Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta donijela su ukupno 555 osuđujućih presuda, što prema izvještajnoj 2023., kada je doneseno 280 osuđujućih presuda, čini povećanje od 98,21 %. Udio osuđujućih presuda u ukupnom broju sudskih odluka (602) iznosi 92,19 %.

Ovdje valja napomenuti i kako je doneseno 16 odluka o obustavi kaznenog postupka nakon potvrđivanja optužnice (što čini udio od 2,65 % u ukupnom broju sudskih odluka), pri čemu je svih 16 takvih sudskih odluka doneseno zbog nastupa objektivnih razloga, tj. zbog smrti optuženika ili nastupa zastare kaznenog progona u tijeku sudskog postupka, dakle iz razloga na koje Ured nije mogao utjecati. Stoga, ako se od ukupno 602 sudske odluke oduzme ovih 16 odluka o obustavi kaznenog postupka nakon potvrđivanja optužnice, proizlazi da je udio osuđujućih presuda u ukupnom broju sudskih odluka 94,70 %, koji podatak ukazuje na to da je Ured i tijekom ovog izvještajnog razdoblja zadržao iznimno visoku uspješnost u postupcima pred sudom.

Valja istaknuti kako se u ovom izvještajnom razdoblju bilježi najveći porast osuđujućih presuda od 2019. godine, što je u najvećoj mjeri rezultat velikog broja sporazuma sklopljenih od strane Ureda, pri čemu je čak 70,93 % svih osuđujućih presuda doneseno na temelju sporazuma stranaka.

Od izrečene 244 kazne zatvora, njih 98 zamijenjeno je radom za opće dobro, što čini udio od 40,16 % zatvorskih kazni, dakle nešto više od prethodnih godina, što je razumljivo zbog većeg broja osuđujućih presuda općenito, dok su u odnosu na 160 osuđenih fizičkih osoba izrečene i sporedne novčane kazne za kaznena djela počinjena iz koristoljublja, što je za 64,94 % više nego protekle izvještajne godine. Naime, izricanje sporednih novčanih kazni za kaznena djela počinjenja iz koristoljublja također je jedan od načina kojima se nastoji postrožiti politika kažnjavanja, posebice imajući u vidu da se radi o sporednim novčanim kaznama koje

su u najvećem dijelu izrečene presudama donesenima na temelju sporazuma stranaka.

Jednako kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, u strukturi izrečenih kaznenih sankcija najzastupljenija je kazna zatvora, na koju su presuđene 244 osobe ili 43,96 % od ukupnog broja osuđujućih presuda, te uvjetna osuda koja je primijenjena prema 307 osoba ili 55,31 % od ukupnog broja osuđujućih presuda. S obzirom na znatno povećanje broja osuđujućih presuda u 2024., došlo je i do znatnog povećanja broja izrečenih kazni zatvora i uvjetnih osuda, s time da je udio tih presuda u ukupnom broju izrečenih osuđujućih presuda na razini ranijih godina.

Što se tiče sankcija izrečenih pravnim osobama, valja napomenuti da je tijekom izvještajnog razdoblja prema 3 pravne osobe izrečena novčana kazna, dok je prema 2 pravne osobe izrečena uvjetna osuda na način da se novčana kazna neće izvršiti ako pravna osoba u određenom roku ne počini novo kazneno djelo.

Broj izrečenih sigurnosnih mjera

Godina	Obvezno liječenje od ovisnosti	Obvezno psihijatrijsko liječenje	Zabrana obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti	Zabrana upravljanja motornim vozilom	Druge sigurnosne mjere	Ukupno
2020.	0	0	2	0	0	2
2021.	0	0	4	0	0	4
2022.	3	0	12	0	0	15
2023.	1	1	10	0	0	12
2024.	0	1	18	0	0	19

U izvještajnom razdoblju, izrečeno je ukupno 19 sigurnosnih mjera, odnosno 7 sigurnosnih mjera više nego protekle izvještajne godine, te općenito predstavlja kontinuirani porast u izricanju sigurnosnih mjera u odnosu na protekla izvještajna razdoblja (od 2020. do 2023.) Izrečena je 1 sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja te 18 sigurnosnih mjera zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti.

Sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja izrečena je zbog kaznenog djela protuzakonnog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona, dok su sigurnosne mjere zabrane obavljanja određene dužnosti ili djelatnosti u većini slučajeva izrečene zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona i kaznenog djela primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona.

Najveći broj sigurnosnih mjera, njih 11, izrečeno je policijskim službenicima, 2 sigurnosne mjere izrečene su državnim službenicima, 2 sigurnosne mjere izrečene su carinskim službenicima, 1 sigurnosna mjera izrečena je inspektorici rada, 1 sigurnosna mjera izrečena je odgovornoj osobi u trgovačkom društvu, dok je 1 sigurnosna mjera izrečena veterinarskom inspektoru.

11.4.1. Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja

Broj izrečenih mjera osiguranja i broj oduzimanja imovinske koristi te vrijednost blokirane, odnosno oduzete imovinske koristi

Godina	Broj mjera osiguranja	Vrijednost u EUR	Broj oduzimanja	Vrijednost u EUR
2020.	41	6.844.512,31	81	10.213.224,49
2021.	28	6.166.713,12	140	7.320.469,64
2022.	20	115.099.710,33	155	8.469.354,23
2023.	5	1.543.586,23	117	6.162.752,74
2024.	29	6.504.436,93	182	18.086.066,00

U izvještajnom razdoblju od ukupno 182 osobe oduzeta je imovinska korist u iznosu od 18.086.066,00 EUR, što predstavlja povećanje od 193,47 % u odnosu na 2023. godinu, kada je od 117 osoba oduzeto 6.162.752,74 EUR, odnosno povećanje od 55,5 % po broju oduzimanja.

Najveći iznos protupravne imovinske koristi od 8.511.012,51 EUR oduzet je u predmetima zbog počinjenja kaznenog djela u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 328. i 329. Kaznenog zakona, i to od 19 osoba. U predmetima zbog kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti od 19 osoba oduzet je iznos od ukupno 6.130.190,61 EUR, dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju za navedeno kazneno djelo od 11 osoba oduzet iznos od 2.214.804,11 EUR, što ukazuje na povećanje od 72,72 % po broju oduzimanja. U predmetima zbog počinjenja kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i promet drogama od 22 osobe oduzeto je ukupno 423.407,70 EUR, što ukazuje na neznatno smanjenje broja oduzimanja od 4,3 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada je od 23 osobe oduzeta imovinska korist u iznosu od 1.280.472,33 EUR. Od 5 osoba u kaznenim predmetima zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine i kaznenog djela izbjegavanja carinskog nadzora oduzeto je 97.642,67 EUR, dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju od 15 osoba oduzeta imovinska korist u iznosu od 767.869,22 EUR, što predstavlja smanjenje od 66,6 %. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, u kojem je u predmetima zbog kaznenog djela pranja novca od dvije osobe oduzeta imovina u vrijednosti od 26.967,23 EUR, u ovom izvještajnom razdoblju u takvim predmetima od četiri osobe oduzeta je imovina u vrijednosti od 5.512.323,14 EUR, što predstavlja povećanje gledano po osobama od 100 %. Povećanje oduzimanja imovinske koristi prisutno je i u predmetima zbog kaznenog djela nedozvoljene trgovine, u kojima je u ovom izvještajnom razdoblju oduzeta od 38 osoba imovinska korist u iznosu od 415.380,36 EUR, dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju za navedeno kazneno djelo od 10 osoba oduzeta imovinska korist u iznosu od 47.298,67 EUR, što u odnosu na broj oduzimanja predstavlja povećanje od 280 %. U predmetima zbog kaznenih djela primanja i davanja mita od 27 osoba oduzeta je imovinska korist u iznosu od 546.519,60 EUR, dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju za navedeno kazneno djelo oduzeta imovinska korist u iznosu od 166.816,22 EUR od 19 osoba, što također ukazuje na povećanje od 42,10 % u odnosu na broj oduzimanja.

Od ukupno oduzete imovinske koristi 6.739.790,22 EUR odnosi se na kaznena djela korupcije, odnosno 37,26 %, a na organizirani kriminal 11.346.275,80 EUR, odnosno 62,74 %, što pokazuje veću zastupljenost kaznenih djela

organiziranog kriminala u oduzetoj imovinskoj koristi od kaznenih djela korupcije, što pak ukazuje na nastavljanje trenda iz ranijih izvještajnih razdoblja.

Prema broju osoba kojima je oduzeta imovinska korist (182 osobe) najviše je imovinske koristi oduzeto zbog počinjenja koruptivnih kaznenih djela zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, primanja mita u gospodarskom poslovanju iz članka 252. Kaznenog zakona, davanje mita u gospodarskom poslovanju iz članka 253. Kaznenog zakona, primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona, davanje mita iz članka 294. Kaznenog zakona i trgovanja utjecajem iz članka 295. stavak 3. Kaznenog zakona, i to od 48 osoba, što u odnosu na ranije izvještajno razdoblje pokazuje povećanje u odnosu na broj oduzimanja kod koruptivnih kaznenih djela od 50 %.

Prema vrsti oduzimanja imovinske koristi najviše oduzimanja odnosi se na izravno oduzimanje imovinske koristi po članku 77. stavak 1. Kaznenog zakona. U odnosu na prošireno oduzimanje imovinske koristi iz članka 78. stavak 2. Kaznenog zakona u jednom predmetu nepravomoćnom presudom oduzet je iznos od 1.049.227,37 EUR u vidu nekretnina i pokretnina koje čine imovinu u koju je pretvorena neposredna imovinska korist, i to izravno od počinitelja kaznenog djela.

U odnosu na podnesene imovinskopravne zahtjeve u izvještajnom razdoblju sud je usvojio 72 zahtjeva oštećenika, dok su u odnosu na 35 zahtjeva oštećenici upućeni u parnicu. Od 72 usvojena zahtjeva 32 se odnose na zahtjeve oštećenika Republike Hrvatske, i to za kaznena djela zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona i nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona, dok je u samo jednom predmetu oštećenik GNK Dinamo predložio određivanje privremene mjere osiguranja imovinskopravnog zahtjeva o kojem zahtjevu sud nije donio odluku.

Tijekom 2024. godine temeljem 29 zahtjeva Ureda određeno je 29 privremenih mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi na nekretninama, pokretninama i novčanim sredstvima okvirne vrijednosti od 6.504.436,93 EUR, što je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, u kojem je podneseno 6 prijedloga i blokirana imovina u vrijednosti od 1.543.586,23 EUR, povećanje od 383,33 % u odnosu na broj podnesenih prijedloga te 321,38 % u odnosu na vrijednost imovine.

Predmetne su mjere određene u predmetima u kojima je imovinska korist pribavljena počinjenjem kaznenog djela krađe u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 228. u vezi s člankom 329. Kaznenog zakona, kaznenog djela utaje poreza ili carine u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 256. u vezi s člankom 329. Kaznenog zakona, kaznenog djela pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona s predikatnim kaznenim djelom neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona, predikatnim kaznenim djelom utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, te predikatnim kaznenim djelom nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona i izbjegavanja carinskog nadzora iz članka 257. Kaznenog zakona, zatim kaznenog djela nedozvoljene proizvodnje i prometa droga počinjenih u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 190. u vezi s člankom 329. Kaznenog zakona, primanje i davanje mita u gospodarskom poslovanju iz članka 252. i 253. Kaznenog zakona, zloporabi povjerenja u gospodarskom poslovanju u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 291. i trgovanja utjecajem iz članka 295.

Kaznenog zakona. Privremene mjere određene su i u predmetu u kojemu je imovinska korist pribavljena počinjenjem kaznenog djela računalne prijevare iz članka 271. Kaznenog zakona i nedozvoljene uporabe autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača iz članka 285. Kaznenog zakona u sastavu zločinačkog udruženja.

Valja napomenuti da su u samo jednom predmetu Ureda zbog počinjenja kaznenog djela pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona s predikatnim kaznenim djelom neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona počinjenim u inozemstvu određene privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi zabranom otuđenja i opterećenja nekretnina, vozila, brodica, raspolaganja sredstvima na računima u bankama, udjelima u investicijskim fondovima, zabranom ispunjenja i primitka ispunjenja obveze, čime je osigurano oduzimanje imovinske koristi u iznosu od 3.299.342,79 EUR, što čini 50,7 % od ukupne vrijednosti blokirane imovine u izvještajnom razdoblju. Također, velik iznos blokirane imovine u vidu nekretnina, pokretnina, novčanih iznosa na računima i kriptovaluta u ukupnoj vrijednosti od 816.282,65 EUR odnosi se na predmet u kojem je imovinska korist pribavljena počinjenjem kaznenog djela računalne prijevare iz članka 271. Kaznenog zakona i nedozvoljene uporabe autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača iz članka 285. Kaznenog zakona u sastavu zločinačkog udruženja.

Naime, u ovoj izvještajnoj godini, a s obzirom na strukturu predmeta u kojima su privremene mjere predložene i određene, one su rezultat kontinuirane i koordinirane suradnje istražitelja u predistražnoj i istražnoj fazi s Odjelom za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom s obzirom na sve prisutnije sofisticirane načine prikrivanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom.

U cilju učinkovitog otkrivanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom i otkrivanja počinitelja, a zbog brzog razvoja tehnologije i visoke razine stručnosti počinitelja kaznenih djela, javlja se potreba za provođenjem istodobne financijske istrage s kaznenom istragom kako bi se osiguralo oduzimanje imovinske koristi i kažnjavanje počinitelja. Financijske istrage zahtijevaju brzu reakciju kako bi se što prije otkrila sredstva dobivena počinjenjem kaznenog djela. Pravodobnom reakcijom onemogućilo bi se počinitelja kaznenog djela u prodaji nezakonito stečene imovinske koristi ili njezinog raspolaganja. Stoga, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta putem svog Odjela za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom provodi imovinske izvide odmah nakon zaprimanja početnih saznanja o počinjenju kaznenog djela, o postojanju mogućih osumnjičenih, te nastoji u što kraćem roku konstruirati što cjelovitije informacije koje će biti relevantne za dobivanje prave spoznaje problema te donošenje odluka.

Odmah po zaprimanju saznanja o mogućem počinjenju kaznenog djela i eventualnim počiniteljima Odjel za istraživanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom pokreće provođenje izvida pribavljanjem potrebnih podataka iz baza dostupnih podataka i svih drugih nadležnih tijela temeljem članka 206.g stavka 2. Zakona o kaznenom postupku od nadležnih općinskih sudova, zemljišnoknjižnih odjela, sudskih registara trgovačkih sudova, policijskih uprava koje vode podatke o vozilima, Lučke kapetanije, Srednjeg klirinškog depozitarnog društva, Ministarstva financija, Porezne uprave, Ureda za sprječavanje pranja novca, Samostalnog sektora za financijske istrage, drugih nadležnih ministarstava, Financijske agencije, banaka i

drugih financijskih institucija, te svih drugih pravnih osoba radi utvrđivanja vrijednosti ostvarene imovinske koristi i gdje se tako stečena imovina nalazi, zatim prikupljanjem podataka o bankovnim računima, štednji, novčanim transakcijama, kreditima, punomoćima, jamcima, sudužnicima, kreditnim karticama uključujući povijest plaćanja i dopunskim korisnicima, policama osiguranja, nekretninama, pokretninama, dionicama, udjelima u trgovačkim društvima, sudjelovanja u upravnim i nadzornim odborima trgovačkih društava, podatke o plaćenim režijama, načinima njihova plaćanja te informacijama o korisnicima za nekretnine koje se povezuju s okrivljenicima, osnovnim podacima o poduzećima, njihovim zaposlenicima, transakcijama, poreznim podacima, sklopljenim ugovorima i slično utvrđuje gdje je i kako imovina povezana s okrivljenicima možda skrivena korištenjem drugih fizičkih i pravnih osoba.

Ključna faza u financijskim izvidima/istrazi Odjela za istraživanje imovinske koristi stečene kaznenim djelom jest analiza svih prikupljenih podataka o imovini, financijskih, bankovnih i računovodstvenih dokumenata, njihovo osiguranje radi kasnijeg korištenja u postupku, identificiranje složenih nezakonitih shema poslovanja, interpretiranje prikupljene dokumentacije, npr. uočavanje obrasca kod novčanih transakcija, analiza prikupljenih podataka o vlasništvu nekretnina i pokretnina u odnosu na način stjecanja, utvrđivanje njihove vrijednosti te konačno podnošenje prijedloga za privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi i prijedloga za oduzimanje imovine.

Također, Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u fazi sporazumijevanja s okrivljenikom poduzima sve radnje kako bi se iznos koristi koji mu se stavlja na teret i naplatio te je nerijetko upravo naplata i način naplate uvjet za postizanje sporazuma.

Pored navedenoga, u Odjelu su raspoređena i dva financijska istražitelja koji raspolažu specijalističkim znanjima iz područja računovodstva i bankarskog sektora, zamjenica ravnatelja koja radi na kaznenim predmetima te zamjenica ravnatelja i savjetnica koje raspolažu znanjima iz područja građanskog prava, koje uključuje stvarno i obvezno pravo, ovršno pravo, građansko procesno pravo, trgovačko pravo, upravno pravo, slijedom čega Odjel pruža i pomoć u kaznenim predmetima analizirajući građanskopravne aspekte postupanja potencijalnog osumnjičenika ili okrivljenika u izvidnoj fazi postupka.

Na kraju ovog poglavlja potrebno je istaknuti važnost suradnje specijaliziranih državnih tijela koja posjeduju stručna znanja, policije, kriminalističko-forenzičkih disciplina i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, s obzirom na to da se financijske istrage i izvidi provode u slučajevima sofisticiranih knjigovodstveno-financijskih malverzacija, kao i kršenju normi posebnih i specifičnih zakonskih propisa. U praktičnoj primjeni može se istaknuti da je suradnja sa specijaliziranim tijelima dobra. U okviru postupanja Samostalnog sektora za financijske istrage Porezne uprave može se istaknuti zadovoljavajuća ažurnost prilikom obrada informacija za koje se posjeduju stručna znanja i specijalizaciju iz domene poreznog i financijskog prava i koje su im dostupne u njihovu sustavu i bazi podataka, kao i u okviru dostave svih podataka kojima raspolažu. Također, u okviru suradnje s Uredom za sprječavanje pranja novca treba napomenuti da se već postojeća dobra suradnja vezano za analiziranje obavijesti o sumnjivim transakcijama i drugih informacija u

vezi s pranjem novca treba nadograditi u smislu jednoobraznog postupanja prilikom dostave Obavijesti o sumnjivim transakcijama, kao i da se obavijesti sumnjivih transakcija koje zahtijevaju provođenje financijskih istraga dostave Samostalnom sektoru za financijske istrage, a Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta na znanje, a sve u cilju ubrzanja i poboljšanja rada na tim predmetima utvrđivanja nezakonitog karaktera sredstava analiziranih u sumnjivim transakcijama uzimajući u obzir činjenicu iznimne pojavnosti kaznenog djela pranja novca u svim segmentima i sofisticiranim oblicima, a posebice dosjetljivost i brzinu postupanja u prikrivanju nezakonitih sredstava.

Zaključno, možemo istaknuti da je koordinacija i suradnja posebno važna kod financijskih izvida i kao bitan čimbenik u otkrivanju opsega nezakonito stečene imovine, a rezultat koje suradnje je najbolje prikazan u predmetu ovog Ureda u kojem je iz rezultata provedenih izvida, podataka Ureda za sprječavanje pranja novca te analitičke obrade podataka o imovini provedenoj po financijskim istražiteljima iz Samostalnog sektora za financijske istrage Ministarstva financija i financijskim istražiteljima ovog Ureda, kao i analitičke obrade podataka, informacija i dokumentacije provedene po analitičarima iz Ureda za sprječavanje pranja novca Ministarstva financija, doneseno rješenje o provođenju istrage za počinjenje kaznenog djela pranja novca te je izvršena blokada imovine u vrijednosti od 3.299.342,79 EUR.

11.4.2. Pregled radnji i ročišta

Dokazne radnje i zastupanje	Dokazne radnje		Zastupanje	
	Nalog drugom tijelu	Provedeno po Uredu	Ročišta	Rasprave
1	2	3	4	5
2024.	611	1.318	1.088	1.069

Zamjenici ravnatelja u izvještajnom razdoblju naložili su ili neposredno proveli 1.929 dokaznih radnji, što je smanjenje od 2,44 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Od ukupnog broja dokaznih radnji nalog drugom tijelu, u pravilu policiji, dan je u odnosu na 611 radnji (31,67 %), dok su zamjenici ravnatelja samostalno proveli 1.318 dokaznih radnji (78,33 %).

Zamjenici ravnatelja sudjelovali su na 2.157 ročišta i rasprava, što je za 23,68 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju kada su održana 1.744 ročišta i rasprava, od čega 1.088 zastupanja na ročištima, što je porast 40,20 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada ih je bilo 776, te obavili 1.069 raspravna zastupanja, što je više za 7,11 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje kada ih je bilo 998.

11.5. Žalbe i odluke sudova povodom žalbi

U predmetima iz nadležnosti Ureda tijekom izvještajnog razdoblja podnesene su 83 žalbe u odnosu na donesenih 575 presuda, pa proizlazi da je žalba podnesena protiv 14,43 % presuda ili protiv prosječno svake 6,9-e presude.

Broj podnesenih i usvojenih žalbi

Godina	Žalbe				
	Podneseno	Od toga zbog kazne	Usvojeno	Od toga zbog kazne	Bespredmetna žalba
2020.	63	50	16	8	0
2021.	50	29	24	6	0
2022.	121	99	56	37	0
2023.	100	57	16	9	0
2024.	83	60	5	3	3

Analizirajući podatke iz gornje tablice u kojoj je prikazan ukupan broj podnesenih i usvojenih žalbi te broj podnesenih i usvojenih žalbi zbog odluke o kazni u promatranom razdoblju 2020. – 2024., razvidno je da je u izvještajnom razdoblju podneseno 17 žalbi ili 17 % žalbi manje u odnosu na 2023. kada je žalba bila podnesena protiv 29,94 % svih donesenih presuda ili protiv prosječno svake 3,3-e presude, a 38 žalbi ili 31,40 % manje u odnosu na 2022. u kojoj je žalba bila podnesena protiv 28,33 % presuda ili protiv prosječno svake 3,6-e presude. Kako je u 2021. žalba bila podnesena protiv 16,39 % presuda ili protiv prosječno svake 6,1-e presude, a u 2020. protiv 25,92 % presuda ili protiv prosječno svake 3,9 -e presude, navedeni podatci ukazuju na značajno manju učestalost podnošenja žalbi u izvještajnom razdoblju u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja, s iznimkom 2021. godine.

Od ukupno podnesene 83 žalbe, 60 žalbi ili 72,28 % svih žalbi podneseno je zbog odluke o kazni, dok su 23 žalbe ili 27,81 % žalbi podnesene zbog drugih razloga, pa i u izvještajnom razdoblju prevladavaju žalbe podnesene zbog odluke o kazni u odnosu na druge zakonske osnove.

Glavni razlog značajno manjoj učestalosti podnošenja žalbe uopće tako i žalbe zbog odluke o kazni u izvještajnom razdoblju s obzirom na broj presuda koji je u izvještajnom razdoblju značajno veći u 2023. u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja, nije samo struktura ukupno donesenih presuda, odnosno izrazito visok udio osuđujućih presuda (96,52 % svih donesenih presuda), već posebno činjenica da je od ukupno donesenih 555 osuđujućih presuda u izvještajnom razdoblju čak 427 presuda ili 76,93 % svih osuđujućih presuda doneseno temeljem sporazuma stranaka, a protiv kojih presuda nije moguće podnošenje žalbe zbog odluke o kazni te pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Stoga, kada se uzme u obzir broj presuda zbog kojih je uopće bilo moguće podnošenje žalbe, uočava se da je realno žalbena aktivnost Ureda u izvještajnoj godini bila na razini proteklih godina promatranog razdoblja.

Tijekom izvještajnog razdoblja sudovi su usvojili samo 5 žalbi, od čega 3 zbog odluke o kazni, što je značajno manje u odnosu na prethodne godine promatranog

razdoblja, koji podatci međutim sami za sebe ne mogu biti temelj za donošenje zaključka u pogledu uspješnosti u žalbenom postupku, a zbog razloga već navedenih u dijelu pod 8.1.6. izvješća.

11.6. Poduzimanje posebnih dokaznih radnji

Tijekom 2024. na zahtjev Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta sudci istrage županijskih sudova u Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu izdali su 209 naloga za provođenje posebnih dokaznih radnji, što je za 44 naloga ili 17,39 % manje izdanih naloga nego tijekom 2023. godine. Nalozima je obuhvaćena 331 osoba, što je identično broju obuhvaćenih osoba u 2023.

Broj izdanih naloga i osoba obuhvaćenih nalozima varira iz godine u godinu i ponajprije ovisi o tome mogu li se izvidi kaznenih djela provesti na drugi način te se, imajući u vidu težinu zadiranja u osobna prava i slobode, u svakom konkretnom slučaju kritički ocjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti za izdavanje naloga.

Tijekom 2024. nalozima je bilo obuhvaćeno 775 telefonskih brojeva, što je za 111 telefonskih brojeva više u odnosu na 2023., a što je posljedica činjenice da pojedinci istodobno koriste veći broj telefonskih uređaja i SIM kartica. Isto tako, tijekom ovog izvještajnog razdoblja nalozi za izdavanje posebnih dokaznih radnji izdani su u odnosu na 447 IMEI uređaja te 4 IMSI uređaja. Posebne dokazne radnje također su primjenjivane u odnosu na različite prostorije i objekte kao što su kuće, stanovi, poslovni prostori, osobna i službena vozila, garaže, vikendice te zatvorske ćelije.

Kao i tijekom ranijih godina i u ovom izvještajnom razdoblju najviše izdanih naloga (74,01 %) odnosi se na kaznena djela iz domene organiziranog kriminaliteta. Od toga 34,69 % naloga izdano je zbog sumnje u počinjenje kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja, zatim kaznenog djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja (26,12 %), kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona (13,06 %), kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja (6,53 %), kaznenog djela računalne prijevare iz članka 271. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja (6,12 %) te kaznenog djela zloporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona počinjenog u sastavu zločinačkog udruženja (4,89 %).

Na koruptivna kaznena djela odnosi se 25,98 % svih izdanih naloga. Od toga, najveći broj naloga (36,04 %) izdan je zbog kaznenog djela primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona, kaznenog djela zloporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona (25,58 %), kaznenog djela davanja mita iz članka 294. Kaznenog djela (23,25 %) i kaznenog djela primanja mita u gospodarskom poslovanju iz članka 252. Kaznenog zakona (6,97 %).

Posebne dokazne radnje u 11,17 % slučajeva završene su prije isteka jednog mjeseca, u odnosu na 19,33 % slučajeva završene su prije isteka dva mjeseca, u odnosu na 13,89 % slučajeva trajale su između dva do tri mjeseca, u odnosu na 6,64 % slučajeva trajale su između tri do četiri mjeseca, u odnosu na 5,13 % slučajeva trajale su između četiri do pet mjeseci, u odnosu na 16,31 % slučajeva trajale su između pet do šest mjeseci, dok su u 27,49 % slučajeva trajale dulje od šest mjeseci.

Posebne dokazne radnje trajale su dulje od šest mjeseci u najsloženijim predmetima s većim brojem osoba, odnosno u predmetima koje karakterizira konspirativnost i poseban oprez u postupanju.

Jednako kao i ranijih godina, najčešće je primjenjivana posebna dokazna radnja nadzora i tehničkog snimanja telefonskih razgovora i drugih komunikacija na daljinu iz članka 332. stavka 1. točke 1. Zakona o kaznenom postupku, i to samostalno ili u kombinaciji s posebnim dokaznim radnjama tajnog praćenja i tehničkog snimanja osoba i predmeta i nadziranog prijevoza i isporuke predmeta kaznenog djela iz članka 332. stavka 1. točke 4. i 8. Zakona o kaznenom postupku.

Od ostalih posebnih dokaznih radnji, dokazna radnja ulaska u prostorije radi provođenja nadzora i tehničkog snimanja prostorija iz članka 332. stavka 1. točke 3. Zakona o kaznenom postupku određena je u 9,96 % slučajeva, dokazna radnja presretanja, prikupljanja i snimanja računalnih podataka iz članka 332. stavka 1. točke 2. Zakona o kaznenom postupku određena je u 5,13 % slučajeva, uporaba prikrivenih istražitelja i pouzdanika iz članka 332. stavka 1. točke 5. Zakona o kaznenom postupku određena je u 2,41 % slučajeva, dok je dokazna radnja simulirane prodaje i otkupa predmeta te simuliranog davanja potkupnine i simuliranog primanja potkupnine iz članka 332. stavka 1. točke 6. Zakona o kaznenom postupku određena u 2,41 % slučajeva.

Tijekom 2024. posebne dokazne radnje naložene su i dovršene u odnosu na 299 osoba, dok su u odnosu na 32 osobe još uvijek u tijeku. Od ukupnog broja dovršenih posebnih dokaznih radnji, u odnosu na 101 osobu, odnosno 33,77 %, njihova primjena rezultirala je pokretanjem kaznenih postupaka, i to u najvećem broju slučajeva za kaznena djela iz domene organiziranog kriminaliteta (88,11 %), što je u skladu s trendovima iz ranijih godina. Ovdje valja napomenuti da su u odnosu na 111 osoba (37,12 %) posebne dokazne radnje dovršene, međutim još uvijek je u tijeku kriminalističko istraživanje, nakon kojega će se utvrditi uspješnost njihova provođenja.

Među razlozima otežanog prikupljanja podataka tijekom provođenja posebnih dokaznih radnji tu su i konspirativnost i oprez supoočinitelja, koji se manifestiraju u prikrivanju međusobne komunikacije, čestom mijenjanju telefona ili promjeni SIM kartica te učestaloj komunikaciji putem društvenih mreža i aplikacija za razmjenu podataka koje ili nisu podobne za praćenje ili se pak radi o kontinuiranom otkrivanju novih aplikacija namijenjenih isključivo komunikaciji unutar krim. miljea. Ovdje valja istaknuti da iako se nalozi redovito izdaju i za primjenu posebne dokazne radnje tajnog praćenja i tehničkog snimanja osoba i predmeta, ova radnja ipak nije u dovoljnoj mjeri zastupljena na terenu zbog nedostatka kapaciteta za njenu provedbu.

Osim za provođenje posebnih dokaznih radnji, nalozi sudca istrage izdavani su i za provjeru uspostavljanja telekomunikacijskih kontakata temeljem članka 339.a Zakona o kaznenom postupku. Tijekom izvještajne 2024. temeljem zahtjeva državnog odvjetnika, a na inicijativu policije, sudci istrage izdali su naloge u odnosu na 171 osobu, odnosno 368 različitih telefonskih brojeva, 160 različitih brojeva IMEI uređaja i 1157 IMSI uređaja. Svrha je izdavanja naloga provjera istovjetnosti, trajanja i učestalosti komunikacije, utvrđivanje položaja komunikacijskih uređaja, mjesta na kojima se nalaze osobe koje uspostavljaju elektroničku komunikaciju te identifikacijskih oznaka uređaja.

Sukladno strukturi kaznenih djela za koja su izdavani nalozi za provođenje posebnih dokaznih radnji i ovi su nalozi pretežito izdavani zbog sumnje u počinjenje kaznenih djela iz oblasti organiziranog kriminaliteta.

III. IZVJEŠĆE O RADU NA POJEDINIM VRSTAMA PREDMETA I AKTUALNOJ PROBLEMATICI U 2024.

12. Prikaz rada na pojedinim vrstama kaznenih predmeta iz nadležnosti kaznenih odjela i USKOK-a

12.1. Kaznena djela ratnog zločina

U ovom izvještajnom razdoblju nadležna županijska državna odvjetništva zaprimila su 28 kaznenih prijava zbog kaznenih djela ratnih zločina počinjenih za vrijeme Domovinskog rata.

Kako su iz prethodnog izvještajnog razdoblja, u državnim odvjetništvima, ostale neriješene 3 kaznene prijave to je u radu bila ukupno 31 prijava zbog tih kaznenih djela.

Donošenjem rješenja o provođenju istrage riješeno je 29 kaznenih prijava, dok su 2 kaznene prijave odbačene.

Osim toga, u 3 kaznena predmeta protiv 31 okrivljenika optužnice su vraćene zbog nedostataka u prethodnom postupku i boljeg razjašnjenja stvari te je u ta 3 predmeta doneseno rješenje o dopuni istrage jer treba, među ostalim, ispitati okrivljenike koji prebivaju na području Republike Srbije te Bosne i Hercegovine. Isto tako, u jednom kaznenom predmetu protiv 7 okrivljenika optužnica je zbog proceduralnih razloga vezanih za suradnju s drugim državama i traženje izručenja okrivljenika povučena te je i u tom predmetu doneseno rješenje o dopuni istrage, tako da su državna odvjetništva tijekom 2024. u radu imala predmete u kojima je u tijeku istraga protiv ukupno 67 osoba.

Tijekom 2024. optuženo je 18 osoba, a nadležni županijski sudovi donijeli su presude u odnosu na 49 osoba, pri čemu su 32 osobe osuđene, 13 ih je oslobođeno, a u odnosu na 4 osobe donesene su odbijajuće presude.

Protiv oslobađajućih presuda nadležna državna odvjetništva podnijela su žalbe zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Broj prijavljenih osoba tijekom 2024. godine, kao i osoba protiv kojih je doneseno rješenje o provođenju istrage te broj optuženih osoba u uobičajenim je okvirima. U ovoj godini jedino je ukupan broj osoba protiv kojih se vodi istraga veći nego ranijih godina iz razloga o kojima je gore bilo riječi.

Osnovna karakteristika kaznenih predmeta zbog ovih kaznenih djela svakako je otežano prikupljanje dokaza s obzirom na sve veći protek vremena od njihova počinjenja. Naime, neki događaji koji su predmet rada zbog kaznenih djela ratnih zločina zbili su se i prije više od 30 godina, tako da je vrlo teško rekonstruirati događaje na mjestu počinjenja kaznenih djela jer je dio svjedoka preminuo, dio se sve teže prisjeća konkretnih događaja, neki ne žele svjedočiti, tako da su iskazi manjkavi, nekvalitetni, a vrlo je teško doći i do materijalne dokumentacije.

To posebice karakterizira predmete u kojima se prikupljaju dokazi o neposrednim počiniteljima kaznenih djela ratnih zločina. No, kod kaznenih predmeta zbog kaznenih djela ratnih zločina istodobno se radi i na utvrđivanju odgovornosti zapovjednika postrojbi koji su eventualno naredili učin tih kaznenih djela ili propustili spriječiti da pripadnici postrojbi kojima su na čelu počine ta kaznena djela.

Državni odvjetnici koji rade na predmetima ratnih zločina koriste se sustavom za praćenje predmeta u državnom odvjetništvu (CTS), koji olakšava rad na ovim predmetima i u kojem se nalaze sistematizirani podatci o svim ratnim zločinima koji su se dogodili od 1991. godine nadalje, ne samo na području Republike Hrvatske nego i na području drugih država u kojima su žrtve hrvatski građani, a koji su se ranije nalazili u bazi ratnih zločina.

Pristup podacima koji zapravo predstavljaju spise predmeta ratnih zločina u elektroničkom obliku koji su uključeni u CTS imaju svi državnoodvjetnički dužnosnici i savjetnici koji rade na tim predmetima.

S obzirom na prirodu ovih kaznenih djela velik je interes javnosti za rad na ovoj vrsti predmeta pa naš rad nastojimo učiniti transparentnim koliko je to moguće na način da se na mrežnoj stranici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske objavljuju podatci i radovi o procesuiranju predmeta ratnih zločina, a nadležna županijska državna odvjetništva objavljuju priopćenja o radu na aktualnim predmetima.

U kaznenim predmetima ratnih zločina često se događa da se počinitelji, žrtve, svjedoci i dokazi, kao i mjesta zločina nalaze na područjima različitih država pa rad na ovim predmetima ne bi bio moguć bez suradnje s tužiteljstvima susjednih zemalja.

Zbog toga državni odvjetnici surađuju s tužiteljskim uredima susjednih zemalja na temelju potpisanih Protokola i Sporazuma o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, a isto tako i temeljem redovite međunarodne pravne pomoći koja se odvija putem Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Republike Hrvatske.

Također, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i nadalje surađuje s Međunarodnim rezidualnim mehanizmom za kaznene sudove koji je osnovan Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda radi preuzimanja nadležnosti, prava, obveza i osnovnih funkcija Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju te u radu koristi informatičke alate kreirane za pretraživanje baze podataka tog mehanizma, a radi korištenja u domaćim predmetima ratnih zločina.

12.2. Kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje

Kaznena djela počinjena iz mržnje i govor mržnje

Kazneno djelo	Prijava u 2023.		Rješenje o odbačaju		Optužnica		Presuda		
	Policija	Drugi	Policija	Drugi	S kaznenim nalogom	Bez kaznenog naloga	Osuđujuća	Oslobađajuća	Odbijajuća
KD u vezi čl. 87. st. 21. KZ (zločini iz mržnje)	51	16	12	5	5	31	8	6	0
KD iz čl. 325. KZ (govor mržnje)	15	31	13	24	8	4	11	1	0

Zločini iz mržnje kao pojam u širem smislu obuhvaća i ona kaznena djela koja su takvima definirana u članku 87. stavku 21. Kaznenog zakona, a koja se prikazuju u ovom izvješću, kao i tzv. govor mržnje koji je kao takav propisan u kaznenom djelu javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona. Zajedničko im je obilježje diskriminatorna motivacija, odnosno da su počinjena zbog određenih karakteristika žrtve, odnosno skupine kojoj žrtva pripada, a na kojim se karakteristikama temelji njihov identitet kao što su rasa, jezik, vjeroispovijest, nacionalno ili etničko podrijetlo, spol, spolno opredjeljenje, rodni identitet i slično, pri čemu definicija zločina iz mržnje iz članka 87. stavka 21. taksativno navodi te karakteristike, a kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz čl. 325. Kaznenog zakona proširuje pobrojene osobine i na druge, izrijekom navedene karakteristike. Važno je napomenuti i kako se članak 87. stavak 21. Kaznenog zakona primjenjuje kada počinjenje djela motivirano mržnjom nije propisano kao kvalifikatorna okolnost, što je slučaj kod nekih kaznenih djela.

Osim po opisanoj razlici, zločin iz mržnje iz članka 87. stavka 21. Kaznenog zakona i kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona razlikuju se i po svojoj pravnoj strukturi, ali i socijalnom aspektu, pa državno odvjetništvo, kao i druga tijela koja prikupljaju podatke o takvim kaznenim djelima, evidentiraju posebno kaznena djela zločina iz mržnje, koja se vežu uz članak 87. stavak 21. Kaznenog zakona, što su sva kaznena djela usmjerena prema jednoj ili više osoba ili imovini uz postojanje diskriminatornog motiva, a posebno se evidentira kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona, odnosno tzv. govor mržnje, pa se i u godišnjim izvješćima državnih odvjetništava prikazuju odvojeno, i to prema poznatim prijavljenim osobama i za konkretna kaznena djela.

Zločini iz mržnje

U izvještajnoj 2024. godini državna su odvjetništva za kaznena djela vezana uz članak 87. stavka 21. Kaznenog zakona (zločini iz mržnje) zaprimila ukupno kaznenih prijava protiv 67 osoba, što je za 4 osobe ili 6 % manje nego tijekom 2023., od čega je policija prijavila 51 osobu ili 76 % ukupno prijavljenih, a ostale fizičke i

pravne osobe prijavile su 16 osoba, što su i apsolutni brojevi i omjeri koji ne odstupaju od prošlogodišnjih, kada je policija prijavila 53 osobe odnosno 75 % ukupno prijavljenih, a druge fizičke i pravne osobe 18, odnosno 25 %.

S obzirom na nešto manji broj prijavljenih osoba, manji je i broj rješenja o odbačaju, pa je tako tijekom 2024. doneseno rješenje o odbačaju u odnosu na 17 osoba (2023. – 20 osoba), pri čemu je odbačeno 12 policijskih kaznenih prijava, a 5 prijava drugih podnositelja.

Međutim, broj podignutih optužnica tijekom 2024. osjetno je veći nego 2023., pa je tako tijekom izvještajne godine optuženo ukupno 36 osoba (za razliku od 2023.), kada je podignuto optužnica protiv 22 osobe), pri čemu je, kao i u prošlom izvještajnom razdoblju znatno veći broj optužnica bez kaznenog naloga – protiv 31 osoba, odnosno 86 % podignutih optužnica (2023. – 18, odnosno 82 %), dok je za tek 5 osoba (2023. – 4 osobe) državno odvjetništvo u optužnici tražilo da sud bez provođenja raspravnog postupka izda počinitelju kazneni nalog s predloženom kaznom. Velik broj optužnica bez kaznenog naloga, za razliku od onih za kazneno djelo govora mržnje, razumljiv je stoga što se uz članak 87. stavak 21. Kaznenog zakona mogu vezivati sva kaznena djela, a za mnoga je zapriječena kazna iznad maksimuma kod kojeg je moguće tražiti izdavanje kaznenog naloga.

U 2024. godini bilježi se, međutim, znatan pad donesenih odnosno zaprimljenih presuda za kaznena djela kvalifikacijom vezana za članak 87. stavak 21. Kaznenog zakona, pa je, za razliku od 2023., kada je zaprimljeno 25 presuda, tijekom 2024. zaprimljeno tek u odnosu na 14 počinitelja, što predstavlja 56 % manje presuda nego u prošlom izvještajnom razdoblju, od čega je u odnosu na 8 osoba donesena osuđujuća, a u odnosu na 6 osoba oslobađajuća presuda.

Nastavno na sva ranija izvještajna razdoblja, i ove se godine kao najčešća diskriminatorna osnova pojavljuje nacionalno, odnosno etničko podrijetlo i vjeroispovijest, a potom spolno opredjeljenje, odnosno rodni identitet, dok se najčešće uz članak 87. stavak 21. Kaznenog zakona vežu kaznena djela protiv života i tijela.

Kazneno djelo tzv. govora mržnje

U izvještajnoj se godini, kao i za kazneno djelo zločina iz mržnje, tako i za kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona, bilježi se pad prijavljenih osoba, te je tijekom 2024. za to kazneno djelo prijavljeno 46 osoba (za razliku od 2023., kada ih je prijavljeno 579. U 2024. godini policija je za kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju prijavila 15 osoba, odnosno 33 % svih prijavljenih (2023. – 28 osoba), a druge fizičke i pravne osobe prijavile su 31 osobu ili 67 % (u 2023. – 29 osoba).

S obzirom na to da državna odvjetništva zaprimaju kaznene prijave, osim od policije, i neposredno od drugih osoba, većinom onih koji se osjećaju žrtvama navedenog kaznenog djela, svake je godine većina zaprimljenih kaznenih prijava upravo neposredna, a ne putem policije. To, međutim, dovodi do toga da se kao kazneno djelo javnog poticanja na nasilje i mržnju prijavljuju i brojna druga postupanja koja ne sadržavaju obilježja tog kaznenog djela, već su podvodljiva pod

uvredu, klevetu, pojedine prekršaje, ali i ona koja, bez obzira na neprimjeren, šokantan, uznemirujući ili javno neprihvatljiv izričaj, ipak ne predstavljaju kažnjiv govor ili pak osoba pogođena takvim govorom nema svojstvo koje se štiti navedenom odredbom, pa za takve prijave državno odvjetništvo potom donosi rješenje o odbačaju. To je razlog relativno velikog broja rješenja o odbačaju, pa je tijekom 2024. odbačeno kaznenih prijava u odnosu na ukupno 37 osobe. Pri tomu valja napomenuti kako državnoodvjetnička rješenja o odbačaju u pravilu sadrže uputu o pravnom lijeku, koja oštećenim osobama odnosno žrtvama daje mogućnost preuzimanja progona protiv prijavljenog počinitelja, odnosno pruža priliku da sud pred kojim žrtva preuzme progon preispita osnovanost i zakonitost takve odluke državnog odvjetništva te pokrene postupak protiv prijavljenog počinitelja. Međutim, takvu mogućnost podnositelji prijava koji predstavljaju oštećenike, odnosno smatraju se žrtvom, tek iznimno koriste. Tako je, sukladno podacima nadležnih državnih odvjetništava na području Republike Hrvatske tijekom 2024. godine progon preuzela tek jedna osoba, nakon što je zaprimila rješenje o odbačaju s poukom o pravnom lijeku.

Istodobno, tijekom izvještajne godine državna su odvjetništva podigla optužnice protiv 12 osoba, i to protiv 8 osoba optužnicu s kaznenim nalogom. Optužnice s kaznenim nalogom predstavljaju prijedlog konsenzualnog završetka kaznenog postupka, brzog i učinkovitog donošenja sudske presude, pa držimo da je većina takvih optuženja, odnosno 67 %, koliko iznosi udio takvih optužnica u ukupnom broju optuženih osoba, korisno i poželjno ako okolnosti predmetnog djela i osoba počinitelja ne opravdavaju potrebu da ga se „izvede pred sud“ te u raspravnom postupku donese sudska odluka. Redoviti, pak, sudski postupak, državna su odvjetništva smatrala opravdanim i osnovanim u odnosu na 4 osobe, odnosno 33 % ukupno optuženih osoba tijekom izvještajnog razdoblja.

Tijekom 2024. godine evidentira se i manji broj zaprimljenih sudskih presuda protiv počinitelja kaznenog djela iz članka 325. Kaznenog zakona u odnosu na raniju godinu. Naime, zaprimljeno je ukupno 12 presuda (2023. – 19), od čega je u odnosu na 11 osoba donesena osuđujuća, a u odnosu na 1 osobu oslobađajuća presuda.

Kao i kod zločina iz mržnje, i kod ovog kaznenog djela najzastupljenije su diskriminatorne osnove nacionalno i etničko podrijetlo, vjeroispovijest, spolno opredjeljenje, odnosno rodni identitet, a kao i svih ranijih godina nastavlja se trend najveće zastupljenosti načina počinjenja ovih kaznenih djela putem društvenih mreža, odnosno interneta.

Osim analize podataka o navedenim djelima u ovom izvješću, prikazanima prema kriterijima i sukladno metodologiji sačinjavanja godišnjih izvješća o radu državnih odvjetništava (samo u odnosu na poznate počinitelje te konkretna kaznena djela iz članka 325. Kaznenog zakona, odnosno vezana za članak 87. stavak 21. Kaznenog zakona), Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, prema drugim parametrima, a sukladno obvezi koja proizlazi iz Protokola o postupanju u slučaju zločina iz mržnje, svakih 6 mjeseci nadopunjava zadane obrasce s propisanim podacima te ih dostavlja Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Konačno, i u ovom izvješću valja istaknuti kako Državno odvjetništvo Republike Hrvatske sustavno i kontinuirano pridaje veliku pozornost radu na predmetima ove kaznenopravne problematike. Čestim edukacijama na kojima državni odvjetnici sudjeluju kao polaznici, ali i edukatori, nastoji se unaprijeđivati rad na ovim predmetima te podizati kvaliteta rada i državnoodvjetničkih odluka. Tome doprinose i sudjelovanja na konferencijama i okruglim stolovima, od kojih možemo izdvojiti aktivan udio na stručnom skupu u organizaciji Ministarstva unutarnjih poslova „Hrvatska bez mržnje – stvarnost ili utopija“ u studenome 2024., kao i izlaganje odnosno predstavljanje analize državnoodvjetničkih predmeta u vezi s kaznenim djelom javnog poticanja na nasilje i mržnju iz članka 325. Kaznenog zakona na Stručnom skupu kaznenih odjela Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u listopadu 2024. godine. Treba na kraju dodati i partnersku ulogu Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u znanstvenom istraživanju predmeta govora mržnje u okviru projekta REASON – „Unapređenje odgovora na govor mržnje kroz pravno istraživanje, zagovaranje i trening“ Hrvatskog pravnog centra.

Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma

12.3. Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma

U 2024. godini nadležna su državna odvjetništva za ovo kazneno djelo zaprimila kaznene prijave protiv ukupno 1.845 osoba. Broj osoba prijavljenih za kaznena djela iz članka 326. KZ/11 je u porastu za 7,95 % (135 prijavljenih osoba više) od prošle godine. Nastavlja se trend porasta, iako je porast znatno niži od 2023. godine kada je broj prijavljenih osoba za ova kaznena djela porastao za 86 % u odnosu na podatke iz 2022. godine. U razdoblju od pet godina bilježi se stalni porast broja prijavljenih osoba. Ove je godine za kaznena djela iz članka 326. KZ/11 prijavljeno 2,3 puta više osoba od 2020. godine.

Kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz čl. 326. KZ/11

Godina	Kazneno djelo	Broj prijava	Odbačaj	Optužnica	Presuda		
					Osuđujuća	Oslobađajuća	Odbijajuća
2020.	čl. 326. st. 1.	632	24	532	434	3	0
	čl. 326. st. 2.	144	4	152	98	0	0
	UKUPNO	776	28	684	532	3	0
2021.	čl. 326. st. 1.	828	17	734	461	5	2
	čl. 326. st. 2.	213	2	202	138	0	0
	UKUPNO	1.041	19	936	599	5	2
2022.	čl. 326. st. 1.	749	20	387	539	6	4
	čl. 326. st. 2.	170	7	131	133	0	1
	UKUPNO	919	27	518	672	6	5
2023.	čl. 326. st. 1.	1.474	52	1.208	683	7	1
	čl. 326. st. 2.	235	6	137	78	0	0
	UKUPNO	1.709	58	1.345	761	7	1
2024.	čl. 326. st. 1.	1503	54	1513	1.188	10	4
	čl. 326. st. 2.	342	1	329	259	1	
	UKUPNO	1.845	55	1.842	1.447	11	4

Tijekom 2024. godine većina se podnesenih kaznenih prijava (81,46 %) za ova kaznena djela odnosi na kaznena djela iz članka 326. stavak 1. KZ/11. Na teži oblik ovih kaznenih djela iz članka 326. stavak 2. KZ/11 odnosi se 18,53 % zaprimljenih kaznenih prijava. U podacima o međusobnom odnosu između oblika počinjenja ovih kaznenih djela iz članka 326. stavak 1. i stavka 2. KZ/11, nema većih odstupanja od podataka iz ranijih godina. Na kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. KZ/11 2023. godine odnosilo se 86,25 % prijava, a 2022. godine 81,5 % prijava.

Broj prijavljenih osoba za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. KZ/11 nešto je veći od prošle godine (porast za 1,96 %, odnosno 29 prijavljenih osoba više). Broj prijavljenih osoba za kaznena djela iz članka 326. stavak 2. KZ/11 u porastu je za 45 % (107 prijavljenih osoba više).

Podatci potvrđuju prošlogodišnje zaključke o razlozima većeg broja prijavljenih osoba za ova kaznena djela. Ukupan porast broja prijavljenih osoba za kaznena djela iz članka 326. KZ/11 uz visok porast prošle godine posljedica je okolnosti ulaska Republike Hrvatske u Šengenski prostor od 1. siječnja 2023. godine, ukidanja granične kontrole na unutarnjim kopnenim i pomorskim granicama te od 26. ožujka 2023. godine i na graničnim prijelazima u zračnim lukama za putnike koji dolaze iz država članica Šengenskog prostora. Nastavljena je pojačana aktivnost policijskih službenika raspoređenih na poslove nadzora granice (nastavljanje Operativne akcije Koridor II) u otkrivanju i sprječavanju počinitelja ovih kaznenih djela.

Veći porast broja prijavljenih osoba za teži oblik ovog kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. KZ/11 povezan je s uključivanjem u većem udjelu počinitelja stranih državljana s boravištem i prebivalištem na području drugih država članica Europske

unije i država izvan tog kruga. Tijekom 2024. godine, uz prijavljene počinitelje državljane Republike Hrvatske i susjednih država Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore počinitelji su ovih kaznenih djela i državljani velikog broja drugih država. Počinitelji su bili državljani Bugarske, Rumunjske, Ukrajine, Bjelorusije, Rusije, Turske, Češke, Poljske, Slovačke, Kosova, Albanije, ali i Slovenije, Mađarske, Moldavije, Sjeverne Makedonije, Latvije, Švedske, Indije, Belgije, Luksemburga, Sirije, Italije, Nizozemske, Uzbekistana, Irana, Francuske, Gvineje, Tunisa, Finske, Sudana, Norveške, Litve, Afganistana, Pakistana, Palestine, Nepala, Nigerije, Njemačke, Maroka, Alžira, Gruzije, Mongolije.

Kao ilegalni migranti učestalo se pojavljuju državljani Turske, Sirije, Afganistana, Kine, Iraka, Egipta, Armenije, Bangladeša, Nepala, Palestine, Pakistana, Kosova, Somalije i Azerbajdžana koji migriraju zbog ekonomskih ili sigurnosnih uvjeta.

Povećan broj stranih državljana kao počinitelja ovih kaznenih djela potvrđuje sumnju u organizirano djelovanje u okviru međunarodnih kriminalnih lanaca. Na takav zaključak upućuju sličnosti u načinu izvršenja te poteškoće u utvrđivanju osoba iznad neposrednih izvršitelja u krijumčarskom lancu. Počinitelji upute za rad primaju najčešće putem mobilnih uređaja te ne znaju ili odbijaju odati identitet organizatora i nalogodavaca. Podatci upućuju na organizirano kriminalno djelovanje povezano s višim stupnjem bezobzirnosti u izvršenju kaznenih djela i ustrajnosti da se izbjegne otkrivanje i odgovornost. To vrijedi neovisno o otežanoj mogućnosti dokazivanja kriminalnog udruživanja prilikom policijskog otkrivanja neposrednih izvršitelja ovih kaznenih djela u okviru nadležnosti redovitih državnih odvjetništava. Pri tome organizatori ostaju neotkriveni i nakon poduzimanja svih dostupnih radnji u tom cilju.

Broj osoba koje su prijavljene za ova kaznena djela u ukupnom kriminalitetu (ukupan broj svih prijavljenih osoba za sva kaznena djela) sudjeluje s 4,37 %. Udio je u porastu u odnosu na ranije godine, kada je udio u ukupnom kriminalitetu bio 4,2 % za 2023. godinu, odnosno 2,2 % za 2022. godinu.

Od ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava za kazneno djelo iz članka 326. KZ/11 1.633 su prijave protiv odraslih osoba, 199 protiv mlađih punoljetnih osoba, a 13 protiv maloljetnih osoba. Nema prijavljenih pravnih osoba.

Prema podacima Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: Ured) 2024. godine prijavljeno je 27 osoba zbog počinjenja ovih kaznenih djela, a počinitelji su bili u sastavu ukupno 5 zločinačkih udruženja koja su s organizatorima brojila ukupno 33 osobe. Slični su podatci prošle godine kada je u nadležnosti Ureda prijavljeno 27 osoba u sastavu 5 zločinačkih udruženja za ilegalno prebacivanje osoba preko granice, koja su s organizatorima brojila ukupno 31 osobu.

U odnosu na prijave iz nadležnosti Ureda u 2024. godini otkrivanjem ovih zločinačkih udruženja razbijeni su dobro uhodani krijumčarski lanci ilegalnim migrantima. Radi se o organiziranim međunarodnim zločinačkim udruženjima koja su u kratkom vremenskom razdoblju od nekoliko mjeseci iz Bosne i Hercegovine i Republike Srbije na teritorij Republike Hrvatske ilegalno preveli veći broj stranih državljana, njih najmanje 493, uz ostvarivanje protupravne imovinske koristi od najmanje 400.000,00 EUR.

U pogledu načina izvršenja ovih kaznenih djela u nadležnosti redovitih državnih odvjetništava većinom se radi o modalitetima koji su opisani u ranijim izvještajnim razdobljima. Počinitelji su pojedinačno ili u dogovoru s drugim osobama za novčanu nagradu preuzimali osobe koje su prethodno ilegalno ušle u Republiku Hrvatsku izvan službenih graničnih prijelaza s Bosnom i Hercegovinom ili Srbijom te ih prevozili u osobnim, teretnim ili kombi vozilima kroz Republiku Hrvatsku prema zemljama Europske unije.

Veća bezobzirnost počinitelja i odlučnost da izbjegnu kaznenu odgovornost očituje se u oblicima izvršenja kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. KZ/11. Počinitelji prevoze veći broj migranata, uključujući i djecu, stiješnjene u premalim, skućenim i potpuno neprikladnim prostorima, bez ventilacije, klimatizacije, grijanja, bez sjedala, sigurnosnih pojaseva, bez mogućnosti izlaska, odnosno otvaranja prostora. Vozilo u pokretu je takozvano opće opasno sredstvo. Na taj se način ugrožava život migranata već samim uvjetima u kojima se prijevoz odvija kao i zbog mogućnosti nastupanja nepredviđene situacije u vožnji. S obzirom na broj prevoženih osoba, duljinu trajanja puta, vremenske prilike, osobito visoke temperature ljeti, osobe među kojima su često djeca, nemaju dovoljno zraka, vode, hrane. Osobe se time dovode u stanje višesatnog trpljenja i patnje. Dovodi se u opasnost njihovo zdravlje i život te se vrijeđa njihovo dostojanstvo. Takvi uvjeti prijevoza su ispod razine ljudskog dostojanstva. Radi se o ponižavajućem postupanju koje umanjuje ljudske vrijednosti i umanjuje dostojanstvo tih osoba. Pri tome se njihova bezizlazna situacija i životna tragedija iskorištava zbog koristoljublja.

Dodatna opasnost nastaje prilikom policijske intervencije radi zaustavljanja i pregleda vozila. Dio počinitelja reagira pokušajem bijega, uz bezobzirnu vožnju i druge opasne postupke (probijanje rampe u vožnji, pokušaj da se izgura policijsko vozilo s ceste, iskakanje iz vozila u pokretu, napuštanje vozila koje nije zakočeno, u položaju za vožnju unatrag, sa zatvorenim migrantima). Time se ugrožava sigurnost osoba koje se prevoze, policijskih službenika koji ih pokušavaju zaustaviti kao i drugih sudionika u prometu. Počinitelji pri tome često skrivaju prometnu nesreću. Neki počinitelji reagiraju napadom i pokušajem sprječavanja da policijski službenici provedu službenu radnju. U takvim slučajevima počinitelji odgovaraju i za druga kaznena djela ili prekršaje. To su najčešće kaznena djela protiv sigurnosti prometa iz članka 227. i 226. KZ/11, prekršaji iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama, kaznena djela protiv javnog reda kao što su prisila prema službenoj osobi ili napad na službenu osobu iz članka 314. i 315. KZ/11. Dio počinitelja čini u stjecaju kaznena djela krivotvorenja, iz članka 278. KZ/11 na način da postavljaju ili koriste vozila s nepripadnim registarskim oznakama te koriste lažne osobne dokumente.

Poteškoće rada državnog odvjetništva u ovim predmetima složene su i brojne. U pravilu se provodi hitan postupak. Policija uhićene osumnjičenike u roku od 24 sata predaje pritvorskom nadzorniku te ih je državno odvjetništvo dužno ispitati u daljnjem roku od 16 sati. Često se predlaže određivanje istražnog zatvora protiv počinitelja zbog opasnosti od bijega. Okrivljenici strani državljanima koji nemaju prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj u protivnom nisu dostupni državnim tijelima. Radi dokazivanja koristoljublja i utvrđivanja okolnosti kaznenog djela potrebno je kao svjedoke ispitati migrante na hitnom dokaznom ročištu kod sudca istrage. Treba hitno provesti očevid, pretrage vozila, mobitela, provjeriti uspostavljanje

telekomunikacijskih kontakata na temelju članka 339.a ZKP/08. To uključuje izdavanje pisanih naloga, sudjelovanje u hitnim dokaznim radnjama, sastavljanje pouka o pravima, obavijesti o istraživanju, donošenje rješenja o provođenju istrage, a sve uz ograničenja kratkim rokovima. Navedeno traži pojačano angažiranje državnog odvjetnika u dežurstvu, većinom iz općinske nadležnosti u kojoj je veliko opterećenje i drugim hitnim predmetima. Državno odvjetništvo ima obveze u postupku prema okrivljenicima (hitno ispitivanje, predlaganje istražnog zatvora, zastupanje na ročištu za istražni zatvor kod sudca istrage, dostavljanje pisanih pouka i odluka, sve uz prevođenje). Prema ilegalnim migrantima u isto vrijeme policija poduzima mjere iz upravnog postupka zbog nelegalnog ulaska stranih državljana u Republiku Hrvatsku. Njihova je dostupnost kao svjedoka u kaznenom postupku ograničena. Važno je iskaz svjedoka pravodobno osigurati ispitivanjem na dokaznom ročištu pred sudcem istrage uz sudjelovanje državnog odvjetništva, obrane, prevoditelja.

Za dokazivanje kvalificiranog oblika kaznenog djela iz članka 326. stavak 2. KZ/11, uz ispitivanje svjedoka (migranata) na dokaznom ročištu, treba osigurati dokaze provođenjem očevida uz fotografiranje i snimanje te pretragom mobitela. Potrebno je pravodobno ispitati kao svjedoke policijske službenike i sudionike koji su zatekli počinitelje, o položaju i stanju u kojem su zatečeni migranti u vozilima te pribaviti medicinsku dokumentaciju ako je migrantima pružena liječnička pomoć.

Posebnu vrstu problema u radu stvara potreba za hitnim korištenjem, često izvan redovitog radnog vremena, usluga prevoditelja. Potreban je usmeni prijevod u dokaznim radnjama koje provodi državno odvjetništvo, na temelju naloga državnog odvjetnika policija i policijski istražitelji te u dijelu postupka koji se provodi pred sudom (ročište za odlučivanje o istražnom zatvoru na prijedlog i uz sudjelovanje državnog odvjetništva, okrivljenika i branitelja, hitno dokazno ročište za ispitivanje žrtava odnosno svjedoka, također na prijedlog i uz sudjelovanje državnog odvjetnika, okrivljenika, branitelja). U predmetima u kojima je određen istražni zatvor, obvezna obrana i okrivljeniku postavljen branitelj po službenoj dužnosti je potrebno prevoditelja na teret proračunskih sredstava osigurati i za komunikaciju okrivljenika s braniteljem. Treba pisano prevesti naloge, pouke o pravima, odluke i pismena koja su policija, državno odvjetništvo i sud obvezni dostaviti okrivljeniku i žrtvi. Prevođenje je potrebno na brojne strane jezike koje koriste okrivljenici i žrtve. Za neke jezike nema u Republici Hrvatskoj prevoditelja na listi stalnih sudskih prevoditelja. Problem se intenzivira zbog porasta broja kaznenih djela i širenja kruga okrivljenika na državljane zemlja izvan Europske unije. Treba osigurati prevoditelje za, primjerice, albanski, turski, arapski, kurdski, farsi, paštu, urdu, turski i druge jezike za koje su tumači teško dostupni.

Visoki troškovi kaznenog postupka u ovim predmetima terete državni proračun putem isplata od strane tijela koja provode radnje, što je u istraživanju i istrazi državno odvjetništvo. Trošak povećava potreba prevođenja. Često za obranu po službenoj dužnosti nije moguća naplata troška od okrivljenika, čija je imovina nedostupna ako su strani državljani ili nemaju imovine i dostatnih prihoda. Iz tih razloga sud okrivljenike često oslobađa od obveze snošenja troškova kaznenog postupka.

Predmeti za ova kaznena djela već niz godina osobito opterećuju rad državnog odvjetništva na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u

Karlovcu zbog tranzitnog položaja Karlovačke i Ličko-senjske županije (udio oko 27 % ukupnog broja prijavljenih osoba 2024. godine, udio od 35 % 2023. godine). Iz izvještaja tog državnog odvjetništva osobito proizlazi stroža kaznena politika suda u odnosu na ranija razdoblja, što je ocijenjeno kao pokušaj suda da utječe na generalnu prevenciju, budući da ranije blaža kaznena politika suda nije utjecala na smanjenje stope kriminaliteta za ta kaznena djela.

Zbog većeg broja kaznenih prijava za ova kaznena djela tijekom ove i prošle godine tijekom 2024. godine došlo je do daljnjeg povećanja broja donesenih državnih odvjetničkih odluka za ova kaznena djela. Ukupno je doneseno odluka prema 1.897 osoba tijekom 2024. godine, što je porast za 35,21 % (494 osobe više). Porast broja odluka posljedica je većeg broja prijavljenih osoba tijekom ove godine kao i velikog povećanja broja kaznenih prijava 2023. godine. Za dio kaznenih prijava iz prošle godine provodili su se izvidi, istraživanje, odnosno istraga te su odluke o podizanju optužnice donesene tijekom 2024. godine.

Međusobni je omjer podignutih optužnica i odbačaja prijave u donesenim odlukama državnog odvjetništva za ova kaznena djela tijekom 2024. godine 97,10 % optužnica i 2,89 % odbačaja prijave. Navedeni su podatci slični prošlogodišnjima uz još viši udio optuženja. Prošle je godine udio optuženja bio 95,86 %, udio odbačaja 4,13 %. Sličan je omjer u donesenim odlukama državnog odvjetništva za ova kaznena djela bio i prije navedenog povećanja ukupnog broja prijava. Iako je 2022. godine bio bitno manji ukupan broj donesenih odluka (zbog manjeg broja prijava), omjer je bio sličan (udio optuženja 95,04 %, odbačaja 4,95 %).

Razmatrajući strukturu odluka, broj odluka o odbačaju kaznene prijave manji je za 5,17 % od prošle godine (pad za 3 osobe). Znatno je veći broj podignutih optužnica za ova kaznena djela u odnosu na prošlu godinu (porast za 36,95 %, odnosno 497 osoba više). Porast broja optužnica viši je od ukupnog porasta broja odluka za ova kaznena djela. To je potvrda kvalitete rada državnog odvjetništva, uz već spomenuti ustrajan rad policije u nastojanju suzbijanja ove vrste kriminaliteta. Rezultati su ostvareni unatoč nizu poteškoća u postupanju policije i državnog odvjetništva u ovim predmetima.

Od ukupnog broja optuženja (1842) veći je dio (82,13 %) za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. KZ/11, a 17,86 % optuženja za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. KZ/11. Prošle je godine bilo 89,81 % optuženja za kaznena djela iz članka 326. stavak 1. KZ/11 i 10,18 % za kaznena djela iz članka 326. stavak 2. KZ/11. Porast udjela optuženja za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. KZ/11 u skladu je s porastom udjela broja prijava za teži oblik ovog kaznenog djela iz stavka 2.

U odnosu na odluke o odbačaju prijave, većina je (98,18 %) za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. KZ/11. Samo protiv jedne osobe odbačena je kaznena prijava za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. KZ/11. Slični su podatci i prošle godine, kada je 89,65 % odbačaja bilo za kazneno djelo iz članka 326. stavak 1. KZ/11, a 10,35 % (6 osoba) za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. KZ/11.

Tijekom 2024. godine po podnesenim optužnicama za ova kaznena djela donesene su ukupno 1.462 presude. To je porast za 90,11 % (693 presude više) od 2023. godine, kada je doneseno 769 presuda, 12,59 % više od 2022. godine (683

presude). Porast broja donesenih sudskih presuda rezultat je značajnog porasta ukupnog broja podnesenih optužnica u posljednje dvije godine. Za ova kaznena djela najčešće je kazneni postupak hitan jer postoje razlozi za određivanje istražnog zatvora protiv okrivljenika (opasnost od bijega, utjecaja na svjedoke ili ponavljanja kaznenih djela) zbog okolnosti kaznenih djela i osobnih okolnosti okrivljenika (strano državljanstvo, nedostupnost državnim tijelima, bez adrese u Republici Hrvatskoj).

Od ukupnog broja presuda tijekom 2024. godine 98,97 % osuđujuće su presude, oslobađajuće su presude 0,75 %, a odbijajuće presude 0,27 %. Slični su podatci ranijih godina. Udio osuđujućih presuda 2023. godine iznosio je 98,6 %, 2022. godine 98,38 %, 2021. godine 98,84 %, a 2020. godine 99,43 %.

Državna su odvjetništva unatoč znatnom povećanju broja kaznenih prijava za ova kaznena djela tijekom pet godina zadržala kvalitetu rada i uspješnost u postupanju pred sudom. Vrlo visok udio osuđujućih presuda u ukupnom broju sudskih odluka potvrda je kvalitete rada državnog odvjetništva u ovim predmetima.

Sud u ovim predmetima izriče češće kazne zatvora i primjenjuje sigurnosne mjere oduzimanja vozila, mobitela. Stroža kaznena politika dijelom je zbog težine i okolnosti kaznenih djela koja se provode iz koristoljublja uz iskorištavanje teških životnih okolnosti migranata. Dijelom se radi o nastojanju da se suzbije porast ovih kaznenih djela i recidiv počinitelja na koje nisu djelovale ranije izrečene uvjetne osude.

Prošle je godine za kazneno djelo iz članka 326. stavak 2. KZ/11 uočena sudska praksa u odlukama općinskih sudova, dijelom potvrđena od strane viših sudova, da je prijevoz većeg broja osoba u tovarnom prostoru neprikladan, ali nije nečovječan jer ne nadilazi uobičajeni način postupanja prema tim osobama i stav da se uz činjenicu prijevoza migranata u neadekvatnim uvjetima traži nastup konkretne opasnosti za život ili tijelo, kao što je rizična vožnja, ozljeda, traženje medicinske pomoći zbog nedostatka zraka, a među migrantima je bilo male djece. Ako nije bilo nepredviđenih prometnih situacija, nije tražena liječnička pomoć ili je vožnja trajala kraće, sudovi su primjenjivali pravnu oznaku kaznenog djela iz članka 326. stavak 1. KZ/11.

Državno odvjetništvo oprezno pristupa radu na ovim predmetima i utvrđivanju svih bitnih činjenica u konkretnom predmetu. Postoji značajna razlika između neprikladnog i nečovječnog postupanja. Uspjeh dokazivanja može ovisiti o potpunom i pravodobnom fiksiranju potrebnih dokaza. Već sama činjenica da se prevozi veći broj osoba natrpan u zatvorenom, neventiliranom, skučenom, tovarnom prostoru, bez sjedala, bez korištenja sigurnosnog pojasa i mogućnosti otvaranja vrata iznutra dovodi u stvarnu opasnost njihov život i tijelo. Konkretna nesreća u tom slučaju predstavlja zasebno kazneno djelo (kazneno djelo protiv sigurnosti prometa, općeopasna radnja). Stav državnog odvjetništva prihvaća i sud, što se može zaključiti po porastu presuda za kaznena djela iz članka 326. stavak 2. KZ/11 tijekom 2024. godine.

Porast broja kaznenih djela iz članka 326. KZ/11 očekuje se i dalje, što traži pojačane napore za svladavanje opisanih poteškoća državnog odvjetništva u radu u ovim predmetima.

12.4. Kaznena djela vezana za zlouporabu droga

U Glavi XIX. Kaznenog zakona – Kaznena djela protiv zdravlja ljudi, sistematizirana su i kaznena djela vezana za zlouporabu droga te upravo ta kaznena djela sudjeluju s najvećim udjelom u kaznenim djelima iz ove Glave pa je učinkovit progon počinitelja kaznenih djela iz oblasti kriminaliteta droga značajan segment državnoodvjetničkog postupanja.

Struktura prijavljenih počinitelja kaznenih djela vezano za zlouporabu droga

Godina	Odrasli	Mlađe punoljetne osobe	Maloljetnici	Ukupno
2020.	1.064	219	46	1.329
2021.	988	143	33	1.164
2022.	1.059	110	45	1.214
2023.	1.049	141	89	1.279
2024.	967	104	69	1.140

Tijekom 2024. ukupno je prijavljeno 1.140 osoba, što je pad od 10,87 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, kada je broj prijavljenih iznosio 1.279 osoba. U ukupnom broju prijavljenih osoba za ova kaznena djela odrasle osobe sudjeluju s 967 prijavljenih osoba, što čini udio od 84,82 %, mlađe punoljetne osobe sudjeluju sa 104 prijavljene osobe, što predstavlja udio od 9,12 %, te maloljetne osobe kod kojih je prijavljeno 69 počinitelja, što čini udio od 6,05 %. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje uočava se pad broja prijavljenih počinitelja kaznenih djela u odnosu na sve istaknute kategorije počinitelja. U odnosu na mlađe punoljetne osobe taj podatak, uspoređen s prethodnim izvještajnim razdobljima, pokazuje da je broj osoba prijavljenih za kaznena djela zlouporabe droga najniži promatrano unazad pet godina.

Broj prijavljenih počinitelja za kaznena djela zlouporabe droga rezultat je uspješnosti kriminalističkog istraživanja policije i njihova rada, budući da su podnositelji kaznenih prijava iz ovog područja kriminaliteta gotovo isključivo djelatnici policije, a u pojedinim složenim predmetima njihovo je postupanje prije podnošenja kaznene prijave koordinirano s nadležnim državnim odvjetništvima.

Struktura kaznenih djela vezano uz zlouporabu droga

Kazneno djelo iz čl.	Počinitelj	2024.	
		Prijavljenih	Ukupno
čl. 190/1	Odrasli	92	97
	Mlađi punoljetnici	2	
	Maloljetnici	3	
čl. 190/2	Odrasli	799	902
	Mlađi punoljetnici	78	
	Maloljetnici	25	
čl. 190/3	Odrasli	6	49
	Mlađi punoljetnici	17	
	Maloljetnici	26	
čl. 190/4-6	Odrasli	17	17
	Mlađi punoljetnici	0	
	Maloljetnici	0	
čl. 191.	Odrasli	48	70
	Mlađi punoljetnici	7	
	Maloljetnici	15	
čl. 191.a	Odrasli	5	5
	Mlađi punoljetnici	0	
	Maloljetnici	0	

U 2024. godini, kao i prethodnih godina, najzastupljenije je kazneno djelo iz čl. 190. st. 2. Kaznenog zakona s ukupno prijavljena 902 počinitelja, što predstavlja pad broja prijavljenih od 10,43 % u odnosu na prethodnu godinu, pri čemu pad broja prijavljenih bilježe sve kategorije počinitelja.

Po zastupljenosti slijedi kazneno djelo iz čl. 190. st. 1. Kaznenog zakona s ukupno prijavljenih 97 počinitelja i predstavlja pad od 10,19 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, a i kod ovog djela pad bilježe sve kategorije prijavljenih počinitelja.

Kazneno djelo iz čl. 190. st. 3. Kaznenog zakona koji se odnosi na kaznena djela počinjena u "posebnim okolnostima", odnosno prema osobama s težim duševnim smetnjama, djetetu, djela počinjena u školi ili drugom mjestu koje služi obrazovanju, odgoju, sportskoj ili društvenoj aktivnosti djece ili su počinjena u njihovoj neposrednoj blizini, uključivo i druge modalitete iz zakonskog opisa ovog kaznenog djela, pri čemu navedeni oblik kaznenog djela spada u županijsku nadležnost, bilježi također pad broja prijavljenih od 10,91 %, a značajan je pad

broja prijavljenih odraslih osoba kojih je u prethodnom razdoblju bilo 16, dok ih je u promatranom izvještajnom razdoblju prijavljeno 6. Uočen je blagi porast broja prijavljenih mlađih punoljetnika, a maloljetnici su ostali na razini prethodnog izvještajnog razdoblja. Budući da je broj prijavljenih maloljetnika ostao na razini prethodne godine, koja je iskazivala porast broja tih počinitelja i predstavljala najveći broj takvih počinitelja gledano dulje vrijeme unazad, zadržana razina od 26 prijavljenih maloljetnih počinitelja nije zadovoljavajuća, a kada se tome pridoda i porast broja prijavljenih mlađih punoljetnika za ovaj oblik kaznenog djela koji bilježe porast 30,77 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, ponovno valja primijetiti da maloljetne i mlađe punoljetne osobe značajno participiraju upravo kod ovog najtežeg pojavnog oblika kaznenih djela zlouporabe droga te je u odnosu na ove kategorije osoba mlade životne dobi potrebno pojačano preventivno djelovanje u širem smislu, kroz aktivnosti i mjere izvan represivnog sustava kako bi se utjecalo da broj takvih počinitelja ozbiljnih kaznenih djela ne bude u daljnjem porastu.

Kaznena djela iz čl. 190. st. 4. do 6. Kaznenog zakona bilježe porast broja prijavljenih počinitelja u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje jer je u izvještajnom razdoblju prijavljeno 17 počinitelja u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, kada su bila prijavljena 4 počinitelja, a počinitelji su, kao i prethodnih godina, isključivo odrasle osobe.

Za kazneno djelo iz čl. 191. Kaznenog zakona (omogućivanje trošenja droge) bilježi se pad broja prijavljenih osoba, od 26,32 %, no kod ovog kaznenog djela broj prijavljenih počinitelja varira kroz godine te analiza ovih podataka, kroz dulje razdoblje, ne ukazuje na trendove niti je moguće iznositi zaključke o razlozima u oscilacijama broja prijavljenih osoba za ovo kazneno djelo.

Kazneno djelo iz čl. 191.a Kaznenog zakona (neovlaštena proizvodnja i promet tvari zabranjenih u sportu) s prijavljenih 5 osoba, svi u kategoriji odraslih počinitelja, bilježi pad u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, kada je bilo prijavljeno 10 počinitelja za ovaj oblik kaznenog djela. No, radi se o malim apsolutnim brojevima prijavljenih osoba pa konkretan pad broja prijavljenih osoba nije moguće objektivno analizirati.

Struktura državnoodvjetničkih odluka vezana uz zlouporabu droga

ODLUKA	Odbačeno	Optuženo
Odrasli	44	844
Mlađi punoljetnici	4	107
Maloljetnici	8	42
UKUPNO	56	993

Tijekom 2024. državna su odvjetništva odbacila prijave protiv 56 prijavljenih osoba, što pokazuje trend pada broja odbačaja kaznenih prijava i potvrda je kvalitetnih kaznenih prijava podnesenih od strane policije. Odbačene su kaznene prijave protiv 44 odrasla počinitelja, 4 mlađa punoljetnika i 6 maloljetnih počinitelja.

U isto su vrijeme, odnosno tijekom 2024., optužene 993 osobe, odnosno 3,65 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju, a u značajnijem je porastu

broj optuženja u odnosu na mlađe punoljetne počinitelje u odnosu na koje je uslijedilo optuženje prema 107 mlađih punoljetnih osoba, za razliku od prethodnog izvještajnog razdoblja, kada ih je bilo optuženo 69, pa u optuženjima mlađi punoljetnici participiraju s porastom od 55,07 %.

Dakle, u okviru državnoodvjetničkog postupanja meritornom je državnoodvjetničkom odlukom u vidu odbačaja kaznenih prijava i optuženja obuhvaćeno ukupno 1.049 osoba (993 optužene osobe i 56 odbačenih prijava). Odbačaji sudjeluju s 5,34 %, a optuženja s 94,66 %, a ovakvi podatci ne pokazuju odstupanja u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Presude	2024.		Ukupno
Presuđeno	Odrasli	847	1.012
	Mlađi punoljetnici	112	
	Maloljetnici	53	
Od toga osuđeno	Odrasli	814	971
	Mlađi punoljetnici	104	
	Maloljetnici	53	
Postotak osuđujućih presuda u ukupnom broju presuda			95,95 %

Tijekom 2024. godine za kaznena djela iz oblasti kriminaliteta droga presuđeno je ukupno 1.012 počinitelja, od čega 847 odraslih počinitelja, 112 mlađih punoljetnika i 53 maloljetnika. Od ukupnog broja presuđenih počinitelja osuđujućim je presudama presuđena 971 osoba, od čega 814 odraslih počinitelja, 104 mlađa punoljetnika i 53 maloljetna počinitelja. Osuđujuće presude sudjeluju u ukupnom broju donesenih presuda iz ove oblasti kriminaliteta s 95,95 % te iskazuju višegodišnji trend visoke uspješnosti ovog segmenta državnoodvjetničkog postupanja.

U odnosu na sankcije izrečene u kaznenim postupcima od strane sudova u osuđujućim presudama za kaznena djela iz oblasti kriminaliteta droga slijedi da je tijekom 2024. godine u odnosu na 814 presuđenih odraslih počinitelja izrečeno 276 zatvorskih kazni (33,91 %), a od tog broja izrečenih zatvorskih kazni (276 zatvorskih kazni) zatvorske su kazne u odnosu na 72 počinitelja (26,09 %) zamijenjene radom za opće dobro. To nadalje znači da je bezuvjetna zatvorska kazna, koja nije zamijenjena radom za opće dobro, izrečena u odnosu na 204 osuđena odrasla počinitelja, odnosno 25,06 % od ukupnog broja izrečenih sankcija čine bezuvjetne zatvorske kazne. Uvjetna osuda najzastupljenija je sankcija u odnosu na presuđene odrasle počinitelje kaznenih djela, a izrečena je u odnosu na 523 počinitelja (64,25 %), dok je najmanje zastupljena novčana kazna izrečena u odnosu na 13 odraslih počinitelja (1,60 %). U pogledu sigurnosnih mjera odraslim počiniteljima kaznenih djela zlouporabe opojnih droga izrečene su sigurnosne mjere obveznog liječenja od ovisnosti u odnosu na 56 počinitelja te sigurnosna mjera obveznog psihijatrijskog liječenja u odnosu na 5 počinitelja. Sigurnosne mjere izriču se kada je nužno da se otklone okolnosti koje omogućuju ili poticajno djeluju na daljnje počinjenje kaznenih djela.

U odnosu na osuđene odrasle počinitelje kaznenih djela zloporabe droga državno je odvjetništvo izjavilo 138 žalbi, od čega je 116 žalbi izjavljeno zbog odluke o kazni (odluke o sankciji) te žalbe na kaznu sudjeluju s udjelom od 84,06 % u odnosu na ukupan broj izjavljenih žalbi, čime je državno odvjetništvo, smatrajući neadekvatnim, po sudu izrečene sankcije, nastojalo utjecati na pooštavanje kaznene politike sudova, posebice kod najtežih oblika kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga.

U odnosu na mlađe punoljetne osobe tijekom 2024. donesene su 104 osuđujuće presude, od čega je 12 mlađih punoljetnika presuđeno bezuvjetnom zatvorskom kaznom (11,54 %), a od tog je broja radom za opće dobro zamijenjeno osam zatvorskih kazni, dok su četiri počinitelja osuđena na bezuvjetne zatvorske kazne koje nisu zamijenjene radom za opće dobro. Uvjetna osuda i ovdje je najzastupljenija sankcija izrečena u odnosu na 56 osoba mlađih punoljetnika (53,85 %), dok je u odnosu na 32 mlađa punoljetnika izrečeno ostalih maloljetničkih sankcija (30,77 %), a najmanje je zastupljena sankcija novčana kazna izrečena u odnosu na četiri mlađa punoljetna osuđena počinitelja (3,85 %).

Podatci o osuđenim maloljetnim počiniteljima pokazuju da nije bilo izrečenih kazni maloljetničkog zatvora, u odnosu na osam počinitelja izrečen je pridržaj izricanja maloljetničkog zatvora, pet upućivanja, devet izrečenih mjera pojačane brige i nadzora te 31 posebna obveza, što čini ukupan broj osuđujućih odluka od 53 maloljetna počinitelja.

Od počinitelja kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga u izvještajnom razdoblju, prema sudskim odlukama, oduzeta je imovinska korist od 716.166,80 EUR, no visina oduzete protupravne imovinske koristi varira iz godine u godinu.

12.5. Kazneno djelo nasilja u obitelji

Kazneno djelo nasilja u obitelji

Godina	Ostalo u radu	Prijava u izvještajnom razdoblju	Rješenje o odbačaju	PO pokrenulo prekršaj	Optužnica	Od toga optužnica s kaznenim nalogom	Presuda		
							Osuđujuća	Oslobađajuća	Odbijajuća
2020.	66	698	146	6	363	45	220	8	8
2021.	72	869	199	28	423	26	245	5	3
2022.	133	1.187	379	35	557	36	294	22	8
2023.	175	1.502	525	38	617	47	399	21	7
2024.	331	1.821	692	44	871	85	516	25	12

Državna su odvjetništva u izvještajnom razdoblju zaprimila ukupno 1.821 kaznenu prijavu protiv počinitelja kaznenog djela nasilja u obitelji iz članka 179.a Kaznenog zakona, koja su kaznena djela počinili kao samostalno kazneno djelo ili u stjecaju s nekim drugim kaznenim djelima, primjerice s kaznenim djelom prijetnje iz članka 139. Kaznenog zakona, povrede djetetovih prava iz članka 177. Kaznenog zakona, protupravnog oduzimanja slobode iz članka 136. Kaznenog zakona, tjelesne

ozljede iz članka 118. Kaznenog zakona i drugih. I u ovom izvještajnom razdoblju nastavlja se kontinuiran porast broja prijava protiv počinitelja ovog kaznenog djela koji je nešto manji u odnosu na porast koji je bio zabilježen u prethodnom izvještajnom razdoblju (26,6 %) i sada iznosi 21,2 %.

Porast broja prijava protiv počinitelja ovog kaznenog djela bilježimo u izvještajnom razdoblju na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Dubrovniku (50/37) za 35 %, Karlovcu (102/56) za 82 %, Puli-Pola (163/54) za 201 %, Rijeci (97/67) za 44,7 %, Sisku (72/51) za 41 %, Šibeniku (71/42) za 69 % i Zagrebu (517/450) za 14,8 %. Pad broja prijava protiv počinitelja ovog kaznenog djela bilježimo na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Bjelovaru (97/158) za 38,6 % i Slavonskom Brodu (22/51) za 43 %, dok je broj prijava na razini prethodnog izvještajnog razdoblja zabilježen na području nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, Splitu, Varaždinu, Velikoj Gorici, Vukovaru i Zadru.

Postupajući po kaznenim prijavama državna su odvjetništva donijela ukupno 1.563 ili 36,8 % više odluka nego u prethodnom izvještajnom razdoblju. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje doneseno je 31,8 % više rješenja o odbačaju kaznene prijave te je podignuto 41,1 % više optužnica. U odnosu na ukupan broj donesenih rješenja o odbačaju kaznene prijave državna su odvjetništva u 44 ili 6,3 % slučajeva nadležnom općinskom/prekršajnom sudu podnijela optužni prijedlog protiv okrivljenika, jer su se u njihovu ponašanju ostvarila obilježja prekršaja iz članka 10. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Podnošenje optužnog prijedloga moguće je samo u slučaju kada su državna odvjetništva prethodno odbacila kaznenu prijavu na temelju članka 206. stavka 1. točke 1. Zakona o kaznenom postupku (prijavljeno djelo nije kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti). Dakle, kao i u prethodnim izvještajnim razdobljima prevladavajući broj rješenja o odbačaju kaznenih prijava odnosio se na nepostojanje osnovane sumnje da je počinjeno kazneno djelo (članak 206. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku). Naime, kako žrtve nerijetko koriste svoje zakonsko pravo uskrate iskaza (blagodat nesvjedočenja) ili prilikom svjedočenja, suprotno prijavljenim navodima, u značajnoj mjeri iskazom ekskulpiraju ponašanje okrivljenika, a radi se o kaznenom djelu za koje je karakteristično da se najčešće događa "unutar četiri zida i bez očevidaca", to je u nedostatku drugih dokaza nemoguće potvrditi postojanje osnovane sumnje da je neka osoba počinila ovo kazneno djelo.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju donijeli ukupno 553 presude, što je 29,5 % više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (427). U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje donijeli su i 29,3 % više osuđujućih presuda, dok je broj ukupno donesenih oslobađajućih i odbijajućih presuda na razini prethodnog izvještajnog razdoblja. U izvještajnom razdoblju osuđujuće presude participiraju u ukupnom broju donesenih presuda s 93,3 %.

Kazneno je djelo nasilja u obitelji s obzirom na propisanu kaznenu sankciju u nadležnosti postupanja općinskih državnih odvjetništava, a u nadležnosti postupanja županijskih državnih odvjetništava kada je protiv istog počinitelja prijavljeno u stjecaju s nekim od kaznenih djela iz te nadležnosti.

Senzibiliziranje javnosti na osudu počinitelja, veća osviještenost i spremnost žrtava obiteljskog nasilja na podnošenje kaznenih prijava i sudjelovanje u kaznenom postupku, sve učinkovitiji sustav mreže podrške i zaštite žrtava kao i kontinuirane edukacije policijskih službenika koje imaju za cilj prepoznavanje intenziteta radnji počinitelja kao kriterija za razlikovanje kaznenog djela od prekršaja iz domene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji imaju svoj odraz u kontinuiranom porastu broja prijava protiv počinitelja ovog kaznenog djela.

12.6. Kaznena djela protiv gospodarstva

Zbog kaznenih djela protiv gospodarstva iz Glave XXIV. Kaznenog zakona u izvještajnom razdoblju je prijavljeno ukupno 2.846 odraslih i pravnih osoba. Usporedbom s podacima iz prethodnog razdoblja proizlazi da su prijavljene 164 osobe ili 6,11 % više u odnosu na 2023. godinu u kojoj su bile prijavljene 2.682 osobe te u kojoj je bio evidentiran značajan pad za 622 osobe (18,33 %) u odnosu na 2022., tako da je broj prijavljenih osoba unatoč povećanju i u ovom izvještajnom razdoblju manji od broja prijavljenih osoba u preostalim ranijim godinama promatranog razdoblja (2022. – 3.302. osobe, 2021. – 3.217 osobe i 2020. – 3.222 osobe).

U ukupnom broju svih prijavljenih osoba gospodarska kaznena djela sudjeluju sa 6,74 % prijavljenih osoba. Kako se međutim maloljetne osobe ne javljaju uopće kao počinitelji ovih kaznenih djela, a mlađe punoljetne osobe iznimno i u zanemarivom broju (u izvještajnoj godini 7 osoba), i to uglavnom zbog najlakših kaznenih djela, kada se broj prijavljenih osoba stavi u odnos s ukupnim brojem svih prijavljenih samo odraslih osoba i pravnih osoba, tada realan udio ovih kaznenih djela iznosi 7,58 %. Udio gospodarskih kaznenih djela u ukupnom prijavljenom kriminalitetu u izvještajnom razdoblju ne pokazuje značajnija odstupanja u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja. (2023. – 6,52 %, 2022. – 7,89 %, 2021. – 7,84 %, 2020. – 8,06 %). Povećanje broja prijavljenih osoba u izvještajnom razdoblju u odnosu na 2023. odnosi se i na odrasle i na pravne osobe protiv kojih je u izvještajnoj godini podnesena 681 prijava ili 23,93 % svih prijava zbog ovih kaznenih djela te ovakav udio prijavljenih pravnih osoba naspram prijavljenih odraslih osoba također ne odstupa značajnije u odnosu na prethodne godine promatranog razdoblja.

Najviše kaznenih prijava i u ovom je izvještajnom razdoblju podneseno zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona i to 1.150 prijava ili 40,40 % svih prijava, kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona – 806 prijava (28,32 %), kaznenog djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona – 462 prijave (16,23 %) i kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz čl. 264. Kaznenog zakona – 172 prijave (6,04 %) tako da samo na ova kaznena djela otpada 91 % svih prijava. Ako im se pribroje i prijave zbog kaznenog djela prouzročenja stečaja iz čl. 249. Kaznenog zakona, koje slijedi po zastupljenosti 88 prijava, navedena kaznena djela zajedno čine više od 94 % svih prijava. Taj je podatak na razini prethodnih godina, odnosno neznatno je veći.

Na sva ostala kaznena djela odnosi se preostalih 6 % zaprimljenih prijava.

Promatrano po pojedinim kaznenim djelima evidentiran je porast prijava zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona za 86 osoba ili 8,08 % u odnosu na 2023. godinu (1.064 prijave) u kojoj je bio prekinut višegodišnji trend porasta te je broj prijava zbog ovog kaznenog djela u izvještajnoj godini ujedno najveći u cijelom promatranom razdoblju. Porastao je i broj prijava zbog kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona za 194 prijave ili 31,69 % u odnosu na 2023. te za 13,20 % u odnosu na 2022. Zbog kaznenog djela prouzročenja stečaja iz čl. 249. Kaznenog zakona zaprimljeno je 13 prijava više ili 17,33 % u odnosu na prethodno razdoblje, dok je broj prijava identičan broju prijava u 2022. godini. Nasuprot tome, nastavljen je pad broja prijava zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona za daljnje 63 prijave ili 12 % prijava u odnosu na 2023., a u odnosu na 2022. u kojoj je bio najveći broj prijavljenih osoba u cijelom promatranom razdoblju (749 prijava) pad za 287 osoba ili za 38,31 %. Većina državnih odvjetništava kod kojih je evidentiran najveći pad broja prijava za ovo kazneno djelo razlog tome nalaze dijelom u smanjenoj aktivnosti poreznih tijela u provođenju poreznog nadzora. Nastavljen je i trend pada broja prijava zbog kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz čl. 264. Kaznenog zakona zbog kojeg je prijavljeno 46 osoba manje ili 21,10 % manje u odnosu na 2023., a u odnosu na pojedine preostale godine promatranog razdoblja to smanjenje je i značajno veće.

I kod većine ostalih kaznenih djela došlo je do porasta ili pada broja prijavljenih osoba, pa su tako zbog kaznenog djela pranja novca iz čl. 265. Kaznenog zakona koje se posebno analizira u dijelu 12.9. izvješća, prijavljene 54 osobe u odnosu na 35 prijavljenih u 2023. ili 54,28 % više, dok je došlo do smanjenja broja prijava zbog kaznenog djela povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz čl. 248. Kaznenog zakona za 11 osoba (21,56 %) kaznenog djela izbjegavanja carinskog nadzora iz čl. 257. Kaznenog zakona za 7 osoba (25 %) i kaznenog djela subvencijske prijevare iz čl. 258. Kaznenog zakona za 13 osoba (35,13 %), što međutim nije utjecalo bitnije na promjenu strukture kaznenih prijava, budući da ta kaznena djela i inače sudjeluju s manjim brojem prijava u ukupnom broju prijavljenih gospodarskih kaznenih djela.

U izvještajnom razdoblju nisu uočeni novi pojavni oblici počinjenja kaznenih djela, bitno različiti od onih iz prethodnih razdoblja.

Kada se novozaprimljenim prijavama pribroje prijave koje su ostale u radu iz prethodnog razdoblja u kojima nije bila donesena odluka (3.339), državna su odvjetništva imala u radu ukupno 6.185 prijava, što je za 457 osoba ili 7,97 % više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (5.727 prijava), a više i u odnosu na ostale godine promatranog razdoblja. U izvještajnom je razdoblju ujedno bio u radu najveći broj prijava u cijelom promatranom razdoblju. Riješeno je 2.276 prijava 36,79 %, što je u odnosu na 2023. za 147 prijava ili 6,06 % manje.

Rješenje o odbačaju kaznene prijave doneseno je za 901 osobu (39,58 %). Optužene su 182 osobe (8 %), od čega su podignute neposredne optužnice protiv 97 osoba (4,26 %) i 85 optužnica s prijedlogom za izdavanje kaznenog naloga (3,73 %). Također su donesene službene bilješke o donošenju rješenja o provođenju istrage protiv 427 osoba (18,76 %) i o provođenju istraživanja protiv 196 osoba (8,61 %), a ustupanjem, spajanjem odnosno na drugi način riješeno je 570 prijava (25,04 %).

U usporedbi s podacima iz prethodne godine došlo je do manjih izmjena u strukturi odluka po prijavama tako što je smanjen udio podignutih optužnica (u 2023. – 9,52 %) i odluka o provođenju istraživanja (u 2023. – 10,35 %), a povećan udio odluke o donošenju rješenja o provođenju istrage (2023. – 15,76 %), dok je udio odbačenih kaznenih prijava i prijava riješenih na drugi način gotovo identičan.

Od ukupno donesenih odluka povodom prijave, 570 odluka ili 25 % svih odluka odnosi se na pravne osobe, što je na razini prethodnog razdoblja (23,25 %). Struktura donesenih odluka po prijavama protiv pravnih osoba drugačija je u odnosu na odrasle osobe utoliko što je znatno veći udio odbačenih kaznenih prijava protiv pravnih osoba u odnosu na odrasle osobe, a znatno manje odluka o optuženju i drugih, što je uobičajeno. Protiv pravnih osoba odbačeno je 52,80 % prijava, podignuto je svega 9 optužnica (8 neposrednih i jedna optužnica s kaznenim nalogom), 8,87 % je odluka o provođenju istraživanja, 11,92 % odluka o donošenju rješenja o provođenju istrage, a 24,91 % riješeno je na drugi način. Ovi su podatci na razini prethodnog razdoblja, osim što je doneseno više odluka o provođenju istrage, 68 odluka, dok su 2023. bile donesene 54 takve odluke (9,54 %), a smanjen je udio prijava riješenih na drugi način.

Na kraju godine nije donesena odluka o kaznenim prijavama za 3.909 osoba, po kojima je u tijeku provođenje izvida, s tim da su 2022. prijave (56,84 %) u radu u državnim odvjetništvima, a 1.687 prijava (43,15 %) kod policije i drugih tijela. U odnosu na prethodnu 2023. godinu, na kraju izvještajnog razdoblja u radu je ostalo 570 prijava ili 17 % prijava više.

Nakon provedenog istraživanja, kojih je zajedno s istraživanjima otvorenim u prethodnoj godini bilo u radu ukupno 396 (u 2023. – 399), doneseno je 215 odluka (2023. – 210 odluka), od čega 48 rješenja o odbačaju kaznene prijave ili 22,32 % (2023. – 34 rješenja ili 16,19 %), 150 optužnica ili 69,76 % odluka (2023. – 156 optužnica), a 17 je riješeno ustupom odnosno na drugi način (u 2023. – 20) te ovi podatci ne odstupaju bitno u odnosu na prethodno razdoblje.

Na pravne se osobe odnosi 23 % svih istraživanja i 24 % donesenih odluka po dovršenom istraživanju, što je također na razini prethodnog razdoblja odnosno neznatno više.

Tijekom izvještajnog razdoblja pokrenute su 473 istrage, što je za 57 istraga ili 13,70 % više u odnosu na 2023., dok je zajedno s istragama iz prethodnog razdoblja koje su ostale u radu (516) ukupno u radu bilo 989 istraga, gotovo je identično kao u prethodnoj godini (985). Najviše je istraga pokrenuto zbog kaznenih djela zlorabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona – 168 istraga ili 35,51 %, kaznenih djela utaje poreza iz čl. 256. Kaznenog zakona – 122 istrage ili 25,79 % i kaznenih djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona – 110 istraga ili 23,25 %, a zbog svih ostalih kaznenih djela 73 istrage ili 15,43 % te je i ukupno u radu bilo najviše istraga zbog ova tri kaznena djela (84,52 %).

Donesene su 424 odluke nakon dovršene istrage (42,87 % svih istraga u radu), od čega 348 optužnica (82,07 %), dok je u odnosu na 69 osoba (16,27 %)

istraga obustavljena, a 7 istraga riješeno je na drugi način. Ovakav omjer donesenih odluka po provedenoj istrazi ne pokazuje bitnije odstupanje u odnosu na prethodno razdoblje.

Na kraju izvještajnog razdoblja ostalo je u radu 565 istraga, što je 46 istraga ili 8,14 % više u odnosu na 2023. godinu. Ovo treba dovesti u vezu s brojem više pokrenutih i vođenih istraga zbog kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona, i to težeg odnosno kvalificiranog oblika tog kaznenog djela i kaznenog djela utaje poreza ili carine u odnosu na 2023. godinu. Za ova kaznena djela tijekom istrage u pravilu treba ispitati velik broj svjedoka, provesti složena financijsko-knjigovodstvena vještačenja i dr., odnosno provesti brojne dokazne radnje, zbog čega istrage traju duže u odnosu na istrage za druga kaznena djela, a što korespondira i s podatkom o broju istraga starijih od 6 mjeseci koji se najvećim dijelom odnosi upravo na istrage zbog ova dva kaznena djela.

Od ukupnog broja pokrenutih istraga 77 istraga (16,27 %) odnosi se na pravne osobe te 147 istraga u radu ili 14,86 % svih istraga u radu. Od ukupno donesenih odluka po dovršenoj istrazi na pravne se osobe odnosi 60 odluka (14,15 %), što je neznatno više u odnosu na prethodno razdoblje.

Odnos podignutih optužnica i obustava istrage značajno je drugačiji kada se analiziraju podatci samo za pravne osobe, pa je u izvještajnom razdoblju udio obustavljenih istraga protiv pravnih osoba (21) iznosio 35 %, a podignutih optužnica (36) iznosio je 60 %, dok je 5 % istraga protiv pravnih osoba riješeno na drugi način. Razlozi za to su identični razlozima zbog kojih se i kaznene prijave protiv pravnih osoba odbacuju u većem postotku u odnosu na odbačaj kaznenih prijava protiv odraslih osoba.

U radu na predmetima povodom kaznenih prijava zbog gospodarskih kaznenih djela prisutna je izraženija negativna selekcija, što je razvidno dijelom i iz tablice koja sadrži podatke o broju pojedinih vrsta donesenih odluka i broju donesenih osuđujućih presuda, pri čemu broj optuženja uključuje i optužnice donesene nakon provedene istrage.

Kaznena djela protiv gospodarstva u 2024.

Naziv kaznenog djela	Prijavljeno	Od toga pravne osobe	Odbačeno	Od toga pravne osobe	Optuženo	Od toga pravne osobe	Osuđujuće presude	Od toga pravne osobe
Zlouporaba povjerenja u gosp. Poslovanju čl. 246. KZ	806	103	247	61	106	3	159	3
Prijevarena u gospodarskom poslovanju čl. 247. KZ	1150	396	462	163	172	46	108	5
Povreda obveze vođenja trg. i posl. Knjiga čl. 248. KZ	40	8	16	7	12	2	11	0
Prouzročenje stečaja čl. 249. KZ	88	15	20	3	14	0	8	0
Pogodovanje vjerovnika čl. 250. KZ	4	3	1	1	1	0	1	0
Utaja poreza i carine čl. 256. KZ	462	150	94	58	133	16	83	9
Izbjegavanje carinskog nadzora čl. 257. KZ	21	0	5	1	20	0	31	0
Subvencijska prijevarena čl.258. KZ	24	0	24	2	16	2	6	1
Nedozvoljena trgovina čl. 264. KZ	172	0	10	0	168	0	183	0
Pranje novca	54	5	7	1	23	2	8	1
Ostala kaznena djela	25	1	15	4	9	0	5	0
Ukupno:	2.846	681	901	301	674	71	603	19

Iako je ukupno odbačeno 87 prijava manje ili 8,8 % manje u odnosu na 2023. (988 prijava), i u ovom izvještajnom razdoblju rješenja o odbačaju prijave prevladavaju u odnosu na optuženja, a kad se sagledaju podatci samo za kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona, prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona i utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona koja su najzastupljenija i najteža, taj je omjer još izraženiji u prilog odbačaja naspram optuženja.

Najviše rješenja o odbačaju kaznene prijave, 462 (51,27 %), doneseno je zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona, kao i u prethodnom razdoblju (511), zbog kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona 247 rješenja ili 27,41 % svih odbačenih prijava (2023. – 232 odbačaja ili 23,48 %) i zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona 94 rješenja ili 9,40 % svih odbačenih prijava (2023. – 129 rješenja ili 13,05 %). Na ova tri kaznena djela otpada 89,12 % svih odbačenih prijava.

I u ranijim izvještajnim razdobljima isticani su razlozi negativnih odluka i poteškoće u radu po prijavama zbog gospodarskih kaznenih djela zbog kojih je njihovo otkrivanje, utvrđivanje i dokazivanje izrazito otežano. Kaznene prijave za većinu kaznenih djela, posebno kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona i zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona, u većem dijelu podnose oštećenici, često s velikim vremenskom odmakom od počinjenja kaznenog djela, bez odgovarajuće dokumentacije koja je potrebna za ocjenu osnovanosti prijave te do koje je naknadno teško doći jer su istekli zakonski rokovi za njezino čuvanje ili je uništena ili prikrivena od strane vlasnika i odgovornih osoba trgovačkih društava, zbog čega se pokušava barem dio dokumentacije te potrebne i korisne podatke pribavljati putem financijske agencije, poslovnih banaka i dr. Događa se da i porezna uprava koja kaznene prijave podnosi nakon završenih postupaka poreznog nadzora uz kaznenu prijavu ne dostavlja dostatnu relevantnu knjigovodstvenu dokumentaciju kao potkrepu svojih tvrdnji o izbjegnutim obvezama te se prijave temelje na procjenama porezne uprave o utajenom porezu ili carini. Kako je sve veći broj prijava protiv stranih državljana kao osnivača odgovornih osoba trgovačkih društava sa sjedištem u Republici Hrvatskoj te zbog kaznenih djela vezano za poslovne odnose s inozemnim pravnim subjektima, kao i s involviranim većim brojem gospodarskih subjekata, tu je dokumentaciju i potrebne podatke nužno pribavljati i putem međunarodne pravne pomoći, odnosno europskog istražnog naloga, što sve zahtijeva dodatno angažiranje i vrijeme. Zbog toga izvidi za gospodarska kaznena djela, osobito najteža i najsloženija, traju u pravilu znatno dulje u odnosu na druga kaznena djela, a duljini trajanja izvida, na područjima pojedinih državnih odvjetništava s većim brojem prijava, doprinosi i potkapacitiranost, odnosno smanjena aktivnost policije u provođenju izvida na predmetima zbog ovih kaznenih djela jer su policijski službenici službi gospodarskog kriminaliteta i korupcije uključeni i u rad na predmetima iz nadležnosti PNUSKOK-a.

Navedeno utječe na kvalitetu prikupljene dokazne građe te i na mogućnost, trajanje i rezultat knjigovodstveno-financijskih vještačenja bez kojih u pravilu nije moguće ni donošenje ispravne odluke ni podizanje optužnice. Osim toga, kako se često radi o činjenično složenim predmetima sa složenom pravnom regulativom kojom se uređuju raznovrsni gospodarski odnosi i specifične djelatnosti (primjerice brodogradnja, gospodarenje otpadom, trgovina i promet pojedinim vrstama energenata, bankarstvo i slično) na koje se odnosi predmet kaznenih prijava, za kvalitetan rad na njima potrebna su dodatna specijalistička znanja iz financija, bankarskog poslovanja, knjigovodstva, drugih grana prava i dr. te iskustvo. To se sve odražava na vrijeme trajanja izvida i donošenja odluka o prijavi, odnosno na ocjenu o ažurnosti u radu te nastavno na trajanje i kvalitetu istrage kvalitetno optuživanje odnosno u konačnici na uspjeh u postupku.

Razlog još izraženijeg visokog udjela odbačenih kaznenih prijava zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona, koji iznosi preko 51 % svih odbačenih prijava, činjenica je da veliku većinu prijava za to kazneno djelo podnose oštećena trgovačka društva kao instrument pritiska vjerovnika prema trgovačkim društvima dužnicima, pokušavajući prijetnjom mogućim kaznenim postupkom naplatiti svoja potraživanja proizišla iz međusobnih poslovnih odnosa, a provedenim izvidima ili dokaznim radnjama najčešće se utvrdi kako nepodmirenje obveza prijavljenih osoba nije rezultat prijevarnog postupanja, odnosno

kaznenog djela, već je posljedica naknadno nastupljenih poteškoća i objektivnih okolnosti, zbog čega se kaznene prijave odbacuju u tako velikom broju.

Od ukupno 901 odbačene prijave 33,40 % (301 odbačena prijava) odnosi se na pravne osobe, na koje inače otpada 23,92 % svih podnesenih prijava (681 prijava) te se prijave protiv pravnih osoba odbacuju i u većem postotku od prijava protiv prijavljenih odgovornih osoba u tim pravnim osobama, a na čijoj se krivnji inače temelji odgovornost pravne osobe. Nerazmjer odbačenih kaznenih prijava između odgovornih i pravnih osoba uvjetovan je postojanjem i drugih razloga za odbačaj kaznenih prijava protiv pravnih osoba, predviđenih Zakonom o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela. To su prestanak postojanja pravne osobe, a nema pravnog sljednika, odnosno njezino brisanje iz trgovačkog registra, kao negativne procesne pretpostavke za pokretanje i vođenje kaznenog postupka protiv pravne osobe, što je vrlo često slučaj već u trenutku podnošenja kaznene prijave, kao i primjena načela svrhovitosti iz čl. 24. istog Zakona prema kojem državni odvjetnik može odbaciti kaznenu prijavu ili odustati od kaznenog progona ako pravna osoba nema imovine ili je tako neznatna da ne bi bila dovoljna niti za pokriće troškova postupka ili ako se protiv pravne osobe vodi stečajni postupak. Ovo su sve dodatni razlozi zbog kojih se protiv pravne osobe odbacuju kaznene prijave, iako je utvrđeno da je odgovorna osoba počinila prijavljeno kazneno djelo.

Za većinu drugih, lakših kaznenih djela ovog kriminaliteta udio odbačaja kaznenih prijava značajno je manji.

Kada se neposrednim optužnicama podignutim povodom kaznene prijave i nakon provedenog istraživanja pribroji 348 optužnica podignutih nakon provedene istrage, u izvještajnoj su godini podignute ukupno 674 optužnice, što je za 82 optužnice ili 10,84 % optužnica manje u odnosu na prethodnu 2023., a u kojoj je također bilo podignuto 16,64 % optužnica manje u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Ovaj daljnji pad podignutih optužnica može se dovesti u vezu s povećanjem broja prijava zbog najsloženijih kaznenih djela i zbog njihove složenosti te neodgovarajuće kvalitete kao i kadrovskog deficita i pojačanog opterećenja pojedinih većih državnih odvjetništava i dužeg zadržavanja prijava u izvidima (što su razlozi uopće manjeg broja donesenih odluka) te s druge strane s povećanim brojem pokretnih istraga u izvještajnom razdoblju u odnosu na 2023. godinu.

Najviše optužnica podignuto je zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona (25,51 %), kaznenih djela nedozvoljene trgovine iz čl. 264. Kaznenog zakona (24,92 %), kaznenih djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona (19,73 %) i kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona (15,72 %) ili ukupno 85,88 % svih optužnica. Udio ovih četiriju kaznenih djela zajedno u ukupnom broju optuženja identičan je kao u prethodnom razdoblju (2023. – 85,83 %, 2022. – 86,54 %).

U ukupnom broju podignutih optužnica udio pravnih osoba (71 optužnica) iznosi 10,53 %, te je povećan u odnosu na prethodne godine (2023. – 7,01 %, 2022. – 4,97 %). Većina optužnica protiv pravnih osoba podnesena je zbog kaznenih djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona (46) i kaznenog djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona (16), kao i prethodnih godina.

Zajedno s optužnicama koje su ostale u radu pred sudom u izvještajnoj godini ukupno su u radu bile 4.152 optužnice, što je za 56 optužnica više u odnosu na 2023. (4.096).

Sudovi su donijeli ukupno 744 presude ili 30 presuda više u odnosu na 2023. Iako se radi o manjem povećanju donesenih presuda za 4,20 %, ovaj podatak pokazuje da je zaustavljen višegodišnji prisutan trend pada donesenih presuda (2020. – 898 presuda, 2021. – 966, 2022. – 868, 2023. – 714). U ukupnom broju donesenih presuda, osuđujućih je presuda 81,04 % (603 presude), oslobađajućih 13,97 % (104), a odbijajućih 4,97 % (37).

Udio osuđujućih presuda smanjen je u odnosu na 2023., u kojoj je bilo značajno povećanje u odnosu na prethodne godine promatranog razdoblja te je iznosio 87,39 %, što je na razini 2022. godine, a veći u odnosu na 2021. (79 %) i 2020. (77,40 %). S druge strane, udio oslobađajućih presuda povećan je u odnosu na 2023. kada je iznosio 8,68 % od ukupno donesenih presuda, dok je na razini 2022. godine, a manje od udjela u 2021. (16,45 %) i 2020. (16,8 %).

Udio odbijajućih presuda (4,97 %) povećan je, ali ne značajno u odnosu na 2023. (3,92 %).

Najveći udio od ukupno 88 % osuđujućih presuda odnosi se na kaznena djela nedozvoljene trgovine iz čl. 264. Kaznenog zakona (30,34 %), zlorabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona (26,03 %), prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona (17,91 %) i kaznenih djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona (13,76 %) te je na razini iz prethodne godine kada se na ova kaznena djela odnosilo 84,76 % svih osuđujućih presuda.

Od ukupno 744 donesene presude, 31 presuda (4,16 %) je protiv pravnih osoba, a donesene su u pretežitom dijelu zbog kaznenih djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona i utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona. Osuđujućih je presuda 61,29 % (19 presuda), 6 presuda je oslobađajućih i 6 odbijajućih. U ukupnom broju svih osuđujućih presuda pravne osobe sudjeluju sa svega 3,15 % (2023. – 3,8 %).

Pad udjela broja osuđenih pravnih osoba u odnosu na broj optuženih pravnih osoba uglavnom je posljedica onih razloga koji su navedeni kao razlozi za viši udio odbačaja kaznenih prijava protiv pravnih osoba naspram odgovornih osoba, a koji razlozi su nastupili nakon podizanja optužnica, odnosno tijekom postupka. To je ujedno i dodatni pokazatelj o pravilnosti i opravdanosti odlučivanja državnih odvjetništava u pogledu pojačane negativne selekcije zaprimljenih kaznenih prijava protiv pravnih osoba.

Od svih osuđujućih presuda 130 presuda ili 22,55 % doneseno je na temelju sporazuma stranaka, što je znatno više (70 %) u odnosu na 2023. kada je temeljem sporazuma bilo doneseno 80 presuda ili 12,8 % svih osuđujućih presuda. Udio presuda donesenih temeljem sporazuma u izvještajnoj godini najveći je u promatranom razdoblju (2023. – 12,8 %, 2022. – 19,49 %, 2021. – 14,28 %, 2020. –

10,35 %). Najveći dio ovih presuda, njih 95, donesen je u predmetima iz nadležnosti USKOK-a. Unatoč ovom povećanju, ocjenjuje se kako okrivljenici odnosno obrane, posebno u predmetima iz redovite nadležnosti i nadalje nemaju dovoljno interesa za sklapanje sporazuma, jer u pravilu nisu spremni prihvatiti obvezu podmirenja štete pričinjene kaznenim djelom, odnosno vratiti ostvarenu imovinsku korist, niti platiti sporednu novčanu kaznu kada su ispunjeni zakonski uvjeti za njezino izricanje i uz to platiti troškove postupka, što su ciljevi na kojima državna odvjetništva ustrajavaju pri sporazumijevanju. Dodatno tome, okrivljenici kalkuliraju da bi moguće sporo i dugotrajno vođenje sudskog postupka, što očekuju, moglo biti od utjecaja na ishod sudskog postupka, za njih povoljniji.

Protiv pravnih osoba od ukupno 19 osuđujućih presuda doneseno je 5 presuda na temelju sporazuma.

Od ukupno 603 osuđujuće presude u 164 presude ili 27,19 % izrečena je kazna zatvora (2023. – 25,64 %). U 35 presuda ili 5,80 % izrečena je novčana kazna (2023. – 5,12 %). Uvjetna je osuda izrečena u 66,99 % presuda ili 404 presude (2023. – 69,07 %), od čega su četiri uvjetne novčane kazne.

Radom za opće dobro zamijenjeno je 45 kazni zatvora ili 27,43 % izrečenih kazni zatvora (2023. – 28,75 %). Od 35 izrečenih novčanih kazni 15 ih je izrečeno pravnim osobama, kojima su izrečene i 3 uvjetne novčane kazne. Iako je u izvještajnom razdoblju došlo do blagog porasta kazne zatvora i novčanih kazni, a blagog pada uvjetnih osuda, proizlazi da struktura kaznenih sankcija u kojoj i dalje prevladavaju uvjetne osude nije izmijenjena u odnosu na prethodne godine.

Najviše kazni zatvora, 59, izrečeno je zbog kaznenih djela nedozvoljene trgovine iz čl. 264. Kaznenog zakona (35,97 %), od čega je 25 kazni zatvora zamijenjeno radom za opće dobro. Zbog kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona izrečena je 41 kazna zatvora (25 %), zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona 29 kazni zatvora (17,68 %) te zbog kaznenog djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. Kaznenog zakona 19 kazni zatvora (11,58 %). Ovi podatci ne odstupaju u bitnom od podataka za prethodno razdoblje, s tim da je u 2023. bilo izrečeno najviše kazni zatvora za kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona, a zatim zbog kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz čl. 264. Kaznenog zakona.

Najviše oslobađajućih presuda doneseno je zbog kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona (43), kao najtežeg i najsloženijeg gospodarskog kaznenog djela, a 43 oslobađajuće presude su donesene i zbog kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz čl. 247. Kaznenog zakona.

Oduzimanje imovinske koristi i mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi predmet su zasebne analize u dijelu 10.1.4.2. izvješća, pa se ovdje samo navodi da je tijekom izvještajnog razdoblja u postupcima zbog gospodarskih kaznenih djela oduzeta imovinska korist u iznosu od 11.413.715,91 EUR, što čini 38,74 % ukupno oduzete imovinske koristi, a najvećim dijelom u postupcima zbog kaznenih djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. Kaznenog zakona.

Ističe se također kako je potrebno ustrajati u provođenju kompleksnih izvida i radnji traganja za pribavljenom imovinskom koristi i imovinom osumnjičenika i s njim povezanih osoba s ciljem određivanja mjera osiguranja i oduzimanja imovinske koristi, odnosno naknade štete u postupku, što je pored ostalog i svrha vođenja postupka.

Žalbe su podnesene protiv 178 presuda (u 2023. 138 žalbi), od čega zbog kazne 51 žalba, zbog drugih razloga 107 žalbi, a zbog kazne i drugih razloga 20 žalbi. U odnosu na ukupan broj donesenih presuda, žalba je podnesena protiv 24 % presuda ili prosječno protiv svake 4-e presude, dok je u 2023. bila podnesena prosječno protiv svake 5-e presude.

Veća žalbena aktivnost u izvještajnom razdoblju u odnosu na prethodnu 2023. rezultat je većeg broja donesenih presuda te posebno povećanog udjela donesenih oslobađajućih presuda, zbog čega je u izvještajnom razdoblju i podneseno znatno više žalbi zbog zakonskih osnova različitih od kazne. Protiv svih oslobađajućih presuda podnesene su žalbe.

Iako je u izvještajnom razdoblju podneseno više žalbi u odnosu na 2023., sudovi su donijeli odluku o 135 žalbi, uključujući i žalbe podnesene u prethodnim razdobljima, što je za 22 odluke manje u odnosu na 2023. godinu. Usvojeno je ukupno 58 žalbi (42,96 %), od čega 22 žalbe zbog odluke o kazni, a 36 iz drugih razloga. Odbijeno je 69 žalbi (51,11 %), od čega 16 žalbi zbog odluke o kazni, a 53 žalbe iz drugih razloga. Omjer usvojenih i odbijenih žalbi, odnosno uspješnost u postupku nije bitno izmijenjena u odnosu na prethodno razdoblje. U 8 odluka u kojima je sud ukinuo prvostupanjsku presudu zbog drugih razloga, različitih od onih zbog kojih je žalbu podnijelo državno odvjetništvo, u kojoj je situaciji žalba državnog odvjetništva bespredmetna te sud o njima nije ni odlučivao.

Na kraju izvještajne 2024. pred sudom je ostalo 2.660 osoba za koje nije donesena presuda po podnesenim optužnicama zbog gospodarskih kaznenih djela (u 2023. – 2.474 osobe) te su ukupno pred sudom u radu ostale optužnice podignute protiv 3.173 osobe (u 2023. – 3.322 osobe), koji se podatci ne razlikuju bitno od podataka i za ranija razdoblja. Kada se uzme u obzir broj podignutih optužnica, proizlazi da se na znatno više od trostrukog godišnjeg priljeva optužnica čeka presuda, a kada se stavi u omjer broj podignutih optužnica u izvještajnom razdoblju s ukupnim brojem optužnica koje su na kraju godine ostale u radu pred sudom, uključujući i optužnice koje su ostale u radu pred optužnim vijećem, proizlazi da je znatno više od četverostrukog godišnjeg priljeva optužnica ostalo na kraju izvještajne godine u radu pred sudom. Sporost odnosno dugotrajnost postupaka pred sudom radi potvrđivanja optužnice i ishoda pravomoćne presude, s negativnim učinkom na dokaznu građu i ishod pokrenutog kaznenog postupka, na što ukazuju ovi podatci, utječu i na uspješnost državnog odvjetništva u postupku pred sudom i otežavaju rad državnog odvjetništva u svim stadijima postupka.

12.7. Kaznena djela organiziranog kriminaliteta

Tijekom 2024. godine za kaznena djela organiziranog kriminaliteta Uredu su prijavljene 442 osobe, od čega 23 pravne osobe, odnosno 23,19 % od ukupnog broja prijavljenih osoba. Kako je u prethodnom izvještajnom razdoblju za ova kaznena

djela bilo prijavljeno 312 osoba, to se u ovom izvještajnom razdoblju bilježi porast broja osoba prijavljenih za kaznena djela organiziranog kriminaliteta za 41,67 %.

Tablica broj 1. Broj prijavljenih fizičkih i pravnih osoba za organizirani kriminalitet 2020. – 2024.

Godina	Broj
2020.	448
2021.	546
2022.	759
2023.	312
2024.	442

U ovom izvještajnom razdoblju meritorno je riješeno svih 442 prijave, i to na način da je pokrenuto 184 istraga (41,63 %), 257 prijava riješeno je odbačajem (58,14 %), dok je u odnosu na 1 osobu (0,23 %) prijava riješena na drugi način, odnosno spajanjem na druge kaznene prijave.

Kako su u prethodnom izvještajnom razdoblju pokrenute 133 istrage, to se u ovom izvještajnom razdoblju bilježi porast broja donesenih rješenja o provođenju istrage za 38,35 %.

U ovom izvještajnom razdoblju bilježi se i porast odbačenih prijava za 59,63 % (2023. – njih 161), no postotak prijava riješenih odbačajem neznatno je veći od onog iz prethodnog izvještajnog razdoblja kada su u ukupnom broju odluka prijave riješene odbačajem sudjelovale s 51,60 %. Jednako kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, najveći broj odbačenih prijava odnosi se na prijave građana koji prijavljuju veći broj osoba za počinjenje raznih kaznenih djela za koja tvrde da su počinjenja u sastavu zločinačkog udruženja. Tako je od ukupno 201 prijavljene osobe za kazneno djelo zločinačkog udruženja iz članka 328. Kaznenog zakona u odnosu na njih 180 doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave.

Navedeni porasti u korelaciji su s naprijed naznačenim porastom broja osoba prijavljenih za kaznena djela organiziranog kriminaliteta.

Ured je tijekom ovog izvještajnog razdoblja po dovršenoj istrazi donio ukupno 212 odluka, od čega su 204 osobe optužene (96,23 %), u odnosu na 1 osobu doneseno je rješenje o obustavi istrage (0,47 %), dok je 7 prijava ustupljeno drugim državnim odvjetništvima (3,29 %). Isto je na razini 2023. godine, kada je udio optuženih osoba iznosio 96,03 %, dok su obustave istraga sudjelovale s 3,30 %.

Kako je Ured u 2023. godini po dovršenoj istrazi donio ukupno 504 odluke, to se u izvještajnom razdoblju bilježi pad broja donesenih odluka od 57,93 %. No, ovdje valja istaknuti kako je u 2023. godini dovršena istraga u predmetu koji je brojio ukupno 243 osobe (zločinačko udruženje ustrojeno radi pribavljanja COVID-19 potvrda necijepljenim osobama), što je u tom izvještajnom razdoblju dovelo do značajnog porasta broja odluka donesenih po dovršenoj istrazi, dok u 2022. godini dolazi do značajnog porasta broja prijavljenih osoba i broja donesenih rješenja o provođenju istrage iz oblasti organiziranog kriminaliteta.

Sudovi su u ovom izvještajnom razdoblju donijeli ukupno 252 presude zbog kaznenih djela organiziranog kriminaliteta, što u odnosu na 2023. godinu, kada je doneseno njih 175, predstavlja porast od 44 %.

Tablica 2. Broj presuda u razdoblju 2020. – 2024.

Godina	Broj
2020.	151
2021.	238
2022.	250
2023.	175
2024.	252

Od 252 donesene presude (246 u odnosu na fizičke osobe te 6 u odnosu na pravne osobe) 244 su osuđujuće (96,83 %) i 7 oslobađajućih (2,78 %). Od 244 osuđujuće presude njih 188 ili 77,04 % doneseno je na temelju sporazuma stranaka. Kako je u 2023. godini udio ovih presuda iznosio 79,77 %, navedeno je na razini prošlogodišnjeg razdoblja.

U ovom izvještajnom razdoblju sudovi su izrekli ukupno 169 kazni zatvora, što u odnosu na osuđenih 238 fizičkih osoba iznosi 71,01 % izrečenih kaznenopravnih sankcija. U 50 slučajeva izrečene kazne zatvora zamijenjene su radom za opće dobro (29,58 %), dok su u odnosu na 69 fizičkih osoba izrečene uvjetne osude (28,99 %). U odnosu na preostalih 6 pravnih osoba izrečene su 4 novčane kazne i 2 novčane kazne uz primjenu uvjetne osude.

Kako su u 2023. godini zatvorske kazne sudjelovale sa 60,59 %, dok je udio uvjetnih osuda iznosio 38,24 %, to je u ovom izvještajnom razdoblju udio izrečenih zatvorskih kazni za 10,42 % veći od onog u proteklom izvještajnom razdoblju.

I u ovom izvještajnom razdoblju u presudama donesenima na temelju sporazuma za kaznena djela počinjena iz koristoljublja izrečen je veći broj sporednih novčanih kazni, njih 104, što u odnosu na 2023., kada ih je izrečena 61, čini povećanje od 58,65 %.

U izvještajnom razdoblju Ured je podnio 23 žalbe, od čega njih 18 zbog odluke o kazni (78,26 %), i 5 žalbi zbog osnova različitih od kazne. Imajući u vidu da u ovom izvještajnom razdoblju samo 56 presuda nije doneseno na temelju sporazuma stranaka, to proizlazi da je Ured podnio žalbu na svaku 2,4 presudu.

Od 20 odluka povodom žalbi Ureda zaprimljenih u ovom izvještajnom razdoblju samo u jednom slučaju žalba je prihvaćena, i to žalba podnesena zbog drugih razloga, dok je 14 žalbi Ureda podnesenih zbog kazni te 3 podnesene zbog drugih razloga odbijeno odlukama suda drugog stupnja.

12.7.1. Struktura kaznenih djela organiziranog kriminaliteta

U strukturi kaznenih djela iz oblasti organiziranog kriminaliteta, kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, najveći broj osoba prijavljen je za kazneno djelo zločinačkog udruženja iz članka 328. Kaznenog zakona. Tako je u 2024. godini za ovo kazneno djelo prijavljena 201 osoba (45,48 %), pri čemu je od ukupno navedenog broja prijavljenih osoba u odnosu na njih 180 prijava odbačena kao neosnovana.

Najzastupljenije je bilo kazneno djelo neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. Kaznenog zakona s ukupno 62 prijave ili 14,03 %, a nakon toga kazneno djelo protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona s 27 prijava, odnosno 6,11 %.

Potom slijedi kazneno djelo nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona s 26 prijavljenih osoba ili 5,88 %, 18 osoba ili 4,07 % prijavljeno je za kazneno djelo prijevare iz članka 236. Kaznenog zakona, dok je 17 osoba ili 3,85 % prijavljeno za kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, 14 osoba ili 3,17 % prijavljeno je za kazneno djelo lihvarskog ugovora iz članka 242. Kaznenog zakona, po 10 osoba ili 2,26 % prijavljeno je za kazneno djelo računalne prijevare iz članka 270. Kaznenog zakona te kazneno djelo krivotvorenja službene ili poslovne isprave te 9 osoba (2,04 %) za kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju. U ovom izvještajnom razdoblju prijavljeno je 7 osoba za kaznena djela ubojstva iz članka 110. Kaznenog zakona. Navedeno čini 90,72 % ukupnog broja prijavljenih osoba iz oblasti organiziranog kriminaliteta.

12.7.2. Struktura zločinačkih udruženja

U ovom izvještajnom razdoblju prijavljeno je 26 zločinačkih udruženja, od kojih njih 23 broji veći broj članova, dok je u tri slučaja prijavljen po jedan član zločinačkog udruženja. U ova tri slučaja radi se o pripadnicima transnacionalnih skupina organiziranih radi počinjenja kaznenih djela neovlaštene proizvodnje i prometa opojnim drogama iz članka 190. Kaznenog zakona kod kojih ostali članovi zločinačkih udruženja nisu poznati ili su procesuirani u drugim državama.

U donjoj tablici prikazana su zločinačka udruženja prema broju članova.

Tablica 3. Zločinačka udruženja (čl. 328. KZ/11) – broj članova

Do 5 članova	Od 5 do 10 članova	Od 11 do 15 članova	Od 16 do 20 članova	Od 21 do 25 članova	Od 26 i više članova
9	11	5	1	0	0

Kako je u 2023. godini bilo prijavljeno 18 zločinačkih udruženja, u ovom se izvještajnom razdoblju bilježi porast broja zločinačkih udruženja za 44,44 %. No, navedeni porast treba dovesti u vezu s činjenicom da je u prethodnom izvještajnom razdoblju zabilježen pad broja zločinačkih udruženja za 43,75 % (u 2022. godini bila su prijavljena 32).

U ovom izvještajnom razdoblju bilježi se porast zločinačkih udruženja koja broje do 10 članova (2023. – bilo ih je 13, sada 20), dok je prijavljeno samo jedno zločinačko udruženje koje broji više od 16 članova. U 2023. godini bila su prijavljena tri takva zločinačka udruženja.

Tablica 4. Prikaz zločinačkih udruženja po strukturi kaznenih djela

Kaznena djela	Broj zločinačkih udruženja	Postotak
Trgovina narkoticima	11	42,31 %
Ilegalno prebacivanje osoba preko granice	5	19,23 %
Utaja poreza ili carine	3	11,53 %
Nedozvoljena trgovina	3	11,53 %
Računalna prijevarama	1	3,85 %
Zloupotreba položaja i ovlasti te primanje i davanje mita	1	3,85 %
Sprječavanje dokazivanja	1	3,85 %
Teško ubojstvo	1	3,85 %
Ukupno	26	100 %

Kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju najviše zločinačkih udruženja, njih 11, organizirano je radi počinjenja kaznenih djela neovlaštene proizvodnje i prometa drogama iz članka 190. stavak 2. Kaznenog zakona te ona zajedno s organizatorima broje 65 osoba.

U prethodnom izvještajnom razdoblju bilo je zabilježeno 8 takvih zločinačkih udruženja s ukupno 72 osobe, što je na razini broja osoba udruženih za činenje ovih kaznenih djela u 2024.

Analizom predmeta istrage formiranih u ovom izvještajnom razdoblju vezano za otkrivena zločinačka udruženja razvidno je da se radi o dobro organiziranim kriminalnim skupinama ustrojenima radi ilegalne trgovine narkoticima pripadnici kojih su raspolagali značajnim količinama raznih vrsta droga namijenjenih prodaji na ilegalnom tržištu, pa tako s najmanje 98 kg kokaina, 62 kg amfetamina, 1.634 kg marihuane, 77 kg hašiša, 27 kg heroína, 700 kg konoplje na koju su nanješeni zabranjeni kanabinoidi, od čega su dio prodali ostvarivši značajnu protupravnu imovinsku korist od najmanje 4.600.000,00 EUR.

Po zastupljenosti na drugom su mjestu zločinačka udruženja (njih 5) organizirana radi počinjenja kaznenih djela protuzakonitog ulaženja, kretanja i boravaka u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici EU-a ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona te ona zajedno s organizatorima broje ukupno 33 osobe. Kako je i u proteklom izvještajnom razdoblju bilo zabilježeno 5 takvih zločinačkih udruženja koja su s organizatorima brojala ukupno 31 osobu, njihov je broj gotovo identičan prošlogodišnjem.

U vezi s ovim zločinačkim udruženjima valja navesti kako su njihovim otkrivanjem razbijeni dobro uhodani krijumčarski lanci ilegalnim migrantima. Naime, radi se o organiziranim međunarodnim zločinačkim udruženjima koja su u kratkom vremenskom razdoblju, kroz nekoliko mjeseci, iz Bosne i Hercegovine te Republike Srbije na teritorij Republike Hrvatske ilegalno preveli veći broj stranih državljana, njih najmanje 493, ostvarivši protupravnu imovinsku korist od najmanje 400.000,00 eura.

U ovom izvještajnom razdoblju prijavljena su 3 zločinačka udruženja organizirana radi počinjenja kaznenih djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona koja zajedno s organizatorima broje ukupno 20 osoba. Njihovim nezakonitim djelovanjem oštećen je Državni proračun u iznosu od najmanje 1.633.549,00 EUR, dok su počinitelji stekli značajnu protupravnu imovinsku korist u iznosu od najmanje 2.922.879,59 EUR. Osim toga, u sastavu jednog od ovih zločinačkih udruženja počinjena su i kaznena djela pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona na način da su novčana sredstva stečena na opisani nezakoniti način u ukupnom iznosu od najmanje 1.911.343,45 EUR transferirana kroz više računa u više država kako bi se zameo i prikrio njihov stvarni izvor.

Također su u ovom izvještajnom razdoblju prijavljena i 3 zločinačka udruženja organizirana radi počinjenja kaznenih djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona koja zajedno s organizatorima broje ukupno 28 osoba, a radi se o kriminalnim skupinama organiziranim radi nezakonite prodaje duhana i duhanskih prerađevina pripadnici kojih su raspolagali značajnim količinama duhana (najmanje 91.440 kg duhana) i duhanskih prerađevina (2.670 šteka ilegalnih cigareta) te ilegalnom prodajom zaradili najmanje 1.148.268,00 EUR.

U prethodnom izvještajnom razdoblju nije bilo prijavljenih zločinačkih udruženja organiziranih radi počinjenja kaznenih djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, dok je bilo prijavljeno samo jedno zločinačko udruženje radi počinjenja kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona. No, usporedbom s podacima iz ranijih izvještajnih razdoblja proizlazi kako je 2023. godina bila iznimka (u 2021. i 2022. bilo je prijavljeno po 6 takvih zločinačkih udruženja).

Također, u ovom izvještajnom razdoblju otkriveno je jedno zločinačko udruženje organizirano radi počinjenja kaznenih djela zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona te primanja i davanja mita iz članaka 293. i 294. Kaznenog zakona koje broji ukupno 11 osoba. Radi se o kaznenom predmetu visoko profilne korupcije u okviru zločinačkog udruženja, pripadnik kojeg je i ministar zdravstva Republike Hrvatske, a kaznena djela počinjena su na štetu Državnog proračuna Republike Hrvatske, i to u odnosu na zlouporabu novčanih sredstava namijenjenih za zdravstvene potrebe građana.

U 2023. pojavljuju se i određene organizirane skupine koje nisu zabilježene u prethodnom izvještajnom razdoblju. Tako je prijavljeno jedno zločinačko udruženje organizirano radi počinjenja kaznenog djela računalne prijevare iz članka 271. Kaznenog zakona koje broji ukupno 13 osoba. Naime, radi se o dobro organiziranoj kriminalnoj skupini koja je ilegalno uspostavila i održavala računalnu infrastrukturu putem koje su velikom broju korisnika za određene novčane naknade – „pretplate“

omogućivali neovlašteni pristup televizijskim i filmskim sadržajima na koji način su se protupravno okoristili u iznosu od najmanje 5.985.486,93 EUR.

Nadalje, prijavljeno je jedno zločinačko udruženje organizirano radi počinjenja kaznenog djela sprječavanja dokazivanja iz članka 306. Kaznenog zakona, koje konkretno broji ukupno 6 osoba te jedno zločinačko udruženje organizirano radi kaznenog djela ubojstva iz članka 110. Kaznenog zakona koje broji ukupno 4 osobe. Ovdje je riječ o zločinačkom udruženju ustrojenom radi trgovine narkoticima koje je djelovalo kroz dulje vremensko razdoblje i koje je uz nabavu velikih količina raznih vrsta droga nabavljalo i veće količine oružja te radi stjecanja prevlasti u prodaji droga planiralo ubojstva pripadnika njima suprotstavljenih udruženja, što je rezultiralo pokušajem ubojstva pripadnika suprotstavljenog zločinačkog udruženja usred bijela dana u prometnoj ulici.

S druge strane u prethodnom izvještajnom razdoblju bila su zabilježena dva zločinačka udruženja organizirana radi počinjenja kaznenih djela krađe iz članka 228. Kaznenog zakona koja se u ovom izvještajnom razdoblju ne bilježe.

U izvještajnom razdoblju značajan doprinos pokazateljima rada Ureda, posebice na predmetima visoko organiziranog kriminaliteta, dali su i predmeti u kojima se kao dokaz koristi komunikacija zabilježena na aplikacijama za kriptiranu komunikaciju SkyECC i Anom, pri čemu je rad na ovim predmetima potrebno izdvojiti iz više razloga.

Prije svega to je pojavni oblik jednog potpuno novog dokaznog materijala u kaznenim postupcima, s kojim se niti Republika Hrvatska niti druge zemlje u svijetu do sada nisu susrele. Nadalje, obimnost materijala i način rada iziskivao je znatne ljudske resurse i vrijeme potrebno za analizu velike količine podataka. Osim toga, komunikacija zabilježena na aplikacijama za kriptiranu komunikaciju SkyECC i Anom omogućila je tijelima kaznenog progona stvarni i realni prikaz djelovanja, funkcioniranja i društvene opasnosti kriminalnih grupacija, njihovu premreženost, lakoću u poduzimanju protupravnih aktivnosti, visoku financijsku dobit koju ostvaruju putem protupravnih aktivnosti, uvid u resurse koje imaju na raspolaganju te u konačnici i mogućnost utjecaja na sve pore društva.

Upravo gore istaknuto te činjenica da se radi o potpunoj novini u dokaznom smislu dovelo je, kako u Republici Hrvatskoj, tako i drugim zemljama, do osporavanja zakonitosti navedenih dokaza, pa i razmimoilaženja u stavovima među pravnim teoretičarima i praktičarima. Sve ovo za sobom je povlačilo i potrebu snažne argumentacije od strane Ureda u prilog zakonitosti dokaza, u čemu smo nastojali biti u skladu s izraženim stavovima i promišljanjima tužitelja iz zemalja članica Europske unije.

Ovaj je Ured od prosinca 2021. pa do kraja izvještajnog razdoblja u radu imao ukupno 12 takvih predmeta, što samo za sebe ne predstavlja posebno velik broj predmeta, međutim valja naglasiti kako je u ovih 12 predmeta, od čega su u 4 predmeta u izvještajnom razdoblju donesena rješenja o provođenju istrage, bilo obuhvaćeno ukupno 112 osoba.

Dakle, u izvještajnom razdoblju u spomenuta 4 predmeta bilo je ukupno obuhvaćeno 27 okrivljenih osoba, što čini udio od 7,7 % u ukupnom broju osoba protiv kojih je 2024. Ured otvorio istragu. Također, u izvještajnom razdoblju podignute su i 4 optužnice protiv ukupno 52 osobe, što u ukupnom broju optuženih osoba predstavlja postotak od nešto više od 14 % (14,4 %), što nije zanemariv udjel, pogotovo kada se ima u vidu da bez dokaza koji se odnose na komunikaciju putem aplikacija za kriptiranu komunikaciju SkyECC i Anom počinitelji uopće ne bi bili procesuirani.

Valja istaknuti i kako su u izvještajnom razdoblju u odnosu na 4 okrivljenika donesene presude na temelju sporazuma stranaka, pri čemu je u samo jednom predmetu s 3 okrivljenika s naslova imovinske koristi oduzeto ukupno 67.000,00 EUR, dok je na ime sporedne novčane kazne naplaćen iznos od ukupno 102.000,00 EUR.

U svim predmetima u kojima su sudu podnesene optužnice istaknuti su prigovori obrane okrivljenika vezano za zakonitost dokaza u vidu komunikacije zabilježene na platformi za kriptiranu komunikaciju SkyECC i/ili Anom, a u jednom slučaju takav je prigovor bio istaknut i tijekom istrage.

Tijekom izvještajnog razdoblja donesene su pravomoćne odluke sudova kojima je potvrđena zakonitost dokaza pribavljenih putem aplikacije za kriptiranu komunikaciju SkyECC.

12.8. Koruptivna kaznena djela

12.8.1. Kretanje i struktura kriminaliteta

U izvještajnom je razdoblju zbog koruptivnih kaznenih djela zaprimljeno kaznenih prijava protiv 1.464 osobe, odnosno 76,81 % od ukupnog broja prijavljenih osoba u izvještajnom razdoblju.

U odnosu na sve prijavljene osobe donesene su meritorne državnoodvjetničke odluke.

U odnosu na 1.309 prijavljenih osoba doneseno je rješenje o odbačaju kaznene prijave, što čini 89,41 % svih prijavljenih osoba zbog koruptivnih kaznenih djela.

Protiv 149 osoba doneseno je rješenje o provođenju istrage, što čini 10,18 % svih prijavljenih osoba zbog koruptivnih kaznenih djela. Navedeno je za 16,40 % više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, što valja promatrati u kontekstu strukture podnositelja predmetnih prijava s učinkom na njihovu materijalnu kvalitetu, a time i njihovu osnovanost.

Protiv 6 osoba podignute su neposredne optužnice.

Nakon završene istrage podignute su optužnice protiv 155 osoba, što predstavlja povećanje od 28,10 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, što je u korelaciji s povećanjem broja donesenih rješenja o provođenju istrage i

smanjenjem trajanja istrage (većina je istraga završena u vremenu kraćem od godine dana).

U odnosu na 2 osobe doneseno je rješenje o obustavi istrage.

Na kraju izvještajnog razdoblja pred sudom su ostale u radu optužnice protiv 743 osobe zbog koruptivnih kaznenih djela, što je za 37,59 % više nego u prethodnom izvještajnom razdoblju. Od navedenog broja na kraju izvještajnog razdoblja pred optužnim vijećem ostale su optužnice u odnosu na 387 osoba, što pokazuje nastavak trenda povećanja broja optužnica pred optužnim vijećem budući da je na kraju prethodnog izvještajnog razdoblja pred optužnim vijećima bilo optužnica u odnosu na 141 osobu, a na kraju 2022. u odnosu na 50 osoba.

Sudovi su zbog koruptivnih kaznenih djela donijeli presuda protiv 314 osoba, što je 75,42 % više u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Iz strukture donesenih presuda proizlazi da su sudovi donijeli osuđujuće presude protiv 301 osobe (95,86 %), od čega je protiv 228 osoba (75,75 %) presuda donesena na temelju sporazuma stranaka. U odnosu na 12 osoba donesena je oslobađajuća presuda (3,82 %) u ukupno 10 predmeta te je u odnosu na 1 osobu donesena odbijajuća presuda (0,32 %). U odnosu na 10 osoba sudovi su donijeli rješenje o obustavi postupka nakon potvrđivanja optužnice.

Osuđujućim presudama za 76 je osoba izrečena kazna zatvora, od čega je za 49 (64,47 % izrečenih kazni zatvora) izrečena kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro, a za 225 osoba (74,75 % izrečenih kaznenih sankcija) izrečena je uvjetna osuda.

Protiv presuda je podneseno 60 žalbi, od čega 28 žalbi zbog odluke o kaznenoj sankciji, 18 zbog osnova različitih od kazne i 14 zbog kazne i drugih razloga.

12.8.2. Struktura koruptivnih kaznenih djela

Kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, u strukturi koruptivnih kaznenih djela i u ovom izvještajnom razdoblju preteže kazneno djelo iz članka 291. Kaznenog zakona s udjelom od 83,13 % (kaznena prijava podnesena protiv 1.217 osoba).

Po zastupljenosti slijede kaznene prijave zbog kaznenog djela davanje mita iz članka 294. stavka 1. Kaznenog zakona podnesene protiv 98 osoba, što čini 6,69 % ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava zbog koruptivnih kaznenih djela, a slijede kaznene prijave zbog kaznenog djela primanje mita iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona podnesene protiv 31 osobe, što čini 2,21 % ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava zbog koruptivnih kaznenih djela, te kaznene prijave zbog kaznenog djela trgovanje utjecajem iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona podnesene protiv 29 osoba, što čini 1,98 % ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava zbog koruptivnih kaznenih djela. Ostala kaznena djela čine ukupno 5,99 % ukupnog broja podnesenih kaznenih prijava zbog koruptivnih kaznenih djela.

Kaznene prijave zbog kaznenog djela davanja mita iz članka 294. stavka 1. Kaznenog zakona riješene su na način da je u odnosu na 18 osoba doneseno

rješenje o odbačaju kaznene prijave, protiv 75 osoba doneseno je rješenje o provođenju istrage, a protiv 6 osoba podignute su neposredne optužnice. Broj donesenih rješenja o provođenju istrage za ovo kazneno djelo veći je nego u prethodnom izvještajnom razdoblju zbog dva kaznena predmeta s ukupno 52 osobe. Nakon završene istrage podignute su optužnice protiv 30 osoba. Sudovi su donijeli presuda protiv 188 osoba, sve osuđujuće. Protiv 183 osobe presude su donesene na temelju sporazuma stranaka. Izrečeno je 11 kazni zatvora, 8 kazni zatvora zamijenjeno je radom za opće dobro, a za 177 osoba izrečena je uvjetna osuda. Podnesena je 1 žalba zbog kazne i drugih razloga.

Kaznene prijave zbog kaznenog djela primanja mita iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona riješene su na način da je u odnosu na 16 osoba doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave, a protiv 17 osoba doneseno je rješenje o provođenju istrage. Protiv 17 osoba podignuta je optužnica. U odnosu niti na jednu osobu nije doneseno rješenje o obustavi istrage. Sudovi su u ovom izvještajnom razdoblju donijeli presuda protiv 23 osobe. Sve su presude osuđujuće, a protiv 13 osoba presude su donesene na temelju sporazuma stranaka. Kazna zatvora izrečena je u odnosu na 18 osoba, s time da je za njih 10 kazna zatvora zamijenjena radom za opće dobro. U odnosu na 5 osoba izrečena je uvjetna osuda. Podnesena je 1 žalba zbog osnova različitih od kazne.

Kaznene prijave za kazneno djelo trgovanja utjecajem iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona riješene su na način da je u odnosu na 27 osoba doneseno rješenje o odbačaju kaznene prijave, a protiv 2 osobe doneseno je rješenje o provođenju istrage. Protiv 1 osobe podignuta je optužnica. U ovom izvještajnom razdoblju sudovi su donijeli presude u odnosu na 4 osobe, od kojih 3 osuđujuće (2 donesene na temelju sporazuma stranaka), a u odnosu na 1 osobu donesena je oslobađajuća presuda. Kazna zatvora izrečena je 1 osobi, a uvjetna osuda za 2 osobe. Podnesene su 3 žalbe, s time da su 2 žalbe podnesene zbog osnova različitih od kazne, a 1 žalba podnesena je zbog kazne i drugih razloga.

Od značajnijih predmeta u ovom izvještajnom razdoblju zbog kaznenih su djela primanje mita iz članka 293. stavka 1. Kaznenog zakona podignute optužnice protiv više policijskih službenika i bivšeg predsjednika Uprave trgovačkog društva Jadranski naftovod d.d., dok je započela istraga protiv više zaposlenika Hrvatske elektroprivrede d.d.

Zbog kaznenog djela trgovanja utjecajem iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona podignuta je pred sudom optužnica protiv bivšeg gradonačelnika Grada Petrinje te je započela istraga protiv bivšeg predsjednika Županijskog suda u Osijeku i savjetnika ministra gospodarstva.

Kao posebnost se ističe da je započela istraga protiv bivšeg predsjednika Uprave trgovačkog društva Hrvatske ceste d.o.o. zbog kaznenog djela primanja mita u gospodarskom poslovanju iz članka 252. Kaznenog zakona.

12.8.3. Kazneno djelo zlorporabe položaja i ovlasti

Zbog kaznenog djela zlorporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona zaprimljeno je kaznenih prijava protiv 1.217 osoba, što čini 83,13 % svih kaznenih prijava za koruptivna kaznena djela. Od toga je zbog kaznenog djela iz članka 291. stavka 1. Kaznenog zakona zaprimljeno kaznenih prijava protiv 818 osoba, a zbog kaznenog djela iz članka 291. stavka 2. Kaznenog zakona protiv 399 osoba.

U odnosu na 1.186 osoba doneseno je rješenje o odbačaju kaznene prijave, protiv 31 osobe doneseno je rješenje o provođenju istrage, što predstavlja pad od čak 63,53 % u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje budući da je u prethodnom izvještajnom razdoblju protiv 85 osoba doneseno rješenje o provođenju istrage, a što je u korelaciji s manjim brojem zaprimljenih kaznenih prijava u izvještajnom razdoblju (manje prijavljeno 115 osoba).

Nakon završene istrage protiv 72 osobe podignute su optužnice.

U izvještajnom razdoblju u odnosu niti na jednu osobu nije doneseno rješenje o obustavi istrage.

U izvještajnom razdoblju sudovi su u odnosu na 91 osobu donijeli osuđujuću presudu, od kojih je u odnosu na 37 osoba presuda donesena na temelju sporazuma stranaka. U odnosu na 10 osoba donesena je oslobađajuća presuda (ukupno 8 predmeta) te je u odnosu na 1 osobu donesena odbijajuća presuda.

Osuđujućim presudama izrečeno je 44 kazni zatvora, od kojih je 27 kazni zatvora zamijenjeno radom za opće dobro, te je izrečeno 47 uvjetnih osuda.

Ukupno je podnesena 51 žalba, od čega 24 žalbe zbog kaznene sankcije, 12 žalbi zbog kazne i drugih razloga, a 15 žalbi zbog drugih razloga.

U izvještajnom razdoblju zbog kaznenog djela zlorporabe položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona započele su istrage protiv bivšeg gradonačelnika Grada Otoka, načelnika Općine Smokvica, bivšeg savjetnika ministra gospodarstva, zamjenice općinskog državnog odvjetnika, zamjenika županijskog državnog odvjetnika i službenika u Županijskom državnom odvjetništvu u Osijeku.

Od značajnijih predmeta zbog kaznenih djela zlorporaba položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona pred sudovima su podignute optužnice protiv bivšeg zamjenika župana Bjelovarsko-bilogorske županije, službenika Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, bivšeg savjetnika ministra gospodarstva, službenice u Gradu Vodnjanu te više policijskih i carinskih službenika.

12.9. Kaznena djela pranja novca i financiranja terorizma

12.9.1. Kazneno djelo pranja novca

Pranje novca najraširenija je kriminalna djelatnost, jer se pojavljuje kao logična posljedica nastojanja zločinačkih udruženja, ali i pojedinačnih počinitelja kaznenih djela kojima je pribavljena imovinska korist da sakriju, prikriju, odnosno prikažu da je podrijetlo te koristi zakonito. Radi se o kriminalnoj djelatnosti kojoj nije izložena samo Republika Hrvatska već sve jurisdikcije, od kojih su pojedine ocijenjene kao visokorizične za pranje novca, jer je njihov sustav koncipiran tako da olakšava dotok kapitala i imovine, bez obzira na njihovo upitno zakonito podrijetlo. Predmeti pranja novca zbog toga su predmeti vrlo često povezani s organiziranim kriminalitetom zbog potrebe poduzimanja i složenijih radnji unutar financijskog, bankarskog, industrijskog sektora, odnosno stvaranja složenih struktura kojima je cilj prikriti velike količine novca, odnosno imovine koja potječe od klasičnih kriminalnih aktivnosti, poput trgovine drogom, trgovine ljudima, raznih oblika krijumčarenja visokovrijedne robe, utaja poreza u domicilnim državama, novca pribavljenog koruptivnim radnjama. U posljednje vrijeme opasnost postoji i od pranja novca ostvarenog kaznenim djelima protiv okoliša, odnosno nezakonitog uvoza ili izvora otpada (uključujući i radioaktivnog). Također, za pranje novca zlouporabljaju se i kriptovalute. Posljedice ovih kaznenih djela teško pogađaju ne samo pojedince kao pojedinačne žrtve kaznenih djela već čitave države kao sustav. Radi se o pomno osmišljenim aktivnostima, u kojima sudjeluje više osoba, u raznim državama i na više kontinenta, s podjelom poslova i uloga. Te aktivnosti odvijaju se i u Republici Hrvatskoj.

Kako je uočeno u postupanju svih državnih odvjetništava, a posebno Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, radnje pranja novca su raznolike, imaju međunarodni karakter te je za njihovo sprječavanje i otkrivanje potrebno poznavanje raznih područja ne samo prava već i poznavanje sustava financijskih i drugih usluga, ali i maksimalna ekipiranost i predanost tijela progona.

Modaliteti pranja novca razlikuju se ovisno o količini novca koji se želi prikriti, odnosno prikazati zakonitim, relevantnom zakonodavstvu, gospodarstvu i financijskom tržištu, izabranom načinu djelovanja (putem financijskog ili nefinancijskog sektora) i samom procesu, odnosno stadijima kojima će novac prolaziti do konačnog cilja. Kako su međunarodni prijenosi najčešće sastavni dio samog procesa pranja novca, napredne tehnologije i elektroničko bankarstvo pružaju nove mogućnosti i okreću smjer razvoja metoda i tehnika njegova pranja. U posljednje je vrijeme uz problematiku pranja novca vrlo često vezano i pitanje sprječavanja financiranja terorizma, za koje je također indikativan elektronički prijenos novca te djelovanje neprofitnih organizacija, društava za osiguranje i nefinancijskog sektora (slobodne profesije i struke).

Tipologija pranja novca u predmetima državnih odvjetništava ogleda se u polaganju velikih iznosa gotovine na bankovne račune osoba koja je povezana s predikatnim kaznenim djelom, ali i trećih osoba, rodbinski povezanih s počiniteljem predikatnog kaznenog djela, trgovačkih društava te korištenje tih sredstava u svrhu kupnje nekretnina, pokretnina ili ulaganja u izgradnju nekretnina, vrijednosne papire te nefinancijsku imovinu.

Kazneno djelo pranja novca – istrage, optužnice, osuđujuće presude

Godina	Istrage			Optužnice			Osuđujuće presude		
	Fizičke osobe	Pravne osobe	Ukupno	Fizičke osobe	Pravne osobe	Ukupno	Fizičke osobe	Pravne osobe	Ukupno
2020.	5	0	5	3	1	4	11	0	11
2021.	14	0	14	16	0	16	2	0	2
2022.	22	2	24	16	0	16	9	0	9
2023.	30	2	32	46	3	49	9	1	10
2024.	42	6	48	39	3	42	16	2	18

Iskazani brojevi podaci odnose se na kazneni progon kaznenog djela pranja novca počinjenog kao samostalno kazneno djelo (kada predmet optužbe nije i optužba za predikatno kazneno djelo) te kada je predmet optužbe i predikatno kazneno djelo kojim je pribavljena imovinska korist koja se prikriva pranjem novca.

Promatrajući četverogodišnje razdoblje uočava se da je broj osoba za koje je pokrenuta istraga za kazneno djelo pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona, kao i broj osoba osuđenih za ovo kazneno djelo najveći upravo u ovom izvještajnom razdoblju. U odnosu na broj optuženih osoba uočava se da je, iako nešto manji od onog iz prethodnog izvještajnog razdoblja, više nego dvostruko veći u odnosu na razdoblje 2020. – 2022.

Prikazani rezultat u 2024. posljedica je praćenja i nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava od strane Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u kaznenim predmetima čijim je počinjenjem ostvarena znatna imovinska korist, radi poduzimanja kaznenog progona i za kazneno djelo pranja novca.

Iako je broj osoba osuđenih za kazneno djelo pranja novca najveći u posljednjih četiri godine, aktivnost suda još uvijek ne prati povećan broj istraga i optuženja za ovo kazneno djelo. Iskazani broj presuda za ovo kazneno djelo logična je posljedica dugotrajnosti sudskih kaznenih postupaka u kojima je inkriminirano kazneno djelo pranja novca. Dugotrajnost kaznenih postupaka za ovo kazneno djelo izražena je kod gospodarskih, koruptivnih i kaznenih djela organiziranog kriminaliteta kao predikatnih radnji za pranje novca, dok se sudske odluke brže donose u kaznenim predmetima u kojima je predikatna radnja povezana s kaznenim djelom prijevare i računalne prijevare. Međutim, državna odvjetništva trebaju nastaviti s pojačanim radom koji će dovesti do povećanja istraga, a time i posljedično optuženja, koja će u konačnici, ovisno o rezultatima dokaznog postupka, dovesti i do sudskih odluka. Stoga u nastavnom razdoblju treba kontinuirano postupati u predmetima u kojima postoji sumnja na pranje novca.

Kao što je navedeno u prethodnom izvještajnom razdoblju, Republika Hrvatska se od 23. lipnja 2023. nalazi na popisu država koje aktivno surađuju s FATF-om radi otklanjanja preostalih slabosti (*jurisdiction under increased monitoring*) između ostalog u sustava kaznenog progona pranja novca i financiranja terorizma. Navedeno je posljedica rezultata V. kruga evaluacije koju je proveo Moneyval, čije je izvješće u odnosu na Republiku Hrvatsku prihvaćeno na 62. Plenarnoj sjednici Moneyvala, u prosincu 2021., te nakon toga, jednogodišnjeg razdoblja promatranja u

okviru FATF-ove² skupine ICRG (*International Cooperation Review Group*) u kojem je trebalo otkloniti uočene slabosti. S obzirom na to da u tom promatranom razdoblju ključne preporuke u znatnoj mjeri nisu bile ostvarene, Republika Hrvatska je u lipnju 2023. stavljena na naznačeni popis (tzv. siva lista) te je FATF sačinio Akcijski plan s nizom preporučenih mjera i radnji koje nadležna tijela Republike Hrvatske moraju ostvariti, što se odnosi, između ostaloga, na otkrivanje, istraživanje i kazneni progon pranja novca. U odnosu na neposredni cilj 7, koji se odnosi na kazneni progon pranja novca, Republici Hrvatskoj preporučeno je da poveća otkrivačku djelatnost te istragu i kazneni progon raznih vrsta pranja novca, uključujući pranje novca kod kojeg je predikatna radnja počinjena u inozemstvu te slučajeve pranja novca zlouporabom pravnih osoba.

U studenome 2023. Republika Hrvatska je, sukladno Akcijskom planu FATF-a, ažurirala Nacionalnu procjenu rizika od pranja novca i financiranja terorizma. Ažuriranom procjenom rizika proširena je identifikacija rizika u područjima organiziranog kriminaliteta, rizika od pranja novca korištenjem pravnih osoba te neprofitnih organizacija za financiranje terorizma, korištenja gotovine u sektoru nekretnina u vezi s transakcijama fizičkih osoba, virtualnih valuta, prijenosa gotovine preko državne granice i financiranja terorizma.

Uz Nacionalnu procjenu donesen je Akcijski plan u čijem ostvarenju aktivno sudjeluje i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske. Ostvarenje mjera iz Akcijskog plana nužno je za unaprjeđenje sustava sprječavanja i kaznenog progona pranja novca i financiranja terorizma.

U tom smislu u ovom izvještajnom razdoblju dolaze do izražaja mjere poduzete u prethodnom razdoblju (donošenje Opće upute O-2/2022 od 18. srpnja 2022. koja je stupila na snagu 1. rujna 2022. te pojačano praćenje rada na predmetima) kojima je bio cilj osigurati da se tumačenje kaznenog djela pranja novca u hrvatskoj praksi uskladi s međunarodnim standardima koji su izraženi u FATF-ovim standardima, Direktivi 2018/1673/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima, praksi Europskog suda za ljudska prava i Suda pravde Europske unije. Ova Opća uputa temelj je za operativni rad državnih odvjetništava.

Nastavljena je pojačana suradnja s preventivnim i represivnim tijelima sustava sprječavanja pranja novca, jer bez međuagencijske suradnje i doprinosa svih uključenih sudionika državno odvjetništvo ne može ostvarivati svoje zadaće u poduzimanju kaznenog progona, što se odnosi na sva kaznena djela, a to kod kaznenog progona pranja novca osobito dolazi do izražaja.

Prilikom poduzimanja nadzora nad radom u predmetima pranja novca posebna pozornost posvećena je kaznenom progonu samostalnog kaznenog djela pranja novca, zlouporabi pravnih osoba za pranje novca te nastojanje da se kazneni progon za pranje novca poduzima za kaznena djela za koja je Nacionalnom

² FATF (Financial Action Task Force, Skupina za financijsko djelovanje čija je zadaća praćenje provođenja mjera za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma prema uspostavljenim standardima (40 preporuka FATF-a)

procjenom rizika od pranja novca utvrđeno da su rizična za pranje novca, a koja će se nastavno izložiti.

U idućem razdoblju pojačano će se nadzirati rad svih državnih odvjetništava u svim kaznenim predmetima u kojima se poduzima kazneni progon za kaznena djela kojima je pribavljena znatna imovinska korist kako bi se osiguralo da se poduzimaju radnje u pravcu utvrđenja obilježja kaznenog djela pranja novca. U tom cilju pratit će se primjena Opće upute O-2/2022 od 18. srpnja 2022. Nadalje, i dalje će se koristiti sve mogućnosti edukacije u okviru Pravosudne akademije te inozemnih organizatora (FATF, Egmont i dr.)

12.9.1.1. Predikatna kaznena djela

Kazneno djelo pranja novca podrazumijeva prikrivanje nezakonitog podrijetla imovine pribavljene radnjama povezanim s kažnjivom radnjom (kaznenim djelom), dakle, predikatnom kaznenim djelom. Stoga se nastavno izlažu podatci o vrstama predikatnih kaznenih djela koja su vezana uz kazneno djelo pranja novca.

Analizirani su kazneni predmeti u kojima je u izvještajnom razdoblju doneseno rješenje o provođenju istrage ili podignuta optužnica protiv fizičkih i pravnih osoba za kazneno djelo pranja novca iz članka 265. Kaznenog zakona.

Podatci o predikatnim kaznenim djelima u rješenjima o provođenju istrage – fizičke osobe i pravne osobe

Predikatno kazneno djelo	Broj osoba
Utaja poreza ili carine u okviru zločinačkog udruženja/pranje novca u okviru zločinačkog udruženja – stjecaj	8
Nezakonita trgova u okviru zločinačkog udruženja	2
Neovlaštena proizvodnja i promet opojnim drogama u okviru zločinačkog udruženja	7
Razbojništvo	2
Krivotvorenje službene ili poslovne isprave	2
Računalna prijevarena – poticanje	1
Računalna prijevarena – pomaganje	1
Prijevarena	7
Računalna prijevarena	13
Nedozvoljena proizvodnja i promet opojnim drogama	1
Zlouporaba položaja i ovlasti	2
Davanje mita u okviru zločinačkog udruženja	2
Ukupno	48

Podatci o predikatnim kaznenim djelima u podignutim optužnicama – fizičke i pravne osobe

Predikatno kazneno djelo	Broj osoba
Utaja poreza ili carine u okviru zločinačkog udruženja	3
Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju	2
Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju u okviru zločinačkog udruženja	1
Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju – pomaganje, u okviru zločinačkog udruženja	1
Prijevarama	15
Računalna prijevarama	16
Nedozvoljena proizvodnja i promet opojnim drogama	1
Krivotvorenje služene ili poslovne isprave	2
Nedozvoljena trgovina u okviru zločinačkog udruženja	1
Ukupno	42

U ovom izvještajnom razdoblju uočeno je da je povećan broj osoba za koje je pokrenuta istraga za kazneno djelo pranja novca kod kojeg je predikatno kazneno djelo neko od kaznenih djela koja su upravo utvrđena rizičnima za pranje novca u Republici Hrvatskoj. Iako se i dalje kao predikatna kaznena djela pojavljuju pojedinačno, a to su kaznena djela prijevare i računalne prijevare, podatci ovog izvještajnog razdoblja pokazuju smjer u kojem treba postupiti.

Najviše osoba optuženo je i u ovom razdoblju za pranje novca kod kojeg je predikatno kazneno djelo također kazneno djelo prijevare i računalne prijevare.

Nacionalnom procjenom rizika od pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj, kako je navedeno, utvrđena su područja kriminaliteta koja predstavljaju rizik za pranje novca.

Nacionalna procjena dostavljena je svim državnim odvjetnicima radi upoznavanja svih državnoodvjetničkih dužnosnika s utvrđenim rizicima pranja novca i financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj.

U odnosu na procjenu rizika od pranja novca povezanog s organiziranim kriminalnim skupinama, a temeljem podataka prikupljenih za potrebe izrade ažurirane Nacionalne procjene za razdoblje od 2020. do 2022., proizlazi da je najviše prijavljenih kaznenih djela u vezi s kaznenim djelom iz članka 329. Kaznenog zakona (počinjenih u sastavu zločinačkog udruženja): nedozvoljena trgovina, utaja poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, protuzakonito ulaženje, kretanje i boravak u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici EU-a ili potpisnici Šengenskog sporazuma iz članka 326. Kaznenog zakona, neovlaštena proizvodnja i promet drogama iz članka 190. Kaznenog zakona, prijevarama iz članka 236. Kaznenog zakona, koruptivna kaznena djela (kazneno djelo primanja mita iz članka 293. Kaznenog zakona,

davanje mita iz članka 294. Kaznenog zakona i trgovanje utjecajem iz članka 295. Kaznenog zakona te zlouporaba položaja i ovlasti iz članka 291. Kaznenog zakona, koje se u širem smislu smatra koruptivnim kaznenim djelom) te zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona.

S druge strane, najzastupljenija kaznena djela povezana s organiziranim kriminalitetom za koja je policija podnijela kaznene prijave za kazneno djelo pranja novca i povezanim predikatnim djelima u tom razdoblju jesu kaznena djela računalne prijevare (najveći broj prijava), utaje poreza ili carine, prijevare u gospodarskom poslovanju te krivotvorenja službene ili poslovne isprave.

Prema podacima za kaznena djela iz nadležnosti USKOK-a, temeljem podataka prikupljenih za razdoblje od 2020. do 2022., u strukturi kaznenih djela počinjenih od strane zločinačkih udruženja najveći udio predstavljaju kaznena djela: neovlaštene proizvodnje i prometa drogama, ilegalno prebacivanje osoba preko granice, utaja poreza ili carine i nedozvoljena trgovina.

Iz područja gospodarskog kriminaliteta najveći dio prijava odnosi se na kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 247. Kaznenog zakona, kazneno djelo utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona, kazneno djelo zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. Kaznenog zakona i kazneno djelo nedozvoljene trgovine iz članka 264. Kaznenog zakona.

U pogledu pravnih osoba izvršenom procjenom utvrđeni su indikatori koji ukazuju na sumnju na pranje novca korištenjem pravnih osoba, u prvom redu povezano s poreznim utajama, koruptivnim kaznenim djelima kao i pravni oblik domaćih trgovačkih društava kod kojih postoji povećani rizik od pranja novca.

Također, potrebno je u skladu s utvrđenim rizikom obratiti pozornost na zlouporabu pravnih osoba za pranje novca, posebno u odnosu na kaznena djela utaje poreza ili carine, prijevare u gospodarskom poslovanju, kaznena djela kriminaliteta droga, pri čemu je potrebno obratiti pozornost i na slučajeve stjecanja i/ili otuđenja nekretnina povezano s počinjenjem kaznenog djela u inozemstvu te prijenosa gotovine preko državne granice. Osobitu pozornost potrebno je obratiti na predmete pravosudne suradnje i međunarodne pravne pomoći u kojima su zaprimljene zamolnice i europski istražni nalozi radi poduzimanja dokaznih radnji na području Hrvatske. To je važno jer je uočeno da državna odvjetništva učestalo zaprimaju europske istražne naloge iz drugih država članica Europske unije koje se odnose upravo na kazneno djelo pranja novca, povodom kojeg se traže podatci o imovini (vrlo često bankovnim računima pravnih osoba otvorenih u hrvatskim bankama) te poduzimanje drugih dokaznih radnji. Državni odvjetnici potiču se da povodom zaprimljenih europskih istražnih naloga utvrde postoji li u takvim slučajevima osnova za poduzimanje kaznenog progona u Hrvatskoj zbog kaznenog djela pranja novca (koje je najčešće i počinjeno na području Republike Hrvatske) i eventualno s njima povezanim predikatnim kaznenim djelima. Ovo je posebno važno i zbog uvodno naznačenog transnacionalnog karaktera radnji pranja novca.

Sukladno standardima FATF-a³ (koja je usvojio i Kazneni zakon u odredbama članka 265. kojima opisuje zakonska obilježja kaznenog djela pranja novca), kazneno djelo pranja novca može biti počinjeno kao pranje novca iz vlastite kriminalne aktivnosti (*self-laundering*) i pranje novca od strane treće osobe, odnosno pranje novca koje potječe od kriminalne djelatnosti druge osobe (*third-party money laundering*). Slijedi i samostalno kazneno djelo pranja novca (*stand-alone money laundering*), kojim se kazneni progon pranja novca poduzima kao zasebno kazneno djelo, neovisno o tome je li poduzet kazneni progon predikatnog kaznenog djela. Počinitelj ovog oblika kaznenog djela može biti bilo osoba koja je počinila kazneno djelo ili treća osoba. Uobičajeno se radi o slučajevima u kojima je počinitelj predikatnog kaznenog djela nepoznat, o predikatnom kaznenom djelu počinjenom u inozemstvu i slično.

Tijekom izvještajnog razdoblja državna su odvjetništva pokrenula istrage i podigla optužnice u odnosu na sve oblike pranja novca. Najviše istraga pokrenuto je za pranje novca iz vlastite kriminalne aktivnosti, protiv 28 osoba, dok je za pranje novca od strane treće osobe pokrenuto istraga u odnosu na 20 osoba. Od ukupnog broja pokrenutih istraga 17 se odnosi na kazneni progon samostalnog kaznenog djela pranja novca.

U odnosu na osobe koje su optužene za kazneno djelo pranja novca 10 osoba optuženo je za pranje novca iz vlastite kriminalne aktivnosti, a za pranje novca od strane treće osobe njih 32. Od ukupnog broja optuženih osoba njih 31 optužena je za samostalno kazneno djelo pranja novca.

Otkrivanje, istraživanje i poduzimanje kaznenog progona za kazneno djelo pranja novca nije moguće bez kvalitetne suradnje svih dionika sustava sprječavanja pranja novca – Ureda za sprječavanje pranja novca, Porezne uprave, Carinske uprave, policije, nadzornih tijela (Hrvatske narodne banke, HANFA-e, Financijskog inspektorata). Stoga će se u idućem razdoblju nastaviti s aktivnostima kojima će se pojačati međuagencijska suradnja, kao i pojačana međunarodna suradnja svih sudionika budući da značajan broj predmeta uključuje element inozemnosti. Ukupna procjena učinkovitosti sustava sprječavanja i kaznenog progona pranja novca ovisi o uspješnosti svakog sudionika ovog sustava, kao i njihovoj suradnji s inozemnim srodnim agencijama. Važno je naglasiti da kazneni progon ovisi o podacima kojima raspolažu druga tijela. Cjelokupan rizik od pranja novca u Republici Hrvatskoj bit će manji ako sva nadzorna tijela kvalitetno i pravodobno obavljaju potrebne provjere klijenata te pravodobno uočavaju ponavljajuće radnje iz kojih nastaje određena tipologija pranja novca.

Potrebno je naglasiti da je najvažniji kriterij FATF-a za ocjenu učinkovitosti sustava otkrivanja, istrage i kaznenog progona pranja novca u kojoj mjeri država otkriva, istražuje i progoni ovo kazneno djelo u skladu s utvrđenim rizikom države od pranja novca i koliko učestalo kazneno progoni pranje novca kao samostalno kazneno djelo.

³ ibid. 1

Predikatna kaznena djela povezana s presuđenim kaznenim djelom pranja novca – fizičke i pravne osobe

Predikatno kazneno djelo	Broj osoba
Zlouporaba povjerenja u gospodarskom poslovanju	1
Zlouporaba položaja i ovlasti, poticanje, davanje mita	1
Zlouporaba položaja i ovlasti – pomaganje	3
Prijevvara	3
Računalna prijevvara	5
Krivotvorenje službene ili poslovne isprave u okviru zločinačkog udruženja	1
Utaja poreza ili carine u okviru zločinačkog udruženja	4
Ukupno	18

Za počinjena kaznena djela pranja novca sudovi su izrekli 18 sankcija, i to u odnosu na 16 fizičkih i 2 pravne osobe.

Od izrečenih 16 sankcija za fizičke osobe 5 ih je osuđeno na zatvorske kazne, u odnosu na 4 osobe primijenjena je uvjetna osuda, u odnosu na 5 osoba kazna zatvora zamijenjena je radom za opće dobro, a u odnosu na dvije osobe primijenjena je djelomična uvjetna osuda. Novčana kazna kao sporedna izrečena je u odnosu na 7 osoba u ukupnom iznosu od 318.194,2 EUR.

U odnosu na osuđene 2 pravne osobe jednoj je izrečena kazna ukidanja pravne osobe, a druga je kažnjena novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 EUR.

Dosuđeno je 11 imovinskopravnih zahtjeva u kojima su sudovi oštećenicima dosudili 7.825.326,06 EUR. Imovinska korist oduzeta je od 8 osoba u iznosu od 8.636.406,49 EUR (radi se o kaznenim djelima u kojima je poduziman kazneni progon za pranje novca kao samostalnog kaznenog djela i za pranje novca u stjecaju s predikatnim kaznenim djelom).

Primjer podignute optužnice za samostalno kazneno djelo pranja novca, u kojem novac koji je primljen na bankovni račun hrvatskog trgovačkog društva potječe od prijevare koje su nepoznate osobe počinile u inozemstvu, a primljeni se novac dalje transferira na račune fizičkih i pravnih osoba u inozemstvu.

Predmet Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu

I. okrivljeni D.P.

1.– u vremenu od 20. do 23. rujna 2022. u Z., nakon što je 6. travnja 2022. u svrhu realizacije kaznenih djela osnovao trgovačko društvo P. d.o.o., u kojem društvu je bio direktor i odgovorna osoba, te nakon što je u razdoblju od 22. travnja do 21. lipnja 2022. uime i za račun navedenog društva otvorio bankovne račune kod A.

banke d. d., H. banke d. d., C. banke d.d.i R. banke d. d., E. banke d. d., A. bank d. d., te O. banke d.d.te ugovorio usluge mobilnog i internetskog bankarstva te bio jedina osoba ovlaštena za raspolaganje novčanim sredstvima po tim računima, djelujući zajednički s drugim nepoznatim osobama, istima stavio na raspolaganje podatke o bankovnim računima društva P. d.o.o. u svrhu dovođenja u zabludu te kao sredstvo pribavljanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, znajući da će ih nepoznate osobe iskoristiti kako bi na račun društva P. d.o.o. primile uplate novca koji potječe od nezakonitih radnji, odnosno od počinjenja kaznenog djela, a što je učinio u nakani da se na taj način prikrije tijek novca i izvor novčanih sredstava kao i onemogući otkrivanje identiteta tih nepoznatih osoba, nakon čega su na račun društva P. d.o.o. od 20. do 23. rujna 2022. od strane trgovačkog društva „A.C.B.C.G. u P., Republika Francuska, u dva navrata izvršene uplate novca u ukupnom iznosu od 989.000,00 EUR, i to nakon što je prethodno zaposlenica tog trgovačkog društva K. P. putem e-mail poruka s A.D., ovlaštenim računovođom društva L.G., koje društvo zastupa trgovačko društvo A.C. iz P. i savjetuje isto glede isplativih investicija, dogovarala ulaganje novčanih sredstava s osnove kapitala, koju su korespondenciju presrele osobe nepoznatog identiteta i stvorile lažnu e-mail adresu A.D. ad@lucuiissgroup.com (umjesto ad@luciusgroup.com) te izmijenile podatke e-mail adrese R. L., jednog od direktora društva A.C., putem kojih su 20. i 22. rujna 2022., u cilju pribavljanja nepripadne imovinske koristi u znatnom iznosu K. P. poslale lažne e-mail poruke u kojima je bilo navedeno da se uplata za ulaganje po osnovi kapitala izvrši na IBAN HR xxx, otvoren u A. banci d. d te na račun broj IBAN: HRxxx, otvoren u C. banci d. d., u korist društva P. d.o.o. te da je s tim suglasan R. L., a u vjerodostojnost sadržaja kojih e-mail poruka je K.P. povjerovala i izdala naloge za plaćanje, i to 20. rujna 2022. u iznosu od 600.000,00 EUR, a 22. rujna 2022. u iznosu od 389.000,00 EUR, u korist računa trgovačkog društva P. d.o.o., IBAN: xxx (A. banka d. d.), koji doznačeni novac je potom I. okrivljeni D.P., svjestan da navedeno trgovačko društvo ne posluje te da stoga uplaćeni novac ne predstavlja zakonite prihode, bez ikakve pravne osnove dalje transferirao navedeni novac u cilju da prikrije njegovo nezakonito podrijetlo, na način da je zaprimljene novčane iznose transferirao na bankovne račune društva P. d.o.o. otvorene u drugim bankama, a potom s tih računa vršio daljnje transakcije na način da je iznos od 99.500,00 EUR transferirao na račun društva D. de N. GMBH u Njemačkoj, iznos od 95.000,00 EUR transferirao na račun primatelja T.T. Ltd. u Kini, iznos od 198.000,00 EUR transferirao na račun društva S.R.I. Co. Limited u Kini, iznos od 105.000,00 EUR transferirao na račun društva G.N.L.R. Co. Ltd. u Kini, iznos od 30.000,00 EUR transferirao na račun društva AM C.C. A.L u Španjolskoj, iznos od 20.000,00 EUR transferirao na računa društva A.S.L. SL u Španjolskoj, iznose od 8.500,00 i 5.500,00 EUR transferirao na račun društva U. u Španjolskoj, nakon čega je na računu društva P. d.o.o. IBAN HRxxxx, otvorenom u C. banci d.d.s danom 23. rujna 2022. godine privremeno zaustavljeno izvršavanje transakcija te je zadržan iznos od 36.038,12 EUR, a na računu trgovačkog društva P. d.o.o., IBAN: HRxxx, otvorenom u A. banci d. d., privremeno zaustavljeno izvršavanje transakcija te je zadržan iznos od 389.000,00 EUR, nakon čega je I. okrivljeni D.P. u nakani da neistinito prikaže da navedena novčana sredstva proizlaze iz zakonitog izvora te u svrhu daljnjeg raspolaganja takvim novcem banci poslao e-mail u prilogu kojega se nalazio račun, navodeći kako su navedene uplate izvršene s osnova ulaganja u nekretnine te će im naknadno dostaviti ugovor o projektu i dokumentaciju iz koje će navedeno biti vidljivo, iako je bio svjestan da navedeno nije istina, a u koji račun kao zakonitu osnovu za stjecanje tog novca banka nije povjerovala, nakon čega je privremeno

obustavljeno izvršenje obiju transakcija temeljem rješenja Županijskog suda u Zagrebu, posl. br. Kir-xxx

– dakle, imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom preuzeo je i prenio u cilju prikrivanja i lažnog prikazivanja njezina nezakonitog podrijetla te pomagao počinitelju ili sudioniku kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist da izbjegne kazneni progon i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a imovinska korist je velike vrijednosti te je djelo počinjeno u financijskom poslovanju

II. okrivljeni J.S.

2. – u vremenu od 20. do 26. rujna 2022. u Z., nakon što je dana 25. studenoga 2021. u svrhu realizacije kaznenih djela osnovao trgovačko društvo S. d.o.o., u kojem društvu je bio direktor i odgovorna osoba, te nakon što je od 6. prosinca 2021. do 24. veljače 2022. u ime i za račun navedenog društva otvorio bankovne račune kod A. banke d.d., C. banke d.d., E. banke d.d., A. bank d.d., Z. banke d.d., I. banke d. d., K. banke d.d.te ugovorio usluge internetskog i mobilnog bankarstva, pri čemu je bio jedina osoba ovlaštena za raspolaganje novčanim sredstvima po tim bankovnim računima, djelujući zajednički s drugim nepoznatim osobama, istima stavio na raspolaganje podatke o bankovnim računima društva S. d.o.o. u svrhu dovođenja u zabludu te kao sredstvo pribavljanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, znajući da će ih nepoznate osobe iskoristiti kako bi na račun društva S. d.o.o. primile uplate novca iz inozemstva koji potječe od nezakonitih radnji, odnosno od počinjenja kaznenog djela, a što je učinio u nakani da se na taj način prikrije tijek novca i izvor novčanih sredstava kao i onemogućiti otkrivanje identiteta tih nepoznatih osoba, svjestan da navedeno trgovačko društvo ne posluje te da iz tog razloga nema zakonitih prihoda, pristao na bankovni račun društva S. d.o.o. preuzeti znatnu nepripadnu imovinsku korist u iznosu od 400.000,00 EUR, i to nakon što je prethodno zaposlenica tog trgovačkog društva K.P. putem e-mail poruka s A.D., ovlaštenim računovođom društva L.G., koje društvo zastupa trgovačko društvo A.C. iz Pariza i savjetuje isto glede isplativih investicija, dogovarala ulaganje novčanih sredstava s osnove kapitala, koju su korespondenciju presrele osobe nepoznatog identiteta i stvorile lažnu e-mail adresu A.D. ad@luciusgroup.com (umjesto ad@luciusgroup.com) te izmijenile podatke e-mail adrese R. L., jednog od direktora društva A.C., putem kojih su 22. do 26. rujna 2022., u cilju pribavljanja nepripadne imovinske koristi u znatnom iznosu, K.P. poslale lažne e-mail poruke u kojima je bilo navedeno da se uplata za ulaganje po osnovi kapitala izvrši na račun broj IBAN xxx otvoren u Z. banci, u korist društva S. d.o.o., a u vjerodostojnost sadržaja kojih e-mail poruka je K.P. povjerovala i izdala naloge za plaćanje, i to dana 26. rujna 2022. u iznosu od 400.000,00 EUR, no dodatnom provjerom od banaka uočeno je da se radi o sumnjivoj transakciji i lažnoj e-mail adresi, zbog čega banke nisu provele transakciju u korist računa društva S. d.o.o. u iznosu od 400.000,00 EUR, pa navedenu imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom II. okrivljeni J.S. nije uspio preuzeti i prenijeti u cilju prikrivanja njezina nezakonitog podrijetla i izbjegavanja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom,

dakle, s ciljem da imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom preuzme i prenese u cilju prikrivanja njezina nezakonitog podrijetla te pomaganja počinitelju i sudioniku kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist da izbjegne kazneni progon i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a imovinska korist

je velike vrijednosti te je djelo počinjeno u financijskom poslovanju, poduzeo radnje koje vremenski i prostorno prethode ostvarenju bića kaznenog djela pranja novca,

3) u vremenu od 22. veljače do 7. srpnja 2022., u Z., nakon što je dana 25. studenoga 2021. u svrhu realizacije kaznenih djela osnovao trgovačko društvo S. d.o.o., u kojem društvu je bio direktor i odgovorna osoba, te nakon što je od 6. prosinca 2021. do 24. veljače 2022. u ime i za račun navedenog društva otvorio bankovne račune kod A. banke d.d., C. banke d.d., E. banke d.d., A. bank d.d., Z. banke d.d., I. banke d.d., K. banke d.d. te ugovorio usluge internetskog i mobilnog bankarstva, pri čemu je bio jedina osoba ovlaštena za raspolaganje novčanim sredstvima po tim bankovnim računima, djelujući zajednički s drugim nepoznatim osobama, istima stavio na raspolaganje podatke o bankovnim računima društva S. d.o.o. u svrhu dovodenja u zabludu te kao sredstvo pribavljanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, znajući da će ih nepoznate osobe iskoristiti kako bi na račun društva S. d.o.o. primile uplatu novca iz inozemstva koja potječe od nezakonitih radnji, odnosno od počinjenja kaznenog djela, a što je učinio u nakani da se na taj način prikrije tijek novca i izvor novčanih sredstava kao i onemogući otkrivanje identiteta tih nepoznatih osoba, nakon čega je na račun društva S. d.o.o. dana 26. travnja 2022. od strane trgovačkog društva P.C.T.A. LTD, na Malti, izvršena uplata novca u iznosu od 54.000,00 EUR, i to nakon što je prethodno direktor tog trgovačkog društva A.F., putem e-mail poruka s V.M., zaposlenicom društva L.A.-U., dogovarao plaćanje i kupnju medicinskih proizvoda, odnosno lijekova, a koju korespondenciju su presrele osobe nepoznatog identiteta i stvorile lažne e-mail adrese trgovačkog društva „L.A.-U.“ putem kojih su 26. travnja 2022., u cilju pribavljanja nepripadne imovinske koristi u znatnom iznosu, ovlaštenoj osobi trgovačkog društva P.C.T.A. LTD poslale lažnu e-mail poruku u kojoj je bilo navedeno da se uplata za kupnju predmetnih lijekova izvrši na račun broj IBAN HRxxxx otvoren u korist društva S. d.o.o., a u vjerodostojnost sadržaja kojih e-mail poruke je direktor A.F. povjerovao i izvršio naprijed navedenu uplatu novca, koji je doznačeni novac II. okrivljeni J.S., svjestan da navedeno trgovačko društvo ne posluje te da stoga uplaćeni novac ne predstavlja zakonite prihode, bez ikakve pravne osnove dalje transferirao navedeni novac u cilju prikrivanja njegova nezakonitog podrijetla, na način da je iznos od 22.000,00 EUR transferirao na račun društva F.M. S.r.l.s. iz Italije, iznos od 20.000,00 EUR transferirao na račun društva I.C.R. S.p.a. iz Italije, iznos od 6.900,00 EUR transferirao na račun fizičke osobe S.G.J. iz Poljske te iznos od 5.000,00 EUR na račun društva E. S.r.L iz Italije te je, kako bi neistinito prikazao da navedena novčana sredstva proizlaze iz zakonitog izvora te u svrhu daljnjeg raspolaganja takvim novcem, službenicima banke u e-mailu od 7. srpnja 2022. neistinito naveo kako zahtjev od 28. lipnja 2022. za povrat novca zatražen od društva P.C.T.A. LTD nije opravdan jer su navedena društva u poslovnom odnosu te je istome dostavio naručenu robu, iako je bio svjestan da navedeno nije istina i da navedena društva nisu ni u kakvom poslovnom odnosu,

– dakle, imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom preuzeo i prenio u cilju prikrivanja i lažnog prikazivanja njezina nezakonitog podrijetla te pomagao počinitelju ili sudioniku kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist da izbjegne kazneni progon i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a imovinska korist je velike vrijednosti te je djelo počinjeno u financijskom poslovanju

4) dana 15. do 23. lipnja 2022. u Z., nakon što je dana 25. studenoga 2021. u svrhu realizacije kaznenih djela osnovao trgovačko društvo S. d.o.o., u kojem društvu je bio direktor i odgovorna osoba, te nakon što je od 6. prosinca 2021. do 24. veljače 2022. u ime i za račun navedenog društva otvorio bankovne račune kod A. banke d. d., C. banke d. d., E. banke d. d., A. bank d. d., Z. banke d. d., I. banke d. d., K. banke d. d., te ugovorio usluge internetskog i mobilnog bankarstva, pri čemu je bio jedina osoba ovlaštena za raspolaganje novčanim sredstvima po tim bankovnim računima, djelujući zajednički s drugim nepoznatim osobama, istima stavio na raspolaganje podatke o bankovnim računima društva S. d.o.o. u svrhu dovođenja u zabludu te kao sredstvo pribavljanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, znajući da će ih nepoznate osobe iskoristiti kako bi na račun društva S. d.o.o. primile uplatu novca iz inozemstva koja potječe od nezakonitih radnji, odnosno od počinjenja kaznenog djela, a što je učinio u nakani da se na taj način prikrije tijek novca i izvor novčanih sredstava kao i onemogućiti otkrivanje identiteta tih nepoznatih osoba, nakon čega je 21. lipnja 2022. na račun društva S. d.o.o. od strane trgovačkog društva S.T.F. iz Sjedinjenih Američkih Država izvršena uplata novca u iznosu od 265.239,21 USD, i to nakon što su nepoznate osobe izmijenile podatke e-mail adrese člana uprave T.D., voditeljice ureda S.K. te kreirale lažne e-mail adrese, s kojih su potom komunicirale s G.O. i A.M., zaposlenicima B. banke, u kojoj banci društvo S.T.F. ima otvoren bankovni račun, te predstavljajući se kao T.D. zatražili da se osoba D.A., koja zapravo ne postoji, doda kao novi potpisnik po računu društva S.T.F., a u vjerodostojnost sadržaja kojih e-mail poruka su zaposlenici banke povjerovali te kao novog potpisnika po računu navedenog društva dodali D.A., da bi potom dana 21. lipnja 2022. s u tu svrhu kreiranog lažnog e-maila D A. uputili zahtjev kojim su od zaposlenika B. banke tražile da s računa društva S.T.F. broja xxxx, na račun broj IBAN HRxxx, otvoren u E. banci d. d., u korist društva S. d.o.o. u svrhu plaćanja računa za kupnje robe, provede nalog za uplatu iznosa od 265.239,21 USD, a koji nalog je potom zaposlenik banke izvršio, a koji doznačeni novac je II. okrivljeni J. S., svjestan da navedeno trgovačko društvo ne posluje te da stoga uplaćeni novac ne predstavlja zakonite prihode, bez ikakve pravne osnove dalje transferirao navedeni novac u cilju prikrivanja njegova nezakonitog podrijetla, na način da je iznos od 14.000,00 USD transferirao na račun društva N.S.P. Ltd. iz Kine broj xxxx te pokušao transferirati iznos od 15.000,00 USD na račun istog društva, koju transakciju banka nije provela, nakon čega je valutu USD konvertirao u valutu EUR te potom transferirao iznos od 26.500,00 EUR na račun društva XSYS G. GmbH broj IBAN DExxx, pa transferirao iznos od 45.000,00 EUR na račun društva E.C. broj IBAN PTxxx, a potom je dio sredstava pokušao transferirati u korist drugih inozemnih računa, i to: iznos od 10.000,00 EUR na račun društva A.C.C. broj IBAN ESxxx, iznos od 33.500,00 EUR na račun društva D.D.N. GmbH broj IBAN DExxx, iznos od 30.000,00 EUR na račun društva A.V.U. Lda broj IBAN PTxxx, a koji nalozi nisu provedeni, nakon čega je dana 23. lipnja 2022. za preostali iznos od 172.378,94 USD izdan nalog za privremeno zaustavljanje obavljanja sumnjive transakcije, čime je okrivljenom J. S. onemogućeno daljnje raspolaganje novčanim sredstvima po računu,

dakle, imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom preuzeo i prenio u cilju prikrivanja njezina nezakonitog podrijetla te pomaganja počinitelju ili sudioniku kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist da izbjegne kazneni progon i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a imovinska korist je velike vrijednosti te je djelo počinjeno u financijskom poslovanju

5) u vremenu od 18. kolovoza do 20. rujna 2022., u Z., nakon što je dana 25. studenoga 2021. u svrhu realizacije kaznenih djela osnovao trgovačko društvo S. d.o.o., u kojem društvu je bio direktor i odgovorna osoba, te nakon što je od 6. prosinca 2021. do 24. veljače 2022. u ime i za račun navedenog društva otvorio bankovne račune kod A. banke d. d., C. banke d. d., E. banke d. d., A. bank d. d., Z. banke d. d., I. banke d. d., K. banke d. d. te ugovorio usluge internetskog i mobilnog bankarstva, pri čemu je bio jedina osoba ovlaštena za raspolaganje novčanim sredstvima po tim bankovnim računima, djelujući zajednički s drugim nepoznatim osobama, istima stavio na raspolaganje podatke o bankovnim računima društva S. d.o.o. u svrhu dovođenja u zabludu te kao sredstvo pribavljanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, znajući da će ih nepoznate osobe iskoristiti kako bi na račun društva S. d.o.o. primile uplatu novca iz inozemstva koja potječe od nezakonitih radnji, odnosno od počinjenja kaznenog djela, a što je učinio u nakani da se na taj način prikrije tijek novca i izvor novčanih sredstava kao i onemogućiti otkrivanje identiteta tih nepoznatih osoba, nakon čega je 20. rujna 2022. na račun društva S. d.o.o. od strane trgovačkog društva F.S.S. GmbH, iz Švicarske, izvršena uplata novca u iznosu od 273.127,45 EUR (u protuvrijednosti od 216.689,48 GBP), i to nakon što je više zaposlenika trgovačkog društva F.S.S. GmbH, iz Švicarske putem e-mail poruka sa zaposlenicima društva M.E. UK Ltd, dogovaralo način na koji će trgovačko društvo F.S.S. GmbH, platiti društvu M.E. dospjeli račun broj INVxxx u iznosu od 273.127,45 EUR (u protuvrijednosti od 216.689,48 GBP), koju su korespondenciju presrele osobe nepoznatog identiteta i izmijenile podatke e-mail adrese i stvorile lažne e-mail adrese društva M. putem kojih su, u cilju pribavljanja nepripadne imovinske koristi u znatnom iznosu, ovlaštenim osobama trgovačkog društva F.S.S. GmbH, poslale lažnu e-mail poruku u kojoj je bilo navedeno da se uplata na ime podmirjenja računa izvrši na račun broj IBAN HRxxx, otvoren u A. banci d. d., u korist društva S. d.o.o., a u vjerodostojnost sadržaja koje e-mail poruke su zaposlenici društva F.S.S. GmbH povjerovali i dana 20. rujna 2022., izvršili naprijed navedenu uplatu, koji doznačeni novac je II. okrivljeni J. S., svjestan da navedeno trgovačko društvo ne posluje te da stoga uplaćeni novac ne predstavlja zakonite prihode, bez ikakve pravne osnove dalje transferirao navedeni novac u cilju prikrivanja njegova nezakonitog podrijetla, na način da je iznos od 85.000,00 GBP transferirao na račun društva I.T.S. Ltd. IBAN GBxxx te iznos od 130.000,00 GBP transferirao na račun društva A.D. Ltd IBAN GBxxx,

dakle, imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom preuzeo i prenio u cilju prikrivanja njezina nezakonitog podrijetla te pomaganja počinitelju ili sudioniku kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist da izbjegne kazneni progon i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a imovinska korist je velike vrijednosti te je djelo počinjeno u financijskom poslovanju

6) u vremenu od 25. ožujka do 4. travnja 2022., u Z., nakon što je dana 25. studenoga 2021. u svrhu realizacije kaznenih djela osnovao trgovačko društvo S. d.o.o., u kojem društvu je bio direktor i odgovorna osoba te nakon što je od 6. prosinca 2021. do 24. veljače 2022. u ime i za račun navedenog društva otvorio bankovne račune kod A. banke d. d., C. banke d. d., E. banke d. d., A. banke d. d., Z. banke d. d., I. banke d. d., K. banke d. d., te ugovorio usluge internetskog i mobilnog bankarstva, pri čemu je bio jedina osoba ovlaštena za raspolaganje novčanim sredstvima po tim bankovnim računima, djelujući zajednički s drugim nepoznatim

osobama, istima stavio na raspolaganje podatke o bankovnim računima društva S. d.o.o. u svrhu dovođenja u zabludu te kao sredstvo pribavljanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, znajući da će ih nepoznate osobe iskoristiti kako bi na račun društva S. d.o.o. primile uplatu novca iz inozemstva koja potječe od nezakonitih radnji, odnosno od počinjenja kaznenog djela, a što je učinio u nakani da se na taj način prikrije tijek novca i izvor novčanih sredstava kao i onemogućiti otkrivanje identiteta tih nepoznatih osoba, nakon čega je 1. travnja 2022. na račun društva S. d.o.o. od strane trgovačkog društva P. B.V. sa sjedištem B.P. 120, B.f., Nizozemska, izvršena uplata novca u iznosu od 98.593,12 EUR, i to nakon što je direktor tog trgovačkog društva F. P. trebao zaprimiti e-mail poruku od zaposlenika društva A.N.C. iz Portugala, s dospjelim računom u iznosu od 98.593,12 EUR koji društvo P.B.V. treba podmiriti društvu A.N.C., koju su korespondenciju presrele osobe nepoznatog identiteta i izmijenile postavke e-mail adrese te stvorile lažne e-mail adrese putem kojih su, u cilju pribavljanja nepripadne imovinske koristi u znatnom iznosu, ovlaštenim osobama trgovačkog društva P.B.V. poslale lažnu e-mail poruku u prilogu koje je bio krivotvoreni račun u kojem je bilo navedeno da se uplata izvrši na račun broj IBAN HRxxx otvoren u C. banci d. d., u korist društva S. d.o.o., a u vjerodostojnost sadržaja koje e-mail poruke je direktor F. P. povjerovao te dana 1. travnja 2022. izvršio naprijed navedenu uplatu novca, koji doznačeni novac je II. okrivljeni J. S., svjestan da navedeno trgovačko društvo ne posluje te da stoga uplaćeni novac ne predstavlja zakonite prihode, bez ikakve pravne osnove, dalje transferirao navedeni novac u cilju prikrivanja njegova nezakonitog podrijetla, na način da je iznos od 40.000,00 EUR transferirao na račun društva I.C.P. S.p.a IBAN IT xxx, iznos od 20.000,00 EUR transferirao na račun fizičke osobe F. M. IBAN ITxxxx, iznos od 20.000,00 EUR na račun društva V.W. S.I IBAN ESxxx, iznos od 10.000,00 EUR transferirao na račun društva M.G. S.p.a IBAN IT xxx te iznos od 6.500,00 EUR transferirao na računa fizičke osobe S. G. J. IBAN PL xxx,

dakle, imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom preuzeo i prenio u cilju prikrivanja njezina nezakonitog podrijetla te pomaganja počinitelju ili sudioniku kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist da izbjegne kazneni progon i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a imovinska korist je velike vrijednosti te je djelo počinjeno u financijskom poslovanju

7) u vremenu od lipnja do 31. listopada 2022., u Z., nakon što je dana 25. studenoga 2021. u svrhu realizacije kaznenih djela osnovao trgovačko društvo S. d.o.o., u kojem društvu je bio direktor i odgovorna osoba, te nakon što je od 6. prosinca 2021. do 24. veljače 2022. u ime i za račun navedenog društva otvorio bankovne račune kod A. banke d. d., C. banke d.d., E. banke d. d., A. bank d. d., Z. banke d. d., I. banke d. d., K. banke d. d., te ugovorio usluge internetskog i mobilnog bankarstva, pri čemu je bio jedina osoba ovlaštena za raspolaganje novčanim sredstvima po tim bankovnim računima, djelujući zajednički s drugim nepoznatim osobama, istima stavio na raspolaganje podatke o bankovnim računima društva S. d.o.o. u svrhu dovođenja u zabludu te kao sredstvo pribavljanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, znajući da će ih nepoznate osobe iskoristiti kako bi na račun društva S. d.o.o. primile uplate novca iz inozemstva koji potječe od nezakonitih radnji, odnosno od počinjenja kaznenog djela, a što je učinio u nakani da se na taj način prikrije tijek novca i izvor novčanih sredstava kao i onemogućiti otkrivanje identiteta tih nepoznatih osoba, nakon čega je 5., 12. i 26. kolovoza 2022., 9., 16. i 30. rujna 2022. te 7. i 31. listopada 2022. na račun društva S. d.o.o. od strane

trgovačkog društva U.S. GMBH S. Branch, UIC: xxx sa sjedištem u Bugarskoj, Sofia, B. blv 118, izvršeno više uplata novca u ukupnom iznosu od 172.281,36 EUR, i to nakon što su zaposlenici tog trgovačkog društva putem e-mail poruka sa zaposlenicima društva H.o M. SRL iz Rumunjske, dogovarali način na koji će trgovačko društvo U.S. GMBH S. Branch platiti društvu H. o. M. SRL dospjele račune u sveukupnom iznosu od 172.281,36 EUR, koju su korespondenciju presrele osobe nepoznatog identiteta i izmijenile podatke e-mail adrese i stvorile lažne e-mail adrese putem kojih su, u cilju pribavljanja nepripadne imovinske koristi u znatnom iznosu ovlaštenim osobama trgovačkog društva U.S. GMBH S. Branch poslale lažnu e-mail poruku u kojoj je bilo navedeno da se uplata za podmirenje dospjelih računa izvrši na račun broj HRxxxx, otvoren u A. banci d. d te broj IBAN HRxxxx, otvoren u I. banci d. d., oba u korist društva S. d.o.o., a u vjerodostojnost sadržaja koje su e-mail poruke zaposlenici društva U.S. GMBH S.B. povjerovali te dana 5.,12. i 26. kolovoza 2022., 9.,16. i 30. rujna 2022. te 7. i 31. listopada 2022. izvršili više uplata novca u sveukupnom iznosu od 172.281,36 EUR, koji doznačeni novac je II. okrivljeni J. S., svjestan da navedeno trgovačko društvo ne posluje te da stoga uplaćeni novac ne predstavlja zakonite prihode, bez ikakve pravne osnove dalje transferirao navedeni novac u cilju prikrivanja njegova nezakonitog podrijetla, na način da je iznos od sveukupno 39.950,00 EUR u više navrata transferirao na račun društva D.D.N Gmbh IBAN DExxxx, u razdoblju od 30. kolovoza 2022. do 19. rujna 2022., konvertirao tri uplate društva U.S. Gmbh S. Branch u valutu kuna, na istom multivalutnom računu u I. banci, te potom transferirao iznos od 587.500,00 kuna na račun društva S. d. o. o, IBAN HR xxx, otvoren u A. banci d. d, a potom je ta novčana sredstva konvertirao iz kuna u eure na istom računu u Addiko banci, nakon čega ih je transferirao inozemnim fizičkim i pravnim osobama: i to iznos od 38.900,00 EUR na račun društva D. de N. Gmbh IBAN DE xxxx, iznos od 19.000,00 EUR na račun društva E.CO.g. d. o. o IBAN SI xxxx, iznos od 23.800,00 EUR na račun društva U. IBAN ESxxxx, iznos od 4.150,00 EUR na račun osobe E. C. IBAN GB xxx te iznos od 960,00 EUR na račun osobe S. G. J. IBAN LT xxx, a potom dana 4. listopada 2022. transferirao iznos od 20.000,00 EUR u korist inozemnog društva U., dana 11. listopada 2022. transferirao iznos od 20.000,00 EUR u korist društva A.C.C. A.L., dana 18. listopada 2022. transferirao iznos od 20.950,00 EUR u korist računa društva E.CO g. d. o. o, a dana 2. studenoga 2022. transferirao iznos od 12.800,00 EUR u korist računa društva F.E.E. S.L.

dakle, imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom preuzeo i prenio u cilju prikrivanja njezina nezakonitog podrijetla, te pomaganja počinitelju ili sudioniku kaznenog djela kojim je ostvarena imovinska korist da izbjegne kazneni progon i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, a imovinska korist je velike vrijednosti te je djelo počinjeno u financijskom poslovanju

pa da je time I. okrivljeni D. P. počinio kazneno djelo protiv gospodarstva – pranjem novca iz članka 265. stavak 1. i 5. Kaznenog zakona („Narodne novine“ broj 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21 – u daljnjem tekstu: Kazneni zakon/11), te II. okrivljeni J. S. počinio kazneno djelo protiv imovine – pranjem novca u pokušaju – opisano u članku 265. stavak 1. i 5. u vezi s člankom 34. Kaznenog zakona/11 te pet kaznenih djela protiv gospodarstva – pranje novca iz članka 265. stavak 1. i 5. Kaznenog zakona, sve u vezi s člankom 51. Kaznenog zakona.

U pogledu sudske prakse ističu se presude Županijskog suda u Zagrebu, u složenom predmetu organiziranog gospodarskog kriminaliteta koje su donesene na temelju sporazuma stranaka kojima su dvije fizičke i jedna pravna osoba osuđene zbog kaznenih djela zločinačkog udruženja iz članka 328. stavka 1. Kaznenog zakona, produljenog kaznenog djela utaje poreza ili carine u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 329. stavka 1. točke 4. u vezi s člankom 256. stavka 1. i 3. Kaznenog zakona i člankom 52. Kaznenog zakona, te kaznenog djela pranja novca iz članka 265. stavka 3. i 5. Kaznenog zakona. U predmetu je od ukupno osam okrivljenika troje postiglo sporazum s nadležnim državnim odvjetništvom (USKOK).

Okrivljene fizičke osobe proglašene su krivima što su:

1.) – u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 28. svibnja 2022., u V. i drugim mjestima u Republici Hrvatskoj, I. okr. M.D. kao direktor trgovačkog društva I.D. d.o.o. od osnivanja pa do 28. listopada 2021., a nakon toga stvarni voditelj poslovanja tog društva te osnivač i direktor VIII. okr. trgovačkog društva E.T. d.o.o., i II. okr. D.D., kao član VII. okr. društva I.D. d.o.o. od osnivanja do 28. listopada 2021., a nakon toga stvarni voditelj poslovanja tog društva zajedno s I. okr. M.D. te vlasnik OPG D.D. i stvarni voditelj poslovanja VIII. okr. trgovačkog društva E.T. d.o.o. povezali u zajedničko djelovanje B.K., vlasnicu knjigovodstvenog obrta C. iz Virovitice koji je obavljao knjigovodstvene poslove za VII. okr. trgovačko društvo I.D. d.o.o., određivši kao cilj zajedničkog djelovanja stjecanje nepripadne imovinske koristi za sebe i druge uskratom dužnih poreznih davanja po osnovi poreza na dodanu vrijednost na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o., te su, u svrhu realizacije opisanog cilja, u poslovne knjige VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. za 2018., 2019. i 2020. unosili nevjerodostojne i neistinite ulazne račune s iskazanim iznosima poreza na dodanu vrijednost, temeljem kojih su neosnovano umanjili obvezu plaćanja poreza na dodanu vrijednost na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o., pa je tako III. okr. B.K., sukladno zajedničkom planu i prema uputama I. okr. M.D. i II. okr. D.D. u poslovnim knjigama VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. za 2018. evidentirala neistinite ulazne račune poslovnog subjekta OPG D.D., u vrijednosti od 145.344.375,98 kuna / 19.290.513,77 EUR⁴, od čega se 29.068.875,20 kuna / 3.858.102,75 EUR odnosi na porez na dodanu vrijednost, a koje ovaj poslovni subjekt u stvarnosti uopće nije izdao, zbog čega su na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. neosnovano iskazali pravo na odbitak pretporeza u iznosu od najmanje 29.068.875,20 kuna / 3.858.102,75 za 2018. godinu, u poslovnim knjigama VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. za 2019., sukladno zajedničkom planu i prema uputama I. okr. M.D. i II. okr. D.D. evidentirala nevjerodostojne navodne ulazne račune trgovačkih društava P. V. d.d. i P. V. P. d.o.o. u iznosu od 109.735.801,51 kuna / 14.564.443,76 EUR koje ovi poslovni subjekti nisu izdali kupcu VII. okr. I.D. d.o.o., zbog čega su na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. neosnovano iskazali pravo na odbitak pretporeza u iznosu od najmanje 14.470.244,11 kuna / 1.920.531,44 EUR za 2019. godinu, u poslovnim knjigama VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. za 2020., sukladno zajedničkom planu i prema uputama I. okr. M.D. i II. okr. D.D. evidentirala nevjerodostojne navodne ulazne račune trgovačkog društva P. V. P. d.o.o. u iznosu od 64.688.465,84 kuna / 8.585.634,86 EUR, a koje račune ovaj poslovni subjekt nije izdao kupcu VII. okr. I.D. d.o.o., zbog čega su na

⁴ fiksni tečaj konverzije = 7,53450

strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. neosnovano iskazali pravo na odbitak pretporeza u iznosu od 8.855.759,54 kuna / 1.175.361,28 EUR za 2020. godinu te u poslovnim knjigama VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. od 1. siječnja do 30. rujna 2021., sukladno zajedničkom planu i prema uputama I. okr. M.D. i II. okr. D.D. evidentirala nevjerodostojne navodne ulazne račune trgovačkog društva P.V.P. d.o.o. u iznosu od 13.322.357,33 kuna / 1.768.180,68 EUR, a koje račune ovaj poslovni subjekt nije izdao kupcu VII. okr. I.D. d.o.o., zbog čega su na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. neosnovano iskazali pravo na odbitak pretporeza u iznosu od 1.909.843,49 kuna / 253.479,79 EUR za 2021. godinu, a kada je tijekom 2021. započeo porezni nadzor nad VII. okr. trgovačkim društvom I.D. d.o.o., I. okr. M.D. i II. okr. D.D., posredstvom III. okr. B.K. u zajedničko djelovanje s istim ciljem povezali i IV. okr. D.B., a posredstvom njega i V. okr. A.H. i VI. okr. I.B.-Ž., kako bi u postupku poreznog nadzora nadležnim poreznim tijelima, radi prikrivanja prethodno opisanih nezakonitosti, predložili lažnu dokumentaciju i neistinito iskazali pravo na umanjenje porezne obveze na strani VII. okr. društva I. D. d.o.o. u uvećanom iznosu, pa su, sukladno zajedničkom planu i dogovoru, I. okr. M.D. i II. okr. D.D. ishodili statusne izmjene na strani društva I.D. d.o.o., na način da su zajedno s IV. okr. D.B. kao formalno odgovornu osobu i člana VII. okr. društva I.D. d.o.o. od 28. listopada 2021. angažirali VI. okr. I.B.-Ž., a u stvarnosti posredstvom IV. okr. D.B. nastavili stvarno upravljati poslovanjem VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o., dok su IV. okr. D.B. i V. okr. A.H. izradili neistinitu knjigovodstvenu dokumentaciju s njima povezanih društava, i to navodne ulazne račune na ime trgovačkih društava A.-E. d.o.o., B. d.o.o., G.G. d.o.o., H.P. j. d.o.o., T.K.F. d.o.o., P.– m. t. d.o.o., K. d.o.o., L. M. d.o.o. I. P. d.o.o., 3M P. d.o.o., G. M. C. d.o.o. i Z. M. j.d.o.o. kao tobožnjih dobavljača VII. okr. društva I.D. d.o.o. u 2018. godini, sve sukladno zajedničkom planu i dogovoru s I. okr. M.D., II. okr. D.D. i III. okr. B.K., a koju je dokumentaciju III. okr. B.K. u postupku poreznog nadzora predala nadležnim poreznim tijelima i temeljem koje su dokumentacije neistinito prikazali pravo VII. okr. društva I.D. d.o.o. na umanjenje porezne obveze po osnovi poreza na dodanu vrijednost u 2018. u iznosu od najmanje 29.068.875,20 kuna / 3.858.102,75 EUR, odnosno sveukupno neistinito umanjili obvezu plaćanja poreza na dodanu vrijednost na strani VII. okr. društva I.D. d.o.o. za 2018., 2019., 2020. i 2021. u iznosu od 54.304.722,34 kune / 7.207.475,26 EUR na štetu državnog proračuna Republike Hrvatske, od kojeg je najmanje 35.632.436,00 HRK / 4.729.236,98 EUR u gotovini podignuo I. okr. M.D. osobno i posredstvom drugih osoba te ovim sredstvima dalje raspolagao u korist sebe i drugih okrivljenika, slijedom čega su se za iznos od sveukupno 54.304.722,34 kune / 7.207.475,26 EUR nepripadno okoristili I. okr. M.D., II. okr. D.D., III. okr. B.K., IV. okr. D.B., V. okr. A.H., VI. okr. I.B.-Ž., VII. okr. trgovačko društvo I.D. d.o.o. i VIII. okr. trgovačko društvo E.T. d.o.o.,

dakle, I. okr. M.D. i II. okr. DD. organizirali i vodili zločinačko udruženje

2) u cilju realizacije plana zločinačkog udruženja opisanog pod točkom 1), u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 28. svibnja 2022. u V. i drugim mjestima Republike Hrvatske, svi u svojstvima opisanim pod točkom 1), u nakani stjecanja nepripadne materijalne koristi za sebe i druge uskratim dužnih poreznih davanja po osnovi poreza na dodanu vrijednost na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. na štetu državnog proračuna Republike Hrvatske, neistinito prikazivali poslovne događaje i odvijanje poslovne djelatnosti navedenog društva te protivno odredbama članka 57. stavak 2., članka 58. i članka 60. stavka 1. t. b) u vezi s člankom 85. Zakona o porezu na

dodanu vrijednost („Narodne novine „73/2013, 99/2013, 148/2013, 153/2013, 143/2014, 115/2016, 106/2018, 121/2019, 138/2020, 39/2022) neistinito prijavili i nisu platili dužne iznose poreza na dodanu vrijednost državnom proračunu Republike Hrvatske, odnosno korištenjem nevjerodostojnih računa navodnih dobavljača VII. okr. društva I.D. d.o.o. omogućili na strani ovog društva neosnovano umanj enje porezne obveze po osnovi poreza na dodanu vrijednost i time stjecanje u zajedničku korist nepripadne materijalne dobiti na način da su:

a) tijekom 2018., 2019., 2020. te od 1. siječnja 2021. do 30. rujna 2021., B.K. prema uputama i nalogima I. okr. M.D. i II. okr. D.D u poslovne knjige VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. za 2018., 2019., 2020. i 2021. unosila neistinite i nepostojeće ulazne račune s iskazanim iznosima poreza na dodanu vrijednost, temeljem kojih su I. okr. M.D., II. okr. D.D. i B.K. neosnovano umanjili obvezu plaćanja poreza na dodanu vrijednost na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o., pa je tako, B.K., sukladno zajedničkom planu i prema uputama I. okr. M.D. i II. okr. D.D. u poslovnim knjigama VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. za 2018. evidentirala neistinite ulazne račune poslovnog subjekta OPG D.D, u vrijednosti od 145.344.375,98 kuna / 19.290.513,77 EUR, od čega se 29.068.875,20 kuna / 3.858.102,75 EUR odnosi na porez na dodanu vrijednost, a koje ovaj poslovni subjekt u stvarnosti uopće nije izdao, zbog čega su na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. neosnovano iskazali pravo na odbitak pretporeza u iznosu od najmanje 29.068.875,20 kuna / 3.858.102,75 EUR za 2018. godinu, u poslovnim knjigama VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. za 2019., sukladno zajedničkom planu i prema uputama I. okr. M.D. i II. okr. D.D evidentirala nevjerodostojne navodne ulazne račune trgovačkih društava P.V. d.d. i P.V.P. d.o.o. u iznosu od 109.735.801,51 kuna / 14.564.443,76 EUR, a koje račune ovi poslovni subjekti nisu izdali kupcu VII. okr. I.D. d.o.o., zbog čega su na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. neosnovano iskazali pravo na odbitak pretporeza u iznosu od najmanje 14.470.244,11 kuna / 1.920.531,44 EUR za 2019. godinu, u poslovnim knjigama VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. za 2020., sukladno zajedničkom planu i prema uputama I. okr. M.D. i II. okr. D.D.evidentirala nevjerodostojne navodne ulazne račune trgovačkog društva P.V.P. d.o.o. u iznosu od 64.688.465,84 kuna / 8.585.634,86 EUR, a koje račune ovaj poslovni subjekt nije izdao kupcu VII. okr. I.D. d.o.o., zbog čega su na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. neosnovano iskazali pravo na odbitak pretporeza u iznosu od 8.855.759,54 kuna / 1.175.361,28 EUR za 2020. godinu, te u poslovnim knjigama VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. od 1. siječnja do 30. rujna 2021., sukladno zajedničkom planu i prema uputama I. okr. M.D. i II. okr. D.D.evidentirala nevjerodostojne navodne ulazne račune trgovačkog društva P.V.P. d.o.o. u iznosu od 13.322.357,33 kuna / 1.768.180,68 EUR, a koje račune ovaj poslovni subjekt nije izdao kupcu VII. okr. I.D. d.o.o., zbog čega su na strani VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. neosnovano iskazali pravo na odbitak pretporeza u iznosu od 1.909.843,49 kuna / 253.479,79 EUR za 2021. godinu, a kada je tijekom 2021. započeo porezni nadzor nad VII. okr. trgovačkim društvom I. D. d.o.o.,

b) I. okr. M.D. i II. okr. D D., posredstvom B.K. u zajedničko djelovanje s istim ciljem povezali i D.B., a posredstvom njega i A.H. i VI. okr. I.B.-Ž., kako bi u postupku poreznog nadzora nadležnim poreznim tijelima, radi prikrivanja prethodno opisanih nezakonitosti, predložili lažnu dokumentaciju i neistinito iskazali pravo na umanj enje porezne obveze na strani VII. okr. društva I.D. d.o.o. u uvećanom iznosu, pa su,

sukladno zajedničkom planu i dogovoru, I. okr. M.D. i II. okr. D.D. ishodili statusne izmjene na strani društva I.D. d.o.o., na način da su zajedno s D.B. kao formalno odgovornu osobu i člana VII. okr. društva I.D. d.o.o. od 28. listopada 2021. angažirali VI. okr. I.B.-Ž., a u stvarnosti posredstvom D.B. nastavili stvarno upravljati poslovanjem VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o., dok su D.B. i A.H. izradili neistinitu knjigovodstvenu dokumentaciju s njima povezanih društava i to navodne ulazne račune na ime trgovačkih društava A-E d.o.o., B. d.o.o., G. G. d.o.o., H. P. j. d.o.o., T.K.F. d.o.o., P.– m. t. d.o.o., K. d.o.o., L.M. d.o.o., I P. d.o.o., 3MP. d.o.o., G.M.C. d.o.o. i Z.M. j. d.o.o. kao tobožnjih dobavljača VII. okr. društva I.D. d.o.o. u 2018. godini, sve sukladno zajedničkom planu i dogovoru s I. okr. M.D., II. okr. D.D. i B.K., a koju je dokumentaciju B.K. u postupku poreznog nadzora predala nadležnim poreznim tijelima i temeljem koje su dokumentacije neistinito prikazali pravo VII. okr. društva I.D. d.o.o. na umanjenje porezne obveze po osnovi poreza na dodanu vrijednost u 2018. u iznosu najmanje 29.068.875,20 kuna / 3.858.102,75 EUR, odnosno sveukupno neistinito umanjili obvezu plaćanja poreza na dodanu vrijednost na strani VII. okr. društva I.D. d.o.o. za 2018., 2019., 2020. i 2021. u iznosu od 54.304.722,34 kune / 7.207.475,26 EUR na štetu državnog proračuna Republike Hrvatske, od kojeg je najmanje 35.632.436,00 HRK / 4.729.236,98 EUR u gotovini podignuo I. okr. M.D. osobno i posredstvom drugih osoba, te ovim sredstvima dalje raspolagao u korist sebe i drugih okrivljenika, slijedom čega su se za iznos od sveukupno 54.304.722,34 kune / 7.207.475,26 EUR neprikladno okoristili I. okr. M.D., II. okr. D.D., B.K., D.B., A.H., I.B.-Ž., trgovačko društvo I.D. d.o.o. i VIII. okr. trgovačko društvo E.T. d.o.o.,

dakle,

I. okr. M.D. i II. okr. D.D., znajući za cilj zločinačkog udruženja i njegove kriminalne aktivnosti u sastavu takvog udruženja s ciljem da druga osoba djelomično izbjegne plaćanje poreza dali netočne podatke o drugim činjenicama koje su od utjecaja na utvrđivanje iznosa porezne obveze pa je zbog toga došlo do smanjenja porezne obveze velikih razmjera, a

I okr. M.D. i II. okr. D.D.

3) u vremenu od 1. lipnja 2018. do 20. srpnja 2018., u V. i drugim mjestima Republike Hrvatske, I. okr. M.D. i II. okr. D.D., obojica u svojstvima kao pod 1), svjesni da je u razdoblju od 1. siječnja 2018. do 30. lipnja 2018. VII. okr. trgovačko društvo I.D. d.o.o. pribavilo neprikladnu materijalnu dobit neosnovanim umanjenjem obveze poreza na dodanu vrijednost iznosu od najmanje 10.299.922,04 kuna / 1.367.034,58 EUR na štetu državnog proračuna Republike Hrvatske na način opisan pod 2 a), raspolagali ovako kriminalno stečenim materijalnim sredstvima, i to ulaganjem u daljnje legalne poslove na način da su u ime VII. okr. trgovačkog društva I.D. d.o.o. na ime pozajmica isplatili iznos od sveukupno 8.700.000,00 kuna / 1.154.688,43 EUR u najvećem dijelu u korist VIII. okr. društva E.T. d.o.o., kojeg su također bili odgovorne osobe i stvarni voditelji, i to u iznosu od 8.684.488,21 kuna / 1.152.629,66 EUR radi kupnje nekretnine označene kao k. č. br. xxx, F.z.T.J.M., površine 57.398 m², upisane u zk. ul. br. xxx, k. o. S. kod Općinskog suda u V., Zemljišnoknjižnog odjela V., te nekretnine označene kao k. č. br. 617/2, Ulica Matije Gupca, površine 60.057 m², od čega gospodarsko dvorište površine 35.791 m², silos površine 1.263 m², gospodarska zgrada površine 878 m², gospodarska

zgrada površine 1.306 m², otvorena hala površine 3.996 m², gospodarska zgrada površine 878 m², gospodarska zgrada površine 1.306 m², silos površine 636 m², silos površine 1.271 m², pomoćna zgrada površine 27 m², gospodarska zgrada površine 20 m², gospodarska zgrada 1.297 m², upravna zgrada, Suhopolje, Ulice Matija Gupca 102 A površine 255 m², silos površine 1.245 m², gospodarska zgrada površine 1.461 m², silos površine 1.261 m², silos površine 1.262 m², silos površine 1.264 m², gospodarska zgrada površine 1.304 m², pomoćna zgrada površine 72 m², pomoćna zgrada površine 12 m², pomoćna zgrada površine 14m², otvorena hala površine 1.483 m², gospodarska zgrada površine 1.304 m², pomoćna zgrada površine 25 m², gospodarska zgrada površine 1.304 m², sve ukupne površine 60.057 m², upisanu u zk. ul. br. xxx, k.o. xxx, S. kod Općinskog suda u V., Zemljišnoknjižni odjel V. (dalje: Farma) od prodavatelja F. d.o.o., koje su pozajmice uplatili dijelom izravno s računa trgovačkog društva I. D. d.o.o. u iznosu od 2.200.000,00 kuna / 291.990,18 EUR, a dijelom posredstvom trgovačkog društva M. i. L. d.o.o. kojem su doznali pozajmice u iznosu od 6.500.000,00 kuna / 862.698,25 EUR, a koje je od zaprimljenih sredstava iznos od 6.350.000,00 kuna / 842.789,83 EUR doznalo kao pozajmicu VIII. okr. društvu E. T. d.o.o., pa su I. okr. M. D. i II. okr. D.D.u ime i za račun VIII. okr. društva El Taurus d.o.o., po zaprimanju navedenih pozajmica sredstva u ukupnom iznosu od 8.684.488,21 kuna / 1.152.629,66 EUR, iako svjesni njihovog kriminalnog podrijetla, iskoristili za kupnju farme za VIII. okr. trgovačko društvo E. T. d.o.o.,

dakle, I. okr. M. D. i II. okr. D.D.imovinsku korist koju je drugi ostvario kaznenim djelom pribavljali i koristili, a imovinska korist je velike vrijednosti,

VIII. okr. trgovačko društvo E. T. d.o.o.

4) VIII. okr. trgovačko društvo E. T. d.o.o., kaznenim djelom činjenično i zakonski opisanim pod 3 koje su počinili I okr. M. D. i II okr. D.D.kao odgovorne osobe tog društva, steklo za sebe nepripadnu imovinsku korist u iznosu od najmanje 8.684.488,21 kuna / 1.152.629,66 EUR,

pa da su time počinili, i to:

I. okr. M. D. i II. okr. D.D.djelom opisanim pod točkom 1) kazneno djelo protiv javnog reda – zločinačko udruženje – opisano i kažnjivo po članku 328. stavku 1. Kaznenog zakona (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21 i 114/22 u nastavku: Kaznenog zakona), djelom opisanim pod točkom 2) kazneno djelo protiv javnog reda – produljeno kazneno djelo utaje poreza ili carine u sastavu zločinačkog udruženja – opisano u članku 329. stavak 1. točka 4. u vezi s člankom 256. stavka 1. i 3. i člankom 52. Kaznenog zakona, a kažnjivo po članku 329. stavak 1. točka 4. Kaznenog zakona te djelom opisanim pod točkom 3) kazneno djelo protiv gospodarstva – pranjem novca – opisano u članku 265. stavak 3. i 5. Kaznenog zakona, a kažnjivo po članku 265. stavku 5. Kaznenog zakona, sve u vezi s člankom 51. Kaznenog zakona;

VIII. okr. društvo E. T. d.o.o. stjecanjem imovinske koristi na način opisan pod točkom 3) odgovorno zbog kaznenog djela protiv gospodarstva – pranjem novca, opisano u članku 265. stavak 3. i 5. Kaznenog zakona u vezi s člankom 3. stavka 1.

Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela, a kažnjivo po članku 10. stavku 3. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela.

I. okrivljenom M. D. i II okr. D.D. je za kazneno djelo zločinačkog udruženja iz članka 328. stavka 1. Kaznenog zakona u vezi s člankom 48. stavka 3., člankom 49. stavka 1. točke 5. Kaznenog zakona te člankom 49. stavka 2. Kaznenog zakona, kazneno djelo utaje poreza u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 329. stavka 1 točke 4. u vezi s člankom 48. stavka 3., člankom 49. stavka 1. točke 3. Kaznenog zakona te za kazneno djelo pranja novca iz članka 265. stavka 5. Kaznenog zakona izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 11 mjeseci. Na temelju članka 55. stavka 1. Kaznenog zakona/11 jedinstvena kazna zatvora na koju je osuđen zamijenjena je radom za opće dobro.

Nadalje, na temelju članka 40. stavka 2. i 5. Kaznenog zakona/11 u vezi s člankom 42. stavkom 1. i 5. Kaznenog zakona/11, svakome od okrivljenika je za svako od kaznenih djela određena sporedna novčana kazna od po 200 dnevnih iznosa, s time da je visina dnevnog iznosa 260,00 EUR, pa mu je na temelju članka 51. Kaznenog zakona izrečena jedinstvena sporedna novčana kazna u iznosu od 500 dnevnih iznosa, pa jedinstvena sporedna novčana kazna iznosi 130.000,00 EUR.

Na temelju članka 158. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku, oštećenoj Republici Hrvatskoj dosuđen je imovinskopравни zahtjev, te I okr. M. D. i II okr. D. D., svaki mora platiti iznos od 3.603.737,63 EUR. Također, svaki od okrivljenika obavezan je platiti trošak kaznenog postupka u iznosu od 10.000,00 EUR.

VIII okr. trgovačko društvo E. T. d.o.o. je na temelju članka 10. stavka 3. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela u vezi s člankom 265. stavka 5. Kaznenog zakona/11 osuđeno na novčanu kaznu u iznosu od 50.000,00 EUR. Nadalje, utvrđeno je da novčani iznos od 1.152.629,66 EUR predstavlja imovinsku korist koju je to trgovačko društvo ostvarilo kaznenim djelima iz članka 265. stavka 3. i 5. Kaznenog zakona u vezi s člankom 3. stavka 1. Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela. Na ime namirenja imovinske koristi oduzima se novčani iznos od 1.152.629,66 EUR koji je uplaćen 2. srpnja 2024. od strane trgovačkog društva E. T. d.o.o. na račun Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, na koji se privremeno polažu oduzeta novčana sredstva, a kojim upravlja naznačeno Ministarstvo. Nalaže se Ministarstvu da novčani iznos od 1.152.629,66 EUR koji je položen na račun Državnog proračuna Republike Hrvatske prenese na račun Državnog proračuna – stavka trajno oduzete imovinske koristi u roku od 15 dana od pravomoćnosti presude. Trgovačko društvo dužno je platiti trošak kaznenog postupka u iznosu od 10.000,00 EUR koji će se naplatiti iz novčanog iznosa od 10. srpnja 2024. uplaćen na naznačeni račun Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

12.9.2. Kazneno djelo financiranja terorizma

Kazneno djelo financiranja terorizma iz članka 98. stavka 1. Kaznenog zakona inkriminira davanje ili prikupljanje sredstava u svrhu činjenja kaznenih djela terorizma te srodnih kaznenih djela iz članka 99. do članka 103., članka 137., članka 216. stavka 1. do 3., članka 219., članka 223., članka 224., članka 352. do članka 355.

Kaznenog zakona ili drugog kaznenog djela kojem je cilj prouzročiti smrt ili tešku tjelesnu ozljedu civila ili druge osobe koja nije aktivno uključena u oružani sukob ako je svrha tog djela zastrašiti stanovništvo ili prisiliti neku državu ili međunarodnu organizaciju da što učini ili ne učini. Inkriminira se odredbom članka 98. stavka 2. Kaznenog zakona i davanje sredstava s ciljem da se ona koriste ili znajući da se koristi u potpunosti ili djelomično od strane terorista ili terorističkog udruženja.

Navedena zakonska obilježja kaznenog djela financiranja terorizma ukazuju na to da je u svim predmetima u kojima postoji sumnja na kazneno djelo terorizma i srodnih kaznenih djela potrebno poduzimati paralelne financijske istrage radi utvrđenja izvora financiranja tih aktivnosti u bilo kojem obliku ili sredstvom te u bilo kojem novčanom iznosu ili olakšavanjem počinjenja kaznenog djela terorizma (i njemu srodnih kaznenih djela) na bilo koji način.

Tijekom izvještajnog razdoblja županijska državna odvjetništva koja su stvarno nadležna za kazneni progon ovog kaznenog djela nisu zaprimila niti jednu kaznu prijavu za kazneno djelo financiranja terorizma iz članka 98. Kaznenog zakona.

Također, nije pokrenuta istraga niti podignuta optužnica u odnosu na naprijed naznačena kaznena djela. U tijeku je postupanje u ukupno šest predmeta u kojima postoji inicijalna sumnja na kazneno djelo financiranja terorizma, u kojima su u tijeku izvidi. U istraživanju sumnje na kazneno djelo financiranja terorizma osobito dolazi do izražaja preventivni značaj budući da kvalitetno provedeno istraživanje može prekinuti namjeravani napad koji ima terorističko ili s njim povezano obilježje. Napredak tehnologije, posebno drugačiji način komunikacije i života mladih osoba korištenjem društvenim mreža, elektronički prijenos novca, korištenje servisa za prijenos novca, izazovi su s kojima se tijela preventivnog i represivnog sustava borbe protiv terorizma.

Sukladno naprijed naznačenim Akcijskim planom FATF-a za Republiku Hrvatsku, nastavljaju se provoditi financijske istrage sustavno u slučajevima u kojima su otkrivani potencijalni slučajevi terorizma i s njim povezanim kaznenim djelima.

Postupanje u ovim predmetima zahtijeva proaktivni rad i koordiniranje postupanja policije, sigurnosne službe i financijsko-obavještajne agencije. Uočeno je i da je potrebno nastaviti s dodatnom edukacijom sudionika koji postupaju u otkrivanju i poduzimanju kaznenog progona ovih kaznenih djela. Edukacija je potrebna osobito u pogledu razumijevanja materijalno-pravnih pitanja kaznenog djela financiranja terorizma, njegovih obilježja, odnosno njegove suštine, što se čini i kroz usvajanje najboljih svjetskih praksi i studija slučajeva. U izvještajnom razdoblju u tu svrhu održano je nekoliko radionica u organizaciji Pravosudne akademije kojom je obuhvaćeno poglavlje o financiranju terorizma, no planirane su i posebne edukacije kojima će biti obuhvaćena isključivo pitanja vezana uz kazneni progon kaznenog djela financiranja terorizma. Sukladno odluci Programskog vijeća Pravosudne akademije, od 2025. ova je tema samostalni dio programa cjeloživotnog obrazovanja sudaca i državnih odvjetnika, izdvojena iz teme koja se odnosi na kazneni progon pranja novca. Ovo stoga što iako su oba kaznena djela u suštini financijske naravi, njihove razlike to opravdavaju, posebno svrha i motivi zbog kojih se čine ova kaznena djela.

Zaključno, kazneni progon pranja novca i financiranja terorizma izazovi su koji su postavljeni pred državne odvjetnike, zbog opasnosti koja činjenje tih kaznenih djela predstavljaju za financijski, odnosno općenito gospodarski sustav države, odnosno nacionalnu sigurnost.

Ova područja rada zahtijevaju neprestanu edukaciju državnih odvjetnika, podizanjem svijesti o pogibelnosti ovih kaznenih djela, a to se odnosi i na druge sudionike (policije, Porezne uprave, financijskih istražitelja i dr.) u ovom procesu, od čijeg kvalitetnog i stručnog rada ovisi postupanje državnog odvjetnika

Radi olakšanja postupanja u ovim predmetima tijekom prethodnih izvještajnih razdoblja donesena je Opća uputa o postupanju u predmetima pranja novca i financiranja terorizma O-2/2022 od 18. srpnja 2022. (stupila na snagu 1. rujna 2022.), Opća uputa O-5/2022 o međunarodnoj pravnoj pomoći i pravosudnoj suradnji, od 14. lipnja 2022. (stupila na snagu 1. srpnja 2022. te Opća uputu o provođenju imovinskih izvida te privremenom i trajnom oduzimanju imovinske koristi, O-3/2023 od 11. siječnja 2023. (stupila na snagu 23. siječnja 2023.)

Svrha ovih uputa je osiguranje jedinstvenog postupanja državnih odvjetnika u ovim predmetima i naglasiti povezanost imovinskih izvida (financijskih istraga) ne samo s imovinskom koristi izravno pribavljenom kaznenim djelom već i potrebu traganja za daljnjim odredištem novca koji potječe od kaznenog djela, u cilju utvrđenja kaznenog djela pranja novca, a kod kaznenog djela financiranja terorizma, tko je i na koji način kojom imovinom olakšao i omogućio počinjenje kaznenog djela terorizma ili s njim povezanim kaznenim djelima budući da samo praćenje novčanih tijekova u ovom slučaju nije dovoljno.

Opća uputa O-2/2022 od 18. srpnja 2022. bit će dopunjena u idućem izvještajnom razdoblju kako bi se još više istaknula nužnost poduzimanja paralelnih financijskih istraga u svakom kaznenom djelu terorizma i s njim povezanim kaznenim djelom, kao i financijskih istraga kojima je cilj utvrditi postojanje kaznenog djela financiranja terorizma te naglašavanja razlika u odnosu na kazneno djelo pranja novca.

12.10. Kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka

Zbog kaznenih djela protiv računalnih sustava, programa i podataka iz Glave XXV. Kaznenog zakona u ovoj izvještajnoj godini prijavljeno je ukupno 418 osoba, odnosno 1,1 % od ukupnog broja prijavljenih osoba (38.359), za razliku od prošle godine kada je bilo prijavljeno 387 osoba, odnosno 0,9 % od ukupnog broja prijavljenih osoba, što i nije značajno povećanje te je broj podnesenih kaznenih prijava protiv poznatih počinitelja relativno konstantan ako se uzme u obzir da je u 2022. godini bilo prijavljeno 411 osoba, odnosno 1 % od ukupnog broja prijavljenih osoba te izvještajne godine.

Bez obzira na gore navedene statističke podatke o broju prijavljenih osoba za ova kaznena djela, realnu sliku o stanju kriminaliteta u ovom području puno bolje predočavaju podatci o broju prijavljenih osoba protiv nepoznatih počinitelja jer je daleko veći broj podnesenih kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja te je zamjetan konstantan rast pa je tako u ovom izvještajnom razdoblju podneseno 2.018

kaznenih prijava protiv nepoznatih počinitelja, dok su u 2023. izvještajnoj godini bile 1.554 kaznene prijave protiv nepoznatih počinitelja, u 2022. godini 1.328 kaznenih prijava, a u 2021. godini 1.042 kaznene prijave.

Ovakvo stanje realno se može objasniti sveopćom informatizacijom društva i novim tehnologijama koje omogućuju počiniteljima zaštitu i anonimnost te s time povezanu nemogućnost otkrivanja i procesuiranja od strane tijela kaznenog progona i pravosudnih tijela. Internetske aktivnosti uobičajena su pojava u životu prosječnog građanina, no kriminalci su uvijek korak ispred te se koriste brojnim sofisticiranim metodama manipulacije kako bi žrtve naveli da otkriju vjerodajnice za pristup računima, uslugama i mrežama na internetu, što potom koriste u svrhu počinjenja kaznenih djela.

Imajući u vidu da je većina prijava zbog počinjenja ovih kaznenih djela protiv nepoznatih počinitelja, zaključuje se da je osnovna poteškoća u procesuiranju počinitelja upravo otkrivanje identiteta počinitelja kaznenog djela koji redovito koriste lažne profile kao i lokacije na kojima se nalaze u trenutku počinjenja kaznenog djela, zatim međunarodni, odnosno transnacionalni karakter ovih kaznenih djela kao i potreba praćenja financijskog tijeka novca, što onda dovodi do daljnjih poteškoća. Bankovni podatci u stranim državama mogu se prikupljati isključivo kroz institute međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje, što iziskuje dodatno vrijeme i dodatna financijska sredstva za prijevode akata državnog odvjetništva, a općepoznato je da je s odmakom vremena teže utvrđivati financijski tijek, a time i identitet počinitelja.

Složenost ovih kaznenih djela ogleda se i u prijenosima virtualnih valuta, sve u nedostatku zakonske regulative takvog načina plaćanja i prenošenja takve imovine, a zamjećuje se porast predmeta u kojima se imovinska korist stečena počinjenjem kaznenih djela pretvara u virtualne valute i potom prenosi putem različitih kriptomjenjačnica čija se sjedišta nalaze izvan Republike Hrvatske. Osim toga počinitelji, najčešće osobe iz inozemstva, koriste tehničke mogućnosti „virtualne anonimnosti“ u postupanju pa je otkrivanje identiteta počinitelja i nadoknada štete žrtvama ili oduzimanje protupravno stečene imovinske koristi povezano s korištenjem složenih i skupih alata digitalne forenzike (npr. analiza *blockchaina* kod transakcija virtualnim valutama) te primjenom često dugotrajne međunarodne kaznenopravne pomoći ili pravosudne suradnje između država članica Europske unije. U slučajevima i kada je virtualna valuta dostupna na nekom od digitalnih novčanika prijavljenih osoba, uočava se problematika zamrzavanja takvih sredstava kao i njihovo privremeno oduzimanje, odnosno uočava se nedostatak odredbi Kaznenog zakona i Zakona o kaznenom postupku u tome smjeru koji nije posebno uvrstio u svoje odredbe navedene pojmove.

Svakako da neizostavno treba istaknuti da se radi o kaznenim djelima za čije se procesuiranje i dokazivanje, s obzirom na njihovu pravnu prirodu i način počinjenja, zahtijevaju dodatna, specijalna znanja policijskih službenika, ali i državnoodvjetničkih dužnosnika, što sve više dolazi do izražaja budući da se razvojem tehnologije modaliteti počinjenja mijenjaju i usavršavaju, tj. postaju sofisticiraniji.

Od ukupno 418 prijavljenih osoba za ova kaznena djela 335 su odrasle osobe (80,1 %), 64 osobe su mlađi punoljetnici (15,3 %), a 19 je maloljetnika (4,5 %), dok su u prošlom izvještajnom razdoblju od ukupno 387 prijavljenih osoba bile prijavljene 294 odrasle osobe (76 %), 65 osoba (16,8 %) bili su mlađi punoljetnici, a 28 (7,2 %) bile su maloljetne osobe.

Uspoređivanjem podataka za pojedina kaznena djela razvidan je konstantan porast broja prijava zbog kaznenog djela računalne prijevare iz čl. 271. KZ/11 jer je 2021. godine za ovo kazneno djelo bilo prijavljeno 265 osoba, 2022. godine 318 osoba, 2023. godine 331 osoba, a ove izvještajne godine prijavljeno je 376 osoba. Imajući u vidu da je za sva kaznena djela iz Glave XXV. Kaznenog zakona bilo prijavljeno ukupno 418 osoba, udio samo ovog kaznenog djela u ovom području kriminaliteta iznosi čak 89,9 %, dok je u 2023. godini taj udio iznosio 85,5 %.

Međutim, mnogo je značajniji kontinuirani porast broja prijavljenih nepoznatih osoba za kazneno djelo računalne prijevare jer je za ovo kazneno djelo 2021. godine bilo prijavljeno 905 osoba, 2022. godine 1.189 osoba, 2023. godine bilo je prijavljeno 1.389 osoba, dok su u ovoj izvještajnoj godini bile prijavljene 1.874 nepoznate osobe.

Kada je riječ o pojavnim oblicima, onda se može zaključiti da nije vidljiva razlika u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje jer su i nadalje najčešći pojavni oblici tzv. phishing poruke koje se u pravilu prenose putem servisa za izravnu komunikaciju (WhatsApp, Messenger, Viber i dr.) te navode žrtvu da klikne poveznicu koja ga vodi na stranice zlonamjernog web poslužitelja i u pravilu na njoj je potrebno unijeti podatke o bankovnoj kartici. Česte su i situacije u kojima je počinitelj neovlašteno došao do bankovne kartice žrtve te je je koristio radi podizanja novca s bankomata, ako mu je bio poznat PIN ili ju je koristio prilikom kupnje raznih proizvoda vršeći manje transakcije za koje nije bio potreban PIN. Ističu se i situacije i kada počinitelj nazove žrtvu predstavljajući se kao osoba koja se bavi kriptovalutama i predoči žrtvi da je ostvarila određenu dobit, a ako želi podići dobiveni novac, potrebno je instalirati određenu aplikaciju koja zahtijeva bankovne podatke ili kada počinitelj putem aplikacije Facebook ili Messenger stupi u kontakt sa žrtvom koja je oglasila na prodaju neki predmet te počinitelj obeća da će traženi novčani iznos uplatiti putem aplikacije Tiska i poslati joj poveznicu za tu stanicu, a prijavom na navedenu stranicu žrtvi je ponuđena komunikacija s navodnom korisničkom službom gdje je žrtva unijela zatražene podatke sa svoje kartice tekućeg računa (broj kartice, datum važenja i tri broja s poledine kartice), nakon čega joj je s računa skinut određeni novčani iznos. Osim toga ističu se i situacije kada žrtva oglasi prodaju nekog predmeta na portalu te dogovori dostavu putem dostavne službe, nakon čega zaprimi poveznicu od navodnog kupca u kojoj se traži da unese svoje podatke s bankovne kartice radi navodne uplate kupoprodajne cijene.

Bitno obilježje navedenih kaznenih djela jest sofisticirani način počinjenja, uključenost većeg broja počinitelja iz više država u odnosu na predikatno kazneno djelo, ali i pranje novca, izrazito visoka protupravna imovinska korist te osnivanje trgovačkih društava isključivo za počinjenje kaznenih djela, brzina počinjenja zbog razvoja tehnologije te internetskog bankarstva i plaćanja kao i brojnost provedenih doznaka.

U odnosu na ostala kaznena djela iz ovog područja kriminaliteta nije došlo do značajnijeg povećanja broja prijavljenih poznatih i nepoznatih počinitelja. Tako su u izvještajnoj godini za kazneno djelo neovlaštenog pristupa iz čl. 266. KZ/11 prijavljena 22 poznata počinitelja (u 2023. godini 16), dok je protiv nepoznatih počinitelja bilo podneseno 65 kaznenih prijava. Za kazneno djelo ometanja rada računalnog sustava iz čl. 267. KZ/11 bile su prijavljene 3 poznate i 10 nepoznatih osoba, za kazneno djelo oštećenja računalnih podataka iz čl. 268. KZ/11 prijavljene su 3 poznate i 44 nepoznate osobe, za kazneno djelo neovlaštenog presretanja računalnih podataka iz čl. 269. KZ/11 nije bilo prijavljenih poznatih počinitelja, ali je prijavljeno 7 nepoznatih osoba, za kazneno djelo računalnog krivotvorenja iz čl. 270 KZ/11 prijavljeno je 7 poznatih i 16 nepoznatih osoba, za kazneno djelo zlouporabe naprava iz čl. 272. KZ/11 prijavljena je jedna poznata i dvije nepoznate osobe te za teško kazneno djelo protiv računalnih sustava programa i podataka iz čl. 273. KZ/11 prijavljena je jedna osoba, ali je kaznenih prijava podnesena i protiv 2 nepoznate osobe.

U 2024. godini riješeno je 253 prijava ili 46,3 % svih prijava u radu, od čega su donošenjem rješenja o odbačaju riješene 63 kaznene prijave, odnosno 11,5 %, a optuženo je 118 osoba, odnosno 21,6 %, računajući neposredne optužnice, optužnice s kaznenim nalogom i optužnice nakon dovršene istrage.

Na kraju izvještajnog razdoblja u radu su ostale 294 prijave ili 53,7 % svih prijava u radu, pri čemu se u obzir uzimaju prijave u kojima nije donesena državnoodvjetnička odluka kao i prijave koje se nalaze u izvidima.

Od 119 sudskih odluka, koliko ih je doneseno iz ovog područja kriminaliteta, 104 su bile osuđujuće presude, dok je na kraju izvještajnog razdoblja ostalo nepresuđeno 360 osoba, odnosno u radu predmeta pred sudom u odnosu na 331 osoba. U donesenim sudskim presudama dominiraju uvjetne osude te je izrečeno 75 uvjetnih osuda, a svega 28 zatvorskih kazni, dok je izrečena samo jedna novčana kazna.

Od značajnijih predmeta u radu treba istaknuti onaj kojim je obuhvaćeno 13 osoba te je protiv tih osoba doneseno rješenje o provođenju istrage. Radilo se o slučaju zlouporabe televizije internetskog protokola (IPTV), gdje je postojao koordinirani dovršetak kriminalističkog istraživanja koje se osim na području Republike Hrvatske provodilo na područjima drugih država članica Europske unije i drugih država.

Sve su osobe prijavljene zbog sumnje u počinjenje kaznenih djela računalnom prijevarom u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 271. stavka 1. i 2. u vezi s člankom 329. stavka 1. točke 3. Kaznenog zakona te kaznenih djela protiv intelektualnog vlasništva, i to nedozvoljenom uporabom autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača u sastavu zločinačkog udruženja iz članka 285. stavka 1. u vezi s člankom 329. stavka 1. točke 3. Kaznenog zakona, a ujedno su 3 osobe prijavljene zbog počinjenja kaznenog djela zločinačkim udruženjem iz članka 328. stavka 1. Kaznenog zakona.

Rješenjem o provođenju istrage stavlja se na teret da bi počinjenjem kaznenih djela za sebe pribavili protupravnu imovinsku korist u iznosu od najmanje

5.985.486,93 EUR te oštetili nositelje autorskih i srodnih prava za iznos od najmanje 1.916.000,00 EUR.

Ukupna oduzeta imovinska korist od okrivljenika u ovoj izvještajnoj godini po sudskim presudama iznosi 292.319,87 EUR, što je značajan pozitivan pomak u odnosu na 2023. godinu kada je bilo oduzeto svega 32.521,09 EUR. Ukupna šteta za više fizičkih i pravnih osoba iznosi 1.761.305,39 EUR, a ukupna šteta po kaznenim prijavama protiv nepoznatih počinitelja iznosi 16.490.273,86 EUR, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu kada je ta šteta iznosila 11.298.385,78 EUR.

12.11. Kaznena djela protiv okoliša – kazneni i građanskopravni aspekt

U Glavi XX. Kaznenog zakona sistematizirana su kaznena djela protiv okoliša.

Prijave u radu u izvještajnom razdoblju

Članak	Prijave ostale u radu iz prethodne godine	NOVOZAPRIMLJENE PRIJAVE				Ukupno svih prijava u radu
		Od toga policija	Od toga DIRH	Prijave ostalo	Ukupno nove KP	
193/1	14	1	0	7	8	22
193/2	1	0	0	0	0	1
193/3	0	0	3	0	3	3
196/1	16	3	6	1	10	26
196/2	20	14	3	5	22	42
196/4	0	0	0	0	0	0
197/1	1	0	0	0	0	1
199	1	0	0	9	9	10
200/1	0	3	0	0	3	3
201/1	1	0	0	0	0	1
201/2	2	0	0	0	0	2
201/3	1	0	0	0	0	1
202/1	1	4	0	0	4	5
203	3	0	0	0	0	3
204/1	7	16	0	0	16	23
204/2	9	10	0	0	10	19
205.a	0	1	0	0	1	1
205/1	42	57	2	38	97	139
205/2	2	1	0	0	1	3
205/3	1	0	2	4	6	7
206/1	1	0	0	4	4	5
207/1	0	1	0	0	1	1
208	0	0	0	2	2	2
209/1	32	6	9	9	24	56
209/2	9	1	0	3	4	13
210/1	1	0	0	1	1	2
211/1	24	0	19	2	21	45
211/2	2	0	0	0	0	2
212	128	16	137	227	380	508
214/1	0	3	14	4	21	21
Ukupno	319	137	195	316	648	967

U izvještajnom razdoblju državna su odvjetništva zaprimila novih prijava protiv 648 osoba, što s prijavama u radu iz prethodnih godina u odnosu na 319 osoba predstavlja ukupan broj prijava prema 967 osoba i predstavlja porast od 59,83 % u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

U novozaprimljenim prijavama najzastupljenije su prijave za kazneno djelo protupravne gradnje iz čl. 212. Kaznenog zakona s velikim porastom broja prijavljenih osoba od 187,88 %, budući da je za ovo kazneno djelo prijavljeno 380 osoba, dok ih je u prethodnom izvještajnom razdoblju bilo prijavljeno 132. Kod ovog kaznenog djela bitna su obilježja postupanje počinitelja protivno propisu te gradnja na području koje je propisom ili odlukom nadležnog tijela proglašeno zaštićenom prirodnom vrijednošću, kulturnim dobrom ili drugim područjem od posebnog interesa za državu (dakle, ne svaka protupravna gradnja, koja ako ne slijedi pod okolnostima iz zakonskog opisa kaznenog djela, predstavlja „samo“ mogući prekršaj). Najveći broj prijavitelja ovog kaznenog djela čini kategorija "ostali prijavitelji", što uključuje u velikoj mjeri i građane, osjetljive na bespravnu gradnju, a potom slijede prijave Državnog inspektorata koji postupajući u okviru svojih ovlasti utvrdi elemente navedenog kaznenog djela, dok je najmanji broj prijava za ovo kazneno djelo uslijedio od strane policije.

S obzirom na to da je najveći broj podnesenih prijava iz kategorije "ostalih prijavitelja", logično je da se najveći broj takvih prijava upućuje u izvide radi prikupljanja relevantnih podataka o kaznenom djelu i počiniteljima. Ujedno ovo kazneno djelo participira u ukupnom broju svih novoprijavljenih osoba s najvećim udjelom od 39,30 %, nakon čega po broju novoprijavljenih osoba slijedi kazneno djelo ubijanja i mučenja životinja iz čl. 205. st. 1. Kaznenog zakona s 97 prijavljenih počinitelja i udjelom od 15 % novozaprimljenih prijava. Slijedi kazneno djelo ugrožavanja okoliša otpadom iz čl. 196. Kaznenog zakona s ukupno novoprijavljene 32 osobe (4,94 % udjela u novoprijavljenim osobama), od čega je 10 počinitelja prijavljeno za čl. 196. st. 1. Kaznenog zakona (nedozvoljeni promet otpadom), a 22 počinitelja za kazneno djelo iz čl. 196. st. 2. Kaznenog zakona (odbacivanje, odlaganje, skladištenje, obrađivanje, prevoženje, gospodarenje ili postupanje na drugi način s otpadom koji može trajnije ili u znatnoj mjeri ugroziti kakvoću zraka, tla, podzemlja, vode ili mora ili u znatnoj mjeri ili na širem području ugroziti životinje, bilje ili gljive, ili ugroziti život ili zdravlje ljudi). Potom s udjelom od 3,7 % u ukupnom broju novozaprimljenih prijava slijedi kazneno djelo pustošenja šuma iz čl. 209. st. 1. Kaznenog zakona s prijavljene 24 osobe. Protuzakonit lov i ribolov iz čl. 204. Kaznenog zakona za koje je kazneno djelo ukupno prijavljeno (čl. 204. st. 1. i čl. 204. st. 2. Kaznenog zakona) 26 osoba sudjeluje s udjelom od 4,01 % u ukupnom broju novozaprimljenih prijava iz ovog područja kriminaliteta. Za kazneno djelo protupravne eksploatacije rudnog blaga iz čl. 211. Kaznenog zakona novozaprimljenih je u izvještajnom razdoblju prijava protiv 21 osobe, što je udio od 3,24 % u ukupnom broju novozaprimljenih prijava.

Ostala kaznena djela iz ove Glave Kaznenog zakona zastupljena su pojedinačno malim brojem prijavljenih počinitelja, dok za pojedina kaznena djela u izvještajnom razdoblju prijava nije bilo.

Struktura podnositelja prijava izmijenjena je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, budući da su u ovom izvještajnom razdoblju prijave najvećim djelom

uslijedile od strane "ostalih podnositelja" (građani, udruge, tijela lokalne i regionalne samouprave i sl.), nakon čega slijede prijave Državnog inspektorata, a potom policijske prijave.

Istodobno u izvještajnom razdoblju zaprimljen je dio prijava protiv nepoznatih počinitelja, a rad po takvim prijavama za sva kaznena djela iz ovog područja kriminaliteta karakterizira to što je otkrivanje identiteta počinitelja otežano, dugotrajno, a nerijetko unatoč poduzetim radnjama počinitelji ne budu otkriveni.

Osim postupanja po podnesenim kaznenim prijavama državno odvjetništvo u odnosu na kaznena djela iz ovog područja kriminaliteta, u slučaju saznanja o mogućem počinjenju kaznenih djela (javni istupi, novinski članci, informativne emisije, drugi javno dostupni podatci i sl.) otvara predmete i proaktivnim pristupom prikuplja podatke te poduzima radnje ili drugim tijelima nalaže poduzimanje radnji u cilju utvrđenja je li počinjeno kazneno djelo, koje kazneno djelo te s ciljem otkrivanja počinitelja kaznenih djela i njihova procesuiranja.

Izvidne radnje koje se provode u ovim predmetima često su složene, a relevantni se podatci, ovisno o kaznenom djelu, zahtijevaju od Državnog inspektorata – raznih inspekcija, Fonda za zaštitu okoliša, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, tijela lokalne i regionalne samouprave, konzervatorskih odjela vezano uz kulturna dobra, nadležnih ministarstava i dr., a u složenijim predmetima koordinira se postupanje raznih tijela radi učinkovitih provjera i prikupljanja niza relevantnih podataka od bitnog značaja za uspješan progon počinitelja kaznenih djela.

U izvještajnom razdoblju državna odvjetništva odbacila su kaznene prijave u odnosu na ukupno 155 osoba, što u odnosu na ukupan broj prijava u radu (prijave iz prethodnog izvještajnog razdoblja i novozaprimljene prijave u izvještajnom razdoblju) pokazuje da je odbačaj uslijedio u odnosu na 16,03 % svih prijava u radu. U istom razdoblju optužena su ukupno 124 počinitelja, pri čemu optužnice s kaznenim nalogom slijede u odnosu na 87 optuženih osoba (70,16 %), neposrednim optužnicama optužene su 32 osobe (25,80 %), a 5 osoba optuženo je nakon provedene istrage (4,03 %). Valja imati u vidu da se istraga vodi za kaznena djela sa zapriječenom kaznom zatvora težom od 5 godina, no ne i nužno u ovim situacijama jer je, ako rezultati provedenih radnji koji se odnose na kazneno djelo i počinitelja daju dovoljno osnova za podizanje optužnice, moguće podići optužnicu i bez provođenja istrage (neposredna optužnica), dok je istraga uvijek obvezna za kaznena djela sa zapriječenom kaznom od 15 (i više godina zatvora), a takve su kazne za kaznena djela protiv okoliša zapriječene rijetko, odnosno za pojedina teška kaznena djela iz čl. 214. Kaznenog zakona, koja za posljedicu imaju prouzročenje smrti jedne ili više osoba. Zapriječene kazne za kaznena djela protiv okoliša u pravilu nisu visoke te je za većinu kaznenih djela zapriječena kazna zatvora koja nije veća od 5 godina. Slijedom navedenoga, u situacijama gdje su počinitelji djela neosuđivane osobe, priznaju učin kaznenog djela, nadoknadile su ili su spremne nadoknaditi štetu, a jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, pobude iz kojih je djelo počinjeno i stupanj krivnje takve su naravi da radi ispunjenja svrhe specijalne i generalne prevencije nije nužno izricanje bezuvjetne zatvorske kazne, državna odvjetništva podižu optužnice s kaznenim nalogom i u pravilu predlažu izricanje uvjetnih osuda, često uz dvostruki uvjet – da počinitelj u roku provjeravanja ne poćini

ново kazneno djelo i da ispuni određene mu obveze u određenom roku (popravljanje štete, sanaciju „odlagališta“ i sl.).

Nerijetko je kod ovih kaznenih djela u tijeku državnoodvjetničkog postupanja, a i kasnije, u tijeku postupka pred sudom, nužno provođenje raznih vještačenja (vještačenja tla, vode, utjecaja promjena na ljudsko zdravlje, utjecaja na širi okoliš, visinu štete prouzročene RH...) te vještačenja vezanih uz potrebu poduzimanja radnji nužnih za saniranje nastale štete i otklanjanje potencijalne buduće štete, a često se u jednom predmetu provodi i više vještačenja sa znatnim troškovima takvih vještačenja. U okviru kaznenog postupanja, važan je segment i podnošenje imovinskopravnog zahtjeva (tzv. ekološke tužbe) kako bi se u okviru kaznenopravne osude počinitelju naložila i obveza troška saniranja štete kad god je to moguće, budući da je to ekonomičnije od pokretanja posebnog parničnog postupka radi postizanja iste svrhe.

Valja istaknuti da je u okviru Europske unije donesena i stupila na snagu nova Direktiva 2024/1203 Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti okoliša putem kaznenog prava i zamjeni Direktiva 2008/99/EZ i 2009/123/EZ koju će valjati implementirati i u naše zakonodavstvo (do 21. 5. 2026.), a kojom je predviđeno znatno pooštavanje kazni iz područja kažnjivih aktivnosti vezano uz zaštitu okoliša (pooštavanje zakonskih minimuma kazni za kaznena djela), uz obvezu da države članice nadležnim tijelima stave na raspolaganje djelotvorne istražne alate, kao što su alati koji su na raspolaganju u njihovom nacionalnom pravu za borbu protiv organiziranog kriminala ili drugih teških kaznenih djela. Naime, kriminalitet vezan uz zaštitu okoliša prepoznat je kao problem širih razmjera s kojim se suočava EU (i druge zemlje) te je utvrđeno kako predstavlja prijetnju unutarnjoj sigurnosti EU-a, a u okviru Europske multidisciplinarne platforme protiv kriminalnih prijetnji unutarnjoj sigurnosti EU-a, (EMPACT) kriminalitet vezan uz zaštitu okoliša uvršten je u jedan od 10 prioriteta, s posebnim fokusom na nezakonitu trgovinu otpadom i divljim životinjskim vrstama. Na području Republike Hrvatske sve je veći broj prijava i predmeta vezanih uz tzv. „uvoz otpada“ iz drugih zemalja i s tim u vezi nelegalnim odlagalištima takva otpada, bez dozvola ili protivno izdanim dozvolama, uz znatnu ugrozu kakvoće zraka, tla, podzemlja, voda, bilja, životinja te posljedično tome i ugroze ljudskog života i zdravlja ljudi. S obzirom na broj takvih odlagališta, za sva tijela koja u okviru svojih nadležnosti postupaju prema propisima iz područja zaštite okoliša, otkrivanje počinitelja mora biti prioritet radi kažnjavanja počinitelja najtežih kaznenih djela na štetu okoliša.

Osim u Republici Hrvatskoj, istovjetni problemi javljaju se i u zemljama iz okružja, a često je posrijedi i organizirani kriminal uz koji se veže i korupcija u kontekstu ekološkog kriminaliteta pa je nužno proširivanje znanja, vještina i zajedničkog djelovanja, uz uključivanje prekogranične suradnje, usmjereno na uspješno otkrivanje, procesuiranje i kažnjavanje počinitelja kaznenih djela na štetu okoliša.

Sudovi su u izvještajnom razdoblju donijeli presude u odnosu na ukupno 98 počinitelja, od čega je u odnosu na 90 počinitelja izrečena osuđujuća presuda (91,84 %), 7 je oslobođajućih presuda (7,14 %) i jedna odbijajuća (1,02 %). Od ukupnog broja osuđujućih presuda (izrečenih prema 90 presuđenih počinitelja) 37 počinitelja presuđeno je presudom s kaznenim nalogom (41,11 %), presude po

sporazumu stranaka donesene su u odnosu na 7 počinitelja (7,78 %), dok su ostale presude uslijedile nakon vođenih rasprava pred sudovima.

U odnosu na osuđujuće presude koje su uslijedile u izvještajnom razdoblju prema 90 počinitelja kaznenih djela iz ove oblasti kriminaliteta, sudovi su bezuvjetnom kaznom zatvora kaznili jednog počinitelja, i to kaznom zatvora u trajanju „manjem od 2 godine“, a konkretna kazna odnosila se na kazneno djelo ubijanja ili mučenja životinja iz čl. 205. st. 1. Kaznenog zakona. U odnosu na 3 počinitelja, nakon izrečene zatvorske kazne ona je zamijenjena radom za opće dobro, u odnosu na sva 3 počinitelja za kazneno djelo trgovanja divljim vrstama iz čl. 202. st. 1. Kaznenog zakona. Najzastupljenija sankcija, koja je uslijedila prema 70 osuđenih počinitelja, jest uvjetna osuda koja u ukupnom broju osuđujućih presuda participira s udjelom od 77,78 %. Novčana kazna uslijedila je u odnosu na ukupno 12 počinitelja, dok je djelomičnom uvjetnom osudom, što znači da je dio kazne određen kao zatvorska kazna koja se ima izvršiti, a dio kazne uvjetovan na određeno vrijeme provjeravanja, kažnjeno ukupno četvero presuđenih počinitelja, svi zbog kaznenog djela trgovanja divljim vrstama iz čl. 202. st. 2. Kaznenog zakona.

U odnosu na zaprimljene presude u izvještajnom razdoblju državno je odvjetništvo izjavilo ukupno 11 žalbi, od čega se 8 izjavljenih žalbi odnosi na odluku o kazni.

Unatoč potencijalno teškim posljedicama kaznenih djela protiv okoliša, ozbiljnost ovih kaznenih djela još je uvijek često zanemarivana i podcijenjena te je nužno osvijestiti ozbiljnost jednog od najštetnijih, a brzo rastućih i financijski unosnih vrsta kriminaliteta i osigurati sveobuhvatan odgovor protiv te vrste kriminaliteta.

U većini općinskih i županijskih državnih odvjetništava određeni su zamjenici za rad na predmetima iz ovog područja kriminaliteta u kaznenim odjelima te zamjenici zaduženi za praćenje problematike zaštite okoliša u građansko-upravnim odjelima, a nužno će biti voditi računa o njihovom adekvatnom upućivanju na prateće edukacije.

Naime, imajući u vidu potrebu poznavanja brojnih propisa, pravodobnu detekciju sumnjivih aktivnosti i pravodobno poduzimanje nužnih radnji radi otkrivanja počinitelja ozbiljnih kaznenih djela na štetu okoliša, poduzimanja nužnih radnji za saniranje štete i osiguravanje imovinskopravnih zahtjeva, potrebno je dosadašnju edukaciju, provedenu u okviru programa Pravosudne akademije i sudjelovanjem na organiziranim prezentacijama i radionicama, još više intenzivirati i uključiti veći broj zamjenika kaznenog i građansko-upravnog odjela u sve vidove dodatne edukacije budući da će se sve češće u radu susretati sa sve složenijim predmetima vezano uz zaštitu okoliša u kaznenom, ali i u građansko-upravnom segmentu državnoodvjetničkog djelovanja.

13. Prikaz rada na pojedinim vrstama predmeta iz nadležnosti građansko-upravnih odjela

13.1. Zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima pred inozemnim sudovima i tijelima

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je, sukladno Zakonu o državnom odvjetništvu, nadležno za zastupanje Republike Hrvatske u imovinskim sporovima koji se vode pred stranim sudovima te međunarodnim i drugim tijelima, koji se postupci mogu podijeliti na dvije grupe:

- postupci pred međunarodnim tijelima – međunarodne arbitraže te
- postupci koji se vode pred stranim sudovima.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske postupa u dvije vrste međunarodnih arbitraža:

- Međunarodnim investicijskim arbitražama – to su međunarodne arbitraže koje pokreću strani ulagatelji protiv Republike Hrvatske radi naknade štete zbog kršenja međunarodnih ugovora o poticanju i zaštiti stranih ulaganja i proizlaze iz navodne povrede međunarodnoga prava te
- Međunarodnim trgovačkim arbitražama – to su međunarodne arbitraže koje se vode jer su ugovorne strane trgovačkog ugovora, od kojih je jedna Republika Hrvatska, ugovorile arbitražu kao način rješavanja sporova koji proizlaze iz ili su u vezi s ugovorom umjesto postupka pred nadležnim nacionalnim sudom.

Izbor stranog odvjetničkog društva

Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske može za zastupanje u ovim predmetima ovlastiti stranog odvjetnika, uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

Putem mrežne stranice Državnog odvjetništva Republike Hrvatske prethodno se pozivaju odvjetnici i odvjetnička društva koja imaju iskustva u zastupanju država u međunarodnim arbitražama da iskažu interes pisanim putem za zastupanje Republike Hrvatske, sve sukladno odredbama Zakona o državnom odvjetništvu i Poslovnika državnog odvjetništva.

Poziv za dostavu ponuda za zastupanje Državno odvjetništvo Republike Hrvatske upućuje onim odvjetnicima i odvjetničkim društvima koji su iskazali interes za zastupanje. Prestigle ponude stranih odvjetnika i odvjetničkih društava za zastupanje razmatra Povjerenstvo za izbor odvjetnika u postupcima pred stranim sudovima koje i daje mišljenje Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske komu povjeriti zastupanje u konkretnom predmetu. Nakon što Vlada Republike Hrvatske izda suglasnost, sklapa se ugovor o zastupanju.

Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske može iznimno, u hitnim slučajevima, ovlastiti stručnjaka za obavljanje pojedinih radnji u postupku, o čemu je dužan izvijestiti Vladu Republike Hrvatske.

Strani odvjetnik uz Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zastupa Republiku Hrvatsku, a propisanim postupkom izbora odvjetnika ili odvjetničkog društva osigurana je transparentnost izbora i ekonomičnost postupanja. Iako su nagrade i naknade za zastupanje u međunarodnim arbitražnim postupcima visoke, one nisu i ne mogu biti jedini kriterij za izbor odvjetnika, odnosno odvjetničkog društva.

13.1.1. Međunarodne arbitraže radi zaštite stranih ulaganja

13.1.1.1. Prijateljsko rješavanje spora prije pokretanja arbitraže radi zaštite stranih ulaganja

Prije pokretanja arbitražnog spora radi zaštite stranih ulaganja u pravilu se, ako je tako propisano međunarodnim ugovorom o zaštiti i poticanju stranih ulaganja ili ako postupak inicira strani ulagatelj, provodi postupak prijateljskog rješavanja spora. Međuresorno povjerenstvo za postupanje po zahtjevima stranih ulagača vezanim uz sporove koji proizlaze iz međunarodnih ugovora Republike Hrvatske iz područja poticanja i zaštite ulaganja (u nastavku: Povjerenstvo), koje je osnovala Vlada Republike Hrvatske, postupa po zahtjevima stranih ulagača, a čine ga državni tajnici iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, jedan zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske te predstavnik Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske.

Ovisno o sporu te o djelokrugu iz kojega je proistekao konkretni spor, u radu Povjerenstva po potrebi sudjeluju i druga nadležna tijela. U pravilu, traži se i sudjelovanje predstavnika iz drugih ministarstava iz čijeg je područja nadležnosti proizašao spor, po funkciji državnih tajnika, kako bi Povjerenstvo bilo osposobljeno za učinkovito donošenje odluka. U rad Povjerenstva mogu se uključiti i vanjski stručnjaci koji nisu članovi Povjerenstva ako za to postoji potreba, a radi davanja stručnih obrazloženja, prijedloga i mišljenja o pojedinim specifičnim pitanjima.

U postupku Povjerenstvo, uz aktivno sudjelovanje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, analizira sve činjenice i dokaze na koje ukazuje strani investitor, njegove zahtjeve, prikuplja potrebne informacije od nadležnih tijela vezano uz rješavanje zahtjeva, i po potrebi podnosi Vladi Republike Hrvatske prijedloge nacрта odluka za postupanje glede zahtjeva ulagača. U svakom pojedinom predmetu za prijateljsko rješenje spora odluku donosi Vlada Republike Hrvatske.

U pravilu pogrešan i nepravilan rad državnih tijela, lokalne i regionalne samouprave, agencija čiji su osnivači Republika Hrvatska, ali pod određenim uvjetima čak i pravosudnih tijela, u kontekstu međunarodnih ugovora o zaštiti i poticanju stranih ulaganja, a koji je u uzročno-posljedičnoj vezi s ulaganjem, može dovesti do spora. U fazi postupka prijateljskog rješavanja Povjerenstvo utvrđuje pravno relevantne činjenice i dokaze koji su, u slučaju pokretanja arbitražnog postupka, dio pripreme za vođenje arbitražnog postupka.

Republika Hrvatska na temelju zaključenih ugovora i međunarodnoga prava u pravilu odgovara za štetu u slučaju kada je ulaganje stranoga ulagatelja izravno ili neizravno izvlašteno, a pri tomu nije proveden odgovarajući postupak izvlaštenja i

nije određena i isplaćena tržišna naknada, kada se utvrdi da su tijela Republike Hrvatske (državna tijela, sudovi, tijela lokalne samouprave, agencija kojih je osnivač država ili lokalna samouprava, trgovačka društva u vlasništvu Republike Hrvatske pod određenim uvjetima i sl.) postupala prema stranom ulagatelju i ulaganju tako da je trpio nepošten i nepravičan tretman i/ili ako se utvrdi da je došlo do neke druge povrede bilateralnog ili multilateralnog međunarodnog ugovora koji sadrži odredbe o zaštiti stranih ulaganja.

U arbitražnoj praksi, zbog izričaja međunarodnih bilateralnih i multilateralnih ugovora, pojam izvlaštenja stranog ulaganja vrlo se široko interpretira te primjerice uključuje situacije kada su propisi i odluke javnopravnih ili pravosudnih tijela dovele do tzv. neizravnoga izvlaštenja. Nepošten i nepravičan tretman kao pravni standard, koji se definira i primjenjuje kroz činjenice u konkretnom predmetu, podrazumijeva, između ostaloga, i štetu koju trpi strani ulagatelj u slučaju ako bi nakon ulaganja Republika Hrvatska na netransparentan i arbitraran način mijenjala normativni okvir koji ima izravan učinak na ulaganje, što se odražava i na legitimna očekivanja ulagatelja ili ostvarenje ulaganja.

Stoga je rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u Povjerenstvu vrlo opsežan i temeljit. Bitno je u suradnji sa svim nadležnim tijelima utvrditi činjenično stanje te postoji li odgovornost Republike Hrvatske za štetu, a potom, ako je utvrđena odgovornost, i visinu štete.

Važnost prijateljskog rješavanja spora ogleda se u činjenici da ima:

- političku dimenziju, kojom se šalje poruka stranim ulagateljima i prezentira Republika Hrvatska kao odgovorna i pouzdana država
- pravnu dimenziju, jer se utvrđuju sve bitne činjenice, procjenjuje utemeljenost zahtjeva i ishod moguće arbitraže, ali i ukazuje na potrebu promjene načina postupanja nadležnih tijela i osoba
- preventivni učinak – kvalitetno argumentirano i pravno obrazloženo očitovanje kojim se odbija zahtjev ulagatelja, koji može rezultirati odustajanjem od pokretanja arbitraže te
- financijski učinak, jer su troškovi vođenja arbitražnog postupka izrazito visoki (više milijuna eura).

U 2024. godini zaprimljen je jedan zahtjev za prijateljsko rješavanje spora s navođenjem visine odštetnog zahtjeva od više stotina milijuna eura. Strani ulagatelji naknadu štete potražuju radi navodne povrede Ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja zaključenog između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine te Ugovora o energetskej povelji.

13.1.1.2. Zastupanje u arbitražnom postupku – uloga i postupanje DORH-a

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske sudjeluje u zastupanju Republike Hrvatske u međunarodnim investicijskim te trgovačkim arbitražama.

Međunarodne investicijske arbitraže mogu se, ovisno o odredbama o načinu rješavanja sporova sadržanim u međunarodnom bilateralnom ili multilateralnom

ugovoru, voditi pred institucijom kao što je Međunarodni centar za rješavanje ulagačkih sporova (u nastavku: ICSID) što je najčešći slučaj zbog posebnosti toga arbitražnoga postupka i činjenice da je Republika Hrvatska ratificirala Konvenciju o rješavanju ulagačkih sporova između država i državljana drugih država, kao i prema Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (u nastavku: UNCITRAL Arbitražna pravila) ili po nekim drugim arbitražnim pravilima i pred nekom drugom institucijom (primjerice pri PCA – Permanent Court of Arbitration u Hagu, SCC – Stockholm Chamber of Commerce itd.).

U tim postupcima Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zastupa te koordinira rad, odlučuje o strategiji zastupanja s odvjetničkim društvom koje zastupa Republiku Hrvatsku i daje punu pravnu podršku u pogledu tumačenja i primjene domaćeg prava, prikuplja te analizira činjenice i dokaze bitne za postupak, koordinira rad s drugim državnim tijelima, jedinicama lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave, trgovačkim društvima, obavlja razgovore s osobama koje bi mogle imati određena saznanja o predmetu spora i dr. Time se osigurava kvalitetno zastupanje interesa Republike Hrvatske, ali i izravno utječe na smanjenje troškova zastupanja stranih odvjetničkih ureda.

Protiv Republike Hrvatske pred ICSID-om u 2024. godini vođeno je pet arbitražnih postupaka (investicijske arbitraže) i jedan po UNCITRAL-ovim Arbitražnim pravilima (trgovačka arbitraža), u kojima je Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zastupalo Republiku Hrvatsku uz odvjetnike ili odvjetnička društva, i to:

1.–2. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama korisnicima kredita dano je pravo, a bankama nametnuta obveza da ranije sklopljene ugovore o kreditu s deviznom klauzulom s obračunskom jedinicom švicarski franak retroaktivno izmijene tako da se krediti preračunaju u eure, i to po tečaju koji je vrijedio u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu. Kako je prema tvrdnjama banaka novi obračun bio na njihovu štetu kao i da su snosile sav trošak konverzije kredita, banke su pokrenule arbitražne postupke zbog navodne štete koja im je nanesena donošenjem gore navedenih zakona.

Tužitelji Addiko Bank AG i Addiko Bank d. d., austrijski investitori, protiv Republike Hrvatske pokrenuli su arbitražni postupak pred ICSID-om radi naknade štete u iznosu od 201.100.000,00 EUR, a nakon naših prigovora snizili su tužbeni zahtjev na 163.500.000,00 EUR. U ovom predmetu održano je ročište u ožujku 2021. godine.

Francuski investitor Societe Generale S.A. pokrenuo je arbitražni postupak pred ICSID-om radi naknade štete u iznosu od 37.000.000,00 EUR te je u lipnju 2024. održano ročište.

3. Zbog navodne povrede Ugovora o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja između Republike Hrvatske i Kraljevine Nizozemske nizozemska trgovačka društva Adria Group B.V. i Adria Group Holding B.V. podnijela su zahtjev za arbitražu pred ICSID-om navodeći da je donošenjem Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemske važnosti za Republiku Hrvatsku iz 2017. godine

Republika Hrvatska povrijedila navedeni ugovor te potražuju naknadu štete u iznosu od više milijardi EUR.

Budući da je u 2023. godini arbitražni tribunal odbio prethodni prigovor o nadležnosti kojim je Republika Hrvatska osporavala nadležnost Arbitražnog tribunala iz razloga što je arbitražni postupak pokrenut na temelju arbitražnog sporazuma sadržanog u Ugovoru o poticanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja između Republike Hrvatske i Kraljevine Nizozemske, koji je raskinut Sporazumom o prestanku bilateralnih ugovora o ulaganjima između država članica Europske unije (NN-MU 4/2020), u srpnju 2024. tužitelji su podnijeli tužbu kojom potražuju naknadu štete u iznosu od 2.500.000.000,00 EUR.

Bitno je također naglasiti da je navedenom odlukom tribunala o nadležnosti razmatran isključivo prethodno opisani prigovor, ali ne drugi prigovori u odnosu na nadležnost ili dopuštenost tužbe koje Republika Hrvatska može isticati u nastavku postupka.

4. Na temelju ugovora o poticanju i zaštiti ulaganja zaključenog između Republike Hrvatske i Države Izrael radi naknade štete u iznosu od 225.100.000,00 EUR tužitelj Ahron G. Frenkel pokrenuo je postupak pred ICSID-om. U postupku je tvrdio da se golf projekt, u koji je uložio znatna sredstva za razvoj (kupnja zemljišta i podnošenje brojne dokumentacije radi usklađenja prostorno-planskih akata) nije realizirao ni nakon više od 10 godina, a sve jer upravna tijela i sudovi nisu odobrili projekt zbog djelovanja brojnih nevladinih organizacija, populističkih grupa i političara koji su utjecali na donošenje takvih odluka. Tužitelj je tvrdio da je lišen prava na očekivani profit od svoje investicije, odnosno vrijednosti golf projekta, a što bi predstavljalo direktno izvlaštenje bez naknade učinjene od strane Republike Hrvatske.

Republika Hrvatska podnijela je prijedlog za bifurkaciju, odnosno predložila je da se u zasebnom postupku raspravlja i donese odluka o istaknutom prigovoru nenadležnosti, ali je arbitražni tribunal donio odluku o zastoju ovog postupka do donošenja odluke u predmetu *Elitech B.V. i Golf razvoj d.o.o. protiv Republike Hrvatske*, budući da su ta dva postupka međusobno povezana te se nakon donošenja odluke u tom predmetu postupak nastavio. U lipnju 2024. godine u ovom predmetu održano je procesno ročište koje je zaključeno i razmijenjeni su konačni podnesci o troškovima postupka.

5. MOL Hungarian Oil and Gas Plc. (MOL) u listopadu 2022. godine pokrenuo je u svoje ime i u ime INA-Industrija nafte d.d. (INA) *ad hoc* trgovački arbitražni postupak prema UNCITRAL Arbitražnim pravilima protiv Republike Hrvatske radi naknade štete koja je navodno nastala MOL-u, odnosno INA-i u iznosu od 37.600.000,00 EUR odnosno 94.700.000,00 EUR. MOL tvrdi da je Republika Hrvatska, time što je povećala stope rudarske naknade za eksploataciju ugljikovodika koje je INA bila dužna plaćati u razdoblju od 2011. do 2015., navodno povrijedila Prve izmjene i dopune glavnog ugovora o plinskom poslovanju od 16. prosinca 2009. (FAGMA). Taj zahtjev bio je dio spora koji je MOL pokrenuo pred ICSID-om u predmetu oznake ARB/13/32 te se tribunal u arbitražnom pravorijeku od 5. srpnja 2022. oglasio nenadležnim u tom dijelu smatrajući kako se spor o tom predmetu treba riješiti sukladno ugovorenom arbitražnom sporazumu.

U travnju 2024. zaprimljen je drugi podnesak MOL-a, u listopadu 2024. Republika Hrvatska podnijela je svoj drugi podnesak te je u prosincu 2024. u ovom predmetu održano ročište.

6. MOL Hungarian Oil and Gas Plc. (MOL) u lipnju 2024. podnio je zahtjev za arbitražu pred ICSID-om protiv Republike Hrvatske radi nakade štete u iznosu višem od 20.000.000,00 EUR. Taj postupak MOL je pokrenuo kao ulagatelj tvrdeći da je Republika Hrvatska povrijedila Ugovor o energetskej povelji paketom mjera iz 2022. i 2023. donesenih radi otklanjanja poremećaja na domaćem tržištu energije i regulaciji cijena energenata, i to Uredbama i Odlukom Vlade Republike Hrvatske objavljenima u Narodnim novinama broj 104/22, 106/22, 121/22, 122/22, 31/23, 74/23.

U tom predmetu u studenome 2024. konstituiran je arbitražni tribunal.

13.1.1.3. Troškovi arbitraža i sudskih postupaka pred stranim sudovima i tijelima

Troškovi koji nastaju vođenjem međunarodnih arbitraža iznimno su visoki. Troškove arbitraže čine administrativni troškovi arbitražnoga sudišta, honorari arbitara, troškovi arbitara i sudišta, honorari stranog odvjetničkog društva, honorari i troškovi stručnih eksperata, jer prema pravilima ICSID-a domaće je pravo činjenica koja se dokazuje, troškovi prijevoda vrlo opsežne dokumentacije, honorari i troškovi vještaka, troškovi svjedoka, putovanja i smještaja za vrijeme trajanja rasprava itd.

Posebno treba naglasiti da je od 9.700.746,00 EUR odobrenih sredstava za rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u 2024. godini čak 57,2 %, odnosno 5.552.000,00 EUR bilo namijenjeno isključivo za troškove međunarodnih arbitraža i sudskih postupaka pred stranim sudovima i drugim međunarodnim tijelima, a izvršeno je od dodijeljenog iznosa 5.547.616,26 odnosno 99,92 %.

Troškovi svih postupaka koji se vode u inozemstvu padaju na teret Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, sukladno odredbi članka 76. stavka 2. Zakona o državnom odvjetništvu.

U arbitražnim postupcima koji su dobiveni, stranke u pravilu podmiruju troškove bez pokretanja dodatnog postupka prisilne naplate. Ipak treba spomenuti da je tijekom 2024. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u dva predmeta podnijelo prijedloge za priznanje i ovrhu arbitražnih pravorijeka sukladno Konvenciji o rješavanju ulagačkih sporova između država i državljana drugih država (ICSID konvencija) i Konvenciji o priznanju i ovrsi inozemnih arbitražnih odluka, donesenoj 10. lipnja 1958. u New Yorku, koji su još u tijeku.

13.1.2. Zastupanje pred stranim sudovima i tijelima

U dva je postupka Državno odvjetništvo Republike Hrvatske postupalo pred sudovima drugih država:

- Pred Općinskim sudom u Čapljini u Bosni i Hercegovini vodi se po tužbi tužitelja ERO d.o.o. protiv tužene Republike Hrvatske parnični postupak radi

naknade štete i isplate 16.666,80 EUR. U ovom postupku Republika Hrvatska osporila je nadležnost suda, a odlukom prvostupanjskog suda koja je potvrđena odlukom drugostupanjskog suda tužba je odbačena. Tužitelj je podnio reviziju koja je odlukom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine odbijena kao neosnovana, a tužitelj je u cijelosti podmirio troškove postupka.

- Pred Općinskim sudom u Čapljini u Bosni i Hercegovini tužiteljica Republika Hrvatska pokrenula je postupak protiv Antonija Malića radi naknade troškova školarine u iznosu od 2.730,90 EUR. U ovom predmetu još nije donesena odluka.

13.1.3. Naplata novčanih tražbina Republike Hrvatske temeljem pravomoćnih i ovršnih sudskih odluka u građanskim i kaznenim stvarima s međunarodnim elementom

Naplata novčanih tražbina Republike Hrvatske na temelju pravomoćnih i ovršnih odluka od dužnika s prebivalištem ili sjedištem u drugoj državi ovisi o pravnoj osnovi za pružanje međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje u odnosu s konkretnom državom.

13.1.3.1. Naplata tražbina u građanskim stvarima

Institut priznanja i ovrhe stranih sudskih odluka u građanskim stvarima s državama članicama Europske unije uređen je relevantnim uredbama Europske unije. Postupci priznanja i ovrhe sudskih odluka u državama članicama Europske unije provode se bez poteškoća, pod pretpostavkom da dužnik ima imovinu na kojoj se uspješno može provesti ovrha.

Dvostranim međunarodnim ugovorima o pravnoj pomoći u građanskim stvarima sklopljenim s određenim državama uređeno je pitanje priznanja i ovrhe stranih sudskih odluka. S navedenim državama nema poteškoća u provođenju postupka priznanja sudskih odluka.

U odnosu na ostale države, koje nisu države članice Europske unije niti su s njima sklopljeni dvostrani međunarodni ugovori, postupak priznanja i ovrhe stranih sudskih odluka provodi se sukladno domaćem pravu tih država. U tim predmetima često je upitna svrhovitost vođenja postupka, a sve zbog mogućih visokih troškova koji uključuju troškove prijevoda po ovlaštenom sudskom tumaču, plaćanje sudskih pristojbi i angažiranje stranog odvjetnika.

Ukupno je u izvještajnom razdoblju upućeno 5 zamolnica za priznanje i ovrhu presuda hrvatskih sudova u odnosu na troškove parničnog postupka. Od toga je u 2 predmeta donesena odluka stranog suda o priznanju, ali još nisu provedeni ovršni postupci.

Vezano za naplatu privremenog uzdržavanja od dužnika koji imaju prebivalište u inozemstvu, upućene su 3 zamolnice za priznanje i ovrhu hrvatskih odluka na temelju Haške konvencije o međunarodnom namirenju uzdržavanja djeteta i drugim oblicima obiteljskog uzdržavanja, putem Ministarstva rada, mirovinskog sustava,

obitelji i socijalne politike, kao središnjeg tijela za primjenu navedene Konvencije. U odnosu na dužnike koji imaju prebivalište u Europskoj uniji primjenjuje se Uredba (EZ) br. 4/2009 o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja.

Nadalje, vezano za naplatu imovinskopravnog zahtjeva upućeno je 5 zamolnica za priznanje i ovrhu odluke o imovinskopravnom zahtjevu. Od toga je 1 zamolnici udovoljeno te je doneseno rješenje o priznanju i naplaćen je iznos od 6.861,77 EUR.

Nadalje, upućeno je 5 zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć pribavljanjem podataka o prebivalištu dužnika. Svim zamolnicama u kratkom je roku udovoljeno.

Naplata dugovanih iznosa na ime troškova parničnog postupka u cijelosti je provedena u 4 predmeta te je naplaćeno ukupno 87.547,90 EUR.

Osim toga, u 2 predmeta odobrena je obročna otplata te je do sada naplaćeno 192,00 EUR.

13.1.3.2. Naplata tražbina u kaznenim stvarima

Troškovi kaznenog postupka

U postupcima priznanja i ovrhe pravomoćnih i ovršnih presuda hrvatskih sudova u odnosu na troškova kaznenog postupka koje je potrebno naplatiti od dužnika s prebivalištem u državi članici Europske unije primjenjuje se Zakon o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije („Narodne novine“ broj 91/10, 81/13, 124/13, 26/15, 102/17, 68/18, 70/19, 141/20, 18/24). Navedenim Zakonom propisano je da će nadležni sud koji je donio odluku o troškovima kaznenog postupka nju proslijediti, putem Ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, na priznanje i izvršenje nadležnom tijelu druge države članice Europske unije.

U izvještajnom razdoblju Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprimilo je 5 prijedloga za priznanje i ovrhu u odnosu na troškove kaznenog postupka, koje treba priznati u državama članicama Europske unije. Sukladno odredbi članka 87. Zakona o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije prijedlozi su dostavljeni sudu na nadležno postupanje.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u 20 je predmeta odustalo od vođenja postupka u Republici Srbiji, Bosni i Hercegovini i Sjevernoj Makedoniji, sukladno članku 42. stavku 3. Zakona o državnom odvjetništvu jer bilateralni ugovori s navedenim državama ne obuhvaćaju naplatu troškova kaznenog postupka, odnosno priznanje i ovrhu sudskih odluka u dijelu koji se odnosi na troškove kaznenog postupka.

Također, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u 5 predmeta odustalo od vođenja postupka za naplatu troškova kaznenog postupka od osuđenika s

prebivalištem u Moldaviji, Ukrajini i Gruziji jer naplata duga nije izvjesna s obzirom na to da je iz presuda vidljivo da osuđenici nemaju imovine.

Oduzimanje imovinske koristi

Uredba (EU) 2018/1805 o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje koja je stupila na snagu 19. prosinca 2020. godine regulira postupak oduzimanja imovinske koristi u odnosu na države članice Europske unije. Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije osigurana je provedba navedene Uredbe te su određena nadležna tijela za izdavanje naloga za oduzimanje. Sukladno odredbi članka 7. stavka 3. navedenog Zakona, županijski su sudovi nadležni za prosljeđivanje odluka kojima se trajno oduzima imovina koje su sami donijeli, kao i za odluke općinskih sudova s područja svoje mjesne nadležnosti, nadležnom tijelu druge države članice Europske unije.

U izvještajnoj godini Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprimilo je 8 prijedloga za priznanje naloga za oduzimanje imovinske koristi od osuđenika s prebivalištem u državama članicama Europske unije te ih je dostavilo županijskim sudovima na nadležno postupanje u skladu s Uredbom (EU) 2018/1805. Temeljem navedene Uredbe upravo su županijski sudovi nadležni za provođenje postupka izvršenja odluka kojima je oduzeta imovinska korist.

U odnosima s tzv. trećim državama (koje nisu članice EU-a i ostale) na snazi su višestrani međunarodni ugovori – Konvencija Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenog kaznenim djelom i financiranju terorizma iz 2005. i Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije iz 2003. godine. Na temelju navedenih konvencija u izvještajnom razdoblju upućeno je 26 zamolnica radi oduzimanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom nadležnim tijelima.

Naplata dugovanih iznosa u cijelosti provedena je u 4 predmeta i naplaćeno je ukupno 31.912,58 EUR. U ostalim predmetima još nisu donesene odluke o priznanju i izvršenju.

13.2. Rad na predmetima davanja pravnih mišljenja

Državno odvjetništvo temeljem članka 46. Zakona o državnom odvjetništvu na zahtjev državnih tijela daje pravno mišljenje o pitanjima koja se odnose na imovinskopravne poslove i imovinu Republike Hrvatske, prirodna bogatstva i zaštitu prirode. Temeljem članaka 47. i 48. Zakona o državnom odvjetništvu državno odvjetništvo daje pravno mišljenje na pravne poslove kojima Republika Hrvatska stječe ili otuđuje nekretnine iz svoga vlasništva, a odredbama članaka 49. i 50. Zakona uređeno je pitanje davanja pravnih mišljenja u drugim slučajevima kao i pitanje pružanja stručne pravne pomoći državnim tijelima i pravnim osobama koje upravljaju ili gospodare nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske.

Poslovníkom državnog odvjetništva (Narodne novine broj 128/19) propisan je postupak i način davanja pravnih mišljenja.

Osim Zakonom o državnom odvjetništvu i Poslovnikom državnog odvjetništva, davanje pravnih mišljenja državnog odvjetništva uređeno je i nizom posebnih zakona.

Državno odvjetništvo davanjem pravnih mišljenja na nacрте zakona i drugih propisa, nacрте ugovora kojima Republika Hrvatska stječe ili otuđuje nekretnine iz svog vlasništva te na druge pravne poslove i pravna pitanja koja se tiču imovinskopravnih odnosa, prirodnih bogatstava i dijelova prirode štiti zakonitost i jednakost svih pred zakonom, imovinu i imovinske interese Republike Hrvatske, a time se ujedno osigurava jedinstvena primjena zakona na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Davanjem pravnih mišljenja i pružanjem stručne pravne pomoći državno odvjetništvo ima i preventivnu ulogu jer na taj način otklanja eventualna sporna pitanja koja se mogu pojaviti u konkretnim slučajevima u primjeni različitih zakonskih propisa, čime se ujedno preveniraju i eventualni budući sudski sporovi ugovornih strana kao i eventualna šteta koju bi Republika Hrvatska mogla trpjeti zbog spornih odredaba pravnih poslova ili poduzetih nezakonitih radnji. Jasne odredbe zakona i drugih propisa općenito pridonose i smanjenju budućih sporova, a time se posredno utječe i na učinkovitost pravosuđa.

Državno odvjetništvo u postupku davanja pravnoga mišljenja na pravne poslove prije svega utvrđuje je li određeni pravni posao pravno valjan, odnosno utvrđuje postoje li zapreke za sklapanje toga pravnog posla prema onim zakonima koji uređuju postupak i način raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, odnosno stjecanje nekretnina u vlasništvo Republike Hrvatske (primjerice prema Zakonu o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, Zakonu o zakupu i prodaji poslovnog prostora, Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, Zakonu o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima, Zakonu o poljoprivrednom zemljištu, Zakonu o vodama i dr.). Nadalje, državno odvjetništvo utvrđuje je li tijelo koje raspolaže nekretninom nadležno za raspolaganje, je li pravilno proveden postupak (je li pravilno proveden natječaj, odnosno jesu li ispunjeni uvjeti za raspolaganje neposrednom pogodbom ako se tako raspolaže nekretninama), jesu li prodavatelji stvarni vlasnici nekretnina, postoje li kakve zapreke za raspolaganje nekretninama, radi li se o općem ili javnom dobru kojim se ne može raspolagati, jesu li odredbe ugovora jasne i određene kako u praksi ne bi stvarale dvojbe i različita tumačenja i dr.

Zakonom o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske (Narodne novine broj 155/23) Republika Hrvatska dio je svojih nekretnina povjerila na upravljanje i raspolaganje velikim gradovima, gradovima sjedištima županija i županijama. Kako su to značajne novine za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, državno odvjetništvo posebnu pozornost treba posvetiti pravnim poslovima o raspolaganju nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske koje će sklapati ove pravne osobe.

Ukupan broj predmeta davanja pravnih mišljenja u blagom je porastu u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Najveći porast broja predmeta odnosi se na davanje pravnih mišljenja po posebnim propisima, dok je davanje pravnih mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu u padu. Smatramo da je razlog tome

donošenje prethodno navedenog Zakona o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske iz 2023. te da s obzirom na prenesenu nadležnost u upravljanju nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske na nove upravitelje tijekom izvještajnog razdoblja još nije došlo do pune i stvarne primjene tog propisa. Ako se usporede ovi podatci s podacima iz prethodne tri godine, tada je razvidno da je stalni porast pravnih mišljenja po posebnim propisima (osim iznimke u prethodnoj godini kad je bio blagi pad), dok je davanje pravnih mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu bio u stalnom blagom padu te je taj blagi pad zadržan i u ovom izvještajnom razdoblju.

13.2.1. Pravna mišljenja po Zakonu o državnom odvjetništvu

Zakon o državnom odvjetništvu, osim imperativnih odredaba koje propisuju obvezu davanja pravnog mišljenja državnog odvjetništva na pravne poslove, sadrži i dispozitivne odredbe koje državnom odvjetništvu daju samo mogućnost, ali ne i obvezu davanja pravnog mišljenja. U slučaju dispozitivnih odredaba državno će odvjetništvo u svakom konkretnom slučaju ocijeniti je li u interesu Republike Hrvatske, odnosno u cilju zaštite zakonitosti davanje pravnog mišljenja.

Državno odvjetništvo uvijek daje pravno mišljenje na sve pravne poslove kojima Republika Hrvatska stječe ili otuđuje nekretnine iz svoga vlasništva.

Također, državno odvjetništvo daje pravno mišljenje i o svim pitanjima koja se odnose na imovinskopravne poslove i zaštitu imovine Republike Hrvatske, prirodna bogatstva, zaštitu prirode, prava od interesa za Republiku Hrvatsku, ako se radi o predmetima koji su od osobite važnosti za Republiku Hrvatsku ili velike imovinske vrijednosti. U ovim slučajevima ako državna tijela imaju svoju pravnu službu, dužna su uz zahtjev za davanje pravnog mišljenja državnog odvjetništva dostaviti i mišljenje svoje pravne službe.

Osim gore navedenih slučajeva u kojima je državno odvjetništvo obvezno dati pravno mišljenje, Zakon o državnom odvjetništvu propisuje i mogućnost da državno odvjetništvo daje pravno mišljenje na zahtjev državnih tijela ili pravnih osoba koje upravljaju i gospodare nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske kad je to potrebno radi razrješavanja imovinskopравnih odnosa, izvan sudskog rješavanja sporova ili prevencije nastanka sporova.

Državno odvjetništvo u određenim slučajevima može državnim tijelima pružiti i drugu stručnu pravnu pomoć, posebno u slučajevima kad je to potrebno radi zaštite imovine i imovinskih interesa Republike Hrvatske ili zaštite zakonitosti.

U slučajevima kad državno odvjetništvo ocijeni da bi Republika Hrvatska mogla odgovarati za štetu, državno odvjetništvo može na zahtjev pravnih osoba u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ustanovama čiji je Republika Hrvatska osnivač ili suosnivač, kao i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave dati mišljenje o imovinskopравnim odnosima između tih osoba i trećih osoba ili im pružiti stručnu pravnu pomoć.

Davanje pravnih mišljenja u ovim slučajevima pokazalo se posebno korisnim u prevenciji budućih sporova. Bitno je napomenuti da Republika Hrvatska ne odgovara

samo za štetu koju počine njezina tijela, nego u određenim slučajevima može odgovarati i za štetu koju počine i druge pravne osobe koje imaju javne ovlasti kao i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, što je posebno važno u prevenciji međunarodnih sporova i arbitraža koje strani investitori pokreću protiv Republike Hrvatske.

Najveći broj pravnih poslova na koje državno odvjetništvo daje mišljenje po Zakonu o državnom odvjetništvu odnosi se na pravne poslove kojima Republika Hrvatska prodaje nekretnine u svom vlasništvu. Te se nekretnine u pravilu prodaju putem javnog natječaja, a samo iznimno, i to u taksativno navedenim slučajevima kada Zakon o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske dopušta prodaju neposrednom pogodbom.

Državno odvjetništvo u postupku utvrđivanja valjanosti pravnih poslova kojima se raspolaže nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske putem natječaja utvrđuje je li tijelo koje raspolaže nekretninama prethodno utvrdilo je li u interesu Republike Hrvatske raspolagati nekretninama, je li zakonito određena početna cijena te je li zakonito proveden javni natječaj. U slučaju ako je ponovljen natječaj, utvrđuje se je li zakonito snižena početna cijena i dr.

U slučajevima kad se raspolaže nekretninama neposrednom pogodbom ili se nekretnine daruju, državno odvjetništvo utvrđuje jesu li za to ispunjeni uvjeti koje propisuju odredbe članka 25., 28. i 29. Zakona o upravljanju nekretninama i pokretninama u vlasništvu Republike Hrvatske te jesu li kao dokaz da su ispunjeni uvjeti za raspolaganje neposrednom pogodbom, odnosno uvjeti za darovanje dostavljene odgovarajuće isprave.

U postupku davanja pravnih mišljenja o pravnoj valjanosti pravnih poslova državno odvjetništvo nije nadležno ispitivati svrhovitost, odnosno razloge zbog kojih određeno državno tijelo raspolaže nekretninama, nego samo utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti za raspolaganje kao i uvjeti u pogledu postupka, načina raspolaganja, kao i ovlasti tijela za raspolaganje nekretninama.

Državno se odvjetništvo ne može upuštati niti u činjenicu je li cijena koja je utvrđena u ugovoru doista tržišna cijena (osim ako se radi o očiglednoj pogrešci), nego je dužno ispitati je li ovlašteni vještak u propisanom postupku i na način propisan zakonom utvrdio vrijednost nekretnine.

Najveći dio ugovora odnosi se na ugovore o prodaji i ugovore o darovanju. Broj predmeta ugovora o prodaji u blagom je porastu u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje, dok je broj predmeta ugovora o darovanju u znatnom padu. Iako je broj predmeta ugovora o darovanju u stalnom padu, a ako se pogleda broj tih ugovora, može se zaključiti da Republika Hrvatska još uvijek velikim brojem nekretnina raspolaže darovanjem.

13.2.2. Pravna mišljenja po posebnim zakonima

Kao što je naprijed navedeno, državno odvjetništvo, osim po Zakonu o državnom odvjetništvu, daje pravna mišljenja i temeljem niza posebnih zakona.

Tako državno odvjetništvo po Zakonu o poljoprivrednom zemljištu daje pravna mišljenja na nacрте ugovora o prodaji i zakupu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske te na ugovore o zakupu ribnjaka u vlasništvu Republike Hrvatske. Po Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo državno odvjetništvo daje mišljenje na ugovore o prodaji stanova kojima upravljaju Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo graditeljstva, prostornog uređenja i državne imovine. Također državno odvjetništvo daje pravna mišljenja na anekse ugovora o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, uglavnom na zahtjev jedinica lokalne samouprave. U najvećem dijelu radi se o prijevremenoj otplati kupoprodajne cijene stana u slučajevima kad je u osnovnom ugovoru ugovorena dugogodišnja obročna otplata. Nadalje, po Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji državno odvjetništvo daje mišljenje na ugovore o prodaji i darovanju stanova hrvatskim braniteljima. Po Zakonu o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima i Zakonu o područjima posebne državne skrbi državno odvjetništvo daje mišljenje na ugovore o prodaji i ugovore o darovanju stanova i kuća na potpomognutom području. Po Zakonu o lovstvu državno odvjetništvo daje mišljenje na nacрте ugovora o koncesiji i nacрте ugovora o zakupu državnih lovišta.

Po Zakonu o koncesijama, Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama i Zakonu o vodama, državno odvjetništvo daje mišljenje na odluke o namjeri davanja koncesije na koncesijskom dobru, na izmjene ugovora o koncesiji kao i druga mišljenja vezana uz primjenu tih Zakona. Najveći dio pravnih mišljenja odnosi se na ugovore o izmjeni ugovora o koncesiji u pogledu trajanja roka koncesije, a u jednom dijelu i o proširenju obuhvata koncesijskog dobra. Najčešće se radi o slučajevima da koncesionar tvrdi kako je izvršio znatna ulaganja u koncesijsko dobro koja mu se neće moći amortizirati u ugovorenom roku koncesije ili pak namjerava izvršiti nova ulaganja koja su nužna jer ih nameću novi propisi ili tržište.

U slučaju kad koncesionar traži produljenje roka koncesije, državno odvjetništvo zahtijeva da se koncesijska naknada uskladi sa Zakonom o koncesijama te da koncesionar plaća varijabilni dio koncesijske naknade prema prihodu koji ostvaruje na koncesijskom dobru. U slučajevima kad se radi o znatnom produljenju roka koji nije opravdan potrebnim ulaganjima u koncesijsko dobro ili se radi o znatnom proširenju obuhvata koncesijskog dobra, državno je odvjetništvo odbilo dati pozitivno mišljenje jer smatra da se radi o bitnoj izmjeni ugovora te da je u tom slučaju potrebno raspisati novi natječaj.

Kao i u ranijim izvještajnim razdobljima, najveći dio pravnih mišljenja odnosi na Zakon o poljoprivrednom zemljištu. Broj ovih predmeta u znatnom je porastu u odnosu na prethodna izvještajna te je nastavljen trend stalnog rasta ovih predmeta. Mišljenja po Zakonu o poljoprivrednom zemljištu u najvećem se dijelu odnose na ugovore o dugoročnom zakupu poljoprivrednog zemljišta, a manji dio na ugovore o prodaji i ugovore o osnivanju prava služnosti na poljoprivrednom zemljištu.

14. Rad na predmetima zaštite zakonitosti

14.1. Zaštita zakonitosti u kaznenim predmetima

Zahtjev za zaštitu zakonitosti izvanredni je pravni lijek koji, sukladno odredbi članka 509. Zakona o kaznenom postupku, može podići isključivo Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske.

Taj pravni lijek usmjeren je protiv pravomoćnih sudskih odluka donesenih u kaznenom ili srodnom postupku u kojem se podredno primjenjuju odredbe Zakona u kaznenom postupku.

Sukladno članku 509. stavku 1. Zakona o kaznenom postupku taj se pravni lijek može podići ako je povrijeđen zakon, a na temelju članka 509. stavka 2. istog zakona, obvezno će se podići ako je sudska odluka donesena u postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, međunarodnim pravom ili zakonom.

Svrha je ovog pravnog lijeka ispraviti ili samo utvrditi povrede zakona koje su dovele do donošenja bilo koje vrste pravomoćne sudske odluke u kaznenom postupku.

Podizanje ovog pravnog lijeka Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske mogu predlagati stranke ili drugi sudionici u kaznenom postupku, a inicijativa može poteći i iz državnog odvjetništva. Za podizanje ovog pravnog lijeka nije propisan nikakav rok.

U ovom izvještajnom razdoblju Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprimilo je 111 prijedloga za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u odnosu na pravomoćne sudske odluke u kaznenim postupcima. Kako su iz ranijeg izvještajnog razdoblja u radu ostala 92 takva predmeta, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je u 2024. godini radilo na ukupno 203 predmeta, što ne odstupa od broja ovih predmeta iz ranijih godina (prethodne godine ukupno 197 predmeta).

Budući da o zahtjevu za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske te kako je svrha tog pravnog lijeka ispraviti ili utvrditi povrede zakona koje su počinjene pravomoćnim odlukama u kaznenom postupku, on predstavlja važno pravno sredstvo za ujednačivanje sudske prakse i formiranje određenih pravnih stavova.

14.2. Zaštita zakonitosti u prekršajnim predmetima

Odredba članka 220. Prekršajnog zakona propisuje da Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske može podići zahtjev za zaštitu zakonitosti i protiv pravomoćnih sudskih odluka i protiv sudskog postupka koji je prethodio tim odlukama u prekršajnom postupku ako je povrijeđen zakon, s time da se taj pravni lijek ne mora podići premda je povrijeđen zakon ako povreda zakona nije utjecala na pravilnost odluke i ako se ne radi o pravnom pitanju važnom za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.

Kako se u odnosu na zahtjev za zaštitu zakonitosti u prekršajnim predmetima podredno primjenjuju odredbe Zakona o kaznenom postupku koje propisuju podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, sve što je navedeno pod točkom 14.1. o rokovima za podizanje, sudu nadležnom za odlučivanje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti i vrsti sudske odluke, vrijedi i za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u prekršajnom postupku.

Tijekom 2024. godine Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprimilo je 151 prijedlog za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u prekršajnim predmetima, a kako je iz ranijih godina u radu ostalo 70 takvih predmeta, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u ovom je izvještajnom razdoblju radilo na ukupno 221 predmetu. U ovom izvještajnom razdoblju zabilježen je višestruki porast broja inicijativa za podizanje ovog pravnog lijeka u prekršajnim postupcima, budući da je prethodne godine bilo zaprimljeno 58 prijedloga.

Kod ovog izvanrednog pravnog lijeka nužno je ukazati na, po našem mišljenju, neodgovarajuće zakonodavno rješenje.

Naime, na temelju članka 244. Prekršajnog zakona protiv presuda prekršajnog suda donesenih povodom prigovora protiv obveznog prekršajnog naloga nije dopuštena žalba, osim iznimno. Takvim je zakonskim rješenjem u prekršajnom postupku Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske rasterećen odlučivanja o žalbama protiv presuda prvostupanijskih sudova te se tako pravomoćne presude, pod uvjetima propisanim u članku 220. Prekršajnog zakona, mogu pobijati isključivo zahtjevom za zaštitu zakonitosti.

Zbog toga Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprima velik broj inicijativa za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti nezadovoljnih stranaka, uglavnom osuđenika u prekršajnom postupku te u slučaju njihove osnovanosti podiže zahtjev za zaštitu zakonitosti, budući da te povrede nisu mogle biti predmet razmatranja u žalbenom postupku. O takvim zahtjevima za zaštitu zakonitosti odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od tri sudca, a u pretežnom broju slučajeva radi se o kažnjivim radnjama nižeg stupnja pogibeljnosti, kao što su primjerice komunalni prekršaji, nepropisno parkiranje i slično.

Zbog tih bi razloga trebalo razmotriti uvođenje djelotvornog izvanrednog pravnog lijeka u prekršajnom postupku na dispoziciji stranaka koji bi omogućio izvanredno preispitivanje zakonitosti tih pravomoćnih presuda pred Visokim prekršajnim sudom Republike Hrvatske. To bi bio izvanredni pravni lijek ponajprije u rukama osuđenika, kao stranački pravni lijek u pojedinačnim slučajevima, za razliku od zahtjeva za zaštitu zakonitosti kojem je ponajprije dan načelni karakter u pravnim pitanjima važnim za jedinstvenost sudske prakse ili zaštitu ljudskih prava.

14.3. Izvanredno preispitivanje pravomoćne presude

Vezano za rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske u predmetima izvanrednih pravnih lijekova, valja se osvrnuti na rad u predmetima povodom zahtjeva za izvanrednim preispitivanjem pravomoćne presude.

Naime, zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude izvanredni je pravni lijek reguliran odredbama članka 515. do 519. Zakona o kaznenom postupku koji može podnijeti osuđenik koji je pravomoćno osuđen na kaznu zatvora ili maloljetničkog zatvora ili mu je određen prisilni smještaj zbog povreda zakona u slučajevima predviđenim Zakonom o kaznenom postupku ili ako je pravomoćno osuđen u postupku na način koji predstavlja kršenje temeljnih ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, međunarodnim pravom ili zakonom, samo ako se koristio redovitim pravnim lijekom protiv presude (uz propisanu iznimku), i to u roku od mjesec dana od primitka pravomoćne presude.

O ovom izvanrednom pravnom lijeku odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Prvostupanjski sud dostavlja primjerak zahtjeva osuđenika za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude zajedno sa spisom predmeta Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske koji može u roku od 15 dana podnijeti odgovor na zahtjev.

Tijekom 2024. godine Državno odvjetništvo Republike Hrvatske zaprimilo je 249 novih zahtjeva za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude te je zajedno s 8 predmeta iz ranijeg razdoblja imalo u radu ukupno 257 predmeta povodom zahtjeva za ovim izvanrednim pravnim lijekom.

U ovom izvještajnom razdoblju Državno odvjetništvo Republike Hrvatske je u 226 predmeta podnijelo odgovor na zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude.

14.4. Izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne odluke u upravnom sporu

U Narodnim novinama broj 36/24 objavljen je novi Zakon o upravnim sporovima (dalje u tekstu: ZUS/24) koji je na snagu stupio 1. srpnja 2024. kada prestaje primjena Zakona o upravnim sporovima (Narodne novine broj 20/10, 143/12, 152/14, 94/16, 29/17 i 110/21 – dalje u tekstu: ZUS/10).

U prijelaznim i završnim odredbama izričito je navedeno da će se upravni sporovi pokrenuti do dana stupanja na snagu ovog Zakona dovršiti prema odredbama ovog Zakona, a iznimno, upravni sporovi u kojima je zaključena rasprava do dana stupanja na snagu Zakona (1. srpnja 2024.) dovršit će se po odredbama ZUS/10.

Zahtjev za izvanrednim preispitivanjem zakonitosti pravomoćnih sudskih odluka u upravnim sporovima kao izvanredni pravni lijek kojim se pobija pravomoćna odluka upravnog suda ili Visokog upravnog suda Republike Hrvatske bio je reguliran člankom 78. ZUS/10 i o njemu odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske. Stranke u upravnom sporu nisu mogle samostalno podnijeti zahtjev Vrhovnom sudu Republike Hrvatske, već su samo Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske mogle podnijeti prijedlog da zbog povrede zakona podnese zahtjev za izvanrednim preispitivanjem zakonitosti pravomoćnih sudskih odluka.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske isključivo je bilo ovlašteno podnijeti ovaj izvanredni pravni lijek kada je potrebno otkloniti povrede zakona (povrede postupovnog i materijalnog prava) koje su počinjene tijekom upravnog spora, odnosno donošenjem pravomoćnih sudskih odluka u upravnom sporu u pojedinom predmetu.

Rok za podnošenje zahtjeva je šest mjeseci od dana dostave pravomoćne odluke (presude ili rješenja) strankama i počinje teći od dana dostave posljednjoj od svih stranaka u upravnom sporu.

ZUS/24 u članku 139. izričito propisuje da se ovaj zahtjev može podnijeti zbog osobito teške materijalne ili postupovne povrede zakona koja dovodi u pitanje jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni za razliku od ZUS/10 koji je u članku 78. propisivao da se taj pravni lijek može podnijeti zbog povrede zakona.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, kao i do sada, može zahtjev podnijeti Vrhovnom sudu Republike Hrvatske ili na prijedlog stranke u upravnom sporu, ali sada je zakonom propisana dužnost Državnog odvjetništva Republike Hrvatske da o svojoj odluci o prijedlogu stranke obavijesti stranku što je prije moguće, a najkasnije u roku od 90 dana od dana podnošenja prijedloga. Nadalje, izričito je propisano da takva obavijest stranci mora biti obrazložena.

Člankom 141. ZUS/24 propisano je da zahtjev, izravno bez Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, može podnijeti protivna stranka u slučaju ako je državno odvjetništvo bilo stranka u upravnom sporu ili ako je državno odvjetništvo zastupalo tuženika u sporu te ako Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u propisanom roku ne dostavi predlagatelju obavijest o svojoj odluci.

U upravnosudskoj praksi nerijetko se suočavamo s različitom praksom četiriju prvostupanjskih upravnih sudova (Osijek, Rijeka, Split i Zagreb) i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske koji u pojedinim predmetima iste činjenične i pravne osnove donose različite odluke. Ovaj izvanredni pravni lijek osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih građana i pravnih osoba u njegovoj primjeni.

Svrha je podnošenja ovog pravnog lijeka u jedinstvenoj primjeni prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni te osiguranju i usklađivanju sudske prakse upravnih sudova i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u istovrsnim predmetima, ali različitih tužitelja, čime se ostvaruje ustavna funkcija Vrhovnog suda Republike Hrvatske koji osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih sudionika upravnog spora u njegovoj primjeni.

14.4.1. Kretanje predmeta izvanrednog preispitivanja zakonitosti pravomoćnih odluka u upravnom sporu

U 2024. godini svi zaprimljeni zahtjevi odnosili su se na primjenu ZUS/10. Ukupno su zaprimljena 153 prijedloga za podnošenje zahtjeva za izvanrednim preispitivanjem zakonitosti pravomoćnih sudskih odluka.

Tijekom izvještajnog razdoblja u radu su bila ukupno 232 predmeta budući da je 39 predmeta ostalo u radu iz 2023. godine.

U 30 predmeta (16 %) zaključeno je da je prijedlog osnovan te je podignut zahtjev za izvanrednim preispitivanjem pravomoćne sudske odluke, dok je u 153 predmeta (84 %) odbijen prijedlog za podizanje zahtjeva za izvanrednim preispitivanjem zakonitosti pravomoćnih presuda.

Od 193 primljena zahtjeva 97, odnosno 48 % ih se odnosi na odluke ministarstava, a 106, odnosno 52 % na odluke ostalih javnopravnih tijela.

U odnosu na ministarstva protiv čijih je odluka pokrenut upravni spor najveći broj zaprimljenih zahtjeva za podnošenje prijedloga za izvanredno preispitivanje pravomoćne odluke 19 % odnosi se na Ministarstvo financija, 13 % na Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, 12 % na Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, 9 % na Ministarstvo unutarnjih poslova te 47 % na ostala ministarstva.

Zahtjevi za podnošenje ovog izvanrednog pravnog lijeka odnose se na procesne povrede ZUP-a i ZUS-a (13 %), službenička prava (12 %), građenje i prostorno uređenje (11 %), zdravstveno i mirovinsko osiguranje (8 %), porezna i carinska prava (7 %), pravnu problematiku denacionalizacije (4 %), komunalnu i koncesijsku naknadu (3 %), područja javne nabave (2 %) i prava hrvatskih branitelja (2 %), dok se 38 % zahtjeva odnosi na ostala pravna područja.

15. Međunarodna pravna pomoć i pravosudna suradnja u kaznenim predmetima

Tijekom 2024. godine sva državna odvjetništva Republici Hrvatskoj ostvarila su međunarodnu pravnu pomoć (dalje: MPP) i pravosudnu suradnju (dalje: PS) u ukupno 2.052 kaznena predmeta. Na taj način broj te vrste predmeta neznatno je manji (5 %) nego broj istih predmeta u 2023. godini.

U izvještajnoj godini u odnosu na predmete PS pad broja predmeta je 7 %, dok je u odnosu na predmete MPP taj manji od 1 %.

Pritom je potrebno istaknuti kako je i u 2024. godini broj predmeta PS bio znatno veći od broja predmeta MPP. Naime, tih je predmeta 114 % više (u 2023. bilo ih je 131 % više) ili u apsolutnim brojevima 1.399 predmeta PS u odnosu na 653 predmeta MPP.

Takav nerazmjer je, i nadalje, odraz intenzivnije međunarodnopravne kaznene interakcije s nadležnim tijelima država članica EU-a nego s trećim državama, ali, možda čak i u većoj mjeri, postojećeg pravnog okvira. Naime, prema njemu državno je odvjetništvo to koje izdaje i izvršava instrumente PS izdane od strane nadležnih tijela država članica, no ne i ono koje izvršava ili sudjeluje u izvršavanju zamolnica za MPP koje predstavljaju njihove pandane (izručenje i provođenje dokaznih radnji).

Upravo se rad na pružanju tzv. male MPP i na izvršenju europskih istražnih naloga od strane hrvatskih državnih odvjetništva najviše intenzivirao u izvještajnoj godini i bilježi porast od 74 %, odnosno 22 %.

Kako god, korištenje instrumentima MPP i PS postaje neizostavan dio rada državnih odvjetništava na kaznenim predmetima. Prepoznavši taj trend, državno odvjetništvo, u suradnji s Pravosudnom akademijom organizira svake godine redovite cikluse obuka državnoodvjetničkih dužnosnika i savjetnika radi unaprjeđenja služenja tim instrumentima te podizanja svijesti o njihovoj važnosti za učinkovit rad. Na tom su tragu inicirani redoviti godišnji sastanci Odsjeka za MPP i suradnju Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i državnoodvjetničkih dužnosnika županijskih državnih odvjetništava i voditelja Odjela za međunarodnu suradnju i zajedničke istrage USKOK-a, organizirani radi usklađivanja rada i razmjene najboljih državnoodvjetničkih praksi u radu na toj vrsti kaznenih predmeta. Uz to, u najvećem županijskom državnom odvjetništvu, Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu, radi povećanja učinkovitosti u radu na predmetima MPP i PS učinjeni su i organizacijski pomaci. Naime, jedino je u tom Državnom odvjetništvu godišnjim rasporedom poslova⁵ osnovan Odsjek za međunarodnu pravosudnu suradnju i međunarodnu pravnu pomoć sa zadaćom rada i pružanja stručne pomoći u radu na takvim kaznenim predmetima nižim državnim odvjetništvima, kao za i praćenje sudske prakse Suda Europske unije i Europskog suda za ljudska prava. Taj je Odsjek u 2024. godini i ljudski ojačan.

⁵ Zakonom su ustrojene ustrojstvene jedinice nadležne za MPP i PS jedino u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske i u USKOK-u

15.1. Međunarodna pravna pomoć

Predmeti MPP u kaznenim stvarima odnose se, gotovo isključivo, na suradnju s nadležnim pravosudnim tijelima trećih država. Iznimka su ustupi, odnosno preuzimanja kaznenog progona i dostava pismena koji se odnose jednako na treće države kao i na države članice Europske unije. U pravilu, taj se vid međunarodne suradnje odvija putem Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, kao središnjeg tijela.

Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima 2020. – 2024.

	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP
"Mala" MPP	163	53	347	66	327	53	322	75	266	131
Ustup/preuzi manje kaznenog progona	79	88	100	46	91	59	108	92	100	85
Spontana razmjena informacija ⁶									24	18
Suradnja na temelju tužilačkih ugovora ⁷									1	2
Ostali oblici suradnje	15	40	12	9	21	31	25	37	12	14
Ukupno	257	181	459	121	439	143	455	204	403	250

U gornjoj tablici prikazano je kretanje predmeta MPP tijekom posljednjih pet godina u svim prvostupanjskim državnim odvjetništvima. Iz podataka u toj tablici proizlazi da je, nakon što se u 2021. godini broj predmeta u kojima su državna odvjetništva upućivala zamolnice za MPP znatno povećao, u idućim godinama, uključujući i ovu izvještajnu, zadržan na razini od preko 400 predmeta godišnje. S druge pak strane, broj predmeta u kojima su nadležna državna odvjetništva izvršavala zamolnice za MPP u posljednje se dvije godine stalno povećava pa je tako u prošloj godini više od 100 % veći nego u 2021., a za 22 % veći nego u prethodnoj godini.

⁶ S obzirom na to da se ti podatci u ranijim godinama nisu statistički pratili, nisu iskazani u tablici.

⁷ S obzirom na to da se ti podatci u ranijim godinama nisu statistički pratili, nisu iskazani u tablici.

Međunarodna pravna pomoć u kaznenim stvarima u 2024.

	ODO		ŽDO		USKOK		UKUPNO	
	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP	Upućene zamolnice za MPP	Izvršene zamolnice za MPP
"Mala" MPP	177	38	87	89	11	4	266	131
Ustup/preuzimanje kaznenog progona	90	54	11	31	1	1	100	85
Spontana razmjena informacija	12	4	8	12	4	2	24	18
Suradnja na temelju tužilačkih sporazuma	0	0	0	1	1	1	1	2
Ostalo	12	3	1	11	0	0	12	14
Ukupno	291	99	107	144	17	8	403	250

U gornjoj tablici prikazan je broj predmeta MPP raspoređen prema stvarnoj nadležnosti u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2024. Njihova distribucija po razinama i vrstama državnih odvjetništava (prema njihovoj stvarnoj nadležnosti) iz kojih su upućivane odgovara otprilike omjerima predmeta istražnih radnji i predmeta istraga po istom kriteriju nadležnosti, uzimajući pri tome u obzir težinu i ozbiljnost kaznenih djela kojima se bave županijska državna odvjetništva (posebno ona nadležna i za ratne zločine na koje se odnosi više od 1/5 zamolnica) i USKOK, u kojima je međunarodni element stoga i izraženiji.

Gotovo da nema europske države s čijim nadležnim pravosudnim tijelima nadležna državna odvjetništva nisu u 2024. ostvarila neki od vidova MPP. No, za potrebe rada na kaznenim predmetima državna su se odvjetništva obraćala državama, odnosno izvršavala su zamolnice država i na drugim kontinentima (primjerice SAD, UAE, Australija, Brazil, Tanzanija...) Naravno, prednjače države s kojima Republika Hrvatska graniči. Ostvarivanje MPP s tim državama čini 2/3 te vrste predmeta, a najintenzivnija je suradnja s Bosnom i Hercegovinom, Republikom Srbijom i Republikom Slovenijom. Izvan kruga susjednih nam država, ostvarivanje MPP u 2024. bilo je najvećeg obima sa Saveznom Republikom Njemačkom, Austrijom i Švicarskom Konfederacijom.

Instrumenti MPP najčešće se koriste u kaznenim predmetima za kaznena djela protiv imovine (prijevare i krađe). Na tu vrstu kriminaliteta otpada ¼ ostvarene MPP. No, nemali broj MPP odnosi se i na predmete ratnih zločina (nešto više 1/10). Od ostalih vrsta kriminaliteta u kaznenom progonu koji su državna odvjetništva ostvarivala MPP valja još istaknuti gospodarstvena kaznena djela, kaznena djela izazivanja prometnih nesreća u cestovnom prometu, pranje novca, kaznena djela

protiv računalnih sustava, programa i podataka te kaznena djela iz domene kaznenopravne zaštite djece.

Zamolnice za "malu" MPP koja uključuje provođenje dokaznih radnji i uručivanje pismena najviše su se upućivale, odnosno izvršavale radi provođenja dokazne radnje ispitivanja okrivljenika. Značajan je i broj zamolnica koje su se odnosile na pribavljanje različitih podataka (izvadaka iz kaznenih evidencija, o prebivalištu/boravištu okrivljenika odnosno svjedoka, podataka od banaka o računima i njihovim vlasnicima, ali i podataka od internetskih poslužitelja i platformi). U protekloj se godini u 5 slučajeva MPP ostvarivala i zbog zamrzavanja i oduzimanja imovine proistekle i počinjenja kaznenog djela.

Kad je riječ o ustupima, odnosno preuzimanjima kaznenog progona, takva vrsta međunarodne pravne pomoći ostvarivana je u najvećem broju predmeta s Bosnom i Hercegovinom, Republikom Slovenijom te sa Saveznom Republikom Njemačkom (isto kao i 2023. godine). Ustupani su kazneni predmeti, odnosno preuzimani su kazneni progoni najčešće za kaznena djela protiv imovine, kaznena djela kojima se štiti tjelesni ili spolni integritet te za kaznena djela ratnih zločina, pranja novca i protiv računalnih sustava, programa i podataka.

U odnosu na mjesnu nadležnost županijskih državnih odvjetništava, najveći broj zamolnica za „malu“ MPP upućen je s područja Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (39) i županijskih državnih odvjetništava u Osijeku i u Puli (po 30), dok je i najveći broj zamolnica za „malu“ MPP izvršen na područjima Županijskoga državnog odvjetništva u Zagrebu (39) i Županijskog državnog odvjetništva u Rijeci (17).

Gledajući po istom, teritorijalnom principu, najveći broj predmeta drugim državama ustupila su državna odvjetništva s područja, i ove godine, Županijskog državnog odvjetništva u Puli (21) i Županijskoga državnog odvjetništva u Splitu (14). Najveći broj predmeta u kojima je po zamolnicama drugih država preuzet kazneni progon zabilježen je u državnim odvjetništvima s područja Županijskog državnog odvjetništva u Splitu (14) i Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (11).

Na kraju valja navesti da dio županijskih državnih odvjetnika i nadalje drži da najveći izazov kod korištenja instrumenata međunarodne pravne pomoći predstavlja dugotrajnost njezina ostvarivanja. Posebice se to odnosi na kaznene predmete protiv nepoznatih počinitelja kad se podatci o IP adresama ili računalnim podacima traže od Sjedinjenih Američkih Država, a njihova se dostava uglavnom čeka dulje vrijeme. Dugotrajnost postupka po zamolnicama za MPP upućenim trećim državama (u manjoj mjeri državama članicama EU-a) ugrožava zakonom propisane rokove za završetak istrage, odnosno za trajanja istražnog zatvora u istrazi.

Uz to, USKOK kao potencijalnu zapreku u postupanju u predmetima MPP naglašava kako je u jednom predmetu tog Ureda izdan tzv. „TaCA“⁸ nalog Ujedinjenom Kraljevstvu radi izručenja osobe za koju se smatralo da se nalazi na njihovu području. Međutim, od nadležnih tijela Ujedinjenog Kraljevstva zaprimljen je

⁸ EU-UK Trade and Cooperation Agreement

odgovor u kojem ukazuju da ne mogu potvrditi „TaCa“ nalog jer se USKOK, kao tijelo koje ga je izdalo, ne nalazi na popisu ovlaštenih tijela koja su navedena u obavijesti broj 2021/C 55/01 koju je Europska unija dostavila Ujedinjenom Kraljevstvu. Radi učinkovitog kaznenog progona za kaznena djela organiziranog kriminala i korupcije ukazuje se nužnim uvrstiti USKOK na popis tijela koja su ovlaštena izdati „TaCa“ nalog. S navedenim je upoznato i Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije.

15.2. Pravosudna suradnja

Uvodno naglašavamo kako se predmeti PS odnose na suradnju s državama članicama Europske unije koje primjenjuju oblike pravosudne suradnje propisane Zakonom o pravosudnoj suradnji u kaznenim stvarima s državama članicama Europske unije (Narodne novine broj 91/10, 81/13, 124/13, 26/15, 102/17, 68/18, 70/19, 141/20, 18/24 – dalje u tekstu: ZPSKS-EU) i drugim odgovarajućim međunarodnim propisima te na određene oblike pravosudne suradnje s Republikom Islandom, Kraljevinom Norveškom i Ujedinjenim Kraljevstvom Velike Britanije i Sjeverne Irske, u odnosu na koje se podredno primjenjuje ZPSKS-EU.

U donjoj tablici prikazano je kretanje po vrsti predmeta PS tijekom posljednjih pet godina, odnosno od 2020. do 2024. godine.

Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima 2020. – 2024.

	2020.		2021.		2022.		2023.		2024.	
	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja
Europski uhidbeni nalog	43	114	101	105	88	155	102	167	89	210
Europski istražni nalog	216	432	270	411	286	472	388	521	363	641
Ostalo	11	104	0	151	8	102	16	315	6	94
UKUPNO	270	653	371	667	382	729	506	1.003	458	945

Kao što je naprijed već navedeno, u izvještajnoj 2024. godini zabilježen je pad od 7 % ukupnog broja predmeta PS u odnosu na prethodnu 2023. godinu. U odnosu na ukupan broj izdanih europskih uhidbenih naloga i europskih istražnih naloga bilježimo pad (7,8 %), a u odnosu na izvršenje tih oblika PS bilježimo porast (23,8 %). Iz dostupnih je podataka razvidno kako broj izvršenih europskih istražnih naloga i europskih uhidbenih naloga konstantno raste u proteklih 5 godina osim 2021. kada je došlo do laganog pada zbog okolnosti pandemije Covida 19. Što se

tiče izdanih europskih uhidbenih naloga, državna su odvjetništva u izvještajnoj godini izdala manje tih naloga, ali su ih više izvršila (25,7 %), što je zacijelo posljedica ulaska RH u Šengenski prostor jer je razvidno da je najveći broj izvršenih naloga u pograničnim područjima s tzv. trećim državama (Vukovar, Dubrovnik, Slavonski Brod). Broj izdanih europskih istražnih naloga manji je u odnosu na 2023. za 6,3 %, ali je izvršeno 23 % više tog oblika pravosudne suradnje.

U donjoj tablici prikazano je kretanje broja predmeta PS u 2024. godini po vrsti predmeta te stvarnoj nadležnosti.

Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima u 2024. godini

	ODO		ŽDO		USKOK		UKUPNO	
	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja	RH kao država izdavanja	RH kao država izvršenja
Europski uhidbeni nalog	57	0	21	210	11	0	89	210
Europski istražni nalog	283	0	51	641	29	0	363	641
Ostalo	5	0	1	94	0	0	6	94
UKUPNO	379	270	56	733	71	0	458	945

Vezano uz vrstu predmeta potrebno je istaknuti kako je prema izvješćima nižih državnih odvjetništava uočen znatan pad broja "ostalih" predmeta PS, i to za 70 % u odnosu na prethodnu 2023. godinu. Napominjemo kako se pod „ostalim predmetima“ podrazumijevaju drugi oblici PS poput priznanja i izvršenja naloga za osiguranje imovine, naloga za oduzimanje imovine, presuda kojima su izrečene kazne zatvora ili druge mjere lišenja slobode te odluka o novčanim kaznama. U izvješću za 2023. objašnjeno je da je do značajnog porasta u toj godini došlo jer su pojedina općinska državna odvjetništva (Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu, Općinsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici, Općinsko državno odvjetništvo u Novom Zagrebu) u svojim statističkim podacima u 2023. kao posebne predmete iskazivali zaprimljenu svaku sudsku odluku donesenu u postupcima priznanja i izvršenja stranih odluka o novčanim kaznama provedenim sukladno članku 78.a ZPSKS-EU, a u 2024. je metodologija iskazivanja tih podataka promijenjena.

S obzirom na stvarnu nadležnost, najveći broj europskih uhidbenih naloga izdan je od strane Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu (16) i potom Općinskog državnog odvjetništva u Slavonskom Brodu (11) i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (11), dok je najveći broj europskih istražnih naloga također izdan od strane Općinskog državnog odvjetništva u Pazinu (38), Općinskog kaznenog državnog odvjetništva u Zagrebu (32) i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (29).

Time je zabilježen trend smanjenja broja izdanih europskih istražnih naloga i europskih uhidbenih naloga od strane USKOK-a u odnosu na 2023., kada je izdano europskih 18 uhidbenih naloga i 53 europska istražna naloga. To je smanjenje od 44 %, s time da USKOK nije postupao po Uredbi 2018/1805 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o uzajamnom priznanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje u smislu izdavanja Potvrde o zamrzavanju imovine u inozemstvu.

Ukupan broj izdanih europskih istražnih naloga u predmetima općinske nadležnosti (283) manji je od onog 2023. za 6,3 %, što ne ukazuje na neke značajnije promjene u odnosu na taj instrument PS i da je on postao standardni oblik prikupljanja dokaza u predmetima s međunarodnim elementom među državama članicama Europske unije.

U odnosu na mjesnu nadležnost potrebno je istaknuti kako je najveći broj europskih uhidbenih naloga izdan na područjima Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu (16), dok je najveći broj europskih istražnih naloga izdan na područjima Županijskoga državnog odvjetništva u Pula (69) i Županijskoga državnog odvjetništva u Zadru (45).

Najveći broj izvršenih europskih uhidbenih naloga, kao i prethodne godine, zabilježen je na području Županijskoga državnog odvjetništva u Vukovaru (46), te Županijskoga državnog odvjetništva u Dubrovniku (37), a koji je broj predmeta uvjetovan zemljopisnim položajem navedenih državnih odvjetništva, odnosno blizinom državne granice s tzv. trećim državama, a posebno nakon ulaska Republike Hrvatske u Šengenski prostor.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu, kao i u prethodnom izvještajnom razdoblju, i dalje ima najveći broj predmeta izvršenih europskih istražnih naloga (260), pri čemu se broj izvršenih predmeta povećao za 12 % u odnosu na 2023. godinu. Općinsko državno odvjetništvo u Metkoviću izdvaja se kao jedino državno odvjetništvo koje tijekom 2024. godine nije ostvarilo PS s državama članica Europske unije. Također ističemo da je Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu u izvještajnom razdoblju zaprimilo 15 europskih istražnih naloga zbog počinjenih prekršaja, od čega 12 zbog prometnih prekršaja, što je značajno povećanje u odnosu na proteklo razdoblje kada su zaprimili samo jedan takav nalog.

Ističemo da je PS u najvećem dijelu ostvarena s pravosudnim tijelima Savezne Republike Njemačke, Republike Austrije, Republike Slovenije, Češke Republike, Francuske Republike, Mađarske i Talijanske Republike.

Struktura kriminaliteta u kaznenim predmetima PS ostvarene sa zemljama članicama Europske unije jednaka je kao i prethodnih godina. Uglavnom se radi o kaznenim djelima prijevare, pranja novca, računalne prijevare, krađa, teških krađa, prijevare u gospodarskom poslovanju, neovlaštene proizvodnje i prometa drogama, krivotvorenja isprava i dr. Zabilježen je i povećan broj europskih istražnih naloga zbog kaznenih djela sudjelovanja u zločinačkoj organizaciji i pranja novca, najviše u kombinaciji s predikatnim kaznenim dijelom prijevare ili utaje poreza.

Što se tiče dokaznih radnji zatraženih europskim istražnim nalogom, trendovi iz prijašnjih godina se nastavljaju, posebno u pogledu zaprimanja europskih istražnih naloga kojima se traži provođenje više međusobno povezanih dokaznih radnji (npr. pribavljanje podataka o vlasniku bankovnog ili drugog financijskog računa i potom ispitivanje te osobe u svojstvu svjedoka ili čak okrivljenika). Na taj se način izvršavanje europskog istražnog naloga katkad pretvara u provođenje cjelokupne istrage za pravosudno tijelo u državi izdavanja, nakon čega katkad uslijedi i zamolnica za preuzimanje kaznenog progona.

Prilikom izvršavanja europskih istražnih naloga, kao i zaprimanja Upozorenja u Šengenskom informacijskom sustavu (SIS), primijećeno je, kao i prethodnih godina, da su oni manjkavi, bilo da se radi o europskim istražnim nalogima gdje se *de facto* traže radnje iz međunarodne policijske suradnje, bilo da se radi o Upozorenjima koja ne sadržavaju precizne podatke o kaznenom djelu zbog skraćenih činjeničnih opisa, loših prijevoda ili nedostatka informacije o svrsi raspisivanja upozorenja u potražnom sustavu SIS-a. Sve opisano posljedično stvara probleme u izvršenju europskih uhidbenog naloga zbog kratkih zakonskih rokova.

Na ovom mjestu valja istaknuti prijedlog USKOK-a za izmjene ZPSKS-EU da i to posebno državno odvjetništvo bude jedno od državnih odvjetništava nadležnih za izvršavanje europskih istražnih naloga za kaznena djela koja spadaju u njegovu stvarnu nadležnost umjesto, kako je sada, županijskih državnih odvjetništava. Naime, izvršavanjem europskih istražnih naloga od strane USKOK-a olakšao bi se rad na predmetima u kojima USKOK postupa koordinirano s pravosudnim tijelima država članica Europske unije.

U odnosu na „ostale“ predmete PS potrebno je istaknuti sljedeće predmete priznanja i izvršenja naloga za osiguranje imovine/naloga za oduzimanje imovine:

U Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu оформljeno je ukupno osam predmeta koji se odnose na zaprimljene Potvrde o zamrzavanju i jedan predmet koji se odnosi na zaprimljenu Potvrdu o oduzimanju, koji su izdani temeljem Uredbe (EU) 2018/1805 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o uzajamnom priznanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje. Navedeno predstavlja neznatno povećanje (za jednu Potvrdu o zamrzavanju) u odnosu na prošlu godinu.

U odnosu na jedan predmet Republika Austrija izdala je zamolbu koja se odnosi na produljenje već ranije određenih privremenih mjera osiguranja oduzimanja protupravne imovinske koristi na nekretninama okrivljenice, a radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi u iznosu od 5.414.148,71 EUR zbog kaznenog djela utaje počinjene u sastavu zločinačkog udruženja.

Nadalje, Kraljevina Švedska izdala je Potvrdu o zamrzavanju u odnosu na novac i vrijedne predmete u iznosu od 216.230,00 EUR u vezi s kaznenim djelom prijevare. Utvrđeno je da predmeti koji su bili privremeno oduzeti tijekom pretrage doma i drugih prostorija na adresi prebivališta okrivljenika u Republici Hrvatskoj ne pripadaju okrivljeniku niti su od njega oduzeti već od drugog člana kućanstva te je utvrđeno da ti predmeti ne potječu od izvršenja kaznenog djela niti se mogu povezati s tim kaznenim djelom. Kako okrivljenik nije imao drugu imovinu, nije bilo moguće

izvršiti navedeni nalog za osiguranje imovine, o čemu je obaviještena država izdavateljica.

Na temelju zaprimljene Potvrde o zamrzavanju i dostavljenog naloga suda u Francuskoj Republici za privremeno oduzimanje imovine, sud je na prijedlog državnog odvjetništva naložio banci privremenu obustavu izvršenja financijske transakcije u iznosu od 32.754,83 EUR koji se nalazi na bankovnom računu jednog trgovačkog društva, i to zbog kaznenog djela pranja novca i prijevare kao predikatnog kaznenog djela.

Na temelju zaprimljene Potvrde o zamrzavanju i dostavljenog Rješenja suda u Republici Sloveniji kojim se određuje privremeno osiguranje zahtjeva za oduzimanje imovinske koristi u iznosu od 24.319,82 EUR, sud je na prijedlog državnog odvjetništva odredio navedeno privremeno osiguranje zahtjeva na način da je fizičkoj osobi u Republici Hrvatskoj koja je kupila jedan stroj zabranjeno otuđenje ili opterećenje tog stroja, a koji je predmet izvršenja kaznenog djela utaje.

Nadalje, na temelju zaprimljene Potvrde o zamrzavanju i dostavljenog rješenja suda u Republici Sloveniji kojim se određuje produljenje privremenog osiguranja zahtjeva za oduzimanje imovinske koristi, sud je na prijedlog državnog odvjetništva donio rješenje kojim se produljuju privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi na način da se trgovačkom društvu zabranjuje raspolaganje ili opterećenje dionicama drugog trgovačkog društva čiji su imatelji, zbog kaznenog djela pranja novca, a vrijednost protupravne imovinske koristi koja se osigurava je 17.504.000,00 EUR.

Na temelju zaprimljene Potvrde o zamrzavanju i Naloga za zamrzavanje izdanog od suda Kraljevine Belgije, na prijedlog državnog odvjetništva sud je naložio banci da bilo kojoj osobi uskrati raspolaganje novčanim sredstvima na računu jednog trgovačkog društva do iznosa obuhvaćenog nalogom od 1.212.361,72 EUR, zbog kaznenih djela sudjelovanja u zločinačkoj organizaciji, trgovanja ljudima i pranja novca.

Od Savezne Republike Njemačke zaprimljena je Potvrda o zamrzavanju zajedno s rješenjem suda o zapljeni iznosa od 239.000,00 EUR trgovačkom društvu zbog kaznenih djela primanja mita, davanja mita i zlouporabe povjerenja. Na prijedlog državnog odvjetništva sud je odredio privremenu mjeru osiguranja oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom te naložio banci da bilo kojoj osobi uskrati raspolaganje novčanim sredstvima na računu tog trgovačkog društva do iznosa obuhvaćenog nalogom.

Nadalje, zaprimljena je Potvrda o oduzimanju i priležuća pravomoćna presuda suda u Republici Sloveniji kojom se od osuđenika oduzima iznos od 21.900,00 EUR zbog kaznenog djela lihvarstva. S obzirom na to da dostavljena Potvrda o oduzimanju nije sadržavala podatke o bankovnom računu osobe na koji se nalog odnosi, upućen je dopis kojim se traži dostava tog podatka ili ako se tim podatkom ne raspolaže, izdavanje Europskog istražnog naloga radi pribavljanja tog podatka.

U vezi s navedenim pravnim institutom ističemo da je iz Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, predstavnica Radne podskupine za kazneno pravo u

European Judicial Training Network – EJTN-u (Europskoj mreži za pravosudno osposobljavanje) kao moderator sudjelovala u organizaciji seminara s temom „*Economic crimes: Asset Recovery and Confiscation in EU*“ (Gospodarski kriminal: Povrat i oduzimanje imovine u EU-u) – CR/2024/15, održanog u *online* formatu 21. i 22. studenoga 2024. Na navedenom seminaru predavači su prezentirali aktualnosti iz ovog područja s posebnim osvrtom na novu Direktivu (EU) 2024/1260 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o povratu i oduzimanju imovine, u odnosu na koju države članice EU-a trebaju uskladiti svoje zakonodavstvo do 23. studenoga 2026.

U izvještajnom razdoblju Županijsko državno odvjetništvo u Puli zaprimilo je jedan zahtjev za osiguranje imovine radi oduzimanja imovinske koristi od nadležnih pravosudnih tijela Francuske Republike radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi od 13.367,45 EUR, a tražilo se osiguranje oduzimanja imovinske koristi zabranom raspolaganja sredstvima na bankovnom računu uz zahtjev za prijenos navedenog iznosa državi izdavanja.

Također su u tom državnom odvjetništvu zaprimljena četiri zahtjeva za oduzimanje imovinske koristi, i to u visini od 1.866.266,98 EUR iz Republike Slovenije te tri iz Talijanske Republike u visini od 1.142.700,00 EUR, 55.398,07 EUR i 9.269.099,00 EUR. U svim se slučajevima radi o novčanim sredstvima koja su ranije osigurana zbog kaznenih djela zlouporabe položaja i prijave, odnosno porezne prijave. Pravomoćnost je nastupila samo u predmetu u kojem je oduzeto 55.398,07 EUR, međutim, sud je dostavio pravomoćnu presudu Općinskom državnom odvjetništvu u Pazinu, Građansko-upravnom odjelu, radi ovrhe iako su oduzeta novčana sredstva koja su već bila privremeno oduzeta ranijom odlukom suda o zamrzavanju, pa je, prema stajalištu državnog odvjetništva, trebalo samo naložiti doznaku za 50 % oduzetog iznosa Talijanskoj Republici i 50 % prenijeti u državni proračun Republike Hrvatske, sve u skladu s odredbom članka 30. stavka 7. Uredbe (EU) 2018/1805 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje

U Županijskom državnom odvjetništvu u Varaždinu izdan je jedan nalog za osiguranje imovine iz članka 1. stavka 1. točke 3. ZPSKS-EU, kao i potvrda o zamrzavanju novca na bankovnom računu, kojim je od nadležnih pravosudnih tijela SR Njemačke, sve sukladno Uredbi 2018/1805, zatraženo osiguranje novčanih sredstava u ukupnom iznosu od 4.300.000,00 EUR, a koja su vezana uz kazneno djelo pranja novca iz čl. 265. KZ.

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku zaprimilo je nalog Pokrajinskog suda za kaznene stvari u Beču, Republika Austrija, za osiguranjem imovine – dva motocikla zbog kaznenog djela teške krađe, kojim se okrivljenom zabranjuje da otuđi ili optereti te pokretnine.

15.3. Suradnja putem EUROJUST-a i Europske pravosudne mreže (EJN)

Prema podacima iz Godišnjeg izvješća nacionalnog člana Republike Hrvatske pri EUROJUST-u i zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, brojčani pokazatelji za 2024. godinu pokazuju neznatan porast broja predmeta u odnosu na prethodnu 2023. godinu. Naime, u 2024. zaprimljeno je 335 predmeta,

dok je 2023. zaprimljen 331 predmet. Na temelju provedene analize tih podataka može se primijetiti kako je došlo do značajnog smanjenja broja „domaćih zahtjeva“, pa se i po tom pokazatelju 2024. može usporediti s 2022., dok dakle 2023. ipak postaje iznimkom po broju zaprimljenih domaćih predmeta.

U odnosu na „strane zahtjeve“ (kojima se od nadležnih tijela u Republici Hrvatskoj traži pravna pomoć ili suradnja), nastavljen je trend povećanja broja. Dok je 2023. zaprimljeno 107 zahtjeva, tijekom 2024. zaprimljeno ih je 118, što je povećanje od 10,28 %.

Što se tiče zapremljenih premeta iz Republike Hrvatske, u 2023. bilo ih je 74, a u 2024. zaprimljena su 52 domaća zahtjeva, što je smanjenje od 42,31 %.

Kada se analizira struktura zaprimljenih domaćih zahtjeva, onda je razvidno zašto je došlo do tako značajnog smanjenja zaprimljenih zahtjeva. Prije svega se to odnosi na broj zahtjeva zaprimljenih od strane Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (dalje: USKOK). Tako je 2023. zaprimljeno 39 zahtjeva samo iz USKOK-a, dok ih je 2024. zaprimljeno samo 17, što bi bilo smanjenje od čak 56,41 %.

Razlozi za takvo značajno smanjenje odnose se prije svega na broj onih predmeta USKOK-a u kojima se tražilo od pravosudnih tijela Francuske Republike podatke u vezi sa „SKY“ komunikacijom (putem kriptiranih mobilnih uređaja). Početkom 2024. francuske su vlasti sve te podatke organizirali po „nacionalnim paketima“ te su svi takvi podatci dostavljeni državama članicama EU-a. Stoga je prestala potreba za slanjem znatnog broja europskih istražnih naloga, a time i smanjenje broja zahtjeva putem EUROJUST-a.

Nadalje, bilježi se porast broja predmeta od strane županijskih državnih odvjetništava (2023. bilo je 7 zahtjeva, dok ih je 2024. zaprimljeno 9). Posebno je vidljivo povećanje zahtjeva upućenih od strane općinskih državnih odvjetništava (2023. bilo ih je 7, a 2024. zaprimljeno je 11 zahtjeva).

Tijekom izvještajne godine u EUROJUST-u su organizirani koordinacijski sastanci na kojima su sudjelovali predstavnici država izravno uključenih u pojedine predmete. Iz Republike Hrvatske na tim sastancima sudjelovali su predstavnici USKOK-a i uglavnom bi se dogovarali oblici suradnje te „zajednički akcijski dani“ (radi istodobnog i sinkroniziranog postupanja u više država). Primjetno je kako se sve češće sudionici ove vrste sastanaka odlučuju na sudjelovanje putem videokonferencije.

Tijekom 2024. zaključen je prvi Zajednički istražni tim u kojemu sudjeluje USKOK te pravosudne vlasti više drugih država.

Po zahtjevima domaćih tijela Nacionalni član pri EUROJUST-u obraćao se predstavnicima sljedećih država: Njemačka (9); Talijanska Republika (5); Francuska Republika (4); Republika Austrija (3); Kraljevina Švedska (3); Nizozemska (3); Kraljevina Španjolska (3); Republika Slovenija (2); Češka Republika (2); te Irska, Slovačka Republika, Republika Malta, Helenska Republika, Republika Bugarska, Rumunjska, Kraljevina Belgija, Republika Finska i Litva po jedan (1) predmet.

Isto tako, po zahtjevima domaćih tijela, kontaktirani su i predstavnici država izvan EU-a (tzv. „treće zemlje“): Republika Srbija (6) te Bosna i Hercegovina, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Švicarska Konfederacija i Republika Crna Gora, Republika Turska i Narodna Republika Kina po jedan (1) predmet.

Što se tiče „kataloga“ kaznenih djela u ovim predmetima, radi se o sljedećim kaznenim djelima: terorizam, neovlaštena proizvodnja i promet drogama, zločinačko udruženje, prijevara, ubojstvo, ratni zločin, pranje novca, zlorabab položaja i ovlasti, nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, krivotvorenje isprave, zlorabab povjerenja u gospodarskom poslovanju i teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta. Ovdje je važno pojasniti da se u EUROJUST-u predmeti koji se zaprimaju unose u CMS (*Case Management System*) koji je dizajniran prema „katalogu kaznenih“ iz Uredbe o EUROJUST-u. To ne odgovara uvijek nazivima kaznenih djela iz hrvatskog Kaznenog zakona, slijedom čega će eventualno biti potrebno razmotriti dodatan način prikupljanja podataka za buduća izvješća.

Tako su pojedina državna odvjetništva izdvojila određene predmete u kojima je ostvarena suradnja s Nacionalnim predstavnikom u EUROJUST-u, što je u bitnome doprinijelo učinkovitom rješavanju odgovarajućih kaznenih predmeta u smjeru izvršenja domaćih ili inozemnih zamolnica i instrumenata PS.

U tekućoj godini Županijsko državno odvjetništvo u Splitu u četiri je predmeta EUROJUST-a za Saveznu Republiku Njemačku, Mađarsku, Republiku Sloveniju i Kraljevinu Švedsku tražilo podatke za fizičke osobe vezane uz određeni kazneni postupak i kaznena djela, odnosno o tijeku postupka priznavanja strane sudske odluke, nadalje o izvršavanju kazne zatvora, potom obavijest o odluci protiv okrivljene strane državljanke te o statusu predmeta. Također je na identičan način u jednom predmetu predstavnik Kraljevine Danske tražio podatak o iskustvima u kršenju uredbe REMIT. U tri je predmeta nacionalni predstavnik Republike Hrvatske pri EUROJUST-u prosljedio europski istražni nalog na nadležno postupanje.

Tijekom 2024. Županijsko državno odvjetništvo u Velikoj Gorici zaprimilo je putem EUROJUST-u europski istražni nalog izdan od strane nadležnog pravosudnog tijela Litve radi dostave podataka vezano za terorističku skupinu *Sturmjäger Division*, a čiji su članovi bili i djeca protiv koje se vodio kazneni postupak u predmetu tog državnog odvjetništva zbog kaznenih djela iz članka 101. stavak 1. i 2. i članka 103. u vezi s člankom 97. stavak 1. točke 1., 2. i 7. Kaznenog zakona. Traženi su podatci pribavljeni i sve je dostavljeno izdavatelju tog naloga. U tri predmeta putem predstavnika u EUROJUST-u provedena je razmjena informacija o statusu predmeta.

USKOK je u izvještajnom razdoblju u ukupno 12 predmeta posredstvom EUROJUST-a ostvario suradnju radi koordiniranog postupanja nadležnih pravosudnih tijela više država, razmjene informacija s nadležnim pravosudnim tijelima drugih država, kao i zbog optimizacije postupanja u provođenju izdanih europskih istražnih naloga u državama članicama Europske unije. Kao i prethodnih godina, suradnja putem EUROJUST-a u velikoj je mjeri doprinijela brzini i učinkovitosti postupanja u predmetima USKOK-a.

Posebno se ističe da je u izvještajnom razdoblju posredstvom EUROJUST-a u jednom predmetu USKOK-a došlo do pridruživanja zajedničkom istražnom timu s više europskih država.

U izvještajnom je razdoblju u jednom predmetu USKOK-a ostvarena međunarodna suradnja putem kontaktne točke Europske pravosudne mreže (EJN) radi utvrđivanja i kontaktiranja odgovarajućeg nadležnog tijela u Republici Sloveniji.

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je tijekom 2024. godine u jednom slučaju vezano za pribavljanje podataka od bankovnog sustava Litve kontaktiralo predstavnika Republike Hrvatske u EUROJUST-u, što je u mnogome ubrzalo pribavljanje zatraženih podataka. Općinsko državno odvjetništvo u Rijeci tijekom izvještajnog je razdoblja ostvarilo pravosudnu suradnju putem EUROJUST-a, povodom zahtjeva i upita nadležnih pravosudnih tijela Kraljevine Španjolske i Kraljevine Danske.

U Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu i podređenim općinskim državnim odvjetništvima ostvarena je značajna suradnja s Nacionalnim predstavnikom EUROJUST-a te se ukazuje na odličnu suradnju, uspješnu koordinaciju i brz protok informacija po pojedinim predmetima.

Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu u 2024. imalo je u radu 4 predmeta u kojima je izdan europski istražni nalog te je potom zbog žurnosti zatražena pomoć i suradnja EUROJUST-a radi prosljeđivanja izdanih europskih istražnih naloga pravosudnim tijelima Kraljevine Španjolske, Savezne Republike Njemačke, Češke Republike i Nizozemske. Naime, svi izdani nalozi odnosili su se na jedan predmet tog državnog odvjetništva zbog kaznenog djela neovlaštene proizvodnje i trgovine drogama iz članka 190. stavka 2. Kaznenog zakona. U navedenim europskim istražnim nalogima tražena je tajna istraga, i to dokazne radnje koje podrazumijevaju prikupljanje dokaza u stvarnom vremenu, neprekidno i tijekom određenog razdoblja, odnosno tajno praćenje i tehničko snimanje te tehničko presretanje telekomunikacija.

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu u 2024. imalo je u radu 31 predmet u kojem je ostvarena suradnja putem Nacionalnog predstavnika RH pri EUROJUST-u radi izvršenja zaprimljenih europskih istražnih naloga, europskih uhiđenih naloga i naloga za zamrzavanje, a to su bili kazneni predmeti u kojima su instrumenti pravosudne suradnje izdani radi vođenja kaznenog postupka protiv počinitelja gospodarskih i imovinskih kaznenih djela te u jednom slučaju protiv počinitelja kaznenih djela krijumčarenja ljudi, krivotvorenja dokumenata iz područja socijalnog zakonodavstva, pranja novca i ilegalnog zapošljavanja osoba, sve u sastavu zločinačke organizacije. U navedenim predmetima zatraženo je žurno pribavljanje podataka o bankovnim i drugim financijskim podacima, identifikacija osoba koje imaju pretplatu na određene IP adrese, identificiranje i ispitivanje počinitelja kaznenih djela te svjedoka, kao i razne vrste provjera. Navedena suradnja je ostvarena s Francuskom Republikom, Saveznom Republikom Njemačkom, Talijanskom Republikom i Republikom Slovenijom, Kraljevinom Belgijom, Kraljevinom Španjolskom i Republikom Austrijom, dok su se ostali predmeti odnosili na Republiku Mađarsku, Portugalsku Republiku, Češku Republiku i Republiku Cipar.

Na području mjesne nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Bjelovaru tijekom 2024. ostvarena je suradnja putem EUROJUST-a u predmetu Općinskog državnog odvjetništva u Bjelovaru, gdje je zbog predugog čekanja na izvršavanje ranije upućenih europskih istražnih naloga te izostanka izravne komunikacije s nadležnim državnim odvjetništvom u Saveznoj Republici Njemačkoj posredstvom EUROJUST-a poslana zamolnica za zahtjevom za dostavu podatka o stadiju postupka koji je vođen zbog kaznenog djela prijevare protiv dvojice okrivljenika te podatak o eventualno donesenim državnoodvjetničkim i sudskim odlukama. Nacionalni član Republike Hrvatske pri EUROJUST-u uputio je nadležno državno odvjetništvo da izda novi europski istražni nalog, a nakon što je to učinjeno, nadležno njemačko pravosudno tijelo dostavilo je traženu dokumentaciju, na temelju koje je dovršena istraga te podignuta optužnica protiv jednog od navedenih okrivljenika.

U Županijskom državnom odvjetništvu u Dubrovniku tijekom izvršenja jednog europskog istražnog naloga koji je upućen od strane nadležnih tijela Savezne Republike Njemačke uključio se EUROJUST radi ubrzavanja postupka.

Nadalje, u kaznenom predmetu koji se vodio zbog kaznenog djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz članka 246. stavak 1. i 2. Kaznenog zakona upućen je europski istražni nalog Češkoj Republici radi ispitivanja okrivljenika koji prebiva u toj državi. Prije provedbe zatraženo je od kontaktne točke EJN u Češkoj Republici dostavljanje podataka o nadležnom tijelu za provedbu te radnje.

Tijekom provedbe europskog istražnog naloga Kraljevine Švedske kojim je zatraženo ispitivanje svjedokinje videokonferencijom u kaznenom predmetu zbog spolnog uznemiravanja kontaktiran je EUROJUST kako bi se utvrdili nužni tehnički podatci važni za provođenje dokazne radnje ispitivanja svjedoka.

Tijekom 2024. Županijsko državno odvjetništvo u Varaždinu radi koordinacije postupanja u tri predmeta s međunarodnim elementom ostvarilo je e-mail komunikaciju županijske državne odvjetnice u Varaždinu i nacionalnog člana Hrvatske kod EUROJUST-a, sve kroz razmjenu informacija i provjeru podataka u evidencijama (na traženje nadležnih pravosudnih tijela Kraljevine Danske, zbog kaznenog djela pranja novca, i Republike Mađarske, zbog kaznenih djela teške krađe), kao i olakšavanje MPP u kaznenim stvarima izvršenjem zamolnice Republike Slovenije za priznanje strane presude i izvršenje kazne (zbog kaznenog djela krađe).

U 2024. Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru imalo je u radu jedan predmet koji se odnosio na suradnju putem EUROJUST-a, a koji se odnosio na pribavljanje podataka o mogućim kaznenim postupcima protiv jednog trgovačkog društva, odgovorne osobe francuskog državljanina.

Zaključno se ističe da EUROJUST predstavlja veliku pomoć i podršku kod izvršavanja i izdavanja europskih istražnih naloga i drugih oblika međunarodne pravne pomoći i pravosudne suradnje.

Zamjenik županijske državne odvjetnice u Varaždinu, imenovan osobom za kontakt s EJN, ukupno je u 5 predmeta poduzeo radnje u svrhu olakšavanja

uspostave neposrednih kontakata između domaćih pravosudnih tijela i nadležnih pravosudnih tijela drugih država članica u izvršenju odluka pravosudnih tijela. Uputio je upite u svih pet predmeta, i to Republici Srbiji u svrhu izvršavanja zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć ispitivanjem okrivljenog, Republici Irskoj i Saveznoj Republici Njemačkoj, u svrhu izvršavanja zamolnica dostavom rješenja o provođenju istrage, Švicarskoj Konfederaciji radi izvršavanja zamolnice pribavljanjem podataka o bankovnim računima te Republici Malti radi izvršavanja europskog istražnog naloga pribavljanjem podataka o bankovnim računima.

U Županijskog državnog odvjetništva u Puli postoji kontakt osoba EJN putem koje je u 15 slučajeva uspostavljena suradnja radi izvršenja izdanih i zaprimljenih europskih istražnih naloga i zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć za potrebe Županijskog državnog odvjetništva u Puli, ali i za potrebe podređenih državnih odvjetništava. U većini slučajeva radilo se o provjeri statusa izvršenja izdanih europskih istražnih naloga u odnosu na države članice, najviše Savezna Republika Njemačka (4), Talijanska Republika (3) i Nizozemska (2) te po jedan kontakt s Francuskom Republikom i Republikom Latvijom. Također su vršene provjere statusa zamolnica za MPP u Republici Srbiji (2), Republici Sjevernoj Makedoniji (1) i Kneževini Lihtenštajn (1). Suradnja je bila u svim slučajevima uspješna, a odgovori su dostavljeni u kratkom roku.

U Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu u jednom predmetu općinske nadležnosti kontaktirana je kontaktna točka EJN iz tog Županijskog državnog odvjetništva radi ubrzanja postupka i dostave podataka iz Poljske, čemu je potom vrlo brzo i udovoljeno. U devet predmeta u županijskoj nadležnosti postupala je kontakt osoba tog odvjetništva od čega u pet dolaznih zahtjeva, a u četiri odlazna zahtjeva. U jednom predmetu oduzimanja imovine požareno je, a u tri predmeta privremenog osiguranja tražena je dostava dodatnih obavijesti. U jednom predmetu odgovoreno je traženju stranog tijela, a u 4 preostala predmeta radilo se o dostavljanju obavijesti o tijeku postupaka i odlukama. Najčešće je predmetno ostvarivano s Kraljevinom Nizozemskom te Saveznom Republikom Njemačkom.

Tijekom 2024. održana su dva regionalna sastanka kontakt osoba EJN na kojima je sudjelovalo više kontakt osoba, i to u lipnju u Vukovaru o pravosudnoj suradnji s drugim državama članicama EU-a, posebno kod financijskih istraga i krijumčarenja ljudi, a u rujnu u Skopju, Sjeverna Makedonija – za zemlje Zapadnog Balkana i zemlje EU-a o prekograničnoj suradnji tih zemalja i zemalja članica EU-a kod istraga kaznenih djela pranja novca.

15.3.1. Međunarodna suradnja

I tijekom 2024. godine Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i podređena državna odvjetništva nastavila su aktivno sudjelovati u radu univerzalnih i regionalnih međunarodnih organizacija i njihovih tijela, strukovnih međunarodnih organizacije te razvijati i jačati bilateralnu suradnju s tužiteljstvima drugih država.

Kad je riječ o međunarodnim organizacijama, dužnosnici Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i nižih državnih odvjetništava sudjelovali su u radu tijela i mreža osnovanih u okviru Europske unije (Povjerenstva za izbor glavnog europskog tužitelja i europskih tužitelja, Mreže za genocid, ratne zločine i zločine

protiv čovječnosti Konzultativnog foruma glavnih državnih tužitelja država članica EU), Vijeća Europe (GRECO, MONEYVAL, Konferencija stranaka Varšavske konvencije, T-CY, Odbor stručnjaka za oduzimanje imovinske koristi – PC-RAC), Ujedinjenih naroda (sudjelovanje u pripremi i obrani Četvrtog periodičnog izvješća o primjeni Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima pred Odborom za ljudska prava UN-a, MENELAS radne skupine Barcelonske konvencije) Regionalne Antikorupcijske Inicijative (RAI) u svojstvu njezina predsjednika te Međunarodnog udruženja tužitelja (IAP) u svojstvu člana izvršnog odbora. Nadalje, predstavnici državnog odvjetništva sudjelovali su u III. krugu GRECO evaluacije Republike Kazahstan te su kao članovi delegacije Republike Hrvatske sudjelovali na sastancima i pripremali izvješća za Zajedničku grupu FATF-a, za Radnu skupinu OECD-a protiv podmićivanja u II. krug evaluacije Republike Hrvatske te za Četvrti evaluacijski posjet stručne skupine za suzbijanje trgovanja ljudima Vijeća Europe (GRETA).

Tijekom izvještajne 2024. godine ostvarena je i bilateralna suradnja s državnim tužiteljima i državnim odvjetnicima iz drugih država te tužiteljskih tijela međunarodnih organizacija. Tako je održan sastanak Glavne državne odvjetnice Republike Hrvatske s državnom odvjetnicom Republike Slovenije te sastanci Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske s glavnim tužiteljem Tužilaštva BiH, glavnom europskom tužiteljicom, glavnim tužiteljem Republike Albanije, vrhovnim državnim tužiteljem Crne Gore te glavnim tužiteljem Republike Azerbajdžan. Na potonjem je potpisan Sporazum o suradnji između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda glavnog tužitelja Republike Azerbajdžan.

15.3.2. Suradnja s Uredom zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Državno odvjetništvo, kao i sva državna tijela, sukladno članku 10. Uredbe o Uredu zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava (Narodne novine broj 18/12 i 84/18), dužno je surađivati sa zastupnikom i njegovim Uredom, omogućiti mu nesmetan rad te mu učiniti dostupnim sve relevantne činjenice i isprave potrebne za uredno obavljanje poslova zastupanja pred Europskim sudom za ljudska prava (dalje u tekstu: ESLJP), dok je u postupku izvršenja presuda ESLJP-a dužno obavijestiti Ured zastupnika o mogućim mjerama izvršenja i surađivati sa zastupnikom u konačnom utvrđivanju prikladnih mjera izvršenja i njihovoj implementaciji.

U izvještajnom razdoblju Državno odvjetništvo Republike Hrvatske na traženje Ureda zastupnika dostavilo je dva očitovanja o postupanju državnog odvjetništva u građanskim predmetima pred domaćim sudovima, u kojima je nadležno državno odvjetništvo zastupalo Republiku Hrvatsku, kao i relevantnu dokumentaciju. U podnesenim zahtjevima podnositelji su istaknuli povredu članka 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (zbog neodgovarajućih uvjeta smještaja u zatvorskim ustanovama), članka 6. Konvencije (zbog prekomjerne duljine trajanja parničnog postupka) te povredu članka 13. Konvencije (zbog neučinkovitosti domaćih pravnih sredstava u vezi s prigovorom o neodgovarajućim uvjetima smještaja u zatvorskim ustanovama).

Nadalje, u izvještajnom razdoblju, vezano za kaznene predmete, Državno je odvjetništvo Republike Hrvatske na traženje Ureda zastupnika dostavilo pet očitovanja povodom pokrenutih postupaka pred ESLJP-om po zahtjevima fizičkih osoba protiv Republike Hrvatske zbog navodnih povreda članka 2. Konvencije (pravo na život), članka 3. Konvencije (zabrana mučenja, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja), članka 5. Konvencije (pravo na slobodu i sigurnost) i članka 6. Konvencije (pravo na pošteno suđenje).

Dostavljanjem očitovanja, a prije donošenja odluke ESLJP-a, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske po potrebi nastavlja suradnju s Uredom zastupnika. Naime, postupci koji su pokrenuti pred ESLJP-om često su dugotrajni te se tijekom njihova trajanja razvija kontinuirana suradnja između Ureda zastupnika i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske. Stoga se, bilo na traženje Ureda zastupnika bilo samoinicijativno, Uredu zastupnika dostavljaju dodatna očitovanja i relevantna dokumentacija, osobito u slučajevima bitnih promjena i prikupljenih novih saznanja u postupcima pred nadležnim državnim odvjetništvima za koje se procijeni da su važni za zastupanje Republike Hrvatske u pojedinim postupcima koji su u tijeku pred ESLJP-om. U izvještajnom razdoblju dostavljena su dodatna očitovanja u tri predmeta koja se tiču građanskih postupaka, kao i četiri dodatna očitovanja koja se odnose na kaznene predmete.

Sukladno članku 46. Konvencije, svaka država u odnosu na koju je ESLJP utvrdio povredu dužna je izvršiti presudu, a kroz postupak nadzora izvršenja tih presuda, koji provodi Odbor ministara Vijeća Europe, utvrđuju se konkretne radnje koje se na domaćoj razini mogu poduzeti kako bi se adekvatno ispravila određena povreda ljudskih prava. Stoga Državno odvjetništvo Republike Hrvatske posvećuje posebnu pozornost analiziranju konačnih presuda ESLJP-a protiv Republike Hrvatske u kojima je utvrđena povreda konvencijskog prava zbog propusta u postupanju Državnog odvjetništva na domaćoj razini. Osim toga, u takvim slučajevima, na traženje Ureda zastupnika, Državno odvjetništvo kroz preliminarne upitnike dostavlja svoje prijedloge vezano za poduzimanje prikladnih individualnih i općih mjera kojima se nastoji osigurati otklanjanje povrede u konkretnom predmetu i osiguranje da se takve povrede ne ponavljaju u sličnim situacijama. S tim u vezi, tijekom izvještajnog razdoblja Državno odvjetništvo Republike Hrvatske dostavilo je Uredu zastupnika ukupno četiri preliminarne upitnika (dva za građanske i upravne predmete te dva za kaznene predmete).

Međutim, kako pojedini nadzori izvršenja presuda ESLJP-a protiv Republike Hrvatske traju dulje vrijeme, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske redovito dostavlja Uredu zastupnika obrazložene podneske u kojima obavještava o napretku i rezultatima državnoodvjetničkih radnji potrebnih za učinkovito izvršenje pojedinih presuda ESLJP-a, a čije je provođenje započeto tijekom ranijih izvještajnih razdoblja.

Također, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske po potrebi daje sugestije ili primjedbe na nacrt akcijskog plana ili akcijskog izvješća koje mu dostavi Ured zastupnika te u okviru svoje nadležnosti sudjeluje u poduzimanju mjera izvršenja, a ujedno dva predstavnika Državnog odvjetništva Republike Hrvatske sudjeluju u Stručnom savjetu za izvršenje presuda i odluka ESLJP-a.

Tijekom izvještajnog razdoblja nastavljeno je održavanje radnih sastanaka između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda zastupnika, osobito u vezi s izvršenjem presuda ESLJP-a u kojima je utvrđena povreda prava uhićenih osoba i osoba koje izdržavaju kaznu zatvora zbog neodgovarajućih, odnosno ponižavajućih uvjeta u hrvatskim zatvorima. Problematika neodgovarajućih uvjeta smještaja u zatvorskim ustanovama bila je raspravljena i na održanom radnom sastanku u Kaznionici u Lepoglavi u veljači 2024., na kojem su, uz predstavnike Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i nižih državnih odvjetništava, sudjelovali i zastupnici Republike Hrvatske pred ESLJP-om sa svojim suradnicima, predstavnici Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, upravitelji kaznionica i zatvora te predstavnici drugih tijela zatvorskog sustava Republike Hrvatske.

Održavanje ovakvih sastanaka doprinosi boljem razumijevanju specifičnih povreda utvrđenih od strane ESLJP-a i konkretiziranju mogućih mjera izvršenja u okviru nadležnosti pojedinih tijela na domaćoj razini, s ciljem popravljavanja i sprječavanja daljnjih sličnih povreda.

Tijekom izvještajnog razdoblja i nadalje se posebna pozornost poklanjala postupanjima u predmetima po presudi *M. H. i dr. protiv Hrvatske* iz 2021., koja se odnosi na migrante i *Statileo* grupa predmeta, koja se tiče povreda prava vlasnika stanova u kojima žive zaštićeni najamnici, jer se izvršenje tih presuda nalazi u pojačanom nadzoru Odbora ministara Vijeća Europe te je s tim u vezi Državno odvjetništvo Republike Hrvatske pravodobno dostavljalo Uredu zastupnika sve potrebne podatke iz svoje nadležnosti radi učinkovitog i ažurnog izvršenja ovih presuda.

Ujedno, kao dobar primjer suradnje između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda zastupnika ističe se inicijativa koju je Ured zastupnika dostavio Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, a koja se odnosila na zamolbu Odjela za izvršenje presuda ESLJP-a Vijeća Europe za suradnju i pomoć sudcima i tužiteljima iz Sjeverne Makedonije, vezano za problematiku izvršenja presuda ESLJP-a u kojima je utvrđena povreda članka 5. Konvencije zbog propusta kod donošenja odluka o određivanju i /ili produljenju istražnog zatvora. S obzirom na to da je Republika Hrvatska imala uspješno zatvorene nadzore nad izvršenjem presuda ESLJP-a u kojima je bila utvrđena povreda članka 5. Konvencije, pri čemu su mjere izvršenja poduzete od strane hrvatskih sudova i državnog odvjetništva ocijenjene kao učinkovite, Odjel za izvršenje presuda ESLJP-a Vijeća Europe zamolio je da svoju dobru praksu učinimo dostupnom kolegama Sjeverne Makedonije, za potrebe izvršenja općih mjera u presudama ESLJP-a protiv njihove države zbog povrede prava na slobodu i sigurnost. S tim u vezi dva predstavnika u ime Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, zajedno s predstavnikom u ime Visokog kaznenog suda Republike Hrvatske, održali su u svibnju 2024. prezentaciju namijenjenu sudcima i tužiteljima Sjeverne Makedonije na kojoj je, između ostalog, dan praktičan pregled mjera pomoću kojih je u Republici Hrvatskoj zatvoren nadzor nad izvršenjem presuda ESLJP-a u kojima su utvrđeni propusti domaćih nadležnih tijela kod određivanja i produljenja istražnog zatvora.

Sukladno Zakonu o državnom odvjetništvu (Narodne novine broj 67/18 i 21/22) u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske i u županijskim državnim odvjetništvima određene su osobe za praćenje sudske prakse ESLJP-a koje pružaju

pomoć u pravilnoj primjeni propisa i sudske prakse ESLJP-a relevantne za rad državnog odvjetništva, a radi kvalitetnog i pravilnog zastupanja Republike Hrvatske, odnosno postupanja i rada u konkretnim predmetima. Voditelj Odsjeka za međunarodnu pravnu pomoć i suradnju Državnog odvjetništva Republike Hrvatske održao je u prosincu 2024. sastanak s državnoodvjetničkim dužnosnicima koji su u svojim županijskim državnim odvjetništvima određeni kao osobe za praćenje europskih propisa i sudske prakse Suda Europske unije i ESLJP-a. Na sastanku su razmotrena aktualna pitanja u vezi s pružanjem pomoći u pravilnoj primjeni propisa i sudske prakse Suda Europske unije i ESLJP-a radi unaprjeđenja rada te je ujedno naglašena potreba za dobrom suradnjom s Uredom zastupnika i dostavljanja kvalitetnih očitovanja za potrebe dijela postupka pred ESLJP-om u kojem se odlučuje o osnovanosti određenog zahtjeva podnesenog protiv Republike Hrvatske, ali i u fazi nadzora nad izvršenjem presuda ESLJP-a u kojima je utvrđena povreda koja ulazi u nadležnost Državnog odvjetništva.

Imajući u vidu da je sudska praksa ESLJP-a sastavni dio sustava Konvencije koju je u svom svakodnevnom radu u obvezi primjenjivati i državno odvjetništvo, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske redovito obavještava niža državna odvjetništva o svim važnijim presudama i odlukama ESLJP-a koje su važne za rad državnog odvjetništva u građansko-upravnim i kaznenim predmetima kao i o drugim objavljenim bitnim publikacijama Ureda zastupnika.

Kako je za potpuno i pravilno razumijevanje konvencijskih standarda nužno stalno stručno usavršavanje u tom području, savjetnici i zamjenici u državnim odvjetništvima u 2024. su sudjelovali na više radionica u organizaciji Pravosudne akademije na temu konvencijskog prava. Posebno se ističe da je predstavnik državnog odvjetništva u suradnji s predstavnikom Ureda zastupnika vodio radionicu koja se tiče načela *ne bis in idem* u praksi ESLJP-a.

Ujedno, na Stručnom skupu državnih odvjetništava, kaznenih odjela, obrađena je tema „Novija praksa Europskog suda za ljudska prava s naglaskom na utvrđene propuste državnih odvjetništava u provođenju učinkovite istrage, dok je na Stručnom skupu državnih odvjetništava, građansko-upravnih odjela, jedna od izloženih i raspravljenih tema bila i tema „Zakonske izmjene i promjena sudske prakse u izvršenju presuda Europskog suda za ljudska prava.“

15.4. Suradnja na temelju Protokola/Memoranduma

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske s nizom inozemnih tužiteljskih organizacija ima potpisane protokole, odnosno sporazume o državnoodvjetničkoj suradnji.⁹ Kad je riječ o radu na kaznenim predmetima, glavna svrha tih sporazuma

⁹ Sporazum o suradnji između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda glavnog tužitelja Republike Azerbajdžan, Memorandum o suglasnosti Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Ureda glavnog tužitelja Egipta, Protokol Državnog odvjetništva Republike Hrvatske s Tužiteljstvom Bosne i Hercegovine o suradnji u progonu počinitelja ratnih zločina, Memorandum o suradnji Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Generalnog tužiteljstva Ruske Federacije, Sporazum o suradnji Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Vrhovnog tužilaštva Republike Koreje, Sporazum Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Vrhovnog državnog tužilaštva Crne Gore o suradnji i progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, Sporazum Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida, Protokol Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Tužiteljstva/Tužilaštva Bosne i Hercegovine o suglasnosti u

je razmjena podataka u svrhu kaznenog progona kaznenih djela ratnih zločina, organiziranog kriminala i drugih oblika teškog kriminala. Ti protokoli/sporazumi ne mogu biti temelj za pribavljanje dokaza na području Republike Hrvatske, odnosno drugih država, već isključivo za pribavljanje obavijesti i podataka koji su važni za kazneni progon.

I premda su takvi protokoli/sporazumi zaključeni i s nekim tužiteljskim organizacijama izvan područja jugoistočne Europe, njihova je primjena najintenzivnija u radu na predmetima ratnih zločina i predmetima organiziranog kriminala koji imaju doticaja s državama u okružju: Bosnom i Hercegovinom, Republikom Srbijom i Crnom Gorom. A najagilnija hrvatska državna odvjetništva koja ih u svojem radu primjenjuju su USKOK i četiri županijska državna odvjetništva (u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu) specijalizirana za progon počinitelja kaznenih djela ratnih zločin.

Upravo su stoga Uskok i naprijed navedena županijska državna odvjetništva ona državna odvjetništva koja su i u 2024. godini najčešće tražila, odnosno pribavljala podatke na temelju protokola/sporazuma. Ukupno su primijenjeni u 40 slučajeva od kojeg se broja 38 odnosi na kaznena djela ratnih zločina, a 2 na kaznena djela korupcije. Od toga su broja s Tužiteljstvom Bosne i Hercegovine suradnju ostvarili u 10 slučajeva, a s Tužilaštvom za ratne zločine Republike Srbije u 30 slučajeva.

I dok državna odvjetništva suradnju s Tužiteljstvom Bosne i Hercegovine ocjenjuju kvalitetnom, suradnju s Tužilaštvom za ratne zločine Republike Srbije ocjenjuju manje kvalitetnom jer ona postoji kada se naš zahtjev odnosi na dostavljanje podataka o prebivalištu okrivljenika ili činjenici smrti, dok je u ostalim slučajevima suradnja izrazito usporena ili izostaje (Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku), odnosno u 2 predmeta (od 9) u kojima je, usprkos slanju višestrukih požurnica, samo djelomično odgovoreno našem traženju, a u 1 predmetu, bez obzira na požurnice, uopće nije odgovoreno na naše traženje (Županijsko državno odvjetništvo u Splitu).

Od ostalih državnih odvjetništava još su samo županijska državna odvjetništva u Puli, Slavonskom Brodu i Varaždinu u svojem radu postupala po protokolima/sporazumima. U četiri se slučaja radilo o suradnji s nadležnim tužiteljstvima u Bosni i Hercegovini, a jednom o suradnji s Vrhovnim javnim tužilaštvom Republike Srbije u odnosu na kaznena djela gospodarstvenog kriminala i zlouporabe opojnih droga.

ostvarivanju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala, Memorandum Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Vrhovnog državnog tužioca Republike Crne Gore o suglasnosti u ostvarivanju i unaprjeđenju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala zaključen između, Memorandum Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Republičkog javnog tužilaštva i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije o suglasnosti u ostvarivanju i unaprjeđenju međusobne suradnje u borbi protiv svih oblika teškog kriminala, Memorandum o Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i Odjela za ratne zločine protiv čovječnosti i ratne zločine Ministarstva pravosuđa Kanade suglasnosti o provedbi i promicanju uzajamne suradnje u pogledu ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida

15.5. Primjeri dobrih praksi

U odnosu na predmete koje možemo izdvojiti kao primjere kvalitetne i uspješne prakse izdvaja se postupanje USKOK-a, županijskih državnih odvjetništava u Varaždinu, Splitu i Zagrebu.

U većem broju predmeta USKOK-a potrebna je stalna i učinkovita suradnja sa specijaliziranim državnim odvjetništvima drugih država. U tu su svrhu tijekom 2024. u Crnoj Gori održana dva sastanka specijaliziranih državnih odvjetnika nadležnih za borbu protiv organiziranog kriminala s područja zapadnog Balkana na kojem su sudjelovali i predstavnici USKOK-a. Na navedenom sastanku razmijenjena su iskustva u vezi s načinima prikupljanja dokaza zabilježenih na platformama za kriptiranu komunikaciju, pravnim izazovima s kojima se u svom radu na konkretnim predmeti susreću, postojećoj praksi i pristupu problemima kao i planovima za predstojeće korake u radu.

U kaznenom predmetu Županijskog državnog odvjetništva u Varaždinu korišteno je više instrumenata MPP i PS. Radi se o predmetu zbog osnovane sumnje u počinjenje kaznenih djela protiv gospodarstva, pranjem novca iz članka 265. stavka 1., 2. i 5. Kaznenog zakona, u kojem su, nakon što su putem Uprave kriminalističke policije, Policijskog nacionalnog ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Službe gospodarskog kriminaliteta i korupcije, Nacionalne kontaktne točke za podnošenje zahtjeva i razmjenu podataka u svrhu traganja i utvrđivanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom (ARO ured) te zamolnica i europskih istražnih naloga, upućenih i izdanih 2023., pribavljeni podatci o bankovnim računima okrivljenih u inozemstvu, upućena je zamolnica Bosni i Hercegovini za određivanje privremenih mjera zamrzavanja novčanih sredstava na bankovnim računima I. okrivljenog do iznosa od 4.300.000,00 €, te je izdan nalog za zamrzavanje novčanih sredstava po bankovnim računima II. okrivljene do iznosa od 4.300.000,00 €. U sljedeća dva predmeta, u svrhu ispitivanja svjedoka tijekom istrage, izdan je europski istražni nalog, dostavljen na izvršenje Republici Austriji, te je upućena zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć Švicarskoj Konfederaciji. Nadalje, izdani su i Saveznoj Republici Njemačkoj dostavljeni europski istražni nalozi za ispitivanje oboje okrivljenih.

Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu u izvještajnoj godini najveći broj predmeta PS, odnosno europskih uhidbenih naloga i europskih istražnih naloga, izdalo je u kaznenim predmetima zbog kaznenog djela računalne prijevare iz članka 271. stavka 1. i 2. Kaznenog zakona, a što se može povezati s osnivanjem Specijalizirane grupe za računalni kriminalitet u državnom odvjetništvu i sve većem broju kaznenih predmeta protiv računalnih sustava, programa i podataka te sve boljoj educiranosti kadra ovog državnog odvjetništva o važnosti rada na takvim predmetima.

Općinsko kazneno državno odvjetništvo u Zagrebu u jednom predmetu je Litvi uputilo jedan europski istražni nalog u kojemu je bila navedena naznaka „žurno“ zbog prikrivanja ili uništavanja dokaza, a koji je nalog izdan u predmetu protiv nepoznatog počinitelja te su europskim istražnim nalogom zatraženi bankovni podatci i informacije o bankovnim i drugim financijskim računima te informacije o bankovnom i drugom financijskom poslovanju, a zbog kaznenog djela računalne prijevare iz članka

271. stavka 1. Kaznenog zakona te da je država izvršiteljica ovom državnim odvjetništvu tražene podatke dostavila u roku od tjedan dana od dana izdavanja europskog istražnog naloga, a koji su podatci potom korišteni u daljnjim izvidima ovog državnog odvjetništva.

U Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu valja istaknuti dva predmeta u kojima se primjenom instrumenata PS nastojalo doći do odlučnih dokaza za kazneni progon počinitelja kaznenih djela pranja novca.

Tako od Republike Poljske zaprimljen europski istražni nalog zbog sumnje da je ukrajinski državljaniin kao odgovorna osoba trgovačkog društva iz Poljske počinio kazneno djelo pranja novca. Navedeno je da je to trgovačko društvo imalo više bankovnih računa u Poljskoj, na koje su zaprimane uplate s inozemnih bankovnih računa iz Republike Hrvatske, Talijanske Republike i Kraljevine Norveške. U europskom istražnom nalogu tražile su se informacije o četiri bankovna računa koja pripadaju trgovačkim društvima osnovanim u Zagrebu, Splitu, Dubrovniku i Rijeci, koji podatci su pribavljeni, dok je u odnosu na tri bankovna računa utvrđeno da su u međuvremenu zatvoreni. Tražilo se i ispitivanje odgovornih osoba tih društava u svojstvu svjedoka. U vezi s navedenom provjerom utvrđeno je da su osnivači i odgovorne osobe tih trgovačkih društava jedino strani državljani, i to u odnosu na jedno trgovačko društvo državljanka Ukrajine, u odnosu na dva državljani Češke Republike i u odnosu jednog državljanina Kraljevine Norveške, a koji nemaju u Republici Hrvatskoj ni prebivalište ni boravište, već imaju prebivališta u državama čiji su državljani, niti su imali reguliran status stranca u Republici Hrvatskoj, dok je za ukrajinsku državljanku u dva navrata evidentiran ulazak i izlazak iz Republike Hrvatske. Također, po policiji su izvršene terenske provjere na adresama sjedišta tih društava u Republici Hrvatskoj i utvrđeno je da na tim adresama navedena trgovačka društva ne postoje te stoga nije bilo moguće ispitati odgovorne osobe tih trgovačkih društava u svojstvu svjedoka.

Nastavno, od Portugalske Republike zaprimljen je europski istražni nalog zbog sumnje da je počinjeno kazneno djelo pranja novca na način da su s jednog portugalskog bankovnog računa u više navrata transferirani novčani iznosi, i to iznos od 88.912,00 EUR na račun jednog trgovačkog društva u Hong Kongu, dva transfera u iznosima od 246.124,00 EUR i 238.966,00 EUR na račun jednog trgovačkog društva u Republici Hrvatskoj i tri transfera u ukupnom iznosu od 514.588,99 EUR na račun drugog trgovačkog društva u Republici Hrvatskoj, a za ovaj zadnji iznos iz liste prometa traženog računa nisu bile vidljive te transakcije. Navedena dva trgovačka društva iz Hrvatske koja se navode u portugalskom europskom istražnom nalogu ista su trgovačka društva od ukupno četiri koja se navode u prethodnom poljskom europskom istražnom nalogu. Konkretno se radilo o trgovačkom društvu osnovanom u Rijeci, čija je odgovorna osoba gore spomenuta ukrajinska državljanka, a drugo društvo je osnovano u Splitu. Za navedena trgovačka društva pribavljeni su zatraženi bankovni podatci, dok se zatraženo ispitivanje odgovornih osoba kao osumnjičenika nije moglo provesti jer odgovorne osobe nisu dostupne u Republici Hrvatskoj.

U nadležnosti Županijskog državnog odvjetništva u Splitu izdvaja se rad po zamolnici za pružanje međunarodne pravne pomoći Ureda državnog odvjetništva u Rotterdamu, Nizozemska, u kaznenom predmetu protiv državljanina Nizozemske zbog kaznenog djela pranja novca i dr. u kojem je Ured državnog odvjetnika u

Rotterdamu 17. siječnja 2024. uplatio u proračun Republike Hrvatske iznos od 291.293,33 EUR na ime oduzete imovinske koristi, a nastavno na pravnu pomoć koju je u navedenom kaznenom predmetu pružalo Županijsko državno odvjetništvo u Splitu i Općinsko državno odvjetništvo u Splitu, te ustup kaznenog progona Nizozemskoj protiv istog okrivljenika. Predmetno je realizirano sukladno ranijem dogovoru predstavnika EUROJUST-a Republike Hrvatske i Nizozemske.

15.6. Suradnja s Uredom europskog javnog tužitelja (EPPO)

Uredbom Vijeća (EU) 2017/1939 o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja EPPO (dalje u tekstu: Uredba o EPPO-u) od 20. studenoga 2017. (Službeni list EU L 283/1 od 31. listopada 2017.), osnovan je Ured europskog javnog tužitelja kao neovisno pravosudno tijelo Europske unije zaduženo za kazneni progon počinitelja kaznenih djela protiv financijskih interesa Europske unije određenih Direktivom (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima te kaznenih djela koja su s njima neodvojivo povezana (dalje u tekstu: PIF Direktiva).

Ured europskog javnog tužitelja (dalje u tekstu: EPPO – *European Public Prosecutor Office*) započeo je s radom 1. lipnja 2021. sukladno Provedbenoj odluci Komisije (EU) 2021/856 od 25. svibnja 2021. (Službeni list EU L 188/100 od 28. svibnja 2021.) i time postao funkcionalan u izvršavanju svoje nadležnosti sada u 24 sudjelujuće države članice Europske unije: Austriji, Belgiji, Bugarskoj, Cipru, Češkoj, Finskoj, Francuskoj, Grčkoj, Hrvatskoj, Italiji, Litvi, Luksemburgu, Malti, Nizozemskoj, Njemačkoj, Portugalu, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji, Španjolskoj, Latviji, Estoniji, Poljskoj i Švedskoj.

U Republici Hrvatskoj Zakonom o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2017/1939 o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) (Narodne novine broj 146/2020, dalje u tekstu: Zakon o provedbi Uredbe) ustrojen je Odjel delegiranih europskih tužitelja koji djeluje u sastavu Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (USKOK-a).

Odnos EPPO-a i nacionalnih tijela kaznenog progona utemeljen je na načelu lojalne suradnje i Uredbom propisanom sustavu (po)dijeljene nadležnosti (*shared competence*) između EPPO-a i nacionalnih tužiteljskih tijela u suzbijanju kaznenih djela koja utječu na financijske interese Unije, uz pravo EPPO-a na preuzimanje predmeta (*right of evocation*).

Nadležnost EPPO-a (materijalna) određena je člankom 22. i člankom 25. stavak 2. i 3. Uredbe.

Člankom 22. stavak 1. Uredbe o EPPO-u propisano je da je EPPO nadležan za kaznena djela koja utječu na financijske interese Unije koja su predviđena u PIF Direktivi kako je provedena u nacionalnom pravu, bez obzira na to bi li se to kažnjivo postupanje s nacionalnim pravom moglo kvalificirati kao druga vrsta kaznenog djela. U pogledu kaznenih djela iz članka 3. stavka 2. točke (d) Direktive (prijevара koja štetno utječe na financijske interese Unije, u odnosu na prihod koji proizlazi iz vlastitih sredstava na temelju PDV-a, kažnjivom se smatra svaka radnja ili

propuštanje koji su počinjeni u prekograničnim sustavima prijevara), EPPO je nadležan samo ako su radnje ili propuštanja počinjeni s namjerom povezani s državnim područjem dviju ili više država članica i ako su uzrokovali ukupnu štetu od najmanje 10 milijuna eura.

Stavkom 2. istog članka Uredbe propisano je da je EPPO nadležan i za kaznena djela u vezi sa sudjelovanjem u zločinačkoj organizaciji ako je u središtu kriminalnih aktivnosti takve organizacije počinjenje nekog od kaznenih djela iz stavka 1., kao i za svako drugo kazneno djelo koje je neodvojivo povezano s kažnjivim djelom iz stavka 1. (stavak 3. Uredbe).

S druge strane EPPO ni u kojem slučaju nije nadležan za kaznena djela povezana s nacionalnim izravnim porezima, uključujući kaznena djela koja su s njima neodvojivo povezana (stavak 4. Uredbe).

U pogledu nadležnosti valja istaknuti odredbu članka 25. stavak 2. kojim je ograničena nadležnost EPPO-a na način da ako je kaznenim djelom iz članka 22. Uredbe prouzročena ili bi mogla biti prouzročena šteta financijskim interesima Unije u iznosu manjem od 10.000,00 EUR, EPPO može izvršavati svoju nadležnost samo ako predmet ima posljedicu na razini Unije zbog koje je potrebno da EPPO provede istragu ili ako postoje razlozi za sumnju da su kazneno djelo počinili dužnosnici ili drugi službenici Unije ili članovi institucija Unije.

Također treba istaknuti kako je odredbama članka 25. stavka 3. a) i b) Uredbe propisano da se EPPO uzdržava od izvršenja svoje nadležnosti u pogledu svih djela iz njegove materijalne nadležnosti ako je najviša sankcija predviđena nacionalnim pravom jednaka ili blaža od sankcije za neodvojivo povezano kazneno djelo, osim ako se tim kaznenim djelom doprinijelo počinjenju kaznenog djela iz materijalne nadležnosti EPPO-a. Jednako tako, EPPO ne izvršava svoju nadležnost ako šteta prouzročena ili bi mogla biti prouzročena financijskim interesima Unije kaznenim djelom iz materijalne nadležnosti EPPO-a nije veća od štete drugoj žrtvi.

U svrhu ostvarenja načela lojalne suradnje ističe se važnost postupanja sukladno odredbama čl. 24. st. 1. i 2. te st. 8. Uredbe o obvezi međusobnog izvješćivanja bez nepotrebne odgode od strane nadležnih tijela država članica o svakom kažnjivom postupanju ili kaznenom djelu u pogledu kojeg bi EPPO mogao izvršavati svoju nadležnost, ali i od strane EPPO-a ako sazna za moguće počinjenje kaznenog djela izvan njegove nadležnosti.

Tako su u skladu s odredbom članka 24. stavak 1. Uredbe nadležna tijela država članica dužna obavijestiti EPPO o svakom kažnjivom postupanju na štetu financijskih interesa EU-a počinjenih nakon 20. studenoga 2017., koje je moguće podvesti pod članak 22. i članak 25. stavak 2. i 3. Uredbe.

S druge strane, u skladu s odredbom članka 24. stavak 8. Uredbe, ako EPPO sazna za moguće počinjenje kaznenog djela koje je izvan njegove nadležnosti, bez nepotrebne odgode o tome obavješćuje nadležno nacionalno tijelo te mu prosljeđuje sve relevantne dokaze. Pored toga, člankom 25. stavkom 5. Uredbe propisano je da EPPO bez nepotrebne odgode obavješćuje nadležna nacionalna tijela o svakoj odluci o izvršavanju svoje nadležnosti ili uzdržavanju od njezina izvršavanja. Nadalje,

prema članku 26. stavku 7. Uredbe EPPO je dužan bez nepotrebne odgode obavijestiti nacionalno tijelo o svakoj odluci o pokretanju istrage.

Budući da je Uredbom propisana uska materijalna i vremenski ograničena nadležnost EPPO-a, državna odvjetništva imaju u radu veći broj predmeta formiranih povodom sumnje na počinjenje kaznenih djela kojima je došlo i do ugroze financijskih interesa EU-a.

Kao i prethodne, i ovu izvještajnu godinu obilježila je intenzivna komunikacija između EPPO-a i Državnog odvjetništva Republike Hrvatske kao centralnog tijela unutar državnoodvjetničke organizacije zaduženog za komunikaciju sukladno odredbama Zakona o provedbi Uredbe o EPPO-u.

Tijekom 2024. godine u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske formirana su 123 predmeta (u odnosu na 115 predmeta u 2023. godini) koji se odnose na moguću nadležnost EPPO-a. Radi se o predmetima koji su osnovani povodom obavijesti redovitih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta dostavljenih Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske sukladno uputi Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (kojom su jasno propisani kriteriji o obvezi obavješćivanja EPPO-a prema Uredbi, struktura te obavijesti kao i obveza državnih odvjetništava da kontinuirano provode analizu svih predmeta iz moguće nadležnosti EPPO-a) te predmetima formiranim povodom informacija dostavljenih Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske od strane EPPO-a i njihova traženja informacija od Državnog odvjetništva Republike Hrvatske te informacija – podnesaka zaprimljenih od drugih podnositelja.

Redovita državna odvjetništva i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta tijekom 2024. godine dostavili su Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske obavijesti o formiranju 34 predmeta (u odnosu na 18 predmeta iz prethodne izvještajne godine) koji bi se odnosili na moguću nadležnost EPPO-a, od kojih je 26 predmeta (u odnosu na njih 12 u 2023. godini) dostavljeno EPPO-u po propisanoj proceduri radi provođenja postupka verifikacije.

Od dostavljenih 26 obavijesti o predmetima iz moguće nadležnosti EPPO-a, EPPO je donio odluku o preuzimanju 12 predmeta, dok je u odnosu na 13 predmeta donio odluku o njihovu nepreuzimanju, a u jednom predmetu EPPO je donio odluku o nepokretanju istrage. U predmetima koje EPPO nije preuzeo nadležna državna odvjetništva nastavila su s postupanjem, uz obvezu da, sukladno članku 27. stavku 7. Uredbe, izvijeste EPPO ako se tijekom izvida prikupe dokazi i nove činjenice koje bi EPPO-u mogle dati razloge za preispitivanje svoje odluke o nepreuzimanju predmeta.

U odnosu na preostale dostavljene obavijesti u 8 predmeta provedena je analiza do tada prikupljenih podataka te je od strane Državnog odvjetništva Republike Hrvatske utvrđeno kako nisu ispunjeni uvjeti iz Uredbe, pa su rad na tim predmetima nastavila nadležna državna odvjetništva uz obvezu dostavljanja podataka o postupanju i meritornoj državnoodvjetničkoj odluci.

U odnosu na informacije – prijave drugih podnositelja, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske u pravilu ih dostavlja na postupanje nadležnim državnim

odvjetništvima, koja, ako po izvršenim provjerama i izvidima utvrde da se radi o predmetima iz moguće nadležnosti EPPO-a, Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske dostavljaju obavijest po članku 24. stavku 2. Uredbe.

Tijekom izvještajne 2024. godine Državno odvjetništvo Republike Hrvatske povodom traženja EPPO-a dostavilo je informacije u 10 predmeta, dok je EPPO sukladno članku 24. stavak 8. Uredbe Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske dostavio zaprimljene prijave – informacije za koje su ocijenili kako nisu u njihovoj nadležnosti, povodom kojih je formirano 49 predmeta (u odnosu na 71 predmet u 2023. godini) koje su dostavljene na postupanje nadležnim državnim odvjetništvima.

Pored toga, EPPO je, sukladno odredbi članka 26. stavak 7. Uredbe, dostavio obavijest o pokretanju istrage u 21 predmetu (dok je prethodne 2023. godine dostavio 19 takvih obavijesti).

Komunikacija između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i EPPO-a je profesionalna i odvija se razmjenom informacija i održavanjem konzultativnih sastanaka.

Zaključno se može navesti da se suradnja između Državnog odvjetništva Republike Hrvatske i EPPO-a ostvaruje sukladno Uredbi o EPPO-u, Zakonu o provedbi Uredbe i Zakonu o kaznenom postupku.

16. Nadzor nad radom i postupanjem nižih državnih odvjetništava

16.1. Vrste nadzora

Stručno, kvalitetno, ažurno i ujednačeno postupanje državnih odvjetništava nužno je za uspješno i pravilno funkcioniranje državnih odvjetništava. Zakonit, pravilan i pravodoban rad pojedinih državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika te državnoodvjetničkih savjetnika bitan je preduvjet za predlaganje imenovanja novih državnih odvjetnika i zamjenika, za njihovo napredovanje, ali i razrješenje u onim slučajevima kada je to nužno kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje državnog odvjetništva. Stoga se u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, ali i u nižim državnim odvjetništvima, iznimna važnost pridaje nadzornoj djelatnosti, koja se provodi kroz razne vidove praćenja rada, pregleda rada te kontrole ispravnosti rada.

Zbog važnosti ove aktivnosti, u Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, u Uredu Glavnog državnog odvjetnika, ustanovljen je Odsjek za unutarnji nadzor, koji provodi nadzor nad radom nižih državnih odvjetništava, prati njihov rad kroz mjesečna i godišnja izvješća, vodi mjesečnu i godišnju statistiku, koordinira i sudjeluje u pregledima cjelokupnog rada područnih državnih odvjetništava te skrbi o stručnom usavršavanju dužnosnika i drugih zaposlenika. U slučaju uočenih poremećaja u radu državnih odvjetništava Odsjek za unutarnji nadzor provodi izvanredne potpune ili djelomične preglede rada tih odvjetništava radi utvrđivanja i otklanjanja uzroka koji su doveli do poremećaja u radu. Odsjek za unutarnji nadzor prati rad županijskih državnih odvjetništava u vezi s nadzorom i pregledom općinskih državnih odvjetništava i vođenjem godišnje i mjesečne evidencije o radu državnih odvjetništava te na osnovi praćenja rada i pregleda državnih odvjetništava Odsjek za

unutarnji nadzor daje prijedloge Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske za poboljšanje rada državnih odvjetništava općenito i rješavanje teškoća u radu pojedinih državnih odvjetništava. Konačno, Odsjek za nadzor Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, sukladno članku 28.a Zakona o uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, postupa po prigovorima podnositelja prijave protiv odluke Kolegija Ureda, koji je njihov prigovor na rješenje o odbačaju ocijenio neosnovanim.

Polazeći od zakonom propisanog hijerarhijskog ustroja državnog odvjetništva, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske posebno nadzire, prati i usmjerava rad nižih državnih odvjetništava te provodi preglede rada županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, a po potrebi i preglede rada općinskih državnih odvjetništava, dok županijska državna odvjetništva obavljaju preglede rada i nadziru rad podređenih općinskih državnih odvjetništava.

Značajan dio nadzorne funkcije ostvaruje se i kroz preglede rada pojedinih državnih odvjetnika, zamjenika ili savjetnika prilikom prijave na oglas za premještaj ili za imenovanje na mjesto državnog odvjetnika ili zamjenika državnog odvjetnika.

Iznimno važan segment praćenja rada nižih državnih odvjetništava predviđen je i Zakonom o državnom odvjetništvu, koji propisuje obvezu nižih državnih odvjetništava da višem državnom odvjetništvu, odnosno Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske dostavlja izvješća o radu na posebno važnim i složenim predmetima.

Osim toga, uvid u cjelokupan rad na pojedinačnom predmetu ostvaruje se i kroz rad na drugostupanjskim predmetima, koji se osnivaju temeljem podnesenih žalbi državnog odvjetnika ili okrivljenika i odgovora na žalbu protiv presude i drugih odluka prvostupanjskih sudova, kao i putem rada na predmetima povodom izvanrednih pravnih lijekova, a posebno zahtjeva za zaštitu zakonitosti. Na taj način više državno odvjetništvo stječe cjelovit uvid u rad na predmetu, upoznaje se s eventualnim nedostacima i propustima u radu te o uočenom izvješćuje niže državno odvjetništvo.

Jedan od važnih oblika nadzora i praćenja rada, s naglaskom na brojčane pokazatelje, provodi se i kroz izradu i dostavljanje mjesečnih, tromjesečnih i godišnjih statističkih izvješća, koja svojim ustrojem i strukturom podataka koji se dostavljaju omogućuju kvalitetan uvid u rad svakog državnog odvjetništva te u rad i opterećenost pojedinog državnog odvjetnika i zamjenika.

Važan doprinos praćenju i neposrednom uvidu u rad državnih odvjetništava u cjelini te pojedinih državnih odvjetnika, zamjenika državnih odvjetnika ili državnoodvjetničkih savjetnika ima i CTS (*Case Tracking System*), odnosno informacijski sustav za praćenje predmeta u državnom odvjetništvu, a koji se sustavno razvija i unaprjeđuje.

Jedan od vidova nadzora predstavlja i rad na predstavkama i pritužbama građana, koje građani mogu podnositi neposredno državnom odvjetništvu, odnosno višem državnom odvjetništvu, kao i u propisanim slučajevima putem Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, no i drugim tijelima.

Osim nadzorne uloge, jednaku važnost ima i instruktivna djelatnost, koja je nužno povezana s nadzorom, a sastoji se od davanja uputa i smjernica za postupanje, dostavljanja pisanih obrazloženih dopisa o propustima ili pogreškama uočenima u radu na predmetima te davanjem uputa za njihovo otklanjanje.

S obzirom na gore navedene brojne modalitete provođenja nadzora, u nastavku se daje poseban osvrt u odnosu na neke od najvažnijih oblika nadzora.

16.1.1. Predmeti povodom pravnih lijekova

Postupanje u predmetima povodom redovitih ili izvanrednih pravnih lijekova jedan je od važnih oblika provođenja nadzora nad radom nižih državnih odvjetništava, jer se kroz taj oblik nadzora stječe cjelovit uvid u rad nižeg državnog odvjetništva u konkretnim predmetima, i to u odnosu na ažurnost u postupanju, odnosno poštivanje zakonskih i instruktivnih rokova. iskazanu stručnost u radu, ali i pokazanu stručnost i kvalitetu rada u pojedinom predmetu.

Nastavno na raniju praksu u postupanju viših državnih odvjetništava u žalbenom postupku, koja je davala bitan uvid u rad nižih državnih odvjetništava, stupanjem na snagu Zakona o područjima i sjedištima sudova 1. travnja 2015., kojim su za odlučivanje o žalbama protiv presuda općinskih sudova u kaznenim predmetima određeni svi županijski sudovi, posljedično čemu pojedino županijsko državno odvjetništvo više ne postupa samo po žalbama protiv odluka općinskih sudova sa svoga područja, nego i općinskih sudova iz cijele Republike Hrvatske, takvom načinu postupanja prilagođeno je i provođenje nadzorne djelatnosti županijskih državnih odvjetništava. Sukladno članku 342. Poslovnika državnog odvjetništva, državno odvjetništvo koje postupa po pravnim lijekovima, o uočenim nedostacima u radu dužno je izvijestiti državno odvjetništvo koje je nadređeno državnom odvjetništvu koje je postupalo pred sudom povodom odluke kojeg se odlučuje u žalbenom postupku.

O svim primjedbama utvrđenima u postupku povodom žalbi vodi se posebna evidencija koja se uzima u obzir kod donošenja ocjene o radu državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika. Također se na redovitim sastancima ukazuje na uočene nedostatke u radu te se po potrebi daju smjernice za poboljšanje rada u svim stadijima državnoodvjetničkog postupanja.

Kada se ima u vidu iznimna brojnost drugostupanjskih predmeta osnovanih povodom redovitih pravnih lijekova protiv prvostupanjskih odluka sudova, jasno je da se radom na tim predmetima dobiva značajan uvid u rad nižih državnih odvjetništava općenito, ali i u rad na pojedinom predmetu, što doprinosi poboljšanju kvalitete i ujednačivanju postupanja nižih državnih odvjetništava.

16.1.2. Pregledi rada nižih državnih odvjetništava

Pregledi rada nižih državnih odvjetništava, koje provode nadređena im viša državna odvjetništva, daju uvid u sve segmente rada u tom državnom odvjetništvu, od rada uprave, pojedinih odjela i odsjeka, materijalnih i organizacijskih uvjeta i slično. Svrha je i cilj ovih pregleda da državno odvjetništvo koje je obavilo pregled

upozori niže državno odvjetništvo na nezakonitosti i nepravilnosti koje su uočene u postupanju, a koje je ono dužno otkloniti te da ujednači postupanje unutar državnih odvjetništava.

Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, s obzirom na zakonom propisan hijerarhijski ustroj, obavlja pregled rada županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, a ako ocijeni potrebnim, i rada pojedinog općinskog državnog odvjetništva.

Županijska državna odvjetništva obavljaju pregled rada općinskih državnih odvjetništava na svom području barem jednom u dvije godine, a po potrebi i djelomične preglede rada.

U izvještajnoj godini, sukladno odlukama Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske provelo je pregled rada Županijskog državnog odvjetništva u Šibeniku te Općinskog državnog odvjetništva u Šibeniku, pregled rada Županijskog državnog odvjetništva u Zadru i Općinskog državnog odvjetništva u Zadru, pregled rada Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku te pregled rada Županijskog državnog odvjetništva u Rijeci.

Tijekom 2024. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku provelo je pregled rada Općinskog državnog odvjetništva u Osijeku, a Županijsko državno odvjetništvo u Varaždinu pregled rada općinskih državnih odvjetništva iz svoje nadležnosti.

Osim ove vrste pregleda, redovito se provode pregledi rada državnih odvjetnika, zamjenika državnog odvjetnika i savjetnika u situacijama kada se prijave na oglas za premještaj ili imenovanje na mjesto državnog odvjetnika ili zamjenika, a pregledava se rad u razdoblju od dvije godine koje prethodi prijavi na oglas za imenovanje ili premještaj.

Do sada su u državnim odvjetništvima redovito obavljani neposredni pregledi rada, pregledom spisa predmeta navedenih u odlukama Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske te dolaskom u prostorije pregledavanog državnog odvjetništva, no CTS sustav pruža i nove mogućnosti nadzora rada državnih odvjetništava i rada zamjenika te savjetnika, jer omogućuje neposredan uvid u rad pojedinog državnog odvjetništva i svakog rješavatelja te daje mogućnost praćenja opterećenosti, ažurnosti, uspješnosti, kvalitete odluka, pismena, poduzetih radnji i slično. Osim toga, CTS sustav daje prikaz podataka o ispunjenju okvirnih mjerila i uspješnosti u prvostupanjskom i žalbenom postupku, koji podatci su relevantni za ocjenjivanje državnih odvjetnika i omogućuju kvalitetno praćenje rada pojedinog rješavatelja, ali i državnih odvjetništava.

16.1.3. Predstavke i pritužbe

Građani (fizičke i pravne osobe) podnositelji prijave, žrtve, oštećenici i okrivljenici imaju zakonom propisano pravo podnošenja predstavki i pritužbi na rad i postupanje općinskih i županijskih državnih odvjetništava i Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, koje dostavljaju neposredno nadležnom državnom odvjetništvu ili Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske, Ministarstvu

pravosuđa i uprave, Hrvatskom saboru – pojedinim odborima, Predsjedniku Republike Hrvatske, Vladi Republike Hrvatske ili pravobraniteljicama.

Pravo na podnošenje pritužaba i predstavki i dobivanja na njih odgovora propisano je u članku 206.a, članku 206.b, članku 206.c stavak 2. i 3. Zakona o kaznenom postupku, članku 7. Zakona o državnom odvjetništvu, a to je i ustavno pravo propisano člankom 46. Ustava Republike Hrvatske. Neovisno o osnovanosti podnesenih pritužbi, i one su jedan od važnih kontrolnih mehanizama zakonitosti i pravilnosti postupanja državnih odvjetništava, pa se radu na njima također posvećuje posebna pozornost.

Način postupanja po predstavkama i pritužbama propisan je člancima od 185. do 187. Poslovnika državnog odvjetništva. Odlučivanje o osnovanosti pritužaba na rad nižeg državnog odvjetništva zahtijeva od višeg državnog odvjetnika svestranu analizu tog rada, što uključuje cjelovito razmatranje spisa predmeta. U cilju donošenja odluke o pritužbi potrebno je analizirati dinamiku i tijek poduzimanja radnji te kvalitetu i ispravnost donesene državnoodvjetničke odluke. O svakom propustu uočenom tijekom postupka nadzora upozorava se niže državno odvjetništvo koje je dužno poduzeti radnje u svrhu otklanjanja propusta. Rad u predmetima pritužbe omogućuje višem državnom odvjetniku upoznavanje s načinom rada nižeg državnog odvjetništva, pojedinačnog referenta koji postupi u predmetu, ali i cjelokupnog unutarnjeg ustroja nižeg državnog odvjetništva, koje i samo po primitku pritužbe ima priliku ispraviti nepravilnost ili propust na koji je ukazano pritužbom. Postupanje višeg državnog odvjetnika usmjereno je, iako ponajprije na dostavljanje odgovora podnositelju pritužbe, odnosno građaninu obavijest o osnovanosti njegove pritužbe, na savjetodavnu ulogu u odnosu na nižeg državnog odvjetnika. Zaključci državnog odvjetnika o primjeni prava, utvrđenim činjenicama, ukazivanje na ispravan način rada, pridonose poboljšanju kvalitete rada te sprječavaju ponavljanje nepravilnosti, odnosno pogrešaka u radu.

Najveći broj podnesenih pritužaba odnosi se na rad u kaznenim predmetima, što je i razumljivo budući da je Zakonom o kaznenom postupku propisano pravo sudionika u postupku na podnošenje pritužbe višem državnom odvjetništvu, i to u različitim stadijima postupka, dok se mnogo rjeđe stranke pritužuju na postupanje u predmetima građansko-upravnog odjela.

U najvećem broju slučajeva podnositelji pritužbi izražavaju nezadovoljstvo odlukom u kaznenom predmetu, odnosno rješenjem o odbačaju (njihove) kaznene prijave, ukazujući na nepravilnu ocjenu okolnosti važnih za daljnje postupanje. To neovisno o tomu što su žrtve i oštećenici u navedenim rješenjima poučeni o svom zakonskom pravu na preuzimanje kaznenog progona te radnjama koje su radi preuzimanja progona ovlašteni poduzeti pred nadležnim sudom, jer se većina ne odlučuje konzumirati pravo na sudsko preispitivanje zakonitosti i valjanosti donesenog rješenja, nego pribjegava podnošenju pritužbi na rad, kojima se nastoji ishoditi drugačija odluka. Pri tomu, za razliku od roka za preuzimanje progona pred sudom, nisu vezani nikakvim rokovima. Najveći dio ovih pritužaba nakon provedenog nadzora rada ocijenjen je neosnovanim.

Osim nezadovoljstva odlukom, podnositelji u pritužbama navode i druge razloge, kao što su da odluka nije donesena u roku, da se odugovlači postupanje u predmetu kao i da nisu zaprimili obavijest državnog odvjetnika o postupanju.

U predmetima u kojima su pritužbe zbog odugovlačenja ocijenjene osnovanima, dani su nalozi za poduzimanje potrebnih radnji te su određeni rokovi za donošenje meritorne državnoodvjetničke odluke. Pritužbe podnesene zbog izostanka obavijesti o poduzetim radnjama u najvećem su broju ocijenjene neosnovanima iz razloga što obavijest traže ili osobe koje na to nemaju zakonsko pravo ili stranka pogrešno drži da obavijest treba dobivati sukcesivno i po službenoj dužnosti državnog odvjetnika, bez njihova pisanog zahtjeva.

IV. IZVJEŠĆE O MATERIJALNIM I FINACIJSKIM UVJETIMA ZA RAD DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA TE STANJU I OPTEREĆENOSTI LJUDSKIH POTENCIJALA DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA

17. Materijalni i financijski uvjeti za rad državnog odvjetništva

Iako većina državnih odvjetništava ističe da su u izvještajnom razdoblju poboljšani materijalni i financijski uvjeti za rad državnih odvjetništava i da su bili zadovoljavajući te ističu korektnu i podupiruću suradnju s Ministarstvom pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, ipak ukazuju i na niz problema koji su još uvijek prisutni i rješavanju kojih treba posvetiti pozornost kako bi se osigurali zadovoljavajući materijalni i financijski uvjeti za rad državnih odvjetništava.

U odnosu na kadrovsko stanje u državnim odvjetništvima prisutni su određeni kadrovski nedostaci, i to dužnosnički, ali i službenički, o kojima smo već ranije govorili, međutim, prisutna je tendencija značajnog poboljšanja u drugom dijelu izvještajnog razdoblja.

Odlukama Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije povećana je sistematizacija dužnosničkih, ali i službeničkih i namješteničkih mjesta.

Sva državna odvjetništva donijela su Pravilnike o unutarnjem redu koji su stupili na snagu temeljem suglasnosti Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije.

U izvještajnom razdoblju izrađen je prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu, donošenje kojeg je u proceduri, a osnovane su i radne skupine za izmjenu Zakona o Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, Zakona o Državnoodvjetničkom vijeću i Zakona o Pravosudnoj akademiji.

Državna odvjetništva u izvještajnoj godini donijela su sve potrebne podzakonske akte kojima se reguliraju pojedini segmenti unutarnjeg poslovanja.

Međutim, unatoč svemupoduzetom problemu u popunjavanju radnih mjesta službenika i namještenika na svim razinama, na koje smo ukazali u našim ranijim izvješćima, i nadalje su prisutni.

Naime, zbog niskih plaća i zahtjevnosti radnog mjesta iskusni i za rad u državnim odvjetništvima educirani službenici i namještenici odlaze iz državnih odvjetništava, nerijetko u druga državna tijela, tijela lokalne i regionalne samouprave, dok se oglasi za popunjavanje tako upražnjenih radnih mjesta ponavljaju po nekoliko puta.

Slijedom svega navedenoga ističemo da je za uredno i pravodobno obavljanje zakonom propisanih poslova nužno dodatno povećati plaće službenicima i namještenicima u državnim odvjetništvima kako bi se zaposlio dovoljan broj službenika i namještenika te time osigurao neometan rad državnih odvjetništava.

17.1. Smještaj i opremljenost prostora / procjena utjecaja nedostatka opreme i poslovnog prostora na učinkovit rad u 2024. godini

17.1.1. Smještajni kapaciteti

Tijekom 2024. godine nastavljen je rad na rješavanju problema osiguranja odgovarajućega poslovnog prostora za rad državnih odvjetništava uz angažman Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije.

Tako su tijekom izvještajnog razdoblja riješeni preduvjeti za preseljenje Državnog odvjetništva Republike Hrvatske iz zgrade u Gajevoj ulici u Zagrebu koja je teško oštećena u potresu na novu lokaciju u Branimirovoj ulici.

Tijekom izvještajnog razdoblja započete su radnje u cilju preseljenja Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta koji koristi prostor u Vlaškoj ulici u Zagrebu temeljem ugovora o zakupu, na lokaciju na kojoj se nalazi Državno odvjetništvo republike Hrvatske, a na koji će se način osigurati znatno bolji uvjeti rada Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

Za potrebe rada Ureda europskog javnog tužitelja ustrojen je poseban Odjel delegiranih europskih tužitelja u sklopu Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta koji je prvotno bio smješten na lokaciji u Ilici 207 A, koja je nekretnina u državnom vlasništvu, obnovljena i opremljena sredstvima Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije. Zbog građevinskih radova na navedenim prostorijama Odjel delegiranih europskih tužitelja privremeno je smješten na adresi Savska ulica 62.

Odsjeci Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u Rijeci, Splitu i Osijeku smješteni su u adekvatnim prostorima koje ga dijele sa županijskim državnim odvjetništvima.

Unatoč pomacima u rješavanju problema smještajnih kapaciteta državnih odvjetništava, kao i ranijih godina, pojedina državna odvjetništva ponovno ukazuju na neadekvatnost i nedostatnost prostora kao npr. Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru, Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku te Općinska državna odvjetništva u Bjelovaru, Dubrovniku, Velikoj Gorici, Zadru, Vukovaru, Zagrebu.

Pojedina državna odvjetništva upozoravaju na problem da je zbog nedostatka prostora onemogućeno zapošljavanje novih, potrebnih službenika, odnosno ona koja trenutno i raspolažu dostatnim i adekvatnim prostorom upozoravaju da taj prostor neće biti dostatan u slučaju novih zapošljavanja, a što je nužno za uredno i učinkovito obavljanje državnoodvjetničkih zadaća.

Iako i tu postoje pozitivni pomaci, pojedina državna odvjetništva i dalje ukazuju na problem nedostatka i starost namještaja kojim su opremljena, kao i na nepostojanje ili na neodgovarajuću klimatizaciju.

17.1.2. Službena vozila

Usprkos tome što su državna odvjetništva nabavila dio potrebnih novih vozila, ponovno se ističe da državna odvjetništva još uvijek nemaju dovoljan broj, odnosno ne raspolažu adekvatnim i sigurnim službenim vozilima.

Naime, navedena se vozila koriste za potrebe službe dežurstva, za odlaske zamjenika na rasprave, za putovanja dužnosnika na sastanke te na stručne edukacije, a broj vozila i stanje pojedinih vozila ne zadovoljavaju stvarne potrebe.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije osiguralo je sredstva za nabavu službenih vozila putem financijskog leasinga te je na taj način zadovoljen dio potreba pojedinih državnih odvjetništava, međutim od Ministarstva pravosuđa, uprave i digitalne transformacije očekuje se poduzimanje potrebnih radnji i osiguranje novčanih sredstava kako bi se nastavila i ubrzala zamjena starih i nabava novih odgovarajućih vozila.

17.1.3. Oprema

Usprkos tome što je Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije tijekom 2024. nastavilo s opremanjem državnih odvjetništava računalnom opremom te je u pogledu opremljenosti potrebnim računalima stanje donekle poboljšano, ono još uvijek nije u potpunosti zadovoljavajuće, jer pojedina državna odvjetništva i dalje rade na računalima od kojih su neka starija od osam godina.

Većina državnih odvjetništava još uvijek nema dovoljan broj prijenosnih računala, dok većina županijskih državnih odvjetništava i dalje ne raspolaže opremom za videokonferencije potrebnom za provedbu europskih istražnih i europskih uhiđbenih naloga.

Poseban problem predstavlja spori prijenos veće količine podataka jer postojeća računalna infrastruktura ne zadovoljava potrebe pravosuđa u cjelini, a koji je problem posebno vidljiv nakon što je uvedena e-komunikacija između državnog odvjetništva i sudova, i to osim u parničnim, zemljišno-knjižnim i ovršnim te u kaznenim predmetima.

17.2. Odobrena financijska sredstva za rad državnih odvjetništava

	Plan prihoda (EUR)		Izvršenje (EUR)		Ukupni rashodi i izdatci (EUR)	
	2023.	2024.	2023.	2024.	2023.	2024.
DORH	7.202.924,00	9.700.746,00	7.020.831,32	9.495.341,81	6.692.800,67	9.510.958,49
USKOK	4.462.633,00	5.535.679,00	4.432.845,66	5.236.282,21	4.416.843,42	5.238.573,12
ŽDO-SVI	17.050.097,00	22.491.602,00	17.011.115,33	22.473.077,40	16.998.337,90	22.700.456,21
ODO-SVI	36.541.183,00	49.046.954,00	36.450.915,67	48.893.065,66	36.460.223,54	49.105.378,42
UKUPNO	65.256.837,00	89.774.981,00	64.915.707,98	86.097.767,08	64.568.205,53	86.555.366,24

Za rad svih državnih odvjetništava u 2024. godini odobrena su sredstva veća nego godinu dana ranije u ukupnom iznosu od 37,6 %.

Sredstva doznačena Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta bila su dostatna za rad te je od ukupno odobrenih i doznačenih sredstava Ured izvršio povrat neutrošenih sredstava s danom 31. prosinca 2024. u Državni proračun u iznosu od 71.171,51 EUR.

Troškovi Odjela delegiranih europskih tužitelja u 2024. iznosili su 217.977,89 EUR, od čega se iznos od 103.010,75 EUR odnosi na naknade troškova zaposlenima te iznos od 114.967,14 EUR za rashode poslovanja. Što se rashoda poslovanja tiče, iznos od 1.214,28 EUR odnosi se na troškove službenih putovanja, iznos od 9.328,96 EUR odnosi se na rashode za materijal i energiju, iznos od 99.823,25 EUR odnosi se na rashode za usluge gdje je najveći udio izdvojen za intelektualne usluge u iznosu od 89.404,11 EUR. Iznos od 732,41 EUR odnosi se na naknade troškova osobama izvan radnog odnosa, iznos od 3.129,82 EUR na ostale nespomenute rashode poslovanja. Konačno, iznos od 738,42 EUR odnosi se na financijske rashode.

U donjoj tablici prikazana je struktura ukupno odobrenih i izvršenih sredstava za sva državna odvjetništva.

	Odobren plan (EUR)	Izvršen plan (EUR)
Rashodi za zaposlene	66.558.570,00	66.532.657,87
Materijalni rashodi	19.202.590,00	18.661.778,23
Financijski rashodi	259.687,00	237.686,14
Naknade građanima	11.000,00	6.301,69
Rashodi za nabavu dugotrajne imovine	351.330,00	267.843,59
Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	391.804,00	391.499,56
UKUPNO	86.774.981,00	86.097.767,08

Struktura odobrenih sredstava za rad državnih odvjetništava u 2024. godini pokazuje da 76,70 % odobrenih sredstava čine rashodi za zaposlene, u najvećoj mjeri rashodi za plaće, što je isti omjer kao i u proteklom izvještajnom razdoblju.

Kad je riječ o DORH-u, u nastavku je iskazan pregled odobrenih i izvršenih financijskih sredstava u četverogodišnjem razdoblju.

DORH	Plan (EUR)	Izvršenje (EUR)	Izvršenje (EUR) – bez arbitraža
2021.	8.731.915,19	8.702.271,51	2.848.930,21
2022.	6.697.553,65	6.558.234,91	2.783.767,69
2023.	7.202.924,00	7.020.831,32	3.326.619,36
2024.	9.700.746,00	9.495.341,81	3.947.725,55

Iako se radi o značajnom iznosu novčanih sredstava odobrenom za rad Državnog odvjetništva Republike Hrvatske, posebno treba naglasiti da je od 9.700.746,00 EUR odobrenih sredstava za rad DORH-a čak 57,2 %, odnosno 5.552.000,00 EUR, namijenjeno isključivo za troškove zastupanja u međunarodnim arbitražama, sukladno članku 76. stavak 2. Zakona o državnom odvjetništvu.

Povećanje izvršenja 2024. godine u usporedbi s 2023. godinom veće je zbog povećanja osnovice za obračun plaće dužnosnika i povećanja koeficijenata na plaću službenika te povećanja broja arbitraža.

V. ZAKLJUČNO

Državna su odvjetništva uz zalaganje svih državnoodvjetničkih dužnosnika i drugih zaposlenika uspjela zadržati postojeću ažurnost i kvalitetu rada što je vidljivo iz kretanja indikatora učinkovitosti i kvalitete koje primjenjuje Komisija za učinkovitost pravosuđa Vijeća Europe, te kroz podatke o uspješnosti u postupku pred sudovima i javnopravnim tijelima.

Postignuću svega navedenog pridonosi se i praćenjem rada kroz informatički sustav, pregledima rada nižih državnih odvjetništava, redovitim konzultacijama i pomoći u radu na predmetima, kao i redovitom edukacijom i to kako državnoodvjetničkih dužnosnika tako i ostalih zaposlenika.

Isto tako, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske primjenom novih rješenja nastoji mijenjati načine rada kako bi se prilagodilo stanju i kretanju kriminaliteta, novim pojavnim oblicima i novim izazovima u strukturi kriminaliteta, odnosno postupcima koje poduzima radi zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske.

Tako je poseban napredak postignut u primijeniti privremene mjere osiguranja na imovini okrivljenika, osobe na koju je imovinska korist prenesena, odnosno od osobe kod koje se nalazi imovinska korist i u oduzimanju imovinske koristi.

Tijekom 2024. godine ukupno je sudskim presudama donesenim u kaznenim postupcima u kojima su postupala redovna državna odvjetništva i Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta oduzeto 29.456.904,36 EUR s osnove imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, te je oduzeto najviše imovinske koristi u promatranom četverogodišnjem razdoblju (u odnosu na 2021 porast od 80 %, u odnosu na 2023. porast od 26 %).

Ovom iznosu treba pribrojiti i iznos dosuđenih imovinskopravnih zahtjeva oštećenika koji imaju prednost u namirenju u odnosu na prijedlog državnog odvjetnika za oduzimanje imovinske koristi jer su sve odluke suda o usvajanju imovinskopravnog zahtjeva rezultat uspješnog rada državnog odvjetnika koji je zastupao optužbu.

Prema statističkim izvješćima državnog odvjetništva, slijedi da su sudovi tijekom 2024. usvojili 3.030 postavljenih imovinskopravnih zahtjeva kojima je oštećenima dosuđen ukupan iznos od 42.428.069,31 EUR, a u naznačenom broju i iznosu dosuđenih imovinskopravnih zahtjeva uključena je i Republika Hrvatska kao oštećena, u pravilu počinjenjem kaznenog djela utaje poreza ili carine iz članka 256. Kaznenog zakona.

Državno odvjetništvo ima velikih teškoća u zapošljavanju, posebno kada su u pitanju dužnosnici i to oni koji trebaju preuzeti rad na složenim predmetima iz nadležnosti županijskih državnih odvjetništava ili USKOK-a, ili biti na čelu državnih odvjetništava.

Sve veći problem predstavlja i dobna struktura državnoodvjetničkih dužnosnika i imenovanje novih dužnosnika. Naime, postojeći sustav odabira

vježbenika, ali još više imenovanja zamjenika u općinskim državnim odvjetništvima uz obvezu polaženja Državne škole nije se pokazao kvalitetnim i motivirajućim te je nužno mijenjati odredbe zakona u svezi imenovanja na dužnosnička mjesta u pravosuđu.

Nužne su i izmjene zakona u cilju pojednostavljenja procesnih odredbi koje bi dovele do skraćivanja trajanja postupka pred sudovima a što bi u bitnome rasteretilo rad državnih odvjetnika i ostavilo više vremena za kvalitetno provođenje izvida, dokaznih radnji i istraga, a što je osnovni uvjet za uspješnost u postupku, ali i garancija zaštite prava i to kako okrivljenika tako i žrtve, ali i garancija zaštite imovinskih interesa Republike Hrvatske.

Posebni izazov u radu državnog odvjetništva predstavljaju i oni načini rada kojima se smanjuje broj predmeta na sudu, oportunitet, uvjetna odgoda ili uvjetni odustanak od kaznenog progona, nagodba, sporazumijevanje i slično.

Naravno, rad i ažurnost državnog odvjetništva u velikoj mjeri ovisi i o radu sudova i drugih tijela te su nužne promjene i u njihovom radu.

Iako valja istaknuti da su u izvještajnom razdoblju u određenoj mjeri poboljšani materijalni i financijski uvjeti za rad državnih odvjetništava te da smo imali korektnu i podupiruću suradnju s Ministarstvom pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, ipak je još uvijek prisutno niz problema rješavanju kojih treba posvetiti pozornost kako bi se osigurali zadovoljavajući materijalni i financijski uvjeti za rad državnih odvjetništava.

GLAVNI DRŽAVNI ODVJETNIK
REPUBLIKE HRVATSKE

Ivan Turudić, univ. spec. crim.

DODATAK:

- Izvješće o radu Državnoodvjetničkog vijeća u 2024. godini